YUHANNA'YA GİRİŞ

BAŞLANGIÇ BİLGİLERİ

A. Matta ve Luka, anlatımlarına İsa'nın doğumuyla, Markos İsa'nın vaftiz edilmesiyle başlarken, Yuhanna dünyanın yaratılışından başlar.

B. Yuhanna Nasıralı İsa'nın bütünüyle Tanrı olduğunu daha ilk bölümün ilk ayetinde belirtir ve bu gerçeği bütün Müjde boyunca tekrarlar. Sinoptik Müjdeler (Matta, Markos, Luka) bu gerçeği ilerleyen bölümlerde işlerler ("Mesih'e İlişkin Sır").

C. Yuhanna kaleme aldığı Müjde'yi görünüşe göre Sinoptik Müjdeler'in temel beyanları ışığında geliştirmiştir. İsa'nın yaşamını ve öğretilerini ilk kilisesinin (birinci yüzyılın sonları) ihtiyaçları doğrultusunda tamamlayıp yorumlamaya gayret eder.

D. Yuhanna İsa Mesih hakkındaki sunumunu şu unsurlar etrafında yapılandırmış görünmektedir:
  1. İsa'nın gerçekleştirdiği yedi mucize/belirti ve bunlara ilişkin yorumlamalar
  2. İsa'nın insanlarla gerçekleştirdiği yirmi yedi görüşme ve/veya diyalog
  3. Belirli kutsal günler
     a. Şabat Günü
     b. Fısıh Bayramı (krş. 5-6. bölümler)
     c. Çardak Bayramı (krş. 7-10. bölümler)
     d. Tapınağın Açılışını Anma Bayramı (krş. 10:22-39)
  4. "Ben'im" ifadeleri
     a. Tanrı'nın adına ilişkin (YHVH)
        1) Ben O'yum (4:26; 8:24,28; 13:19; 18:5-6)
        2) İbrahim doğmadan önce ben varım (8:54-59)
     b. Yüklem işlevli isimlerle
        1) Yaşam ekmeği Ben'im (6:35, 41, 48, 51)
        2) Ben dünyanın ışığıyım (8:12)
        3) Ben koyunların kapısıyım (10:7, 9)
        4) Ben iyi çobanım (10:11, 14)
        5) Diriliş ve yaşam Ben'im (11:25)
        6) Yol, gerçek ve yaşam Ben'im (14:6)
        7) Ben gerçek asmayım (15:1, 5)

E. Yuhanna ile diğer Müjdeler arasındaki farklılıklar
  1. Yuhanna'nın asıl amacının tanrıbilimsel konulara öncelik

vermek olduğu doğru olmakla birlikte, tarihi ve coğrafi unsurları son derece doğru ve ayrıntılı biçimde kullanmıştır. Yuhanna ile Sinoptik Müjdeler arasındaki tutarsızlıkların kesin nedeni bilinmemektedir. Bu tutarsızlıklar şunlardır:

a. İsa'nın Yahuda'daki hizmetine başlama zamanı (Tapınağı satıcılardan temizlemesi)
b. İsa'nın hayatının son haftasının tarihi ve zamandizini

2. Yuhanna ile Sinoptik Müjdeler arasındaki bariz farkın üzerinde biraz durmak yararlı olacaktır. Bu farklılıklar hakkında George Eldon Ladd'in *A Theology of the New Testament* adlı kitabından alıntı yapmak istiyorum*:*

   a. Yuhanna, Sinoptik Müjdeler'den o kadar çok farklı ki, İsa'nın öğretilerini doğru biçimde iletip iletmediğini, ya da Hıristiyan inancında olup bitenleri değiştirip değiştirmediğini, tarihin tanrıbilimsel yorumlama içinde kaybolup olmadığını sormak zorunluluğu doğuyor" (s.215).
   b. "Bu farklılığın en basit izahı, İsa'nın öğretilerinin Yuhanna'nın deyimleriyle anlatıldığıdır. Eğer bu doğru açıklamaysa ve Dördüncü Müjde'nin Yuhanna'nın deyimleriyle ifade edildiği sonucuna varmamız gerekiyorsa, soracağımız sonraki önemli soru şu olmalıdır: Dördüncü Müjde'nin öğretisi ne ölçüde Yuhanna'ya, ne ölçüde İsa'ya aittir? Yuhanna İsa'nın öğretisini ne ölçüde özümsemiştir? Elimizde İsa'nın kendi öğretisinin tam bir sunumu yerine Yuhanna tarafından yorumlanması var" (s.215).
   c. Ladd aynı zamanda, W. D. Davies ve D. Daube tarafından düzenlenen "*The Background of the New Testament and Its Eschatology*" adlı kitapta geçen W. F. Albright'ın "Recent Discoveries in Palestine and the Gospel of John" başlıklı makalesinden alıntı yapmaktadır:

      "Yuhanna ile Sinoptik Müjdeler'in öğretileri arasında temel bir ayrılık bulunmamaktadır; aralarındaki fark Mesih'in öğretilerinin bazı unsurlarının, özellikle Essenlilerin öğretilerini andıran belirli yönlerine yoğunlaşmasında yatmaktadır.

      İsa'nın öğretilerinin tahrif edildiğini, yalanlandığını veya bu öğretilere ciddi bir unsur eklendiğini gösterecek hiçbir şey bulunmamaktadır. Yuhanna Müjdesi'nde ele alınacak öğelerin seçilmesinde ilk kilisenin ihtiyaçlarının etkili olduğunu kolaylıkla kabul edebiliriz, fakat kilisenin ihtiyaçlarının tanrıbilim açısından herhangi önemli bir eklentiye veya yeniliğe yol açtığını düşünmek için neden yoktur.

      Yeni Antlaşma eleştirmenlerinin ve tanrıbilimcilerin en tuhaf varsayımlarından biri, İsa'nın düşünce kapasitesinin

sınırlı olduğu ve Yuhanna ile Sinoptik Müjdeler arasındaki bariz farklıların ilk Hıristiyan tanrıbilimciler arasındaki görüş ayrılıklarından kaynaklandığı yönündeki görüşlerdir. Büyük düşünürler ve önemli kişiler, dostları ve dinleyicileri tarafından farklı biçimde yorumlanırlar. Çünkü bu kişiler gördüklerinden ve işittiklerinden en uygun ve yararlı olanını seçerler" (s.170-171).

d. George E. Ladd şöyle demektedir:

"Müjdeler arasındaki fark Yuhanna'nın tanrıbilimsel olup diğerlerinin olmaması değil, tümünün farklı biçimlerde tanrıbilimsel olmalarıdır. Tarih yorumları herhangi bir duruma ilişkin hakikatleri basit tarihsel kayıtlardan daha doğru biçimde anlatabilir. Yuhanna Müjdesi eğer tanrıbilimsel bir yorum ise, Yuhanna'nın tarihte gerçekleştiğine inandığı olayların bir yorumu demektir. Sinoptik Müjdeler'in amacının ne İsa'nın sözlerini harfi harfine bildirmek ne de yaşam öyküsünü aktarmak olmadığı aşikârdır. Bu Müjdeler İsa'nın tasvirleri ve öğretisinin özetleri niteliğindedir. Matta ve Luka, Markos Müjdesi'nde yer alan bilgileri yeniden düzenlemekte ve İsa'nın öğretisini kayda değer bir özgürlük çerçevesinde aktarmakta kendilerini özgür hissetmişlerdir. Yuhanna, Matta ve Luka'dan daha özgür davranmışsa eğer, bunun nedeni, İsa'nın daha derin ve son derece gerçekçi bir tasvirini sunmayı hedeflemiş olmasıdır" (s.221-222).

YAZAR

A. Müjde'de yazarın kim olduğu açıklanmamakla birlikte, Yuhanna tarafından yazıldığı ima edilmektedir:

1. Görgü tanığı bir yazar (krş. 19:35).
2. "Sevilen öğrenci" ifadesi (hem Polikrates hem de Irenaeus, bu kişinin Elçi Yuhanna olduğunu ifade etmişlerdir)
3. Yuhanna'dan Zebedi'nin oğlu olarak söz edilmekte, ismiyle hiç bahsedilmemektedir.

B. Tarihi ortam Müjde'nin kendisinden açıkça anlaşılmaktadır. Bu yüzden yazarın kim olduğu, yorumlama açısından can alıcı bir etken değildir. Asıl can alıcı etken, yazarın Tanrı tarafından esinlenmiş olmasıdır!

Yuhanna Müjdesi'nin yazarı ve tarihi, Tanrı tarafından esinlenmiş olmasını değil, yorumlanışını etkiler. Yorumcular kitabın yazılmasına yol açan tarihi bir ortam, bir olay ararlar. Yuhanna'nın ikiciliğini (dualizm) (1) Yahudi inancındaki iki çağ, (2) Kumran'daki ahlâk öğretmeni, (3) Zerdüşt dini, (4) Gnosisçi düşünce veya (5) İsa'nın eşsiz bakış açısı ile

karşılaştırmak mümkün müdür?

C. Eski geleneksel görüş, Zebedi Oğlu Elçi Yuhanna'nın, yaşananların görgü tanığı olduğu yönündeydi. İkinci yüzyıla ait Kutsal Kitap dışındaki kaynaklar Yuhanna Müjdesi'nin yazılma sürecine başka kişileri dahil ediyor göründüğünden, bu hususun aydınlatılması gerekmektedir:
   1. İmanlı topluluğunun üyeleri ve Efes Kilisesi'nin önderleri, yaşlanan Elçi Yuhanna'yı yazmaya teşvik etmiştir (Eusebios, İskenderiye'li Clement'ten alıntı yapmaktadır).
   2. Diğer bir elçi olan Andreas (Muratori Külliyatı'ndan bir parça, İS. 180-200, Roma).

D. Bazı çağdaş uzmanlar Müjde'nin yazılış tarzı ve ana konusu hakkındaki çeşitli varsayımlara dayanarak yazarın başka bir kişi olduğunu kabul etmişlerdir. Bu uzmanların birçoğu Müjde'nin yazılma tarihi olarak ikinci yüzyılın başlarını benimser (İ.S. 115'ten önceki bir tarih):
   1. Yuhanna'nın öğretilerini hatırlayan bir öğrencisi (Yuhanna'nın etkili olduğu çevreden biri) tarafından yazılmıştır (J. Weiss, B. Lightfoot, C. H. Dodd, O. Cullmann, R. A. Culpepper, C. K. Barrett).
   2. "İhtiyar Yuhanna" (Elçi Yuhanna'nın öğretisinden ve terminolojisinden etkilenen Anadolu'daki bir dizi ilk kilise önderin biri) tarafından yazılmıştır. Bu görüş, Eusebios'un (İ.S. 280-339) alıntı yaptığı Papias yazmalarındaki (İ.S. 70-146) muğlak bir bölüme dayanmaktadır.

E. Müjde yazarının Yuhanna'nın kendisi olduğunu gösteren kanıtlar şunlardır:
   1. Müjde'nin içindeki kanıtlar
      a. Yazar Yahudi öğretileri ile törenleri bilmekte ve Eski Antlaşma'nın dünya görüşünü paylaşmaktadır.
      b. Yazar Filistin ve Yeruşalim'in İ.S. 70'ten önceki durumlarını bilmektedir.
      c. Yazar görgü tanığı olduğunu iddia etmektedir.
         1) 1:14
         2) 19:35
         3) 21:24
      d. Yazar, aşağıdaki unsurları iyi bildiğine göre, elçisel topluluğun bir üyesidir:
         1) Zaman ve mekan ayrıntıları (gece duruşmaları)
         2) Sayılara ilişkin ayrıntılar (2:6'daki su küpleri ve 21:11'deki balıklar)
         3) Kişilere ilişkin ayrıntılar
         4) Yazar olayların ve bu olaylara gösterilen tepkilerin ayrıntılarını bilmektedir.
         5) Yazarın "sevilen öğrenci" olarak gösterildiği görülmektedir.

a) 13:23,25
b) 19:26-27, 34-35
c) 20:2-5,8
d) 21:7, 20-24

6) Yazarın Petrus'la birlikte elçisel topluluğun çekirdeğinde yer aldığı görülmektedir.
a) 13:24
b) 20:2
c) 21:7

7) Zebedi oğlu Yuhanna adı Müjde'de hiç geçmez. Yuhanna elçisel topluluğun çekirdek üyesi olduğundan, bu durum oldukça sıradışıdır.

e. Müjde'nin dışındaki kanıtlar

1) Müjde şu kişiler tarafından bilinmektedir:
a) Polikarp ile ilişki içinde olan Irenaeus (İ.S. 120-202) Elçi Yuhanna'yı tanımaktadır (krş. Eusebios, *Historical Eccleasticus*, 5:20:6-7). "Rab'bin göğsüne yaslanan ve Müjde'yi Efes'te yazan, öğrencisi Yuhanna'dır" (*Haer*, 3:1:1, Eusebios tarafından *Historical Eccleasticus,* 5:8:4'te alıntılanmıştır).
b) İskenderiye'li Klemens (İ.S. 153-217). "Dostları tarafından teşvik edilen ve Kutsal Ruh tarafından harekete geçirilen Yuhanna ruhsal bir müjde yazdı" (Eusebios, *Historical Eccleasticus* 6:14:7).
c) İustinos Martyros (İ.S. 110-165) *Dialogue with Trypho (81:4)* adlı eserinde Yuhanna'dan söz eder.
d) Tertullianus (İ.S. 145-220)

2) Müjde'nin yazarının Yuhanna olduğu erken dönem tanıkları tarafından ileri sürülmüştür:
a) Smyrna (İzmir) piskoposu (İ.S. 155) olan Polikarp (İ.S. 70-156, Irenaeus tarafından kaydedilmiştir).
b) Hierapolis (Pamukkale) piskoposu olan ve Elçi Yuhanna'nın bir öğrencisi olduğu bildirilen Papias (İ.S. 70-146, Roma'daki Markiyon karşıtı önsöz ve Eusebios tarafından kaydedilmiştir).

F. Yazarın Yuhanna olduğundan kuşku duymak için gösterilen nedenler:

1. Müjde'nin Gnosisçi konularla bağlantısı.
2. 21. bölümün ilave olduğunun açıkça görülmesi.
3. Sinoptik Müjdeler'le Yuhanna Müjdesi arasında bulunan zamandizinsel tutarsızlık.
4. Yuhanna kendisinden "sevilen öğrenci" olarak bahsetmiş olamazdı.
5. Yuhanna Müjdesi'nde anlatılan İsa, Sinoptik Müjdeler'de anlatılan İsa'dan farklı sözcükler ve yazın türleri

kullanmaktadır.

G. Yazarın Elçi Yuhanna olduğunu kabul edecek olursak, Yuhanna hakkında neler söyleyebiliriz?
   1. Müjde'yi Efes'te yazmıştır (Irenaeus "Müjde'yi Efes'te yazan" der).
   2. Müjde'yi yaşlılığında yazmıştır (Irenaeus, Yuhanna'nın Trajan'ın hükümdarlığına dek yaşadığını söyler, İ.S. 98-117).

TARİH

A. Yazarın Elçi Yuhanna olduğunu kabul edersek,

   1. Yeruşalim'in, Romalı General (daha sonra imparator olan) Titus tarafından yıkıldığı İ.S. 70'ten önce.
      a. Yuhanna 5:2'de "Yeruşalim'de Koyun Kapısı yanında, İbranice'de Beytesta denilen beş eyvanlı bir havuz vardır" denmektedir.
      b. Elçilerden söz etmek için erken döneme ait "öğrenciler" ifadesi defalarca kullanılmaktadır.
      c. Daha sonraki dönemlere ait olduğu sanılan Gnosisçi öğelerin Kumran Tomarları'nda da yer aldığı görülmüştür. Bu durum, bu öğelerin birinci yüzyılın tanrıbilimsel dilinin parçaları olduğunu göstermektedir.
      d. Tapınağın ve Yeruşalim kentinin İ.S. 70 yılında uğradığı yıkımdan söz etmez.
      e. Ünlü Amerikalı arkeolog W. F. Albright, Müjde'nin 70'lerin sonu ile 80'lerin başı arasında bir tarihte yazıldığını ileri sürmektedir.

   2. Birinci yüzyıldan daha ileri bir tarihte.
      a. Yuhanna'nın gelişmiş tanrıbilimi
      b. Yeruşalim'in yıkılmasından, yirmi yıl kadar önce gerçekleşmiş bir olay olduğu için söz edilmemiştir.
      c. Yuhanna'nın Gnosisçi tarzı ifadeler ve vurgulamalar kullanması.
      d. Kilisenin ilk çağ gelenekleri.
         1) Irenaeus
         2) Eusebios

B. Yazarın "İhtiyar Yuhanna" olduğunu kabul edersek, Müjde'nin yazılma tarihi ikinci yüzyılın başları ile ortaları olabilir. Bu kuram Dionysius'un Müjde'nin yazarının Elçi Yuhanna olduğunu reddetmesiyle (edebi nedenlerle) ortaya çıkmıştır. Yeni Antlaşma'nın Vahiy kısmının yazarının Elçi Yuhanna olduğunu tanrıbilimsel nedenlerle reddeden Eusebios, Papias yazmalarından yapılan bir

alıntıda (*Historical Eccleasticus* 3:39:5,6) doğru yerde ve doğru zamanda yaşayan bir başka "Yuhanna" bulduğunu düşünür. Bu alıntıda (1) Elçi Yuhanna ve (2) İhtiyar (kilise önderi) Yuhanna olmak üzere iki "Yuhanna"dan söz edilmektedir.

ASIL OKUYUCULAR

A. Müjde ilkin Roma İmparatorluğu'nun Asya İli'nde bulunan kiliseler için, özellikle de Efes kilisesi için yazılmıştır.

B. Nasıralı İsa'nın yaşamı ve kendisi hakkında bildirdiği kaydın sadeliği ve derinliği yüzünden, bu Müjde hem Yahudi olmayan Helenistik imanlılar hem de Gnosisçi topluluklar arasında en beğenilen Müjde haline gelmiştir.

AMAÇLAR

A. Yazılış amacının müjde bildirisini yaymaya yönelik olduğu, Müjde'nin kendisinde belirtilmiştir (20:30-31).
1. Yahudi okuyucular için
2. Yahudi olmayan okuyucular için
3. Başlangıç aşamasındaki Gnosisçi okuyucular için

B. İnanç savunmasına yönelik bir atılımı olduğu görülmektedir.
1. Vaftizci Yahya'nın aşırı tutucu takipçilerine karşı
2. Başlangıç aşamasında Gnosisçi sahte öğretmenlere karşı (özellikle Yu.1:1-18); bu Gnosisçi sahte öğretiler aynı zamanda diğer Yeni Antlaşma kısımlarına da zemin oluşturmuştur.
   a. Efesliler'e Mektup
   b. Koloseliler'e Mektup
   c. Pastoral Mektuplar (1.Timoteos, Titus, 2.Timoteos)
   d. 1.Yuhanna Mektubu (1.Yuhanna, Yuhanna Müjdesi'ne giriş işlevini görmüş olabilir.)

C. Kurtuluşu tanımlamak için sürekli olarak ŞİMDİKİ ZAMAN kullandığından, 20:31'deki amaç bildirisinin Müjde'nin duyurulmasının yanı sıra gerçek imanlıların sonsuza kadar imanlı olarak kalır öğretisini de desteklediğini düşünmek mümkündür. Yuhanna, tıpkı Yakup gibi, Asya İli'ndeki bazı toplulukların Pavlus'un öğretisini aşırı vurgulamaları yüzünden (krş. 2.Petrus 3:15-16) denge sağlamaya çalışıyor olabilir. İlk kilise kaynaklarının Pavlus'u değil de Yuhanna'yı Efes'le özdeşleştirmeleri şaşırtıcıdır (krş. F. F. Bruce'un *Peter, Stephen, James and John: Studies in Non-Pauline Christianity* adlı kitabı, s.120-121).

D. Müjde'nin kapanış bölümünün (blm.21) ilk kilisenin bazı sorularını

yanıtladığı görülmektedir.

1. Yuhanna Sinoptik Müjdeler'in kayıtlarını destekler. Bununla birlikte, İsa'nın Yahuda'daki, özellikle de Yeruşalim'deki hizmetine yoğunlaşır.
2. Ek bölüm'de (blm.21) bazı sorular ele alınmıştır:
   a. Petrus'un eski konuma kavuşması
   b. Yuhanna'nın uzun ömrü
   c. İsa'nın ertelenen dönüşü

E. Bazı uzmanlar Yuhanna'nın 3. bölümde (vaftiz için) ve 6. bölümde (Komünyon, yani Rab'bin Sofrası için) içeriğin sağladığı mükemmel fırsatlara rağmen bu törensel öğelerden kasıtlı olarak söz etmeyerek veya bunları göz ardı edip ele almayarak 'sakramentalizm'in önemini azalttığını düşünmektedir.

ANA HATLAR

A. Felsefi/tanrıbilimsel bir açılış (1:1-18) ve uygulamaya yönelik bir kapanış (blm.21)

B. İsa'nın halk arasındaki hizmeti sırasında gerçekleştirdiği yedi mucize (blm.2-12) ve bunların yorumları:
1. Kana Köyü'ndeki düğünde suyu şaraba dönüştürmesi (2:1-11)
2. Kefarnahum'da, saray görevlisinin oğlunu iyileştirmesi (4:46-54)
3. Yeruşalim'deki Beytesta havuzunda kötürüm adamı iyileştirmesi (5:1-18)
4. Celile'de 5,000'den fazla kişiyi doyurması (6:1-15)
5. Celile Gölü'nün üzerinde yürümesi (6:16-21)
6. Yeruşalim'de doğuştan kör adamı iyileştirmesi (9:1-41)
7. Beytanya'da Lazar'ı ölümden diriltmesi (11:1-57)

C. Kişilerle gerçekleştirdiği görüşmeler ve konuşmalar
1. Vaftizci Yahya (1:19-34; 3:22-36)
2. Öğrenciler
   a. Andreas ve Petrus (1:35-42)
   b. Filipus ve Natanel (1:43-51)
3. Nikodim (3:1-21)
4. Samiriyeli kadın (4:1-45)
5. Yeruşalim'deki Yahudiler (5:10-47)
6. Celile'deki kalabalık (6:22-66)
7. Petrus ve öğrenciler (6:67-71)
8. İsa'nın kardeşleri (7:1-13)
9. Yeruşalim'deki Yahudiler (7:14-8:59; 10:1-42)
10. Son yemeğini yediği evin üst katında öğrencilerle (13:1-17:26)

11. Yahudiler tarafından tutuklanması ve yargılanması (18:1-27)
12. Romalılar tarafından yargılanması (18:28-19:16)
13. Ölümden dirilişinden sonraki konuşmalar, 20:11-29
    a. Meryem'le
    b. Elçi Tomas'la
14. Petrus'la kapanış konuşması, 21:1-25
15. (7:53-8:11, esasen Yuhanna Müjdesi'nin bir parçası olmayan zina eden kadının öyküsü)

D. Bayramlar ve tapınma günleri
1. Şabat günleri (5:9; 7:22; 9:14; 19:31)
2. Fısıh Bayramları (2:13; 6:4; 11:55; 18:28)
3. Çardak Bayramları (8-9. bölümler)
4. Tapınağın Açılışını Anma Bayramı (krş. 10:22)

E. "Ben'im" ifadelerinin kullanımı
1. Ben O'yum (4:26; 6:20; 8:24, 28, 54-59; 13:19; 18:5-6, 8)
2. Yaşam ekmeği Ben'im (6:35, 41, 48, 51)
3. Ben dünyanın ışığıyım (8:12; 9:5)
4. Ben koyunların kapısıyım (10:7, 9)
5. Ben iyi çobanım (10:11, 14)
6. Diriliş ve yaşam Ben'im (11:25)
7. Yol, gerçek ve yaşam Ben'im (14:6)
8. Ben gerçek asmayım (15:1, 5)

OKUMA DÖNGÜSÜ: 1 (bkz. s.vi)

Bu bir rehber yorum kitabıdır; yani Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Tüm kitabı bir oturuşta okuyunuz. Kitabın bütününün ana fikrini kendi sözcüklerinizle ifade ediniz.

1. Tüm kitabın ana fikri

2. Kitabın edebi türü

OKUMA DÖNGÜSÜ: 2 (bkz. s.vi-vii.)

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Tüm kitabı bir oturuşta bir daha okuyunuz. Kitabın ana hatlarını çıkarınız ve belirlediğiniz ünitelerin ana konularını birer cümleyle ifade ediniz.

1. Birinci ünitenin konusu

2. İkinci ünitenin konusu

3. Üçüncü ünitenin konusu

4. Dördüncü ünitenin konusu

5. vb.

YUHANNA 1

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ'NİN PARAGRAF BAŞLIKLARI[1]

Başlık	Ayet
Tanrısal Söz	1:1-18
Yahya peygamberin ortaya çıkışı	1:19-28
Tanrı Kuzusu	1:29-34
İsa'nın ilk öğrencileri	1:35-51

OKUMA DÖNGÜSÜ 3 (bkz. s.vii)

YAZARIN NİYETİNİ PARAGRAF SEVİYESİNDE KAVRAMA

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Kutsal Kitap'taki Yuhanna Müjdesi'ni bir oturuşta okuyunuz. Konuları belirleyiniz. Konulara göre yaptığınız bölümlendirmeyi Çağdaş Çeviri'nin bölümlendirmesiyle karşılaştırınız. Paragraf başlıkları Tanrı tarafından esinlenmiş olmamakla birlikte, yazarın niyetini kavrayabilmek için kilit rol oynamaktadır. Yazarın niyeti, yorumlamanın can alıcı noktasıdır. Her paragrafın yalnızca tek bir konusu bulunmaktadır.

1. Birinci paragraf

2. İkinci paragraf

3. Üçüncü paragraf

4. vb.

1-18. AYETLER HAKKINDA BAĞLAMA İLİŞKİN BİLGİLER

[1] Paragraf başlıkları Tanrı tarafından esinlenmiş olmamakla birlikte, yazarın niyetini kavrayabilmek için önemlidir. Öncelikle her bölümü okumalı ve konularını (paragraflarını) belirlemeye çalışmalı, sonra da kendi bölümlendirmemizi çağdaş çevirininkiyle karşılaştırmalıyız. Kutsal Kitap'ı, ancak mantığını ve sunumunu kavrayarak yazarın niyetini anladıktan sonra gerçekten anlayabiliriz. Yalnızca asıl yazar Tanrı tarafından esinlenmiştir. Okuyucular bildiriyi değiştirme veya düzeltme hakkına sahip değildir. Kutsal Kitap okuyucuları, Kutsal Kitap'ta esinlenen gerçeği yaşadıkları çağa ve hayata uygulamakla sorumludur.

A. Şiir/Ezgi/İkrarın tanrıbilimsel ana hatları
   1. Ezeli ve ebedi, tanrısal doğaya sahip, yaratıcı, kurtarıcı Mesih, 1:1-6 (Tanrı Sözü olan İsa)
   2. Peygamberin Mesih'e ilişkin tanıklığı, 1:6-9,15 (Işık olan İsa)
   3. Beden almış olan Mesih Tanrı'yı açıklıyor, 1:10-18 (Tanrı Oğlu olan İsa)

B. 1-18. ayetlerin ve yinelenen konuların tanrıbilimsel yapısı
   1. Söz (Mesih) ezelden beri Baba Tanrı'yla birlikteydi (1a)
   2. İsa Baba Tanrı'yla yakın bir ilişki içindeydi (1b, 2, 18c)
   3. İsa'nın özü ve Baba Tanrı'nın özü aynıdır (1c, 18b)

Tüm teknik terimler ve kısaltmalar Ek 1, 2 ve 3'te açıklanmıştır.

   4. Baba Tanrı'nın kurtarış ve evlatlığa kabul yolları (12-13)
   5. Tanrı'nın insan olup dünyaya gelmesi (9, 14)
   6. Vahiy, Tanrı'nın kendini insanlığa tam olarak göstermesi ve anlaşılması (18d)

C. Sözün (*logos*) İbranice ve Grekçe kökeni
   1. İbranice kökeni
      a. Yaratılışta (Yar. 1:3,6,9,11,14,20,24, 26,29) ve iman atalarının kutsanmasında (Yar. 27:1; 49:1) olduğu gibi, Tanrı'nın sözünün gücü (Yşa. 55:11; Mez. 33:6; 107:20; 145:15)
      b. Özdeyişler 8:12-23 "Bilgeliği" Tanrı'nın ilk yaratma eylemiyle ve tüm yaratılışın aracı olarak kişileştirir (krş. Mez. 33:6 ve Kutsal Yazılar Listesi'nde bulunmayan *Süleyman'ın Bilgeliği* 9:9).
      c. Targumlarda (Aramice çeviriler ve açıklamalar) insan biçimci (antropomorfik) ifadelerden duyulan rahatsızlık nedeniyle "Tanrı sözü" ifadesi yerine *logos* sözcüğü kullanılmıştır.

   2. Grekçe kökeni
      a. Heracleitus – dünya sürekli değişmekteydi; kişisel olmayan, ilahi ve değişmeyen *logos* dünyayı bir arada tuttu ve değişim sürecini yönlendirdi.
      b. Plato – kişisel olmayan ve değişmeyen *logos* gezegenleri yörüngelerinde tuttu ve mevsimleri belirledi.
      c. Stoacılar - *logos* dünyayı yöneten akıldı, fakat yarı kişiseldi.
      d. Philodemos – *logos* kavramını "insanın canını Tanrı'nın huzuruna çıkaran bir başkâhin" veya "insan ve Tanrı arasındaki köprü" veya "evrenin Kaptanı'nın her şeyi aracılığıyla idare ettiği dümen" (*yönetici*, Gr. *kosmokrater*) olarak kişileştirmiştir.

D. İ.S. ikinci yüzyılın gelişmiş Gnosisçi tanrıbilimsel/felsefi sistemlerine ait öğeler

1. Ruh ve madde arasında bulunan varlıkbilimsel (ezeli) karşıtlık.
2. Madde kötü ve dik başlıdır; Ruh iyidir.
3. Gnosisçi felsefe daha üst seviyede bulunan iyi tanrı ile madde yaratabilen daha aşağı seviyedeki tanrı arasında bir dizi ruhsal (meleksel) düzey Gr. *aeon*) bulunduğunu ileri sürer. Bazıları bu daha aşağı seviyedeki tanrının Eski Antlaşma'nın YHVH'si olduğunu bile iddia etmiştir (Markiyon gibi).
4. Kurtuluşa şunlar aracılığıyla kavuşulabilir:
    a. Kişinin, Tanrı'yla birleşme yolunda ilerlerken bu ruhsal (meleksel) düzeylerden geçmesini mümkün kılacak gizli bilgi veya parolalar.
    b. Tüm insanlarda bulunan, ancak gizli bilgiyi edinene dek hiçbir insanın bilincinde olmadığı ilahi kıvılcım.
    c. İnsanlığa gizli bilgiyi veren özel bir kişisel vahiy aracı (Mesih'in Ruhu).
5. Bu düşünce sistemi İsa'nın Tanrı olduğunu kabul etmiş, ancak gerçek ve kalıcı olarak insan bedeni aldığını ve kurtuluş sürecindeki merkezi konumunu reddetmiştir.

E. Tarihi ortam
1. 1-18. ayetlerde *logos* terimini kullanılarak hem İbrani hem Yahudi okuyuculara hitap edilmeye çalışılmıştır.
2. Yuhanna Müjdesi'nin bu oldukça düzenli giriş bölümünün felsefi zeminini, Gnosisçilik'in sapkın öğretisi oluşturmaktadır. 1.Yuhanna'nın, Yuhanna Müjdesi'nin giriş kısmı olması hayli olasıdır. "Gnosisçilik" olarak adlandırılan tanrıbilimsel düşünce sistemine ikinci yüzyıla kadar olan elyazmalarında rastlanmaktadır. Ancak yeni türetilmekte olan Gnosisçi konulara Kumran Tomarları'nda ve Philodemos'ta da rastlanmıştır.
3. Sinoptik Müjdeler (özellikle Markos) İsa'nın tanrılığını çarmıha gerilmesinden sonraki döneme dek gizlerler Ancak Yuhanna Müjdesi'ni daha sonraki dönemde kaleme alan Yuhanna, İsa'nın bütünüyle Tanrı ve bütünüyle insan olduğunu açıklayan can alıcı konuları birinci bölümde ele alır (İnsanoğlu, krş. Hez.2:1 ve Dan.7:13).

F. Bkz. 1Yu.1:1'de yer alan Özel Başlık: *Yuhanna 1. Bölümün, 1.Yuhanna 1. Bölüm ile Karşılaştırılması*

SÖZCÜK VE İFADE ÇALIŞMASI

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 1:1-5

1 Başlangıçta Söz vardı. Söz Tanrı'yla birlikteydi ve Söz Tanrı'ydı. 2 Başlangıçta O, Tanrı'yla birlikteydi. 3 Her şey O'nun aracılığıyla var oldu, var olan hiçbir şey O'nsuz olmadı. 4 Yaşam O'ndaydı ve yaşam insanların ışığıydı. 5 Işık karanlıkta parlar ve karanlık onu alt edemedi.

1:1 “Başlangıçta” Bu ifade Yaratılış 1:1 ve 1.Yuhanna 1:1’i yansıtmaktadır. 1.Yuhanna’nın, Yuhanna Müjdesi’nin giriş kısmı olması hayli olasıdır. 1-5. ayetler İsa Mesih’in yaratılıştan önceki ilahi varoluşunun tasdikidir (krş. 1:15; 8:56-59; 16:28; 17:5; 2Ko.8:9; Flp.2:6-7; Kol.1:17; İbr.1:3; 10:5-8).

ÖZEL BAŞLIK: *BAŞLANGIÇ*

“Başlangıç” sözcüğünün Grekçesi *arche*’dir ve bir şeyin “başlangıcı” veya “kökeni” anlamına gelmektedir.

1. yaratılmış düzenin başlangıcı (krş. Yu.1:1; 1Yu.1:1)
2. Müjde’nin başlangıcı (krş. Mar.1:1; Flp.4:15)
3. ilk görgü tanıkları (krş. Luk.1:2)
4. belirtilerin başlangıcı (mucizeler, krş. Yu.2:11)
5. ilk ilkeleri (krş. İbr.5:12)
6. ilk cesaret/güven (krş. İbr.3:14)

“Yönetim” veya “yetkili” anlamında kullanılmaya başlandı.

1. devlet yöneticileri ve yetki sahibi insanlar için:
   a. Luka 12:11
   b. Luka 20:20
   c. Romalılar 13:3; Titus 3:1

2. göksel hükümranlıklar için:
   a. Romalılar 8:38
   b. 1.Korintliler 15:24
   c. Efesliler. 1:21; 3:10; 6:10
   d. Koloseliler. 1:16; 2:10, 15

Sahte öğretmenler hem göksel hem dünyasal tüm yönetimleri küçümsüyorlardı; ahlâk kurallarına karşı gelen sefih kişilerdi. Kendilerini ve arzularını Tanrı’dan, meleklerden, devlet yetkililerinden ve kilise önderlerinden önde tutuyorlardı.

“Söz” Grekçe’deki *logos* sözü yalnızca tek bir sözcüğü değil, bir bildiriyi ifade etmektedir. Bu bağlamda, İbraniler’in kullandığı “Bilgelik” kavramıyla benzer biçimde, Grekler’in “dünyayı yöneten aklı” tanımlamak için kullandıkları bir addır.Yuhanna bu sözü, Tanrı Sözü’nün hem bir kişi hem de bir bildiri olduğunu belirtmek için seçmiştir.

“vardı” (“birlikteydi” ... “Tanrı’ydı”) Bu fiil(ler) basit bitmemiş, süren bir eylem ifade eden geçmiş zaman kipindedir (krş. 1,2,4,10) ve geçmiş zamandaki sürekli bir varoluşu vurgulamaktadır. Bu zaman kipi Logos’un yaratılıştan önce varolduğunu göstermek amacıyla kullanılmıştır; geniş zaman kipindeki 3, 6 ve 14. ayetlerle tezat oluşturmaktadır.

“Tanrı’yla birlikteydi” Bu ifade “yüz yüzeydi” şeklinde açıklanabilir. Yakın bir ilişkiyi tasvir etmektedir. Aynı zamanda, üç ayrı sonsuz kişilik olan tek bir tanrısal özü işaret etmektedir. Yeni Antlaşma İsa’nın Baba’dan ayrı olduğu, fakat aynı zamanda Baba’yla bir olduğu düşüncesini ortaya koymuştur.

“Söz Tanrı’ydı” Burada, tıpkı a.1a’da olduğu gibi basit ve süren bir eylem ifade eden geçmiş zaman kullanılmıştır. Grekçe *Theos* (Tanrı) belirtili isim değildir, fakat vurguyu güçlendirmek için Grekçe cümlede ilk sözcük olarak kullanılmıştır. Bu ayet ve a.18, yaratılıştan önce varolan Logos’un bütünüyle Tanrı olduğunu belirten güçlü ifadelerdir (5:18; 8:58; 10:30; 14:9; 20:28; Rom.9:5; İbr.1:8; 2Pe.1:1). İsa bütünüyle insan olduğu gibi, aynı zamanda bütünüyle Tanrı’dır. Baba Tanrı’yla aynı değildir, fakat Baba Tanrı’yla aynı yegane öze sahiptir.

Yeni Antlaşma (İncil), Nasıralı İsa’nın bütünüyle Tanrı olduğunun üzerinde durur, fakat öte yandan Baba’nın ayrı bir kişilik olduğu düşüncesini korur. Tek tanrısal öz kavramı Yuhanna 1:1; 5:18; 10:30,34-38; 14:9-10; ve 20:28 ayetlerinde vurgulanırken, İsa ile Baba’nın ayrı kişilikler olduğu Yuhanna 1:2,14,18; 5:19-23; 8:28; 10:25,29; 14:11,12,13,16 ayetlerinde vurgulanmıştır.

1:2 Bu ayet a.1 ile benzerdir ve İ.Ö. 6-5 yıllarında insan olup dünyaya gelen İsa’nın her zaman Tanrı’yla birlikte olduğuna ve bu yüzden Tanrı olduğuna ilişkin sarsıcı gerçeği tektanrıcılık ışığında yeniden vurgulamaktadır.

1:3 “Her şey O’nun aracılığıyla var oldu” Baba Tanrı hem gözle görünen hem de gözle görünmeyen dünyayı Logos aracılığıyla yarattı (krş. a.10; 1Ko.8:6; Kol.1:16; İbr.1:2). Logos’un buradaki işlevi Mez.33:6 ve Özd.8:12-23’teki bilgeliğin işleviyle benzerdir.

“var olan hiçbir şey O’nsuz olmadı” Bu ifade, daha üst seviyede bulunan iyi tanrı ile maddeye biçim vermeye muktedir daha aşağı seviyedeki tanrı arasında bir dizi ruhsal varlık (Gr. *aeon*) bulunduğunu ileri süren Gnosisçi sahte öğretiyi çürütür.

1:4 “Yaşam O’ndaydı” Bu ifade “yaşamın” kendisinin Söz olan Oğul’dan geldiğini vurgular. Yuhanna Grekçe *zoe* (yaşam) sözcüğünü dirilişten sonraki yaşam, sonsuz yaşam, Tanrı’nın yaşamı anlamlarında kullanmıştır (1:4; 3:15, 36; 4:14, 36; 5:24, 26, 29, 39, 40; 6:22, 33, 35, 40, 47, 48, 51, 53, 54, 63, 65, vb.). Yaşam anlamına gelen diğer bir Grekçe sözcük olan *bios*, dünyasal ve biyolojik yaşamı ifade eder (krş. 1.Yuhanna 2:16).

“yaşam insanların ışığıydı” Işık, Yuhanna’nın gerçek ve Tanrı bilgisi kavramları için yaygın olarak kullandığı bir benzetmedir (krş. Yu.3:19; 8:12; 9:5; 12:46). Yaşamın tüm insanlık için olduğuna dikkat ediniz! Işık ve karanlık aynı zamanda Kumran Tomarları’nda da yaygın olarak yer alan konulardır. Yuhanna kendisini sık sık ikilikçi (karşıt) deyim ve terimlerle ifade eder.

1:5 "Işık ... parlar" Bu, süreklilik ifade eden şimdiki zamanlı bir ifadedir. İsa daima var olmuştur, fakat gelişiyle açıkça dünyaya gösterilmiştir. Eski Antlaşma'da Tanrı'nın kendisini insan biçiminde veya fiziksel olarak gösterdiği durumlarda "RAB'bin meleği" ifadesi kullanılmıştır (Yar.16:7-13; 22:11-15; 31:11, 13; 48:15-16; Çık.3:2, 4; 13:21; 14:19; Hak.2:1; 6:22-23; 13:3-22; Zek.3:1-2). Bazı uzmanlar RAB'bin meleğinin Logos'un insan olup beden almadan önceki hali olduğunu ileri sürerler.

ÇÇ "Karanlık onu alt edemedi"
EÇ "karanlık onu anlamadı"

Bu ifadenin temel anlamı "tutmaktır". Bu nedenle, (1) alt etmek için tutmak (krş. Mat.16:18) veya (2) anlamak ve kavramak için tutmak anlamlarına gelebilir. Yuhanna bu muğlaklığı her iki anlamı da ifade etmek amacıyla kullanmış olabilir. Birden fazla anlam ifade eden deyişler, Yuhanna Müjdesi'nin başlıca özelliğidir (örn. "yeniden doğmak" veya "yukarıdan doğmak", 3:3 ve "yel-Ruh", 3:8).

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 1:6-8

6 Tanrı'nın gönderdiği Yahya adlı bir adam ortaya çıktı. 7 Tanıklık amacıyla, ışığa tanıklık etsin ve herkes onun aracılığıyla iman etsin diye geldi. 8 Kendisi ışık değildi, ama ışığa tanıklık etmeye geldi.

1:6-7 "Tanrı'nın gönderdiği Yahya adlı bir adam ortaya çıktı. Tanıklık amacıyla, ışığa tanıklık etsin ... diye geldi" Vaftizci Yahya son Eski Antlaşma peygamberiydi (bildirisi ve görünümü açısından). Yahya, Mal.3:1 ve 4:5'te Mesih'in gelişinden önce gönderilecek haberciydi (krş. Yu.1:20-25). Elçi Yuhanna 6-8 ayetlerini, ilk zamanlarda Vaftizci Yahya hakkında ortaya çıkan yanlış anlaşılmalar nedeniyle bölüme eklemiş olabilir (krş. Luk.3:15; Elç.18:25; 19:3). Yuhanna Müjdesi'ni diğer Müjde yazarlarından daha sonra kaleme alan Yuhanna, bu sorunun gelişimine tanıklık etmiştir.

1:6-8 Bu ayetler ve 1:15, Vaftizci Yahya'nın İsa hakkındaki tanıklığını kaydeder. Yahya son Eski Antlaşma peygamberidir. Bu ayetleri şiirsel biçime sokmak güçtür. Yuhanna Müjdesi'nin ilk 18 ayetinin düzyazı mı yoksa şiir mi olduğu, uzmanlar arasında tartışmalı bir konudur.

1:7 "onun aracılığıyla iman etsin" Bu ifade bir amaç belirtmektedir. Yuhanna'nın Müjdesi, tıpkı diğer Müjdeler gibi bir müjdeleme kitabıdır. Dünyanın ışığı olan Mesih'e iman eden herkese sunulan harika bir kurtuluş fırsatını ilan etmektedir (krş. 1:12; Yu.20:31; 1Ti.2:4; 2Pe.3:9).

1:7,12 "iman etsin" Bu fiil Yuhanna Müjdesi'nde 78 kez kullanılmıştır. Ayrıca bu sözcüğün isim haline hiç yer verilmemesi ve daima fiil biçiminde kullanılmış olması da ilginçtir. İman etmek esasen zihinsel veya duygusal bir eylem değil, iradeye dayanan bir eylemdir. Asıl Grekçe sözcük Türkçe'ye üç ayrı biçimde

çevrilmiştir: iman etmek, inanmak ve kabul etmek (krş. 1:11, 12). Kurtuluş, Tanrı'nın lütfu ve Mesih'in tamamladığı kurtarış eylemi sayesinde karşılıksızdır; ancak kabul edilmesi gerekmektedir. Kurtuluş, ayrıcalıkları ve sorumlulukları bulunan bir antlaşma ilişkisidir.

1:8 Yuhanna Müjdesi'ni diğer Müjdeler'den daha geç kaleme alan Yuhanna'nın, Vaftizci Yahya'nın İsa'yı tanımamış ya da kabul etmemiş öğrencileri arasında yaşanan sorunun farkına varmış olması muhtemeldir (krş. Elç.18:25-19:7).

ÖZEL BAŞLIK: *İSA'YA TANIKLIK EDENLER*

Tanıklık (*marturia*) ve tanıklık etmek (*marture*o) Yuhanna Müjdesi'nde yer alan çok önemli bir ifadedir. İsa'ya birçok kişi tanıklık etmiştir:

1. Vaftizci Yahya (krş. Yu.1:7, 8, 15; 3:26, 28; 5:33)
2. İsa'nın kendisi (krş. Yu.3:11; 5:31; 8:13-14)
3. Samiriyeli kadın (krş. Yu.4:39)
4. Baba Tanrı (krş. Yu.5:32, 34, 37; 8:18; 1Yu.5:9)
5. Kutsal Yazılar (krş. Yu.5:39)
6. Lazar'ın ölümden dirildiği sırada toplanan kalabalık (krş. Yu.12:17)
7. Kutsal Ruh (krş. Yu.15:26-27; 1Yu.5:10, 11)
8. Koloseliler. 1:16; 2:10, 15
9. öğrenciler (krş. Yu.15:27; 19:35; 1Yu.1:2; 4:14)
10. yazarın kendisi (krş. Yu.21:24)

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 1:9-13

Dünyaya gelen, her insanı aydınlatan gerçek ışık vardı. [10]O, dünyadaydı, dünya O'nun aracılığıyla var oldu, ama dünya O'nu tanımadı. [11]Kendi yurduna geldi, ama kendi halkı O'nu kabul etmedi. [12]Kendisini kabul edip adına iman edenlerin hepsine Tanrı'nın çocukları olma hakkını verdi. [13]Onlar ne kandan, ne beden ne de insan isteğinden doğdular; tersine, Tanrı'dan doğdular.

1:9 "dünyaya gelen" Yuhanna, İsa'nın göksel alemdeki cenneti bırakarak zaman ve mekandan oluşan fiziksel aleme gelmesinden söz etmek için bu ifadeyi sık sık kullanır (krş. 6:14; 9:39; 11:27; 12:46; 16:28). Yuhanna'nın bu ayette İsa'nın insan olup beden almasından söz ettiği anlaşılmaktadır.

"her insanı aydınlatan" Bu ifade iki farklı biçimde anlaşılabilir. İlk olarak Grek kültürü açısından düşünecek olursak, her insanda bulunan ilahi kıvılcımdan, içsel bir vahiy ışığından söz etmektedir. Ne var ki, Yuhanna Müjdesi'nde böyle bir kavrama rastlanmamaktadır. Yuhanna'ya göre, "ışık" insanlığın kötülüğünü açığa çıkarmaktadır (krş. 3:19-21).

İkinci olarak, doğal vahiyden (yani, Tanrı'nın kendisini doğa aracılığıyla açıklaması [krş. Mez.19:1-5; Rom.1:19-20] veya içsel bir ahlak duygusundan

[krş. Rom.2:14-15] değil de, Tanrı'nın tek gerçek ışık olan İsa aracılığıyla kurtuluş ve aydınlanma sağlamasından söz ediyor olması mümkündür.

"gerçek ışık" Burada kullanılan "gerçek" sözü yalnızca sahtenin karşıt anlamında değil, aynı zamanda asıl anlamındadır. Birinci yüzyılın tüm teolojik farklılıklarına ilişkin olabilir. Bu, Yuhanna'nın yazılarında yaygın olarak kullandığı bir sıfattır (3:35; 4:23, 37; 6:32; 7:28; 15:1; 17:3; 19:35 ve 1Yu.2:8; 5:20; ve Vahiy'de 13 kez). Bkz. 6:55'teki Özel Başlık.

1:10 "dünya" Yuhanna *kosmos* sözcüğünü üç ayrı biçimde kullanır: (1) fiziksel evren (1:10, 11; 11:9; 16:21; 17:5, 24; 21:25); (2) tüm insanlık (1:10, 29; 3:16, 17; 4:42; 6:33; 12:19, 42; 18:29) ve (3) günaha düşmüş, yaşamını Tanrı'dan ayrı sürdüren sıradan insanlar topluluğu (7:7; 15:18-19; 1.Yuhanna 2:15; 3:1, 13). Bu bağlamda (2) numaralı anlamı düşünmek yerinde olacaktır.

"dünya O'nu tanımadı" Ne günaha düşmüş Yahudi olmayan uluslar ne de Tanrı'nın seçilmiş halkı olan Yahudiler, İsa'yı vaat edilen Mesih olarak tanımadılar. "Tanımak" fiili, gerçekleri zihinsel olarak kabul etmeyi değil, çok yakın bir ilişki kurmayı ifade eden İbranice bir deyimi çağrıştırmaktadır (krş. Yar.4:1; Yer.1:5).

1:11 "Kendi yurduna geldi, ama kendi halkı O'nu kabul etmedi" "Kendi" zamiri 1:11'de iki kez kullanılmıştır. Grekçe dilbilgisi kurallarına göre ilki cinssiz çoğuldur ve (1) tüm yaratılıştan veya (2) coğrafi olarak Yahudiye'den veya Yeruşalim'den söz eder. İkincisi ise eril çoğuldur ve Yahudi halkından söz eder.

1:12 "Kendisini kabul edip" Bu ifade, kurtuluş sürecinde insanın üzerine düşeni göstermektedir (krş. 1:16). İnsanlar Tanrı'nın Mesih aracılığıyla sunduğu lütfa karşılık vermelidir (krş. 3:16; Rom.10:9-13; Ef.2:8-9). Tanrı'nın yetkisi kesinlikle mutlaktır, ancak bu yetki uyarınca günaha düşmüş insanlarla koşullu bir antlaşma ilişkisi başlatmıştır. Günaha düşmüş insanlık tövbe etmeli, inanmalı, itaat etmeli ve sonuna kadar iman etmelidir .

"adına" Eski Antlaşma'da kişilerin adları çok önemliydi. Ad, insanın kişiliği veya kişiliğinin tasviri konusunda olası bir peygamberlik sözü niteliği taşıyordu. Bir kişinin adına inanmak, o kişiye inanmak ve onu kabul etmek anlamına geliyordu.

"iman edenlerin" Bu, şimdiki zamanlı etken bir ortaçtır ve "iman etmeyi sürdürenler" anlamına gelmektedir. İfadenin etimolojik kökeni, günümüzdeki anlamını açıklamaya yardımcı olacaktır. Bu fiilin İbranice karşılığı sabit duran bir kişiyi ifade eder. Mecazi olarak güvenilir veya sadık/vefalı bir kişiden söz etmek için kullanılmıştır. İfadenin Grekçesi dilimize "iman eden", "inanan", veya "güvenen" şeklinde çevrilebilir. Kutsal Kitap'ta inanç veya güven esasen bizim yaptığımız bir eylemi değil, kendisine güvendiğimiz kişiyi işaret

etmektedir. Odaklandığımız bizim değil, Tanrı'nın güvenilirliğidir. Günaha düşmüş insanlık Tanrı'nın güvenilirliğine güvenir, O'nun sadakatine inanır ve O'nun Sevgili Oğlu'na iman eder. Odak noktası insan inancının bolluğu veya yoğunluğu değil, insanın inandığı varlıktır. Bkz. 2:23'teki Özel Başlık.

"Tanrı'nın çocukları olma" Yeni Antlaşma yazarları Hıristiyanlık'ı anlatmak için sürekli olarak ailevi benzetmeler kullanmışlardır: (1) Baba, (2) Oğul, (3) çocuklar, (4) yeniden doğmak ve (5) evlat edinmek. Hıristiyanlık bir ürüne (cennet bileti, yangın sigorta poliçesi gibi) değil, bir aileye benzemektedir.

Ayrıca Grekçe'de çocuk anlamına gelen iki sözcük bulunması ve bunlardan birinin daima İsa (*huios*) için kullanılırken diğerinin imanlılar (*teknon, tekna*) için kullanılması da ilginçtir. Hıristiyanlar Tanrı'nın çocuklarıdır; ancak Tanrı'nın Oğlu olan İsa ile aynı sınıfa ait değillerdir. İsa'nın Baba Tanrı'yla olan ilişkisi bizimkine benzer olsa da, eşsizdir.

"hakkını verdi" Bu ifadenin Grekçesi (1) yasal yetki veya (2) hak ya da ayrıcalık anlamlarına gelebilir (krş. 5:27; 17:2; 19:10, 11). Günaha düşmüş insanlık artık İsa aracılığıyla Tanrı'yı tanıyabilir ve O'nu hem Tanrı hem de Baba olarak benimseyebilir.

1:13
ÇÇ "Onlar ne kandan, ne beden ne de insan isteğinden doğdular"
EÇ "Onlar ne kandan, ne bedenin iradesinden, ne de insanın iradesinden değil"

"Kan" sözcüğünün Grekçesi çoğuldur. Bu ifade ırksal üstünlükten veya insanın cinsel soyundan değil, Tanrı'nın Oğlu'na iman edenleri seçmesinden ve kendine çekmesinden söz etmektedir (krş. 6:44, 65). 12 ve 13. ayetler Tanrı'nın mutlak yetkiye sahip oluşuyla insanların kendisine karşılık vermesi gerekliliği arasındaki antlaşma dengesini ortaya koymaktadır.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 1:14-18

14Söz, insan olup aramızda yaşadı. O'nun yüceliğini -Baba'dan gelen, lütuf ve gerçekle dolu biricik Oğul'un yüceliğini- gördük. 15Yahya O'na tanıklık etti. Yüksek sesle şöyle dedi: "'Benden sonra gelen benden üstündür. Çünkü O benden önce vardı' diye sözünü ettiğim kişi budur." 16Nitekim hepimiz O'nun doluluğundan lütuf üzerine lütuf aldık. 17Kutsal Yasa Musa aracılığıyla verildi, ama lütuf ve gerçek İsa Mesih aracılığıyla geldi. 18Tanrı'yı hiçbir zaman hiç kimse görmedi. Baba'nın bağrında bulunan ve Tanrı olan biricik Oğul O'nu tanıttı.

1:14 "Söz, insan olup" Yuhanna, Hıristiyanlık'ı putperest Grek düşüncesiyle birleştirmeye çalışan Gnosisçiler'in sapkın öğretilerine karşı çıkmaktadır. İmmanuel vaadini (krş. Yşa.7:14) yerine getiren İsa bütünüyle insan ve bütünüyle Tanrı'dır (krş. 1.Yuhanna 4:1-3). Tanrı insan bedeni alarak günaha düşmüş insanlığın arasında yaşamıştır. Yuhanna'da kullanılan "insan" veya "beden" sözcüğü Pavlus'un yazılarında olduğu gibi günahlı benliği ifade etmez.

“aramızda yaşadı” Sözcüğü sözcüğüne çevrilirse, “konut kurdu” demek gerekir. Bu ifadenin kökeni Buluşma Çadırı’na ve İsrail halkının çölde kırk yol boyunca dolaştığı yıllara dayanmaktadır (krş. Va.7:15; 21:3). Yahudiler sonraki yıllarda çölde başlarından geçen olayları YHVH ve İsrail arasındaki “balayı dönemi” olarak adlandırdılar. Tanrı bu dönemde İsrail’e hiç olmadığı kadar yakın olmuştur. Tanrı’nın bu dönemde çölde yaşayan İsrail halkına rehberlik eden ilahi bulutunun İbranice adı *Şekina*’dır ve “birlikte yaşamak” anlamına gelmektedir.

ÇÇ “Baba’dan gelen ... biricik Oğul’un yüceliğini”
EÇ “Babanın biricik Oğlunun izzeti olarak”

“Biricik” ifadesi (*monogenes*) “benzersiz”, türünün tek örneği anlamına gelmektedir (krş. 3:16). Ayetin odak noktası eşsizlik ve tekliktir (krş. Luk.7:12; 8:42; 9:38; İbr.11:17).

“Baba’dan” Eski Antlaşma, Tanrı’yı Baba olarak tanıtan ailesel benzetmeyi kullanır:

1. İsrail ulusu YHVH’nin oğlu olarak tasvir edilmiştir (krş. Hoş.11:1; Mal.3:17).
2. Yasa’nın Tekrarı’nın ilk bölümlerinde bile Tanrı hakkında *Baba* benzetmesi kullanılmıştır (1:31).
3. Yas.32’de İsrail “çocuk”, Tanrı ise “Baba” olarak adlandırılmıştır.
4. Bu benzetme Mez.103:13’te belirtilmiş ve Mez.68:5’de geliştirilmiştir (öksüzlerin babası).
5. Peygamberlik kitaplarında yaygın olarak kullanılmıştır (krş. Yşa.1:2; 63:8; İsrail’den oğul, Tanrı’dan Baba olarak söz edilir, 63:16; 64:8; Yer.3:4, 19; 31:9).

İsa bu benzetmeyi tam bir aile ilişkisine dönüştürür (özellikle Yuhanna 1:14; 2:16; 3:35; 4:21, 23; 5:17-23, 26, 36, 37, 43, 45; 6:27, 32, 37, 44-46, 57; 8:16, 19, 27, 28, 38, 42, 49, 54; 10:15, 17, 18, 25, 29, 30, 32, 36-38; 11:41; 12:26-28, 49, 50; 13:1; 14:2, 6-13, 16, 20, 21, 23, 24, 26, 28, 31; 15:1, 8, 9, 10, 15, 16, 23, 24, 26;16:3, 10, 15, 17, 23, 25-28, 32; 17:1, 5, 11, 21, 24, 25; 18:11; 20:17, 21).

“lütuf ve gerçekle dolu” Özd.16:6’da “sevgi ve bağlılık” şeklinde çevrilen İbranice *hesed* (antlaşma sevgisi ve sadakat) ve *emet* (bağlılık) sözcüklerinden türetilmiştir. İsa’nın karakterini Eski Antlaşma terimleriyle tasvir eder (krş. a.17). Bkz. 6:55’te ve 17:3’te yer alan Özel Başlıklar.

“O’nun yüceliğini gördük” Bu ifade (1) İsa’nın görünümünün değişmesi veya göğe yükselmesi gibi yaşamında gerçekleşen bir olaydan veya (2) görünmez YHVH’nin artık görülebilir ve bütünüyle tanınabilir olmasından söz ediyor olabilir. Bu ayet, aynı zamanda Gnosisçiler’in ruh ve madde arasında karşıt bir ilişki bulunduğu yönündeki sapkın öğretisine karşı İsa’nın insanlığını vurgulayan 1.Yuhanna 1:1-4 ile aynı vurguya sahiptir.

Eski Antlaşma’da “yücelik” sözcüğü için en yaygın kullanılan İbranice sözcük (*kbd*) esasen “ağır olmak” anlamına gelen (teraziyle ilgili) ticari bir

terimdir. Bunun nedeni, ağır olanın kıymetli oluşu veya kendiliğinden değerli olmasıdır. Tanrı'nın görkemini ifade etmek için sık sık parıltı ve parlaklık kavramları da kullanılmıştır (krş. Çık.15:16; 24:17; Yşa.60:1-2). Yalnızca O değerlidir ve onura layıktır, günaha düşmüş insanlığın bakamayacağı kadar göz alıcıdır (krş. Çık.33:17-23; Yşa. 6:5). Tanrı ancak ve ancak İsa Mesih aracılığıyla gerçekten tanınabilir (krş. Yer.1:14; Mat. 17:2; İbr.1:3; Yak.2:1).

"Yücelik" sözünün anlamı bir derecede belirsizdir:

1. "Tanrı'nın doğruluğu" ile eşanlamlı olabilir.
2. Tanrı'nın "kutsallığını" veya "kusursuzluğunu" ifade ediyor olabilir.
3. Tanrı'nın insanı yaratmış olduğu (krş. Yar.1:26-27; 5:1; 9:6) fakat insanın daha sonra başkaldırarak mahvettiği sureti (krş. Yar.3:1-22) ifade edebilir.

İlk olarak YHVH'nin halkının arasında bulunması anlamında kullanılmıştır (krş. Çık.16:7, 10; Lev.9:23; Say.14:10).

1:15 "Çünkü O benden önce vardı" Vaftizci Yahya bu sözle, İsa'nın ezelden beri var olduğunu güçlü bir biçimde onaylamaktadır (krş. 1:1; 8:56-59; 16:28; 17:5; 2Ko.8:9; Flp.2:6-7; Kol.1:17; İbr.1:3; 10:5-8). Öncesizlik ve peygamberlik, göklerde bulunan tarihin ötesinde fakat buna rağmen tarihte etkin bir Tanrı olduğunu doğrular. Bu, Kutsal Kitap'ın dünya görüşünün ayrılmaz bir parçasıdır.

1:16-18 Yuhanna Müjdesi'nin başlıca özelliklerinden biri, yazarın tarihi olayı, konuşmayı veya öğreti sunumunu kendi açıklamalarıyla bölme üslubudur. İsa'nın veya başka bir kişinin sözlerini Yuhanna'nın sözlerinden ayırmak çoğu zaman imkânsızdır. Uzmanların çoğu a.16-19'un Müjde'yi kaleme alan Yuhanna'nın açıklamaları olduğunu ileri sürer (krş. 3:14-21).

1:16 "doluluğundan" Bu ifadenin Grekçesi *pleroma*'dır. Gnosisçi sahte öğretmenler bu ifadeyi daha üst seviyedeki tanrı ile daha alt seviyedeki ruhsal varlıklar arasında bulunan ruhsal varlıkların seviyelerini tanımlamak için kullanmışlardır. İsa, Tanrı ile insan ve ruhsal varlıklar arasındaki tek aracıdır (krş. Kol.1:19; 2:9; Ef.1:23; 4:13). Elçi Yuhanna'nın bu ayette yine bir Gnosisçi öğretiyi eleştirdiği görülmektedir.

ÇÇ "lütuf üzerine lütuf"
EÇ "inayet üzerine inayet"

Burada düşünmemiz gereken, "lütfu" nasıl anlayacağımızdır. (1) Tanrı'nın kurtuluş için Mesih aracılığıyla sağladığı merhamet mi? (2) Tanrı'nın Hıristiyan yaşamında gösterdiği merhamet mi? Yoksa (3) Tanrı'nın Mesih aracılığıyla gerçekleştirdiği yeni antlaşmada sergilediği merhamet mi? Ana düşünce "lütuf"tur; Tanrı'nın lütfu beden alan İsa aracılığıyla harika bir şekilde verilmiştir. İsa, Tanrı'nın günaha düşmüş insanlığa "evet"idir, kabulüdür (krş. 2Ko.1:20).

1:17 "Kutsal Yasa" Tanrı'nın Musa aracılığıyla vermiş olduğu Yasa kötü değildi, ancak hazırlayıcı nitelikte ve tam bir kurtuluş sağlayabilecek güçte değildi (krş. Gal.3:23-29; Rom.4).

"lütuf" Bu sözcük Tanrı'nın günaha düşmüş insanlığa beslediği hak edilmemiş, kazanılmamış sevgiyi ifade etmektedir (krş. Ef.2:8). Pavlus'un yazılarında çok önemli olan lütuf sözcüğü (*charis*), Yuhanna Müjdesi'nin yalnızca bu paragrafında yer almaktadır (krş. 1:14, 16, 17). Tanrı'nın esinlediği Yeni Antlaşma yazarları kullanacakları sözcükleri, benzetmeleri ve mecazları seçmekte özgürdüler.

"gerçek" Gerçek sözcüğü (1) sadakat veya (2) sahtenin karşıtı olan gerçek anlamında kullanılmıştır (krş. 1:14; 8:32; 14:6). Hem lütfun hem gerçeğin İsa aracılığıyla geldiğine dikkat ediniz (krş. a.14).

"İsa" Meryem'den doğan İsa'nın dünyasal adının Müjde'nin açılış bölümünde ilk kez kullanıldığı yerdir.

1:18 "Tanrı'yı hiçbir zaman hiç kimse görmedi" Bazıları bu ifadenin Mısır'dan Çıkış 33:20-23 ile çeliştiğini söylemektedir. Ne var ki, Mısır'dan Çıkış kısmındaki İbranice ifade Tanrı'nın kendi fiziksel görüntüsünden değil, Tanrı'nın görkemi geçip gittikten sonra arkasından görünen parıltısından söz etmektedir. Bu ayette söylenmek istenen, Tanrı'yı yalnızca İsa'nın bütünüyle açıklayıp gösterdiğidir (krş. 14:8). Hem kişiliğini hem de sözlerini!

Bu ayet Tanrı'nın kendisini Nasıralı İsa'da eşsiz biçimde açıkladığını vurgulamaktadır. Tanrı kendisini bütünüyle yalnızca İsa'da göstermiştir. İsa'yı tanımak Tanrı'yı tanımak demektir. İsa, Baba'nın kendisine ilişkin vahyinin doruk noktasıdır. O'ndan bağımsız olarak Tanrı'yı tümüyle anlayabilmek mümkün değildir (krş. Kol.1:15-19; İbr.1:2-3).

"Baba'nın bağrında bulunan" Bu ifade, 1. ve 2. ayetlerde yer alan "Tanrı'yla birlikteydi" ifadesine oldukça yakın bir anlam taşımakta ve yakın bir ilişkiden söz etmektedir.

ÇÇ "Tanrı olan biricik Oğul"
EÇ "biricik oğul"

Bu ayette, Grekçe elyazmalarından kaynaklanan bir farklılık söz konusudur. P66, P75, B ve C kategorideki Grekçe elyazmalarında "Tanrı" (*Theos*) sözcüğü yer alırken, A ve C3 elyazmalarında Tanrı yerine "Oğul" sözcüğü yer almaktadır. "Oğul" sözcüğü muhtemelen Yuhanna 3:16, 18 ve 1.Yuhanna 4:9 ayetlerindeki "biricik Oğul" ifadesini anımsayan yazmanlar tarafından yazılmıştır (krş. Bruce M. Metzger'in "*A Textual Commentary on the Greek New Testament* adlı kitabı, s.198). Bu ifade, İsa'nın tam ve eksiksiz tanrılığının güçlü bir tasdikidir! İsa, ayette üç farklı unvanla adlandırılmaktadır: (1) biricik Oğul, (2) Tanrı ve (3) Baba'nın bağrında bulunan.

ÇÇ **"O'nu tanıttı"**
EÇ **"kendisi onu bildirdi"**

Dilimize "tanıttı" veya "bildirdi" olarak çevrilen Grekçe *exēgeomai* sözcüğü tam ve eksiksiz olarak "açıklamak, göstermek" anlamına gelmektedir. İsa'nın başlıca görevlerinden biri Baba'yı göstermekti (krş. Yu.14:7-10; İbr.1:2-3). Günahkârları seven, güçsüzlere yardım eden, dışlananları kabul eden, çocukları ve kadınları kucaklayan İsa'yı görmek ve tanımak, Baba'yı görmek ve tanımak demektir!

TARTIŞMA SORULARI

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Aşağıda yer alan tartışma soruları, Yuhanna Müjdesi'nin bu bölümünün ana konularını düşünmenize yardımcı olmak amacıyla verilmiştir. Soruların amacı kesin bir yanıt bulmanızı sağlamak değil, sizi düşündürmektir

1. *logos* kavramını ve antik çağda dini, dünyevi ve Kutsal Kitap kullanımlarını açıklayınız.
2. İsa'nın öncesizlikten beri var olduğu öğretisi neden bu kadar önemlidir?
3. Kurtuluş sürecinde insana düşen görev nedir? Bir kişi İsa'yı nasıl kabul eder?
4. Tanrı Sözü'nün insan olup dünyaya gelmesi neden gerekliydi?
5. Bu bölümün ana hatlarını belirlemek neden bu kadar güçtür?
6. İsa'yı tanımlamakta kullanılan en az 8 farklı teolojik gerçeği sıralayınız.
7. 1:18 neden böylesine önemli bir ayettir?

19-51. AYETLER HAKKINDA BAĞLAMA İLİŞKİN BİLGİLER

A. Vaftizci Yahya hakkındaki bu bölüm ilk kilisedeki yanlış anlamaları ele almaktadır:
   1. Vaftizci Yahya'nın kimliği hakkındaki yanılgılar 1:6-9, 20, 21, 26 ve 3:22-36'da çürütülmüştür.
   2. Mesih'in kimliğine ilişkin hususlar 1:32-34'te ele alınmıştır. Gnosisçilik adındaki sapkın öğreti 1.Yuhanna 1. bölümde de eleştirilmiştir. 1.Yuhanna'nın, Yuhanna Müjdesi'nin giriş kısmı olması mümkündür.

B. Yuhanna Müjdesi İsa'nın Vaftizci Yahya tarafından Şeria Irmağı'nda vaftiz edilmesi konusunda bilgi vermez. Yuhanna'nın Mesih'in yaşamını anlatan kaydında, kilisenin vaftiz ve Rab'bin Sofrası törenlerine yer vermediği belirgin biçimde görülmektedir. Bunun en az iki muhtemel nedeni bulunmaktadır:

1. İlk kilisede 'sakramentalizmin' yükselişi, Yuhanna'nın Hıristiyanlık'ın bu yönünü vurgulamaktan kaçınmasına neden olmuştur. Yuhanna Müjdesi törenlere değil, Tanrı ile insan arasındaki ilişkiye odaklanır. Vaftiz ve Rab'bin Sofrası sakramentlerini (törenlerini) ne kaydeder ne de ele alır. Değinilmesi beklenen bir konuya hiç yer verilmemesi, bazen o konuya ilgiyi arttırabilir
2. Diğer Müjdeler'in kaleme alınmasından daha sonra yazan Yuhanna, Mesih'in yaşamına ilişkin kaydı aracılığıyla diğer Müjdeler'i tamamlar. Tüm Sinoptik Müjdeler bu törenlerden söz ettiğinden, Yuhanna zaten aktarılan bu törenleri değil, bu törenlerin etrafında gelişen diğer olayları bildirir. Bir örnek olarak Yuhanna'nın, İsa'nın öğrencileriyle yediği son yemekle ilgili kaydı anılabilir Yuhanna bu yemeğin yendiği üst kattaki odada geçen konuşmayı ve olayları aktarır (blm.13-17) ama yemekten söz etmez.

C. Yuhanna'nın sunduğu kaydın vurgusu, Vaftizci Yahya'nın İsa'nın kimliğine ilişkin tanıklığıdır. Yuhanna Mesih'e ilişkin şu bildirimlerde bulunur:
   1. İsa Tanrı Kuzusu'dur (1:29). Bu unvan Yuhanna Müjdesi'nin dışında yalnızca Vahiy bölümünde yer alır.
   2. İsa öncesizlikten beri vardır (1:30)
   3. İsa Tanrı Oğlu'dur (1:34)
   4. İsa Kutsal Ruh'u hem kendisi almış hem de insanlara vermiştir.

D. İsa'nın kimliği ve gerçekleştirdiği iş hakkındaki gerçekler,
   1. Vaftizci Yahya,
   2. Andreas ve Simun,
   3. Filipus ve Natanel'in tanıklıkları ile açıklanmıştır.

   Bu, bütün Yuhanna Müjdesi boyunca yaygın olarak kullanılmış bir edebi yöntemdir. Yuhanna Müjdesi, İsa hakkındaki tanıklıklardan veya İsa ile yapılan konuşmalardan yirmi yedisini aktarır.

SÖZCÜK VE İFADE ÇALIŞMASI

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 1:19-23

19-20 Yahudi yetkililer Yahya'ya, "Sen kimsin?" diye sormak üzere Yeruşalim'den kâhinlerle Levililer'i gönderdikleri zaman Yahya'nın tanıklığı şöyle oldu -açıkça konuştu, inkâr etmedi- "Ben Mesih değilim" diye açıkça konuştu. 21 Onlar da kendisine, "Öyleyse sen kimsin? İlyas mısın?" diye sordular. O da, "Değilim" dedi. "Sen beklediğimiz peygamber misin?" sorusuna, "Hayır" yanıtını verdi. 22 Bu kez, "Kim olduğunu söyle de bizi gönderenlere bir yanıt verelim" dediler. "Kendin için ne diyorsun?" 23 Yahya, "Peygamber Yeşaya'nın dediği gibi, 'Rab'bin yolunu düzleyin' diye çölde haykıranın sesiyim ben" dedi.

1:19 "Yahudi yetkililer" Bu ifade Yuhanna Müjdesi'nde (1) İsa'ya düşman

Yahudiye halkından veya (2) yalnızca dini yetkililerden söz etmektedir. Bazı uzmanlar bir Yahudi'nin diğer Yahudiler'den bu şekilde söz etmeyeceği görüşündedirler. Ancak, Yahudiler'in Hıristiyanlık'a gösterdikleri muhalefet İ.S. 90 yılındaki Jamnia Konseyi'nden sonra şiddetini artırmıştır.

"Sen kimsin?" Aynı soru, 8:25'te İsa'ya sorulmuştur. Yahya ile İsa'nın öğretileri ve hareketleri dini yetkilileri rahatsız etmiştir. Bunun nedeni, yetkililerin Yahya'nın ve İsa'nın öğretilerinde Eski Antlaşma'nın son zamanlara ilişkin kullandığı terimler ve açıkladığı temaların olduğunu anlamış olmalarıdır. Öyleyse bu soru, Yahudiler'in son zaman, yani Yeni Çağ'da geleceğini bekledikleri kişilerle ilgilidir.

"kâhinlerle Levililer" Anlaşıldığı kadarıyla Vaftizci Yahya aynı zamanda kâhin soyundan geliyordu (krş. Luka 1:5). Bu ayet, "Levililer" adının Yuhanna Müjdesi'nde geçtiği tek yerdir. Levililer muhtemelen tapınak muhafızlarıydı. "Kâhinlerle Levililer" şeklinde söz edilen grup, Yeruşalim'deki dini yetkililer tarafından gönderilmiş resmi bir soruşturma heyetiydi (krş. 1:24). Kâhinlerle Levililer genellikle Sadukiler arasından seçilirken, yazmanlık görevini Ferisiler yerine getiriyordu (krş. 1:24). Vaftizci Yahya'nın soruşturulmasına her iki gruptan görevliler de katılmıştı. Siyasi ve dini muhalifler İsa'ya ve izleyicilerine karşı koymak için ele ele vermişlerdi.

1:20 "-açıkça konuştu, inkâr etmedi- ... açıkça konuştu" Bu ifade, Yahya'nın vaat edilen Mesih olduğu yönündeki beklentiyi güçlü bir biçimde ve üç kez reddettiğini göstermektedir.

"Mesih" Mesih sözcüğü dilimize, "meshedilmiş olan" anlamına gelen İbranice *Maşiyah* sözcüğünden geçmiştir. Eski Antlaşma'da bir kişinin meshedilmesi, Tanrı'nın o kişiyi belirli bir görev için çağırdığını ve donattığını göstermenin bir yoluydu. Krallar, kâhinler ve peygamberler meshedilirlerdi. Mesih sözcüğü, zamanla gelecek olan yeni doğruluk çağını başlatacak özel kişiyi ifade etmek için kullanılmaya başlandı. Birçok kişi Vaftizci Yahya'nın vaat edilen Mesih olduğunu düşündü (krş. Luka 3:15); çünkü Yahya, yaklaşık dört yüz yıl önce yaşamış Eski Antlaşma yazarlarından beri dünyaya gelen YHVH'nin ilk esinlenmiş sözcüsüydü.

1:21 "Öyleyse sen kimsin? İlyas mısın?" İlyas ölmediği ve kasırgayla göğe alındığı için (krş. 2Kr.2:1), Mesih'ten önce yeryüzüne gelmesi bekleniyordu (krş. Mal.3:1; 4:5). Vaftizci Yahya İlyas'a çok benziyor ve tıpkı onun gibi davranıyordu (krş. Zek.13:4).

"değilim" Vaftizci Yahya, kendisini, dünyanın son günlerinde gelecek olan İlyas'ın rolünde görmüyordu. Fakat İsa, Yahya'yı işleviyle Malaki'nin peygamberlik sözünü bir şekilde yerine getiren kişi olarak gördü (krş. Mat.11:14; 17:12).

“Sen beklediğimiz peygamber misin?” Musa, kendisinden sonra kendisi gibi başka birinin (bir “peygamber”) geleceğini önceden bildirmişti (krş. Yas.18:15, 18; Elç.3:22). Bu ad Yeni Antlaşma’da iki farklı anlamda kullanılmıştır (1) Mesih’ten ayrı, son çağa ait başka bir kişi (krş. 7:40-41) veya (2) Mesih’le özdeşleştirilen bir kişi (krş. Elç.3:22).

1:23 “Rab’bin yolunu düzleyin” Bu ifade, Eski Antlaşma’nın Yeşaya kısmının “Rab’bin Kulu” başlıklı ezgileri de (krş. 42:1-9; 49:1-7; 50:4-11; 52:13-53:12) içine alan kısmından (40-55) yapılmış bir alıntıdır (Yeşaya 40:3). Bazı yerlerde İsrail’den söz etmek için kullanılan ifade, 52:13-53:12’de kişiselleştirilmiştir. Yolun düzleştirilmesi kavramı, kralın yapacağı ziyaret için yapılan hazırlığı ifade etmektedir.

Elçi Yuhanna, birinci yüzyılda Vaftizci Yahya’yı ruhsal önderleri olarak gören sapkın toplulukların ortaya çıkması yüzünden, bütün bu bölümü Vaftizci Yahya’nın teolojik önemini azaltmak amacıyla kullanmış olabilir.

“çölde haykıranın sesiyim ben” Yeşaya 40:3’ün Septuaginta çevirisinden bir alıntı olan bu ifade, Malaki 3:1’deki peygamberlik sözünü andırmaktadır.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ 1:24-28

24-25 Yahya’ya gönderilen bazı Ferisiler ona, “Sen Mesih, İlyas ya da beklediğimiz peygamber değilsen, niye vaftiz ediyorsun?” diye sordular. 26 Yahya onlara şöyle yanıt verdi: “Ben suyla vaftiz ediyorum, ama aranızda tanımadığınız biri duruyor. 27 Benden sonra gelen O’dur. Ben O’nun çarığının bağını çözmeye bile layık değilim.” 28 Bütün bunlar Şeria Irmağı’nın ötesinde bulunan Beytanya’da, Yahya’nın vaftiz ettiği yerde oldu.

1:24-25 “Yahya’ya gönderilen bazı Ferisiler” Bu ifadenin anlamı belirsizdir. (1) Yahya’yı sorgulayan kişileri Ferisiler’in gönderdiği (krş. 1:19) veya (2) Yahya’yı sorgulayan kişilerin Ferisi oldukları anlamına gelebilir. Kâhinlerin çoğu Saduki olduğuna göre, ikinci olasılık alışılmadıktır (krş. 1:9).

ÖZEL BAŞLIK: *FERİSİLER*

I. Ferisi adının kökeninin şunlardan biri olması mümkündür:
   a. “Ayrı olmak.” Bu topluluk Makabeler döneminde ortaya çıkmıştır (En yaygın kabul gören görüş budur).
   b. “Bölmek.” Aynı İbranice sözcüğün diğer bir anlamı budur. Bazıları *yorumcu* anlamına geldiğini ileri sürmektedir (krş. 2Ti.2:15).
   c. “Pers.” Aynı Aramice sözcüğün diğer bir anlamı budur. Ferisiler’in bazı öğretileri, Persler’in Zerdüşt inancındaki ikilik kavramı ile ortak birçok unsur içeriyordu.

II. Makabeler döneminde “*Hasidimler*”in (dindarlar anlamına gelir) arasından çıkmışlardır. Essenler gibi çeşitli farklı tarikatlar IV. Antiyokus Epifanes’in Helenleştirme çabalarına bir tepki olarak ortaya çıkmıştır. Ferisiler’den ilk olarak Josephus’un *Antiquities (Eski Zamanlar)* adlı eserinde söz edilir

(8.5.1-3).
III. Başlıca öğretileri şunlardır:

A. Gelecek Mesih'e İman. Yahudiler'in, son zamanları konu alan ve Kutsal Yazılar Listesi'nde yer almayan I. Hanok gibi kitaplarından etkilenmiştir.
B. Tanrı günlük yaşamda etkindir. Bu öğreti Sadukiler'in öğretisiyle doğrudan çelişmektedir. Ferisi öğretilerinin birçoğu teolojik açıdan Saduki öğretilerinin karşıtıdır.
C. Ölümden sonra, dünyada yapılan işlerin karşılığına dayalı fiziksel bir yaşam. Ferisiler'in öğretisine göre ölümden sonraki yaşam ödül ve cezayı içermektedir (krş. Dan.12:2).
D. Eski Antlaşma'nın ve Sözlü Kaynakların (*Talmud*) Yetkisi. Tanrı'nın Eski Antlaşma buyruklarına, hahamlardan oluşan din uzmanlarının yorumladığı ve uyguladığı biçimleriyle tabi olduklarını kabul ediyorlardı (Şammay tutucu, Hillel ise açık fikirli). Hahamların yorumu, biri tutucu diğeri açık fikirli olmak üzere iki farklı felsefeyi savunan hahamlar arasındaki tartışmaya dayanıyordu. Kutsal Yazılar'ın ne anlama geldiği hakkındaki bu sözlü tartışmalar sonunda iki biçimde yazıya geçiriliyordu: Babil Talmudu ve tamamlanmamış olan Filistin Talmudu. Ferisiler Musa'nın bu sözlü yorumları Sina Dağı'nda aldığına inanıyorlardı. Bu tartışmaların başlangıcı tarihsel olarak Ezra ve "Büyük Havra" görevlileri (daha sonra Yüksek Kurul olarak adlandırıldı) arasındaki tartışmaya dayandırılmaktadır.
D. Meleklere ve göksel varlıklara iman. Bu kavram hem iyi hem kötü ruhsal varlıklara imanı içermekteydi. Bu öğretinin kaynağı Persler'in ikiciliği (dualizm) ile Eski ve Yeni Antlaşmalar arasındaki dönemde ortaya çıkan Yahudi kitaplarıdır.

1:25 "Sen Mesih, İlyas ya da beklediğimiz peygamber değilsen" Bu üç kişinin, Kumran Tomarları'nın ışığında, üç farklı Mesih olacağına ilişkin Essen öğretisini temsil etmeleri ilginçtir. Ayrıca, bazı ilk kilise önderlerinin Mesih'in ikinci gelişinden önce İlyas'ın fiziksel olarak yeryüzünde görüneceğine inanmaları da ilginçtir (krş. Khrysostomos, Hieronymus, Gregory ve Augustinus).

"değilsen" Bu, yazarın bakış açısına veya yazım amacına göre doğru olduğu kabul edilen birinci sınıf bir koşul ifadesidir.

"niye vaftiz ediyorsun?" Antik çağda, din değiştirerek Yahudi olmak isteyen Grekler'in vaftiz edilmeleri olağandı. Ancak Yahudiler'in vaftiz edilmeleri son derece alışılmadık bir durumdu (Kumran'da yaşayan tarikatçı Yahudiler kendi kendilerini vaftiz ettiler). Bu ifadenin Yşa.52:15; Hez.36:25; Zek.13:1 ayetlerinden Mesih'e ilişkin imalar içeriyor olması mümkündür.

1:27 “Ben O’nun çarığının bağını çözmeye bile layık değilim” Bu ifade, efendisi eve geldiğinde çarıklarını çıkarmakla yükümlü olan kölenin görevinden söz etmektedir (bir kölenin yapabileceği en hakir ve bayağı iş olarak görülürdü). Hahamların yorumuna dayalı Yahudi inancı, hahamın öğrencisinin öğretmeninin çarıklarının bağını çözmek dışında bir kölenin yapmaya hazır olduğu her işi yapmaya istekli olması gerektiğini ileri sürüyordu. Bu ifade, aynı zamanda görevin bir parçası olan çarıkların çıkartılıp yerlerine konmasını da ima etmektedir. Deyim, büyük bir alçakgönüllük sergileme anlamında, mecazi olarak kullanılmıştır.

1:28 “Beytanya’da” Yeruşalim’in güneydoğusundaki kasaba değil, Şeria Irmağı’nın doğu yakasındaki kasaba.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 1:29-34

**29 Yahya ertesi gün İsa’nın kendisine doğru geldiğini görünce şöyle dedi: “İşte,
dünyanın günahını ortadan kaldıran Tanrı Kuzusu! 30 Kendisi için, ‘Benden sonra
biri geliyor, O benden üstündür. Çünkü O benden önce vardı’ dediğim kişi işte
budur. 31 Ben O’nu tanımıyordum, ama İsrail’in O’nu tanıması için ben suyla
vaftiz ederek geldim.” 32 Yahya tanıklığını şöyle sürdürdü: “Ruh’un güvercin gibi
gökten indiğini, O’nun üzerinde durduğunu gördüm. 33 Ben O’nu tanımıyordum.
Ama suyla vaftiz etmek için beni gönderen, ‘Ruh’un kimin üzerine inip
durduğunu görürsen, Kutsal Ruh’la vaftiz eden O’dur’ dedi. 34 Ben de gördüm ve
‘Tanrı’nın Oğlu budur’ diye tanıklık ettim.”**

1:29 “dünyanın günahını ortadan kaldıran” “Ortadan kaldırmak” ifadesi, “bir şeyi yüklenerek uzağa taşımak” anlamına gelmektedir. Bu düşünce, Levililer 16. bölümde anlatılan günah keçisi ile oldukça benzerdir. Dünyanın günahından söz edilmesi, kuzunun görevinin evrensel niteliğini ima etmektedir. Sözcük çoğul değil, tekildir; çünkü İsa Mesih dünyanın “günah” sorununu çözmüştür.

“İşte ... Tanrı Kuzusu!” Fısıh Bayramı yaklaşıyordu (krş. 2:13). Bu yüzden bu ifadenin, İsrail halkının Mısır’dan kurtuluşunu simgeleyen Fısıh Kuzusu’ndan söz ediyor olması muhtemeldir (krş. Çık.12). Bununla birlikte, ifadeyle ilgili başka yorumlar da yapılmaktadır:

1. Yeşaya 53:7’deki Acı Çeken Kul’dan söz ediyor olabilir,
2. Yaratılış 22:8’deki boynuzları sık çalılara takılmış koçtan söz ediyor olabilir,
3. Tapınakta düzenli olarak sunulan günlük sunudan söz ediyor olabilir (krş. Çık.29:38-46).

Tam açıklaması ne olursa olsun, kuzunun gönderilme amacı kurban edilmekti. İsa’nın kurban sunusu olarak ölümünü ima eden bu etkili benzetme Pavlus tarafından hiç kullanılmamış, Yuhanna tarafındansa nadir olarak kullanılmıştır (krş. 1:29, 36). “Küçük kuzu” anlamına gelen Grekçe sözcük, Yuhanna tarafından 21:15’te ve Vahiy kısmında kullanılmıştır.

Vaftizci Yahya’nın bu tasvirinin kökenine ilişkin başka bir olasılık daha

vardır: "Kuzu"nun zaferli savaşçı olarak gösterildiği, son zamanları konu alan Eski ve Yeni Antlaşma arasındaki döneme ait yazılar. Kurban sunusu niteliğini korumasına rağmen, kuzunun hakim kimliği ön planda yer almaktadır (krş. Va.5:5-6, 12-13).

1:30 "O benden önce vardı" Bu ifade ile 1:15'te tekrarlanarak vurgulanmıştır. Bu ayet, Mesih'in öncesizlikten beri var olduğunun ve tanrılığının vurgulandığı başka bir ayettir (krş. Yu.1:1, 15; 8:58; 16:28; 17:5, 24; 2Ko.8:9; Flp.2:6-7; İbr.1:3).

1:31 "İsrail'in O'nu tanıması için" Yuhanna'da çok kullanılan bu deyim (krş. 2:11; 3:21; 7:4; 9:3; 17:6; 21:14), Sinoptik Müjdeler'in arasında yalnızca Markos 4:22'de yer alır. Yuhanna, İbranice "bilmek" fiilini değiştirmiş ve bir kişi hakkındaki gerçekleri bilmek değil, o kişiyle yakın bir ilişkiye sahip olmak anlamına gelecek biçimde kullanmıştır. Yahya'nın yaptığı vaftizin iki amacı vardı: (1) halkı hazırlamak ve (2) Mesih'i açıklamak.

1:32-33 Bu ayetlerde, Vaftizci Yahya'nın Kutsal Ruh'un İsa'nın üzerine indiğini ve O'nda kaldığını gördüğü üç kez vurgulanmaktadır.

1:32 "Ruh'un güvercin gibi gökten indiğini" Yeşaya peygamber (blm.40-66) Mesih'i bu şekilde tanımıştır (krş. Yşa.42:1; 59:21; 61:1). Bu ifade, İsa'nın bu olaydan önce Kutsal Ruh'a sahip olmadığı anlamına gelmemektedir. Bu olay, Tanrı'nın O'nu özel bir biçimde seçtiğinin ve donattığının bir simgesiydi; aslında İsa için değil, Vaftizci Yahya için bir belirtiydi!

Yahudiler'in dünya görüşü, mevcut kötü çağ ve gelecek olan doğruluk çağı olmak üzere iki çağdan oluşuyordu. Yeni çağ, Ruh'un çağı olarak adlandırılmaktaydı. Gördüğü bu olay Vaftizci Yahya'ya (1) bu kişinin Mesih olduğunu ve (2) yeni çağın başladığını ifade ediyordu.

"güvercin" Güvercin (1) hahamlar tarafından İsrail için bir simge olarak, (2) Yaratılış 1:2'de suların üzerinde "dalgalanan" Kutsal Ruh'u andıran bir simge olarak veya (3) Kutsal Ruh'un gökten iniş biçimini tasvir eden bir mecaz olarak kullanılmıştır (Kutsal Ruh'un **kendisi** bir kuş **değildir**).

"üzerinde durduğunu" Bkz. 1.Yuhanna 2:10'daki Özel Başlık.

1:33 "Ben O'nu tanımıyordum" Bu söz Vaftizci Yahya'nın İsa'yı hiç tanımadığını değil, Mesih olarak tanımadığını ifade etmektedir. Akraba oldukları için, kuşkusuz aile toplantılarında veya dini bayramlarda bir araya gelmişlerdi.

"suyla vaftiz etmek için beni gönderen ... dedi" Tanrı diğer Eski Antlaşma peygamberlerine konuştuğu gibi, Yahya'ya da konuşmuştu. Yahya, Mesih vaftiz olurken meydana gelen bu özel olaylar sayesinde O'nu tanıyacaktı.

Yahya'nın vaftiz edişi, dini bir yetkiyi akla getirmektedir. Yeruşalim'den

gelen resmi heyet (krş. 1:19-28) Yahya'nın bu yetkisinin kaynağını bilmek istemişti. Vaftizci Yahya bu yetkiyi Tanrı'dan aldığını bildirmektedir. İsa'nın Kutsal Ruh'la gerçekleştirdiği vaftiz, Yahya'nın suyla gerçekleştirdiği vaftizden üstündür. İsa'nın suyla vaftiz olması, Ruh'la vaftiz sayesinde yeni çağa dahil olmanın bir simgesi haline gelecekti!

"Kutsal Ruh'la vaftiz eden O'dur" 1.Korintliler 12:13'ten, bu kavramın bir kişinin Tanrı'nın ailesine ilk kabulüyle ilgili olduğu anlaşılmaktadır. Kutsal Ruh kişiyi günahı konusunda ikna eder, Mesih'e kazandırır, Mesih'te vaftiz eder ve yeni imanlıyı Mesih'in benzerliğinde biçimlendirir (krş. Yu.16:8-13; bkz. 1Yu.2:20'de yer alan Özel Başlık: *Kutsal Olan*).

1:34 "Ben de gördüm ve ... tanıklık ettim" Bu iki fiil geçmişteki bir eylemin tamamlandığını ve sonra devam ettiğini ifade etmektedir. 1.Yuhanna 1:1-4 ile oldukça benzerdir.

"Tanrı'nın Oğlu budur diye" Bu, Natanel'in Yuhanna 1:49'da İsa için kullandığı unvanın aynısıdır. Ayrıca Matta 4:3'te de Şeytan tarafından kullanılmıştır. Fakat ilginçtir ki, elyazması P5 "Tanrı'nın Oğlu" yerine "Tanrı'nın Seçilmişi" ifadesini içerir. Yuhanna Müjdesi'nde yaygın olarak "Tanrı'nın Oğlu" ima ediliyor. Fakat metinsel eleştirinin akılcı ilkelerinden yola çıkacak olursak, asıl metin muhtemelen en alışılmadık ve sıra dışı ifadeden oluşmaktadır. O halde, elyazması nüshalarının kısıtlı olmasına rağmen, en azından farklı bir çeviri olasılığı bulunmaktadır. Gorden Fee, "*The Expositor's Bible Commentary*"nin giriş kitabının 419-433. sayfalarında yer alan "The Textual Criticism of the New Testament" adlı makalesinde bu metinsel farklılığı ele almaktadır:

> "Vaftizci Yahya, Yuhanna 1:34'te 'Tanrı'nın Oğlu budur' mu, yoksa 'Tanrı'nın Seçilmişi budur' mu demiştir? Elyazmalarından elde edilen bulgular, en erken metinlerde bile farklıdır. Başlıca İskenderiye nüshalarında (P66, P75, B, C, L Koptik dili (boharik), çeşitli Eski Latince (aur, c, flg) ve daha sonraki Süryanice nüshalarda 'Oğul' sözcüğü yer almaktadır. Buna karşılık P5, Koptik dili (saharik) adlı İskenderiye nüshaları ile a,b,e,ff2 adlı Eski Latince elyazmaları ve Eski Süryanice nüshalarda 'Seçilmiş' sözcüğü yer alır.
>
> Sorunun yanıtı, içsel zeminlerde aranmalıdır. Metnin kopyalanırken değiştirilmiş olma olasılığıyla ilgili kesin olan bir şey vardır: Bu farklılık rastlantısal değil, kasıtlıdır (krş. Bart D. Ehrman'ın *The Orthodox Corruption of Scripture* adlı kitabı, s.69-70). Peki, ikinci yüzyılda yaşamış bir yazman, Mesih'in Tanrı tarafından evlatlığa alındığı görüşünü (adoptionism=evlatlılık) desteklemek amacıyla metni değiştirmiş veya gelenekçi (ortodoks) bir yazman, "Seçilmiş Olan" adının 'evlatlığa

alınma' öğretisini desteklemekte kullanılabileceğini düşünerek bu yüzden "Oğul" adını kullanmış olabilir mi? Olasılıklar açısından bakacak olursak, "Oğul" adı Müjde'nin başka bir yerinde 'evlatlığa alınma' öğretisine uygun düşecek biçimde değiştirilmediğinden, ikinci olasılık daha muhtemel görünmektedir.

Ancak kesin karara varabilmek için yorumlama gerekmektedir. Vaftizci Yahya'nın sözlerinin Mesih'e ilişkin olduğu neredeyse kesin olduğuna ve Hıristiyan teolojisinin bir açıklaması olmadığına göre, asıl soru Vaftizci Yahya'nın sözlerinin Mezmur 2:7 veya Yeşaya 42:1'deki mesih inancını yansıtıp yansıtmadığıdır. Yuhanna 1:29'daki acı çeken, boğazlanan kuzu motifinin ışığında, "Seçilmiş Olan" adı Müjde'nin bağlamına daha uygun olur" (s.431-432).

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 1:35-42

**35Ertesi gün Yahya yine öğrencilerinden ikisiyle birlikteydi. 36Oradan geçen
İsa'ya bakarak, "İşte Tanrı Kuzusu!" dedi. 37Onun söylediklerini duyan iki
öğrenci İsa'nın ardından gitti. 38İsa arkasına dönüp ardından geldiklerini görünce, "Ne arıyorsunuz?" diye sordu. Onlar da, "Rabbî, nerede oturuyorsun?" dediler. Rabbî, öğretmenim anlamına gelir.
39İsa, "Gelin, görün" dedi. Gidip O'nun nerede oturduğunu gördüler ve o gün O'nunla kaldılar. Saat dört sularıydı.
40Yahya'yı işitip İsa'nın ardından giden iki kişiden biri Simun Petrus'un kardeşi Andreas'tı.
41Andreas önce kendi kardeşi Simun'u bularak ona, "Biz Mesih'i bulduk" dedi. Mesih, meshedilmiş anlamına gelir.
42Andreas kardeşini İsa'ya götürdü. İsa ona baktı, "Sen Yuhanna'nın oğlu Simun'sun. Kefas diye çağrılacaksın" dedi. Kefas, kaya anlamına gelir.**

1:35 "öğrencilerinden ikisiyle" Markos 1:16-20 bu iki öğrencinin İsa tarafından çağrılmasını farklı bir biçimde kaydeder. İsa'nın bu Celileli öğrencileri ile daha önce kaç kez karşılaştığı bilinmemektedir. İsa'nın yaşadığı dönemde, bir öğretişin daimi izleyicisi olabilmek için belirli eğitim aşamalarından geçmek gerekiyordu. Hahamlara ait kaynaklarda söz edilen bu süreçler, Müjdeler'de anlatılmamıştır. Burada söz edilen iki öğrenci Andreas (krş. 1:40) ve Yuhanna'dır. Yuhanna, Müjde boyunca kendi adını anmaz.

Öğrenci sözcüğü (1) öğrenen kişi ve/veya (2) izleyici anlamlarına gelebilir. İsa Mesih'e, Yahudiler'e gönderileceği vaat edilen Mesih olarak iman eden kişilere verilen ilk ad budur. Yeni Antlaşma'nın bu kişileri yalnızca verdikleri karardan dolayı öğrenciler olarak adlandırmadığına dikkat ediniz (krş. Mat.13). Hıristiyanlık başlangıçta verilen bir kararla başlar (tövbe ve iman) fakat sonrasında sürekli bir itaat ve gayret kararlılığını gerektirir. Hıristiyanlık bir yangın sigortası poliçesi veya cennet bileti değil, İsa ile günlük bir hizmetkâr ve dost ilişkisi kurmaktır.

1:37 “söylediklerini duyan iki öğrenci” Vaftizci Yahya kendisine değil, daima İsa Mesih’e dikkat çekmiştir (krş. 3:30).

1:38 “Rabbî, öğretmenim anlamına gelir” Rabbî, Kutsal Yasa ile sözlü geleneğin (Talmud) anlamını ve uygulamalarını açıklayan kişileri adlandırmak için birinci yüzyılda Yahudiler tarafından yaygın olarak kullanılan bir addı. Tam çevirisi “efendim, hocam, ustam” şeklindedir. Elçi Yuhanna tarafından “öğretmen” anlamında kullanılmıştır (krş. 11:8, 28; 13:13-14; 20:10). Yuhanna’nın, kullandığı sözcükleri açıklama ihtiyacı duyması (krş. 1:38, 41, 42), bu Müjde’yi Yahudi olmayan kişilere yazdığını göstermektedir.

“nerede oturuyorsun” Bu ifadenin, öğretmen ile öğrenci arasındaki özel ilişkiyle ilgili geleneksel bir soru olduğu anlaşılmaktadır. Yönelttikleri soru, bu iki adamın İsa’ya yol üzerinde birkaç soru sormak yerine, O’nunla daha çok vakit geçirmek istediklerini ifade ediyordu (krş. 1:39).

1:39 “Saat dört sularıydı” Yuhanna’nın (1) gece 12:00’de, yani gündoğumunda başlayan Roma zamanını veya (2) akşamüstü 18:00’da (havanın kararma vakti) başlayan Yahudi zamanını mı kullandığı bilinmemektedir. Yuhanna 19:14 ile Markos 15:25 karşılaştırıldığında, Roma zamanı kullandığı anlaşılmaktadır. Ne var ki, Yuhanna 11:9’a baktığımızda Yahudi zamanı kullandığını görürüz. Yuhanna büyük olasılıkla her iki zaman düzenini de kullanmıştır. Burada ifade ettiği zaman dilimi, öğleden sonra saat dört sularına karşılık gelmektedir.

“Mesih, meshedilmiş anlamına gelir” Bkz. 1:20’ye ait not.

1:42 “İsa ona baktı” Burada kullanılan fiil, dikkatli bir biçimde bakmayı ifade etmektedir.

“Yuhanna’nın oğlu Simun’sun” Yeni Antlaşma’da Petrus’un babasının adına ilişkin bir belirsizlik bulunmaktadır. Matta 16:17’de Petrus “Yunus (*Ionnas*) Oğlu Simun” olarak adlandırılmıştır. Yuhanna adına P66, P75, ve L elyazmalarında rastlanmaktadır. Elyazması B’de ise aynı ad, yalnızca tek bir “n” ile yazılmıştır (*Ionas*). Yunus adı A, B3, K elyazmaları ile sonraki döneme ait diğer birçok Grekçe nüshada yer almaktadır. Gerçek adın hangisi olduğu sorusunun kesin bir yanıtı yok gibi görünmektedir. Aramice asıl metinden Grekçe’ye uyarlanmış adlardaki yazılış farklılıklarına sıkça rastlanmaktadır.

“Kefas diye çağrılacaksın” dedi. Kefas, kaya anlamına gelir” Grekçe’ye *Kephas* olarak çevrilen Aramice *kepa* sözcüğü, kaya anlamına gelmektedir. Bu ad sağlamlık, güç ve dayanıklılık ifade etmektedir.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 1:43-51

43 Ertesi gün İsa, Celile’ye gitmeye karar verdi. Filipus’u bulup ona, “Ardımdan gel” dedi. 44 Filipus da Andreas ile Petrus’un kenti olan

Beytsayda'dandı. [45]Filipus, Natanel'i bularak ona, "Musa'nın Kutsal Yasa'da hakkında yazdığı, peygamberlerin de sözünü ettiği kişiyi, Yusuf oğlu Nasıralı İsa'yı bulduk" dedi. [46]Natanel Filipus'a, "Nasıra'dan iyi bir şey çıkabilir mi?" diye sordu. Filipus, "Gel de gör" dedi. [47]İsa, Natanel'in kendisine doğru geldiğini görünce onun için, "İşte, içinde hile olmayan gerçek bir İsrailli!" dedi. [48]Natanel, "Beni nereden tanıyorsun?" diye sordu. İsa, "Filipus çağırmadan önce seni incir ağacının altında gördüm" yanıtını verdi. [49]Natanel, "Rabbî, sen Tanrı'nın Oğlu'sun, sen İsrail'in Kralı'sın!" dedi. [50]İsa ona dedi ki, "Seni incir ağacının altında gördüğümü söylediğim için mi inanıyorsun? Bunlardan daha büyük şeyler göreceksin." [51]Sonra da, "Size doğrusunu söyleyeyim, göğün açıldığını, Tanrı meleklerinin İnsanoğlu üzerinde yükselip indiklerini göreceksiniz" dedi.

1:43 "Ertesi gün" Yuhanna, zamandizinsel ifadeleri tüm Müjde boyunca kullanmıştır (krş. 1:29, 35, 43; 2:1; vb.)

"gitmeye karar verdi" Yuhanna, İsa'nın Yahuda'da gerçekleştirdiği hizmetin Sinoptik Müjdeler'de kaydedilmemiş erken bir dönemini kaydeder. Yuhanna Müjdesi İsa'nın Yahuda'daki, özellikle de Yeruşalim'deki hizmetine odaklanır.

"Ardımdan gel" Şimdiki zaman etken emir kipindeki bu ifade, bir öğretmen tarafından daimi öğrencisine yapılan çağrıyı bildirmektedir. Öğretmen ve öğrenci arasındaki bu ilişkinin sınırları Yahudiler tarafından belirlenmişti.

1:44 "Filipus da ... Beytsayda'dandı" Kentin adı "balıkçı evi" anlamına gelmektedir. Beytsayda, aynı zamanda Andreas ile Petrus'un da memleketiydi.

1:45 "Natanel" Natanel, "Tanrı verdi" anlamına gelen İbranice bir addır. İsa'nın bu öğrencisinden Sinoptik Müjdeler'de Natanel adıyla söz edilmemektedir. Çağdaş uzmanlar bu kişinin Sinoptik Müjdeler'deki Bartalmay olduğu görüşünü benimsemiş olsalar da, bu yalnızca bir varsayımdır.

"Kutsal Yasa'da hakkında yazdığı, peygamberlerin de sözünü ettiği" Bu ayette, İbranice Eski Antlaşma'nın üç kısmının ikisinden söz edilmektedir: Kutsal Yasa, Peygamberler ve Yazılar (İbranice Kutsal Yazılar'ın Listesi, İ.S. 90 yılında Jamnia'da kabul edilmiştir). Bu ifade, Eski Antlaşma'nın bütününden söz etmenin bir yoluydu.

"Yusuf oğlu Nasıralı İsa" Bu, Yahudi halkı arasındaki alışıldık kullanımın ışığında anlaşılmalıdır. İsa Nasıra'da yaşamıştı ve babasının adı Yusuf'tu. Bu tanımlamaların hiçbiri, İsa'nın Beytlehem'de (krş. Mik.5:2) ve bakire Meryem'den doğduğu (krş. Yşa.7:14) gerçeğiyle çelişmez.

1:46 "Natanel Filipus'a, 'Nasıra'dan iyi bir şey çıkabilir mi?' diye sordu" Mesih'in, öteki uluslardan olanların yaşadığı Celile'deki Nasıra'dan değil de Beytlehem'den çıkacağını (krş. Mik.5:2) bilmelerinden açıkça anlaşıldığı üzere, Filipus ve Natanel Eski Antlaşma'yı oldukça iyi biliyorlardı. Muhtemelen,

Yeşaya 9:1-7 ayetlerini dikkate almamışlardı.

1:47
ÇÇ "içinde hile olmayan"
EÇ "kendisinde hile olmayan"

Bu söz, gizli niyetler beslemeyen, açık sözlü bir kişiyi ifade etmektedir (krş. Mez.32:2). İsa, Tanrı'nın seçilmişi olan gerçek İsrail halkını doğru bir şekilde temsil edebilir.

1:48 "İsa, 'Filipus çağırmadan önce seni incir ağacının altında gördüm' yanıtını verdi" İsa'nın, Mesih olduğunu Natanel'e gösterecek bir belirti gerçekleştirmek için doğaüstü bilgisini kullandığı açıktır.

İsa'nın Tanrı olarak ve insan olarak nasıl etkin olduğunu kavramak güçtür. Bazı metinlerde İsa'nın "doğaüstü" güçlerini mi yoksa insani yeteneklerini mi kullandığı belirsizdir. İsa'nın burada kullandığı görebilme yeteneği "doğaüstü" bir yetenekti.

1:49 "Natanel, 'Rabbî, sen Tanrı'nın Oğlu'sun, sen İsrail'in Kralı'sın!' dedi" Natanel'in İsa için kullandığı iki unvana dikkat ediniz! İki unvan da Mesihçi ve milliyetçi imalar barındırır. İlk öğrenciler İsa'yı birinci yüzyılın Yahudi düşünce biçimi çerçevesinde anladılar. İsa'nın, Acı Çeken Kul olarak kimliğini ve görevini (Yşa.53), ölümden dirilişine dek bütünüyle anlayamadılar.

1:51
ÇÇ "Size doğrusunu söyleyeyim"
EÇ "Doğrusu ve doğrusu size derim"

Bu ifadenin harfi harfine çevirisi, "Amin! Amin!" şeklindedir. İsa'nın bu sözü, Yuhanna Müjdesi'nde yirmi beş kez geçmekte ve yalnızca Yuhanna Müjdesi'nde art arda kaydedilmektedir. "Amin", iman sözcüğünün İbranice'deki bir türevidir (*emet*) ve "emin, sağlam" olmak" anlamına gelmektedir. Eski Antlaşma'da kararlılık ve güvenilirlik ifade eden bir mecaz olarak kullanılmıştır. Daha sonra "iman" veya "bağlılık" biçiminde çevrilir olmuştur. Ancak zamanla, bir tasdik ifadesi olarak kullanılmaya başlamıştır. Yuhanna Müjdesi'de ve bu cümlede kullanıldığı biçimiyle bu, İsa'nın önemli ve güvenilir bildirilerine dikkat çekmenin eşsiz bir yoludur (krş. 1:51; 2:3,5,11; 5:19,24,25; 6:26,32,47,53; 8:34,51,58; 10:1,7; 12:24; 13:16,20,21,38; 14:12; 16:20,23; 21:18).

Nesne zamirinin çoğul olduğuna dikkat ediniz (size). İsa, orada bulunan herkese hitap etmiş olmalıdır.

ÖZEL BAŞLIK: *AMİN*

I. ESKİ ANTLAŞMA

A. "Amin" sözü, İbranice'de gerçek (*emet*) veya dürüstlük (*emun, emunah*) ya da iman veya bağlılık anlamlarına gelen bir sözcükten türetilmiştir.

B. Sözcüğün kökeni, bir kişinin sağlam duruşuna dayanmaktadır. Karşıtı ise,

sağlam duramayıp kayan (krş. Yas.28:64-67; 38:16; Mez.40:2; 73:18; Yer.23:12) veya tökezleyen (krş. Mez.73:2) bir kişiyi ifade eder. Sadık, güvenilir, vefalı ve sağlam anlamında kullanılan mecazi ifadeler, bu sözcükten yola çıkılarak türetilmiştir (krş. Yar.15:16; Hab.2:4).

C. Özel anlamlar
1. direk, 2Kr.18:16 (EÇ), 1Ti.3:15
2. güven veya titrememek, Çık.17:12
3. kararlılık, Yşa.33:6; 34:5-7
4. doğru, gerçek, 1Kr.10:6; 17:24; 22:16; Özd.12:22
5. güvenlikte, 2Ta.20:20; Yşa.7:9
6. gerçek (*Tora*), Mez.119:43,142,151

D. Eski Antlaşma'da, etkin imanı ifade etmek için iki farklı İbranice sözcük daha kullanılmıştır:
1. *bâtach*, güvenmek
2. *yârê*, korkmak, saygı duymak, tapmak (krş. 22:12)

E. Güvenmek veya güvenilirlik anlamından, başka birinin söylediği doğru veya güvenilir bir sözü tasdik etmek için kullanılan ifade doğmuştur (krş. Yas.27:15-26; Neh.8:6; Mez.41:13; 70:19; 89:52; 106:48).

F. Bu sözün teolojik dayanağı insanın değil, YHVH'nin sadakatidir (krş. Çık.34:6; Yas.32:4; Mez.108:4; 115:1; 117:2; 138:2). Günaha düşmüş insanlığın tek umudu, merhametli YHVH'nin yaptığı antlaşmaya ve vaatlerine gösterdiği sadakattir.

YHVH'yi tanıyanların, O'nun gibi olmaları gerekir (krş. Hab.2:4). Kutsal Kitap, Tanrı'nın kendi benzerliğinde yaratmış olduğu insanları yeniden kendi benzerliğine kavuşturmasının tarihçesi ve kaydıdır (krş. Yar.1:26-27). Kurtuluş, insanların Tanrı'yla yeniden yakın bir ilişkiye kavuşabilmelerini mümkün kılar. Yaratılmamızın amacı budur.

II. YENİ ANTLAŞMA

A. "Amin" sözü Yeni Antlaşma'da yaygın olarak, güvenilir bir sözün tasdik edilmesi amacıyla kullanılmıştır (krş. 1Ko.14:16; 2Ko.1:20; Va.1:7; 5:14; 7:12).

B. Yeni Antlaşma'da, bu sözün bir duanın kapanış sözü olarak kullanımı da yaygındır (krş. Rom.1:25; 9:5; 11:36; 16:27; Gal.1:5; 6:18; Ef.3:21; Flp.4:20; 2Se.3:18; 1Ti.1:17; 6:16; 2Ti.4:18).

C. İsa, önemli açıklamaların girişinde bu sözü kullanmış olan tek kişidir (krş. Luk.4:24; 12:37; 18:17, 29; 21:32; 23:43); Yuhanna Müjdesi'nde İsa'nın bu amaçla *Amin* sözcüğünü iki kez kullandığını görürüz.

D. Va.3:14'te, İsa'dan söz eden bir ad olarak kullanılmıştır (Muhtemelen Yşa.65:16'da geçen unvandan gelmektedir; ilgili ayetin dipnotuna bakınız).

E. Sadakat veya iman ya da güvenilirlik veya güven kavramları, Yeni Antlaşma'da Grekçe *pistos* veya *pistis* sözcükleriyle ifade edilmiştir. Bu sözcükler dilimize güvenmek, inanmak veya iman etmek şeklinde çevrilmiştir.

“göğün açıldığını” Bu söz, göklerin açıldığını ve açık kaldığını ifade etmektedir. Gök sözcüğünün Grekçesi çoğuldur ve, (1) Yaratılış 1. bölümde olduğu gibi dünyayı çevreleyen atmosferi, veya (2) Tanrı’nın huzurunu ifade ediyor olabilir.

“Tanrı meleklerinin ... yükselip indiklerini” İsa bu sözü aracılığıyla, Yakup’un Beytel’de yaşadıklarını hatırlatmaktadır (krş. Yar.28:10-22). İsa, Tanrı’nın tıpkı Yakup’un tüm ihtiyaçlarını karşılamayı vaat ettiği gibi, kendisinin tüm ihtiyaçlarını da sağlayacağını söylüyordu.

“İnsanoğlu” Bu, İsa’nın kendisine verdiği bir addır. İnsanoğlundan söz eden İbranice bir ifade (krş. Mez.8:4; Hez.2:1) olmakla birlikte, Daniel 7:13’teki kullanım biçiminden ötürü tanrısal bir niteliğe bürünmüştür. İsa, doğasının iki yönünü (Tanrı/insan) birleştiren bu adı sık sık kullanır (krş. 1Yu.4:1-6).

TARTIŞMA SORULARI

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap’a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh’tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Aşağıda yer alan tartışma soruları, Yuhanna Müjdesi’nin bu bölümünün ana konularını düşünmenize yardımcı olmak amacıyla verilmiştir. Soruların amacı kesin bir yanıt bulmanızı sağlamak değil, sizi düşündürmektir.

1. Yeruşalim’den gelen heyet Vaftizci Yahya’ya, üç Eski Antlaşma karakterinden biri olup olmadığını neden sordu?
2. Vaftizci Yahya’nın 19-30. ayetlerde İsa hakkında yaptığı Mesih’e ilişkin tanımlamayı belirtiniz.
3. Sinoptik Müjdeler ile Yuhanna, İsa’nın öğrencilerini çağırmasını neden bu kadar farklı anlatmaktadır?
4. Bu öğrenciler İsa hakkında ne düşünüyorlardı? İsa’ya verdikleri adlara dikkat ediniz (1:39).
5. İsa kendisini nasıl adlandırdı? Bu adı kullanmasının nedeni neydi?

YUHANNA 2

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ'NİN PARAGRAF BAŞLIKLARI

Başlık	Ayet
İsa'nın İlk Mucizeci	2:1-11
İsa Satıcıları Tapınaktan Kovuyor	2:12-25

OKUMA DÖNGÜSÜ 3 (bkz. s.vii)

YAZARIN NİYETİNİ PARAGRAF SEVİYESİNDE KAVRAMA

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Tüm bölümü bir oturuşta okuyunuz. Konuları belirleyiniz. Konulara göre yaptığınız bölümlendirmeyi Çağdaş Çeviri'nin bölümlendirmesiyle karşılaştırınız. Paragraf başlıkları Tanrı tarafından esinlenmiş olmamakla birlikte, yazarın niyetini kavrayabilmek için kilit rol oynamaktadır. Bu niyeti kavramak da, yorumlamanın can alıcı noktasıdır. Her paragrafın yalnızca tek bir konusu bulunmaktadır.

1. Birinci paragraf

2. İkinci paragraf

3. Üçüncü paragraf

4. vb.

1-11. AYETLER HAKKINDA BAĞLAMA İLİŞKİN BİLGİLER

A. İsa, yaşadığı dönemdeki diğer dini liderlerden çok farklıydı. Sıradan insanlarla aynı sofraya oturdu. Vaftizci Yahya çölde kendi başına yaşayan biriyken, İsa sıradan insanlarla ilgilenen bir halk insanıydı.

B. İsa'nın gerçekleştirdiği ilk mucize ailevi bir mucizeydi! Sıradan insanlarla ilgilenmesi ve onlara bakması İsa'nın kişiliğinin bir yönünü gözler önüne sererken, kendini beğenmiş ve kendilerini doğru sanan dindar insanlara olan öfkesi de kişiliğinin diğer yönünü ortaya koymaktadır. İsa'nın, geleneklere veya zorunlu dini adetlere değil, insanlara öncelik vermesi kültürel beklentilere saygı göstermesinin

yanı sıra özgür davrandığını da gösterir.

C. Bu ayetlerde, İsa'nın karakterini, özelliklerini, niteliklerini ve gücünü ortaya koyan yedi mucizenin ilki anlatılmaktadır (blm.2-11):
   1. Suyun şaraba çevrilmesi (2:1-11)
   2. Memurun oğlunun iyileştirilmesi (4:46-54)
   3. Havuzdaki kötürümün iyileştirilmesi (5:1-18)
   4. Beş bin kişinin doyurulması (6:1-15)
   5. İsa'nın su üstünde yürümesi (6:16-21)
   6. Kör adamın iyileştirilmesi (9:1-41)
   7. Lazar'ın ölümden diriltilmesi (11:1-57)

SÖZCÜK VE İFADE ÇALIŞMASI

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 2:1-11

1Üçüncü gün Celile'nin Kana Köyü'nde bir düğün vardı. İsa'nın annesi de oradaydı. 2İsa'yla öğrencileri de düğüne çağrılmışlardı. 3Şarap tükenince annesi İsa'ya, "Şarapları kalmadı" dedi. 4İsa, "Anne, benden ne istiyorsun? Benim saatim daha gelmedi" dedi. 5Annesi hizmet edenlere, "Size ne derse onu yapın" dedi. 6Yahudiler'in geleneksel temizliği için oraya konmuş, her biri seksenle yüz yirmi litre alan altı taş küp vardı. 7İsa hizmet edenlere, "Küpleri suyla doldurun" dedi. Küpleri ağızlarına kadar doldurdular. 8Sonra hizmet edenlere, "Şimdi biraz alıp şölen başkanına götürün" dedi. Onlar da götürdüler. 9-10Şölen başkanı, şaraba dönüşmüş suyu tattı. Bunun nereden geldiğini bilmiyordu, oysa suyu küpten alan hizmetkârlar biliyorlardı. Şölen başkanı güveyi çağırıp, "Herkes önce iyi şarabı, çok içildikten sonra da kötüsünü sunar" dedi, "Ama sen iyi şarabı şimdiye dek saklamışsın." 11İsa bu ilk doğaüstü belirtisini Celile'nin Kana Köyü'nde gerçekleştirdi ve yüceliğini gösterdi. Öğrencileri de O'na iman ettiler.

2:1 "bir düğün vardı" Köy düğünleri, çok önemli sosyal etkinliklerdi. Genellikle tüm halkın katılımıyla kutlanır ve günlerce sürebilirdi.

"İsa'nın annesi de oradaydı" Anlaşıldığı kadarıyla Meryem düğün hazırlıklarına yardım ediyordu. Bunu, (1) hizmet edenlere buyurmasından (2:5) ve (2) içeceklerle ilgilenmesinden (krş. 2:3) anlamaktayız. Düğün sahipleri muhtemelen Meryem'in akrabası veya aile dostuydu.

2:3 "Şarapları kalmadı" Yahudi geleneğine göre, şarabı tedarik etmek konukların göreviydi. (1) Şölen başkanının yaptığı yorumdan (2:9-10), (2) İsa'nın yaşadığı dönemdeki Yahudi geleneklerinden, (3) içeceğin sıhhi bir işleme tabi tutulmasından ve kimyasal katkı maddeleri karıştırılmamasından anlaşılacağı üzere, bu içecek mayalanmış şaraptı.

ÖZEL BAŞLIK: *ŞARAP VE ALKOLLÜ İÇKİ*

I. Kutsal Kitap'ta kullanılan adlar

A. Eski Antlaşma

1. *Yayin* - Bu, şarap için kullanılan ve Kutsal Kitap'ta 141 kez yer alan genel addır (Brown, Driver and Briggs; İbranice sözlük -Kısaltması: BDB- s.406). Sözcük, İbranice bir kökten gelmediğinden, kökeni bilinmemektedir. Mayalanmış meyve suyunu, özellikle de üzüm suyunu ifade eder. Sözcüğün yer aldığı bazı bölümler, Yar.9:21; Çık.29:40; Say.15:5, 10'dur.
2. *Tiroş* - Bu sözcük, "taze şarap" (BDB, s.440) anlamına gelmektedir. Yakın Doğu'daki iklim koşulları nedeniyle, meyve suyu, sıkılmasından yaklaşık altı saat sonra mayalanmaya başlıyordu. Henüz mayalanmakta olan şarabı ifade etmek için *tiroş* sözcüğü kullanılıyordu. Bu sözcüğün yer aldığı bazı bölümler, Yas.12:17; 18:4; Yşa.62:8-9; Hoş.4:11'dir.
3. *Asis* - Bu sözcüğün alkollü içecekler için kullanıldığı aşikârdır ("tatlı şarap [BDB, s.779], örn. Yşa.49:26).
4. *Sekar* - Bu sözcük, "içki" anlamında kullanılmaktadır (BDB, s.1016). Sözcüğün İbranice kökü, "sarhoş" ya da "ayyaş" ifadelerinin İbranice'sinde yer almaktadır. Sarhoş edici etkisinin artması için, içine ilave bir şeyler katılmış, *yayin*'a benzer içecekleri ifade etmektedir (krş. Özd.20:1; 31:6; Yşa.28:7).

B. Yeni Antlaşma

1. *Oinos* - yayin'in Grekçe karşılığıdır.
2. *Neos oinos* (taze şarap) – tiroş'un Grekçe karşılığıdır (krş. Mar.2:22).
3. *Gleuchos vinos* (tatlı şarap, *asis*) – Mayalanma sürecinin ilk aşamalarındaki şarap (krş. Elç.2:13).

II. Kutsal Kitap'ta Şarap

A. Eski Antlaşma ve Şarap

1. Tanrı'nın bir armağanıdır (Yar.27:28; Mez.104:14-15; Vai.9:7; Hoş.2:8-9; Yoe.2:19,24; Amo.9:13; Zek.10:7).
2. Sunuların bir parçasıdır (Çık.29:40; Lev.23:13; Say.15:7, 10; 28:14; Yas.14:26; Hak.9:13).
3. İlaç olarak kullanılmıştır (2Sa.16:2; Özd.31:6-7).
4. Kimi zaman büyük sorunlara yol açmıştır (Nuh - Yar.9:21; Lut - Yar.19:33,35; Şimşon - Hak.16:19; Naval - 1Sa.25:36; Uriya - 2Sa.11:13; Amnon - 2Sa.13:28; Ela - 1Kr.16:9; Ben-Hadat - 1Kr.20:12; Önderler - Amo.6:6; ve Hanımlar - Amo.4).
5. Şarap kötüye kullanılabilir (Özd.20:1; 23:29-35; 31:4-5; Yşa.5:11, 22; 19:14; 28:7-8; Hoş.4:11).
6. Belirli kişilerin şarap içmeleri yasaklanmıştı (Görev başındaki kâhinler, Lev.10:9; Hez.44:21; Nezir yemini etmiş kişiler, Say.6; Yöneticiler, Özd.31:4-5; Yşa.56:11-12; Hoş.7:5).
7. Son günlere ilişkin olaylar anlatılırken, şaraptan da söz edilir

(Amo.9:13; Yoe.3:18; Zek.9:17).

B. Antlaşmalar Arasında Ortaya Çıkan Kaynaklarda Şarap
   1. Şarap aşırılığa kaçmadan içilirse oldukça yararlıdır (Sirak 31:27-30).
   2. Din bilginleri, “Şarap tüm ilaçların en iyisidir. Şarap içmeyen, ilaca muhtaç olur” derler (Talmud, *Baba Batra* 58b).

C. Yeni Antlaşma ve Şarap
   1. İsa, oldukça bol miktarda suyu şaraba dönüştürdü (Yu.2:1-11).
   2. İsa şarap içti (Mat.11:18-19; Luk.7:33-34; 22:17).
   3. Petrus, Pentikost Günü’nde “taze şarabı” fazla kaçırmakla suçlandı (Elç.2:13).
   4. Şarap ilaç olarak kullanılabilmekteydi (Mar.15:23; Luk.10:34; 1Ti.5:23).
   5. Önderlere şarap içmekten kaçınmaları değil, aşırıya kaçmamaları söylenmektedir (1Ti.3:3, 8; Tit.1:7; 2:3, 1Pe.4:3).
   6. Son günlere ilişkin olaylar anlatılırken, şaraptan da söz edilir (Mat.22:1; Va.19:9).
   7. Sarhoşluk ayıplanmıştır (Mat.24:48-51; Luk.11:45; 21:34; 1Ko.5:11-13; 6:9-10; Gal.5:19-21; 1Pe.4:3; Rom.13:13-14).

III. Teolojik Bakış

A. Diyalektik gerilim
   1. Şarap Tanrı’nın bir armağanıdır.
   2. Sarhoşluk büyük bir sorundur.
   3. Bazı kültürel çevrelerde yaşayan imanlılar, Müjde’nin yararı için özgürlüklerini kısıtlamalıdırlar (Mat.15:1-20; Mar.7:1-23; 1Ko.8-10; Rom.14:1-15:13).

B. Belirlenen sınırların dışına çıkma eğilimi
   1. Tanrı, iyi olan her şeyin kaynağıdır (Tanrı’nın yarattığı her şey “çok iyiydi”, Yar.1:31).
   2. Günaha düşmüş insanlık, Tanrı’nın belirlediği sınırların dışına çıkarak Tanrı’nın tüm armağanlarını kötüye kullanmıştır.

C. Kusur Tanrı’nın yarattıklarında değil, bizdedir. Tanrı’nın yarattığı fiziksel alemde kötü hiçbir şey yoktur (krş. Mar.7:18-23; Rom.14:14, 20; 1Ko.10:25-26; 1Ti.4:4; Tit.1:15).

IV. Birinci Yüzyıl Yahudi Kültürü ve Mayalanma

A. Sıhhi tedbirlerin alınmadığı sıcak iklimli ortamlarda, mayalanma süreci meyvenin sıkılmasından yaklaşık 6 saat sonra, yani çok çabuk başlar.

B. Yahudi kaynağına göre, yüzeyinde hafif bir köpük belirdiğinde (mayalanmanın belirtisi), üzüm suyu, ondalığı verilmesi gereken şarap haline gelmiş demektir (*Maaserot* 1:7). Bu şaraba “taze şarap” veya “tatlı şarap” adı verilmekteydi.

C. Bir haftanın sonunda, ilk mayalanma tamamlanmaktaydı.

D. İkinci mayalanma, yaklaşık 40 gün sürüyordu. Bu aşamadaki şarap “dinlenmiş şarap” sayılıyor ve sunakta sunulabilir hale geliyordu

(Talmud, *Edhuyyot* 6:1).

E. Posasıyla birlikte dinlendirilen şarap makbul kabul ediliyordu, ancak içmeden önce iyice süzülmesi gerekiyordu.

F. Şarap, genellikle bir yıl boyunca mayalandıktan sonra yeteri kadar yıllanmış sayılıyordu. Üç yıl, şarabın bozulmadan saklanabileceği en uzun süreydi. Bu şaraba "yıllanmış şarap" deniyor ve sulandırılarak içiliyordu.

G. Üzüm suyunun mayalanmaya başlaması ancak son 100 yıl içerisinde, steril ortamlarda ve kimyasal katı maddelerinin yardımıyla geciktirilebilmiştir. Antik çağda doğal mayalanma sürecinin başlaması durdurulamıyordu.

V. Son Sözler

A. İzlediğiniz deneyimlerin, öğretilerin ve Kutsal Kitap yorumunun İsa'yı, birinci yüzyıl Yahudi ve Hıristiyan kültürünü küçümsemediğinden emin olun! Açıkça anlaşıldığı üzere, o çağda yaşayanlar şaraptan kesinlikle sakınan kişiler değildi.

B. Alkolün halk tarafından kullanılmasını savunmuyorum. Bununla birlikte, Kutsal Kitap'ın bu konuya ilişkin tavrını abartan ve kültürel/mezhepsel temayüllere dayanarak daha doğru olduğunu ileri süren birçok kişi bulunmaktadır.

C. Bana göre, Romalılar 14:1-15:13 ve 1.Korintliler 8-10 bölümlerinde verilen ilkeler kişisel özgürlüğe veya başkalarını yargılama hakkına değil, imanlı kardeşlerimize duyduğumuz sevgi ve saygı ile Müjde'nin her kültürde yayılmasına dayanmaktadır. Kutsal Kitap iman ve uygulama konusunda tek kaynaksa, belki de bu konuyu baştan düşünmemiz gerekiyordur.

D. Alkolden kesinlikle sakınılması gerektiğini Tanrı'nın isteğiymiş gibi dayattığımız takdirde, insanların zihninde şarabın düzenli olarak tüketildiği çağdaş kültürlerin (Avrupa, İsrail) yanı sıra İsa hakkında ne gibi düşünceler uyandırmış olacağız?

2:4

ÇÇ "Anne"

EÇ "Kadın"

İsa'nın "kadın" şeklindeki hitabı kulağımıza kaba gelebilir ancak bu, o dönemde saygı ifade eden İbranice bir hitap biçimiydi (krş. 4:21; 8:10; 19:26; 20:15).

ÇÇ "benden ne istiyorsun?"

EÇ "benden sana ne?"

Bu söz, "bana ne, sana ne?" anlamına gelen İbranice bir deyimdir (krş. Hak.11:12; 2Sa.16:10; 19:22; 1Kr.17:18; 2Kr.3:13; 2Ta 35:21; Mat.8:29; Mar.1:24; 5:7; Luk.4:34; 8:28; Yu.2:4). Bu konuşma, muhtemelen İsa'nın ailesiyle olan yeni ilişkisinin başlangıcını işaret etmektedir (krş. Mat.12:46;

Luk.11:27-28).

“Benim saatim daha gelmedi” Bu söz, İsa’nın belirlenmiş olan amacı hakkındaki bilincini göstermektedir (krş. Mar.10:45). Yuhanna “saat” sözcüğünü çeşitli anlamlarda kullanmıştır:

1. zamanı belirtmek için (krş. 1:39; 4:6, 52, 53; 11:9; 16:21; 19:14; 19:27)
2. son zamanları belirtmek için (krş. 4:21, 23; 5:25, 28)
3. İsa’nın son günlerini belirtmek için (tutuklanması, yargılanmaları, ölümü, krş. 2:4; 7:30; 8:20; 12:23, 27; 13:1; 16:32; 17:1)

2:5 “Size ne derse onu yapın” Meryem, İsa’nın sözlerinin bu olayda onun adına hareket etmesinin mümkün olmadığını ifade ettiğini anlamadı.

2:6
ÇÇ „Yahudiler’in geleneksel temizliği için”
EÇ „Yahudilerin tathirat âdeti üzre”

Bu su küpleri, Yahudiler tarafından ellerini, ayaklarını, kaplarını vb. yıkamak için kullanılıyordu. Yuhanna, Yahudi olmayanların olayın geçtiği ortamı anlayabilmeleri için bu bilgiyi aktarmıştır.

2:6-7 “her biri seksenle yüz yirmi litre alan” Burada kullanılan ölçü birimi İbranice’deki *bat* terimidir. İsa’nın yaşadığı dönemde kullanılan üç farklı bat ölçüsü olduğundan, ifade edilmek istenen miktarın ne kadar olduğu belirsizdir. Ancak İsa’nın bu mucizesinde, çok büyük miktarda şaraptan söz edildiği kesindir!

“altı taş küp” Yuhanna’da sık sık görüldüğü üzere, bu mucizenin çift amaçlı bir işaret olduğu anlaşılmaktadır:

1. İsa yeni evlenen çifte yardım etmek istedi.
2. Nihai anlamda, İsa’nın Eski Antlaşma’yı tamamlamaya geldiğini gösteren bir işarettir. Bu düşüncenin ardındaki nedenler şunlardır:
   a. “6” rakamı insan çabasını simgelemektedir.
   b. İsa’nın, küplerin ağızlarına kadar doldurulmasını istemesindeki amacın daha fazla şarap sağlamak değil, simgesel bir ders vermek olduğu görülmektedir.
   c. Burada, yerel bir düğün töreninde ihtiyaç duyulmayacak kadar çok miktarda şaraptan söz edilmektedir.
   d. Şarap, yeni çağın sağlayacağı bolluğun bir simgesi olarak kullanılmıştır (krş. Yer.31:12; Hoş.2:22; 14:7; Yoe.3:18; Amo.9:12-14).

2:8
ÇÇ „şölen başkanı”
EÇ „ziyafet reisi”

Bu kişi (1) şölenin idaresinden sorumlu saygıdeğer bir konuk veya (2) konuklara hizmet etmekle görevli bir köle olabilir.

2:9-10 Burada belirtilmek istenen, genellikle iyi şarabın önce sunulduğudur. Konuklar şarabın etkisine girdikten sonra, daha düşük kaliteli şarap sunulurdu. Ancak bu olayda, son sunulan en iyi şarap olmuştu! Bu, Eski Antlaşma ile Yeni Antlaşma arasında bir tezat şeklinde algılanabilir (krş. İbraniler'e Mektup). İsa'nın satıcıları tapınaktan kovması (krş. 2:13-25), bu gerçekliği simgeliyor olabilir.

2:11 "bu ilk doğaüstü belirtisini" Yuhanna Müjdesi, İsa'nın yedi mucizesi ile bunların yorumlanması çevresinde inşa edilmiştir. Bu, ilk mucizedir. Bkz. Yu.1:1'de yer alan Özel Başlık: *Başlangıç*.

"ve yüceliğini gösterdi. Öğrencileri de O'na iman ettiler" Mucizelerin amacı (bkz. 1:14'e ait not), İsa'nın yüceliğinin gösterilmesiydi. Bu mucize, tıpkı diğer birçok mucize gibi, öncelikli olarak İsa'nın öğrencilerine hitap ediyordu! Öğrencilerin İsa'ya iman ettiklerini bildiren cümle, sergiledikleri ilk iman eylemini değil, İsa'nın kimliğini ve gerçekleştirdiği işi giderek kavramayı sürdürdüklerini ifade etmektedir.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 2:12

12 Bundan sonra İsa, annesi, kardeşleri ve öğrencileri Kefarnahum'a gidip orada birkaç gün kaldılar.

2:12 "Kefarnahum" Nasıra halkının kendisine iman etmemesinden sonra (krş. Luk.4:16-30), burası İsa'nın Celile'deki merkezi haline geldi (krş. Mat.4:13; Mar.1:21; 2:1; Luk.4:23, 31; Yu.2:12; 4:46-47).

Bu ayet, İsa'nın Kana'da sergilediği mucizenin ışığında, ailesine yönelik gerçekleştirdiği hizmete özel bir bakış sunmaktadır.

13-25. AYETLER HAKKINDA BAĞLAMA İLİŞKİN BİLGİLER

A. İsa'nın satıcıları tapınaktan kaç kez kovduğu, Yeni Antlaşma uzmanları arasında bir hayli tartışılmıştır. Yuhanna, tapınağın satıcılardan arındırılmasını İsa'nın yeryüzündeki hizmetinin başlangıcında kaydederken, Sinoptik Müjdeler bunu İsa'nın yaşamının son haftasında gerçekleşmiş bir olay olarak kaydederler (Mat.21:12; Mar.11:15 ve Luk.19:45). İki anlatım arasındaki farklılıklara baktığımızda, satıcıların tapınaktan bir kez değil, iki farklı zamanda kovulmuş olabilecekleri görülmektedir.

   Bununla birlikte, Yuhanna'nın İsa'nın gerçekleştirdiği işleri teolojik amaçlar gözeten bir yapı içerisinde sunmuş olması da kesinlikle mümkündür. Gerek Sinoptik Müjdeler'i kaleme alanlar gerekse Yuhanna, Kutsal Ruh'un esinlemesi altında İsa'nın öğretilerini ve gerçekleştirdiği işleri seçerek, uyarlayarak, düzenleyerek ve özetleyerek aktarma özgürlüğüne sahiptiler. İsa'nın söylemediği sözler ve yeni olaylar uydurma özgürlüğüne sahip olduklarına inanmıyorum. Müjdeler

çağdaş biyografiler değil, belirli okuyucu kitlelerine hitap eden müjdeleme kitapçıklarıdır. Müjdeler zamandizinsel değildir ve İsa'nın söylediği bütün sözleri kaydetmezler (özet sunarlar). Bu gerçekler, Müjdeler'in hatalı olduklarını göstermez. Doğu edebiyatı, batı edebiyatından daha farklı kültürel beklentilere dayanmaktadır.

B. Tapınağın satıcılardan arındırılması, Yuhanna'nın, İsa'nın öncelikle Yahudi ulusuyla ilgilendiğini göstermeye yönelik kapsamlı teolojik amacına uygundur. Bu, İsa'nın 3. bölümde Nikodim'le yaptığı konuşmada da görülebilir (geleneksel Yahudilik). Bununla birlikte, İsa 4. bölümde Samiriyeli kadınla gerçekleştirdiği konuşmayla birlikte daha geniş bir Yahudi topluluğuyla ilgilenmeye başlar (Yahudilik'in sapkın bir grubu).

SÖZCÜK VE İFADE ÇALIŞMASI

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 2:13-22

[13]Yahudiler'in Fısıh Bayramı yakındı. İsa da Yeruşalim'e gitti. [14]Tapınağın avlusunda sığır, koyun ve güvercin satanları, orada oturmuş para bozanları gördü. [15]İpten bir kamçı yaparak hepsini koyunlar ve sığırlarla birlikte tapınaktan kovdu, para bozanların paralarını döküp masalarını devirdi. [16]Güvercin satanlara, "Bunları buradan kaldırın, Babam'ın evini pazar yerine çevirmeyin!" dedi. [17]Öğrencileri, "Evin için gösterdiğim gayret beni yiyip bitirecek" diye yazılmış olan sözü hatırladılar. [18]Yahudi yetkililer İsa'ya, "Bunları yaptığına göre, bize nasıl bir belirti göstereceksin?" diye sordular. [19]İsa şu yanıtı verdi: "Bu tapınağı yıkın, üç günde onu yeniden kuracağım." [20]Yahudi yetkililer, "Bu tapınak kırk altı yılda yapıldı, sen onu üç günde mi kuracaksın?" dediler. [21]Ama İsa'nın sözünü ettiği tapınak kendi bedeniydi. [22]İsa ölümden dirilince öğrencileri bu sözü söylediğini hatırladılar, Kutsal Yazı'ya ve İsa'nın söylediği bu söze iman ettiler.

2:13 "Fısıh Bayramı" Yahudiler tarafından her yıl kutlanan bu bayram, Mısır'dan Çıkış 12 ve Yasa'nın Tekrarı 16:1-6'da anlatılmıştır. İsa'nın yeryüzündeki hizmetinin ne kadar sürdüğünü belirleyebilmemize yardımcı olabilecek tek dayanak noktası bu bayramdır. Diğer Müjdeler İsa'nın yeryüzünde yalnızca bir yıl hizmet ettiğini ima etmektedir. Ancak Yuhanna üç ayrı Fısıh Bayramı'ndan söz eder: (1) 2:13, 23; (2) 6:4 ve (3) 11:55; 12:1; 13:1; 18:28, 39; 19:14. Bundan başka, 5:1 ayetinde dördüncü bir Fısıh Bayramı'ndan söz ediliyor olması da mümkündür. İsa'nın yeryüzündeki hizmetinin kaç yıl sürdüğü kesin olarak bilinmemektedir, ancak Yuhanna Müjdesi bu hizmetin en az üç, belki dört ve hatta beş yıl sürdüğünü düşündürmektedir.

Yuhanna, kaleme aldığı Müjde'yi Yahudi dini bayramları etrafında yapılandırmış olabilir (Fısıh, Çardak ve Tapınağın Açılışını Anma Bayramları).

"İsa da Yeruşalim'e gitti" Yahudiler Yeruşalim'den coğrafi veya topografik (yer betimleme) anlamda değil, daima teolojik anlamda söz etmişlerdir.

2:14 “Tapınağın avlusunda” Büyük Hirodes’in (İ.Ö. 37-4 yılları arasında Filistin bölgesini yöneten bir Edomlu) inşa ettirdiği tapınağın yedi farklı avlusu bulunuyordu. Dışta yer alan ve Uluslar Avlusu olarak adlandırılan avluda, tüccarlar kurban ve sunu sunmak isteyen kişilerin alışveriş yapabilecekleri tezgâhlar açıyorlardı.

“sığır, koyun ve güvercin satanlar” Uzun yolculuklar yaparak uzak bölgelerden gelen ziyaretçiler, kurban olarak sunabilecekleri hayvanlar satın almaya ihtiyaç duyuyorlardı. Ne var ki, başkâhinin ailesi bu tezgahların denetimini elinde bulunduruyor ve hayvanları fahiş fiyatlara satıyordu. Aynı zamanda, ziyaretçilerin kurban olarak sunmak üzere kendilerinin getirdiği hayvanların da kâhinler tarafından bazı bedensel kusurlar yüzünden kabul edilmediğini bilmekteyiz. Tüm bunlar, ziyaretçilerin tapınak avlusundaki bu satıcılardan alış veriş yapmasını zorunlu kılıyordu.

“para bozanlar” Tapınağa gelen insanların para bozdurmaya ihtiyaç duymalarının iki nedeni bulunuyordu: (1) Tapınakta geçerli olan tek madeni para, şekeldi. Yahudi şekeli uzun süredir basılmayan bir para olduğundan, İsa’nın yaşadığı dönemde tapınakta yalnızca Sur’da basılan şekel kullanılıyordu. (2) Tapınakta, üzerinde Roma imparatorunun resmi bulunan paralar kabul edilmiyordu. Para bozan bu kişiler, hizmetlerinin karşılığında elbette ücret alıyorlardı!

2:15 “İpten bir kamçı yaparak hepsini ... tapınaktan kovdu” Bu ifadede, İsa’nın öfkelendiği açıkça görülmektedir. Öfkelenmek günah değildir! Pavlus’un Efesliler 4:26’daki sözleri, muhtemelen bu konuyla ilgilidir. Öfkelenmemize neden olabilecek birtakım olaylarla karşılaşabiliriz.

2:16 “Bunları buradan kaldırın” Bu ifade, geniş zamanlı etken emir kipindedir.

“Babam’ın evini pazar yerine çevirmeyin” Bu, halen sürdürülmekte olan bir eylemin durdurulmasını emreden bir ifadedir. Diğer Müjdeler bu noktada Yeşaya 56:7 ve Yeremya 7:11’den alıntı yaparken, Yuhanna bu Eski Antlaşma peygamberliklerinden söz etmemiştir. Yuhanna’nın burada kullandığı ifade, Zekeriya 14:21’de yer alan Mesih’e ilişkin peygamberlik sözünü hatırlatıyor olabilir.

2:17 “Öğrencileri ... hatırladılar” Bu söz, öğrencilerin İsa’nın eylemlerinin ifade ettiği ruhsal gerçekleri İsa’nın gerçekleştirdiği hizmete ve Kutsal Ruh’un yardımına rağmen ancak sonradan anlayabildiklerini ifade etmektedir (krş. 2:22; 12:16; 14:26).

“yazılmış olan sözü” Bu, tam olarak “yazılmıştır” anlamına gelen görülen geçmiş zamanlı edilgen yapıdaki bir dolaylı anlatım ifadesidir ve bir Eski Antlaşma esinlemesini doğrulamanın tipik yoludur. Burada aktarılan söz

Mezmur 69:9'dan alıntılanmıştır. Bu mezmur, tıpkı 22. Mezmur gibi İsa'nın çarmıha gerilişini önceden betimlemektedir. Tanrı için gösterdiği gayret ve içten tapınma, sonunda İsa'nın Tanrı'nın isteği uyarınca ölmesine yol açacaktı (krş. Yşa.53:4, 10; Luk.22:22; Elç.2:23; 3:18; 4:28).

2:18
ÇÇ "Bunları yaptığına göre, bize nasıl bir belirti göstereceksin?"
EÇ "Mademki bu şeyleri yapıyorsun, bize ne alâmet gösterirsin?"

Yahudiler'in İsa'ya ilişkin başlıca soruları buydu. Ferisiler, İsa'nın gücünün Şeytan'dan geldiğini iddia ediyorlardı (krş. 8:48-49, 52; 10:20). Onların bekledikleri Mesih, belirli yollarla belli işler gerçekleştirmeliydi. İsa bekledikleri bu özel işleri gerçekleştirmeyince, O'ndan kuşku duymaya başladılar (krş. Mar.11:28; Luk.20:2).

2:19 "Bu tapınağı yıkın, üç günde onu yeniden kuracağım" 14-15. ayetlerde tapınak için kullanılan Grekçe sözcük (*hieron*) tapınağın avlusunu ifade etmektedir. Ancak 19,20 ve 21. ayetlerde kullanılan sözcük (*naos*), En Kutsal Yer'in bulunduğu tapınağın iç odasını ifade eder. İsa'nın söylediği bu söz çok tartışılmıştır. Matta 26:60; Markos 14:57-59; Elçilerin İşleri 6:14 ayetlerinde bu sözün İsa'nın çarmıha gerilmesinden ve dirilmesinden söz ettiği açıktır. Ancak bu ayetin, tapınağın İ.S. 70 yılında Titus tarafından yıkılmasından söz ediyor olması da mümkündür (krş. Mat.24:1-2). Bu söz, İsa'nın eski Yahudi düzeninden farklı ve kendisine odaklanan yeni bir ruhsal tapınma düzeni kurmak üzere olduğuyla ilgilidir (krş. 4:21-24).

2:20 "Bu tapınak kırk altı yılda yapıldı" Büyük Hirodes Yahudiler'in gönlünü almak için ikinci tapınakta (Zerubbabil'in döneminde yapılan tapınak, bkz. Hagay) tadilatlar yaparak tapınağı daha büyük hale getirmişti. Josephus bu çalışmaların İ.Ö. 20 veya 19 yılında başladığını kaydetmiştir. Eğer bu bilgi doğruysa, bu ayetlerde aktarılan olay İ.S. 27-28 yıllarında gerçekleşmiştir. Bundan başka, tapınaktaki çalışmanın İ.S. 64 yılına dek sürdüğünü de bilmekteyiz. Bu tapınak, Yahudiler için büyük umut haline gelmişti (krş. Yer.7).

2:21 "Ama İsa'nın sözünü ettiği tapınak kendi bedeniydi" İsa bu sözleri söylediğinde, öğrenciler ne demek istediğini anlamamışlardı (krş. 2:17).

İsa yeryüzüne neden geldiğini biliyordu. Kutsal Kitap'ta, İsa'nın yeryüzüne geliş amacını açıklayan en az üç neden görülmektedir: (1) Tanrı'yı açıklamak; (2) gerçek bir insan örneği olmak ve (3) hayatını birçokları için fidye olarak feda etmek. Bu ayette, İsa'nın üçüncü amacından söz edilmektedir (krş. Mar.10:45; Yu.12:23, 27; 13:1-3; 17:1).

2:22 "öğrencileri bu sözü söylediğini hatırladılar" İsa'nın sözleri ve eylemleri, hitap ettiği diğer kişilerden çok öğrencilerinin yararınaydı. Ancak öğrencileri, hiçbir zaman İsa'nın söylediklerini o anda anlayamadılar.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 2:23-25

[23]Fısıh Bayramı'nda İsa'nın Yeruşalim'de bulunduğu sırada gerçekleştirdiği belirtileri gören birçokları O'nun adına iman ettiler. [24]Ama İsa bütün insanların yüreğini bildiği için onlara güvenmiyordu. [25]İnsan hakkında kimsenin O'na bir şey söylemesine gerek yoktu. Çünkü kendisi insanın içinden geçenleri biliyordu.

2:23 "birçokları O'nun adına iman ettiler" "İman ettiler" ifadesinin Grekçesi (*pisteuō*), aynı zamanda "inanmak" veya "güvenmek" şeklinde de çevrilebilir. Yuhanna Müjdesi'nde bu sözcüğün ad hali yer almamakla birlikte, fiil haline sıklıkla rastlanmaktadır. Bu bağlamda, burada sözü edilen kalabalığın Nasıralı İsa'ya Mesih olarak gösterdiği bağlılığın samimi olup olmadığı bilinmemektedir. "İman" sözcüğünün, benzer biçimde ayrıntı verilmeden kullanıldığı diğer ayetler Yuhanna 8:31-59 ile Elçilerin İşleri 8:13, 18-24'tür. Kutsal Kitap'ta söz edilen gerçek iman, Rab'be ilk hevesle verilecek yüzeysel bir karşılıktan çok daha fazlasıdır. Bu ilk tepkiyi, Rab'bi izleyeceğimiz bir öğrencilik süreci takip etmelidir (krş. Mat.13:20-22, 31-32).

Anlaşıldığı üzere, bu yüzeysel imanlılar İsa'ya gerçekleştirdiği mucizeler nedeniyle ilgi gösteriyorlardı (krş. 2:11; 7:31). Amaçları İsa'nın kimliğini ve gerçekleştirdiği işi tasdik etmekti. Bununla birlikte, yalnızca İsa'nın gerçekleştirdiği büyük işlere iman etmenin asla yeterli ve kalıcı olmadığına dikkat edilmelidir. İmanın odak noktası İsa'nın kendisi olmalıdır (krş. 2:20, 30-31). Mucizeler otomatik olarak Tanrı'dan gelen belirtiler gibi kabul edilmemelidir (krş. Mat.24:24; Va.13:13; 16:14; 19:20). İsa'nın gerçekleştirdiği işlerin amacı, insanları kendisine iman etmeye yöneltmekti (krş. 2:23; 6:14; 7:31; 10:42). Çoğu kez, insanlar belirtileri görmelerine rağmen iman etmeyi reddettiler (krş. 6:27; 11:47; 12:37).

ÖZEL BAŞLIK: *YUHANNA'NIN "İMAN ETMEK" FİİLİNİ KULLANIMI*

Yuhanna, "iman etmek" fiilini genellikle edatlarla birlikte kullanmıştır.

1. *eis* edatı "-e, -a" anlamındadır. Fiilin bu biçimdeki kullanımı, imanlıların İsa'ya iman ettiklerini/güvendiklerini vurgulamaktadır.
   a. Adına "iman edenler" (Yu.1:12; 2:23; 3:18; 1Yu.5:13).
   b. O'na "iman ettiler" (Yu.2:11; 3:15, 18; 4:39; 6:40; 7:5, 31, 39, 48; 8:30; 9:36; 10:42; 11:45, 48; 12:37, 42).
   c. Bana "iman eden" (Yu.6:35; 7:38; 11:25, 26; 12:44, 46; 14:1, 12; 16:9; 17:20).
   d. O'nun gönderdiği kişiye "iman etmeniz" (Yu.6:28-29).
   e. Oğul'a "iman edenin" (Yu.3:36; 9:35; 1Yu.5:10).
   f. İsa'ya "iman ediyordu" (Yu.12:11).
   g. Işığa "iman edin" (Yu.12:36).
   h. Tanrı'ya "iman edin" (Yu.14:1).
2. *ev*, (Yu.3:15; Mar.1:15).

3. Ön edatsız "e" hali (1Yu.3:23; 4:50; 5:10).
4. *hoti,* 'diye' iman etti anlamındadır. Bazı örnekler aşağıda:

a. İsa Tanrı'nın Kutsalı'dır (6:69).
b. İsa, "ben Ben'im"dir (8:24).
c. İsa ve Baba birdir (10:38).
d. İsa Mesih'tir (11:27; 20:31).
e. İsa Tanrı Oğlu'dur (11:27; 20:31).
f. İsa Baba tarafından gönderilmiştir (11:42; 17:8, 21).
g. İsa Baba'da, Baba İsa'da (14:10-11).
h. İsa Baba'dan geldi (16:27,30).
i. İsa Baba'nın antlaşmaya ait adıyla kendini tanıttı 'Ben'im'(8:24; 13:19)

Kutsal Kitap'a uygun iman hem bir kişiye hem de bir mesaja dayalıdır. İtaat, sevgi ve sonuna kadar sabretme, bu imanın göstergeleridir

2:24-25 Grekçe metinde bu iki ayet tek cümle biçimde yer almaktadır. İsa'nın tavrını ve davranışlarını açıklamak için "güvenmek" fiili kullanılmıştır. Bu söz, ilkin gösterilen duygusal bir tepkiden veya onaydan çok daha fazlasını ifade etmektedir. Ayette aynı zamanda İsa'nın insan yüreğinin kötülüğünü ve değişkenliğini bildiği belirtilmiştir. Yuhanna 3. bölümde anlatılan Nikodim, bu gerçeği örneklemektedir. Dindar bir kimse bile, kendi çabasına, bilgisine, geldiği soya ve sahip olduğu itibara dayanarak Tanrı'ya yaklaşamaz. Doğruluğa yalnızca İsa'ya iman ederek kavuşulabilir (krş. Rom.1:16-17; 4. bölüm).

TARTIŞMA SORULARI

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Aşağıda yer alan tartışma soruları, Yuhanna Müjdesi'nin bu bölümünün ana konularını düşünmenize yardımcı olmak amacıyla verilmiştir. Soruların amacı kesin bir yanıt bulmanızı sağlamak değil, sizi düşündürmektir.

1. İsa neden suyu şaraba dönüştürdü? Bu neyi simgeliyordu?
2. İsa'nın yaşadığı dönemdeki evlilik âdetlerini açıklayınız.
3. Hirodes'in inşa ettirdiği tapınağın basit bir mimari planını çizebilir misiniz? Satıcıların ve para bozanların bulunduğu muhtemel yeri gösterebilir misiniz?
4. Sinoptik Müjdeler satıcıların İsa tarafından tapınaktan ilk kovuluşunu neden kaydetmemektedir?
5. İsa, Hirodes'in inşa ettirdiği tapınağın Romalılar tarafından yıkılacağını önceden bildirmiş midir?
6. "Güvenmek", "iman etmek" ve "inanmak" şeklinde çevrilen Grekçe sözcükleri tanımlayın ve açıklayınız

YUHANNA 3

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ'NİN PARAGRAF BAŞLIKLARI

Başlık	Ayet
İsa ile Nikodim	3:1-22
Yahya'nın Tanıklığı	3:22-36

OKUMA DÖNGÜSÜ 3 (bkz. s.vii)

YAZARIN NİYETİNİ PARAGRAF SEVİYESİNDE KAVRAMA

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Tüm bölümü bir oturuşta okuyunuz. Konuları belirleyiniz. Konulara göre yaptığınız bölümlendirmeyi Çağdaş Çeviri'nin bölümlendirmesiyle karşılaştırınız. Paragraf başlıkları Tanrı tarafından esinlenmiş olmamakla birlikte, yazarın niyetini kavrayabilmek için kilit rol oynamaktadır. Bu niyeti kavramak da, yorumlamanın can alıcı noktasıdır. Her paragrafın yalnızca tek bir konusu bulunmaktadır.

1. Birinci paragraf

2. İkinci paragraf

3. Üçüncü paragraf

4. vb.

SÖZCÜK VE İFADE ÇALIŞMASI

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 3:1-3

1-2 Yahudiler'in Nikodim adlı bir önderi vardı. Ferisiler'den olan bu adam bir gece İsa'ya gelerek, "Rabbî, senin Tanrı'dan gelmiş bir öğretmen olduğunu biliyoruz. Çünkü Tanrı kendisiyle olmadıkça kimse senin yaptığın bu mucizeleri yapamaz" dedi. 3 İsa ona şu karşılığı verdi: "Sana doğrusunu söyleyeyim, bir kimse yeniden doğmadıkça Tanrı'nın Egemenliği'ni göremez."

3:1 "Nikodim" Filistin'de yaşayan bir Yahudi'nin, "halkın fatihi" (krş. 7:50; 19:39) anlamına gelen Grekçe bir isim taşıyor olması şaşırtıcıdır (tıpkı Filipus ve Andreas gibi, krş. 1:40, 43).

ÇÇ "bir önderi vardı"
EÇ "bir reisi vardı"

Dilimize "önder" ya da "reis" olarak çevrilen ifade, Yeruşalim'de bulunan en yüksek Yahudi mahkemesi olan ve yetmiş üyeden oluşan Yüksek Kurul'un (Sanhedrin) üyeleri için kullanılan bir unvandır (sözcük başka yerlerde havra yöneticisi veya önderi anlamında da kullanılmıştır). Yetkileri Romalılar tarafından hayli kısıtlanmış olsa da, Yüksek Kurul Yahudi halkı için halen büyük bir simgesel anlam ifade ediyordu.

Yuhanna'nın Nikodim'i birinci yüzyıldaki gelenekçi dindar Yahudiler'in bir örneği olarak kullanmış olması mümkündür. Müjde'de, yeterli ruhsal olgunluğa ulaştığını düşünen kişilere, her şeye baştan başlamaları gerektiği söylenmektedir. Bir kişinin Tanrı'nın Egemenliği'ne girip giremeyeceğini kurallara gösterdiği bağlılık (tanrısal buyruklar olsa bile) ya da sahip olduğu etnik köken değil, İsa'ya iman edip etmediği belirler. Samimi ve gayretli dindarlık değil, Mesih aracılığıyla sunulan kurtuluş armağanının kabulü Tanrı'nın kabulüne yol açar. Nikodim'in İsa'yı Tanrı'nın gönderdiği bir öğretmen olarak kabul etmesi, doğru olmakla birlikte yetersizdir. Günaha düşmüş insanlığın tek umudu, tek kurtarıcı olan Mesih İsa'ya kişisel olarak iman etmektir!

"Ferisiler" Bu siyasi ve dini mezhebin kökeni, Makabeler dönemine dayanmaktadır. "Ferisi" adı büyük olasılıkla "ayrılmış olanlar" anlamına gelmektedir. Kendilerini, Tanrı'nın buyruklarını sözlü kaynaklarda (daha sonra Talmud'da) tanımlandığı ve açıklandığı biçimiyle yerine getirmeye adamış, dindar kimselerdir. Bkz. 1:24'te yer alan Özel Başlık: *Ferisiler*.

3:2 "bir gece" Din bilginleri, rahatsız edilme ihtimali olmadığından Kutsal Yasa'yı çalışmak için en uygun zamanın gece olduğunu düşünürlerdi. Nikodim (ve muhtemelen yanındakiler) başkaları tarafından İsa ile birlikte görülmek istemediği için İsa'nın yanına gece gelmiş olabilir.

"Rabbî" Yuhanna Müjdesi'nde bu sözcük "öğretmen" anlamında kullanılmıştır. Yahudi önderlerin canını en çok sıkan şeylerden biri, İsa'nın din bilgini yetiştiren haham okullarına gitmemiş olmasıydı. İsa, Nasıra'daki yerel havrada gördüğü öğrenimin ardından Talmud öğrenimi görmemişti.

"Tanrı'dan gelmiş" Bu ifade, vurgulanmak için özellikle cümlenin başına yerleştirilmiştir. Muhtemelen Yasa'nın Tekrarı 18:15,18 ayetlerindeki peygamberlik sözünü hatırlatmaktadır. Nikodim İsa'nın sözlerinin ve eylemlerinin gücünü kabul etmişti. Ancak bu, Nikodim'in ruhsal açıdan Tanrı'yla doğru bir ilişki içinde olduğu anlamına gelmiyordu.

"Tanrı kendisiyle olmadıkça" Bu, Grekçe dilbilgisi kurallarına göre bir *üçüncü sınıf koşul cümlesi*dir ve gerçekliğin olasılığını ifade etmektedir.

3:3,5,11
ÇÇ "Sana doğrusunu söyleyeyim"
EÇ "Doğrusu ve doğrusu"

Bu ifadenin tam çevirisi, "Amin, amin" şeklindedir. Kökeni Eski Antlaşma'da "iman" için kullanılan sözcüğe dayanan ifade, "dayanmak" veya "emin olmak" kökünden gelmektedir. Daha sonraki dönemlerde, doğru ifadeleri tasdik etmek için kullanılmaya başlamıştır. Amin sözcüğünün iki kez yinelenerek kullanılması, Yuhanna Müjdesi'ne özgüdür. Bu yinelemeler, İsa ile Nikodim arasındaki konuşmanın aşamalarını göstermektedir. Bkz. 1:51'de yer alan Özel Başlık: *Amin*.

3:3 "bir kimse yeniden doğmadıkça" Bu, tıpkı 3:2'de Nikodim'in kullanmış olduğu gibi bir *üçüncü sınıf koşul cümlesi*dir.

"yeniden doğmadıkça" Bu, geniş zamanlı istek kipindeki edilgen bir ifadedir. Yeniden doğmak ifadesi (*anothen*), (1) ikinci kez doğmak (fiziksel anlamda); (2) yeni baştan doğmak (krş. Elç.26:5'teki "eskiden") veya (3) yukarıdan doğmak (krş. 3:7, 31; 19:11) anlamlarına gelebilir. Üçüncü olasılık bu ayetin bağlamına uygundur. Bu, Yuhanna'nın her iki anlamı da doğru olan çift anlamlı ifadeler kullanma üslubunun (tevriye) başka bir örneğidir. (bkz Bauer, Arndt, Gengrich and Danker, *A Greek-English Lexicon of the New Testament*, s.77) 4. ayetten açıkça anlaşıldığı üzere, Nikodim İsa'nın sözünü (1) numaralı anlamıyla anlamıştır. Yuhanna ve Petrus (krş. 1Pe.1:23) kurtuluşu ifade etmek için bu ailevi mecazı kullanırken, Pavlus evlat edinilme kavramını kullanır. Odak noktası Baba'nın gerçekleştirdiği iştir. Kurtuluş Tanrı'nın bir işi ve armağanıdır (krş. 1:12-13).

"göremez" Bu mecazi ifadeye paralel olarak, 3:5'te "giremez" sözcüğü kullanılmıştır.

"Tanrı'nın Egemenliği" Bu ifade Yuhanna Müjdesi'nde yalnızca iki kez kullanılmıştır (krş. 3:5); ancak Sinoptik Müjdeler'de yer alan çok önemli bir ifadedir. İsa'nın ilk ve son vaazları ile benzetmelerinin çoğu bu konuyu ele almaktadır. Tanrı'nın, kendisine iman edenlerin yüreğinde kurduğu krallığı ifade eder. Yuhanna'nın bu ifadeyi yalnızca iki kez kullanması ve İsa'nın benzetmelerini aktarırken bu ifadeden hiç söz etmemesi şaşırtıcıdır. Yuhanna için çok önemli olan bir ifade, "sonsuz yaşam"dır.

"Tanrı'nın Egemenliği" ifadesi, İsa'nın öğretilerinin son zamanlara ilişkin (eskatolojik) yönüyle ilgilidir. Tanrı'nın Egemenliği'nin iman eden kişinin yüreğinde "zaten" kurulmuş olması, ancak buna rağmen "henüz" bütünüyle gelmemiş olması, Yahudi inancındaki iki çağ kavramıyla ilgilidir. Yahudi inancına göre iki çağ vardır: (1) Şimdiki kötü çağ, (2) gelecek Mesih tarafından başlatılacak doğruluk çağı. Yahudiler, Kutsal Ruh'un gücüyle dolu olarak tek bir kez gelecek askeri bir lider bekliyorlardı (Eski Antlaşma dönemindeki hakimler gibi). İsa'nın hem beden alıp gelmesi hem de çağların sonunda yeryüzüne tekrar geleceği, Yahudi inancındaki bu iki çağın üst üste binmesine

neden olmuştur. Tanrı'nın Egemenliği, İsa'nın Beytlehem'de beden almasıyla tarihe girmiştir. Bununla birlikte, İsa yeryüzüne sadece Vahiy 19. bölümdeki zaferli fatih olarak değil, acı çeken kul (krş. Yşa.53) ve alçakgönüllü önder (krş. Zek.9:9) olarak gelmiştir. Bu yüzden, Tanrı'nın Egemenliği başlamış (krş. Mat.3:2; 4:17; 10:7; 11:12; 12:28; Mar.1:15; Luk.9:9, 11; 11:20; 21:31-32) ancak tamamlanmamıştır (krş. Mat.6:10; 16:28; 26:64).

İmanlılar bu iki çağ arasındaki gerilimle yaşarlar. Yaşadıkları bir diriliş yaşamı olmakla birlikte, yine de fiziksel ölümü tadacaklardır. Günahın boyunduruğundan özgür kalmışlardır, ancak yine de günah işlemektedirler. Bu nedenle imanlılar "şimdiden" başlamış olan çağ ile "henüz gelmemiş' olan çağ arasındaki gerilimle yaşarlar!

Yuhanna Müjdesi'ndeki şimdiden başlamış olanla henüz gelmemiş olan arasındaki gerilimin güzel bir açıklaması, Frank Stagg'in *New Testament Theology* adlı kitabında yer almaktadır.

"Yuhanna Müjdesi, İsa'nın gelecekte tekrar yeryüzüne geleceğini vurgular (14:3, 18vd, 28; 16:16, 22) ve son günde gerçekleşecek diriliş ve nihai yargıdan açıkça söz eder (5:28; 6:39vd, 44, 54; 11:24; 12:48). Bununla birlikte, bu dördüncü Müjde'de sonsuz yaşam, yargı ve diriliş gerçekleri şimdiki zaman çerçevesinde sunulur (3:18vd; 4:23; 5:25; 6:54; 11:23vd; 12:28, 31; 13:31vd; 14:17; 17:26)" (s.311).

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 3:4-8

[4]Nikodim, "Yaşlanmış bir adam nasıl doğabilir? Annesinin rahmine ikinci kez girip doğabilir mi?" diye sordu. [5]İsa şöyle yanıt verdi: "Sana doğrusunu söyleyeyim, bir kimse sudan ve Ruh'tan doğmadıkça Tanrı'nın Egemenliği'ne giremez. [6]Bedenden doğan bedendir, Ruh'tan doğan ruhtur. [7]Sana, 'Yeniden doğmalısınız' dediğime şaşma. [8]Yel dilediği yerde eser; sesini işitirsin, ama nereden gelip nereye gittiğini bilemezsin. Ruh'tan doğan herkes böyledir."

3:5 "sudan ve Ruh'tan doğmadıkça" Bu, diğer bir *üçüncü sınıf koşul cümlesi*dir (bkz. 3:2).

1. Fiziksel olanla ruhsal olan ve
2. Dünyasal olanla göksel olan arasında aşikâr bir karşıtlık bulunmaktadır.

Bu karşıtlık, 3:6'da belirtilmiştir. Burada söz edilen "sudan doğmak" kavramının ne anlama geldiği hakkında çeşitli görüşler vardır:

1. Din bilginleri "su" sözcüğünü erkekten gelen meniyi ifade etmek için kullanıyorlardı.
2. Bebeğin doğumu sırasında anne rahminden gelen su.
3. Vaftizci Yahya'nın tövbeyi simgeleyen vaftizi (krş. 1:26; 3:23).
4. Eski Antlaşma'daki serpmelik su, Kutsal Ruh'un verilmesi anlamına geliyordu (krş. Hez.36:25-27).
5. Yeni Antlaşma'da belirtilen vaftiz (her ne kadar Nikodim bu biçimde anlamamış olsa da).

Vaftizci Yahya'nın suyla vaftiz ettiği ve gelecek olan Mesih'in Kutsal Ruh'la vaftiz edeceğini (özellikle o zaman Hez.36'yı çağrıştırır) açıkladığı

düşünüldüğünde, üçüncü görüş bu ayette söz edilen “sudan doğmak” kavramının ne anlama geldiğini açıkça göstermektedir. Bu bağlamda, “doğmak” kavramı mecazidir; Nikodim’in yanlış anlaması, kavramların yorumumuzu etkilemesine izin vermemelidir. Bu durumda, birinci görüş uygun düşmemektedir. Nikodim İsa’nın sözlerini Hıristiyan vaftizi şeklinde anlamamış olsa da, Yuhanna İsa’nın sözlerinin arasında Yeni Antlaşma öğretisini sunmuştur (krş. 3:14-21). İkinci görüş Yuhanna’nın vurguladığı yukarıdan olanla aşağıdan olan (tanrısal alem ile dünyasal alem) arasındaki karşıtlığa uygun düşmektedir. Bu kavramların ne anlama geldiğini düşünürken, birbirlerinin karşıtı mı (#1 veya #2) yoksa tamamlayıcısı mı (#4) olduklarını belirlememiz gerekmektedir.

3:6 Yuhanna’da yaygın olarak rastlanan karşıtlık vurgusu (yukarıdan olan ve aşağıdan olan) burada da görülmektedir (krş. 3:11).

3:7 “dediğime şaşma” İsa “şaşma” fiiliyle yalnızca Nikodim’e hitap ederken, “doğmalısınız” fiiliyle tüm insanlığa seslenmektedir (benzer bir tekil-çoğul söz oyunu 3:11’de de tekrarlanmıştır).

İsa’nın bu sözü, soylarına güvenme eğiliminde olan Yahudiler’in bakış açısıyla yorumlanmamalıdır (krş. 4:12; 8:53). Müjde’yi birinci yüzyılın sonlarına doğru kaleme alan Yuhanna, Gnosisçi öğretinin yanı sıra soylarıyla övünen Yahudiler’e de karşı çıkmaktadır.

3:8 Burada, “rüzgar”, “soluk” ve “ruh” anlamlarına gelen İbranice (ve Aramice) sözcük (*ruah*) ile Grekçe sözcük (*pneuma*) arasında bir söz oyunundan yararlanılmıştır. Anlatılmak istenen, Ruh’un da tıpkı rüzgar gibi özgür olduğudur. Kişi rüzgarı değil, ancak etkilerini görebilir. Ruh da bunun gibidir. İnsanın kurtuluşu kendi elinde değil, Ruh’un yönetimindedir (krş. Hez.37). 5-7. ayetlerin de bu gerçeği ifade ediyor olmaları mümkündür. Kurtuluş, başlangıçta Kutsal Ruh’un yönlendirmesi (krş. 6:44, 65) ve ardından bireyin tövbe ve imanla karşılık vermesi ile mümkündür (krş. 1:12; 3:16, 18).

Yuhanna Müjdesi Kutsal Ruh’un kimliğine ve etkinliğine eşsiz bir biçimde yoğunlaşmaktadır (krş. 14:17, 25-26; 16:7-15). Yuhanna, yeni doğruluk çağını Tanrı Ruhu’nun Çağı olarak görür.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 3:9-15

9 Nikodim İsa’ya, “Bunlar nasıl olabilir?” diye sordu. 10 İsa ona şöyle yanıt verdi: “Sen İsrail’in öğretmeni olduğun halde bunları anlamıyor musun? 11 Sana doğrusunu söyleyeyim, biz bildiğimizi söylüyoruz, gördüğümüze tanıklık ediyoruz. Sizler ise bizim tanıklığımızı kabul etmiyorsunuz. 12 Sizlere yeryüzüyle ilgili şeyleri söylediğim zaman inanmazsanız, gökle ilgili şeyleri söylediğimde nasıl inanacaksınız? 13 Gökten inmiş olan İnsanoğlu’ndan başka hiç kimse göğe çıkmamıştır. 14 Musa çölde yılanı nasıl yukarı kaldırdıysa, İnsanoğlu’nun da öylece yukarı kaldırılması gerekir. 15 Öyle ki, O’na iman eden herkes sonsuz yaşama kavuşsun.

3:9-10 Nikodim İsa'nın simgesel ifadelerini (1) Yahudi inancını benimseyenlerin vaftiz edilmesi ve (2) Vaftizci Yahya'nın öğretileri doğrultusunda anlamış olmalıdır.

Burada, insan bilgeliğinin önemini vurgulamaması amaçlanmış olabilir. Yahudiler'in önderi olan Nikodim gibi bir insan bile ruhsal gerçekleri anlamamıştır. Yuhanna Müjdesi, o dönemde yeni yeni ortaya çıkan Gnosisçilik ile mücadele etmek amacıyla yazılmıştır. Gnosisçilik, insan bilgeliğini kurtuluş sağlayan bir araç olarak gösteriyordu.

3:11 "biz bildiğimizi söylüyoruz" Bu ifade, İsa ile Elçi Yuhanna'dan (krş. 3:11) veya İsa ile Baba'dan söz etmektedir; ikinci seçenek bağlama göre daha uygundur (3:12).

"Sizler ise bizim tanıklığımızı kabul etmiyorsunuz" Yuhanna, "kabul etmek" veya "almak" anlamına gelen *lambano* fiilini teolojik anlamda sıklıkla kullanmaktadır.

1. İsa'yı
    a. kabul etmemek (1:11; 3:32; 5:47)
    b. kabul etmek (1:12; 3:11, 33; 5:43; 13:20)
2. Kutsal Ruh'u
    a. almamak (14:17)
    b. almak (7:39)
3. İsa'nın sözlerini
    a. kabul etmemek (12:48)
    b. kabul etmek (17:8)

Bkz. 1:8'de yer alan Özel Başlık: *İsa'ya Tanıklık Edenler*.

3:12 "Sizlere" Hem zamir hem de kullanılan fiiller çoğuldur. Nikodim İsa'ya geldiğinde, yanında öğrencilerinin veya başka Ferisiler'in bulunuyor olması mümkündür. Ya da, burada tıpkı 3:7,11'deki gibi iman etmeyen Yahudiler'e genel bir hitapta bulunulmaktadır.

"inanmazsanız ... inanacaksınız?" İlk sözcük, yazarın bakış açısına veya yazım amacına göre doğru kabul edilen bir *birinci sınıf koşul cümlesi*dir. İkinci sözcük, ihtimal belirten bir *üçüncü sınıf koşul cümlesi*dir.

3:13 Bu ayette, İsa'nın Baba'yı gerçek, tam, benzersiz biçimde ve doğrudan tanıttığı tasdik edilmektedir (krş. 1:1-14). Bu ifade, Yuhanna Müjdesi'nde karşımıza çıkan karşıtlığın diğer bir örneğidir: gök/yer, fiziksel/ruhsal, Nikodim'in kökeni/İsa'nın kökeni (krş. 1:51; 6:33, 38, 41, 50-51, 58, 62).

"İnsanoğlu" Bu, İsa'nın kendisine verdiği ve ilk yüzyıl hahamlarının yorumuna dayalı Yahudi inancı (Rabbinizm) çerçevesinde milliyetçi, militarist veya Mesih'e ilişkin anlamlar ifade etmeyen bir addır. İfadenin kökeni Hezekiel 2:1

ve Mezmur 8:4'e dayanmaktadır. Bu ayetlerde "insan" anlamına gelen sözcük, Daniel 7:13'te tanrısal bir anlam içermektedir. İnsanoğlu ifadesi, bütünüyle Tanrı ve bütünüyle insan olan İsa'nın iki yönünü birleştirmektedir (krş. 1Yu.4:1-3).

3:14-21 İsa'nın Nikodim'le olan konuşmasının nerede sona erdiğini ve Elçi Yuhanna'nın açıklamalarının nerede başladığını kestirmek güçtür. 14-21. ayetlerin ana hatları şu şekilde ifade edilebilir: (1) a.14-15 İsa'yla ilgilidir; (2) a.16-17 Baba'yla ilgilidir ve (3) a.18-21 insanlarla ilgilidir.

3:14 "Musa ... yılanı nasıl yukarı kaldırdıysa" Burada, çölde dolanıp durduğu dönemde İsrail halkının başına gelen bir cezayı anlatan Çölde Sayım 21:4-9 ayetlerinden söz edilmektedir. İsrail'in yaşadığı bu olaydan çıkarılması gereken ders, insanların tam olarak anlamasalar da Tanrı'nın sözüne güvenip itaat etmeleri gerektiğidir. Tanrı, zehirli yılanlar tarafından ısırılan İsrailliler'e, ancak iman ettikleri takdirde kurtulabilecekleri bir çare sağlamıştı. Halkın, Tanrı'nın sözüne itaat ederek imanını kanıtlaması gerekiyordu (krş. Say.21:8).

"kaldırdıysa" Bu sözcüğün Grekçesi, diğer birçok yerde "yükseltmek" veya "yüceltmek" şeklinde çevrilmiştir (krş. Elç.2:33; 5:31; Flp.2:9). Aynı zamanda, Yuhanna'nın çift anlamda kullandığı (tevriye) sözcüklerden biridir (krş. 1:5; 3:3, 8). Tanrı, zehirli yılanlar tarafından ısırılanların, sözüne iman ettikleri ve tunç yılana baktıkları takdirde kurtulacaklarını vaat ettiği gibi, Tanrı'nın sözüne (İsa Mesih hakkındaki müjdeye) iman ederek İsa'ya iman edenler de yılandan (Şeytan) ve zehrinden (günah) kurtulacaklardır.

3:15-18 "herkes" (a.15) "hepsi" (a.16) "iman eden" (a.18) Tanrı, bütün insanlığı sevgiyle davet etmektedir (krş. Yşa.55:1-3; Hez.18:23, 32; 1Ti.2:4; 2Pe.3:9).

3:15 "iman eden" Bu, şimdiki zamanlı etken ortaçtır. İman, sürekli olarak güvenmek demektir (bkz. 1:7'ye ait notlar; 1:12; 2:23'te yer alan Özel Başlık)

"O'na" Burada, yalnızca İsa hakkındaki hakikatlere (teolojik gerçeklere) iman etmekten değil, O'nunla kişisel bir ilişki kurmaktan söz edilmektedir. Kurtuluş için hem İsa'nın bildirisine iman etmek hem de İsa'nın kendisini kabul ederek O'na itaat etmek gerekmektedir!

Dilbilgisi açısından burada kullanılan üslup sıra dışıdır. "O" zamirinin Grekçesi genellikle *eis* edatıyla birlikte kullanılmasına rağmen, Yuhanna Müjdesi'nde yalnızca bu ayette *en* edatıyla birlikte kullanılmıştır. Bunun, "sonsuz yaşama kavuşsun" ifadesiyle ilgili olması mümkündür (krş. Harold Greenlee, *The New Testament in Basic English).*

3:15,16 "sonsuz yaşam" Sonsuz sözcüğünün Grekçesi nicelik değil, nitelik belirtmektedir. Matta 25:46'da aynı sözcük "sonsuz azap" ifadesinde kullanılmıştır. Grekçe *zoe* sözcüğü Yuhanna'da genellikle dirilişten, ölümden

sonraki yaşamdan veya Tanrı'nın kendi yaşamı olan Yeni Çağ yaşamından söz eder.

Yuhanna, "sonsuz yaşam" üzerindeki vurgusu bakımından diğer Müjdeler arasında benzersizdir. Sonsuz yaşam, Yuhanna Müjdesi'nin ana konusu ve ana hedefidir.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 3:16-21

[16]Çünkü Tanrı dünyayı o kadar çok sevdi ki, biricik Oğlu'nu verdi. Öyle ki, O'na iman edenlerin hiçbiri mahvolmasın, hepsi sonsuz yaşama kavuşsun. [17]Tanrı, Oğlu'nu dünyayı yargılamak için göndermedi, dünya O'nun aracılığıyla kurtulsun diye gönderdi. [18]O'na iman eden yargılanmaz, iman etmeyen ise zaten yargılanmıştır. Çünkü Tanrı'nın biricik Oğlu'nun adına iman etmemiştir. [19]Yargı da şudur: Dünyaya ışık geldi, ama insanlar ışık yerine karanlığı sevdiler. Çünkü yaptıkları işler kötüydü. [20]Kötülük yapan herkes ışıktan nefret eder ve yaptıkları açığa çıkmasın diye ışığa yaklaşmaz. [21]Ama gerçeği uygulayan kişi yaptıklarını, Tanrı'ya dayanarak yaptığını göstermek için ışığa gelir.

3:16 "Tanrı ... o kadar çok sevdi ki" Bu fiil (tıpkı "verdi" fiili gibi), geniş zamanlı etken haber kipindedir ve geçmiş zamanda tamamlanmış bir eylemden söz etmektedir (Tanrı İsa'yı gönderdi). 16-17. ayetler öncelikli olarak Baba'nın sevgisine değinir. "Sevdi" ifadesi için, klasik Grekçe'de pek sık kullanılmayan *agapao* sözcüğü kullanılmıştır. İlk kilise bu sözü benimsemiş ve özel bir anlam yüklemiştir. Belirli metinlerde Baba'nın veya Oğul'un sevgisini ifade etmektedir; ancak insan sevgisinden söz edilen ayetlerde olumsuz anlamda kullanılmıştır (krş. 3:19; 12:43; 1Yu.2:15). Teolojik açıdan, Tanrı'nın antlaşmaya dayalı sevgisini ve sadakatini ifade eden İbranice *hesed* sözcüğüyle benzerdir. Yuhanna'nın yaşadığı dönemde kullanılan halk dilinde *agapao* ve *fileo* sözcükleri esasen anlamdaştı (krş. 3:35 ile 5:20).

Yorumcular, Tanrı'yı anlatmak için antromorfik (insani) sözcüklerin kullanıldığını akılda tutmalıdır. Sonsuz, kutsal, benzersiz ve ruhsal bir varlık olan Tanrı'yı anlatmak için tek kullanabileceğimiz, dünyamızı, duygularımızı, tarihsel bakış açımızı tanımlayan sözcüklerdir. İnsanlığın sahip olduğu bütün kelime haznesi, bir ölçüde kıyas, benzetme ve mecazidir. Açıklananlar kesinlikle doğru olmakla birlikte, nihai değildir. Günaha düşmüş, geçici ve fani insanlığın nihai gerçekliği kavraması mümkün değildir.

"dünya" Yuhanna, Grekçe *kosmos* sözcüğünü çeşitli anlamlarda kullanmıştır (bkz. 1:10'a ait not).

Bu ayette, ruh ile madde arasında karşıtlık bulunduğunu ileri süren Gnosisçi öğretinin çürütülmesi amaçlanmıştır. Grekler, maddeye kötülük atfetme eğilimindeydiler. Onlara göre madde, tüm insanlarda bulunan ilahi kıvılcımın hapsolduğu bir zindandı. Yuhanna madde veya bedeni kötü olarak görmemektedir. Tanrı dünyayı (yaşadığımız gezegen, krş. Rom.8:18-22) ve insanları (beden, krş. Rom.8:23) sevmektedir. Bu, Yuhanna'nın tüm Müjde boyunca yaygın olarak yapmış olduğu gibi (krş. 1:5; 3:3, 8) kasıtlı olarak

kullandığı diğer bir çift anlamlı ifade olabilir (tevriye).

"o kadar çok" Bu ifadenin Grekçesi'nin tam karşılığı, "bu şekilde"dir. Anlatılmak istenen şey duygu değil, yöntemdir. Tanrı, sevgisini (krş. Rom.5:8) biricik Oğlu'nu vererek (a.16) ve insanlığın yerine ölmek üzere göndererek (a.17; her iki fiil de geniş zamanlı etken haber kipindedir) göstermiştir. Hem a.16'daki "verdi" hem de a.17'deki "gönderdi" fiilleri geniş zamanlı haber kipindedir (krş. Yşa.53; Rom.3:25; 2Ko.5:21; 1Yu.2:2).

"biricik Oğlu'nu" Buradaki "biricik" sözcüğü "eşsiz, benzersiz" anlamına gelmektedir ve Tanrı'nın başka çocuğu olmadığı şeklinde anlaşılmamalıdır. Tanrı'nın, İsa'ya benzer başka bir çocuğu yoktur (bkz. 1:14'te yer alan daha ayrıntılı not).

"O'na iman edenlerin hepsi" Bu, şimdiki zamanlı etken bir ortaçla başlayan ve devam eden sürekli bir inanma eyleminden söz etmektedir. 15. ayette "iman eden herkes" şeklinde yer alan bu söz, vurgulanmak üzere bu ayette de tekrar edilmiştir. "Herkesi" sevdiği için Tanrı'ya şükürler olsun! Bu ayetler, belirli bir grubu (ırksal, fikirsel veya teolojik) fazla vurgulamanın dengelenmesi gerektiğini ifade etmektedir. "Tanrı'nın mutlak yetkisi" veya "insanın özgür iradesi" birbirini dışlayan iki unsur değildir; her ikisi de gerçektir! Tanrı daima ilk adımı atar ve yönlendirir (krş. 6:44, 65), fakat insanlarla olan ilişkisini antlaşma aracılığıyla düzenlemiştir. İnsanlar Tanrı'nın sağladığı çareyi kabul edip koşullarına boyun eğmeli ve bunu devam ettirmelidir (bkz. 2:23'te yer alan Özel Başlık).

"mahvolmasın" Geniş zamanlı istek kipindeki bu ifade, aynı zamanda bazılarının mahvolacağını ima etmektedir. Bu insanların mahvolmaları, İsa'ya iman etmemeleriyle ilgilidir. Onları imansızlığa yönelten veya böyle olmasını isteyen Tanrı değildir (krş. Hez.18:23, 32; 1Ti.2:4; 2Pe.3:9).

Birçok kişi bu ifadeyi kelime anlamıyla yorumlamış ve kötülerin yok edileceğini ileri sürmüştür. Böyle bir yorum, Daniel 12:2 ve Matta 25:46 ile çelişecektir. Bu görüş, oldukça simgesel Doğu edebiyatını Batılı düşünce tarzıyla yapılmış bir yoruma sığdırma çabasının (birebir ve mantıksal olarak) güzel bir örneğidir. Konuyla ilgili ayrıntılı bilgi için, bkz. Robert B. Girdlestone, *Synonyms of the Old Testament*, s.275-277.

3:17 "dünyayı yargılamak için" Yuhanna Müjdesi'nde İsa'nın yeryüzüne yargıç olarak değil, Kurtarıcı olarak geldiğini vurgulayan çeşitli bölümler bulunmaktadır (krş. 3:17-21; 8:15; 12:47). Bununla birlikte, gerek Yuhanna'da gerekse diğer Yeni Antlaşma bölümlerinde İsa'nın yargılamaya geldiğini ve yargılayacağını belirten başka bölümler bulunmaktadır (krş. 5:22-23, 27; 9:39; ve İncil'in diğer kısımlarında, Elç.10:42; 17:31; 2Ti.4:1; 1Pe.4:5).

Bu konudaki çeşitli teolojik noktaların vurgulanması lazım:

1. Tanrı, İsa'ya yaratılışı ve kurtuluşu verdiği gibi bir onur işareti olarak yargılama yetkisini de vermiştir (krş. 5:23).

2. İsa yeryüzüne ilk seferinde yargılamak için değil, kurtarmak için gelmiştir (krş. 3:17). O'nu reddedenler, kendilerini yargılamış olurlar.
3. İsa yeryüzüne kralların Kralı ve Yargıç olarak geri dönecektir (krş. 9:39).

Birbirleriyle çelişir görünen bu açıklamalar, Vaftizci Yahya'nın beklenen İlyas peygamber olup olmadığı konusundaki açıklamalara benzemektedir.

3:18 Bu ayet, insanların İsa Mesih sayesinde karşılıksız olarak kurtulabileceklerini ya da kendi kendilerini yargılayabileceklerini yeniden belirtmektedir. Tanrı insanları cehenneme göndermez. İnsanlar, kendileri cehenneme giderler. İmanın devam eden sonuçları olduğu gibi ("iman eden", şimdiki zaman etken ortaç), imansızlığın da devam eden sonuçları ("iman etmeyen", görülen geçmiş zaman etkin haber kipi ve "yargılanmıştır", görülen geçmiş zaman edilgen haber kipi) bulunmaktadır. Bkz. 2:23'te yer alan Özel Başlık.

3:19-21 "insanlar ışık yerine karanlığı sevdiler" Müjde'yi işiten insanlar İsa'nın bildirisini fikirsel veya kültürel nedenlerden değil, ahlaki nedenlerden reddederler (krş. Eyü.24:13). Işık, Mesih'i ve Mesih'in Tanrı'nın sevgisine, insanlığın ihtiyacına, Mesih'in sağlayışına ve kendisine gösterilmesi gereken karşılığa ilişkin bildirisini ifade etmektedir. 1:1-18'deki konu burada yinelenmiştir.

3:19 "Yargı da şudur" Yargı da tıpkı kurtuluş gibi, hem mevcut (krş. 3:19; 9:39) hem de gelecekte tamamlanacak (krş. 5:27-29; 12:38-41) olan bir gerçekliktir. İmanlılar hem mevcut zamanı (gerçekleşmiş eskatoloji) hem de henüz gerçekleşmemiş zamanı (tamamlanmamış eskatoloji) yaşarlar. Hıristiyan yaşamı hem sevinçle hem de zor mücadelelerle doludur; bir dizi yenilginin ardından gelen zaferdir; sabretmek konusunda verilen bir sürü uyarıya rağmen geleceğe dair bir güvencedir.

3:21 "gerçeği uygulayan" "Işık" (krş. 3:19, 20 [iki kez], 21) açıkça İsa'dan söz ettiğine göre, "gerçek" sözcüğünün de büyük harfle başlaması gerekiyor olabilir. N. Turner, *Grammatical Insights into the New Testament* adlı kitabında bu ayeti "Gerçek'in takipçisi olan" şeklinde çevirmiştir (Robert Hanna, *A Grammatical Aid to the Greek New Testament,* s.144'ten alıntı yapar).

TARTIŞMA SORULARI

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Aşağıda yer alan tartışma soruları, Yuhanna Müjdesi'nin bu bölümünün ana konularını düşünmenize yardımcı olmak amacıyla verilmiştir. Soruların amacı kesin bir yanıt bulmanızı sağlamak değil, sizi düşündürmektir.

1. “Yeniden doğmak” ifadesi ne anlama gelmektedir?
2. 5. ayette söz edilen “su” kavramı hakkında ne düşünüyorsunuz? Neden?
3. “İman etmek” (kurtuluş sağlayan iman) ne anlamı gelir?
4. Yuhanna 3:16 İsa’nın mı, yoksa Baba’nın mı insanlara duyduğu sevgiden söz eder?
5. Kalvinizm öğretisi Yuhanna 3:16 ile nasıl ilişkilendirilebilir?
6. 3:17’deki “mahvolmak” ifadesi, yok edilmek anlamına mı gelmektedir?
7. “Işık” kavramını açıklayınız.

22-36. AYETLER HAKKINDA BAĞLAMA İLİŞKİN BİLGİLER

A. Yuhanna’nın İsa Mesih’in bütünüyle Tanrı olduğu konusundaki vurgusu, karşılıklı konuşmalar ve kişisel görüşmelerde Müjde’nin başlangıcından itibaren görülmektedir. Bu bölüm de aynı vurguyu sürdürür.

B. Bu Müjde’yi birinci yüzyılın sonlarına doğru kaleme alan Yuhanna, Sinoptik Müjdeler’in yazılmasından sonra ortaya çıkan birtakım sorunlara değinir. Bunlardan biri, Vaftizci Yahya’yı izleyen büyük kitle ve onunla ilgili aykırı öğretiyle ilgilidir. 1:6-8, 19:36 ve 3:22-36 ayetlerinde Vaftizci Yahya’nın Nasıralı İsa’nın kendisinden çok daha üstün olduğunu beyan etmesi ve İsa’nın Mesih olduğunu bildirmesi oldukça önemlidir (krş. Elç.18:24-19:7).

SÖZCÜK VE İFADE ÇALIŞMASI

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 3:22-24

22 Bundan sonra İsa’yla öğrencileri Yahudiye diyarına gittiler. İsa onlarla birlikte orada bir süre kalarak vaftiz etti. 23 Yahya da Salim yakınındaki Aynon’da vaftiz ediyordu. Çünkü orada bol su vardı. İnsanlar gelip vaftiz oluyorlardı. 24 Yahya henüz hapse atılmamıştı.

3:22 “Yahudiye diyarına gittiler” İsa’nın Yahudiye ve Celile’de gerçekleştirdiği hizmet Sinoptik Müjdeler’de ele alınmamıştır. Müjdeler, Mesih’in zamandizinsel biyografileri değildir.

“onlarla birlikte orada bir süre kalarak” İsa kalabalık kitlelere vaazlar verdiyse de, ağırlıklı olarak kendi öğrencileriyle konuştu; içini onlara döktü. İsa’nın izlediği bu yöntem, Robert E. Coleman’ın *The Master Plan of Evangelism* ve *The Master Plan of Discipleship* adlı iki kitabının odak noktasıdır. Coleman bu kitaplarda İsa’nın küçük bir toplulukla kişisel olarak nasıl ilgilendiğine odaklanır.

“vaftiz etti” 4:1-3 ayetlerinde, İsa’nın kendisinin değil, öğrencilerinin vaftiz ettiğini öğrenmekteyiz. İsa’nın bildirisi başlangıçta Vaftizci Yahya’nın

bildirisine oldukça benziyordu; insanları tövbe etmeye ve Rab için hazırlanmaya davet eden bir Eski Antlaşma bildirisiydi. Burada söz edilen vaftiz Hıristiyan vaftizi değil, tövbeyi ve ruhsal duyarlılığı simgeleyen vaftizdir.

3:23 "Yahya da Salim yakınındaki Aynon'da vaftiz ediyordu" Söz edilen yerin nerede olduğu kesin olarak bilinmemektedir. Bazıları (1) Şeria Irmağı'nın doğusundaki Perea'da, bazıları (2) Samiriye'nin kuzeydoğusunda, bazıları (3) Şekem Kenti'nin 5 km. kadar doğusunda olduğuna inanmaktadır. *Aynon* akarsu anlamına geldiğinden, üçüncü olasılık en muhtemel olanıdır. İsa Yahudiye'de hizmet ederken, Yahya da İsa'nın bulunduğu yerin kuzeyinde hizmet ediyordu.

3:24 "Yahya henüz hapse atılmamıştı" Bu zamandizinsel ifadenin burada neden belirtildiği bilinmemektedir. Bazı uzmanlar, Yuhanna'nın kaleme aldığı Müjde'yi kronolojik açıdan Sinoptik Müjdeler'le eşzamanlı hale getirmeye çalıştığını ileri sürmüştür (krş. Mat.14:1-12; Mar.6:14-29). Bu olayın İsa Mesih'in yaşamının hangi döneminde gerçekleştiğini belirlemeye yarayan bir araç işlevi görmektedir.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 3:25-30

25 O sıralarda Yahya'nın öğrencileriyle bir Yahudi arasında temizlenme konusunda bir tartışma çıktı. 26 Öğrencileri Yahya'ya gelerek, "Rabbî" dediler, "Şeria Irmağı'nın karşı yakasında birlikte olduğun ve kendisi için tanıklık ettiğin adam var ya, işte O vaftiz ediyor, herkes de O'na gidiyor." 27 Yahya şöyle yanıt verdi: "İnsan, kendisine gökten verilmedikçe hiçbir şey alamaz. 28 'Ben Mesih değilim, ama O'nun öncüsü olarak gönderildim' dediğime siz kendiniz tanıksınız. 29 Gelin kiminse, güvey odur. Ama güveyin yanında duran ve onu dinleyen dostu onun sesini işitince çok sevinir. İşte benim sevincim böylece tamamlandı. 30 O büyümeli, bense küçülmeliyim."

3:25 "Yahya'nın öğrencileriyle bir Yahudi arasında ... bir tartışma çıktı" Bazı Grekçe elyazmalarında "Yahudiler arasında" şeklinde çoğul bir ifade yer almaktadır. Antik çağ Grekçe elyazmaları eşit biçimde bölünmüştür. Tekil ifadeye daha seyrek olarak rastlandığından, muhtemelen asıl metin bu biçimdedir. Antik çağ yazmanları metni düzenleyerek daha ahenkli hale getirme alışkanlığına sahiptiler. Yahya'nın öğrencilerinin bu tartışmayı körüklemeleri ilginçtir.

"temizlenme" Bu tartışmanın konusu hakkında çeşitli görüşler ileri sürülmüştür:

1. Yahya'nın öğrencilerinin, hem İsa'nın hem de Yahya'nın vaftizinin Yahudiler'in geleneksel arınma töreniyle arasındaki ilişkiyi tartışıyor olmaları mümkündür. Buradaki "temizlenme" sözcüğünün Grekçesi, 2:6'daki ile aynıdır.
2. Bazı uzmanlar, tartışmanın İsa'nın kendi yaşamının ve hizmetinin Yahudi inancını tamamladığına dair sözleriyle ilişkili olduğuna

inanmaktadırlar:

a. 2:1-12, Kana Köyü'ndeki düğün
b. 2:13-22, Satıcıları tapınaktan kovması
c. 3:1-21, Yahudiler'in önderi Nikodim'le yaptığı konuşma
d. 3:22-36, Yahudiler'in temizliği ve Yahya ile İsa'nın vaftizi

Metinde bu tartışma hakkında fazla bilgi sunulmaması, Vaftizci Yahya'nın Nasıralı İsa'nın üstünlüğüne ilişkin tanıklığına ciddi bir fırsat verdiğine inanılır.

3:26 "kendisi için tanıklık ettiğin adam var ya, işte O vaftiz ediyor, herkes de O'na gidiyor" Öğrenciler Yahya'nın Tanrı Kuzusu hakkındaki tanıklığını hatırladılar (krş. 1:19-36) ve anlaşıldığı üzere İsa'nın hizmetinin başarısını kıskandılar. Aynı zamanda İsa da bunun bir rekabete dönüşmemesi için hassasiyet gösteriyordu (krş. 4:1).

3:27 "İnsan, kendisine gökten verilmedikçe hiçbir şey alamaz" Bu söz, ruhsal konularda rekabete yer olmadığını açıkça ifade etmektedir. İmanlılar sahip oldukları her şeye Tanrı'nın lütfu sayesinde kavuşurlar. Bununla birlikte, "insan" ve "hiçbir şey" sözlerinin ne anlama geldiği konusunda düşünce ayrılıkları bulunmaktadır: (1) Bazı uzmanlar "insan" sözünün imanlıdan, "hiçbir şey" sözünün ise kişinin kurtuluş için Mesih'e iman etmesinden söz ettiğini ileri sürmektedir (krş. Yu.6:44, 65); (2) bazı uzmanlarsa "insan" sözünün İsa'dan, "hiçbir şey" sözünün ise imanlılardan söz ettiğine inanmaktadır (krş. Yu.6:39; 10:29; 17:2, 9, 11, 24). Birinci görüşe göre ayet imanlının kişisel kurtuluşundan, ikinci görüşe göreyse Tanrı tarafından İsa'ya armağan edilen tüm imanlılardan söz etmektedir (krş. 17:2).

3:28 "Ben Mesih değilim" Vaftizci Yahya tıpkı 1:20'de olduğu gibi, kendisinin Mesih değil, Mesih'in öncüsü olduğunu özellikle belirtmektedir. Bu sözler, Yeşaya 40 ile Malaki 3:1; 4:5-6'da yer alan peygamberlik sözlerinden oluşan bir alıntıdır (krş. Yu.1:23).

3:29 "Gelin kiminse, güvey odur" Eski Antlaşma'da Tanrı ile İsrail arasındaki ilişkiyi tasvir etmek için kullanılan bu mecazi ifadenin çokluğu şaşırtıcıdır (krş. Yşa.54:5; 62:4, 5; Yer.2:2; 3:20; Hez.16:8; 23:4; Hoş.2:21). Pavlus da Efesliler 5:22'de aynı mecazı kullanmıştır. Hıristiyan evliliği, bir antlaşma ilişkisinin günümüzdeki en iyi örneğidir.

"İşte benim sevincim böylece tamamlandı" Vaftizci Yahya konumunun ne olduğunu anlamış ve rekabetçi bir tavır takınmak yerine İsa'yla sevinmiştir.

3:30 "O büyümeli, bense küçülmeliyim" "Büyümeli" ve "küçülmeli" fiillerinin aldığı zorunluluk kipine dikkat ediniz. 3:14 ve 4:4 ayetlerindeki fiiller de aynı şekilde zorunluluk bildirilmektedir. Bu ayet, Yahya'nın kendisini İsa'nın çok daha büyük ve önemli hizmetinin habercisi olarak gördüğünün güçlü bir ifadesidir.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 3:31-36

31 Yukarıdan gelen, herkesten üstündür. Dünyadan olan dünyaya aittir ve dünyadan söz eder. Gökten gelen ise, herkesten üstündür. 32 Ne görmüş ne işitmişse ona tanıklık eder, ama tanıklığını kimse kabul etmez. 33 O'nun tanıklığını kabul eden, Tanrı'nın gerçek olduğuna mührünü basmıştır. 34 Tanrı'nın gönderdiği kişi Tanrı'nın sözlerini söyler. Çünkü Tanrı, Ruh'u ölçüyle vermez. 35 Baba Oğul'u sever; her şeyi O'na teslim etmiştir. 36 Oğul'a iman edenin sonsuz yaşamı vardır. Ama Oğul'un sözünü dinlemeyen yaşamı görmeyecektir. Tanrı'nın gazabı böylesinin üzerinde kalır.

3:31-36 Bu ayetlerin (1) Vaftizci Yahya'nın sözlerinin devamı mı, (2) İsa'nın sözleri mi (krş. 3:11-12) yoksa (3) Elçi Yuhanna'nın sözleri mi olduğu konusunda yorumcular arasında görüş farklılıkları bulunmaktadır. Bu ayetlerde 3:16-21'de ele alınan konulara geri dönülmektedir.

3:31
ÇÇ "Dünyadan olan dünyaya aittir ve dünyadan söz eder"
EÇ "yerden olan yerdendir ve yerden söyler"

Bu, Yahya hakkında olumsuz bir ifade değildir. Burada kullanılan "dünya" sözcüğü Yuhanna tarafından sık sık olumsuz anlamda kullanılan "dünya" (*kosmos*) ile aynı sözcük değildir. Bu ifade İsa'nın gökten, insanlarınsa dünyadan söz ettiğini belirtmektedir. Bu nedenle, İsa'nın bildirisi bütün dünyasal peygamber ve öğretmenlerinkinden çok daha üstündür.

"Gökten gelen" (1) İsa'nın öncesizlikten beri var olduğu ve bütünüyle Tanrı olduğu (krş. 3:31); (2) insan bedeni alarak yeryüzüne geldiği ve Tanrı tarafından görevlendirildiği (krş. 3:34) gerçeklerini vurgulamak için kullanılan iki unvan dikkat çekicidir. "Gökten" sözcüğünün Grekçesi, 3:3'te kullanılan "yeniden" veya "yukarıdan" ifadelerinin Grekçesi ile aynıdır.

Yukarıdan olanla dünyadan olan (Tanrı'nın göksel alemi ile insanın dünyasal alemi) arasındaki karşıtlık, Yuhanna Müjdesi'nin ana konularından biridir. Ancak burada karşımıza çıkan karşıtlık, Kumran Tomarları'nda rastlanan eskatolojik karşıtlıktan ve de ruh ile madde arasındaki karşıtlığı vurgulayan Gnosisçi öğretiden farklıdır. Yuhanna'da sunulan öğretiye göre, yaratılışın kendisi ve insan bedeni, kötü ya da günahlı değildir.

"üstündür" (iki kez) Ayetin ilk kısmı İsa'nın öncesizlikten beri var olan Tanrı olduğundan ve gökten geldiğinden söz eder (krş. 1:1-18; 3:11-12). İkinci kısmı ise, Tanrı'nın yarattıklarından üstün olduğunu vurgular. Asıl metinde "herkes" sözcüğü için kullanılan Grekçe sözcüğün eril mi yoksa cinssiz mi olduğu belirsiz olduğundan, bütün insanlıktan mı yoksa her şeyden mi söz edildiği bilinmemektedir.

3:32 "Ne görmüş ne işitmişse ona tanıklık eder" Bu ifadede, fiillerin

zamanlarıyla oynanarak bir söz sanatı yapılmıştır: (1) "görmüş" fiili görülen geçmiş zamanlı; (2) "işitmiş" fiili geniş zamanlı ve (3) "tanıklık eder" fiili şimdiki zamanlıdır. İsa, Tanrı'nın nihai vahyidir (krş. 1Ko.8:6; Kol.1:13-20; İbr.1:2-3). İsa burada (1) Baba Tanrı'yla olan kişisel ilişkisinden ve (2) kendi tanrılığından söz etmektedir.

"ama tanıklığını kimse kabul etmez" 23-26. ayetler birçok kişinin Mesih'e geldiğini bildirdiğine göre, burada Doğu kültürüne özgü bir mübalağa yapılmıştır. Bu ifadede mevcut bağlamdan değil, bir bütün olarak Yahudilik'ten söz edilmektedir.

3:33 "kabul eden" Bu ifade Tanrı'nın tüm insanlığa beslediği evrensel ve sınırsız sevgiyi göstermektedir. Tanrı'nın müjdesinin önünde bir engel bulunmamaktadır; insanların tövbe ve iman etmeleri gerekmektedir (krş. Mar.1:15; Elç.20:21) ve kapı herkese açıktır (krş. 1:12; 3:16-18; Hez.18:23, 32; 1Ti.2:4; 2Pe.3:9).

"O'nun tanıklığını kabul eden" 33. ayet geniş zamanlı ortaçken, 36. ayet şimdiki zamanlı ortaçtır. Bu durum, kurtuluş için Tanrı'ya güvenmenin yalnızca başlangıçta verilecek bir karar değil, ömür boyu sürdürülmesi gereken bir öğrencilik yaşamı olduğunu göstermektedir. İsa'nın tanıklığını kabul etmenin gerekliliği daha önce 1:12 ve 3:16-18 ayetlerinde belirtilmiştir. İsa'nın tanıklığını kabul etmek (a.33) ile İsa'nın yolunda yürümeyi sürdürmek (a.36) arasındaki ikileşime (dikotomi) dikkat ediniz. "Kabul etmek fiilinin, tıpkı "iman etmek" fiili gibi, İncil'de iki çağrışımı vardır: (1) İsa'yı kabul edip O'nu izlemek (2) Müjde'de geçen gerçekleri ve öğretiyi kabul etmek (krş. Yahuda, 3, 20).

ÇÇ "Tanrı'nın gerçek olduğuna mührünü basmıştır"
EÇ "Allah'ın gerçek olduğuna mühür basmıştır"

Bir kişi İsa Mesih'e iman ettiğinde, Tanrı'nın kendisi, dünya, insanlık ve Oğlu hakkındaki bildirisinin doğru olduğunu tasdik etmiş olur (krş. Rom.3:4). Bu, Yuhanna'da sık sık tekrarlanan bir konudur (krş.3:33; 7:28; 8:26; 17:3; 1Yu.5:20). İsa gerçektir; çünkü tek gerçek Tanrı'yı nihai olarak tanıtmaktadır (krş. 3:7, 14; 19:11).

ÖZEL BAŞLIK: *MÜHÜR*

Tanrı'nın mühründen Vahiy 9:4, 14:1 ve muhtemelen 22:4'te söz edilmektedir. Şeytan'ın mühründen ise 13:16; 14:9 ve 20:4 söz edilir. Mühür, antik çağda şunları göstermek için kullanılıyordu:

1. Gerçeklik (krş. Yu.3:33).
2. Sahiplik (krş. Yu.6:27; 2Ti.2:19; Va.7:2-3).
3. Güvence veya koruma (krş. Yar.4:15; Mat.27:66; Rom.15:28; 2Ko.1:22; Ef.1:13; 4:30).
4. Tanrı'nın bir armağana ilişkin vaadinin gerçek olduğunun göstergesi (krş.

Rom.4:11 ve 1Ko.9:2).

Bu mührün amacı Tanrı'nın halkından olan kişileri belirlemektir. Böylece, Tanrı'nın gazabı onları etkilemeyecektir. Şeytan da kendi mührüyle kendi halkından olanları belirler; bu kişiler Tanrı'nın gazabının hedefidir. Vahiy bölümünde yer alan "büyük sıkıntı" (yani, *thlipsis*) ifadesi imansız kişilerin imanlılara uyguladığı zulümden söz ederken (doğru değil), "gazap/öfke" (yani, *orge* veya *thumos*) ifadesi, tövbe ederek Mesih'teki imana geri dönebilmeleri için Tanrı'nın imanlı olmayanlar üzerine gönderdiği yargıdan söz etmektedir. Tanrı yargısının bu olumlu amacı, Yasa'nın Tekrarı 27-28. bölümlerde açıklanan antlaşma bereketleri ile lanetlerinde de görülebilir.

"Yaşayan Tanrı" ifadesi, YHVH adı üzerinde yapılan bir sözcük oyunuyla türetilmiştir (krş. Çık.3:14; Mez.42:4; 84:2; Mat.16:16). Aynı sözcük oyununa, "Yaşayan RAB'bin adıyla" içilen antlarda da sıklıkla rastlanmaktadır.

3:34 "Tanrı'nın gönderdiği kişi Tanrı'nın sözlerini söyler" 34. ayette, İsa'nın yetkisinin Tanrı'dan geldiğini gösteren iki benzer ifade bulunmaktadır: (1) O'nu Tanrı göndermiştir ve (2) Ruh'un doluluğuna sahiptir.

"Çünkü Tanrı, Ruh'u ölçüyle vermez" Burada sözü edilen Ruh'un doluluğunu iki farklı biçimde anlamak mümkündür. Bazı yorumcular bu ifadenin (1) İsa'nın, Ruh'un doluluğunu imanlılara verdiğini (krş. 4:10-14; 7:37-39), bazıları ise (2) Ruh'un doluluğunun Tanrı'nın verdiği armağan olan Mesih (krş. a.35) olduğunu açıkladığına inanmaktadır. Hahamlar "ölçü" sözcüğünü Tanrı'nın peygamberlere verdiği esinin ölçüsünü tanımlamak için kullanmışlardır. Bunun yanı sıra, hiçbir peygamberin Ruh'un tam doluluğuna sahip olmadığını da belirtmişlerdir. Bu nedenle, İsa peygamberlerden üstündür (krş. İbr.1:1-2) ve Tanrı'yı tam olarak açıklamaktadır.

3:35 "Baba Oğul'u sever" Aynı gerçek, 5:20 ve 17:23-26 ayetlerinde de vurgulanmıştır. İmanlıların Tanrı'yla ilişkilerinin temeli, Tanrı'nın Mesih'e beslediği sevgidir. İnsanların İsa'ya neden Mesih olarak iman etmeleri gerektiğini açıklayan kaç neden gösterildiğine dikkat ediniz:

1. Çünkü O gökten gelmiştir ve herkesten üstündür (a.31).
2. Çünkü O Tanrı tarafından, insanlığı kurtarmak üzere gönderilmiştir (a.34).
3. Çünkü Tanrı O'na Ruh'un doluluğunu vermeyi sürdürmektedir (a.34).
4. Çünkü Tanrı O'nu sevmektedir (a.35).
5. Çünkü Tanrı her şeyi O'na teslim etmiştir (a.35).

"her şeyi O'na teslim etmiştir" Görülen geçmiş zamanlı etken haber kipindeki bu ifade oldukça ilginçtir ve Yeni Antlaşma'da birçok benzerine rastlanmaktadır (krş. Yu.13:3; 17:2; Mat.11:27; 28:18; Ef.1:20-22; Kol.2:10; 1Pe.3:22).

3:36

ÇÇ **"Oğul'a iman edenin sonsuz yaşamı vardır. Ama Oğul'un sözünü dinlemeyen yaşamı görmeyecektir."**

EÇ **"Oğul'a iman edenin ebedî hayatı olur; fakat Oğul'a itaat etmeyen hayat görmeyecektir."**

"Görmeyecektir" fiili şimdiki zamanlı etkendir ve devam etmekte olan bir eylemden söz etmektedir. İman, ne kadar içten ve duygusal olsa da anlık bir karardan çok daha ötedir (krş. Mat.13:20). Bu gerçek, bir kişinin İsa'yı tanımadan Baba'yı tanıyamayacağını doğrulamaktadır (krş. Yu.12:44-50 ve 1Yu.5:10). Kurtuluş, yalnızca Oğul olan İsa'yla sürekli bir ilişki aracılığıyla mümkündür.

Ayrıca, bu ayette yer alan "iman etmek" ve "itaat etmek" eylemleri arasındaki farka da dikkat etmemiz gerekir. Müjde, yalnızca kabul etmemiz ve iman etmemiz gereken bir kişi veya bildiri değil, aynı zamanda sürdürmemiz gereken bir yaşam biçimidir de (krş. Luk.6:46; Ef.2:8-10).

"Tanrı'nın gazabı böylesinin üzerinde kalır" Bu ayet, Yuhanna'nın yazılarında "gazap" (*orge*) sözcüğünün görüldüğü tek yerdir. İfade, şimdiki zamanlı etken haber kipindedir. "İman", "itaat" ve "gazap" kavramları, içinde bulunduğumuz zamanda mevcut olmakla birlikte, gelecekte tamama erecek gerçekliklerdir. Tanrı'nın Egemenliği'nin "mevcut" hali ile "henüz tamamlanmamış" hali arasındaki gerilim burada da mevcuttur. Tanrı'nın gazabı hakkında ayrıntılı bilgi için Romalılar 1:18-3:20'ye bakınız.

TARTIŞMA SORULARI

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Aşağıda yer alan tartışma soruları, Yuhanna Müjdesi'nin bu bölümünün ana konularını düşünmenize yardımcı olmak amacıyla verilmiştir. Soruların amacı kesin bir yanıt bulmanızı sağlamak değil, sizi düşündürmektir.

1. Bu bölümde sözü edilen *vaftiz* Hıristiyan vaftizi ile aynı mıdır?
2. Vaftizci Yahya'nın sözleri Yuhanna'nın başlangıç bölümlerinde neden bu kadar vurgulanmıştır?
3. Elçi Yuhanna'nın, Vaftizci Yahya ile İsa arasındaki ilişkiyi tanımlamak için kullandığı karşıtlıkların adedini ve türlerini belirtiniz.
4. 33. ayetteki "kabul etmek" ifadesi ile 36. ayetteki "iman etmek" ifadesi arasında nasıl bir bağlantı vardır? 36. ayetteki "söz dinlememek" ifadesinin bu konuyla ilgisi nedir?
5. İnsanların Nasıralı İsa'ya neden tek kurtuluş umudu olarak iman etmeleri gerektiğini açıklayan nedenler nelerdir? (a.31-36).
6. 36. ayetteki "Tanrı'nın gazabı ... üzerinde kalır" ifadesinin neden şimdiki zamanlı olduğunu açıklayınız.
7. İsa'nın ilk mesajı hangi bakımlardan Yahya'nın mesajına benzemiştir?

YUHANNA 4

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ'NİN PARAGRAF BAŞLIKLARI

Başlık	Ayet
İsa ile Samiriyeli Kadın	4:1-42
Bir Memurun Oğlu İyileştiriliyor	4:42-54

OKUMA DÖNGÜSÜ 3 (bkz. s.vii)

YAZARIN NİYETİNİ PARAGRAF SEVİYESİNDE KAVRAMA

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Tüm bölümü bir oturuşta okuyunuz. Konuları belirleyiniz. Konulara göre yaptığınız bölümlendirmeyi Çağdaş Çeviri'nin bölümlendirmesiyle karşılaştırınız. Paragraf başlıkları Tanrı tarafından esinlenmiş olmamakla birlikte, yazarın niyetini kavrayabilmek için kilit rol oynamaktadır. Bu niyeti kavramak da, yorumlamanın can alıcı noktasıdır. Her paragrafın yalnızca tek bir konusu bulunmaktadır.

1. Birinci paragraf

2. İkinci paragraf

3. Üçüncü paragraf

4. vb.

1-54. AYETLER HAKKINDA BAĞLAMA İLİŞKİN BİLGİLER

A. 3 ve 4. bölümde özel bir içerik yapısı bulunmaktadır.
   1. Dindar adama (Nikodim) karşı dışlanmış kadın (kuyu başındaki Samiriyeli kadın).
   2. Yeruşalim temelli Yahudilik'e (geleneksel) karşı Samiriye Yahudilik'i (sapkın).

B. İsa'nın kimliğine ve gerçekleştirdiği işe ilişkin gerçekler şu unsurlar aracılığıyla daha da açıklanmıştır:
   1. İsa'nın kuyu başındaki Samiriyeli kadınla yaptığı konuşma (a.1-26);

2. İsa'nın öğrencileriyle yaptığı konuşma (a.27-38);
3. Samiriyeliler'in tanıklığı (a.39-42);
4. İsa'nın Celileliler tarafından benimsenmesi (a.43-45);
5. İsa'nın hastalıklar üzerindeki gücünü gösteren mucize (a.46-54).

SÖZCÜK VE İFADE ÇALIŞMASI

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 4:1-6

1-3 Ferisiler, İsa'nın Yahya'dan daha çok öğrenci edinip vaftiz ettiğini duydular –aslında İsa'nın kendisi değil, öğrencileri vaftiz ediyorlardı– İsa bunu öğrenince Yahudiye'den ayrılıp yine Celile'ye gitti. 4 Giderken Samiriye'den geçmesi gerekiyordu. 5 Böylece Samiriye'nin Sihar denilen kentine geldi. Burası Yakup'un kendi oğlu Yusuf'a vermiş olduğu toprağın yakınındaydı. 6 Yakup'un kuyusu da oradaydı. İsa, yolculuktan yorulmuş olduğu için kuyunun yanına oturmuştu. Saat on iki sularıydı.

4:1-3 "Ferisiler" Bkz. 1:24'e ait not.

"İsa'nın Yahya'dan daha çok öğrenci edinip vaftiz ettiğini duydular" İsa, kendi öğrencileri ile Vaftizci Yahya'nın öğrencileri arasındaki gerilimin tırmanması yüzünden bu bölgeden ayrıldı. Sinoptik Müjdeler, İsa'nın bu bölgeyi Hirodes'in Vaftizci Yahya'yı tutuklaması üzerine terk ettiğini bildirirler (krş. Mat.4:12; Mar.1:14; Luk.3:20).

"İsa'nın kendisi değil" Bu, vaftizi küçümsemeyi amaçlayan bir ifade değil, insanlığın bencil doğasını ortaya koyan bir ifadedir (krş. 1Ko.1:17). Anlaşıldığı üzere İsa yeryüzündeki hizmetinin başlarında insanları vaftiz etmiş (krş. 3:22) fakat daha sonra bunu yapmayı bırakmıştır.

"İsa" Ayette yer alan "İsa bunu öğrenince" ifadesi, Grekçe metinde ve Türkçe Eski Çeviri'de "Rab bunu öğrenince" şeklinde geçmektir. Bu olayı yıllar sonra hatırlayan Yuhanna (Kutsal Ruh sayesinde), tek bir kişiden bahsetmek için "Rab" ve "İsa" adlarını aynı cümle içinde kullanmıştır.

"Yahudiye'den ayrılıp yine Celile'ye gitti" İsa'nın yaptığı yolculukları vurgulamak için geniş zamanlı etken haber kipi kullanılmıştır.

4:4 "Samiriye'den geçmesi gerekiyordu" Zorunluluk bildiren Grekçe *dei* fiili çeşitli defalar kullanılmıştır (krş. 3:7, 14, 30). Bu fiili içeren ifadeler genellikle "-meli, -malı" kipi kullanılmış veya "…gerekiyordu" şeklinde çevrilmiştir. İsa'nın bu yolu izlemesinin bir nedeni vardı. Bu, en kısa yoldu. Tarihçi Josephus, Celileli Yahudiler'in genellikle bu yolu kullandıklarını kaydetmiştir. Ancak Yahudiyeli Yahudiler Samiriyeliler'den nefret ediyorlardı ve onları melez kabul ettikleri için topraklarından geçmiyorlardı.

ÖZEL BAŞLIK: *IRKÇILIK*

I. Giriş

A. Irkçılık, günaha düşmüş insanlığın günahının evrensel bir dışavurumudur; insanın, kendisini başkalarının sırtına yaslayan egosudur. Irkçılık birçok yönden çağdaş bir olgu olduğu halde, ulusçuluk (veya kavimcilik) çok daha eski bir kavramdır.

B. Ulusçuluk, ilk olarak Babil'de başlamış (Yar.11) olup, yeryüzündeki tüm ırkların ataları olan Nuh'un üç oğluna dayanmaktadır (Yar.10). Bununla birlikte, bütün insanlığın tek bir atadan geldiği Kutsal Yazılar'da açıkça belirtilmektedir (krş. Yar.1-3; Elç.17:24-26).

C. Irkçılık, tıpkı (1) Eğitim yönünden kendini beğenmişlik; (2) sosyoekonomik kibir; (3) kendini doğru kabul eden dindar yasacılık ve (4) inatçı siyasal bağlar gibi çeşitli önyargılardan biridir.

II. Kutsal Kitap'taki kökeni

A. Eski Antlaşma

1. Yar.1:27 – İster erkek ister dişi olsun, tüm insanlar Tanrı'nın suretinde ve Tanrı'ya benzer olarak yaratıldı. Bu, bütün insanları benzersiz kılmaktadır. Ayrıca, bireysel değerlerini ve itibarlarını ortaya koymaktadır (krş. Yu.3:16).

2. Yar.1:11-25 – "Türüne göre" ve "çeşit çeşit" ifadeleri sık sık tekrarlanmaktadır. Bu ifadeler, ırkların farklılığını vurgulamak için kullanılmıştır. Bununla birlikte, bu ifadelerin insanlardan değil, hayvanlardan ve bitkilerden söz ettiği, metinden açıkça anlaşılmaktadır.

3. Yar.9:18-27 – Bu bölüm, genellikle ırksal üstünlüğü desteklemekte kullanılmaktadır. Ancak Kenan'ı lanetleyenin Tanrı değil, sarhoşluktan yeni ayılan babası Nuh olduğunu unutmayınız. Kutsal Kitap'ın hiçbir yerinde Tanrı'nın bu laneti onayladığı kaydedilmemiştir. Onaylamış olsa bile, bütün bu olanların siyahî ırkı etkilemiş olması mümkün değildir. Kenan, Filistin bölgesine yerleşen insanların atasıydı ve Mısır'da bulunan duvar resimlerinin gösterdiği üzere, bu insanlar siyahî değildi.

4. Yşu.9:23 – Bu bölüm, bir ırkın diğerine kulluk edeceğinin kanıtı olarak gösterilmektedir. Ne var ki, Givonlular Yahudiler'le aynı ırktan geliyorlardı.

5. Ezr.9-10 ve Neh.13 – Bu bölümler çoğunlukla ırkçılığı destekleyecek biçimde yorumlanmakla birlikte, metinlerin bağlamları, yapılan evliliklerin ırksal değil, dini nedenler yüzünden kınandığını göstermektedir (Nuh'un aynı oğlunun soyundan geliyorlardı, Yar.10).

B. Yeni Antlaşma'daki kökeni

1. Müjdeler

a. İsa'nın bazı gerçekleri açıklamak için Yahudiler ile Samiriyeliler arasındaki

düşmanlıktan yararlanması, ırkçılıktan kaynaklanan nefretin doğru olmadığını göstermektedir.

(1) İyi Samiriyeli benzetmesi (Luk.10:25-37)
(2) Kuyu başındaki Samiriyeli kadın (Yu.4:4)
(3) Minnettar cüzamlı (Luk.17:7-19)

b. Müjde bütün insanlık içindir.
(1) Yuhanna 3:16
(2) Luka 24:46-47
(3) İbraniler 2:9
(4) Vahiy 14:6

c. Tanrı'nın Egemenliği bütün insanlığı kapsamaktadır.
(1) Luka 13:29
(2) Vahiy 5

2. Elçilerin İşleri
a. Elçilerin İşleri 10. bölüm, Tanrı'nın evrensel sevgisini ve Müjde'nin evrensel bildirisini ortaya koymaktadır.
b. Elçilerin İşleri 11. bölümde, bazı davranışları yüzünden Petrus'un eleştirildiğini ve bu sorunun, Yeruşalim Kurulu toplanıp bir çözüm üretene dek (Elç.15) sürdüğünü okumaktayız. Birinci yüzyılda Yahudiler ile öteki uluslardan olanlar arasındaki gerilim hayli yüksekti.

3. Pavlus
a. Mesih'te engel yoktur
(1) Galatyalılar 3:26-28
(2) Efesliler 2:11-22
(3) Koloseliler 3:11
b. Tanrı insanlar arasında ayrım yapmaz
(1) Romalılar 2:11
(2) Efesliler 6:9

4. Petrus ve Yakup
a. Tanrı insan kayırmaz, 1.Petrus 1:17
b. Tanrı taraf tutmadığına göre, halkı da taraf tutmamalıdır, Yakup 2:1

5. Yuhanna
a. İmanlıların sorumluluğu hakkındaki en güçlü ifadelerden biri, 1.Yuhanna 4:20'de yer almaktadır.

III. Sonuç
A. Irkçılık veya her türlü ön yargı, Tanrı'nın çocuklarına kesinlikle yakışmaz. 1964 yılında New Mexico'da düzenlenen Christian Life Commission toplantısında konuşan Henlee Barnette şöyle demişti:

"Irkçılık, akıldışı olması bir yana, Kutsal Kitap'a ve Hıristiyanlık'a uygun

olmadığı için sapkın bir görüştür.”

B. Bu sorun Hıristiyanlar’a, günaha düşmüş bir dünyaya, tıpkı Mesih gibi sevgi, bağışlama ve anlayış gösterme fırsatı sunar. Bir Hıristiyan’ın bu konudaki ihmalkârlığı, onun olgun bir imanlı olmadığını gösterir. Aynı zamanda, imanlının inancını, güvenini ve gelişimini engellemek için Şeytan’a fırsat verir; günahlı insanların Mesih’e gelmesine engel oluşturur.

C. Ne yapabilirim? (Bu bölüm, Christian Life Commission’ın “Irksal İlişkiler” adlı broşüründen alınmıştır).

“BİREYSEL DÜZEYDE YAPILACAKLAR”
- Irkçılıkla ilgili sorunları çözme konusunda üzerinize düşen sorumluluğu kabullenin.
- Dua ederek, Kutsal Kitap çalışarak ve başka ırklardan insanlarla ilişki kurarak, ırksal ön yargılardan kurtulmaya çalışın.
- Özellikle nefret uyandıran
- Özellikle ırk düşmanlığını körükleyenlere tepki gösterilmeyen ortamlarda, ırklar hakkındaki inançlarınızı ve düşüncelerinizi açıklayın.

“AİLE YAŞAMINDA”
- Aile fertlerinin diğer ırklara karşı yaklaşımların gelişmesinde, aile ortamının taşıdığı etkiyi dikkate alın.
- Ev ortamı dışında diğer ırklarla ilgili işitilenler hakkında çocuklar ve ebeveyn olarak karşılıklı konuşarak, Hıristiyan düşünce biçimini ve yaklaşımını geliştirmeye çabalayın.
- Ebeveynler diğer etnik kökenlerden insanlarla ilgili olarak, dikkatli bir biçimde Hıristiyan örneğini sunmalıdır.
- Diğer etnik kökenlerden olan insanlarla ailece dostluk geliştirebilmek için fırsatları değerlendirin.

“KİLİSENİZDE”
- Irklarla ilgili Kutsal Kitap gerçeklerinin vaaz edilmesi ve öğretilmesi sayesinde, kilise üyeleri tüm toplum için bir örnek teşkil etmeye teşvik edilebilir.
- Kilisedeki tapınma, paydaşlık ve hizmetlerin herkese açık olduğundan emin olun. Yeni Antlaşma Kilisesi bile ırk farklılıklarından kaynaklanan engelleri ortadan kaldırmalıdır (Ef.2:11-22; Gal.3:26-39).

“GÜNLÜK YAŞAMDA”
- Çalışma hayatında ırk ayrımcılığının yenilmesine katkıda bulunun.
- Hak ve fırsat eşitliğini güvence altına almayı amaçlayan her tür sivil toplum kuruluşuyla işbirliği içinde olun. Saldırılması gerekenin insanlar değil, ırk ayrımcılığı sorunu olduğunu unutmayın. Amacın kötü duygular yaratmak değil, anlayış geliştirilmesini sağlamak olduğunu akıldan çıkarmayın.

● Koşullar uygunsa, duyarlı vatandaşlardan meydana gelen özel bir komite oluşturun. Toplum içerisinde tüm kamuoyunun eğitilmesini ve ırklar arası ilişkileri geliştirmeyi amaçlayan çeşitli çalışmalar düzenleyin.
● Yasaları uygulamaktan sorumlu yetkilileri, yasaları ırk ayrımcılığı yapmadan uygulamaya teşvik edin.
● Şiddeti kınayıp, yasalara saygıyı teşvik edin. Hıristiyan bir vatandaş olarak, yasal düzenlemelerin ırk ayrımcılığını körükleyen kimselerin eline alet olmaması için elinizden gelen çabayı gösterin.
● Tüm insan ilişkilerinizde Mesih ruhunun ve düşüncesinin örneğini sergileyin.

"Samiriye'den" Samiriyeliler ile Yahudiyeliler arasında, geçmişi İ.Ö. sekizinci yüzyıla dayanan büyük bir düşmanlık vardı. İ.Ö. 722'de, başkenti Samiriye olan kuzey krallığını oluşturan on oymak Asurlular tarafından esir alındı ve Med kentlerine sürgün edildi (krş. 2Kr.17:6). Kuzey krallığının topraklarınaysa tutsak alınan başka halklar yerleştirildi (krş. 2Kr.17:24). Zaman içerisinde, bu putperest halklar bölgede kalan İsrailliler'le evlendiler. Yahudiler Samiriyeliler'i melez ve sapkın bir halk olarak görüyordu (krş. Ezr.4:1-4). Bu bilgiler, 9. ayetteki sözlere açıklık getirmektedir.

4:5 "Samiriye'nin Sihar denilen kentine geldi. Burası Yakup'un kendi oğlu Yusuf'a vermiş olduğu toprağın yakınındaydı" (krş. Yar.33:18, 19; Yşu.24:32). Yeni Antlaşma'da belirtilmiş olmamasına rağmen, birçok uzman Sihar'ın Şekem olduğunu kabul etmektedir.

4:6 "Yakup'un kuyusu da oradaydı" Bu kuyu, yaklaşık 30 metre derinliğinde kazılmış bir su sarnıcıydı. Bir akarsudan beslenmiyor, yağmur sularını biriktiriyordu. Bu kuyudan Eski Antlaşma'da söz edilmemektedir.

"İsa, yolculuktan yorulmuş olduğu için" Burada, İsa'nın insani nitelikleri açıkça görülmektedir. İsa fiziksel olarak yorulsa da, insanları sevmekten asla yorulmaz!

ÇÇ "Saat on iki sularıydı"
EÇ "Saat altı sularında idi"

Yuhanna'nın saati hesaplamak için hangi yöntemi kullandığı, tartışmalı bir konudur. Bazı ayetlerde Yahudi zaman düzeni kullandığı görülürken, bazı ayetlerde Roma zaman düzeni kullanmıştır. Yuhanna'nın, günün sabah 06:00'da başladığını kabul ettiği anlaşılmaktadır. Bu durumda, İsa'nın kuyuya vardığı zaman günün en sıcak zamanı olan öğlen saatidir.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 4:7-14

7Samiriyeli bir kadın su çekmeye geldi. İsa ona, "Bana su ver, içeyim" dedi.
8İsa'nın öğrencileri yiyecek satın almak için kente gitmişlerdi. 9Samiriyeli kadın,

"Sen Yahudi'sin, bense Samiriyeli bir kadınım" dedi, "Nasıl olur da benden su istersin?" Çünkü Yahudiler'in Samiriyeliler'le ilişkileri yoktur. [10]İsa kadına şu yanıtı verdi: "Eğer sen Tanrı'nın armağanını ve sana, 'Bana su ver, içeyim' diyenin kim olduğunu bilseydin, sen O'ndan dilerdin, O da sana yaşam suyunu verirdi." [11]Kadın, "Efendim" dedi, "Su çekecek bir şeyin yok, kuyu da derin, yaşam suyunu nereden bulacaksın? [12]Sen, bu kuyuyu bize vermiş, kendisi, oğulları ve davarları ondan içmiş olan atamız Yakup'tan daha mı büyüksün?" [13]İsa şöyle yanıt verdi: "Bu sudan her içen yine susayacak. [14]Oysa benim vereceğim sudan içen sonsuza dek susamaz. Benim vereceğim su, içende sonsuz yaşam için fışkıran bir pınar olacak."

4:7 "Samiriyeli bir kadın ... geldi" Bu kadın, toplumdaki konumu nedeniyle günün alışılmadık bir saatinde ve uzak bir yoldan tek başına gelmişti.

"Bana su ver, içeyim" Bu ifadede, aciliyet belirten geniş zamanlı etken bir emir kipi kullanılmıştır.

4:8 Bu ayet, İsa'nın, Yahudilik'in sapkın bir mezhebine mensup olduğu için toplum dışına itilmiş olan kadınla baş başa görüşmesi için gerekli zemini hazırlamaktadır.

4:9 "Sen Yahudi'sin, bense Samiriyeli bir kadınım" dedi, "Nasıl olur da benden su istersin?" Yahudiler'in bir Samiriyeli ile aynı kovadan su içmeleri bile yasaktı (krş. Lev.15). İsa, (1) bir Samiriyeli ile ve (2) hele bir kadınla alenen konuşmakla iki kültürel engeli hiçe saymış oluyordu.

4:10 "bilseydin" Burada, "gerçeğe aykırı" olarak adlandırılan ikinci sınıf bir koşul ifadesi kullanılmıştır. Yanlış bir sonucu vurgulamak amacıyla, cümle yanlış olarak ifade edilmiştir.

"yaşam suyunu" Bu ifadenin kökeni, Eski Antlaşma'daki bir mecaza dayanmaktadır (krş. Mez.36:9; Yşa.12:3; 44:3, Yer.2:13; 17:13; Zek.14:8). İsa "yaşam suyu" sözünü "ruhsal yaşamla" eşanlamlı olarak kullanmıştır. Ancak Samiriyeli kadın, İsa'nın kuyuda biriken yağmur suyunun aksine bir akarsudan söz ettiğini düşünmüştür.

4:11 "Efendim" Grekçe *kurious* sözcüğünün hitap hali *kupie*'dir. Kibar bir hitapta bulunmak (efendim) veya Romalılar 10:13'te olduğu gibi İsa'nın tanrılığına ilişkin teolojik bir bildirimde (RAB) bulunmak amacıyla kullanılabilir. Burada, kibar bir hitapta bulunmak için kullanılmıştır.

4:12 "Sen ... atamız Yakup'tan daha mı büyüksün?" Bu sözün iğneleyici bir ifade olduğu açıktır. Samiriyeli kadın, Samiriyeliler'in Efrayim ve Manaşşe'den Yakup'a dek dayandırdıkları soylarının üstünlüğünü ileri sürmektedir. Asıl hayret verici olan, İsa'nın kendisi hakkında ileri sürdüğü iddia da zaten budur!

4:13 "Oysa benim vereceğim sudan içen sonsuza dek susamaz" Bu ifadede Mesih'e ilişkin peygamberlik sözlerine atıfta bulunulmaktadır (krş. Yşa.49:10). Fiillerin zamanlarıyla ilgili bir sözcük oyunu kullanılmıştır. 13. ayette şimdiki zaman etken ortaçla *tekrar tekrar içmekten* söz edilirken, 14. ayette geniş zamanlı etken dilek kipiyle *bir kez içmekten* söz edilmektedir.

4:14 "sonsuz yaşam için fışkıran bir pınar" Bu ifadede "sürekli olarak fışkırmayı" ima eden şimdiki zaman ortacı kullanılmıştır (krş. Yşa.58:11 ve Yu.7:38).

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 4:15-26

[15]Kadın, "Efendim" dedi, "Bu suyu bana ver. Böylece ne susayayım, ne de su çekmek için buraya kadar geleyim." [16]İsa, "Git, kocanı çağır ve buraya gel" dedi. [17]Kadın, "Kocam yok" diye yanıtladı. İsa, "Kocam yok demekle doğruyu söyledin" dedi. [18]"Beş kocaya vardın. Şimdi birlikte yaşadığın adam kocan değil. Doğruyu söyledin." [19]Kadın, "Efendim, anlıyorum, sen bir peygambersin" dedi. [20]"Atalarımız bu dağda tapındılar, ama sizler tapılması gereken yerin Yeruşalim'de olduğunu söylüyorsunuz." [21]İsa ona şöyle dedi: "Kadın, bana inan, öyle bir saat geliyor ki, Baba'ya ne bu dağda, ne de Yeruşalim'de tapınacaksınız! [22]Siz bilmediğinize tapıyorsunuz, biz bildiğimize tapıyoruz. Çünkü kurtuluş Yahudiler'dendir. [23]Ama içtenlikle tapınanların Baba'ya ruhta ve gerçekte tapınacakları saat geliyor. İşte, o saat şimdidir. Baba da kendisine böyle tapınanları arıyor. [24]Tanrı ruhtur, O'na tapınanlar da ruhta ve gerçekte tapınmalıdırlar." [25]Kadın İsa'ya, "Mesih denilen meshedilmiş Olan'ın geleceğini biliyorum" dedi, "O gelince bize her şeyi bildirecek." [26]İsa, "Seninle konuşan ben, O'yum" dedi.

4:15 Kadın, tıpkı Nikodim gibi İsa'nın sözlerini fiziksel anlamda (kelime anlamıyla) düşünüyordu. Bu, İsa'nın öğrencileri için de alışılmadık bir davranış değildi. İsa'nın kullandığı mecazi dili anlamadıkları için öğretilerini sık sık yanlış yorumluyorlardı (krş. Yu.4:31-33; 11:11-13).

4:16 "Git, kocanı çağır" Geniş zamanlı etken bir emir fiilini, şimdiki zamanlı etken bir emir fiili izlemektedir.

4:17 "Kocam yok" Günahla yüzleşilmesi gerekmektedir. İsa kadının günahını ne görmezden gelmiş ne de onu azarlamıştır.

4:18 "Beş kocaya vardın" İsa, fiziksel düşünceden ruhsal düşünceye geçebilmesi için kadını sarsmak amacıyla doğaüstü bilgeliğini kullanır (krş. 1:48).

4:19 "anlıyorum, sen bir peygambersin" Kadının hâlâ Mesih'e ilişkin bir fikri yoktu. Asıl büyük meseleyi (Tanrı'yla olan ilişkisi), İsa'ya iltifat ederek geçiştirmeye çalışıyordu (tıpkı Nikodim gibi, 3:2).

Bazı yorumcular, bu ifadenin Yasa'nın Tekrarı 18:15-22'deki Mesih'e ilişkin peygamberlik sözlerinden alıntı olduğunu kabul etmektedir.

4:20 "atalarımız" İbrahim ve Yakup'tan söz etmektedir (krş. Yar.12:7; 33:20).

"bu dağda tapındılar" Bu ifade, Tanrı'ya (YHVH) nerede tapınılması gerektiği hakkındaki teolojik tartışmayla ilgilidir. Yahudiler Moriya Dağı'nı kutsal kabul ederken, Samiriyeliler Gerizim Dağı'nı kutsal sayıyorlardı.

Günümüzde, kendilerine Müjde'yi bildirdiğimiz insanlar teolojik ayrıntılara dikkat çekerek Mesih'le olan ilişkileri konusundaki temel sorunu geçiştirmeye çalışabilirler. İnsanlar din ve felsefeyle ilgilenmekten, kendilerini kişisel olarak etkilemediği sürece hoşlanırlar (krş. 3:19-21).

4:21 "öyle bir saat geliyor ki, Baba'ya ne bu dağda, ne de Yeruşalim'de tapınacaksınız!" Bu, hem kadın için hem de İsa'nın öğrencileri için sarsıcı bir açıklamaydı! Asıl düşünmeleri gereken nerede tapınacakları değil, kime tapınacakları olmalıydı!

4:22 "Çünkü kurtuluş Yahudiler'dendir" Bu, Mesih'in soyu hakkında bir tasdik ifadesidir (krş. Yar.12:2-3; Rom.9:4-5).

4:23 "... saat geliyor. İşte, o saat şimdidir" Bu ifade, bütün ulusların Rab'be tapınacağını bildiren Malaki 1:11'i anımsatmaktadır. İsa'nın ölümünden sonra olduğu gibi, yaşamı süresince de sonsuz yaşam armağanı sunduğu açıktır. Bu ifade, Mesih'in yeryüzüne iki kez gelmesinin yarattığı gerilimi yansıtmaktadır. Yahudi inancındaki iki ayrı çağ artık iç içe geçmiştir. Halen eski günah ve kötülük çağında yaşıyor olmamıza rağmen, Ruh'un Yeni Çağı başlamıştır.

"ruhta ve gerçekte" "Ruhta" sözü, mekâna veya fiziksel unsurlara dayalı olmayan bir tapınmadan söz etmektedir. "Gerçek" sözü, Grek kültüründe zeka kavramından söz etmekteyken İbrani kültüründe güvenilirliği veya sadakati ifade ediyordu. Bkz. 6:55'te ve 17:3'te yer alan Özel Başlıklar: *Gerçek*.

"Baba" Yeni Antlaşma'da, Tanrı'dan Baba olarak söz edildiğinde, çoğu zaman beraberinde İsa'nın da O'nun biricik Oğlu olduğundan söz edilir.

"Baba da kendisine böyle tapınanları arıyor" Tanrı, günaha düşmüş insanlığı tekrar kendisine kavuşturmak üzere bizzat aramaktadır (krş. Yşa.55; Hez.18:23, 32).

4:24 "Tanrı ruhtur" Yuhanna'nın yazılarında, Tanrı'nın karakterini tanımlayan bazı kısa cümlecikler yer almaktadır: (1) Tanrı sevgidir; (2) Tanrı ışıktır; (3) Tanrı ruhtur. Tanrı'nın ruh olmasının (1) fiziksel olmadığını; (2) tek bir mekâna bağımlı olmadığını; (3) zamandan bağımsız olduğunu ifade ediyor olmaları ya da (4) göksel olanla dünyasal olan arasındaki karşıtlığı gösteriyor olmaları mümkündür.

4:25 “O gelince bize her şeyi bildirecek” Bu ayet, Samiriyeliler’in bir Mesih beklediklerini göstermektedir. Aynı zamanda, Mesih’in Tanrı’yı bütünüyle tanıtmak üzere geleceğini bildikleri anlaşılmaktadır.

4:26 “Seninle konuşan ben, O’yum” Bu ifade Yeşaya 52:6’yı anımsatmaktadır. İsa’nın tanrılığının sade ve açık bir teyididir! Buradaki “ben” sözü, Tanrı’nın Eski Antlaşma’daki antlaşma adı olan YHVH’yi yansıtmaktadır (krş. Çık.3:12, 14). İsa Tanrı’nın Eski Antlaşma adını, YHVH’nin kendisinde açıkça görülebilir biçimde açıkladığını ifade etmek için kullanmıştır (krş. Yu.8:24, 28, 58; 13:19; 18:5 ile Yşa.41:4; 43:10; 46:4). “Ben” sözünün bu şekildeki özel kullanımı, Yuhanna’da yer alan diğer “ben” ifadelerinden ayırt edilmelidir (krş. 6:35, 51; 8:12; 10:7, 9, 11, 14; 11:25; 14:6; 15:1, 5). Bu ayetlerde niteleme sıfatı kullanılmıştır.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 4:27-30

[27]Bu sırada İsa’nın öğrencileri geldiler. O’nun bir kadınla konuşmasına şaştılar. Bununla birlikte hiçbiri, “Ne istiyorsun?” ya da, “O kadınla neden konuşuyorsun?” demedi. [28-29]Sonra kadın su testisini bırakarak kente gitti ve halka şöyle dedi: “Gelin, yaptığım her şeyi bana söyleyen adamı görün. Acaba Mesih bu mudur?” [30]Halk da kentten çıkıp İsa’ya doğru gelmeye başladı.

4:27 “O’nun bir kadınla konuşmasına şaştılar” O zamanki kültüre göre, geleneksel bir Yahudi’nin böyle bir davranışta bulunması beklenmezdi.

4:28 “kadın su testisini bırakarak” Bu sözler bir görgü tanığının güzel bir tarihsel kaydıdır. Kadın olanları anlatmak ve Mesih’e tanıklık etmek üzere heyecanla yaşadığı kente koşar (krş. 4:29-30).

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 4:31-38

[31]Bu arada öğrencileri O’na, “Rabbî, yemek ye!” diye rica ediyorlardı. [32]Ama İsa, “Benim, sizin bilmediğiniz bir yiyeceğim var” dedi. [33]Öğrenciler birbirlerine, “Acaba biri O’na yiyecek mi getirdi?” diye sordular. [34]İsa, “Benim yemeğim, beni gönderenin isteğini yerine getirmek ve O’nun işini tamamlamaktır” dedi. [35]”Sizler, ‘Ekinleri biçmeye daha dört ay var’ demiyor musunuz? İşte, size söylüyorum, başınızı kaldırıp tarlalara bakın. Ekinler sararmış, biçilmeye hazır! [36]Eken ve biçen birlikte sevinsinler diye, biçen kişi şimdiden ücretini alır ve sonsuz yaşam için ürün toplar. [37]‘Biri eker, başkası biçer’ sözü bu durumda doğrudur. [38]Ben sizi, emek vermediğiniz bir ürünü biçmeye gönderdim. Başkaları emek verdiler, siz ise onların emeğinden yararlandınız.”

4:34 “Benim yemeğim, beni gönderenin isteğini yerine getirmek ve O’nun işini tamamlamaktır” İsa’nın Yuhanna 17’deki sözleri, Baba’nın isteğinin ne olduğunu anladığını açıkça ifade etmektedir (krş. Mar.10:45; Luk.19:10; Yu.6:29).

Baba'yı açıklamak ve O'nun verdiği görevi yerine getirmek için İsa'nın Tanrı'nın temsilcisi olarak yukarıdan, Baba Tanrı'nın huzurundan dünyaya gönderilmesi vurgulanıyor. Bu, Yuhanna Müjdesi'nin başlıca özelliği olan dikey karşıtlıktır (yukarısı ve aşağısı, ruh ve beden).

İsa'nın yeryüzüne gönderilmesine ilişkin iki farklı ifade kullanılmıştır (1) *pempo* (4:34; 5:23, 24, 30, 37; 6:38-40, 44; 7:16, 18, 28, 33; 8:16, 18, 26, 29; 9:4; 12:44, 45, 49; 14:24; 15:21; 16:5) ve (2) *apostello* (3:17, 24; 5:36, 38; 6:29, 57; 7:29; 8:42; 10:36; 11:42; 17:3, 18, 21, 23, 25; 20:21). Bu iki sözcük, 20:21 ayetinin de gösterdiği üzere eşanlamlıdır. Aynı zamanda, Baba'nın imanlıları da günahlı dünyayı kurtarmak için kendi temsilcileri olarak gönderdiğini göstermektedir (krş. 2Ko.5:13-21).

ÖZEL BAŞLIK: *TANRI'NIN İSTEĞİ (thelema)*

YUHANNA MÜJDESİ
- İsa Baba'nın isteğini yerine getirmek üzere geldi (krş. 4:34; 5:30; 6:38).
- Baba'nın isteği, İsa'nın kendine verilenlerin hepsini son gün diriltmesidir (krş. 6:39).
- Baba'nın isteği, herkesin Oğul'a iman etmesidir (krş. 6:29,40).
- Tanrı, isteğinin yerine getirilmesiyle ilgili duaları yanıtlar (krş. 9:31 ve 1Yu.5:14).

SİNOPTİK MÜJDELER
- Tanrı'nın isteğini yapmak can alıcı öneme sahiptir (krş. 7:21).
- Tanrı'nın isteğini yapmak, kişiyi İsa'yla kardeş kılar (krş. Mat.12:5; Mar.3:35).
- Tanrı, hiç kimsenin mahvolmasını istemez (krş. Mat.18:14; 1Ti.2:4; 2Pe.3:9).
- Baba'nın İsa için isteği, Golgota'da çarmıha gerilmesiydi (krş. Mat.26:42; Luk.22:42).

PAVLUS'UN MEKTUPLARI
Tanrı'nın isteği,
- Tüm imanlıların olgunlaşması ve hizmet etmesi (krş. Rom.12:1-2).
- İmanlıların şimdiki kötü çağdan kurtulmaları (krş. Gal.1:4).
- Tanrı'nın isteği, kurtuluş tasarısını yerine getirmekti (krş. Ef.1:5, 9, 11).
- İmanlıların Kutsal Ruh'la dolu yaşamı tatmaları ve sürdürmeleri (krş. Ef.5:17).
- İmanlıların Tanrı bilgisiyle dolmaları (krş. Kol.1:9).
- İmanlıların yetkin ve emin olmaları (krş. Kol 4:12).
- İmanlıların kutsal olmaları (krş. 1Se.4:3).
- İmanlıların her durumda şükretmeleri (krş. 1Se.5:18).

PETRUS'UN MEKTUPLARI
Tanrı'nın İsteği,

- İmanlıların iyi ve doğru olanı yaparak (yani, dünyasal yöneticilere bağımlı olarak) akılsız insanları susturmaları (krş. 1Pe.2:15).
- İmanlıların acı çekmeleri (krş. 1Pe.3:17; 4:19).
- İmanlıların sadece kendilerini düşünmemeleri ve bencilce yaşamamaları (krş. 1Pe.4:2).

YUHANNA'NIN MEKTUPLARI
- Tanrı'nın isteği, imanlıların sonsuza dek yaşamalarıdır (krş.1Yu.2:17).
- İmanlıların dualarına yanıt almalarının anahtarı, Tanrı'nın isteğine uygun dileklerde bulunmalarıdır (krş. 1Yu.5:14).

4:35 "Ekinleri biçmeye daha dört ay var' demiyor musunuz?" Bu, gösterilmesi gereken ruhsal tepkinin zamanının şu an olduğunu belirten mecazi bir ifadedir. Sadece İsa'nın ölümden dirilişinin ardından iman edenler değil, O'na yeryüzünde yaşadığı sırada iman edenler de kurtuluşa kavuşuyordu.

4:36-38 "Biri eker, başkası biçer" Bu ayetler peygamberlerin veya muhtemelen Vaftizci Yahya'nın gerçekleştirdiği hizmetten söz etmektedir. Aynı ifade 1.Korintliler 3:6-8 ayetlerinde Pavlus'un hizmeti ile Apollos'un hizmeti arasındaki bağlantıdan söz etmek için kullanılmıştır.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 4:39-42

[39]O kentten birçok Samiriyeli, "Yaptığım her şeyi bana söyledi" diye tanıklık eden kadının sözü üzerine İsa'ya iman etti. [40]Samiriyeliler O'na gelip yanlarında kalması için rica ettiler. O da orada iki gün kaldı. [41]O'nun sözü üzerine daha birçokları iman etti. [42]Bunlar kadına, "Bizim iman etmemizin nedeni artık senin sözlerin değil" diyorlardı. "Kendimiz işittik, O'nun gerçekten dünyanın Kurtarıcısı olduğunu biliyoruz."

4:39 "birçok Samiriyeli ... İsa'ya iman etti" Samiriyeliler başlangıçta İsa'yla kuyu başında konuşan kadının tanıklığına dayanarak iman etmişlerdi (4:39), fakat İsa'yı kendileri dinledikten sonra O'nun tanıklığını kişisel olarak kabul ettiler (4:41-42). İsa İsrail'in kaybolan koyunlarına gelmişti, ancak verdiği müjde bütün insanlık içindi: Samiriyeliler, Suriye-Fenike ırkından kadınlar ve Romalı askerler vb. (krş. Rom.10:12; 1Ko.12:13; Gal.3:28-29; Kol.3:11). Bkz. 2:23'te yer alan Özel Başlık.

"tanıklık eden kadının sözü üzerine" Tanrı bu kadının tanıklığını kullandı, sizin ve benim tanıklığımı da kullanabilir! Bu ayet, imanlının kişisel tanıklığının önemini göstermektedir. Bkz. 1:18'de yer alan Özel Başlık: *İsa'ya Tanıklık Edenler***.**

4:40

ÇÇ **“rica ettiler”**
EÇ **“yalvardılar”**

“Rica ettiler” veya “yalvardılar” şeklinde çevrilen Grekçe sözcük oldukça güçlü bir anlam ifade etmektedir (*eratao*). Bu sözcüğün ne kadar güçlü bir anlam ifade ettiği, 4:47’deki kullanım biçiminden anlaşılabilir (krş. Luk.4:38).

4:42 “dünyanın Kurtarıcısı” Aynı ifade 1.Yuhanna 4:14’te de kullanılmıştır. Ayrıca, Tanrı’nın tüm insanlığa beslediği sevgiyi ifade eden, evrensel anlamda kullanıldığı yerler de bulunmaktadır (krş. 1Ti.2:6; İbr.2:9; 1Yu.2:2). Bu unvan birinci yüzyılda sıklıkla Sezar için kullanılmaktaydı. Roma zulmü, Hıristiyanlar’ın bu unvanı yalnızca İsa için kullanmaları yüzünden başladı. Bu ifade aynı zamanda Yeni Antlaşma yazarlarının Baba Tanrı’nın unvanlarını Oğul olan İsa için nasıl kullandıklarını göstermektedir: Titus 1:3,4; 2:10,13; 3:4,6.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 4:43-45

43Bu iki günden sonra İsa oradan ayrılıp Celile’ye gitti. 44İsa’nın kendisi, bir peygamberin kendi memleketinde saygı görmediğine tanıklık etmişti. 45Celile’ye geldiği zaman Celileliler O’nu iyi karşıladılar. Çünkü onlar da bayram için gitmişler ve bayramda O’nun Yeruşalim’de yaptığı her şeyi görmüşlerdi.

4:43 Bu ayet, İsa’nın Yahudiye ile Celile arasında çoğunlukla Sinoptik Müjdeler’de anlatılandan daha özgür ve sık biçimde yolculuk ettiğini göstermektedir.

4:44 Bu oldukça alışılmadık bir ayettir, çünkü kendisinden önceki içerikle uygun düşmemektedir. İfadenin, İsa’nın hizmet etmek üzere gittiği Celile’den söz ediyor olması mümkündür (krş. 4:1-3). Bu deyim aynı zamanda Matta 13:57; Markos 6:4 ve Luka 4:24 ayetlerinde de yer almaktadır. Sinoptik Müjdeler’de Celile’den söz ederken, burada Yahudiye’den söz etmektedir.

4:45 “Celileliler O’nu iyi karşıladılar” İsa’nın öğretilerini ve mucizelerini daha önceki bir Fısıh Bayramı sırasında yaptıkları Yeruşalim ziyaretinde duymuş ve görmüşlerdi. Bu söz, İsa’ya Tanrı’nın Mesih’i olarak bir ölçüde de olsa (krş.a.48) iman ettiklerini (krş. 1:12) göstermektedir.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 4:46-54

46İsa yine, suyu şaraba çevirdiği Celile’nin Kana Köyü’ne geldi. Orada saraya bağlı bir memur vardı. Oğlu Kefarnahum’da hastaydı. 47Adam, İsa’nın Yahudiye’den Celile’ye geldiğini işitince yanına gitti, evine gelip ölmek üzere olan oğlunu iyileştirmesi için O’na yalvardı. 48İsa adama, “Sizler belirtiler ve harikalar görmedikçe iman etmeyeceksiniz” dedi. 49Saray memuru İsa’ya, “Efendim, çocuğum ölmeden yetiş!” dedi. 50İsa, “Git, oğlun yaşayacak” dedi. Adam, İsa’nın söylediği söze iman ederek gitti. 51Daha yoldayken köleleri onu karşılayıp oğlunun yaşadığını bildirdiler. 52Adam onlara, oğlunun iyileşmeye başladığı saati sordu.

“Dün öğle üstü saat birde ateşi düştü” dediler. [53]Baba bunun, İsa’nın, “Oğlun yaşayacak” dediği saat olduğunu anladı. Kendisi ve bütün ev halkı iman etti. [54]İsa, bu ikinci belirtiyi de Yahudiye’den Celile’ye döndükten sonra gerçekleştirdi.

4:46
ÇÇ **“saraya bağlı bir memur”**
EÇ **“kralın bir memuru”**

Bu kişi, Hirodes ailesinin hizmetinde bulunan bir resmi görevliydi.

4:48 “Sizler belirtiler ve harikalar görmedikçe iman etmeyeceksiniz” Bu, çift olumsuzluk -me kipi içeren bir üçüncü sınıf koşul cümlesidir. İsa bu kişiye çoğul olarak hitap etmiştir. Yahudiler İsa’ya inanmak için mucizeler gerçekleştirmesini bekliyorlardı (krş. 2:18; 6:2, 30; Mat.12:38; 16:1). Fakat Hirodes’in memuru İsa daha mucizeyi gerçekleştirmeden iman etti.

4:50 Bu ayet, Yuhanna Müjdesi’nin özündeki düşünceyi yansıtmaktadır: İsa’ya iman edin, sözlerine iman edin, işlerine iman edin, O’nun kendisine iman edin! Bu adamın daha İsa’nın vaatlerinin gerçekleştiğini görmeden iman etmesi, inancının samimiyetini doğrulamaktadır.

4:53 “Kendisi ve bütün ev halkı iman etti” Bu olay, bir kişinin imanının tüm ailesini etkilediği birçok olayın ilk örneğidir: Kornelius (Elç.10:44-48); Lidya (Elç.16:15); Filipili zindancı (Elç.16:31-34); Krispus (Elç.18:8) ve İstefanas (1Ko.1:16). Bu kişilerin ev halklarının iman etmesi konusu epeyce tartışılmıştır. Tüm aile üyelerinin şahsen İsa’yı kurtarıcı olarak kabul etmeleri gerektiğinin altı çizilmelidir. Aynı zamanda, hayatlarımızdaki önemli insanların seçimlerimizi etkilediği de doğrudur.

TARTIŞMA SORULARI

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap’a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh’tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Aşağıda yer alan tartışma soruları, Yuhanna Müjdesi’nin bu bölümünün ana konularını düşünmenize yardımcı olmak amacıyla verilmiştir. Soruların amacı kesin bir yanıt bulmanızı sağlamak değil, sizi düşündürmektir.

1. İsa Yahuda bölgesinden neden ayrıldı?
2. Yuhanna Roma zaman düzenini mi, yoksa Yahudi zaman düzenini mi kullanmıştır?
3. İsa’nın Samiriyeli bir kadınla konuşması neden bu kadar önemliydi?
4. 4:20. ayet günümüz mezhepleri arasındaki ilişkiyi nasıl etkiler?
5. İsa’nın 4:26’da söylediği şaşırtıcı ifadeyi açıklayın.
6. Celileliler gerçek bir iman sergilediler mi?

YUHANNA 5

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ'NİN PARAGRAF BAŞLIKLARI

Başlık	Ayet
Havuzdaki Kötürüm İyileştiriliyor	5:1-18
Oğul'un Yetkisi	5:19-29
İsa'ya Tanıklık Edenler	5:30-47

OKUMA DÖNGÜSÜ 3 (bkz. s.vii)

YAZARIN NİYETİNİ PARAGRAF SEVİYESİNDE KAVRAMA

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Tüm bölümü bir oturuşta okuyunuz. Konuları belirleyiniz. Konulara göre yaptığınız bölümlendirmeyi Çağdaş Çeviri'nin bölümlendirmesiyle karşılaştırınız. Paragraf başlıkları Tanrı tarafından esinlenmiş olmamakla birlikte, yazarın niyetini kavrayabilmek için kilit rol oynamaktadır. Bu niyeti kavramak da, yorumlamanın can alıcı noktasıdır. Her paragrafın yalnızca tek bir konusu bulunmaktadır.

1. Birinci paragraf

2. İkinci paragraf

3. Üçüncü paragraf

4. vb.

SÖZCÜK VE İFADE ÇALIŞMASI

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 5:1-9a

1İsa bundan sonra Yahudiler'in bir bayramı nedeniyle Yeruşalim'e gitti.
2Yeruşalim'de Koyun Kapısı yanında, İbranice'de Beytesta denilen beş eyvanlı bir
havuz vardır. 3-4Bu eyvanların altında kör, kötürüm, felçli hastalardan bir
kalabalık yatardı. 5Orada otuz sekiz yıldır hasta olan bir adam vardı. 6İsa hasta
yatan bu adamı görünce ve uzun zamandır bu durumda olduğunu anlayınca, "İyi
olmak ister misin?" diye sordu. 7Hasta şöyle yanıt verdi: "Efendim, su çalkandığı
zaman beni havuza indirecek kimsem yok, tam gireceğim an benden önce başkası

giriyor.” [8]İsa ona, “Kalk, şilteni topla ve yürü” dedi. [9]Adam o anda iyileşti. Şiltesini toplayıp yürümeye başladı.

5:1 “bir bayramı” Bazı antik Grekçe elyazmalarında “bayram” ifadesi yer alırken elyazmalarının çoğunluğunda (P66, P75, A, B ve D) “bir bayram” ifadesi yer almaktadır. Bütün Yahudi erkeklerin katılmasının zorunlu olduğu üç bayram bulunuyordu (krş. Lev.23): (1) Fısıh; (2) Pentikost ve (3) Çardak Bayramı. Bu ayette Fısıh Bayramı’ndan söz ediliyorsa, İsa yeryüzünde üç değil, dört yıl boyunca hizmet etmiştir (krş. 2:13, 23; 6:4; 12:1). Geleneksel olarak, İsa’nın Yahya tarafından vaftiz edildikten sonra üç yıl boyunca hizmet ettiğine inanılmaktadır. Bu rakam, Yuhanna Müjdesi’nde söz edilen Fısıh bayramlarının adedinden yola çıkılarak tespit edilmiştir.

5:2 “Koyun Kapısı yanında” Burada söz edilen “Koyun Kapısı”, Yeruşalim’i çevreleyen surların kuzeydoğu bölümünde yer alıyordu. Bu kapıdan, Nehemya’nın kent surlarını onarması ve yeniden Tanrı’ya adanması anlatılırken söz edilmiştir (krş. Neh.3:1, 32; 12:39).

ÇÇ “İbranice’de Beytesta denilen ... bir havuz”
EÇ “İbranice Beythesta denilen ... bir havuz”

Bu havuzun adı çeşitli şekillerde telaffuz edilmiştir. Josephus, bu havuzu Yeruşalim’in o bölümüne verilen “Beytzata” adıyla anmıştır. Bazı Grekçe elyazmalarında ise “Beytsayda” adıyla söz edilmiştir. Kumran Tomarları’nda “merhamet evi” veya “iki pınar evi” anlamına gelen “Beytesta” adıyla anılmıştır. Günümüzde St. Anne Havuzu adıyla bilinmektedir.

5:3-4 (Havuzun çalkalanmasını beklerlerdi. Çünkü Rab’bin bir meleği zaman zaman havuzun içine iner, suyu çalkalardı. Suyun çalkalanmasından sonra havuza ilk giren, tutulduğu herhangi bir hastalıktan kurtulurdu) bkz. Kutsal Kitap dipnotu.

Bu ayetler (3b-4) yazmanlar tarafından sonradan eklenmiş olup

1. havuzun yanında hasta insanların neden bulunduğunu,
2. bu kötürüm adamın orada neden bu kadar uzun süre kaldığını, ve
3. neden kendisini suya indirecek birisine ihtiyaç duyduğunu (a.7) açıklaması amaçlanmıştır.

Bunun bir Yahudi halk efsanesi olduğu açıktır. Yuhanna’nın kaleme aldığı asıl Müjde’nin bir parçası değildir. Bu ayetin asıl metne ait olmadığını gösteren bulgular şunlardır:

1. P^{66}, P^{75}, א, B, C*, D elyazmalarında yer almamaktadır,
2. diğer 20 Grekçe el yazısında bu ayetin yanına “*” işareti konmuştur. Bu da, bu ayetin asıl metne ait olmadığının düşünüldüğünü göstermektedir,
3. bu kısa ayette, Yuhanna’nın kullanmadığı bazı kelimeler bulunmaktadır. Ancak ayet, çeşitli erken dönem Grekçe elyazmalarında (A, C3, K ve L) yer almaktadır. Aynı zamanda Diatessaron (yaklaşık

İ.S. 180) ile Tertulyan (İ.S. 200), Ambrose, Khrysostomos ve Cyrillus'un yazılarında da metne dahil edilmiştir. Tüm bunlar ayetin eski dönemlerden kaldığını kanıtlamakla birlikte, Tanrı tarafından esinlenen asıl Müjde'de yer aldığını göstermez. Türkçe Eski ve Çağdaş Çeviri'lerde bu ayet metne dahil edilmemiş, yalnızca Çağdaş Çeviri'de dipnot olarak sunulmuştur.

5:5 İsa'nın neden özellikle bu adamı seçtiği bilinmemektedir. Kötürüm adam hemen hemen hiç iman belirtisi göstermiyor. Görünüşe bakılırsa, İsa Yahudi önderlere meydan okumaya çalışıyordu. Bu olay O'na Mesih olduğunu söyleme fırsatı vermişti. İsa'nın bu adamı iyileştirmesi, Yeşaya 35:6'da bildirilen Mesih'e ilişkin peygamberlik sözüyle ilgili olabilir.

5:8 "Kalk, şilteni topla ve yürü" Bu söz, bir dizi buyruktan oluşmaktadır: (1) Şimdiki zamanlı etken emir kipi; (2) geniş zamanlı etken emir kipi; ve (3) şimdiki zamanlı etken emir kipi.

Şilte, yoksulların üzerinde uyudukları bezden bir minderdi. Hasta, sakat ve kötürüm insanlar bu şilteleri gündüzleri yastık olarak kullanıyorlardı (krş. Mar.2:4, 9-12; 6:55; Elç.9:33).

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 5:9b-18

[9b]O gün Şabat Günü'ydü. [10]Bu yüzden Yahudi yetkililer iyileşen adama, "Bugün Şabat Günü" dediler, "Şilteni toplaman yasaktır." [11]Ama adam onlara şöyle yanıt verdi: "Beni iyileştiren kişi bana, 'Şilteni topla ve yürü' dedi." [12]"Sana, 'Şilteni topla ve yürü' diyen adam kim?" diye sordular. [13]İyileşen adam ise O'nun kim olduğunu bilmiyordu. Orası kalabalıktı, İsa da çekilip gitmişti. [14]İsa daha sonra adamı tapınakta buldu. "Bak, iyi oldun. Artık günah işleme de başına daha kötü bir şey gelmesin" dedi. [15]Adam gidip Yahudi yetkililere kendisini iyileştirenin İsa olduğunu bildirdi. [16]Şabat Günü böyle şeyler yaptığı için İsa'ya zulmetmeye başladılar. [17]Ama İsa onlara şu karşılığı verdi: "Babam hâlâ çalışmaktadır, ben de çalışıyorum." [18]İşte bu nedenle Yahudi yetkililer O'nu öldürmek için daha çok gayret ettiler. Çünkü yalnız Şabat Günü düzenini bozmakla kalmamış, Tanrı'nın kendi Babası olduğunu söyleyerek kendisini Tanrı'ya eşit kılmıştı.

5:9b "O gün Şabat Günü'ydü" Yahudi önderler insanların şifa bulmalarına sevinmiyor, İsa'nın Sözlü Kaynaklar'ın (daha sonra Talmud'da derlenmiştir) Şabat Günü'yle ilgili hükümlerini çiğnemesine güceniyorlardı (krş. 5:16, 18; Mat.7:1-23).

İsa'nın Şabat Günü gerçekleştirdiği şifa mucizeleri iki biçimde açıklanabilir: (1) İsa her gün şifa vermiş, fakat özellikle Şabat Günü'nde gerçekleştirdiği mucizelere karşı çıkılmıştır, ya da (2) İsa, Şabat Günü'nde insanları iyileştirmeyi özellikle seçmiş ve bu olayları Yahudi önderleri teolojik bir tartışmaya çekebilmek için fırsat olarak kullanmıştır.

İsa Şabat Günü birçok insanı iyileştirmiş (krş. Mat.12:9-14; Mar.1:29-31; 3:1-6; Luk.6:6-11; 14:1-6; Yu.5:9-18; 9:14); kötü ruhları kovmuş (krş.

Mar.1:21-28; Luk.13:10-17); Şabat Günü tarladaki başaklardan koparıp yiyen öğrencilerini savunmuş (krş. Mat.12:1-8; Mar.2:23-28; Luk.6:6-15) ve havrada tartışma yaratan iddialarda bulunmuştur (krş. Luk.4:16-30; Yu.7:14-24).

5:13 "İsa da çekilip gitmişti" Bu ifadenin tam karşılığı, "başını bir yana eğdi" şeklindedir. İsa, yaşadığı dönemdeki diğer Yahudiler gibi görünüyordu. Kalabalığın arasına karışarak kendisini kaybettirmişti.

5:14 "Artık günah işleme" Birinci yüzyılda yaşayan Yahudi ilahiyatçılar hastalıkları günahın bir sonucu olarak görüyorlardı (krş. Yak.5:14-15). İsa'nın doğuştan kör olan adamla ilgili sözlerinden (krş. Yu.9) ve Luka 13:1-4'teki açıklamalarından anlaşıldığı üzere, bu görüş bütün hastalıkların nedenini açıklamamaktadır.

İsa halen bu adamın ruhsal yaşamıyla ilgilenmekteydi. Eylemlerimiz, yüreğimizi ve imanımızı yansıtır. Kutsal Kitap'ta açıklanan iman hem nesnel hem özneldir; hem inancı hem eylemi kapsar.

Günümüzde kilisede fiziksel şifaya büyük önem verilmektedir. Tanrı elbette iyileştirir. Ancak Tanrı'nın şifasına kavuşmak kişinin yaşam biçiminde ve önceliklerinde de ruhsal bir değişime yol açmalıdır. Bu noktada, "neden iyileşmek istiyorsun?" yararlı bir soru olacaktır.

5:15 "Adam gidip Yahudi yetkililere ... bildirdi" Adamın Yahudi yetkililere kendisini İsa'nın iyileştirdiğini bildirmekteki kesin amacının ne olduğunu bilmemekle birlikte, bunun düşüncesizce bir hareket olduğunu anlamaktayız. Bu da, şifaya kavuşmanın her zaman imanla başlamadığını veya sonuçlanmadığını göstermektedir.

5:17 "Babam hâlâ çalışmaktadır, ben de çalışıyorum" İsa, Tanrı'nın dinlenmek için kendisine bir gün ayırmadığı gibi, kendisinin de tatil günü olmadığını belirtmektedir. Bu, İsa'nın Baba'yla olan eşsiz ilişkisi hakkında sahip olduğu anlayışı hakiki manada gözler önüne sermektedir (krş. 5:19-29).

Yahudi inancındaki tek Tanrı kavramı (krş. Yas.6:4), aslında dünyadaki bütün olayların "tek bir nedeni" olmasıyla ifade edilmiştir (krş. Hak.9:23; Eyü.2:10; Vai.7:14; Yşa.45:7; 59:16; Ağı.3:33-38; Amo.3:6). Tüm eylemler nihayetinde tek gerçek Tanrı'nın eylemleridir. Bu nedenle İsa Tanrı'nın dünyadaki eylemlerinin iki temsilcisi (Baba ve kendisi) olduğunu ileri sürdüğünde, ilahi nedenselliğin ikiliğini iddia etmiş oluyordu. Üçlübirlik konusunda anlaşılması güç olan da budur. Tek Tanrı vardır, ancak kendisini üç farklı kişilik biçiminde göstermektedir (krş. Mat.3:16-17; 28; 19; Yu.14:26; Elç.2:33-34; Rom.8:9-10; 1Ko.12:4-6; 2Ko.1:21-22; 13:14; Gal.4:4; Ef.1:3-14; 2:18; 4:4-6; Tit.3:4-6; 1Pe.1:2).

5:18 "İşte bu nedenle Yahudi yetkililer O'nu öldürmek için daha çok gayret ettiler" Yahudiler'in İsa'yı öldürmek istemelerinin iki nedeni vardı: (1) İsa sözlü kaynakların (Talmud) Şabat Günü'yle ilgili hükümlerini alenen çiğnemişti ve (2) yaptığı açıklamalar, kendisinin Tanrı'ya eşit olduğunu iddia

ettiğini düşünmelerine yol açmıştı (krş. 8:58-59; 10:33; 19:7).

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 5:19-23

19İsa Yahudi yetkililere şöyle karşılık verdi: "Size doğrusunu söyleyeyim, Oğul, Baba'nın yaptıklarını görmedikçe kendiliğinden bir şey yapamaz. Baba ne yaparsa Oğul da aynı şeyi yapar. 20Çünkü Baba Oğul'u sever ve yaptıklarının hepsini O'na gösterir. Şaşasınız diye O'na bunlardan daha büyük işler de gösterecektir. 21Baba nasıl ölüleri diriltip onlara yaşam veriyorsa, Oğul da dilediği kimselere yaşam verir. 22Baba kimseyi yargılamaz, bütün yargılama işini Oğul'a vermiştir. 23Öyle ki, herkes Baba'yı onurlandırdığı gibi Oğul'u onurlandırsın. Oğul'u onurlandırmayan, O'nu gönderen Baba'yı da onurlandırmaz.

5:19,24,25 "Size doğrusunu söyleyeyim" Bu ifadenin tam karşılığı "Amin, amin"dir. "Amin" sözcüğü İbranice'den Grekçe'ye uyarlanmıştır. Asıl anlamı "güvenilirlik"tir. Daha sonraları ise bir gerçeği doğrulamak için kullanılmaya başlanmıştır. İsa, bu sözcüğü bir cümlenin başında kullandığı bilinen tek kişidir ve bu sözcüğü önemli açıklamalara giriş yapmak amacıyla kullanmıştır. Yuhanna ise bu sözcüğün iki kez yinelenerek kullanılışını kayda geçiren tek kişidir. Bkz. 1:51'de yer alan Özel Başlık: *Amin*.

5:19 "Oğul" Bu sözcüğün sonraki dört ayette yinelenmesi, teolojik açıdan önemlidir. Bu kısa kısımda sekiz kez kullanılan "Oğul" sözcüğü, İsa'nın Baba'yla arasındaki eşsiz ilişki hakkında sahip olduğu anlayışı göstermekte ve "İnsanoğlu" ile "Tanrı Oğlu" unvanlarını yansıtmaktadır.

"Oğul ... kendiliğinden bir şey yapamaz" İsa Yeni Antlaşma'nın birçok bölümünde ikilem gibi görünen ifadelerle tanıtılmıştır. Bazı metinlerde Baba ile birken (krş. 1:1; 5:18; 10:30, 34-38; 14:9-10; 20:28), diğer metinlerde Baba'dan ayrıdır (krş.1:2, 14, 18; 5:19-23; 8:28; 10:25, 29; 14:10-13, 16; 17:1-2); hatta bazı bölümlerde İsa Baba'ya boyun eğmiş görünmektedir (krş. 5:20, 30; 8:28; 12:49; 14:28; 15:10, 19-24; 17:8). Bu durum büyük olasılıkla İsa'nın bütünüyle Tanrı, ancak Tanrı'nın ayrı bir görünümü olduğunu ortaya koymaktadır.

John Raymond Brown tarafından derlenen, *The Jerome Biblical Commentary'de* güzel bir noktaya değinilmiştir:

> "Buradaki Baba'dan aşağı olma vurgusu, İsa'nın sözlerinin yalnızca insani doğasından söz eder biçimde yorumlanarak ortadan kaldırılmamalıdır... Böyle bir davranış Yuhanna'nın Mesihbilimi'nin ince bir noktasını da kaçırmamıza neden olacaktır. İsa, Baba ile Oğul arasındaki mutlak bir etkinlik uyumunda ısrar etmektedir, ki bu elbette Baba ile Oğul'un aynı doğaya sahip olmalarını gerektirmektedir; aynı vurgu 16:12 ve ilerleyen ayetlerde Kutsal Ruh ile Oğul'un ilişkisi ile ilgili olarak kullanılmıştır. Ancak Yuhanna Müjdesi boyunca Üçlübirlik'in soyut teolojinin bir tezi olarak ele alındığını asla görmemekteyiz. Üçlübirlik daima kurtuluş tanrıbilimiyle olan ilgisi bakımından ele alınmıştır" (s.434).

“Baba’nın yaptıklarını görmedikçe” İnsanlık Baba’yı hiç görmemiştir (krş. 5:37 ve 1:18) fakat Oğul, Baba’yı yakından ve kişisel olarak tanıdığını söylemektedir (krş. 1:1-3).

“Baba ne yaparsa Oğul da aynı şeyi yapar” İnsanlar İsa’nın eylemlerinde ve öğretilerinde görünmez Tanrı’yı açıkça görürler (krş. Kol.1:15; İbr.1:3).

5:20 “Baba Oğul’u sever ve yaptıklarının hepsini O’na gösterir” Bu ifadedeki fiiller şimdiki zamanlı etken haber kipindedir ve devam eden bir eylemi bildirmektedir. Burada yer alan “sevgi” sözcüğünün Grekçesi 3:35’de olduğu gibi *agapeo* değil, *phileo*’dur. O dönemde konuşulan halk dilinde bu iki sözcük eşanlamlıydı.

“daha büyük işler” Bu bağlamda ölülerin diriltilmesinden (5:21, 25-26) ve yargılama yetkisinden (5:22, 27) söz etmektedir.

5:21 “Baba nasıl ölüleri diriltip onlara yaşam veriyorsa, Oğul da ... verir” Eski Antlaşma’da, yaşam verme gücüne sahip olan tek varlık YHVH’ydi (krş. Yas.32:39). İsa’nın ölüleri diriltebiliyor olması, YHVH ile eşit olduğunu söylemesiyle eşdeğerdi (krş. 5:26).

İsa şimdi de bireylere sonsuz yaşam verir (bkz 2 Kor 5:17; Kol 1:13) ancak ileride bireyleri hem yargıyı hem de yaşamı içeren toplumsal bir olay bekliyor.

5:22 İkili olumsuzluk (‘hiç kimseyi....yargılamaz’) ve görülen geçmiş zamanlı fiil, yargı yetkisinin Oğul’a verildiği gerçeğini vurgulamaktadır (krş. 5:27; 9:39; Elç.10:42; 17:31; 2Ti.4:1; 1Pe.4:5). Bu ayetin Yuhanna 3:17 ile çeliştiği düşünülebilir. Ancak çelişki gibi görünen bu durum, İsa’nın “son günler” boyunca kimseyi yargılamayacağı, İsa Mesih’e gösterdikleri tepkiler aracılığıyla insanların kendi kendilerini yargılayacağı gerçeğiyle açıklanmıştır. İsa, yargı günü geldiğinde, insanları (imansızları) kendisine verdikleri karşılığa göre (kabul veya red) yargılayacaktır.

5:23 “Öyle ki, herkes ... Oğul’u onurlandırsın” Burada kullanılan geniş kapsamlı “herkes” zamiri, yargı gününde İsa’nın yargılayacağı kişilerden söz etmektedir (krş. Flp.2:9-11).

“Oğul’u onurlandırmayan, O’nu gönderen Baba’yı da onurlandırmaz” Bu, 1.Yuhanna 5:12’dekine oldukça benzer bir ifadedir. Oğul’u tanımayan hiç kimse Baba’yı tanıyamaz. Oğul’u onurlandırıp yüceltmeyen hiç kimse de Baba’yı onurlandırıp yüceltemez!

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 5:24-29

[24]”Size doğrusunu söyleyeyim, sözümü işitip beni gönderene iman edenin sonsuz yaşamı vardır. Böyle biri yargılanmaz, ölümden yaşama geçmiştir. [25]Size

doğrusunu söyleyeyim, ölülerin Tanrı Oğlu'nun sesini işitecekleri ve işitenlerin yaşayacakları saat geliyor, geldi bile. 26Çünkü Baba, kendisinde yaşam olduğu gibi, Oğul'a da kendisinde yaşam olma özelliğini verdi. 27O'na yargılama yetkisini de verdi. Çünkü O İnsanoğlu'dur. 28Buna şaşmayın. Mezarda olanların hepsinin O'nun sesini işitecekleri saat geliyor. 29Ve onlar mezarlarından çıkacaklar. İyilik yapmış olanlar yaşamak, kötülük yapmış olanlar yargılanmak üzere dirilecekler."

5:24 "Size doğrusunu söyleyeyim" Yalnızca Yuhanna Müjdesi'nde yineleme biçiminde kaydedilen İsa'nın bu sözü (Amin, amin), önemli açıklamaların girişinde yer almaktadır. Bkz. 1:51'de yer alan Özel Başlık.

"sözümü işitip beni gönderene iman edenin sonsuz yaşamı vardır" Bu cümlede üç adet şimdiki zamanlı etken fiil veya ortaç bulunmaktadır. Bu durum, Baba'ya duyulan imanın Oğul'a iman edilerek gösterileceğini vurgulamaktadır (krş. 1Yu.5:9-12). Sonsuz yaşam Sinoptik Müjdeler'de genellikle imanla gerçekleşmesi beklenen gelecekteki bir olay olarak gösterilmektedir; buna karşılık Yuhanna'da şimdiki bir gerçeklik olarak sunulmuştur. "İşitip" sözcüğü "itaat etmek için dinle" anlamına gelen İbranice *shema* sözcüğünü düşündürmektedir (krş. Yas.6:4).

"beni gönderene" *Apostello* (geniş zamanlı etken ortaç) fiili, elçi anlamına gelen *apostle* sözcüğünün köküdür (krş. 5:36-37). Hahamlar tarafından, "bir kişinin atandığı görevi gerçekleştirmek üzere resmi temsilci olarak gönderilmesi" anlamında kullanılmıştır. Bu ifade, Yuhanna Müjdesi'nde Baba'nın temsilcisi olarak Oğlu'nu gönderdiğini belirtmek için sıklıkla kullanılmıştır (bkz. 4:34'e ait not).

ÖZEL BAŞLIK: *GÖNDERMEK (Apostello)*

Grekçe'de "göndermek" anlamına gelen *apostello* sözcüğü, çeşitli biçimlerde kullanılmıştır.

A. Hahamlar bu sözcüğü, başka birinin resmi temsilcisi olarak bir yere gönderilmek anlamında (dilimizdeki "elçi" sözcüğü gibi) kullanmışlardır (krş. 2Ko.5:20).

B. Bu sözcük Müjdeler'de, İsa'nın Baba tarafından gönderildiğini ifade etmek için sıklıkla kullanılmıştır. Ayrıca Yuhanna Müjdesi'nde Mesih'e ilişkin vurgular içermektdir (krş. Mat.10:40; 15:24; Mar.9:37; Luk.9:48 ve özellikle Yu.4:34; 5:24, 30, 36-38; 6:29, 38-40, 57; 7:29; 8:42; 10:36; 11:42; 17:3, 8, 18, 21, 23, 25; 20:21). İsa'nın, imanlıları dünyaya gönderişinden söz etmek için de kullanılmıştır (krş. Yu.17:18; 20:21).

C. Yeni Antlaşma'da, İsa'nın öğrencileri için kullanılmıştır.

1. İsa'nın başlangıçta seçtiği on iki kişinin oluşturduğu öğrenci

topluluğu (krş. Luk.6:13; Elç.1:21-22)
2. Elçilere yardım eden ve onlarla aynı hizmeti sürdüren kişilerden oluşan özel bir topluluk
a. Barnaba (krş. Elç.14:4, 14)
b. Andronikus ve Yunya (krş. Rom.16:7)
c. Apollos (krş. 1Ko.4:6-9)
d. Rab İsa'nın kardeşi Yakup (krş. Gal.1:19)
e. Silvanus ve Timoteos (krş. 1Se.1:1)
f. muhtemelen Titus (krş. 2Ko.8:23)
g. muhtemelen Epafroditus (krş. Flp.2:25)
3. Kilisede devam eden bir hizmet armağanıdır (krş. 1Ko.12:28-29; Ef.4:11)

D. Pavlus, mektuplarının çoğunda kendisi için "elçi" unvanını kullanmıştır. Böylelikle Tanrı'nın kendisine Mesih'in temsilcisi olarak verdiği yetkiyi beyan etmiştir (krş. Rom.1:1; 1Ko.1:1; Gal.1:1; Ef.1:1; Kol.1:1; 1Ti.1:1; 2Ti.1:1; Tit.1:1).

"ölümden yaşama geçmiştir" Görülen geçmiş zamanlı etken haber kipindeki bu ifade, geçmişte gerçekleşmiş ve artık somut hale gelmiş bir olayı bildirmektedir. Tanrı'nın Egemenliği hem gelmiştir, hem gelecektir; sonsuz yaşam da öyledir (krş. 5:25-26). 25. ayet Tanrı'nın Egemenliği'nin şimdiden gelmiş olduğunu açıklayan güçlü bir ifadedir.

5:25 "ölülerin Tanrı Oğlu'nun sesini işitecekleri ... saat" 25. ayet ruhsal ölümden söz eder; 29. ayet ise fiziksel olarak ölmüş olan herkesin dirilişinden söz eder: (1) ruhsal ölüm (krş. Yar.3); (2) fiziksel ölüm (krş. Yar.5) ve (3) sonsuz ölüm (krş. Ef.2:2; Va.2:11; 20:6, 14) veya ateş gölü, cehennem (*Gehenna*).

"Tanrı Oğlu" ifadesi oldukça nadir kullanılmış bir ifadedir. Bu kadar nadir kullanılmasının nedeni, Grekler'in dini inanışına göre, ilahların (Olimpos Dağı'ndaki ilahlar) kendilerine dünyadan eşler almalarıdır. Tanrı Oğlu sözüyle İsa'nın bir cinsel birleşme sonucu doğduğu değil, Tanrı'yla arasında yakın bir ilişki bulunduğu ifade edilmektedir. Bu ifade İbranice'de kullanılan bir aile benzetmesine dayanır. İsa, Eski Antlaşma kavramları kullanarak Yahudi yetkililere açık bir biçimde Tanrı olduğunu söylemektedir (krş. 5:21, 26).

5:26 "Baba, kendisinde yaşam olduğu gibi" Bu ayette, YHVH adının Mısır'dan Çıkış 3:14'te ifade edilen anlamından söz edilmektedir. Tanrı'nın antlaşma adı olan YHVH, İbranice "olmak" fiilinin ettirgen biçiminden gelmekte ve "kendi kendine var olan" anlamını taşınmaktadır.

"Oğul'a da kendisinde yaşam olma özelliğini verdi" İsa'nın tanrılığının güçlü bir beyanıdır (krş. 1:41; 1Yu.5:11).

5:27 İsa doğru bir şekilde yargılayabilir (*exousia*, yetkisine, krş. 10:18; 17:2;

19:11), çünkü bütünüyle insan olduğu gibi aynı zamanda bütünüyle Tanrı'dır. "İnsanoğlu" sözcüğü burada kimlikten çok niteliği vurgulamıştır (krş. Hez.2:1 ve Mez.8:4). O bizi yakından tanıdığı gibi (krş. İbr.4:15), Tanrı'yı da yakından tanımaktadır (krş. 1:18; 5:30).

5:28 "Buna şaşmayın" Şimdiki zamanlı etken emir kipi şeklindeki bu ifade, halihazırda yapılmakta olan bir işin durdurulmasını buyurmaktadır. İsa'nın bundan önceki sözleri Yahudi yetkilileri hayrete düşürdüyse, bundan sonraki sözleri büsbütün sarsılmalarına neden olacaktır.

"Mezarda olanların hepsinin O'nun sesini işitecekleri saat geliyor" Bu sözler, Mesih'in yeryüzüne ikinci gelişinde duyulacak emir çağrısını düşündürmektedir (krş. 1Se.4:16). Evrensel yargıdan ve Oğul'un yetkisinden söz eden bu ayet, 2.Korintliler 5:8'de ifade edilen gerçeği yadsımamaktadır.

Bu bağlamın çoğu, bu dünyadaki ruhsal yaşam gerçeğiyle ilgilidir (gerçekleşmiş kıyamet teolojisi). Ancak bu ifade aynı zamanda dünyanın sonunda gerçekleşecek bir olayı açıklamaktadır. Şimdiden gelmiş olan Tanrı Egemenliği ile henüz tamama ermemiş Tanrı Egemenliği arasındaki gerilim, İsa'nın Sinoptik Müjdeler'deki ve özellikle de Yuhanna Müjdesi'ndeki öğretilerinin başlıca özelliğidir.

5:29 Kutsal Kitap, hem doğruların hem doğru olmayanların dirileceğinden söz etmektedir (krş. Dan.12:2; Mat.25:46; Elç.24:15). Bununla birlikte, birçok Kutsal Kitap bölümünde sadece doğruların dirilişi vurgulanmaktadır (krş. Eyü.19:23-29; Yşa.26:19; Yu.6:39-40, 44, 54; 11:24-25; 1Ko.15:50-58).

Bütün bunlar, imanlıların yaşam biçimlerine dayanan bir yargılamadan söz eder (krş. Mat.25:31-46; Gal.5:16-21).

Tanrı'nın sözünde geçerli olan genel bir ilke, insanların ektiklerini biçecekleri yönündedir (krş. Özd.11:24-25; Gal.6:6). Bu ilkeyi Eski Antlaşma kavramlarıyla ifade etmek gerekirse, "Tanrı herkese yaptıklarının karşılığını verecektir" (Mez.62:12; 28:4; Eyü.34:15; Özd.24:12; Mat.16:27; Rom.2:6-8; 1Ko.3:8; 2Ko.5:10; Ef.6:8 ve Kol.3:25).

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 5:30

30"Ben kendiliğimden hiçbir şey yapamam. İşittiğim gibi yargılarım ve benim yargım adildir. Çünkü amacım kendi istediğimi değil, beni gönderenin istediğini yapmaktır.

5:30 Tanrı'nın beden almış Sözü (Logos) olan İsa Mesih, Baba Tanrı'ya boyun eğmiştir, itaat etmektedir. Boyun eğme konusundaki bu güçlü vurgu 5:19'da da karşımıza çıkmaktadır ("Oğul ... kendiliğinden bir şey yapamaz"). Bu söz Oğul'un daha değersiz olduğunu değil, kendisini Üçlübirlik'le ifade eden Tanrı'nın kurtuluş tasarısı çerçevesindeki işlerini Baba, Oğul ve Kutsal Ruh'tan oluşan üç ayrı kişiye emanet ettiğini ifade etmektedir.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 5:31-47

[31]Eğer kendim için ben tanıklık edersem, tanıklığım geçerli olmaz. [32]Ama benim için tanıklık eden başka biri vardır. O'nun benim için ettiği tanıklığın geçerli olduğunu bilirim. [33]Siz Yahya'ya adamlar gönderdiniz, o da gerçeğe tanıklık etti. [34]İnsanın tanıklığını kabul ettiğim için değil, kurtulmanız için bunları söylüyorum. [35]Yahya, yanan ve ışık saçan bir çıraydı. Sizler onun ışığında bir süre için coşmak istediniz. [36]Ama benim, Yahya'nınkinden daha büyük bir tanıklığım var. Tamamlamam için Baba'nın bana verdiği işler, şu yaptığım işler, beni Baba'nın gönderdiğine tanıklık ediyor. [37]Beni gönderen Baba da benim için tanıklık etmiştir. Siz hiçbir zaman ne O'nun sesini işittiniz, ne de şeklini gördünüz. [38]O'nun sözü sizde yaşamıyor. Çünkü O'nun gönderdiği kişiye iman etmiyorsunuz. [39]Kutsal Yazılar'ı araştırıyorsunuz. Çünkü bunlar aracılığıyla sonsuz yaşama sahip olduğunuzu sanıyorsunuz. Bana tanıklık eden de bu yazılardır! [40]Öyleyken siz, yaşama kavuşmak için bana gelmek istemiyorsunuz.

[41]"İnsanlardan övgü kabul etmiyorum. [42]Ama ben sizi bilirim, içinizde Tanrı sevgisi yoktur. [43]Ben Babam'ın adına geldim, ama beni kabul etmiyorsunuz. Oysa başka birisi kendi adına gelirse, onu kabul edeceksiniz. [44]Birbirinizden övgüler kabul ediyor, ama tek olan Tanrı'nın övgüsünü kazanmaya çalışmıyorsunuz. Bu durumda nasıl iman edebilirsiniz? [45]Baba'nın önünde sizi suçlayacağımı sanmayın. Sizi suçlayan, umut bağladığınız Musa'dır. [46]Musa'ya iman etmiş olsaydınız, bana da iman ederdiniz. Çünkü o benim hakkımda yazmıştır. [47]Ama onun yazılarına iman etmezseniz, benim sözlerime nasıl iman edeceksiniz?"

5:31 Eski Antlaşma, bir konunun doğruluğunun onaylanabilmesi için iki kişinin tanıklığını gerekli kılıyordu (krş. Say.35:30; Yas.19:15). Bu bağlamda, İsa kendisine ilişkin beş tanık gösterir: (1) Baba (5:32, 37); (2) Vaftizci Yahya (5:33; krş. 1:19-51); (3) İsa'nın kendisinin gerçekleştirdiği işler (krş. 5:36); (4) Kutsal Yazılar (krş. 5:39) ve (5) Musa (krş. 5:46, bkz. Yas.18:15-22).

"... edersem" Bir üçüncü sınıf koşul cümlesi olan bu ifade, muhtemel bir eylemden söz etmektedir.

"tanıklığım geçerli olmaz" İsa'nın bu sözü, 8:14'teki ifadeyle çelişkili görünmektedir. Ancak metinlerin içerikleri, bu açıklamaların farklı durumlar karşısında yapıldığını göstermektedir. İsa burada, kendisinin dışında kaç tanık daha bulunduğundan söz etmektedir; 8:14'te ise sadece kendi tanıklığının bile başlı başına yeterli olduğunu ifade eder.

5:32 "benim için tanıklık eden başka biri vardır" Bu ifadede "başka biri" sözcüğü için "farklı türdeki biri" anlamına gelen *heteros* değil de, "aynı türdeki biri" anlamına gelen *allos* sözcüğü kullandığından, Baba Tanrı'dan söz edilmektedir (krş. 1Yu.5:9). Bkz. 1:8'de yer alan Özel Başlık: *İsa'ya Tanıklık Edenler*.

5:34 "kurtulmanız için bunları söylüyorum" Bu ifade geniş zamanlı edilgen

dilek kipindedir. Edilgen çatı Tanrı'nın veya Kutsal Ruh'un kurtuluş sürecindeki etkinliğini göstermektedir (krş. 6:44, 65). Müjdeler tarihsel biyografiler değildir. Kaydedilen her sözün, müjdeyi duyurmaya yönelik bir amacı bulunmaktadır (krş. 20:30-31).

5:35 "Yahya ... bir çıraydı" Krş. 1:6-8.

5:36 "şu yaptığım işler, beni Baba'nın gönderdiğine tanıklık ediyor" İsa'nın gerçekleştirdiği işler, Mesih'e ilişkin Eski Antlaşma peygamberliklerinin yerine geldiğini gösteriyordu. İsa'nın döneminde yaşayan Yahudiler'in, körlerin gözlerinin açılması, yoksulların doyurulması, sakatların iyileşmesi gibi mucizelerin ne anlama geldiğini anlamış olmaları gerekiyordu (krş. Yşa.29:18; 32:3-4; 35:5-6; 42:7). İsa'nın öğretilerinin gücü, doğru yaşamı, sevecenliği ve büyük mucizeleri, O'nun kim olduğuna, nereden geldiğine ve kim tarafından gönderildiğine dair açık bir tanıklık sunuyordu. (krş. 2:23; 10:25, 38; 14:11; 15:24).

5:37 "Siz hiçbir zaman ne O'nun sesini işittiniz, ne de şeklini gördünüz" İsa Yahudiler'e, Tanrı'yı Kutsal Yazılar ve ibadet yaşamları aracılığıyla tanımış olmaları gerekirken, O'nu hiç tanımamış olduklarını söylemektedir (krş. Yşa.6:9-10; Yer.5:21). Eski Antlaşma'da Tanrı'yı görmenin ölümle sonuçlanacağı düşünülüyordu. YHVH ile yüz yüze konuşan tek insan Musa'ydı ve o bile Tanrı'yla bir bulutun arkasından konuştu. Birçok kişi Mısır'dan Çıkış 33:23'ün Yuhanna 1:18 ile çeliştiğini düşünmektedir. Ancak Mısır'dan Çıkış bölümündeki ifade Tanrı'nın kendi fiziksel görüntüsünü değil, Tanrı'nın görkemi geçip gittikten sonra arkasından görünen parıltısını ifade etmektedir.

5:38 "O'nun sözü sizde yaşamıyor" Yuhanna'nın yazılarında bulunan iki etkileyici mecazdır. Tanrı'nın sözü (Logos) kabul edilmeli (krş. 1:27) ve kabul edildikten sonra yaşatılmalıdır ("bağlı kalmak", krş. Yu.8:31; 15:4-7, 10; 1Yu.2:6, 10, 14, 17, 24, 27, 28; 3:6, 14, 15, 24). İsa Tanrı'nın tam ve eksiksiz vahyidir (krş. Yu.1:1-18; Flp.2:6-11; Kol.1:15-17; İbr.1:1-3). İsa ile sürekli bir ilişki (İbranice'de "bilmek" bu anlamda kullanılır, krş. Yar.4:1; Yer.1:5) ve Müjde'de bildirilen gerçeklerin benimsenmesi (Grekçe'de "bilmek" bu anlamda kullanılır, krş. 2Yu.9), kurtuluşun gerçekleştiğini teyit eder.

Burada kullanılan "yaşamak" sözcüğü, gayret ve sabırla sürdürülen yakın ve kişisel bir ilişkiyi ifade etmektedir. Tanrı'nın sözlerinin bizde yaşaması, gerçek kurtuluşun bir koşuludur (krş. 15. bölüm). Yuhanna'nın yazılarında çeşitli anlamlarda kullanıldığı görülmektedir:

1. Baba'da yaşayan Oğul (krş. 10:38; 14:10, 11, 20, 21; 17:21)
2. Oğul'da yaşayan Baba (krş. 10:38; 14:10, 11, 21; 17:21, 23)
3. İmanlıların Oğul'da yaşaması (krş. 10:56; 14:20, 21; 15:5; 17:21)
4. İmanlıların Oğul'da ve Baba'da yaşaması (krş. 14:23)
5. İmanlıların dünyada yaşaması (krş. 5:41; 8:31; 15:7; 1Yu.2:41). Bkz. 1Yu.2:10'da yer alan Özel Başlık.

5:39 “Kutsal Yazılar’ı araştırıyorsunuz” Bu ifade şimdiki zamanlı etken haber kipinde veya şimdiki zamanlı etken emir kipinde söylenmiş olabilir. İsa’nın sözlerine baktığımızda Kutsal Yazılar’ın Yahudiler’in reddettiği tanıklardan biri olduğunu gördüğümüze göre, bu ifadenin haber kipinde olması muhtemeldir.

Yahudi din önderleri, acıklı bir durum içerisindedir; Kutsal Yazılar’a sahip olmalarına, okumalarına, incelemelerine ve ezberlemelerine rağmen, Kutsal Yazılar’ın kendilerine işaret ettiği kişiyi görememektedirler! Kutsal Ruh olmaksızın, Kutsal Yazılar bile yararsızdır!

“Bana tanıklık eden de bu yazılardır” Burada sözü edilen, Eski Antlaşma Yazıları’dır. Petrus (krş. Elç.3:18; 10:43) ve Pavlus (krş. Elç.13:27; 17:2-3; 26:22-23, 27) Elçilerin İşleri Kitabı’nda yer alan ilk vaazlarının çoğunda, İsa’nın Mesih olduğuna kanıt olarak yerine gelmiş peygamberlik sözlerini göstermişlerdir. Yeni Antlaşma’da bulunan ve Kutsal Yazılar’ın yetkisini onaylayan ayetlerin tümü (krş. 1Ko.2:9-13; 1Se.2:13; 2Ti.3:16; 1Pe.1:23-25; 2Pe.1:20-21), Eski Antlaşma’dan söz etmektedir. Bu duruma istisna oluşturan tek ayet, 1.Petrus 3:15-16’dır. İsa kendisini açık bir biçimde Eski Antlaşma’nın sonu ve hedefi (ve de hakiki yorumlayıcısı, krş. Mat.5:17-48) olarak görmüştür.

5:41-44 Bu ayetler, Yahudi din önderlerinin, emsalleri tarafından takdir edilmekten hoşlandıkları gerçeğini ortaya koymaktadır. Geçmişte yaşamış din bilginlerini övgüyle anmalarına karşın, ruhsal körlükleri yüzünden aralarında yaşayan gelmiş geçmiş en büyük öğretmeni göremiyorlardı. Bu, İsa’nın, hahamların yorumuna dayalı birinci yüzyıl Yahudi inancına (Rabbinizm) yönelttiği en ağır suçlamalardan biridir.

5:41
ÇÇ **“İnsanlardan övgü kabul etmiyorum”**
EÇ **“İnsanlardan izzet kabul etmiyorum”**

Dilimize “övgü” veya “izzet” biçiminde çevrilen Grekçe *doxa* sözcüğünün tam anlamını tek bir sözcükle ifade etmek güçtür. Bu sözcük, (1) Tanrı’nın göz alıcı ve harikulade görkemini ifade etmek (krş. Çık.16:10; 24:17; 40:34; Elç.7:2), (2) karakteri ve işleri nedeniyle Tanrı’yı onurlandırmak ve övmek için kullanılan İbranice *kabod* sözcüğünü akla getirmektedir. Sözcüğün her iki anlamını da yansıtan güzel bir kullanım, 2.Petrus 1:17’de yer almaktadır.

Tanrı’nın harikulade görkemini ifade etmek için kullanılan bu sözcük (1) meleklerle (krş. Luk.2:9; 2Pe.2:9-10); (2) İsa’nın üstünlüğüyle (krş .Yu.1:14; 8:54; 12:28; 13:31; 17:1-5, 22, 24; 1Ko.2:7-8; Flp.3:17) ve (3) ikincil olarak imanlılarla ilgili olarak da kullanılmıştır (krş. Rom.8:18, 20-21; 1Ko.2:7-8; 15:43; 2Ko.4:17; Kol.3:4; 1Se.2:12; 2Se.2:10; İbr.2:10; 1Pe.5:1-4).

Yuhanna’nın, İsa’nın çarmıha gerilişinden İsa’nın yüceltilmesi olarak söz etmesi de ilginçtir (krş. 7:39; 12:16, 23; 13:31). Bununla birlikte, *doxa* sözcüğü “yüceltmek” veya “şükretmek” anlamında da çevrilebilmektedir (krş. Luk.17:18; Elç.12:23; Rom.4:20; 1Ko.10:31; 2Ko.4:15; Flp.1:10-11; 2:10-11; Va.11:13; 14:7; 16:9; 19:7).

5:43 “beni kabul etmiyorsunuz” Yuhanna Müjdesi’nde, İsa’ya iman etmenin odak noktasının hazır bir iman ikrarını kabul etmek değil, İsa’yla kişisel olarak karşılaşmak olduğu vurgulanmaktadır. İman, İsa’ya güvenmeye karar vermekle başlar. Bu da, öğreti açısından olgunlaşmak ve Mesih gibi yaşamakla sonuçlanan bir öğrencilik yaşamının ve İsa ile kişisel bir ilişkinin başlangıcıdır.

5:44 Bkz. 17:3’e ait not.

5:45-47 İsa, Musa’nın yazılarının kendisinden söz ettiğini bildirmektedir. Burada, büyük olasılıkla Yasa’nın Tekrarı 18:15-22 ayetlerinden söz edilmektedir. 45. ayette, Kutsal Yazılar halkı suçlayan bir kişi gibi karakterize edilmiştir. İnsanlara rehber olmak üzere gönderilen Kutsal Yazılar (krş. Luk.16:31), reddedildikleri için insanların düşmanı haline gelmiştir (krş. Gal.3:8-14, 23-29).

5:46,47 “olsaydınız ... etmezsiniz” 46. ayet, “gerçeğe aykırı” olarak adlandırılan bir ikinci sınıf koşul cümlesidir; Yahudi önderlerin Musa’nın yazılarına bile içtenlikle inanmadıklarını ve İsa’nın son gün onları yargılayacağını bildirmektedir. 47. ayette ise doğru olduğu varsayılan bir birinci sınıf koşul cümlesi yer almaktadır.

TARTIŞMA SORULARI

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap’a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh’tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Aşağıda yer alan tartışma soruları, Yuhanna Müjdesi’nin bu bölümünün ana konularını düşünmenize yardımcı olmak amacıyla verilmiştir. Soruların amacı kesin bir yanıt bulmanızı sağlamak değil, sizi düşündürmektir.

1. Çağdaş çevirilerde 5:4 neden yer almamaktadır?
2. İsa bu kötürüm adamı neden iyileştirdi?
3. Bu olayda kötürüm adamın iman etmesi gerekiyor muydu? Fiziksel şifaya kavuşmak ruhsal şifayı da beraberinde getirir mi?
4. Kötürüm adamın hastalığının, işlediği günahlarla bir ilgisi var mıydı? Bütün hastalıklar günahlarımızdan mı kaynaklanır?
5. Yahudiler İsa’yı neden öldürmek istediler?
6. Tanrı’yla ilgili Eski Antlaşma’da açıklanan hangi özellikler İsa için de geçerlidir?
7. Sonsuz yaşam, iman eden kişinin hemen yaşamaya başlayabileceği mevcut bir gerçek mi, yoksa gerçekleşmesini bekleyeceği gelecek bir olay mı?
8. Yargı gününde işlerimize mi, yoksa imanımıza göre mi yargılanacağız? Neden?

YUHANNA 6

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ'NİN PARAGRAF BAŞLIKLARI

Başlık	Ayet
İsa Beş Bin Kişiyi Doyuruyor	6:1-15
İsa Su Üstünde Yürüyor	6:16-25
Yaşam Ekmeği	6:26-59
Birçok Kişi İsa'yı Terk Ediyor	6:60-71

OKUMA DÖNGÜSÜ 3 (bkz. s.vii)

YAZARIN NİYETİNİ PARAGRAF SEVİYESİNDE KAVRAMA

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Tüm bölümü bir oturuşta okuyunuz. Konuları belirleyiniz. Konulara göre yaptığınız bölümlendirmeyi Çağdaş Çeviri'nin bölümlendirmesiyle karşılaştırınız. Paragraf başlıkları Tanrı tarafından esinlenmiş olmamakla birlikte, yazarın niyetini kavrayabilmek için kilit rol oynamaktadır. Bu niyeti kavramak da, yorumlamanın can alıcı noktasıdır. Her paragrafın yalnızca tek bir konusu bulunmaktadır.

1. Birinci paragraf

2. İkinci paragraf

3. Üçüncü paragraf

4. vb.

1-71. AYETLER HAKKINDA BAĞLAMA İLİŞKİN BİLGİLER

A. Yuhanna Müjdesi, Rab İsa'nın öğrencileriyle yediği son akşam yemeğini kaydetmez, ancak 13-17. bölümlerde üst kattaki odada geçen konuşmaları ve duayı aktarır. Rab'bin Sofrası, Yuhanna Müjdesi'ne kasıtlı olarak dahil edilmemiş olabilir. İkinci yüzyıl kilisesinde ayinler, kurtuluş ve lütuf yolunu sağlayan araçlar olarak görülmeye başlanmıştı. Yuhanna, İsa'nın vaftizini veya öğrencileriyle yediği son akşam yemeğini kaydetmeyerek *sakramentalizm*'e olan tepkisini göstermiş olabilir.

B. Yuhanna 6. bölüm, asıl olarak İsa'nın beş bin kişiyi doyurmasından söz etmektedir. Bununla birlikte, bazı yorumcular bu bölümü Rab'bin Sofrası'na ilişkin sakramentalist görüşü açıklamak için kullanır. Rab'bin Sofrası'nda yenilen ekmek ve şarabın gerçek anlamda Mesih'in bedenine ve kanına dönüştüğünü savunan Roma Katolik öğretisi de bu bölümden kaynaklanmaktadır (a.53-56).

C. 6. bölümün Rab'bin Sofrası ile nasıl bir ilgisi olduğu, Müjdeler'in ikili yapılarını göstermektedir. Müjdeler'in İsa'nın sözleri ve yaşamıyla ilgili olduğu açıktır, ancak İsa'dan onlarca yıl sonra kaleme alınmışlardır ve yazarların içinde bulundukları inanç topluluklarına hitap etmektedirler. Bu yüzden üç yazarın niyeti var: (1) Kutsal Ruh; (2) İsa ve İsa'yı dinleyenler; (3) Müjde yazarları ve kendi okuyucuları. Öyleyse, bu metinleri nasıl yorumlamalıyız? Bu konudaki tek güvenilir yöntem, metinlerin tarihsel bilgiler ışığında bağlamına uygun, dilbilgisi ve sözcük anlamına sadık kalınarak incelenmesidir.

D. İsa'nın dinleyicilerinin Yahudi olduklarını ve Mesih'in Musa'dan daha üstün bir peygamber olacağı beklentisiyle dolu bir kültürel geçmişten geldiklerini akıldan çıkarmamalıyız (özellikle, İsrail halkının Mısır'dan çıktıktan sonra yaşadığı, gökten 'man' yağması gibi mucizeler hususunda, krş. 6:30-31). Din bilginleri bu öğretiyi savunmak için Mezmur 72:16'dan yararlanıyordu. İsa, halkın Mesih'le ilgili yanlış beklentilerini (krş. 6:14-15) çürütmek için alışılmadık açıklamalarda bulunmuştur (krş. 6:60-62, 66).

E. İlk kilise babaları, bu bölümün Rab'bin Sofrası'ndan söz ettiğini düşünmüyorlardı. İskenderiyeli Klemes (Clement), Origenes ve Eusebios bu bölümle ilgili yorumlarında Rab'bin Sofrası'ndan hiç söz etmemişlerdir.

F. Bu bölümde yer alan mecazlar, İsa'nın Yuhanna 4. bölümde Samiriyeli kadınla konuşurken kullandığı ifadelere oldukça benzemektedir. Sonsuz yaşamdan ve ruhsal hakikatlerden söz etmek için su ve ekmek mecazları kullanılmıştır.

G. İsa'nın beş ekmek ve iki balıkla beş binden fazla kişiyi doyurması, Yeni Antlaşma'nın ilk dört bölümünde ortak olarak kaydedilen tek mucizedir.

SÖZCÜK VE İFADE ÇALIŞMASI

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 6:1-14

[1]Bundan sonra İsa, Celile –Taberiye– Gölü'nün karşı yakasına geçti.

**[2]Ardından büyük bir kalabalık gidiyordu. Çünkü hastalar üzerinde yaptığı
mucizeleri görmüşlerdi. [3]İsa dağa çıkıp orada öğrencileriyle birlikte oturdu.
[4]Yahudiler'in Fısıh Bayramı yakındı. [5]İsa başını kaldırıp büyük bir kalabalığın
kendisine doğru geldiğini görünce Filipus'a, "Bunları doyurmak için nereden
ekmek alalım?" diye sordu. [6]Bu sözü onu denemek için söyledi, aslında kendisi ne
yapacağını biliyordu. [7]Filipus O'na şu yanıtı verdi: "Her birinin bir lokma
yiyebilmesi için iki yüz dinarlık ekmek bile yetmez." [8-9]Öğrencilerinden biri,
Simun Petrus'un kardeşi Andreas, İsa'ya dedi ki, "Burada beş arpa ekmeğiyle iki
balığı olan bir çocuk var. Ama bu kadar adam için bunlar nedir ki?" [10]İsa, "Halkı
yere oturtun" dedi. Orası çayırlıktı. Böylece halk yere oturdu. Yaklaşık beş bin
erkek vardı. [11]İsa ekmekleri aldı, şükrettikten sonra oturanlara dağıttı.
Balıklardan da istedikleri kadar verdi. [12]Herkes doyunca İsa öğrencilerine,
"Artakalan parçaları toplayın, hiçbir şey ziyan olmasın" dedi. [13]Onlar da
topladılar. Yedikleri beş arpa ekmeğinden artakalan parçalarla on iki sepet
doldurdular. [14]Halk, İsa'nın yaptığı mucizeyi görünce, "Gerçekten dünyaya
gelecek olan peygamber budur" dedi.**

6:1 "Celile –Taberiye– Gölü" Bu gölün, birçok adı daha bulunmaktadır. Eski Antlaşma'da Kinneret Gölü olarak adlandırılmıştır (krş. Say.34:11). Luka 5:1'de Ginnesar Gölü, Yuhanna 21:1'de ise Romalılar'ın kullandığı Taberiye Gölü adıyla anılmaktadır.

6:2 Bu büyük kalabalığın İsa'nın ardından gitme nedenine dikkat ediniz.

6:3 İsa, sesini kalabalığa duyurabilmek için su ve yamaç gibi doğal kaynakların sesi kuvvetlendirme özelliğinden yararlanmıştır. İsa'nın konuşmaya başlamadan önce "oturmuş" olması, öğrencileriyle ders yaptığını göstermektedir. Burada sözü edilen dağ, Matta 5-7. bölümlerde olduğu gibi, Tanrı'nın Musa'ya Kutsal Yasa'yı verdiği Sina Dağı'nı akla getirir.

İsa bu derslerde, kalabalığın arasındaki farklı gruplara hitap etmiştir. Ayaklarının dibinde oturan ve etrafını kuşatan kişiler muhtemelen yakın öğrencileriydi. Onların arkasındaki saflarda meraklılar, zenginler ve yöre halkıyla birlikte küçük gruplar halinde bulunan din önderleri bulunuyordu (Ferisiler, yazmanlar, Sadukiler, hatta belki de Essenler).

6:4 "Yahudiler'in Fısıh Bayramı" İsa'nın yeryüzünde ne kadar süreyle hizmet ettiğini belirlemenin tek yolu, Yuhanna Müjdesi'nde söz edilen Fısıh bayramlarını saymaktır (ilki 2:13; ikincisi 6:4 ve üçüncüsü 11:55 ile 13:1). Yuhanna 5:1 bunların dışında başka bir Fısıh Bayramı'ndan söz ediyorsa, İsa'nın yeryüzünde en az üç buçuk ya da dört yıl hizmet ettiğini söyleyebiliriz.

6:6 "Bu sözü onu denemek için söyledi" "Denemek" şeklinde çevrilen Grekçe sözcük (*peirazō*), genellikle kötü bir anlam içerir (krş. Mat.4:1). Bu ayet, çağdaş yorumcuların Yeni Antlaşma'da yer alan sözcükleri tek bir anlamla sınırlandırmamaları gerektiğinin güzel bir örneğidir. O dönemde kullanılan halk

dili, klasik Grekçe'nin dilbilgisel ve sözel birçok farklılığını kaybediyordu (krş. 5:20'ye ait not).

İsa Filipus'u hangi konuda deniyordu? (1) Sağlayıcı olarak İsa'ya güvenip güvenmediğini mi? (2) Eski Antlaşma bilgisini mi? (krş. Say.11:13; Musa'nın halka yiyecek sağlama konusunda Tanrı'ya yakınması.) (3) Kalabalık için duyduğu ilgi mi?

6:7 "iki yüz dinarlık" O dönemde yaşayan işçilerin ve askerlerin bir günlük ücreti, bir dinardı (krş. Mat.20:2). Burada söz edilen miktar, bir yıllık ücretin neredeyse üçte ikisine karşılık gelmektedir.

6:8-9 "Simun Petrus'un kardeşi Andreas" Bu bölüm, Andreas'ın İsa'nın kendisine ve gücüne duyduğu sade imanı ve güveni oldukça güzel bir biçimde ortaya koymaktadır.

6:9 "beş arpa ekmeğiyle" Arpa ekmeği en ucuz ve en istenmeyen ekmek çeşidiydi. Yalnızca yoksullar tarafından yenirdi. İsa, sahip olduğu gücü pahalı yiyecekler sağlamak için kullanmadı.

6:10 "Halkı yere oturtun" Bu yörede yaşayan halk, o dönemde yerde veya "U" biçimindeki alçak bir masa üzerinde yemek yerdi.

"Böylece halk yere oturdu. Yaklaşık beş bin erkek vardı" Bu bölüm Kutsal Kitap'ta "İsa beş bin kişiyi doyuruyor" şeklinde adlandırılmış olsa da, o gün orada bulunan insanların sayısının beş binden fazla olduğu açıktır. Yalnızca erkeklerin sayısını belirten beş bin rakamına kadınlar ve çocuklar dahil değildir (krş. Mat.14:21). Orada bulunan kadınların ve çocukların sayısı bilinmemektedir (krş. Mat.14:21).

6:11 "şükrettikten sonra ... dağıttı" Ekmeklerle balıklar İsa'nın ellerindeyken çoğalmış olmalıdır. Yahudiler'in Mesih'e ilişkin beklentileri düşünüldüğünde, bu mucize, İsa'nın da tıpkı man sağlayan Musa gibi yiyecek sağladığının çarpıcı bir göstergesi olmalıydı.

"Şükran" veya "şükretmek" anlamına gelen Grekçe *eucharisteō* sözcüğü daha sonra Rab'bin Sofrası'nı (Efkaristiya) ifade etmek için de kullanılır olmuştur (krş. 1Ko.10:23-24). Yuhanna'nın bu bölümde *eucharisteō* sözcüğünü Rab'bin Sofrası'nı ifade edecek bir anlamda kullanmış olması mümkün müdür? Diğer Müjdelerde bu olay kaydedilirken *eucharisteō* sözcüğü değil, *eulogeō* sözcüğü kullanılmıştır (krş. Mat.14:19; Mar.6:41); *eucharisteō* sözcüğü diğer Müjdelerde yer almakla birlikte, sürekli Rab'bin Sofrası'yla ilgili olarak kullanılmamıştır (krş. Mat.15:36; Mar.8:6; Luk.17:16; 18:11). Sinoptik Müjdeler, İsa'nın, öğrencileriyle son akşam yemeğini yediği odada sunduğu şükran duasından söz etmek için aynı sözcüğü (*eucharisteō*) kullanmıştır (krş. Mat.26:27; Mar.14:23; Luk.22:17-19). Bu sözcük yalnızca tek bir anlamda kullanılmadığına göre, Yuhanna, sonraki çağlarda yaşayacak okuyucularının bu ayetlerden Rab'bin Sofrası'yla ilgili bir anlam çıkarmasını isteseydi, daha

belirgin bir imada bulunabilirdi!

6:12 "ziyan" Bkz. 10:10'da yer alan Özel Başlık: *Apollumi*.

6:13 "topladılar ... artakalan parçalarla on iki sepet doldurdular" Burada kullanılan "sepet" sözcüğü, çamaşır sepeti biçiminde bir sepetten söz etmektedir. İsa'nın artakalan yiyecekleri ziyan etmemesi ve arpa ekmeğini daha güzel bir ekmek türüne çevirmemesi dikkat çekmektedir.

"On iki" rakamının simgesel bir anlamı olup olmadığı kesin değildir. Bunu kesin olarak belirlemek güçtür. Uzmanlar tarafından İsrail'in on iki oymağı (İsa Eski Antlaşma halkını doyurur) veya her öğrenci (İsa öğrencilerini doyurur ve ihtiyaçlarını karşılar) için bir sepet biçiminde yorumlanmıştır. Ancak, görgü tanığının bildirdiği önemsiz bir ayrıntı olması da mümkündür (6:19'daki gibi).

6:14 "peygamber" Burada, Yasa'nın Tekrarı 18:15-22'de yer alan gelecek Mesih'e ilişkin önbildiriden söz edilmektedir. Kalabalık İsa'nın gücünün farkına varmış, fakat görevini ve gerçekleştirdiği mucizeleri yanlış anlamıştı.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 6:15

15İsa onların gelip kendisini kral yapmak üzere zorla götüreceklerini bildiğinden tek başına yine dağa çekildi.

6:15 Kalabalık, İsa'nın, Mesih'in gerçekleştirmesi beklenen yiyecek sağlama mucizesini gerçekleştirmesi üzerine heyecana kapılmıştı. Bu ayet, Matta 4:3'te söz edilen Ayartıcı'nın İsa'yı denemesinden söz ediyor olabilir.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 6:16-21

16Akşam olunca öğrencileri göle indiler. 17Bir tekneye binerek gölün karşı yakasındaki Kefarnahum'a doğru yol aldılar. Karanlık basmış, İsa henüz yanlarına gelmemişti. 18Güçlü bir rüzgar estiğinden göl kabarmaya başladı. 19Öğrenciler üç mil kadar kürek çektikten sonra, İsa'nın gölün üstünde yürüyerek tekneye yaklaştığını görünce korktular. 20Ama İsa, "Korkmayın, benim!" dedi. 21Bunun üzerine O'nu tekneye almak istediler. O anda tekne gidecekleri kıyıya ulaştı.

6:17 "Kefarnahum" Burası, İsa'nın Celile'deki hizmetini yürüttüğü sırada merkez olarak kullandığı yerdir. Kendi memleketi olan Nasıra'nın halkı, İsa'ya iman etmemişti (krş. Luk.4:28-29).

6:19 "üç mil kadar kürek çektikten" İsa suyun üzerinde yürüyerek yanlarına ulaştığında, öğrenciler tekneyle gölün ortasına kadar gelmişlerdi. Matta, Petrus'un da su üzerinde yürüdüğünü aktararak bu öyküyü daha uzun kaydetmiştir.

"korktular" Öğrenciler İsa'yı halen dünyasal ölçütlere göre

değerlendiriyorlardı. İsa'nın gerçekleştirdiği mucizelerin çokluğu, öğrencileri, İsa'nın kim olduğunu yeniden düşünmeye mecbur bıraktı.

6:20 "benim!" Burada kullanılan ad (krş. 4:26; 8:24, 28, 54-59; 13:19; 18:5-6), Tanrı'nın Eski Antlaşma'da bildirdiği (Çık.3:12-15) antlaşma adı YHVH'yi yansıtmaktadır. İsa, YHVH'nin gözle görülür sureti, Tanrı'nın beden almış Sözü (Logos) ve eksiksiz vahyi, gerçek ve biricik Oğlu'dur.

ÖZEL BAŞLIK: *TANRI'NIN ADLARI*

A. *El*

1. Antik çağda Tanrı'ya verilen bu genel adın asıl anlamı kesin olarak bilinmemekle birlikte, birçok uzman, "güçlü olan" veya "kuvvetli olan" anlamındaki Akkadça kökten türetildiğine inanmaktadır (krş. Yar.17:1; Say.23:19; Yas.7:21; Mez.50:1).

2. Kenanlılar'ın çoktanrılı kurulunda en üstün ilah *El*'di (Ras Şamra metinlerine göre).

3. *El* ile yapılan bileşik adlar, Kutsal Kitap'ta Tanrı'yı nitelemenin bir yöntemi olarak kullanılmıştır.
   a. *El-Elyon* ("Yüceler Yücesi Tanrı"), Yar.14:18-22; Yas.32:8; Yşa.14:14
   b. *El-Roi* ("Gören Tanrı" veya "Kendisini Gösteren Tanrı"), Yar.16:13
   c. *El-Şadday* ("Her Şeye Gücü Yeten Tanrı" veya "Merhametli Tanrı" ya da "Dağın Tanrısı"), Yar.17:1; 35:11; 43:14; 49:25; Çık.6:3
   d. *El-Olam* ("Ölümsüz Tanrı"), Yar.21:33. Bu ad, teolojik açıdan Tanrı'nın Davut'a vermiş olduğu vaatle bağlantılıdır, 2Sa.7:13,16
   e. *El-Berit* ("Antlaşma Tanrısı"), Hak.9:46

4. *El* adı, Kutsal Kitap'ta aşağıdaki adlarla birlikte kullanılmıştır:
   a. Mez.85:8; Yşa.42:5'te *YHVH*
   b. Yar.46:3; Eyü.5:8'de *Elohim* ("Ben *El'im*, babanın *Elohim'i*")
   c. Yar.49:25'te *Şadday*
   d. Çık.34:14; Yas.4:24; 5:9; 6:15'te "kıskanç"
   e. Yas.4:31; Neh.9:31'de "acıyan"; Yas.7:9; 32:4'te "güvenilir"
   f. Yas.7:21; 10:17; Neh.1:5; 9:32; Dan.9:4'te "ulu ve heybetli"
   g. 1Sa.2:3'te "her şeyi bilen"
   h. 2Sa.22:33'te "sığınağım"
   i. 2Sa.22:48'de "öcümü alan"
   j. Yşa.5:16'da "kutsal"
   k. Yşa.10:21'de "güçlü"
   l. Yşa.12:2'de "kurtuluşum"
   m. Yer.32:18'de "büyük ve güçlü"
   n. Yer.51:56'da "karşılık veren"

5. Eski Antlaşma'da Tanrı için kullanılan önemli bütün adlar, Yeşu 22:22'de yer almaktadır (*El, Elohim, YHVH* adları tekrarlanarak kullanılmıştır).

B. *Elyon*

1. Temel anlamı "yüce", "en yükseltilmiş" veya "yüceltilmiş"tir (krş. Yar.40:17; 1Kr.9:8; 2Kr.18:17; Neh.3:25; Yer.20:2; 36:10; Mez.18:13).
2. Tanrı'nın diğer çeşitli adlarıyla/unvanlarıyla benzer anlamda kullanılmıştır.
   a. *Elohim* - Mez.47:1-2; 73:11; 107:11
   b. *YHVH* - Yar.14:22; 2. 2.Sa.22:14
   c. *El-Şadday* - Mez.91:1,9
   d. *El* - Say.24:16
   e. *Elah* - Daniel 2-6 ve Ezra 4-7'de sıklıkla kullanılmıştır, *illair* (Aramice "Yüce Tanrı" anlamına gelir) sözcüğü ile bağlantılıdır (Dan.3:26; 4:2; 5:18, 21)

3. Genellikle İsrailli olmayan kişiler tarafından ve bu kişilerle ilgili olarak kullanılmıştır.
   a. Melkisedek, Yar.14:18-22
   b. Balam, Say.24:16
   c. Musa (öteki uluslardan söz ederken), Yas.32:8
   d. Luka Müjdesi'nde, (öteki uluslara hitaben yazılmıştır), *Elyon* adının Grekçe karşılığı olan *Hupsistos* kullanılmıştır (krş.1:32, 35, 76; 6:35; 8:28; Elç.7:48; 16:17).

C. *Elohim* (çoğul), *Eloah* (tekil) adları özellikle şiirsel metinlerde kullanılmıştır.
1. Bu ada Eski Antlaşma dışında rastlanmaz.
2. İsrail'in Tanrısı'nı veya öteki ulusların ilahlarını belirtmek için kullanılmıştır (krş. Çık.12:12; 20:3). İbrahim'in ailesi çoktanrılı bir inanca sahipti (krş. Yşu.24:2).
3. İsrailli yargıçlardan söz etmek için kullanılmıştır (krş. Çık.21:6; Mez.82:6).
4. *Elohim* adı, yargıçlardan söz etmek için kullanıldığı gibi, diğer ruhsal varlıklardan (melekler ya da cinler) söz etmek için de kullanılmıştır (Yas.32:8; Mez.8:5; Eyü.1:6; 38:7).
5. Kutsal Kitap'ta Tanrı'ya verilen ilk ad *Elohim*'dir (krş. Yar.1:1). YHVH adıyla birlikte kullanıldığı Yaratılış 2:4 ayetine dek Tanrı'dan söz etmek için yalnızca *Elohim* adı kullanılmıştır. Esasen (teolojik açıdan), dünya üzerindeki yaşamı yaratan, sürdüren ve tedarik eden Tanrı'yı ifade eder (krş. Mez.104).

El ile eşanlamlıdır (krş. Yar.32:15-19). Mezmur 14 (*elohim*) ile Mezmur 53 (YHVH) Tanrı'yı ifade etmek için kullanılan farklı adlar dışında birbirine çok benzediğinden, aynı zamanda YHVH ile de koşuttur.

6. Elohim adı, çoğul olmasına ve diğer ilahlar için de kullanılmasına rağmen,

çoğunlukla İsrail'in Tanrısı'nı ifade etmektedir. Bununla birlikte, bu anlamda kullanıldığı yerlerde tek Tanrı'dan söz edildiğini belirtmek amacıyla tekil fiil kullanılmıştır.

7. İsrailli olmayan kişilerin Tanrı'ya verdikleri adın *Elohim* olduğu görülür.
   a. Melkisedek, Yar.14:18-22
   b. Balam, Say.24:2
   c. Musa, (öteki uluslardan söz ederken), Yas.32:8

8. İsrail'in tek Tanrısı'nı ifade etmek için kullanılan adın çoğul olması dikkat çekicidir. Bu konuda kesin bir görüş olmamakla birlikte, ileri sürülen çeşitli kuramlar şunlardır:
   a. İbranice'de vurguyu güçlendirmek amacıyla kullanılan birçok çoğul sözcük bulunmaktadır. İbranice dilbilgisinde daha sonraları gelişen "görkemin çoğulluğu" ilkesi, bu gerçekle yakından ilgilidir. Bu ilkeye göre, bir kavramı yüceltmek için çoğul sözcükler kullanılmaktadır.
   b. Göklerde, Tanrı'nın huzurunda toplanan melekler kurulundan söz ediyor olabilir (krş. 1Kr.22:19-23; Eyü.1:6; Mez.82:1; 89:5, 7).
   c. Bu çoğul adın, kendisini üç ayrı kişilikte gösteren tek Tanrı'yı (Üçlübirlik) tanıtan Yeni Antlaşma öğretisini yansıtıyor olması da mümkündür. Yaratılış 1:1'de Tanrı yaratır; Yaratılış 1:2'de Kutsal Ruh hareket eder; Yeni Antlaşma'da ise İsa, Baba Tanrı'ya yaratılışta aracılık eder (krş. Yu.1:3, 10; Rom.11:36; 1Ko.8:6; Kol.1:15; İbr.1:2; 2:10).

D. YHWH

1. Bu, Tanrı'yı, halkıyla antlaşma yapan ve kurtaran Tanrı olarak tanıtan addır. İnsanlar yaptıkları antlaşmaları çiğneyebilirler, ancak Tanrı sözüne, vaadine ve antlaşmasına daima sadıktır (krş. Mez.103).

Bu ad ilk olarak Yaratılış 2:4 ayetinde ve *Elohim*'le birlikte kullanılmış olarak karşımıza çıkar. Yaratılış 1 ve 2. bölümleri, yaratılış kaydını farklı vurgularla sunmaktadır: (1) Tanrı evrenin yaratıcısıdır; (2) Tanrı insanlığın özel yaratıcısıdır. Yaratılış 2:4, insanlığın ayrıcalıklı konumu ve amacı hakkındaki özel bildirinin başlangıç ayetidir. Günah ve itaatsizlik sorunu da, insanlığın sahip olduğu bu eşsiz konumla ilişkilendirilmiştir.

2. Yaratılış 4:26'da, "*insanların* RAB'be (YHVH) yakarmaya başladıkları" kaydedilir. Ne var ki, Mısır'dan Çıkış 6:3 Tanrı'nın kendileriyle antlaşma yaptığı ilk insanların (iman ataları ve aileleri) Tanrı'yı yalnızca *El-Şadday* ("Her Şeye Gücü Yeten Tanrı") olarak tanıdıklarını ima etmektedir. YHVH adı Mısır'dan Çıkış 3:13-16'da, yalnızca tek bir kez açıklanmıştır (özellikle a.14). Ancak Musa'nın kaleme aldığı yazılar yorumlanırken, sözcükler çoğunlukla kökenlerine göre değil, sık rastlanan sözcük oyunlarına göre değerlendirilir (krş. Yar.17:5; 27:36; 29:13-35). YHVH adının anlamına ilişkin çeşitli kuramlar ileri sürülmüştür (IDB, 2. cilt, s.409-411'den alınmıştır):
   a. "Hararetli bir biçimde sevmek" anlamına gelen Arapça kökten gelmektedir.
   b. "Esmek, üflemek" anlamına gelen Arapça kökten gelmektedir (fırtına

Tanrısı olan YHVH).

c. "Konuşmak" anlamına gelen Ugaritçe (Kenan diyarında konuşulan dil) kökten gelmektedir.

d. "Devam ettiren" veya "kuran" anlamına gelmektedir (bir Fenike yazıtından).

e. "Olan" veya "mevcut olan" (bir diğer anlamıyla "Olacak olan") ifadesini oluşturan İbranice *Qal* kökünden gelmektedir.

f. "Neden olan" anlamına gelen İbranice *Hifil* sözcüğünden türetilmiştir.

g. "Yaşamak" anlamına gelen İbranice kökten türetilmiştir (örn. Yar.3:20) ve "Hep yaşamış ve yaşayacak olan tek kişi" anlamına gelmektedir.

h. Mısır'dan Çıkış 3:13-16'daki metinden yola çıkılarak, hikâye bitmemiş bir eylem gösteren zaman kipindeki ifade, tamamlanmış geçmiş zaman bildirecek biçimde kullanılmış ve bir söz oyunu yapılmıştır: "Eskiden olduğum gibi var olmaya devam edeceğim" veya "Hep var olduğum gibi var olmaya devam edeceğim" (krş. J. Wash Watts, *A Survey of Syntax in the Old Testament*, s.67).

YHVH adı sıkça kısaltılmış olarak ya da 'kökeni biçiminde' kullanılmıştır.
(1) *Yah* (örn. Hallelu - yah)
(2) *Yahu* (adlarda, örn., Yeşaya)
(3) *Yo* (adlarda, örn., Yoel)

3. Yahudi inancının ilerleyen dönemlerinde Tanrı'nın antlaşma adı olan YHVH o kadar kutsal kabul edilmeye başlandı ki (tetragramaton), Yahudiler bu adı telaffuz ettikleri takdirde Tanrı'nın Mısır'dan Çıkış 20:7; Yasa'nın Tekrarı 5:11 ve 6:13 ayetlerinde bildirdiği buyruğu çiğneyecek olmaktan korkmaya başladılar. Bu nedenle, YHVH yerine İbranice "sahip", "efendi", "koca", "rab" anlamlarına gelen *adon* veya *adonay* ("efendim") sözcüğünü kullanmaya başladılar. Eski Antlaşma tomarlarını okurken, YHVH adının yer aldığı yerleri "RAB" olarak okuyorlardı. Türkçe çevirilerde YHVH yerine RAB adının yer almasının nedeni budur.

4. YHVH adı da, tıpkı *El* gibi, İsrail'in Antlaşma Tanrısı'nın belirli niteliklerini vurgulamak amacıyla başka sözcüklerle birlikte kullanılmıştır. Aşağıda, Tanrı'nın Kutsal Kitap'ta geçen birçok birleşik adından bazıları yer almaktadır:

a. *YHVH - Yire* (YHVH sağlar), Yar.22:14
b. *YHVH - Rofeka* (şifa veren YHVH), Çık.15:26
c. *YHVH - Nissi* (YHVH sancağımdır), Çık.17:15
d. *YHVH - Mekaddişkem* (kutsal kılan YHVH), Çık.31:13
e. *YHVH - Şalom* (YHVH esenliktir), Hak.6:24
f. *YHVH - Sabbaot* (Her Şeye Egemen YHVH), 1Sa.1:3, 11; 4:4; 15:2; çoğunlukla Peygamberlik Kitapları'nda yer alır)
g. *YHVH - Rohi* (YHVH çobanımdır), Mez.23:1
h. *YHVH - Sidkenu* (YHVH doğruluğumdur), Yer.23:6

Öğrencilerin kapıldıkları korkunun şiddeti, Markos 6:49'da ifade edilmiştir.

6:21 "O anda tekne gidecekleri kıyıya ulaştı" Markos Müjdesi teknenin gölün ortasında bulunduğunu bildirdiğine göre, öğrencilerin bir anda kıyıya ulaşmaları bir mucizeydi (krş. 22-25).

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 6:22-25

[22]Ertesi gün, gölün karşı yakasında kalan halk, önceden orada sadece bir tek tekne bulunduğunu, İsa'nın kendi öğrencileriyle birlikte bu tekneye binmediğini, öğrencilerinin yalnız gittiklerini anladı. [23]Rab'bin şükretmesinden sonra halkın ekmek yediği yerin yakınına Taberiye'den başka tekneler geldi. [24]Halk, İsa'nın ve öğrencilerinin orada olmadığını görünce teknelere binerek Kefarnahum'a, İsa'yı aramaya gitti. [25]O'nu gölün karşı yakasında buldukları zaman, "Rabbî, buraya ne zaman geldin?" diye sordular.

6:23 "Taberiye" Hirodes Antipa, bu kenti İ.S. 22'de inşa ettirmiş ve başkent yapmıştır.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 6:26-34

[26]İsa şöyle yanıt verdi: "Size doğrusunu söyleyeyim, doğaüstü belirtiler gördüğünüz için değil, ekmeklerden yiyip doyduğunuz için beni arıyorsunuz. [27]Geçici yiyecek için değil, sonsuz yaşam boyunca kalıcı yiyecek için çalışın. Bunu size İnsanoğlu verecek. Çünkü Baba Tanrı O'na bu onayı vermiştir." [28]Onlar da şunu sordular: "Tanrı'nın istediği işleri yapmak için ne yapmalıyız?" [29]İsa, "Tanrı'nın işi O'nun gönderdiği kişiye iman etmenizdir" diye yanıt verdi. [30]Bunun üzerine, "Görüp sana iman etmemiz için nasıl bir belirti gerçekleştireceksin? Ne yapacaksın?" dediler. [31]"Atalarımız çölde man yediler. Yazılmış olduğu gibi, 'Yemeleri için onlara gökten ekmek verdi.'" [32]İsa onlara dedi ki, "Size doğrusunu söyleyeyim, gökten ekmeği size Musa vermedi, gökten size gerçek ekmeği Babam verir. [33]Çünkü Tanrı'nın ekmeği, gökten inen ve dünyaya yaşam verendir." [34]Onlar da, "Efendimiz, bizlere her zaman bu ekmeği ver!" dediler.

6:26,32,53 "Size doğrusunu söyleyeyim" Bu, üç ayrı biçimde kullanılan bir İbranice deyiştir: (1) Eski Antlaşma'da *amin* sözcüğü "güvenilir" anlamında kullanılmıştır. Mecazi olarak "sağlam olmak" anlamına gelen sözcük, bir kişinin YHVH'ye duyduğu imanı ifade etmek için kullanılıyordu. (2) İsa bu sözü, önemli açıklamalarda bulunmadan önce dikkat çekmek için kullanmıştır. Sözcüğün o dönemde bu biçimde kullanıldığına dair başka bir örnek bulunmamaktadır. (3) Amin sözcüğü, ilk kilise döneminde (Eski Antlaşma döneminde olduğu gibi) onaylama veya mutabakat belirten bir ifade olarak kullanılmaya başlanmıştır. Bkz. 1:51'de yer alan Özel Başlık: *Amin*.

“ekmeklerden yiyip doyduğunuz için” İsa’yı ruhsal bir amaçla ve sonsuza dek sürecek bir bağlılıkla değil, fiziksel nedenlerle ve anlık olarak izliyorlardı.

“doyduğunuz için” “Tıka basa yemek” anlamına gelen bu ifade çoğunlukla hayvanlar için kullanılırdı (özellikle inekler için).

6:27 “Geçici yiyecek için değil, sonsuz yaşam boyunca kalıcı yiyecek için çalışın” Şimdiki zamanlı emir kipindeki bu ifade, halihazırda yapılmakta olan bir işin durdurulmasını buyurmaktadır. Bu bölümün Eski Antlaşma’daki kökeni, Yeşaya 5. bölüme dayanır. İsa’nın burada söylediği sözler, Yuhanna 4. bölümde Samiriyeli kadına söylediği sözlerle birçok açıdan benzerlik taşımaktadır.

“Geçici” Bkz. 10:10’da yer alan Özel Başlık: *Apollumi*.

“bu onayı vermiştir” Bu ifadenin tam çevirisi “mührünü basmıştır” şeklindedir. Mühür gerçeklik, mülkiyet, yetki ve güvenilirlik işaretiydi (krş. Yu.6:27 [EÇ]; Mat.28:18; Yu.17:2). Bu ayette, Baba Tanrı’nın İsa’nın hizmetini onayladığını belirtmek amacıyla kullanıldığından Çağdaş Çeviri’de “onay vermiştir” şeklinde çevrilmiştir. Bkz. 3:33’te yer alan Özel Başlık. *Mühür*

6:28 “Tanrı’nın istediği işleri yapmak için ne yapmalıyız?” Bu, birinci yüzyıl Yahudi inancının başlıca sorusuydu (krş. Luk.18:18). Dindar bir Yahudi’nin, (1) soyu ve (2) Tanrı’nın Musa aracılığıyla verdiği Kutsal Yasa’yı Sözlü Kaynak’ta (Talmud) açıklandığı şekilde yerine getirmesi sayesinde Tanrı katında aklandığı kabul ediliyordu.

6:29 “O’nun gönderdiği kişiye iman etmenizdir” Bu ayette, şimdiki zamanlı etken dilek kipindeki etken bir ifadeyi, geniş zamanlı etken haber kipindeki etken bir ifade izlemektedir. “İman” sözcüğü, kurtuluş hakkındaki Yeni Antlaşma öğretisini anlayabilmek için hayati önem taşımaktadır (bkz. 2:23’te yer alan Özel Başlık). İman sözcüğü esasen isteyerek güvenmek anlamında kullanılmıştır. Grekçe’deki *pistis* sözcük grubunu “iman”, “güven”, “inanç” şeklinde çevirmek mümkündür. Bir kişinin imanının odak noktası insandan kaynaklanan içtenlik, adanmışlık veya heves değil, “İsa” olmalıdır (krş. 1:12; 3:16). Bu ayet İsa Mesih hakkındaki doğru öğretiden, gerçekleştirilmesi gereken dini bir törenden ya da ahlâklı bir yaşam sürmekten değil, İsa Mesih ile kişisel bir ilişki kurmaktan söz etmektedir. Bir önceki ayette sorulan soruda “işler” sözcüğü (çoğul) kullanılmasına rağmen, İsa’nın verdiği yanıtta “iş” sözcüğünü (tekil) kullandığına dikkat ediniz. Bkz. 5:24’te yer alan Özel Başlık: *Göndermek (Apostello)*.

6:30-33 Bu konuşmayı yapan insanların, İsa’nın beş binden fazla kişiyi doyurması gibi bir mucizeye tanık olduklarını unutmayalım. Bekledikleri işareti zaten almışlardı. Hahamların yorumuna dayalı Yahudi inancı (Rabbinizm), Mesih’in, Eski Antlaşma döneminde gerçekleşen bazı olayları (gökten man yağması gibi) yeniden gerçekleştireceğini öngörüyordu (krş. Apokrif, 2.Baruk

29:8). Hahamlar, Mesih'in Musa'dan daha üstün bir peygamber olacağı beklentilerini savunmak için Mezmur 72:16'dan yararlanıyordu (krş. 1Ko.1:22).

29. ayette yer alan "gönderdiği kişiye iman etmeniz" ifadesi ile 30. ayette yer alan "sana iman etmemiz" ifadesi arasında önemli bir dilbilgisel farklılık söz konusudur. İlk ifade Yuhanna'nın "İsa'ya iman etmek" anlamında kullandığı alışıldık bir yapıya sahiptir; İsa'nın kendisine odaklanmaktadır. İkinci ifade ise İsa'nın sözlerine veya bildirilerine iman etmek anlamını taşımaktadır. Yani, İsa'nın bildirisine odaklanmaktadır. Müjde'nin hem bir kişi (İsa Mesih) hem de bir bildiri olduğunu unutmamamız gerekir.

6:31 "Yazılmış olduğu gibi" Eski Antlaşma'dan alıntılanan sözleri işaret etmek için kullanılan standart biçim, dolambaçlı görülmüş geçmiş zamanlı ortaçtır. Eski Antlaşma'nın Tanrı'nın vahyi olduğunu ve güvenilirliğini tasdik eden bir deyiştir. Buradaki alıntı, çeşitli Antlaşma metinlerinin birinden veya bu metinlerin bir bileşiminden söz etmektedir: Mezmur 78:24; 105:40; Mısır'dan Çıkış 16:4, 15 ve Nehemya 9:15.

6:32 İsa burada Yahudiler'in geleneksel öğretisini ele almaktadır. Yahudiler, Yasa'nın Tekrarı 18:15-18 ayetlerinden yola çıkarak Mesih'in Musa gibi mucizeler gerçekleştirmesi gerektiğini ileri sürüyorlardı. İsa bu varsayıma çeşitli açılardan karşı çıkmıştır: (1) Manı veren Musa değil, Tanrı'dır; (2) halk öyle olduğunu düşünmesine rağmen, man göksel bir yiyecek değildir (krş. Mez.78:23-25); (3) gerçek göksel yiyecek geçmişte kalmış bir olay değil, mevcut bir gerçek olan İsa'nın kendisidir.

6:33 "gökten inen" Bu, Yuhanna'da sürekli olarak yinelenen bir konudur (krş. 3:13) ve Yuhanna Müjdesi'ndeki dikey ikiliği yansıtmaktadır. İsa'nın gökten indiği yedi kez belirtilmiştir burada (krş. 6:33, 37, 41-42, 50-51, 58). Bu gerçek, İsa'nın öncesizlikten beri var olduğunu ve Tanrı'dan geldiğini göstermektedir (krş. a.33, 38, 41-42, 50-51, 58 ve 62). Aynı zamanda, gökten inen yiyecek olan "man" ile gökten inen gerçek ekmek olan (Yaşam Ekmeği) İsa arasında bir sözcük oyunu bulunmaktadır.

Bu ayetin tam çevirisi, "Tanrı'nın ekmeği cennetten gelendir" şeklindedir. Burada kullanılan şimdiki zamanlı etken eril ortaç (1) ekmekten veya (2) bir insandan (yani, İsa'dan) söz etmektedir. Yuhanna Müjdesi'nde yer alan bu ve benzeri muğlak ifadelerin çoğu, kasıtlı olarak kullanılmıştır (tevriye).

"dünyaya yaşam verendir" İsa'nın yeryüzüne gelme amacı budur (krş. 3:16). Hedef, kayıp ve isyankâr dünya halkına "yeni yaşam", "sonsuz yaşam", "yeni çağ yaşamı", "Tanrı benzerliğinde yaşam" vermektir. İsa bu yaşamı yalnızca belirli bir grup insana (Yahudi-Grek, seçilmiş-seçilmemiş, tutucu-özgürlükçü) değil, herkese vermeyi amaçlamaktadır!

6:34 "bizlere her zaman bu ekmeği ver" Bu söz, Yuhanna 4:14'te anlatılan Samiriyeli kadının sözlerine benzemektedir. Bu insanlar, İsa'nın benzetmelerle anlattığı ruhsal gerçekleri de anlamamıştır.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 6:35-40

35 İsa, "Yaşam ekmeği Ben'im. Bana gelen asla acıkmaz, bana iman eden hiçbir zaman susamaz" dedi. 36 "Ama ben size dedim ki, 'Beni gördünüz, yine de iman etmiyorsunuz.' 37 Baba'nın bana verdiklerinin hepsi bana gelecek ve bana geleni asla kovmam. 38 Çünkü kendi isteğimi değil, beni gönderenin isteğini yerine getirmek için gökten indim. 39 Beni gönderenin isteği, bana verdiklerinden hiçbirini yitirmemem, son gün hepsini diriltmemdir. 40 Çünkü Babam'ın isteği, Oğul'u gören ve O'na iman eden herkesin sonsuz yaşama kavuşmasıdır. Ben de böylelerini son günde dirilteceğim."

6:35 "Yaşam ekmeği Ben'im" Bu, Yuhanna Müjdesi'nin ayırt edici özelliklerinden biri olan "Ben'im" ifadelerinden birisidir (krş. 6:35, 41, 48, 51; 8:12; 10:7, 9, 11, 14; 11:25; 14:6; 15:1, 5). Yuhanna Müjdesi İsa Mesih'e odaklanır. Buradaki ekmek benzetmesi, Yahudiler'in kendilerini yeniden Mısır'dan çıkaracak (günahtan kurtaracak) bir kurtarıcının vereceği man ve yeni Yasa hakkındaki beklentileriyle ilgilidir (bkz. 8:12'ye ait not).

"Bana gelen asla acıkmaz, bana iman eden hiçbir zaman susamaz" "Asla" ve "hiçbir zaman" ifadeleri, Grekçe'de güçlü bir olumsuzluk ifade etmektedir (ikili olumsuz, krş. a.37).

"Gelen" ve "iman eden" ifadeleri arasında bir benzerlik ilişkisi bulunmaktadır (krş. 7:37-38). Her ikisi de şimdiki zamanlı ortaçtır. İsa'ya gelmek ve iman etmek tek bir kez verilecek anlık bir karar değil, paydaşlık, dostluk ve adanmışlıkla nitelenen bir yaşam biçiminin başlangıcıdır.

"acıkmaz ... susamaz" Açlık ve susuzluk kavramları, ruhsal gerçekleri açıklamak için sıklıkla kullanılmıştır (krş. Mez.42:1; Yşa.55:1; Amo.8:11-12; Mat.5:6).

6:37 "Baba'nın bana verdiklerinin hepsi bana gelecek" Bu ayetin öncelikli vurgusu Tanrı'nın mutlak yetkisidir. Bu teolojik gerçeğe kesin olarak değinen iki bölüm, Romalılar 9 ve Efesliler 1:3-14'tür. Her iki yerde de, insanın Tanrı'nın çağrısına karşılık vermesi gerektiği vurgulanır. "Herkes" anlamına gelen *pas* sözcüğü Romalılar 10'da dört kez geçmektedir. 1-7 ayetlerinde Tanrı'nın lütfu, 8-9 ayetlerinde ise iman çağrısı konularını elen alan Efesliler 2'de de durum böyledir. Tanrı'nın önbelirlemesi, kurtulmamış kişilerin önünde bir engel değil, kurtulmuş kişiler için bir öğreti olmalıdır. Bu öğretinin belkemiği Tanrı'nın sonsuza dek geçerli olarak hükümleri değil, sevgisi ve lütfudur. Ayette, Tanrı'nın İsa'ya verdiği herkesin O'na geleceği ifade edilmektedir. İlk adımı atan daima Tanrı'dır (krş. a.44, 65), ancak insanların da Tanrı'ya karşılık vermeleri gerekir (krş.1:12; 3:16).

"bana geleni asla kovmam" Bu, güçlü olumsuzluk içeren ('asla, -mam', ikili olumsuzluk) bir ifadedir. Tanrı'nın, herkesi Mesih aracılığıyla kendisine

gelmeye çağırdığını ve gelen herkesi sevgiyle karşılayacağını vurgulamaktadır (krş. Hez.18:21-23, 30-32; 1Ti.2:4; 2Pe.3:9). İlk adımı atan daima Tanrı'dır (krş. a.44, 65), ancak insanların da Tanrı'ya karşılık vermeleri gerekir (krş. Mar.1:15; Elç.20:21). Bu, imanlının sahip olduğu kurtuluşun sonsuz güvencesini ifade eden muhteşem bir ayettir (krş. Rom.8:31-39).

ÖZEL BAŞLIK: *İMANLININ SAHİP OLDUĞU GÜVENCE*

Kurtuluş güveni, hem Kutsal Kitap'ta vurgulanan hem de imanlının iman hayatında ve yaşam biçiminde deneyimlediği bir gerçektir.

A. Kutsal Kitap'a göre kurtuluş güvencesinin dayanağı şunlardır:
1. Baba Tanrı'nın karakteri
a. Yaratılış 3:15; 12:3
b. Mezmur 46:10
c. Yuhanna 3:16; 10:28-29
d. Romalılar 8:38-39
e. Efesliler 1:3-14; 2:5,8-9
f. Filipililer 1:6
g. 2.Timoteos 1:12
h. 1.Petrus 1:3-5

2. Tanrı Oğlu'nun gerçekleştirdiği işler
a. Başkâhinimiz olarak ettiği aracı dua, Yuhanna 17:9-24, özellikle a.12
b. Kurban sunusu olarak bizim yerimize ölmesi
    1. Romalılar 8:31
    2. 2.Korintliler 5:21
    3. 1.Yuhanna 4:9-10
c. Bizim için Tanrı'nın sağında sürdürdüğü aracılık
    1. Romalılar 8:34
    2. İbraniler 7:25
    3. 1.Yuhanna 2:1

3. Tanrı Ruhu'nun güçlendirmesi
a. Bizi çağırması, Yuhanna 6:44, 65
b. Kurtuluş güvencesiyle mühürlemesi
    1. 2.Korintliler 1:22; 5:5
    2. Efesliler 1:13-14; 4:30
c. Verdiği kişisel güven
    1. Romalılar 8:16-17
    2. 1.Yuhanna 5:7-13

B. İmanlının bu antlaşmaya vermesi gereken karşılık şudur:

1. Hem başlangıçta hem de iman yaşamı boyunca sürekli tövbe ve iman
    a. Markos 1:15

b. Yuhanna 1:12
c. Elçilerin İşleri 3:16; 20:21
d. Romalılar 10:9-13

2. Kurtuluşun hedefinin Mesih'in benzerliğine dönüşmek olduğunu sürekli hatırlamak
a. Romalılar 8:28-29
b. Efesliler 1:4; 2:10

3. Kurtuluş güvencesinin, yaşam biçiminde eyleme dökülmesi gerektiğini sürekli hatırlamak
a. Yakup
b. 1.Yuhanna

4. Kurtuluş güvencesinin, etkin iman ve dayanmayla devam etmesi gerektiğini sürekli hatırlamak
a. Markos 13:13
b. 1.Korintliler 15:2
c. İbraniler 3:14
d. 2.Petrus 1:10
e. Yahuda 20-21

6:38 "kendi isteğimi değil, beni gönderenin isteğini yerine getirmek için" Yeni Antlaşma hem Üçlübirlik'in birliğini (14:8-9) hem de üç ayrı kişiliğe sahip olduğunu (krş. 14:8-9) öğretir. Yuhanna bu ayette İsa'nın Baba'ya teslimiyetini vurgulamaktadır. (bkz. 5:19'a ait not; bkz. 5:24'te yer alan Özel Başlık: *Göndermek (Apostello)*.

"gökten indim" Tamamlanmış bir eylemi bildiren bu görülen geçmiş fiil, İsa'nın beden alıp yeryüzüne gelişini (krş. Yu.1:1; Ef.4:8-10) ve bu eylemin devam eden sonuçlarını ifade etmektedir. Aynı zamanda, İsa'nın göksel kökenini ortaya koyar (krş. 6:41, 62).

6:39 "bana verdiklerinden hiçbirini yitirmemem" 37. ayette yer alan "hepsi" ve bu ayette yer alan "hiçbirini" sözcükleri arasında bir ilişki olduğu açıkça görülmektedir. Yuhanna bu alışılmadık üslubu çeşitli defalar kullanmıştır (krş. 17:2, 24). Anlaşıldığı üzere vurgulu bir biçimde toplumsal bütünlükten söz edilmektedir (krş. 6:40, 45).

Bu, Tanrı'nın koruyucu gücüne ilişkin muhteşem bir vaat ve Hıristiyan'ın kurtuluş güvencesinin kaynağıdır (krş. Yu.10:28-29; 17:2, 24). 37. ayette yer alan fiil şimdiki zaman kipindeyken, 6:39'daki fiilin görülen geçmiş zaman kipinde olduğuna dikkat ediniz. Tanrı'nın armağanı bakidir! Ayrıca 6:39'daki son iki bildirim (yitirmemem, diriltmem) geniş zaman etken kipindedir; İsa, Baba'nın kendisine verdiklerinin hiçbirini yitirmez (6:37, 39) ve kendisine verilenlerin tümünü son gün diriltir (krş. 6:44). Burada, (1) seçim ve (2) imanda

devam etme konularına ilişkin vaatler yer almaktadır.

"son gün hepsini diriltmemdir" Burada, imanlılar için diriliş, İsa'ya iman etmeyenler içinse yargı günü olacak günden söz edilmektedir (krş. 6:40, 44, 54; 5:25, 28; 11:24 ve 1Ko.15). Frank Stagg, *A New Testament Theology* adlı kitabında bu konuya ilişkin bir açıklamada bulunmuştur:

> "Yuhanna Müjdesi İsa'nın ikinci gelişini vurgulamakta (14:3, 18vd, 28; 16:16, 22) ve son gün gerçekleşecek diriliş ve son yargıdan açıkça söz etmektedir (5:28vd; 6:39vd, 44, 53; 11:24; 12:48). Bununla birlikte, Yuhanna Müjdesi'nde sonsuz yaşam, yargı ve diriliş mevcut gerçeklerdir (3:18vd; 4:23; 5:25; 6:54; 11:23vd; 12:28, 31; 13:31vd; 14:17; 17:26)." *(s.311)*

6:40 "Babam'ın isteği ..." Bu, İsa'nın kendisine yöneltilen, "Tanrı'nın istediği işleri yapmak için ne yapmalıyız?" (6:28) sorusuna verdiği yanıttır. Bkz. 4:34'te yer alan Özel Başlık: *Tanrı'nın İsteği (thelema).*

"Oğul'u gören ... herkesin" Şimdiki zamanlı etken ortaçlar "gören" ve iman eden" birbirleriyle benzerdir (6:35'te yer alan "gelen" ve "iman eden" ortaçları gibi). Bu ifadeler yalnızca tek bir seferlik değil, devamlı olarak sürdürülen eylemler bildirmektedir. "Gören" sözü, bir kimsenin bir nesne veya kişiye onu anlamak veya tanımak amacıyla dikkatle gözünü dikmesi anlamında kullanılmıştır.

"O'na iman eden" Kurtuluşun bir iman ikrarı, doğru teoloji veya iyi ahlâklı bir yaşam biçimi değil, öncelikle kişisel bir ilişki olduğunu unutmayınız (krş. 3:16; 11:25-26). Önemli olan kişinin imanının yoğunluğu değil, kime iman ettiğidir. Bkz. 2:23'te yer alan Özel Başlık.

37a, 39, 44, 65 ayetlerinde değinilen Tanrı'nın mutlak seçimi ile 37b ve 40 ayetlerinde değinilen insanların imanla karşılık vermesi vurguları arasındaki dengeye dikkat ediniz. Kutsal Kitap'taki bu gerilimlerin sürdürülmesi gereklidir. Tanrı'nın mutlak gücü ve insanlığın özgür iradesi Kutsal Kitap'taki antlaşmanın iki yüzünü oluşturacaktır.

"sonsuz yaşama kavuşmasıdır" Bu, şimdiki zamanlı etken dilek kipindeki bir ifadedir; kişinin karşılık vermesi gerekmektedir (krş. 1Yu.5:11). Ayrıca, 6:39 genele hitap ederken, 6:40'ın bireye hitap ettiğine dikkat ediniz. Bu, kurtuluşun çelişkisidir.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 6:41-51

[41]"Gökten inmiş olan ekmek Ben'im" dediği için Yahudiler O'na karşı söylenmeye başladılar. [42]"Yusuf oğlu İsa değil mi bu?" diyorlardı. "Annesini de, babasını da tanıyoruz. Şimdi nasıl oluyor da, 'Gökten indim' diyor?" [43]İsa, "Aranızda söylenmeyin" dedi. [44]"Beni gönderen Baba bir kimseyi bana çekmedikçe, o kimse bana gelemez. Bana geleni de son günde dirilteceğim.

[45]Peygamberlerin yazdığı gibi, 'Tanrı onların hepsine kendi yollarını öğretecektir.' Baba'yı işiten ve O'ndan öğrenen herkes bana gelir. [46]Bu, bir kimsenin Baba'yı gördüğü anlamına gelmez. Baba'yı sadece Tanrı'dan gelen görmüştür. [47]Size doğrusunu söyleyeyim, iman edenin sonsuz yaşamı vardır. [48]Yaşam ekmeği Ben'im. [49]Atalarınız çölde man yediler, yine de öldüler. [50]Gökten inen öyle bir ekmek var ki, ondan yiyen ölmeyecek. [51]Gökten inmiş olan diri ekmek Ben'im. Bu ekmekten yiyen sonsuza dek yaşayacak. Dünyanın yaşamı uğruna vereceğim ekmek de benim bedenimdir."

6:41 "Yahudiler ... söylenmeye başladılar" Bu cümle bitmemiş bir eylemi zamanlı fiil ve Yahudiler'in sık sık söylendiklerini veya söylenmeye başladığını ima eder. Bu durum, İsrail halkının kırk yıl boyunca çölde dolaştığı dönemde (krş. Mısır'dan Çıkış ve Çölde Sayım Kitapları) yaşananlara çarpıcı biçimde benzemektedir. O dönemde yaşayan İsrailliler de Tanrı'nın temsilcisi olan ve kendilerine yiyecek sağlayan Musa'yı reddetmişlerdi.

6:42 Bu ayet, Yahudiler'in İsa'nın kendisi hakkında söylediği sözleri anladıklarını göstermektedir. İsa, öncesizlikten beri var olduğunu ve Tanrı olduğunu açıklamak için Yahudiler'in kullandıkları ve herkesin anlayabileceği günlük dili kullanıyordu!

6:43 "Aranızda söylenmeyin" Bu, olumsuz yüklemli şimdiki zamanlı bir buyruk ifadesidir ve halihazırda yapılmakta olan bir işin durdurulmasını buyurmaktadır.

6:44 "Beni gönderen Baba bir kimseyi bana çekmedikçe, o kimse bana gelemez" İlk adımı daima Tanrı atar (krş. 6:65 ve 15:16). Tüm ruhsal kararlar insanın dindarlığının değil (krş. Yşa.53:6), Kutsal Ruh'un kişiyi kendisine çekmesinin bir sonucudur. Tanrı'nın mutlak yetki sahibi oluşu ve insanın Tanrı'nın buyruklarına karşılık vermesi, Tanrı'nın iradesi ve merhameti tarafından ayrılmaz biçimde birbirine bağlanmıştır. Bu, Eski Antlaşma'daki *antlaşma* kavramıdır.

"Tanrı'nın bir kimseyi kendisine çekmesi"nin denge noktası, İsa'nın "bütün insanları kendime çekeceğim" dediği 12:32 ayetinde yer almaktadır. Bu eylem, peygamberlik sözlerine karşılık vermeyen Eski Antlaşma'daki Tanrı halkı örneğini (örn. Yşa.6:9-13; 29:13; Yer.) tersine çevirir. Tanrı artık peygamberler aracılığıyla İsrail'e değil, Oğlu aracılığıyla tüm insanlığa seslenmektedir (krş. İbr.1:1-3). Bkz. 5:24'te yer alan Özel Başlık: *Göndermek (Apostello)*.

ÖZEL BAŞLIK: *ÇAĞRILMIŞLIK*

İmanlıları çağırma, seçme ve kendine yöneltme konusunda ilk adımı daima Tanrı atar (krş. a.12; Yu.6:44, 65; 15:16; Ef.1:4-5, 11). "Çağrılma" kavramı teolojik açıdan çeşitli anlamlarda kullanılmaktadır:

A. Günahkârlar, Tanrı'nın, Mesih'in çarmıhta tamamladığı iş

aracılığıyla sergilediği lütfu sayesinde kurtulmaya çağrılırlar (yani, *kletos*, krş. Rom.1:6-7. Bu ayet, teolojik açıdan 1Ko.1:1-2 ve 2Ti.1:9; 2Pe.1:10 ayetleriyle benzerdir).
B. Rab'be yakaran günahkârlar kurtulacaklardır (yani, *epikaleo*, krş. Elç.2:21; 22:16; Rom.10:9-13). Bu ifade, Yahudiler'in tapınma sırasında kullandıkları bir deyiştir.
C. İmanlılar Mesih'in benzerliğinde yaşamaya çağrılmışlardır (yani, *klesis*, krş. 1Ko.1:26; 7:20; Ef.4:1; Flp.3:14; 2Se.1:11; 2Ti.1:9).
D. İmanlılar Tanrı'nın hizmetinde çeşitli görevleri gerçekleştirmeye çağrılmışlardır (krş. Elç.13:2; 1Ko.12:4-7; Ef.4:1).

6:45 "Peygamberlerin yazdığı gibi" Bu söz, Yeşaya 54:13 veya Yeremya 31:34'ten yapılmış bir alıntıdır.

"Baba'yı işiten ve O'ndan öğrenen herkes bana gelir" Tanrı'yı tanıdığını iddia edip İsa'yı reddetmek imkânsızdır (krş. 1Yu.5:1-12).

6:46 "bir kimsenin Baba'yı gördüğü anlamına gelmez" İsa, bir kişinin yalnızca kendisi aracılığıyla Tanrı'yı tanıyabileceğini ve anlayabileceğini bildiriyordu (krş. Yu.1:18; 14:6, 9). Musa bile Tanrı'yı hiçbir zaman gerçekten görememişti (krş. 5:32'ye ait not).

6:47 Bu ayet, İsa'nın tüm insanlığa sağladığı karşılıksız kurtuluş fırsatını özetlemektedir ("iman edenin", Şimdiki zamanlı etken ortaç; "sonsuz yaşam", krş. 6:51, 58; 3:15, 16, 36; 5:24; 11:26; 20:31). İsa Tanrı'nın tek gerçek vahyidir. Tanrı'ya açılan tek gerçek kapıdır (Müjde'nin dışlayıcılığı), ancak Adem'in tüm oğullarına ve kızlarına açıktır (Müjde'nin kapsayıcılığı

6:50 Bu ayette, tıpkı 6:31-35 gibi, ekmek sözcüğüyle yapılan bir sözcük oyunu bulunmaktadır; fiziksel ekmek "man" olduğu gibi, göksel ekmek de "İsa"dır. Fiziksel ekmek kişiye fiziksel yaşam verir ve bu yaşamın sürmesini sağlar. Ancak sürekli olarak yenmesi gerekir ve buna rağmen ölümü engelleyemez. Göksel ekmek ise kişiye sonsuz yaşam verir ve bu yaşamın sürmesini sağlar. Kabul edilmesi ve yenmesi, ruhsal ölüme derhal son verir.

6:51 "diri ekmek Ben'im" Bu, Yuhanna Müjdesi'nde yer alan önemli "Ben'im" ifadelerinden biridir (krş. 6:35, 48, 51). Bu ifade, İsa'nın kendisine dikkat çekmek için kullandığı edebi bir yöntemdi. Kurtuluş, tıpkı Tanrı hakkındaki vahiy gibi, en nihayetinde bir kişiden (İsa) ve o kişiyle (İsa'yla) kurulan dostluk ilişkisinden ibarettir.

"Dünyanın yaşamı uğruna vereceğim ekmek de benim bedenimdir" Bu söz, başlıca ihtiyacımızın yiyecek değil, İsa olduğunu vurgulayan bir mecazdır.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 6:52-59

[52]Bunun üzerine Yahudiler, "Bu adam yememiz için bedenini bize nasıl verebilir?" diyerek birbirleriyle çekişmeye başladılar. [53]İsa onlara şöyle dedi: "Size doğrusunu söyleyeyim, İnsanoğlu'nun bedenini yiyip kanını içmedikçe, sizde yaşam olmaz. [54]Bedenimi yiyenin, kanımı içenin sonsuz yaşamı vardır ve ben onu son günde dirilteceğim. [55]Çünkü bedenim gerçek yiyecek, kanım gerçek içecektir. [56]Bedenimi yiyip kanımı içen bende yaşar, ben de onda. [57]Yaşayan Baba beni gönderdiği ve ben Baba'nın aracılığıyla yaşadığım gibi, bedenimi yiyen de benim aracılığımla yaşayacak. [58]İşte gökten inmiş olan ekmek budur. Atalarınızın yedikleri man gibi değildir. Atalarınız öldüler. Oysa bu ekmeği yiyen sonsuza dek yaşar." [59]İsa bu sözleri Kefarnahum'da havrada öğretirken söyledi.

6:52 "çekişmeye başladılar" Bitmemiş eylemi gösteren bu fiil, geçmişteki bir eylemin başladığını veya devam ettiğini bildirmektedir. Metinde, kavga etmek anlamına gelen Grekçe bir sözcük kullanılmıştır (krş. Elç.7:26; 2Ti.2:23-24; Tit.3:9); aynı sözcük 2.Korintliler 7:5 ve Yakup 4:1-2'de de mecazi olarak kullanılmıştır.

"Bu adam yememiz için bedenini bize nasıl verebilir" İsa, Yuhanna Müjdesi'nde sürekli olarak ruhsal gerçekleri anlatmak için mecazi bir dil kullanır, ancak o mecazlar hep fiziksel gerçeklerle ilgili olduğu için yanlış anlaşılır (1) Nikodim, 3:4; (2) Samiriyeli kadın, 4:11; (3) Yahudi topluluğu, 6:52 ve (4) kendi öğrencileri, 11:11.

6:53-57 53 ve 54. ayetlerde yer alan fiiller oldukça ilginçtir. 53. ayetteki "yemek" ve "içmek" fiilleri olası başlatma bir eylemden söz eden geniş zamanlı etken dilek kipindeki fiillerdir. 54. ayetteki "yemek" ve "içmek" fiilleri ise devam etmekte olan bir eylemden söz eden şimdiki zamanlı etken ortaçtır (krş. 6:56, 57, 58). Bu durumun, bir kişinin başta Tanrı'ya imanla karşılık vermesi ve daha sonra imanla karşılık vermeye devam etmesi gerektiği gerçeğini doğruladığı anlaşılmaktadır (krş. 6:44).

İsa'nın "kanımı içmelisiniz" sözünü harfi harfine algılamak yanlıştır; Yahudiler'in kan içmek konusunda dehşete kapılmalarının nedeni, Levililer 17:10-14 ayetleridir. İsrailliler'in çölde yedikleri *man*ı kasteden (krş. 6:58) İsa'nın sözlerini Rab'bin Sofrası'yla ilgili bir bağlamda düşünerek kullanmak, tarihi ortamın ve edebi bağlamın bütünüyle tahrif edilmesi anlamına gelecektir.

6:54 "bedenimi ... kanımı" Bu, tıpkı "yürek" sözcüğü gibi, bütünüyle bir insandan söz eden mecazi bir İbranice ifadeydi.

6:55 "gerçek yiyecek ... gerçek içecektir" "Gerçek" sözcüğünün bu şekildeki kullanımı, Yuhanna'nın ayırt edici özelliklerinden biridir (bkz. aşağıda yer alan Özel Başlık). Yuhanna Müjdesi'ni diğer Müjde yazarlarından daha sonra kaleme alan Yuhanna, çeşitli sapkın öğretilerin ortaya çıkışına tanıklık etmiştir (Vaftizci Yahya'ya aşırı önem vermek, 'sakramentalizm', insan bilgisine aşırı önem verme ("Gnosisçilik") gibi.)

ÖZEL BAŞLIK: *YUHANNA'NIN YAZILARINDA "GERÇEK"* (ayrıca bkz. 17:3'de yer alan Özel Başlık)

Yuhanna, tıpkı *logos* kavramında olduğu gibi, *aletheia* ("gerçek") kavramına ilişkin İbranice ve Grekçe bilgiyi bir araya getirmiştir (krş. 1:1-14). İbranice *emeth* sözcüğü doğru veya güvenilir olan bir şeyi ifade eder (Septuaginta'da çoğunlukla *pisteuo* ile bağlantı vardır). Grekçe'de, Plato'nun ifade ettiği karşıtlıkla ilişkilendirilmiştir (hayali olan gerçeğe karşı, göksel olan dünyasal olana karşı). Bu düşünce, Yuhanna Müjdesi'ndeki karşıtlıkla uyum göstermektedir. Tanrı kendisini Oğlu'nda açıkça göstermiş ve tanıtmıştır (*aletheia* sözcüğü açığa çıkarmak, örtüsünü kaldırmak, açıkça göstermek anlamına gelen kökten türetilmiştir). Bu gerçek, çeşitli biçimlerde ifade edilmiştir:

1. İSİM: *aletheia*, gerçek
   a. İsa lütuf ve gerçekle doludur (krş. 1:14, 17 – Eski Antlaşma tabirleri).
   b. İsa, Vaftizci Yahya'nın tanıklığının odak noktasıdır (krş. 4:33; 18:37- son Eski Antlaşma peygamberi).
   c. İsa gerçeği bildirir (krş. 8:4, 44, 45, 46 – vahiy, önerme biçiminde ve kişiseldir).
   d. İsa (*Logos*, 1:1-3) gerçektir (krş. 17:17).

2. SIFAT: *alethes*, gerçek, güvenilir
   a. İsa'nın tanıklığı (krş. 5:31-32; 7:18; 8:13-14)
   b. İsa'nın yargısı (krş. 8:16)

3. SIFAT: *alethinus*, gerçek
   a. İsa gerçek ışıktır (krş. 1:9)
   b. İsa gerçek ekmektir (krş. 6:32)
   c. İsa gerçek asmadır (krş. 15:1)
   d. İsa doğru tanıktır (krş. 19:35)

4. BELİRTEÇ: *alethos*, gerçekten
   a. Samiriyeliler'in, İsa'nın dünyanın gerçek kurtarıcısı olduğuna ilişkin tanıklıkları (krş. 4:42)
   b. Musa'nın dönemindeki *man*ın aksine, İsa gerçek yiyecek ve gerçek içecektir (krş. 6:55)

Gerçek sözcüğü ve türevleri aynı zamanda başkalarının İsa hakkındaki tanıklıklarıyla ilgili olarak da kullanılmıştır: *alethes*

a. Vaftizci Yahya'nın tanıklığı doğrudur (krş. 10:41)
b. İsa'yı çarmıha geren askerlerden birinin tanıklığı doğrudur (krş. 19:35)
c. (Bu Müjde'yi kaleme alan) Yuhanna'nın tanıklığı doğrudur (krş. 21:24)

d. İsa, gerçek peygamber olarak görülmüştür (krş. 6:14; 7:40)

"Gerçek" kavramının Eski Antlaşma'daki ve Yeni Antlaşma'daki kullanımlarıyla ilgili ayrıntılı bilgi için George E. Ladd'in *A Theology of the New Testament (s.*263-269) adlı kitabına başvurabilirsiniz.

6:56 "bende yaşar, ben de onda" Bu gerçek, Yuhanna 15:4-7; 1.Yuhanna 2:6, 27, 28; 3:6, 24 ayetlerinde de ifade edilmiştir. İmanlıların imanda devam etmesi, Yeni Antlaşma'da sürekli olarak vurgulanır (krş. Gal.6:9; Va.2:7, 11, 17, 26; 3:5, 12, 21). Kişinin Tanrı'nın çağrısına verdiği karşılığın içten ve gerçek olup olmadığını, bu karşılığın sürekliliği belirler. Bir kimse yalnızca imanla başlamamalı, aynı zamanda imanla bitirmelidir. Jonathan Edwards, "Bir kişinin seçilmişliğinin kesin kanıtı, sona dek dayanmasıdır" demiştir. W. T. Conner ise, "Kurtulmak üzere seçilen bir kişinin kurtuluşu, Tanrı'nın tasarısında ve bilgisinde ezelden ebede dek kesindir. Bununla birlikte, yine de imana, devam eden ve zafer kazanan bir imana bağlıdır" demiştir.

6:57 "Yaşayan Baba" Bu ifade yalnızca burada yer almakla birlikte, benzer kavramlara Kutsal Kitap'ta sık sık rastlanmaktadır. Tanrı için kullanılan bu unvanın kökeni hakkında çeşitli açıklamalar bulunmaktadır:

1. Antlaşma Tanrısı'nın asıl adıdır (krş. Çık.3:13-16; 6:2-3).
2. "varlığım hakkın için" veya "RAB'bin varlığı hakkı için" şeklinde içilen antlar (krş. Say.14:21, 28; Yşa.49:18; Yer.4:2).
3. Tanrı'ya ilişkin bir tanım (krş. Mez.42:2; 84:2; Yşu.3:10; Yer.10:10; Dan.6:20, 26; Hoş.1:10; Mat.16:16; 26:63; Elç.14:15; Rom.9:26; 2Ko.3:3; 6:16; 1Se.1:9; 1Ti.3:15; 4:19; İbr.3:12; 9:14; 10:21; 12:22; Va.7:2).
4. Baba'nın kendisinde yaşam olduğu gibi Oğul'a da bu özelliği verdiğini bildiren Yuhanna 5:26 ve Baba'nın ölüleri diriltdiği gibi, Oğul'un da dilediklerine yaşam verdiğini bildiren Yuhanna 5:21 ayetleri.

6:58 Bu, Eski Antlaşma ile Yeni Antlaşma'nın ve Musa ile İsa'nın bir karşılaştırmasıdır (bkz. İbraniler'e Mektup Kitabı).

"Atalarınızın yedikleri ... öldüler" Bu ifade aynı zamanda soy (krş. 8:33-39) veya Kutsal Yasa (Torah) aracılığıyla kurtuluşun mümkün olmadığını bildiriyor olabilir.

"sonsuza dek" Bkz. aşağıda yer alan Özel Başlık.

ÖZEL BAŞLIK: *SONSUZA DEK* (GREKÇE DEYİŞLER)

İbranice'deki *olam* ifadesini çağrıştıran bir Grekçe deyiş, "sonsuza dek" anlamına gelmektedir (krş. Luk.1:33; Rom.1:25; 11:36; 16:27; Gal.1:5;

1Ti.1:17). Bkz. Robert B. Girdlestone, *Synonyms of the Old Testament*, (s.321-319). 'Sonsuz'la çeviren bazı terimler çoğuldur ve çoğulluk mecazi bir ifade, belki İbranice'deki 'ihtişam çoğulluğu' ya da Yahudilerin düşündüğü çeşit çağlardan söz ediliyor olabilir; masumiyet, kötülük, gelecek ya da 'doğruluk' çağları!

6:59 İsa, yaşadığı dönemde geçerli olan Yahudi inancını yaşamına uyguladı. Havrada eğitim gördü, havrada ibadet etti ve havrada öğretti. Kutsal Yasa'nın tüm gereksinimlerini yerine getirdi.

Havralar ilk olarak Babil sürgünü döneminde kurulmaya başladı (İ.S. 605-538). Yahudiler, on Yahudi'nin bulunduğu her yerde özel ibadet ve öğrenim yerleri kurdular. Havralar Yahudi kültürünün ve geleneklerinin koruyucu unsuru haline geldi. Yahudiler Yahuda'ya döndüklerinde ve tapınakta ibadet etmeye başladıklarında bu yerel havraları kapatmadılar.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 6:60-65

60 Öğrencilerinin birçoğu bunu işitince, "Bu söz çok çetin, kim kabul edebilir?" dediler. 61 Öğrencilerinin buna karşı söylendiğini anlayan İsa, "Bu sizi şaşırtıyor mu?" dedi. 62 "Ya İnsanoğlu'nun önceden bulunduğu yere yükseldiğini görürseniz...? 63 Yaşam veren Ruh'tur. Beden bir yarar sağlamaz. Sizlere söylediğim sözler ruhtur, yaşamdır. 64 Yine de aranızda iman etmeyenler var." İsa iman etmeyenlerin ve kendisine ihanet edecek kişinin kim olduğunu baştan beri biliyordu. 65 "Sizlere, 'Baba'nın bana yöneltmediği hiç kimse bana gelemez' dememin nedeni budur" dedi.

6:60 "Öğrencilerinin birçoğu" "Öğrenci" sözcüğünün bu şekildeki kullanımının çağrıştırdığı birçok yan anlam bulunmaktadır. Yuhanna'da "öğrenci" ve "iman etmek" ifadeleri İsa'nın hem gerçek izleyicileri (6:68) hem de geçici izleyicileri için kullanılmıştır (6:64, krş. 8:31-47).

6:62 Bu, tamamlanmamış birinci sınıf koşul cümlesidir. İsa, gereken karşılığı göstermek (iman etmek) için çok uzun süre bekledikleri için eylemi görecekler ama yararsız olacağını ima etmektedir (krş. Flp.2:10-11).

"önceden bulunduğu yere yükseldiğini" İsa'nın gökten geldiği vurgulanmaya devam edilmektedir. Burada açıklanan, İsa'nın öncesizlikten beri Baba'yla birlikte göklerde olduğu ve Baba Tanrı'yla yakın ilişki içinde bulunduğudur (krş. 17:5, 24).

ÖZEL BAŞLIK: *GÖĞE YÜKSELİŞ*

İsa'nın göğe yükselişini ifade etmek için çeşitli Grekçe sözcükler kullanılmıştır:

1. Elçilerin İşleri 1:2, 11, 22; *analambano*, "yukarı alınmak" (krş. 1Ti.3:16). Bu ifade aynı zamanda Septuaginta metinde (2Kr.2:9,11)

İlyas'ın göğe alınmasıyla ilgili olarak ve 1.Makabeler 2:58'de kullanılmıştır.

2. Elçilerin İşleri 1:9; *epairo*, "yukarı kaldırılmak", "yükseltilmek"
3. Luka 9:51; *analepsis* (*analambano*'nun bir türevidir)
4. *diistemi*, "ayrılmak", "terk etmek"
5. Yuhanna 6:62; *anabaino*, "yükselmek"

İsa'nın göğe yükselişi Matta ve Markos Müjdeleri'nde aktarılmaz. Markos Müjdesi 16:8 ayetiyle sona erer, ancak daha sonra yazmanlar tarafından yapılan üç eklemeden biri 16:19'daki olayı (*analambano*) anlatır.

6:63 6. bölümün bağlamı dikkate alındığında, bu ayet Eski Antlaşma ile Yeni Antlaşma ve de Musa ile İsa arasında yapılan karşılaştırmaya değiniyor olabilir (krş. 6:58; 2Ko.3:6 ve İbraniler Kitabı'nda yer alan iki antlaşma arasındaki karşılaştırma).

"Yaşam veren Ruh'tur" Bu, hem İsa hem de Kutsal Ruh için kullanılan birçok ifadeden biridir: (1) Kutsal Ruh yaşam veren sudur (7:38-39); İsa yaşam suyudur (4:10-14); (2) Kutsal Ruh gerçeğin Ruhu'dur (14:17; 15:26; 16:13), İsa gerçektir (14:6); (3) Kutsal Ruh Yardımcı'dır (14:16, 26; 15:26; 16:7), İsa da Yardımcı'dır (1Yu.2:1). Bkz. 16. bölümün sonunda yer alan Özel Başlık.

6:64 İsa'nın öğrencisi gibi görünen, fakat aslında sahte izleyicilerden oluşan bu topluluk, İsa'nın sahte öğrencisi Yahuda'nın düzeyine indirgenmiştir (krş. 6:70-31; 13:11). İmanın dereceleri, şüphesiz bilinmeyen bir konudur.

6:65 Bu ayet, 6:44 ile aynı gerçeği ifade etmektedir. Günaha düşmüş insanlık, kendi isteğiyle Tanrı'yı aramaya koyulmaz (krş. Rom.3:9-18'deki çeşitli Eski Antlaşma alıntıları). Bkz. 6:44'te yer alan Özel Başlık.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 6:66-71

66 Bunun üzerine öğrencilerinin birçoğu geri döndüler, artık O'nunla dolaşmaz oldular. 67 İsa o zaman Onikiler'e, "Siz de mi ayrılmak istiyorsunuz?" diye sordu. 68 Simun Petrus şu yanıtı verdi: "Rab, biz kime gidelim? Sonsuz yaşamın sözleri sendedir. 69 İman ediyor ve biliyoruz ki, sen Tanrı'nın Kutsalı'sın." 70 İsa onlara şu karşılığı verdi: "Siz Onikiler'i seçen ben değil miyim? Buna karşın içinizden biri iblistir." 71 Simun İskariot'un oğlu Yahuda'dan söz ediyordu. Çünkü Yahuda Onikiler'den biri olduğu halde İsa'ya ihanet edecekti.

6:67 "Onikiler" Yuhanna Müjdesi'nde, toplu olarak Elçileri ifade etmek için bu ifadenin kullanıldığı ilk yer burasıdır (krş. 6:70, 71; 20:24).

6:68 "Simun Petrus şu yanıtı verdi" Petrus, Onikiler'in sözcüsüydü (krş. Mat.16:16). Bu durum, öğrencilerin Petrus'u önderleri olarak gördüğü anlamına gelmemektedir (krş. Mar.9:34; Luk.9:46; 22:24).

“Sonsuz yaşamın sözleri sendedir” Hıristiyanlık hem (1) bir bildirinin içindeki gerçek (“sonsuz yaşamın sözleri”) hem de (2) bir kişide (İsa Mesih) açıklanan gerçektir. O halde Müjde, hem bir bildiri hem de bir kişidir. *Pistis* sözcüğü hem (1) bir bildiri (krş. Yah.3, 20) hem de (2) bir kişi (krş. Yu.1:12; 3:15-16) ile ilişkilidir.

6:69 “İman ediyor ve biliyoruz ki” Her iki fiil görülen geçmiş etken haber kipindedir. Kurtuluş kavramından 53. ayette geniş zaman, 40, 53-54, 56-57. ayetlerde ise şimdiki zaman kipinde söz edilmiştir (devam eden bir süreç). Burada ise, geçmişte sonuçlanmış bir eylemin yerleşik bir düzene oturduğunu ifade eden zaman kipi kullanılmıştır. Gerçek kurtuluşu ifade etmek için, Grekçe’deki tüm zaman kiplerinin kullanılması gerekir. Bkz. 9:7’de yer alan Özel Başlık: *Kurtuluşu İfade Etmek için Kullanılan Grekçe Zaman Kipleri*.

ÇÇ **“sen Tanrı’nın Kutsalı’sın”**
EÇ **“Allah’ın Kuddûsu sensin”**

“Tanrı’nın Kutsalı” Eski Antlaşma’da Mesih için kullanılan bir unvandır. Luka 1:35 ve Elçilerin İşleri 3:14’te alıntılanmıştır. Markos 1:23-24 ve Luka 4:33-34’te anlatılan kötü ruha tutulmuş adam, Mesih’e bu adla hitap etmiştir. Bkz. 1Yu.2:20’de yer alan Özel Başlık.

6:70 “Siz Onikiler’i seçen ben değil miyim?” Bu, öğrencilerin Tanrı tarafından seçildiğini vurgulayan diğer bir ifadedir (krş. 6:44 ve 65). İsa’nın 6:67’deki sorusuna dikkat ediniz. Kutsal Kitap’ta, Tanrı’nın seçimi ve insanın iradesi arasındaki gerilim sürmektedir. Bu iki unsur, antlaşma ilişkisinin farklı iki yüzünü oluşturmaktadır.

“Buna karşın içinizden biri iblistir” Bu ürkütücü ifade İsa’ya sırt çeviren öğrencilerin (krş. 6:66) birinden değil, İsa’ya iman ettiğini öne süren seçilmiş on iki öğrencinin birinden söz etmektedir. Birçok kişi bu sözün 13:2 veya 27 ile bağlantılı olduğunu düşünmektedir. Bu ayeti anlayabilmek için kendimize yöneltmemiz gereken birkaç soru bulunmaktadır: (1) İsa neden bir iblisi öğrencisi olarak seçmiştir? (2) bu metinde iblis sözü ne anlama gelmektedir?

İlk soru, peygamberlik bildirisiyle ilgilidir (krş. 17:12; Mez.41:9). İsa, Yahuda’nın ne yapacağını biliyordu. Yahuda, bağışlanması mümkün olmayan günahın nihai örneğidir. İsa’yı dinlemesine, gözüyle görmesine ve O’nunla yıllarca birlikte olmasına rağmen İsa’yı reddetmiştir.

İkinci sorunun iki muhtemel yanıtı vardır: (1) Bazıları, burada sözü edilenin Yahuda’nın içine giren İblis olduğunu düşünür (krş. 13:2, 27); daha büyük olasılıkla, (2) iblis sözcüğü genel anlamda kullanılmıştır. (1Ti.3:11, 2Ti.3:3; Tit.2:3 özellikle Şeytan’dan söz eder, çünkü Grekçe ‘belirteç’ vardır, ama burada yok) Yahuda, tıpkı Şeytan gibi, Eski Antlaşma’daki anlamıyla bir suçlayıcıdır. Grekçe sözcük (*diabolos*) iftiracı veya dedikoducu anlamına gelir.

6:71 “Simun İskariot” İskariot adının iki muhtemel anlamı vardır: (1)

İbranice'de, Yahuda'daki Keriyot Kenti'nden olan adam anlamına gelir (krş. Yşu.15:25). Eğer böyleyse, Yahuda, İsa'nın Celileli olmayan tek öğrencisidir; (2) Grekçe'de, Yahudi katillerin kullandığı bıçağa verilen addır. Bu olasılık, Yahuda'nın Yahudiler'in aşırı milliyetçi Yurtsever grubunun bir üyesi olabileceğini göstermektedir (bkz. 18:1'e ait not).

TARTIŞMA SORULARI

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Aşağıda yer alan tartışma soruları, Yuhanna Müjdesi'nin bu bölümünün ana konularını düşünmenize yardımcı olmak amacıyla verilmiştir. Soruların amacı kesin bir yanıt bulmanızı sağlamak değil, sizi düşündürmektir.

1. Yuhanna 6. bölüm Rab'bin Sofrası konusunu ele almakta mıdır? Neden?
2. İsa, "Yaşam ekmeği Ben'im" sözüyle ne açıklamak istiyordu?
3. İsa bu bölümde sözü edilen topluluğa neden böylesine ürkütücü bildirimlerde bulundu?

YUHANNA 7

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ'NİN PARAGRAF BAŞLIKLARI

Başlık	Ayet
İsa Yeruşalim'e Gidiyor	7:1-24
İsa, Mesih midir?	7:25-44
Yahudi Önderlerin İmansızlığı	7:45-52
Zinada Yakalanan Kadın	7:53

OKUMA DÖNGÜSÜ 3 (bkz. s.vii)

YAZARIN NİYETİNİ PARAGRAF SEVİYESİNDE KAVRAMA

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Tüm bölümü bir oturuşta okuyunuz. Konuları belirleyiniz. Konulara göre yaptığınız bölümlendirmeyi Çağdaş Çeviri'nin bölümlendirmesiyle karşılaştırınız. Paragraf başlıkları Tanrı tarafından esinlenmiş olmamakla birlikte, yazarın niyetini kavrayabilmek için kilit rol oynamaktadır. Bu niyeti kavramak da, yorumlamanın can alıcı noktasıdır. Her paragrafın yalnızca tek bir konusu bulunmaktadır.

1. Birinci paragraf

2. İkinci paragraf

3. Üçüncü paragraf

4. vb.

1-52. AYETLER HAKKINDA BAĞLAMA İLİŞKİN BİLGİLER

Arka Plan

A. 5 ve 6. bölümdeki olayların geçtiği ortam Fısıh Bayramı, 7:1 ile 10:21 arasındaki bölümünki ise Çardak Bayramı'dır (7:2).
B. Çardak Bayramı, verdiği hasat için Tanrı'ya şükretmek üzere kutlanıyordu (Çık.23:16; 34:22'deki Ürün Devşirme Bayramı). Ayrıca, İsrail halkının Mısır'dan çıkışı hatırlaması gereken bir dönemdi (Çardak Bayramı, Lev.23:29-44; Yas.16:13-15). Tişri ayının 15. günü kutlanırdı

(eylül sonu veya ekim başına rastlar).

SÖZCÜK VE İFADE ÇALIŞMASI

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 7:1-9

[1]Bundan sonra İsa Celile'de dolaşmaya başladı. Yahudi yetkililer O'nu öldürmeyi amaçladıkları için Yahudiye'de dolaşmak istemiyordu. [2]Yahudiler'in Çardak Bayramı yaklaşmıştı. [3]Bu nedenle İsa'nın kardeşleri O'na, "Buradan ayrıl, Yahudiye'ye git" dediler, "Öğrencilerin de yaptığın işleri görsünler. [4]Çünkü kendini açıkça tanıtmak isteyen bir kimse yaptıklarını gizlemez. Mademki bu şeyleri yapıyorsun, kendini dünyaya göster!" [5]Kardeşleri bile O'na iman etmiyorlardı. [6]İsa onlara, "Benim zamanım daha gelmedi" dedi, "Oysa sizin için zaman hep uygundur. [7]Dünya sizden nefret edemez, ama benden nefret ediyor. Çünkü yaptıklarının kötü olduğuna tanıklık ediyorum. [8]Siz bu bayramı kutlamaya gidin. Ben şimdilik gitmeyeceğim. Çünkü benim zamanım daha dolmadı." [9]İsa bu sözleri söyleyip Celile'de kaldı.

7:1 "Yahudi yetkililer O'nu öldürmeyi amaçladıkları için" Yuhanna'da "Yahudi yetkililer" ifadesi çoğunlukla kötü bir anlamda kullanılmıştır (krş. 1:19; 2:18,20; 5:10, 15, 16; 6:41, 52; 7:1, 11, 13, 35; 8:22, 52, 57; 9:18, 22; 10:24, 31, 33; 11:8; 19:7, 12; 20:19). Bu kişilerin İsa'ya duydukları nefret ve O'nu öldürme arzuları birçok kez kaydedilmiştir (krş. 5:16-18; 7:19, 30, 44; 8:37, 40, 59; 10:31, 33, 39; 11:8, 53).

7:2 "Yahudiler'in Çardak Bayramı" Hasat zamanında çiftçiler tarlalardaki küçük barınaklarda yaşadığından, bu bayram Çardak Bayramı olarak adlandırılıyordu (krş. Lev.23:34-44; Yas.16:13-17); bu durum İsrailliler'e Mısır'dan çıkış dönemini anımsatıyordu. Bu bayram sırasında izlenen tapınma düzeni ve gerçekleştirilen törenler, İsa'nın 7:1-10:21 bölümündeki öğretilerine bir temel oluşturmuştur. İsa 5 ve 6. bölümlerde de Fısıh Bayramı'ndan benzer biçimde yararlanmıştır.

7:3 "kardeşleri" İsa'nın ailesinden, 2:12 ayetinden bu yana ilk kez söz edilmektedir. Ailesinin, İsa'nın amacını, yöntemlerini ve niyetini anlamadıkları açıkça anlaşılmaktadır.

"Buradan ayrıl, Yahudiye'ye git" Burada, her yıl Celile'den yola çıkıp Fısıh Bayramı'nı kutlamak üzere Yeruşalim'e giden hacı kervanından söz edilmektedir (krş. Luk.2:41-44). Yuhanna Müjdesi'nin odak noktasının, İsa'nın Yeruşalim'de gerçekleştirdiği hizmet olduğunu unutmayın.

7:4 "açıkça" Bkz. aşağıda yer alan Özel Başlık.

ÖZEL BAŞLIK: *CESARET (parresia)*

Bu Grekçe sözcük "bütün" anlamına gelen *pan* ve "konuşma" anlamına

gelen *rhesis* sözcüklerinin birleşiminden oluşmuştur. Bu konuşma cesareti veya özgürlüğü, genellikle muhalefet veya reddedilme sırasında cesaret gösterme anlamını içermektedir (krş. Yu.7:13; 1Se.2:2).

Yuhanna'nın yazılarında (13 kez geçer) çoğunlukla açıkça ilan etmek anlamında kullanılmıştır (krş. Yu.7:4; ayrıca Pavlus'un yazılarında, Kol.2:15). Bununla birlikte, zaman zaman "açıkça" anlamına da gelebilmektedir (krş. Yu.10:24; 11:14; 16:25, 29).

Elçilerin İşleri Kitabı'nda Elçiler, İsa hakkındaki bildiriyi tıpkı İsa'nın Baba Tanrı'nın kendisi, tasarıları ve vaatleri hakkındaki bildiriyi ilan ettiği gibi, cesaretle duyurmuşlardır (krş. Elç.2:29; 4:13, 29, 31; 9:27-28; 13:46; 14:3; 18:26; 19:8; 26:26; 28:31). Pavlus, Müjde'yi cesaretle duyurabilmek (krş.1Se.2:2) ve Müjde'yi yaşayabilmek için (krş. Flp.1:20) dua edilmesini rica etmiştir (krş. Ef.6:19).

Pavlus'un Mesih'te sahip olduğu sona ilişkin umut, ona Müjde'yi bu kötü çağda duyurabilmek için cesaret ve güven vermiştir (krş. 2Ko.3:11-12). Pavlus ayrıca, İsa'nın izleyicilerinin gerektiği gibi davranacaklarıyla ilgili güvene de sahipti (krş. 2Ko.7:4).

Bu sözcüğün diğer bir anlamı daha vardır. İbraniler Kitabı'nda, imanlıların Mesih'te, Tanrı'ya yaklaşabilme ve O'nunla konuşabilme cesareti anlamında kullanılır (krş. İbr.3:6; 4:16; 10:19, 35). İmanlılar, Oğul'un aracılığıyla Baba'nın huzuruna kabul edilir ve sevgiyle kucaklanırlar!

Cesaret sözcüğü, Yeni Antlaşma'da çeşitli biçimlerde kullanılmıştır:

1. Güven, cesaret veya teminat:
   a. İnsanlara ilişkin (krş. Elç.2:29; 4:13, 31; 2Ko.3:12; Ef.6:19).
   b. Tanrı'ya ilişkin (krş. 1Yu.2:28; 3:21; 4:12; 5:14; İbr.3:6; 4:16; 10:19).
2. Açıkça, anlaşılır biçimde veya kesin olarak konuşmak (krş. Mar.8:2; Yu.7:13; 10:24; 11:14; 16:25; Elç.28:31).
3. Herkesin önünde, alenen konuşmak (krş. Yu.7:26; 11:54; 18:20).
4. Sözcüğün bir türevi (*parrhesiazomai),* zor koşullar altında bile cesaretle Müjde'yi duyurmak anlamında kullanılır (krş. Elç.18:26; 19:8; Ef.6:20; 1Se.2:2).

Cesaret sözcüğü, bu bağlamda sona ilişkin bir güvenden söz etmektedir. İmanlılar Mesih'in yeryüzüne ikinci gelişinden korkmazlar; Mesih'te kaldıkları ve Mesih'e benzer hayatlar sürdürdükleri için O'nun ikinci gelişini büyük bir heyecanla beklerler.

Mademki Bu, birinci sınıf koşul ifadedir; ifadenin yazar açısından doğru olduğu varsayılır.

7:5 "Kardeşleri bile O'na iman etmiyorlardı" İsa'yla aynı evde büyümüş olan kardeşleri için O'nu Mesih olarak kabul etmek oldukça güç olmalıydı (krş. Mar.3:20-21). İsa, dünyasal erkek ve kız kardeşlerine ilgi gösterdi. Ölümden dirildikten sonra yeryüzündeki insanlara görünmesinin amaçlarından biri,

kendisini onlara tanıtmaktı. Nihayet İsa'ya iman ettiler! Yakup, Yeruşalim'deki imanlılar topluluğunun önderi oldu. Yakup ve Yahuda, bugün Yeni Antlaşma'da okuduğumuz kendi adlarıyla anılan kitapları kaleme aldılar.

"kendini dünyaya göster" İsa, kardeşlerinin 7:4'te kullandığı "dünya" ifadesinin ne anlama geldiğini 7:7'de açıklar. İsa dünyanın itaatsizliğini ve günahını açığa vurduğundan (krş. 3:19-20), dünya O'nu kabul etmiyor ve sevmiyor, aksine kendine düşman görüyordu (krş. 15:18-19; 17:14; 1Yu.3:13).

7:6 "Benim zamanım daha gelmedi" İsa görevinin ne olduğunu anlamıştı (krş. 12:23; 13:1; 17:1-5). Müjde'yi açıklayan olayların gözler önüne serilmesi için Tanrı tarafından belirlenen bir zaman çizelgesi vardı.

7:8
ÇÇ **"Siz bu bayramı kutlamaya gidin. Ben şimdilik gitmeyeceğim"**
EÇ **"Siz bu bayrama çıkın; ben bu bayrama daha çıkmam"**

Antik çağa ait birkaç Grekçe elyazmasında "şimdilik" sözü yer almaz. Bu belirtecin, 8 ve 10. ayetler arasında görülen çelişkinin ortadan kaldırılması amacıyla ilk yazmanlar tarafından eklendiği anlaşılmaktadır. "Şimdilik" belirteci P66, P75, B, L, T, & W elyazmalarında yer almaktadır.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 7:10-13

10 Ne var ki, kardeşleri bayramı kutlamaya gidince, kendisi de gitti. Ancak açıktan açığa değil, gizlice gitti. 11 Yahudi yetkililer O'nu bayram sırasında arıyor, "O nerede?" diye soruyorlardı. 12 Kalabalık arasında O'nunla ilgili bir sürü laf fısıldanıyordu. Bazıları, "İyi adamdır", bazıları da, "Hayır, tam tersine, halkı saptırıyor" diyorlardı. 13 Bununla birlikte yetkililerden korktukları için, hiç kimse O'ndan açıkça söz etmiyordu.

7:11 "Yahudi yetkililer" Bu bölümde, İsa'yla temas kuran dört ayrı grup bulunmaktadır: (1) Kardeşleri; (2) Yahudi yetkililer (din önderlerini ifade eder); (3) kalabalık (Çardak Bayramı'nı kutlamaya giden hacılar); (4) Yeruşalim halkı (Yüksek Kurul üyelerini tanıyan ve İsa'yı öldürme tasarılarından haberdar olan yerel halk).

7:12 "bir sürü laf fısıldanıyordu" Müjde, bütün insan toplulukları arasında benzer tepkilere yol açar. Bu durum, insanların sahip olduğu farklı ruhsal becerileri ve anlayış düzeylerini göstermektedir (krş. 7:40-44).

7:13 "yetkililer" Burada söz edilen kalabalık tamamen Yahudiler'den oluşuyordu. Bu ifade, Yuhanna'nın "yetkililer" sözünü Yeruşalim'deki din önderleri için kullandığını açıkça göstermektedir (bkz. 7:1'e ait not).

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 7:14-18

[14]Bayramın yarısı geçmişti. İsa tapınağa gidip öğretmeye başladı. [15]Yahudiler şaşırdılar. "Bu adam hiç öğrenim görmediği halde, nasıl bu kadar bilgili olabilir?" dediler. [16]İsa onlara, "Benim öğretim benim değil, beni gönderenindir" diye karşılık verdi. [17]"Eğer bir kimse Tanrı'nın isteğini yerine getirmek istiyorsa, bu öğretinin Tanrı'dan mı olduğunu, yoksa kendiliğimden mi konuştuğumu bilecektir. [18]Kendiliğinden konuşan kendini yüceltmek ister, ama kendisini göndereni yüceltmek isteyen doğrudur ve O'nda haksızlık yoktur."

7:14 "Bayramın yarısı geçmişti" İsa'nın neden bu ana dek beklediği kesin olarak bilinmemektedir. İsa'nın bekleyerek geçirdiği sürenin, bayramı kutlamak için kente gelen insanların ve yerel halkın İsa ve gerçekleştirdiği işlerle ilgili düşünmelerini ve bu konuyu aralarında tartışmalarını mümkün kıldığı düşünülebilir. Bu süre aynı zamanda, Yahudi yetkililerin İsa'ya duydukları düşmanlığı açıkça göstermelerini de sağlamıştır (krş. 7:13).

7:15 "Bu adam hiç öğrenim görmediği halde, nasıl bu kadar bilgili olabilir?" Bu sözler, İsa'nın din bilgini yetiştiren resmi okullarda eğitim görmediği ve tanınmış din bilginlerinden birinin öğrencisi olmadığı anlamına gelmektedir. "Bu adam" sözü, Yahudi yetkililerin İsa'ya duydukları saygısızlığı ifade eden bir anlam içermektedir (krş. 18:17, 29).

İsa'nın öğretisi, (1) içeriği ve (2) biçimi nedeniyle dinleyicilerini sık sık şaşırtmıştır (krş. Mar.1:21-22; Luk.4:22). Hahamlar ve diğer din bilginleri birbirlerinin sözlerini bildirirken, İsa Tanrı'nın sözlerini bildirdiğini iddia ediyordu!

7:16 İsa, yalnızca Baba'ya teslimiyetine (bkz. 5:19'a ait not) değil, aynı zamanda Baba hakkında sahip olduğu benzersiz bilgiye dikkat çekmektedir. Halkın ve yetkililerin dünyasal öğretmenleri vardı; ancak İsa'nın öğretmeni, göklerdeki Baba Tanrı'ydı.

7:17 "Eğer" Bu cümle, üçüncü sınıf bir koşul cümlesidir ve olası ya da muhtemel bir eylemden söz eder. Müjde'nin herkese sunduğu kurtuluş fırsatı (krş. 1:12; 3:16) ile Tanrı'nın mutlak yetkisi (krş. 6:44, 65) arasındaki çelişki burada da görülmektedir. Bir kişinin kurtuluşa kavuşabilmesi için, öncelikle Kutsal Ruh'un o kişiyi Tanrı'ya yöneltmesi gerekmektedir (krş. 16:8-13).

7:18 İsa burada, benzersizliğini ve günaha düşmüş insanlıktan ne kadar farklı olduğunu ifade etmektedir: (1) Kendini yüceltmeye çalışmaz; (2) Baba'yı yüceltmek istemektedir; (3) Doğrudur ve (4) Günahsızdır.

"kendisini göndereni yüceltmek isteyen" Bkz. 1:14'e ait not.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 7:19-24

[19]Musa size Kutsal Yasa'yı vermedi mi? Yine de hiçbiriniz Yasa'yı yerine getirmiyor. Neden beni öldürmek istiyorsunuz?" [20]Kalabalık, "Cin çarpmış seni!"

dedi. "Seni öldürmek isteyen kim?" [21]İsa, "Ben bir mucize yaptım, hepiniz şaşkına döndünüz" diye yanıt verdi. [22]"Musa size sünneti buyurduğu için –aslında bu, Musa'dan değil, atalarınızdan kalmadır– Şabat Günü birini sünnet edersiniz. [23]Musa'nın Yasası bozulmasın diye Şabat Günü biri sünnet ediliyor da, Şabat Günü bir adamı tamamen iyileştirdim diye bana neden kızıyorsunuz? [24]Dış görünüşe göre yargılamayın, yargınız adil olsun."

7:19 Bu soru, yapısı itibarıyla "evet" yanıtını gerektirmektedir.

"Yine de hiçbiriniz Yasa'yı yerine getirmiyor" İsa'nın bu sözü, Çardak Bayramı'nı kutlamak üzere Yeruşalim'e gelen bu Yahudiler için oldukça sarsıcı olmalıydı.

Kutsal Yasa kasten adam öldürmeyi kesin olarak yasaklıyordu. Yahudi önderler buna rağmen İsa'yı öldürmeyi tasarlıyorlardı. Yeruşalim halkı yetkililerin bu tasarısından haberdar olmasına rağmen onları engellemedi ya da şikayet etmedi.

"Neden beni öldürmek istiyorsunuz?" 20. ayetteki soruyu din önderleri değil, bayram nedeniyle Yeruşalim'e gelen ve bu yüzden İsa'yı öldürme tasarısından habersiz olan kişilere yöneltmiştir. 25. ayette, Yeruşalim halkının, yetkililerin İsa'yı öldürme tasarısından haberdar oldukları görülmektedir.

Din önderleri, İsa'nın gücünü ve anlayışını mazur göstermek için, O'nun cinlere tutsak olduğunu iddia ediyorlardı (krş. Mat.9:34; 11:18; 12:24; Mar.3:22-30; Yu.8:48-52; 10:20-21).

7:20 "Cin çarpmış seni!" İsa'yla karşılaşan herkesin, O'nun sahip olduğu ruhsal gücün farkına vardığı açıktır. Asıl soru, bu gücün hangi kaynaktan geldiğidir. Yahudi yetkililer İsa'nın gerçekleştirdiği mucizeleri ve büyük işleri inkâr edemiyorlardı. Bu yüzden de, İsa'nın gücünün Şeytan'dan veya cinlerden kaynaklandığını iddia ediyorlardı.

Yeruşalim'e Çardak Bayramı'nı kutlamak için gelen Yahudiler de, din önderleriyle aynı ifadeyi ("Cin çarpmış seni") kullanmışlar, ancak bu sözü daha farklı bir anlamda söylemişlerdi. Bu insanlar, İsa'nın mantıksızca ve paranoyakça davrandığını ifade etmeye çalışıyorlardı.

7:22 "aslında bu, Musa'dan değil, atalarınızdan kalmadır" Sünnet geleneği Tanrı'nın Musa aracılığıyla verdiği Kutsal Yasa'yla başlamamıştı. Tanrı, İbrahim'le yaptığı özel antlaşmanın simgesi olarak, İbrahim ve ev halkının sünnet olmasını buyurmuştu (krş. Yar.17:9-14; 21:4; 34:22).

"Şabat Günü birini sünnet edersiniz" İsa, halkın bir bebeğin sünnet edilebilmesi için Şabat kurallarını bir kenara bırakmaya hazır olduğunu, ancak bir adamın iyileştirilmesi için Şabat Günü'nü engel saydığını ifade ediyordu. İsa'nın bu bölüm boyunca, geleneksel Yahudi inancının mantık ve düşünce üslubunu kullandığını anlamak önemlidir.

7:23 “Şabat Günü bir adamı tamamen iyileştirdim diye bana neden kızıyorsunuz?” Burada, ya İsa’nın 5:1-9 ayetlerinde aktarılan şifa mucizesinden ya da Çardak Bayramı sırasında gerçekleştirdiği diğer bir şifa mucizesinden söz edilmektedir.

7:24 “Dış görünüşe göre yargılamayın, yargınız adil olsun” İsa’nın bu sözü, Yeşaya 11:3 ayetini düşündürmektedir. Bu olumsuz buyruk halihazırda bir eylemin durdurulmasını ima eder. Ayetin ikinci kısmı aciliyeti ima eden geniş zamanlı bir emirdir.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 7:25-31

[25]Yeruşalimliler’in bazıları, “Öldürmek istedikleri adam bu değil mi?” diyorlardı. [26]“Bakın, açıkça konuşuyor, O’na bir şey demiyorlar. Yoksa önderler O’nun Mesih olduğunu gerçekten kabul ettiler mi? [27]Ama biz bu adamın nereden geldiğini biliyoruz. Oysa Mesih geldiği zaman O’nun nereden geldiğini kimse bilmeyecek.” [28]O sırada tapınakta öğreten İsa yüksek sesle şöyle dedi: “Hem beni tanıyorsunuz, hem de nereden olduğumu biliyorsunuz! Ben kendiliğimden gelmedim. Beni gönderen gerçektir. O’nu siz tanımıyorsunuz. [29]Ben O’nu tanırım. Çünkü ben O’ndanım, beni O gönderdi.” [30]Bunun üzerine O’nu yakalamak istediler, ama kimse O’na el sürmedi. Çünkü O’nun saati henüz gelmemişti. [31]Halktan birçok kişi ise O’na iman etti. “Mesih gelince, bunun yaptıklarından daha mı çok mucize yapacak?” diyorlardı.

7:25 “Öldürmek istedikleri adam bu değil mi?” Bu soru, yapısı itibarıyla “evet” yanıtını gerektirmektedir (krş. 5:17; 7:19); ayrıca, 7:36’ya dek devam eden bir soru dizisinin ilk halkasıdır.

7:26 “Yoksa önderler O’nun Mesih olduğunu gerçekten kabul ettiler mi?” Bu soru, yapısı itibarıyla “hayır” yanıtını gerektirmektedir.

7:27 “biz bu adamın nereden geldiğini biliyoruz. Oysa Mesih geldiği zaman O’nun nereden geldiğini kimse bilmeyecek” Yahudiler’in bu düşüncesi, Malaki 3:1 ayetine dayanan Mesih’in ansızın tapınağa geleceği inancından kaynaklanıyordu. Bu inanışa, 1.Hanok 48:6 ve 4.Ezra 13:51-52’de rastlanır.

7:28 İsa bu ayette, (1) kendisini Tanrı’nın gönderdiğini (krş. 3:17, 34; 5:36, 38; 6:29; 7:29; 8:42; 10:36; 11:42; 17:3, 18, 21, 23, 25; 20:2) ve (2) halkın Tanrı’yı tanımadığını (krş. 5:42; 8:19, 27, 54-55; 16:3) açıklamaktadır.

“Beni gönderen gerçektir” Baba gerçek olduğu gibi (krş. 3:33; 8:26, 1Yu.5:20), Oğul da gerçektir (krş. 7:18; 8:16). Bkz. 6:55’te ve 17:3’te yer alan Özel Başlıklar: *Gerçek*.

7:29 “Ben O’nu tanırım. Çünkü ben O’ndanım, beni O gönderdi” Yahudi din önderleri, İsa’nın bu sözünü Tanrı’ya küfür olarak kabul ettiler ve İsa’yı

öldürmek istemelerinin gerekçesi olarak kullandılar. Bkz. 5:24'te yer alan Özel Başlık: *Göndermek (Apostello)*.

7:30 "O'nu yakalamak istediler" Bu bitmemiş eylemi gösteren fiil, Yahudi yetkililerin (1) İsa'yı yakalamak için fırsat kollamaya başladıkları veya (2) O'nu tekrar tekrar tutuklamaya çalıştıklarını, fakat İsa'nın Mesih olduğuna inanan Yahudiler arasında bir ayaklanmanın çıkmasını istemedikleri anlamına gelmektedir.

"Çünkü O'nun saati henüz gelmemişti" Bu ifade, Tanrı tarafından belirlenen bir zaman çizelgesi olduğunu bildiren ve defalarca yinelenen bir peygamberlik sözüdür (krş. 2:4; 7:6, 30; 8:20; 12:23, 27; 13:1; 17:1).

7:31 "Halktan birçok kişi ise O'na iman etti" Burada, Mesih olarak gerçekleştireceği görev hakkında yanlış düşüncelerle dolu olsa da, İsa'ya duyulan gerçek bir imandan söz edilmektedir. Hiç kimse "kusursuz" bir imana sahip değildir (krş. Nuh, İbrahim, Musa, Davut ve Onikiler). Bkz. 2:23'te yer alan Özel Başlık.

"Mesih gelince, bunun yaptıklarından daha mı çok mucize yapacak?" Bu soru, Grekçe'deki yapısı itibarıyla "hayır" yanıtını gerektirmektedir.

George E. Ladd, *A Theology of the New* Testament adlı kitabında, İsa'nın, insanları kendisine iman etmeye teşvik etmek için "mucizelerden" yararlanmasına ilişkin ilginç bir yorumda bulunur:

> "Mucizeler ve iman arasındaki ilişki, anlaşılması kolay bir konu değildir. Bunun nedeni, sahip olduğumuz bilgilerin iki yönlü olmasıdır. Mucizeler zaman zaman İsa'ya iman edilmesini sağlamak için sergilenmiştir (2:23; 6:14; 7:31; 10:42). Diğer yandan, mucizelere tanıklık eden, ancak buna rağmen iman etmeyen kişiler olmuştur (6:27; 11:47; 12:37). İsa bir keresinde, mucize görmedikçe iman etmeyeceğini söyleyen Yahudiler'i azarlamıştır (4:48; 6:30). Mucizeler ve iman arasında mevcut olan bir tür gerilim, bu ilişkiyi tanımlamakta bizlere yardımcı olabilir. Mucizelerin gerçek anlamını ve İsa'ya dair tanıklıklarını anlayabilmek için iman gerekir; iman etmeyen kişilere göre, mucizeler anlamsız alâmetlerden başka bir şey değildir. Uygun biçimde karşılık veren kişiler içinse, mucizeler, imanı tasdik eden ve derinleştiren araçlardır. İsa'nın gerçekleştirdiği mucizelerin insanları iman etmeye zorlamadığı açıktır. Öte yandan, İsa'nın gerçekleştirdiği işler, İsa'nın görevini ve yapmakta olduğu şeyleri anlayabilen kişiler için yeterli tanıklıklardır. İsa'nın yaptığı işler, günah içindeki ruhsal körleri suçlu çıkaran ve onları körlük konusunda sertleştiren araçlardır" (s.274).

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 7:32-36

32 Ferisiler halkın İsa hakkında böyle fısıldaştığını duydular. Başkâhinler ve Ferisiler O'nu yakalamak için görevliler gönderdiler. 33 İsa, "Kısa bir süre daha

sizinleyim" dedi, "Sonra beni gönderene gideceğim. [34]Beni arayacaksınız ama bulamayacaksınız. Ve benim bulunduğum yere siz gelemezsiniz." [35]Bunun üzerine Yahudiler birbirlerine, "Bu adam nereye gidecek de biz O'nu bulamayacağız?" dediler. "Yoksa Grekler arasında dağılmış olanlara gidip Grekler'e mi öğretecek? [36]'Beni arayacaksınız ama bulamayacaksınız. Ve benim bulunduğum yere siz gelemezsiniz' diyor. Ne demek istiyor?"

7:32 "Başkâhinler ve Ferisiler" Burada sözü edilen, Yüksek Kurul üyeleridir. İsrail'in yalnızca tek bir başkâhini vardı, ancak Roma işgalinden sonra bu makam birkaç varlıklı Yahudi ailenin yararlandığı siyasi bir ayrıcalık haline geldi ve başkâhinlik, bir aile üyesinden diğerine geçen bir göreve dönüştü.

"O'nu yakalamak için görevliler gönderdiler" Burada, Levililer'den oluşan tapınak muhafızlarından söz edilmektedir. Tapınağın dışındaki bölgede kısıtlı bir yetkiye sahiptiler (krş. 7:45, 46; 18:3, 12, 18, 22).

7:33 "Kısa bir süre daha sizinleyim" Bu, Yuhanna Müjdesi'nde yaygın bir ifadedir (krş. 12:35; 13:33; 14:19; 16:16-19). İsa kim olduğunu, başına ne geleceğini ve bunun ne zaman gerçekleşeceğini biliyordu (krş. 12:23; 13:1; 17:1-5).

"beni gönderene gideceğim" Bu söz, İsa'nın insanlığı günahtan kurtarma görevinin sonunda gerçekleşecek olayları ifade etmektedir: İsa'nın çarmıha gerilmesi, ölümden dirilmesi, göğe yükselmesi ve öncesizlikten beri sahip olduğu görkem ve yüceliğe kavuşması (krş. 17:1-5).

7:34 İsa'nın bu sözleri, öğrencileriyle birlikte son akşam yemeğini yediği sırada söylediği sözlere oldukça benzmektedir (13:33; krş. 7:36 ve 8:21).

7:35-36 "Yoksa Grekler arasında dağılmış olanlara gidip Grekler'e mi öğretecek?" Bu soru, yapısı itibarıyla "hayır" yanıtını gerektirmektedir ve kinaye içermektedir. Tanrı'nın isteği daima tüm ulusları kucaklamak olmuştur (krş. Yar.3:15). Çardak Bayramı süresince dünyadaki tüm uluslar için toplam yetmiş boğa kurban edilirdi. Yahudiler, öteki uluslar için dua etmek ve onları aydınlatmakla yükümlüydüler. Bu gerçek, halkın bu sorusunun ardında yatan kültürel temeli yansıtıyor olabilir. "Grekler" sözü, "Yahudi olmayanlar" veya "öteki uluslar" anlamında kullanılıyordu. "Dağılmış olanlar" (*disperia*) sözü ise Yahudi olmayan ulusların yaşadığı ülkelerde yaşayan Yahudiler'i ifade ediyordu. Bu ayette anlatılanlar, halkın, İsa'nın kullandığı mecazi dili nasıl yanlış anladığının diğer bir örneğidir.

Aynı zamanda, İsa'nın öğretisindeki dikey karşıtlığın diğer bir örneği görülmektedir. Halk, İsa'nın öğretisindeki "göksel" ve "dünyasal" sınıflandırmayı anlamadığı ve O'nun sözlerini harfi harfine algıladığı için söylediklerini yanlış yorumluyordu. İsa Baba'dan geliyordu ve Baba'ya dönmesi gerekiyordu.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 7:37-39

[37]Bayramın son ve en önemli günü İsa ayağa kalktı, yüksek sesle şöyle dedi: "Bir kimse susamışsa bana gelsin, içsin. [38]Kutsal Yazı'da dendiği gibi, bana iman edenin 'içinden diri su ırmakları akacaktır.'" [39]Bunu, kendisine iman edenlerin alacağı Ruh'la ilgili olarak söylüyordu. Ruh henüz verilmemişti. Çünkü İsa henüz yüceltilmemişti.

7:37 "Bayramın son ve en önemli günü" Bu bayramın yedi gün mü (krş. Yas.16:13) yoksa sekiz gün mü (krş. Lev.23:36; Neh.8:17; 2. Makabeler 10:60 ve Josephus) sürdüğü kesin olarak bilinmemektedir. İsa'nın yaşadığı dönemde bu bayramın sekiz gün sürdüğü anlaşılmaktadır; ancak son gün, bayramın ilk yedi gününde olduğu gibi Şiloah Havuzu'ndan su alınıp sunağın dibine dökülmüyordu. Çardak Bayramı'nın ilk yedi gününde gerçekleştirilen bu töreni, Talmud'un Yeşaya 12:3'ten alıntı yapan ilgili bölümünden öğrenmekteyiz (Sukka). Bu tören, ekinler için yapılan yağmur duasını görsel olarak simgeliyor olabilirdi.

"Bir kimse susamışsa" Bu, bütün insanlığı İsa'ya iman etmeye çağıran evrensel bir davettir (bkz. 7:17'ye ait not). Üçüncü sınıf koşul ve muhtemel eylemi ima eder.

"bana gelsin, içsin" İsa aynı benzetmeyi 4:13-15 ayetlerinde yapmıştır. Burada, Mesih'in su sağlayan Kaya olduğundan söz ediliyor olabilir (krş. 1Ko.10:4). Ayrıca, Yeşaya 55:1-3'teki Eski Antlaşma daveti ve Çardak Bayramı süresince sunağın dibine su dökülmesi geleneğiyle de bağlantılı olduğu anlaşılmaktadır.

Antik çağa ait bazı Grekçe elyazmalarında "bana" sözcüğü yer almaz (krş. P66, א ve D). Bu sözcük P66c, P75 ve אc'de yer almakta ve bağlam tarafından ima edilmektedir. Yuhanna Müjdesi'nde insanlar İsa'ya güvenmeye ve inanmaya teşvik edilir. Müjde'nin odak noktası kişiseldir.

7:38 "Kutsal Yazı'da dendiği gibi" Bu ayetin Eski Antlaşma'nın hangi bölümünden alıntılandığını belirlemek güçtür. Yeşaya 44:3; 58:11; Hezekiel 47:1, Zekeriya 13:1 veya 14:8'den alıntılanmış olması mümkündür.

"bana iman edenin" İfade, iman etmeyi de içeren kişisel bir ilişkinin sürdürülmesini vurgulamaktadır. Bu açıdan, Yuhanna 15'teki "kalmak" kavramına benzer.

"içinden diri su ırmakları akacaktır" İçinden su akacak kişinin (1) İsa'nın kendisi (krş. ilk kilise babaları); (2) Mesih'e iman eden imanlılar veya (3) Yeruşalim Kenti olabileceği yönünde çeşitli varsayımlarda bulunulmuştur. Aramice'de, "iman edenin" sözünde kullanılan zamir Yeruşalim Kenti'ni ifade edecek biçimde anlaşılabilmektedir (din bilginleri bu görüşü savunmuşlardır; krş. Hez.47:1-12 ve Zek.14:8).

İsa kendisini “yaşam suyu” olarak adlandırmıştır (krş. 4:10). Burada ise, kendisini izleyen kişilerde yaşam suyunu üretecek Kutsal Ruh’tan söz etmektedir (krş. 7:39). Bu kavram, Kutsal Ruh’un imanlı kişide Mesih’i biçimlendirme işlevine benzer (krş. Rom.8:29; Gal.4:19; Ef.4:13).

7:39 “Ruh henüz verilmemişti. Çünkü İsa henüz yüceltilmemişti” Anlaşıldığı üzere, bu sözler Yuhanna’nın İsa’nın çarmıha gerilmesiyle ilgili daha sonraki düşüncelerini yansıtmaktadır (krş. 16:7). Aynı zamanda, İsa’nın çarmıha gerilmesinin ve imanlılara Kutsal Ruh’un verildiği Pentikost Günü’nün “yücelik” olarak ifade edilmesi de, bu kavramların önemini ortaya koymaktadır (krş. Yu.3:14; 12:23; 17:1vd).

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 7:40-44

40Halktan bazıları bu sözleri işitince, “Gerçekten beklediğimiz peygamber budur” dediler. 41Bazıları da, “Bu Mesih’tir” diyorlardı. Başkaları ise, “Olamaz! Mesih Celile’den mi gelecek?” dediler. 42“Kutsal Yazı’da, ‘Mesih, Davut’un soyundan, Davut’un yaşadığı Beytlehem Kenti’nden gelecek’ denmemiş midir?”
43Böylece İsa’dan dolayı halk arasında ayrılık doğdu. 44Bazıları O’nu yakalamak istedilerse de, kimse O’na el sürmedi.

7:40 “Gerçekten beklediğimiz peygamber budur” Burada, Musa’nın Yasa’nın Tekrarı 18:15, 18’de yer alan Mesih’e ilişkin vaadinden söz edilmektedir. Birçok kişi İsa’yı peygamber olarak görüyordu (krş. 4:19; 6:14; 9:17; Mat.21:11). Bu insanlar İsa’nın gücünü kabul ediyor, fakat kimliğini ve görevini yanlış anlıyordu.

7:41 “Bazıları da, “Bu Mesih’tir” diyorlardı” Mesih adı, “meshedilmiş olan” anlamına gelen İbranice *Maşiah* sözcüğünden türetilmiştir. Eski Antlaşma’da krallar, kâhinler ve peygamberler Tanrı tarafından görevlendirildiklerinin ve donatıldıklarının bir işareti olarak yağla meshedilirlerdi.

“Başkaları ise, “Olamaz! Mesih Celile’den mi gelecek?” dediler Bu soru, yapısı itibarıyla “hayır” yanıtını gerektirmektedir. Bu düşünce, Mesih’in Celile’den çıkacağını önceden bildiren Yeşaya 9:1 ile çelişmektedir.

7:42 Bu soru, yapısı itibarıyla “evet” yanıtını gerektirmektedir.

“Davut’un soyundan” krş. 2Sa.7; Mat.21:9; 22:42.

‘Davut’un yaşadığı Beytlehem kentinden gelecek’ Bir kez daha kinaye kullanılıyor (Mik.5:2,3 ve Mat.2:5-6).

7:43 İsa ve bildirisi insanlar arasında daima ayrılığa neden olmuştur (krş. 7:48-52; 9:16; 10:19; Mat.10:34-39; Luk.12:51-53). Matta 13’te aktarılan iyi toprak benzetmesi, bu ruhsal sırra değinir. Bazı insanlar İsa’nın sözlerini işitip

kavrayabilecek ruhsal anlayışa sahipken, diğerleri bu anlayıştan yoksundur (krş. Mat.10:27; 11:15; 13:9, 15 (iki kez), 16, 43; Mar.4:9, 23; 7:16; 8:18; Luk.8:8; 14:35).

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 7:45-52

45Görevliler geri dönünce, başkâhinlerle Ferisiler, "Niçin O'nu getirmediniz?" diye sordular. 46Görevliler, "Hiç kimse hiçbir zaman bu adamın konuştuğu gibi konuşmamıştır" karşılığını verdiler. 47Ferisiler, "Yoksa siz de mi aldandınız?" dediler. 48"Önderlerden ya da Ferisiler'den O'na iman eden oldu mu hiç? 49Kutsal Yasa'yı bilmeyen bu halk lanetlidir." 50-51İçlerinden biri, daha önce İsa'ya gelen Nikodim, onlara şöyle dedi: "Yasamıza göre, bir adamı dinlemeden, ne yaptığını öğrenmeden onu yargılamak doğru mu?" 52Ona, "Yoksa sen de mi Celile'densin?" diye karşılık verdiler. "Araştır, bak, Celile'den peygamber çıkmaz."

7:46 "Görevliler, 'Hiç kimse hiçbir zaman bu adamın konuştuğu gibi konuşmamıştır' karşılığını verdiler" Bu, oldukça şaşırtıcı bir karşılıktır. (1) Görevliler halktan korktuklarından hiç söz etmezler; oysa, bu durum onlar için geçerli bir bahane olabilirdi; (2) tapınak muhafızları, İsa hakkındaki düşüncelerinde hemfikirdiler; oysa halk arasında bu konuda ayrılık doğmuştu; (3) bu insanlar düşüncelerini belirtmeye değil, kendilerine verilen emirleri uygulamaya alışkındılar.

7:48 "Önderlerden ya da Ferisiler'den O'na iman eden oldu mu hiç?" 47 ve 48. ayetlerde yer alan iki soru da, yapıları itibarıyla "hayır" yanıtını gerektirmektedir. Buradaki "önderler" sözü, Yüksek Kurul üyelerini ifade etmektedir. Bu ayette, aslında birbirlerine oldukça muhalif olan Sadukiler ile Ferisiler'in (Yüksek Kurul) İsa'ya duydukları düşmanlık konusunda birleştikleri görülmektedir (krş. 11:47, 57; 18:3).

7:49 "Kutsal Yasa'yı bilmeyen bu halk lanetlidir" "Bu halk" sözü, sözlü kaynağın tüm kurallarını yerine getirmediklerinden dini önderler tarafından küçük görülen "ülke halkını" ifade etmektedir (krş. Yas.27:26). Nikodim'in din önderlerine, İsa'ya davranış biçimleri yüzünden Yasa'ya aykırı hareket ettiklerini hatırlattığı 7:50, Yuhanna'nın kullandığı kinayenin başka bir örneğidir.

Yahudi din bilginlerinin sahte dindarlığı bu bölümde açıkça görülmektedir. Sıradan halkı lanetleyen bu kişiler, aslında kendilerini lanetlemektedirler! Eğer ışık karanlığa dönüşürse, ne korkunçtur o karanlık! Bu acı gerçek, günümüzde kendilerini modern, muhafazakâr ve eğitilmiş dindar olarak tanımlayanlar için de bir uyarı teşkil etmektedir.

7:51 "Yasamıza göre, bir adamı dinlemeden, ne yaptığını öğrenmeden onu yargılamak doğru mu?" Bu soru, yapısı itibarıyla "hayır" yanıtını gerektirmektedir (krş. Çık.23:1; Yas.1:16).

7:52 "Yoksa sen de mi Celile'densin?" Bu sözler, Yahudi Yüksek Kurulu'nun İsa'ya duyduğu düşmanlığı ortaya koymaktadır.

"Araştır, bak" Araştırmak, Yahudi kültüründe Kutsal Yazılar'ı incelemek anlamına geliyordu (krş. 5:39). Yuhanna bu sözlerle Yahudi yetkilileri hicvetmeyi sürdürmektedir. İlyas (krş. 1Kr.17:1), Yunus (krş. 2Kr.14:25), Hoşea ve Nahum Celile'den çıkan peygamberlerdir. Burada sözü edilen, Yasa'nın Tekrarı 18:15, 19; Yaratılış 49:10 ve 2.Samuel 7'de geleceği bildirilen "peygamber" olmalıdır.

7:53-8:11 Bkz. 8. bölümün başındaki not.

TARTIŞMA SORULARI

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Aşağıda yer alan tartışma soruları, Yuhanna Müjdesi'nin bu bölümünün ana konularını düşünmenize yardımcı olmak amacıyla verilmiştir. Soruların amacı kesin bir yanıt bulmanızı sağlamak değil, sizi düşündürmektir.

1. 7. bölümde kaydedilen sözleri, İsa Mesih hangi bayram esnasında söylemiştir?
2. "Çardak Bayramı"nın kutlanma amacını ve nasıl kutlandığını açıklayınız.
3. Yahudi yetkililerin İsa'ya bu kadar büyük bir düşmanlık beslemelerinin nedeni neydi?
4. Bu bölümde İsa'yla ilgili yorum yapan insanlar kaç gruba ayrılabilir? Bu grupları sıralayın.

YUHANNA 8

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ'NİN PARAGRAF BAŞLIKLARI

Başlık	Ayet
Zinada Yakalanan Kadın	7:53-8:11
Geçerli Tanıklık	8:12-30
İbrahim'in Çocukları, İblis'in Çocukları	8:31-47
İsa'nın Yüceliği	8:48-59

OKUMA DÖNGÜSÜ 3 (bkz. s.vii)

YAZARIN NİYETİNİ PARAGRAF SEVİYESİNDE KAVRAMA

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Tüm bölümü bir oturuşta okuyunuz. Konuları belirleyiniz. Konulara göre yaptığınız bölümlendirmeyi Çağdaş Çeviri'nin bölümlendirmesiyle karşılaştırınız. Paragraf başlıkları Tanrı tarafından esinlenmiş olmamakla birlikte, yazarın niyetini kavrayabilmek için kilit rol oynamaktadır. Bu niyeti kavramak da, yorumlamanın can alıcı noktasıdır. Her paragrafın yalnızca tek bir konusu bulunmaktadır.

1. Birinci paragraf

2. İkinci paragraf

3. Üçüncü paragraf

4. vb.

7:53-8:11 AYETLER HAKKINDA BAĞLAMA İLİŞKİN BİLGİLER

A. Yuhanna 7:53-8:11, aslında Yuhanna Müjdesi'nin bir parçası değildir.
B. Bu bölümün (Grekçe'de tek bir cümledir) Yuhanna Müjdesi'ne dahil kabul edilmemesinin nedenleri şunlardır:

1. Dışsal kanıtlar

a. En eski Grekçe elyazmalarında yer almaz.

1) papirüs – P^{65} (üçüncü yüzyılın başları), P^{75} (üçüncü yüzyıl)
2) uncial (büyük harfle yazılan eski bir yazı stili) elyazmaları -

א (dördüncü yüzyıl), B (dördüncü yüzyıl) ve muhtemelen A ve C yazmalarında yer almaz. Bu elyazmalarında, bu sözlerin yer aldığı bölümler hasar görmüştür. Ancak yazmaların sağlam sayfaları karşılaştırıldığında bu bölüm için yeterli yer olmadığı görülmektedir.

b. Bu bölümü içeren sonraki döneme ait Grekçe elyazmalarının birçoğunda, bu bölüm yıldız benzeri bir simgeyle işaretlenmiştir. Bu işaret, bölümün asıl metnin bir parçası olmadığını göstermektedir.

c. Daha sonraki döneme ait birkaç elyazmasında, farklı bölümlerde yer almaktadır:

1) Yuhanna 7:36'dan sonra
2) Yuhanna 7:44'ten sonra
3) Yuhanna 7:25'ten sonra
4) Luka'da 21:38'den sonra
5) Luka'da 24:53'ten sonra

d. Aşağıdaki antik çevirilerde yer almaz:

1) Eski Latince
2) Eski Süryanice
3) Peşitta'nın (daha sonraki Süryanice çeviri) ilk nüshalarında

e. Grek kilise babalarının hiçbiri, bu bölüm hakkında yorumda bulunmamıştır (12. yüzyıla dek).

f. D elyazmasında (Bezae), altıncı yüzyıla ait bir batı elyazmasında, Latince Vulgata'da ve Peşitta'nın daha sonraki nüshalarında yer almaktadır.

2. İçsel kanıtlar

a. Kullanılan sözcükler ve üslup Yuhanna Müjdesi'nden çok Luka Müjdesi'ni andırmaktadır. Bu bölüm bazı Grekçe elyazmalarında Luka 21:38'in, bazılarında ise Luka 24:53'ün ardına eklenmiştir.

b. İsa'nın, Çardak Bayramı'nın ardından Yahudi din önderleriyle yaptığı konuşmanın içeriğine uymamaktadır (7:1-52; 8:12-59).

c. Sinoptik Müjdeler'de bu bölümün bir benzerine rastlanmamaktadır.

3. Bu konuyla ilgili daha ayrıntılı bilgi için, bkz. Bruce M Metzger'in *A Textual Commentary on the Greek New Testament* adlı kitabı, s.219-221.

C. Bu kayıt İsa'nın yaşamından aktarılan gerçek bir olayı bildiriyor olabilir. Bununla birlikte, İsa'nın yaşamında, Müjde yazarlarının aktarmadığı diğer birçok olay bulunmaktadır (bkz. 20:30-31). Tanrı, Kutsal Ruhu'yla Müjde yazarlarını esinlemiştir. Bu metinleri daha sonra çoğaltan yazmanlar, asıl Müjde yazarlarının Müjde metnine dahil etmedikleri bir olayı (gerçek olsa bile) sonradan ekleme hakkına sahip değildir. İsa'nın sözlerini ve gerçekleştirdiği işleri seçerek, düzenleyerek ve uyarlayarak aktarma yetkisine sahip olanlar, yalnızca Kutsal Ruh'un yönlendirişi ve esini altındaki asıl Müjde yazarlarıdır. Bu bölüm asıl metne ait olmadığından, Tanrı esini değildir ve Kutsal Kitap'ta yer almamalıdır.

D. Yuhanna'nın kaleme almadığı bu bölümün (tarihi açıdan değer taşısa bile) Tanrı esini olmadığına inandığımdan, bu bölümde yer alan ayetleri yorumlamamayı tercih ediyorum.

SÖZCÜK VE İFADE ÇALIŞMASI

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 8:12-20

**12 İsa yine halka seslenip şöyle dedi: "Ben dünyanın ışığıyım. Benim ardımdan
gelen, asla karanlıkta yürümez, yaşam ışığına sahip olur." 13 Ferisiler, "Sen kendin
için tanıklık ediyorsun, tanıklığın geçerli değil" dediler. 14 İsa onlara şu karşılığı
verdi: "Kendim için tanıklık etsem bile tanıklığım geçerlidir. Çünkü nereden
geldiğimi ve nereye gideceğimi biliyorum. Oysa siz nereden geldiğimi, nereye
gideceğimi bilmiyorsunuz. 15 Siz insan gözüyle yargılıyorsunuz. Ben kimseyi
yargılamam. 16 Yargılasam bile benim yargım doğrudur. Çünkü ben yalnız değilim,
ben ve beni gönderen Baba, birlikte yargılarız. 17 Yasanızda da, 'İki kişinin
tanıklığı geçerlidir' diye yazılmıştır. 18 Kendim için tanıklık eden bir ben varım, bir
de beni gönderen Baba benim için tanıklık ediyor." 19 O zaman O'na, "Baban
nerede?" diye sordular. İsa şu karşılığı verdi: "Siz ne beni tanırsınız, ne de
Babam'ı. Beni tanısaydınız, Babam'ı da tanırdınız." 20 İsa bu sözleri tapınakta
öğretirken, bağış toplanan yerde söyledi. Kimse O'nu yakalamadı. Çünkü saati
henüz gelmemişti.**

8:12 "İsa yine halka seslenip" Bu bölümde "kalabalık"tan söz edilmez. Anlaşıldığı üzere Çardak Bayramı sona ermiştir. İsa ise Yahudi yetkililerle görüşüp onlara tanıklık etmek üzere tapınakta kalmıştır.

İsa bayramın suyla kutlanan bölümünü kendisini açıklamak üzere kullandığı gibi, bu bölümde de bayramın ışıklarla kutlanan bölümünü yine kendisini açıklamak üzere kullanmıştır.

"Ben ... ışığıyım" 6,7 ve 8. bölümler İsrail halkının kırk yıl boyunca çölde dolaştığı dönemle ilgili görünmektedir. İsa'nın bu bölümlerde kullandığı benzetmeler, kendisiyle ilgilidir:

1. 6. bölüm: "man" ve "yaşam ekmeği" benzetmesi
2. 7. bölüm: "su" ve "yaşam suyu" benzetmesi
3. 8. bölüm: "ışık" ve" "Şekina görkemi" benzetmesi

Bu ışık benzetmesi, tüm Yuhanna Müjdesi boyunca yinelenir (krş. 1:4-5, 8-9; 3:19-21; 9:5; 12:46).

Bu benzetmenin tam olarak neden söz ettiği konusunda çeşitli görüşler bulunmaktadır:

1. Antik çağdaki karanlık korkusu
2. Tanrı'nın Eski Antlaşma'daki unvanlarından biri (krş. Mez.27:1; Yşa.62:20; 1Yu.1:5)
3. Çardak Bayramı'nda, tapınağın Kadınlar Avlusu'nda yakılan şamdan

4. Kırk yıl boyunca çölde dolaşan İsrail halkına önderlik eden bulut (Tanrı'nın aralarında bulunduğunu simgeler)
5. Eski Antlaşma'da Mesih'e ilişkin unvanlar (krş. Yşa.42:6; 49:6; Luk.2:32).

"Işık" sözünü hahamlar da Mesih'e ilişkin olarak kullanmışlardır. Çardak Bayramı süresince tapınağın Kadınlar Avlusu'nda yakılan büyük kandiller, İsa'nın bu açıklamasının ortamını oluşturmaktadır. Işığın Mesih'e ilişkin olarak yaptığı çağrışımlar ve 1:4,8 ayetlerinde yer alan ışıkla ilgili sözlerin tapınaktaki kutlamayla örtüşmesi, İsa'nın gerçek kökenini açıklamasına yardımcı olmuştur.

Bu, Yuhanna Müjdesi'ndeki yedi "Ben'im" ifadesinden biridir (bu ifadeler, daha sonraki bir tasdik sözüyle pekiştirilir).

1. "Yaşam ekmeği Ben'im" (6:35, 41, 46, 51)
2. "Ben dünyanın ışığıyım" (8:12; 9:5; krş. 1:4, 9; 12:46)
3. "Ben koyunların kapısıyım (10:7, 9)
4. "Ben iyi çobanım" (10:11, 14)
5. "Diriliş ve yaşam Ben'im" (11:25)
6. "Yol, gerçek ve yaşam Ben'im" (14:6)
7. "Ben gerçek asmayım" (15:1, 5)

Yalnızca Yuhanna Müjdesi'nde bulunan bu eşsiz açıklamalar, İsa'nın kimliğini işaret etmektedir. Yuhanna, kurtuluşun bu kişisel yönlerine odaklanır. İsa'ya güvenmemiz gerekir!

"dünyanın" Bu sözcük, İsa Mesih'in bildirdiği Müjde'nin evrensel kapsamını ortaya koyar (krş. 3:16).

"Benim ardımdan gelen" Şimdiki zaman etken ortaçtır Hıristiyanlık'ın bir iman ikrarı veya teoloji değil, İsa'yla kurulan kişisel bir ilişki ve bir öğrencilik yaşamı olduğunu unutmamamız gerekir (krş. 1Yu.1:7).

"asla karanlıkta yürümez" Burada, Şeytan'ın, "kurtuluşa kavuşmamış kişilerin gözlerini kör etmesi" kavramı ima edilmektedir (krş. 2Ko.4:4). Ayrıca, Tanrı'nın sözünden, "Adımlarım için çıra, yolum için ışıktır" şeklinde söz eden Mezmur 119:105 gibi Eski Antlaşma bölümlerini de düşündürmektedir.

"yaşam ışığına" İsa Tanrı'nın yaşamına sahiptir ve bu yaşamı kendisini izleyenlere (yani, Tanrı'nın kendisine verdiklerine) verir (krş. Mat.5:14).

8:13 "tanıklığın geçerli değil" Yahudi yetkililer, İsa'nın tanıklığının Yasa'ya göre geçerli olmadığını iddia ediyorlardı (krş. Say.35:30; Yas.17:6; 19:15-21). İsa, yetkililerin bu itirazından daha önce konuşmuş ve birkaç tanıktan söz etmiştir (krş. Yu.5:31). Bu bağlamda, İsa'nın tanığı Baba Tanrı'dır.

8:14 "nereden geldiğimi ve nereye gideceğimi biliyorum" İsa öncesizlikten beri Baba'yla birlikte olduğunu, görevinin ne olduğunu ve Tanrı'nın belirlediği bir zaman çizelgesi olduğunu kesin olarak biliyordu (krş. Yu.1:1-4; 14-18; 7:28-

29; 13:1; 17:5).

"Oysa siz nereden geldiğimi, nereye gideceğimi bilmiyorsunuz" Bu söz, 7. bölümle bağlantılıdır. İsa'nın ne doğum yerini (krş. 8:41-42) ne de nereye gideceğini bilmiyorlardı (krş. 7:34-36; 8:21). Bkz. 1:8'de yer alan Özel Başlık: *İsa'ya Tanıklık Edenler*.

8:15 "Siz insan gözüyle yargılıyorsunuz" İsa'nın bu sözü de 7. bölümle bağlantılıdır (krş. 8:24).

"Ben kimseyi yargılamam" Bazıları, bu konuda Yuhanna 3:17 ile 9:39 ayetleri arasında bir çelişki olduğunu düşünmektedir. İsa yeryüzüne yargılamak için değil, yaşam vermek için gelmiştir. Ancak O'nu reddedenler, İsa'nın yeryüzüne gelişiyle zaten yargılanmıştır (krş. 3:18-21).

8:16-18 Burada tekrar, Yasa'nın iki kişinin tanıklığını gerektirdiğinden söz edilmektedir (krş. Say.35:30; Yas.17:6; 19:15). İsa, Baba'yla bir olduğunu açık ve kesin bir dille bildirir (krş. 7:29; 10:30; 14:9). Bkz. 1:8'de yer alan Özel Başlık: *İsa'ya Tanıklık Edenler*.

8:19 "Baban nerede?" İsa'nın sözlerini hâlâ harfi harfine ve fiziksel anlamda algılıyorlardı. Önyargılı ve kibirli zihinleri gerçeği kabul edemeyecek kadar kapalıydı (krş. 8:27).

"Beni tanısaydınız, Babam'ı da tanırdınız" Burada, daha önce 5:37'de açıklanan bir konunun yinelendiğini görmekteyiz. Yuhanna Müjdesi yinelenen desenlerle örülmüş bir kilime veya sürekli tekrarlanan ezgilerle bestelenmiş bir müzik eserine benzediğinden, ana hatlarını belirlemek güçtür.

8:20 "bağış toplanan yerde söyledi" Bağışlar ayrı bir binada toplanmıyordu. Hahamlar, Çardak Bayramı sırasında kandillerin yakıldığı Kadınlar Avlusu'nda, her biri farklı bir amaçla kullanılan borazan biçiminde on üç kutu bulunduğunu kaydederler.

"saati henüz gelmemişti" Bkz. 2:4'e ait not.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 8:21-30

21 İsa yine onlara, "Ben gidiyorum. Beni arayacaksınız ve günahınızın içinde öleceksiniz. Benim gideceğim yere siz gelemezsiniz" dedi. 22 Yahudi yetkililer, "Yoksa kendini mi öldürecek?" dediler. "Çünkü, 'Benim gideceğim yere siz gelemezsiniz' diyor." 23 İsa onlara, "Siz aşağıdansınız, ben yukarıdanım" dedi. "Siz bu dünyadansınız, ben bu dünyadan değilim. 24 İşte bu nedenle size, 'Günahlarınızın içinde öleceksiniz' dedim. Benim O olduğuma iman etmezseniz, günahlarınızın içinde öleceksiniz." 25 O'na, "Sen kimsin?" diye sordular. İsa, "Başlangıçtan beri size ne söyledimse, O'yum" dedi. 26"Sizinle ilgili söyleyecek ve

sizleri yargılayacak çok şeyim var. Beni gönderen gerçektir. Ben O'ndan işittiklerimi dünyaya bildiriyorum." [27]İsa'nın kendilerine Baba'dan söz ettiğini anlamadılar. [28]Bu nedenle İsa şöyle dedi: "İnsanoğlu'nu yukarı kaldırdığınız zaman benim O olduğumu, kendiliğimden hiçbir şey yapmadığımı, ama tıpkı Baba'nın bana öğrettiği gibi konuştuğumu anlayacaksınız. [29]Beni gönderen benimledir, O beni yalnız bırakmadı. Çünkü ben her zaman O'nu hoşnut edeni yaparım." [30]Bu sözler üzerine birçokları O'na iman etti.

8:21-22 "Benim gideceğim yere siz gelemezsiniz ... Yoksa kendini mi öldürecek?" 22. ayette yer alan soru, yapısı itibarıyla "hayır" yanıtını gerektirmektedir. Yetkililer İsa'nın sözlerini yanlış yorumlamış olsalar da (krş. 7:34-36), bu sözlerin İsa'nın ölümüyle ilgili olduğunu anladıkları açıkça görülmektedir. Josephus'dan, intihar eden bir kişinin ölüler diyarının en derin bölümüne gitmeyi hak ettiğini öğrenmekteyiz. Yahudi yetkililerin sorusu, İsa'nın buraya gideceğini düşündüklerini göstermektedir.

8:21 "günahınızın içinde öleceksiniz" Günah sözcüğü 8:24'te çoğul olarak kullanılmışken, burada tekil olarak kullanılmıştır. Bu ayetteki günah sözcüğü, öncelikli olarak İsa'nın Mesih olduğunu reddetmelerinden söz etmektedir (krş. 8:24). Sinoptik Müjdeler, bunun en büyük ve bağışlanmayacak günahlardan biri olduğunu açıklar.Yahudi yetkililer, İsa'nın sözleri ve gerçekleştirdiği mucizeler aracılığıyla yaydığı muhteşem ışığı görmelerine rağmen O'nu reddediyorlardı.

8:23 "Siz aşağıdansınız, ben yukarıdanım" Yuhanna Müjdesi'nde sık sık gördüğümüz dikey karşıtlığın diğer bir örneğidir (krş. 7:35-36; 18:36).

Yuhanna'nın yukarıdan olan İsa'yla aşağıdan olan Yahudi yetkililer arasında yaptığı karşılaştırma, Müjdeler arasında benzersiz bir karşıtlık oluşturur. Sinoptik Müjdeler (Matta, Markos, Luka) Yahudi inancındaki iki çağı (şimdiki çağ ve gelecek doğruluk çağı) karşılaştırır. Bu farklılık, yatay karşıtlık (Sinoptik Müjdeler) dikey karşıtlığa (Yuhanna Müjdesi) karşı deyişiyle ifade edilmiştir. İsa bu iki kavramı farklı ortamlarda mı öğretmiştir? Sinoptik Müjdeler İsa'nın halka verdiği öğretişleri kaydederken, Yuhanna öğrencilerine verdiği özel öğretişleri kaydetmektedir.

"Siz bu dünyadansınız" Dünya, Kötü Olan'ın (Şeytan) eline teslim edilmiştir (krş. 2Ko.4:4; Ef.2:1-2; 1Yu.5:19).

8:24 "Benim O olduğuma iman etmezseniz" Bu, İsa'nın tanrısal doğasıyla ilgili anlayışını ifade eden en güçlü ifadelerden biridir. İsa burada, YHVH'nin Eski Antlaşma'daki adını kullanır (krş. Çık. 3:14'teki "Ben"). Bu, Yuhanna Müjdesi'ndeki "Ben'im" ifadelerinden farklıdır (asma, ışık, ekmek, vs; krş. 4:26; 6:20; 8:24-25, 58; 13:19; 18:5, 6, 8). Bkz. 2:23'te yer alan Özel Başlık: *Yuhanna'nın "İman Etmek" Fiilini Kullanımı.*

8:25

ÇÇ **“Başlangıçtan beri size ne söyledimse, O’yum”**
EÇ **“Ben tam o size dediğim zatım”**

Asıl Grekçe elyazması metinde sözcükler arasında boşluk bulunmamaktadır. Buradaki Grekçe sözcükler, bağlam çerçevesinde farklı hecelerden bölünebilir. Çevirilerin birbirinden değişik olmasının nedeni, farklı elyazmalarının olması değildir.

1. *ho ti* – Neden sizinle konuşuyorum?
2. *hote* – Başlangıçtan beri size söyledim
3. *ho ti* (Sami dillerinde bir ünlem ifadesi olarak) – sizinle konuşsam

Burada kullanılan “başlangıç” sözcüğünün Yaratılış 1:1’in Septuaginta çevirisinde ve Yuhanna 1:1’de kullanılan “başlangıç” sözcüğüyle aynı olması, muhtemelen Yuhanna’nın söz oyunlarından biridir. İsa “başlangıçtan” beri vardır ve bunu baştan beri söylemektedir!

8:26-27 Bu konular, vurgulanmak amacıyla Yuhanna Müjdesi’nde yinelenmektedir:

1. Beni Baba gönderdi (krş. 3:17, 34; 4:34; 5:36, 38; 6:29, 44, 47; 7:28-29; 8:16, 26, 42; 10:36; 11:42; 12:49; 14:24; 15:21; 17:3, 18, 21, 23, 25; 20:21).
2. Baba gerçektir (krş. 3:3; 7:28).
3. İsa’nın Baba’dan işittiklerini öğretmektedir (krş. 3:11; 7:16-17; 8:26, 28, 40; 12:49; 14:24; 15:15).

“dünyaya” Bkz. 1:10’a ait not.

8:28 “İnsanoğlu’nu yukarı kaldırdığınız zaman” Burada, Yuhanna 3:14’te ele alınan bir Eski Antlaşma olayı anımsatılmaktadır (Say.21:4-9). “Yukarı kaldırmak” ifadesi, Yuhanna Müjdesi’ndeki diğer birçok ifade gibi çift anlamlıdır; hem çarmıha gerilmek hem de Elçilerin İşleri 2:33; 5:31 ve Filipililer 2:9’da olduğu gibi sık sık “yüceltilmek” anlamında da kullanıldığı görülür. İsa, yeryüzüne ölmek için geldiğini biliyordu (krş. Mar.10:45).

“İnsanoğlu” Bu, İsa’nın kendisine verdiği ve hahamların yorumuna dayalı Yahudi inancı (Rabbinizm) çerçevesinde milliyetçi veya militarist anlamlar ifade etmeyen bir unvandır. İsa bu unvanı, hem tanrılık (krş. Dan.7:13) hem de insanlık (krş. Hez.2:1; Mez.8:4) kavramlarını birbirine bağladığı için seçmiştir.

8:29 “O beni yalnız bırakmadı” İsa’nın Baba’yla olan paydaşlığı kendisine destek olmuştur (krş. 8:16; 16:32). Bu durum, çarmıha gerilmenin İsa için ne kadar zor olduğunu açıkça göstermektedir (krş. Mar.15:34).

8:30 “birçokları O’na iman etti” Bu bölümde, “iman etmek” ifadesi çeşitli anlamlarda kullanılmıştır. Görüldüğü üzere bu durum, bazı kişilerin imanının yalnızca yüzeysel olduğunu ifade eder (krş. Mat.13; Mar.4). Bu insanlar İsa’nın Mesih olduğu sonucuna kendi Mesih anlayışlarına dayanarak varıyorlardı. 8:30-58 ayetleri, bu kişilerin gerçek imanlılar olmadığını açıkça göstermektedir (krş.

2:23-25). Yuhanna Müjdesi'nde birkaç farklı iman düzeyinden söz edilir; bu farklı iman çeşitlerinin her biri kurtuluşa kavuşturmaz. Bkz. 2:23'te yer alan Özel Başlık.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 8:31-33

31-32 İsa kendisine iman etmiş olan Yahudiler'e, "Eğer benim sözüme bağlı kalırsanız, gerçekten öğrencilerim olursunuz. Gerçeği bileceksiniz ve gerçek sizi özgür kılacak" dedi. 33 "Biz İbrahim'in soyundanız" diye karşılık verdiler, "Hiçbir zaman kimseye kölelik etmedik. Nasıl oluyor da sen, 'Özgür olacaksınız' diyorsun?"

8:31-32 "bağlı kalırsanız" İmanın sürekli olmasının gerekliliği, Yuhanna 15'te de açıkça vurgulanmıştır. Müjde ilan edilirken, bu unsurun gözden kaçırılmaması gerekir. Tanrı'nın sözüne iman etmek (krş. 5:24), itaat etmek ve bağlı kalmak gerekmektedir. Bkz. 1.Yuhanna 2:10'da yer alan Özel Başlık.

ÖZEL BAŞLIK: *SABRIN GEREKLİLİĞİ*

Doğu kültürüne özgü diyalektik ikilemler aracılığıyla sunulduklarından, Kutsal Kitap'ın Hıristiyan yaşamına ilişkin öğretilerini açıklamak güçtür. Bu ikilemler her ne kadar kendi içlerinde çelişir görünse de, yine de Kutsal Kitap öğretileridir. Oysa Batı'daki egemen düşünce yapısı, bir gerçeği seçip ona aykırı gelen diğer gerçeği reddetmek yönündedir. Bu durumu bir örnekle açıklayalım.

1. Mesih'e iman etmek başlangıçta verilen bir anlık karar mı, yoksa adanmışlıkla sürdürülmesi gereken bir yaşam biçimi midir?
2. Kurtuluş, bir kişinin mutlak yetkili Tanrı'nın lütfu sayesinde seçilmesiyle mi, yoksa iman etmesi ve Tanrı'nın sunduğu fırsata tövbeyle karşılık vermesi sayesinde mi gerçekleşir?
3. Kurtuluş bir kez kazanıldığında yitirilmesi imkânsız olan bir armağan mıdır, yoksa yitirmemek için sürekli gayret mi gerekir?

İmanda dayanma konusu tüm kilise tarihi boyunca tartışmalı bir konu olmuştur. Sorun, Yeni Antlaşma'nın birbiriyle çelişkili görünen ayetlerinden başlamaktadır:

1. Güven hakkındaki sözler
   a. İsa'nın açıklamaları (Yu.6:37; 10:28-29)
   b. Pavlus'un açıklamaları (Rom.8:35-39; Ef.1:13; 2:5,8-9; Flp.1:6; 2:13; 2Se.3:3; 2Ti.1:12; 4:18)
   c. Petrus'un açıklamaları (1Pe.1:4-5)

2. İmanda dayanmanın gerekliliğine ilişkin sözler
   a. İsa'nın açıklamaları (Mat.10:22; 13:1-9, 24-30; 24:13; Mar.13:13; Yu.8:31; 15:4-10; Va.2:7, 17, 20; 3:5, 12, 21)
   b. Pavlus'un açıklamaları (Rom.11:22; 1Ko.15:2; 2Ko.13:5; Gal.1:6; 3:4; 5:4; 6:9; Flp.2:12; 3:18-20; Kol.1:23)
   c. İbraniler'e Mektup'un yazarının açıklamaları (2:1; 3:6, 14; 4:14;

6:11)

d. Yuhanna'nın açıklamaları (1Yu.2:6; 2Yu.9)
e. Baba Tanrı'nın açıklaması (Va.21:7)

Kutsal Kitap'a göre kurtuluş, kendisini Üçlübirlik'le ifade eden mutlak yetkili Tanrı'nın sevgisinden, merhametinden ve lütfundan kaynaklanır. Kutsal Ruh'un müdahalesi olmaksızın hiçbir insan kurtulamaz (krş. Yu.6:44, 65). İlk adımı Tanrı atar ve her şeyi düzenler, fakat insanın, kendisine imanla ve tövbeyle karşılık vermesini ve de bu imanla tövbeyi yaşamında sürdürmesini talep eder. Tanrı insanlarla bir antlaşma ilişkisi kurar. Bu antlaşmadan doğan ayrıcalıklar ve sorumluluklar bulunmaktadır.

Kurtuluş fırsatı bütün insanlara sunulmaktadır. İsa'nın çarmıh üzerindeki ölümü günaha düşmüş olan insanlığın günah sorununu çözmüştür. Tanrı bir kurtuluş yolu sunmuştur ve kendi benzerliğinde yarattığı her canlının, sevgisine ve İsa aracılığıyla sağladığı kurtuluş fırsatına karşılık vermesini istemektedir.

Bu konuyla ilgili Kalvinist olmayan bakış açısıyla yazılmış daha fazla kaynak için, bkz. Dale Moody, *The Word of Truth*, Eerdmans, 1981 (s.348-365); Howard Marshall, *Kept by the Power of God*, Bethany Fellowship, 1969; Robert Shank, *Life in the Son*, Westcott, 1961.

Kutsal Kitap bu konuyla ilgili iki farklı sorunu ele alır: (1) Kurtuluş güvencesini Tanrı için meyve üretmeyen, bencil bir yaşam sürmek için özgürlük olarak görmek ve (2) Ruhsal hizmetle uğraşanları ve kişisel günahlarla mücadele edenleri teşvik etmek. Asıl sorun, yanlış gruptaki insanların yanlış bildirileri temel alarak kısıtlı sayıdaki Kutsal Kitap ayetleriyle teoloji sistemleri oluşturmaya çalışmalarından kaynaklanmaktadır. Bazı Hıristiyanlar kurtuluş güvencesine ilişkin sözlere muhtaçken, diğerleri katı uyarılara ihtiyaç duyarlar! Siz hangi grupta yer alıyorsunuz?

"sözüme bağlı kalırsanız, gerçekten öğrencilerim olursunuz" İsa, itaatle nitelenen bir yaşam biçiminin gerekliliğini vurgulamıştır (krş. Luk.6:46; 2Yu.9).

"bileceksiniz" Bu sözcük "gerçeği kavramak" anlamında değil, Eski Antlaşma'da olduğu gibi "kişisel bir ilişki kurmak" anlamında kullanılmıştır (krş. Yar.4:1; Yer.1:5).

8:31-32, 40, 44, 45, 46 "gerçeği" Gerçek sözcüğü, bu metindeki anahtar kavramdır. Bu sözün iki anlamı bulunmaktadır: (1) güvenilirlik veya (2) sahtenin tersi olan gerçek. Sözcüğün her iki anlamı da İsa'nın yaşamında ve yeryüzünde gerçekleştirdiği hizmette açıkça görülmektedir. O, Müjde'nin hem hedefi hem de esasıdır. Gerçek, öncelikli olarak bir kişidir! İsa, Baba'yı tanıtır. Bu ayet sık sık bağlamı dışında düşünülmekte ve eğitim alanında kullanılmaktadır. Hakikatler (ne kadar çok olsalar bile), insanı özgür kılmaz (krş. Vai.1:18). Bkz. 6:55'te ve 17:3'te yer alan Özel Başlık.

8:31-32 “gerçek sizi özgür kılacak” İmanlılar yasacılıktan, törencilikten ve kişisel çabaya dayalı dindarlıktan özgürdürler. Bununla birlikte, imanlılar özgür olmalarına rağmen Müjde’nin yararı uğruna kendilerini engellerler (krş. Rom.14:1-15:6; 1Ko.8-10).

8:33 “Biz İbrahim’in soyundanız ... Hiçbir zaman kimseye kölelik etmedik” Etnik gururun, gözlerini bu kadar kör edebilmesi hayret vericidir. Mısır, Suriye, Babil, Pers ve Roma imparatorluklarına kölelik ettiklerini ne de çabuk unutmuşlardı!

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 8:34-38

[34]İsa, “Size doğrusunu söyleyeyim, günah işleyen herkes günahın kölesidir” dedi. [35]“Köle ev halkının sürekli bir üyesi değildir, ama oğul sürekli üyesidir. [36]Bunun için, Oğul sizi özgür kılarsa, gerçekten özgür olursunuz. [37]İbrahim’in soyundan olduğunuzu biliyorum. Yine de beni öldürmek istiyorsunuz. Çünkü yüreğinizde sözüme yer vermiyorsunuz. [38]Ben Babam’ın yanında gördüklerimi söylüyorum, siz de babanızdan işittiklerinizi yapıyorsunuz.”

8:34 “günah işleyen herkes günahın kölesidir” İsa onları, 32. ayette söylediği ve 33. ayete göre yanlış algıladıkları “özgür kılacak” sözünün ardında yatan ruhsal gerçeğe yönlendirmeye çalışmaktadır. Bu söz, İsa’nın 8:21, 24’te yönelttiği ciddi suçlamalarla bağlantılıdır. İsa’nın, kendisine yüzeysel olarak iman eden bu geçici öğrencilere yönelttiği suçlamalar 8:44-47’de doruk noktasına erişir.

Frank Stagg’in *New Testament Theology* adlı kitabında ifade ettiği gibi: “İnsanın içinde bulunduğu bu kötü durumun düşündürücü yanı, özgürlüğe kavuşma çabasının sonucunun esaret olmasıdır” (s.32).

8:35 Bu ayet doğrudan 8:34 ile değil, 8:36 ile bağlantılıdır. Gerçek oğul, hahamların yorumuna dayalı Yahudi inancındaki Musa değil, İsa’dır. İnsanı, bitmek bilmez kuralları ve dini törenleri yerine getirmek değil, yalnızca İsa’ya iman etmek kurtarır (krş. 8:32).

“sürekli” Bkz. 6:58’de yer alan Özel Başlık.

8:37 “Yine de beni öldürmek istiyorsunuz” Krş. 5:18; 7:1, 19; 8:37, 40; 11:53.

ÇÇ **“Çünkü yüreğinizde sözüme yer vermiyorsunuz”**
EÇ **“Çünkü benim sözüm içinizde yer tutmuyor”**

Bu ifadenin farklı biçimlerde anlaşılması mümkündür. Bu konuda yararlı olabilecek bir kaynak için, bkz. *The Bible in Twenty Six Translations*.

8:38 “gördüklerimi” Geçmiş zaman ve etken haber kipindeki bu fiil, İsa’nın öncesizlikten beri var olduğunu ve Baba’yla yaşadığı paydaşlığı ifade eder (krş.

8:40, 42).

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 8:39-47

[39]"Bizim babamız İbrahim'dir" diye karşılık verdiler. İsa, "İbrahim'in çocukları olsaydınız, İbrahim'in yaptıklarını yapardınız" dedi. [40]"Ama şimdi beni –Tanrı'dan işittiği gerçeği sizlere bildireni– öldürmek istiyorsunuz. İbrahim bunu yapmadı. [41]Siz babanızın yaptıklarını yapıyorsunuz." "Biz zinadan doğmadık. Bir tek Babamız var, o da Tanrı'dır" dediler. [42]İsa, "Tanrı Babanız olsaydı, beni severdiniz" dedi. "Çünkü ben Tanrı'dan çıkıp geldim. Kendiliğimden gelmedim, beni O gönderdi. [43]Söylediklerimi neden anlamıyorsunuz? Benim sözümü dinlemeye dayanamıyorsunuz da ondan. [44]Siz babanız İblis'tensiniz ve babanızın arzularını yerine getirmek istiyorsunuz. O başlangıçtan beri katildi. Gerçeğe bağlı kalmadı. Çünkü onda gerçek yoktur. Yalan söylemesi doğaldır. Çünkü o yalancıdır ve yalanın babasıdır. [45]Ama ben gerçeği söylüyorum. İşte bunun için bana iman etmiyorsunuz. [46]Hanginiz bana günahlı olduğumu kanıtlayabilir? Gerçeği söylüyorsam, niçin bana iman etmiyorsunuz? [47]Tanrı'dan olan, Tanrı'nın sözlerini dinler. İşte siz Tanrı'dan olmadığınız için dinlemiyorsunuz."

8:39 "Bizim babamız İbrahim'dir" İsa bu kişilerin fiziksel soylarının İbrahim'e dayandığını kabul etmiş, ancak Şeytan'ın ailesine ait nitelikler taşıdıklarına dikkat çekmiştir (krş. 8:38, 44). Yahudiler'i Tanrı'yla barıştırabilecek olan şey etnik kimlikleri değil, kişisel bir iman ilişkisidir (krş. Yas.6:5, 13; Rom.2:28-29; 9:6).

"İbrahim'in çocukları olsaydınız, İbrahim'in yaptıklarını yapardınız" Bazı Grekçe elyazmalarında, "İbrahim'in çocukları olsaydınız, ki değilsiniz, İbrahim'in yaptıklarını yapardınız, fakat yapmıyorsunuz" şeklinde geçmektedir.

8:40 "sizlere bildireni" YHVH'nin bir temsilcisi, O'nunla aynı tanrısal öze sahip olduğunu bilen İsa, aynı zamanda bütünüyle bir insan olduğunu biliyordu. İsa'nın bu iddiası, Gnosisçi sahte öğretmenlerin ruhsal ve fiziksel cisimler arasında sonsuz bir karşıtlık olduğu yönündeki varsayımlarını çürütmüştür (krş. 1Yu.1:1-4; 4:1-4).

8:41 "biz zinadan doğmadık" Bu söz, 8:48'deki suçlamayla ("sen ... bir Samiriyeli'sin") bağlantılı olabilir. Yahudiler'in, İsa'nın özbeöz bir Yahudi değil, gayri meşru bir oğul olduğunu iddia etmeye çalıştıkları görülmektedir. Daha sonraki dönemde hahamlar, İsa'nın babasının Romalı bir asker olduğunu kaydedeceklerdir.

"Bir tek Babamız var, o da Tanrı'dır" Bu ifade, Eski Antlaşma'nın baba benzetmesiyle ifade ettiği (krş. Yas.32:6; Yşa.1:2; 63:16; 64:8) tek tanrı inancını yansıtmaktadır (krş. Yas.4:35, 39; 6:4-5). Bu Yahudi önderler Tanrı'nın bir olduğunu (krş. Yas.6:4-5) ve Kutsal Yasa'ya itaat etmenin insanı Tanrı'yla doğru bir ilişkiye kavuşturduğunu kabul ediyorlardı (krş. Yas.6:1-3,

17, 24-25). İsa, Tanrı'yla bir olduğunu iddia ediyordu. İsa, Tanrı'yla doğru bir ilişkiye Yasa'nın gereklerini yerine getirerek değil, O'na kişisel olarak iman ederek kavuşulabileceğini söylüyordu. Yahudi önderlerin akıllarının karışması ve tereddüt etmeleri anlaşılabilir, fakat işte bu noktada Kutsal Ruh'un verdiği anlayış ve İsa'nın görkemli işleri kişiyi imana kavuşturmaktadır!

8:42 Bu ikinci sınıf koşullu cümle, gerçek duruma aykırılık ifade eder.

8:43 "Benim sözümü dinlemeye dayanamıyorsunuz da ondan" Burada, ruhsal duyarlılık ve anlayıştan söz edilmektedir. Bu insanlar, ruhsal gerçekleri duyabilecek kulaklara sahip değildiler (krş. Yşa.6:9-10; Mat.11:15; 13:9, 15-16, 43; Mar.4:9, 23; 7:16; 8:18; Luk.8:8; 14:35; Elç.7:51; 28:26-27).

8:44 "Siz babanız İblis'tensiniz" Bu, o dönemde yaşayan din önderleri için ne kadar da şaşırtıcı bir sözdür! (krş. 8:47). Aynı ailenin ortak özelliklerini taşıma kavramını içeren bu ifade, İbranice bir deyimdi (krş. Mat.13:38; Elç.13:10; 1Yu.3:8, 10).

"O başlangıçtan beri katildi" Burada kastedilmek istenen kötülüğün ezelden beri var olduğu değildir. Adem ve Havva'nın ruhsal olarak ölmelerine, bir yılanın içine giren aldatıcı bir ruh sebep olmuştur (krş. Yar.3).

8:46 "Hanginiz bana günahlı olduğumu kanıtlayabilir?" Burada sahte tanıklıktan söz edilmektedir. Şeytan yalan söyler, İsa'ysa gerçeği söyler. İsa, iddialarını çürütmeleri ve hatalı olduğunu kanıtlamaları için Yahudi yetkililere meydan okuyordu. Bu bağlamda, ayet, teolojik bir öğreti olarak İsa'nın günahsızlığıyla ilgili görünmemektedir.

Yuhanna Müjdesi'nde günah, belirli bir kötü eylemden çok, günaha düşmüş ve Tanrı'ya başkaldırmış bir dünyadaki kötülük ilkesini ifade eder. İsa neyse günah ona terstir; günahın son ifadesi, "imansızlık"tır (krş. 16:9).

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 8:48-59

**48Yahudiler O'na şu karşılığı verdiler: "'Sen, cin çarpmış bir Samiriyeli'sin'
demekte haklı değil miyiz?" 49İsa, "Beni cin çarpmadı" dedi. "Ben Babam'ı
onurlandırıyorum, ama siz beni aşağılıyorsunuz. 50Ben kendimi yüceltmek
istemiyorum, ama bunu isteyen ve yargılayan biri vardır. 51Size doğrusunu
söyleyeyim, bir kimse sözüme uyarsa, ölümü asla görmeyecektir." 52Yahudiler,
"Seni cin çarptığını şimdi anlıyoruz" dediler. "İbrahim öldü, peygamberler de
öldü. Oysa sen, 'Bir kimse sözüme uyarsa, ölümü asla tatmayacaktır' diyorsun.
53Yoksa sen babamız İbrahim'den üstün müsün? O öldü, peygamberler de öldü.
Sen kendini kim sanıyorsun?" 54İsa şu karşılığı verdi: "Eğer ben kendimi
yüceltirsem, yüceliğim hiçtir. Beni yücelten, 'Tanrımız' diye çağırdığınız
Babam'dır. 55Siz O'nu tanımıyorsunuz, ama ben tanıyorum. O'nu tanımadığımı
söylersem, sizin gibi yalancı olurum. Ama ben O'nu tanıyor ve sözüne uyuyorum.
56Babanız İbrahim günümü göreceği için sevinçle coşmuştu. Gördü ve sevindi."**

[57]Yahudiler, “Sen daha elli yaşında bile değilsin. İbrahim’i de mi gördün?” dediler. [58]İsa, “Size doğrusunu söyleyeyim, İbrahim doğmadan önce ben varım” dedi. [59]O zaman İsa’yı taşlamak için yerden taş aldılar, ama O gizlenip tapınaktan çıktı.

8:48 “Sen, cin çarpmış bir Samiriyeli’sin” “Samiriyeli” adının Aramice’de düşündürdüğü asıl anlamın, “cinlerin başı” kavramını ifade ediyor olması muhtemeldir. İsa Aramice konuşuyordu. Bu olasılık, din önderlerinin, İsa’nın gücünün karanlık doğaüstü kaynaklardan geldiği yönündeki sürekli suçlamalarıyla uyum göstermektedir. Bunun dışında, din önderlerinin İsa’nın yalan söylediğini ifade ediyor olmaları da mümkündür (8:52).

Eğer bu ad “Samiriyeli” anlamında kullanılmışsa, din önderleri İsa’nın yalnızca gerçek bir Yahudi olmadığını değil, aynı zamanda bir kâfir olduğunu iddia ediyorlardı. “ Samiriyeli”, bir hakaret ve ayıplama ifadesiydi.

8:50 “kendimi yüceltmek” Bkz. 1:14’e ait not.

8:51,52 “bir kimse sözüme uyarsa” İtaatin imanla ilişkilendirildiğine dikkat ediniz (krş. 14:23; 15:20; 17:6).

“ölümü asla görmeyecektir” Burada fiziksel ölümden değil (krş. 5:24; 6:40, 47; 11:25-26), ruhsal ölümden (krş. 8:21, 24) söz edildiği açıktır. Ölüm korkusundan bahsediyor olması da mümkündür (krş. 1Ko.15:54-57).

8:52 Bu yanıt, Yahudi önderlerin İsa’nın sözlerini yanlış anladıklarını göstermektedir (krş. 8:51). İsa’nın sözlerini İbrahim ve peygamberlerle ilgili olarak yorumlamışlardır.

8:53 Bu soru, yapısı itibarıyla “hayır” yanıtını gerektirmektedir.

“Sen kendini kim sanıyorsun?” İsa’nın varmak istediği nokta, işte tam olarak buydu! İsa 8:54 ve 58’de bu soruyu açıkça yanıtladığında, Yahudi din önderleri O’nu Tanrı’ya küfretmekle suçlayıp taşlamaya çalıştılar (krş. 8:59).

8:54 “kendimi yüceltirsem” “Yüceltmek” sözcüğü burada onurlandırmak anlamında kullanılmıştır (krş. Rom.1:21; 1Ko.12:26).

8:55 “tanımıyorsunuz ... tanıyorum” Dilimize “tanımak” şeklinde çevrilen bu ifade, aslında iki farklı Grekçe sözcük içerir (*ginosko* ve *oida*) . Bu ayetten, bu iki sözcüğün eşanlamlı olduğu anlaşılmaktadır (krş. 7:28-29). İsa Baba’yı tanır ve kendisini izleyenlere O’nu tanıtır. Dünyaysa (hatta Yahudi halkı bile) Baba’yı tanımaz (krş. 1:10; 8:51; 10:3; 17:25).

8:56 “Babanız İbrahim” Bu, şaşırtıcı bir açıklamadır. İsa bu sözle kendisini “Yahudi halkından”, “Kutsal Yasa’dan” (krş. 8:17), “tapınaktan” ve hatta İsrail’in iman atası İbrahim’den ayırmaktadır. Bu noktada, Eski Antlaşma’dan

açık bir ayrılış söz konusudur!

“Gördü ve sevindi” Bu ifade iki anlama gelebilir: (1) İbrahim, gelecek olan Mesih’i önceden görmüştür (krş. 2.Esdras 3:14) veya (2) İbrahim cennette yaşamaya devam etmektedir ve Mesih’in yeryüzünde gerçekleştirdiği işleri bilmektedir (krş. İbr.11:13).

8:58 “İbrahim doğmadan önce ben varım” Yahudi yetkililer İsa’nın bu sözünü Tanrı’ya küfür saymışlar ve O’nu taşlamak istemişlerdir (krş. Çık.3:12, 14). İsa’nın öncesizlikten beri var olan Tanrı olduğunu söylediğini doğru anladılar (krş. 4:26; 6:20; 8:24, 28, 54-59; 13:19; 18:5, 6, 8).

8:59 Bu, yorumcuların üzerinde düşünmesine yol açan ayetlerden biridir. Bu olay ya bir mucizedir (krş. Luk.4:30) ya da (2) İsa, çevresindeki diğer Yahudiler’e benzediğinden onların arasına karışıp kendini kaybettirmiştir.

Tanrı’nın belirlediği bir zaman çizelgesi vardır. İsa, yeryüzüne ölmek için geldiğini ve bunun nasıl, ne zaman ve nerede gerçekleşeceğini biliyordu. O’nun “saati henüz gelmemişti”!

TARTIŞMA SORULARI

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap’a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh’tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Aşağıda yer alan tartışma soruları, Yuhanna Müjdesi’nin bu bölümünün ana konularını düşünmenize yardımcı olmak amacıyla verilmiştir. Soruların amacı kesin bir yanıt bulmanızı sağlamak değil, sizi düşündürmektir.

1. Yuhanna 7:53-8:11 ayetleri, Yuhanna Müjdesi’nin asıl metninin bir bölümü müdür? Neden?
2. İsa’nın, “Dünyanın ışığı Ben’im” sözünün temelinde ne yatmaktadır?
3. Ferisiler İsa’ya neden böylesine büyük bir düşmanlık beslemişlerdir?
4. 8:30. ayette yer alan “iman etti” ifadesinin ne anlama geldiğini, sonraki ayetlerin ışığında açıklayınız.

YUHANNA 9

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ'NİN PARAGRAF BAŞLIKLARI

Başlık	Ayet
Kör Bir Adam İyileştiriliyor	9:1-12
Ferisiler'in Soruşturması	9:13-34
Ruhsal Körlük	9:35-41

OKUMA DÖNGÜSÜ 3 (bkz. s.vii)

YAZARIN NİYETİNİ PARAGRAF SEVİYESİNDE KAVRAMA

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Tüm bölümü bir oturuşta okuyunuz. Konuları belirleyiniz. Konulara göre yaptığınız bölümlendirmeyi Çağdaş Çeviri'nin bölümlendirmesiyle karşılaştırınız. Paragraf başlıkları Tanrı tarafından esinlenmiş olmamakla birlikte, yazarın niyetini kavrayabilmek için kilit rol oynamaktadır. Bu niyeti kavramak da, yorumlamanın can alıcı noktasıdır. Her paragrafın yalnızca tek bir konusu bulunmaktadır.

1. Birinci paragraf

2. İkinci paragraf

3. Üçüncü paragraf

4. vb.

1-41. AYETLER HAKKINDA BAĞLAMA İLİŞKİN BİLGİLER

A. Körlerin iyileştirilmesi, İsa'nın yeryüzündeki hizmeti süresince sık sık gerçekleştirdiği bir mucizedir. İsa bu mucizeleri birkaç farklı yöntemle gerçekleştirmiştir.

B. Körlerin iyileştirilmesi Mesih'e ilişkin bir belirtidir (krş. Yşa.29:18; 35:5; 42:7; Mat.11:5). Bu şifa mucizelerinin önemi, İsa'nın dünyanın ışığı olduğuna ilişkin açıklamasında da görülmektedir (krş. 8:12 ve 9:5).

C. Bu bölüm, bir adamın fiziksel körlüğü aracılığıyla Ferisiler'in ruhsal

körlüğünü ortaya koyan eyleme dökülmüş bir benzetme niteliğindedir (krş. 9:39-41; Mat.6:23).

SÖZCÜK VE İFADE ÇALIŞMASI

> **ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 9:1-12**
> **[1]İsa yolda giderken doğuştan kör bir adam gördü. [2]Öğrencileri İsa'ya, "Rabbî, kim günah işledi de bu adam kör doğdu? Kendisi mi, yoksa annesi babası mı?" diye sordular. [3]İsa şu yanıtı verdi: "Ne kendisi, ne de annesi babası günah işledi. Tanrı'nın işleri onun yaşamında görülsün diye kör doğdu. [4]Beni gönderenin işlerini vakit daha gündüzken yapmalıyız. Gece geliyor, o zaman kimse çalışamaz. [5]Dünyada olduğum sürece dünyanın ışığı Ben'im." [6]Bu sözleri söyledikten sonra yere tükürdü, tükürükle çamur yaptı ve çamuru adamın gözlerine sürdü. [7]Adama, "Git, Şiloah Havuzu'nda yıkan" dedi. Şiloah, gönderilmiş anlamına gelir. Adam gidip yıkandı, gözleri açılmış olarak döndü. [8]Komşuları ve onu daha önce dilenirken görenler, "Oturup dilenen adam değil mi bu?" dediler. [9]Kimi, "Evet, odur" dedi, kimi de "Hayır, ama ona benziyor" dedi. Kendisi ise, "Ben oyum" dedi. [10]"Öyleyse, gözlerin nasıl açıldı?" diye sordular. [11]O da şöyle yanıt verdi: "İsa adındaki adam çamur yapıp gözlerime sürdü ve bana, 'Şiloah'a git, yıkan' dedi. Ben de gidip yıkandım ve gözlerim açıldı." [12]Ona, "Nerede O?" diye sordular. "Bilmiyorum" dedi.**

9:1 "doğuştan kör" Bu olay, bu türdeki bir şifa mucizesinin tek örneğidir. Bu mucizenin bir hile olması mümkün değildir.

9:2 "Öğrencileri" İsa'nın öğrencilerinden, 6. bölümden bu yana ilk kez söz edilmektedir. Buradaki "öğrenciler" sözü, 7:3'te bahsedilen (1) Yahudalı öğrencileri veya (2) Onikiler'i ifade ediyor olabilir.

"kim günah işledi de bu adam kör doğdu? Kendisi mi, yoksa annesi babası mı?" Bu, çeşitli teolojik tartışmaların doğmasına yol açmış bir sorudur. Bu soruyu Uzakdoğu dinleri açısından değil, antik Yahudi inancı açısından yorumlamamız gerekmektedir. Muhtemel olasılıklar şunlardır: (1) Bu soru, din bilginlerinin Yaratılış 25:22'den yola çıkarak ileri sürdükleri, doğmadan önce işlenen günahlardan söz etmektedir; (2) ebeveynlerin veya yakın kuşak ataların işlediği ve henüz doğmamış çocuğu etkileyen günahlardan söz etmektedir (krş. Çık.20:5; Yas.5:9); (3) hahamların yorumuna dayalı Yahudi inancında oldukça yaygın bir öğreti olan günah ve hastalık arasındaki ilişkiyi ifade etmektedir (krş. Yak.5:15-16; Yu.5:14).

Burada sözü edilen öğretinin, Uzakdoğu inanç sistemlerindeki reenkarnasyon (öldükten sonra başka bir bedende yeniden dünyaya gelme) ya da döngüsel *karma* öğretisiyle hiçbir ilgisi bulunmamaktadır. Bu, bütünüyle bir Yahudi öğretisidir. Bu konu hakkında daha ayrıntılı bilgi için, bkz. James W. Sire'nin *Scripture Twisting* adlı kitabı, s.127-144.

9:3 Bu ayet, İsa'nın 9:2'de öğrencilerin sorduğu soruya verdiği yanıtı aktarmaktadır. İsa verdiği yanıtta birkaç ruhsal gerçeği açıklar: (1) günah ve hastalık birbirleriyle doğrudan bağlantılı kavramlar değildir ve (2) sıkıntılar, çoğu kez Tanrı'nın bereketlerini görebilmek için fırsat sağlarlar.

9:4 "yapmalıyız" İsa'nın dünyanın ışığı olduğu gerçeğini hatırlatan bu ayet, bizlerin de bu ışığı dünyaya yansıtmamız gerektiğini bildirmektedir (krş. Mat.5:14).

"gece geliyor" 5. ayetteki ifadeyi göz önüne aldığımızda, bu sözün mecazi olduğu açıkça anlaşılmaktadır. "Gece" sözü (1) gelecek olan yargıyı, (2) fırsatın sona erişini veya (3) İsa'nın insanlar tarafından reddedilerek çarmıha gerilişini ifade ediyor olabilir.

9:5 "dünyanın ışığı Ben'im" Yuhanna, "ışık" ve "karanlık" kavramlarını ruhsal gerçekleri temsil eden benzetmeler olarak sık sık kullanır. "Dünyanın ışığı" ifadesi (krş. 1:4-5, 8-9; 3:17-21; 8:12; 9:5; 12:46), Mesih'e ilişkin Eski Antlaşma önbildirilerini anımsatıyor olabilir (krş. Yşa.42:6; 49:6; 51:4; 60:1, 3; bkz. 8:12'ye ait not).

9:6 "tükürükle çamur yaptı" Tükürük Yahudiler'in sıklıkla kullandığı bir tür doğal ilaçtı. Şabat Günü kullanılması yasaktı (krş. 9:14). Müjdeler'de, İsa'nın tükürük kullandığı üç olay aktarılmaktadır (krş. Mar.7:33; 8:23 ve bu olay). İsa herkes tarafından kabul gören ve kullanılan bu şifa yöntemini uygulayarak, bu kör adamı iman etmeye teşvik ediyordu.

9:7 "Şiloah Havuzu" Şiloah, "gönderilmiş" anlamına gelir. Çardak Bayramı kutlanırken, bu havuzdan alınan su kullanılıyordu. Havuzun suyu Yeruşalim'in surlarının dışında kalan Gihon pınarlarından borular aracılığıyla getirildiği için, bu havuza "gönderilmiş" anlamına gelen Şiloah adı verilmişti. Din bilginleri "gönderilmiş" sözcüğünün Mesih'le bağlantılı olduğunu düşünüyorlardı.

"yıkandı" Bu davranışı, adamın iman ettiğinin bir ifadesiydi. İsa'nın sözlerini dinlemişti! Yine de bu, kurtuluş sağlayan bir iman değildi (krş. 9:11, 17, 36, 38). İman anlık bir karar değil, bir süreçtir. Yuhanna, çeşitli iman dereceleri olduğunu vurgulamaktadır. 8. bölümde, İsa'ya iman eden, fakat kurtuluşa kavuşmayan bir grup insan görülmektedir (krş. Mat.4; Mar.13; iyi toprak benzetmesi).

ÖZEL BAŞLIK: *KURTULUŞU İFADE ETMEK İÇİN KULLANILAN GREKÇE ZAMAN KİPLERİ*

Kurtuluş bir sonuç değil, sürdürülmesi gereken bir ilişkidir. Kurtuluş, Mesih'e iman ettiğimizde tamamlanmaz; aslında daha yeni başlamaktadır!

Kurtuluş bir yangın sigortası poliçesi veya cennet bileti değil, giderek Mesih'e benzememizi sağlayan bir süreçtir.

Tamamlanmış bir eylem olarak kurtuluş
- Elç.15:11
- Rom.8:24
- 2Ti.1:9
- Tit.3:5
- Rom.13:11 (geniş zamanı ve gelecek zamanı birleştirir)

Varolan bir kavram olarak kurtuluş
- Ef.2:5, 8

Devam eden bir süreç olarak kurtuluş
- 1Ko.1:18; 15:2
- 2Ko.2:15

Gelecekte tamamlanacak bir kavram olarak kurtuluş
- Rom.5:9, 10; 10:9, 13
- 1Ko.3:15; 5:5
- Flp.1:28; 1Se.5:8-9
- İbr.1:14; 9:28
- Mat.10:22, 24:13; Mar.13:13'te ima edilmektedir.

9:8 "komşuları" Bu bölümde, bu mucizeye tanık olan üç farklı gruptan söz edilmektedir: (1) kör adamın komşuları (9:8); (2) kendisi (9:11) ve (3) ebeveynleri (9:18). Bu şifa mucizesi konusunda, Ferisiler arasında olduğu gibi, komşular arasında da anlaşmazlık vardı.

"Oturup dilenen adam değil mi bu?" Bu soru, yapısı itibarıyla "hayır" yanıtını gerektirmektedir.

9:9 "Ben oyum" Bu, İsa'nın 4:26; 6:20; 8:24, 28, 58; 13:19 ve 18:5, 6, 8'de kullandığı Grekçe deyişin aynısıdır. Sözün bu ayette kör adam tarafından kullanılması, mutlaka tanrısal bir anlam ifade etmek zorunda olmadığını göstermektedir. Bu bölümün 36. ve 38. ayetlerinde yer alan *kurios* (a.36 "Efendim, a.38 "Rab") sözcüğünde de benzer bir muğlaklık söz konusudur.

9:11-12 Bu konuşma, kör adamın iyileşir iyileşmez hemen ruhsal kurtuluşa kavuşmadığını göstermektedir. Bu kişinin imanı, İsa'yla yeniden karşılaşarak ilişkisini pekiştirdiği zaman gelişmiştir (krş. 9:35).

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 9:13-17

13Eskiden kör olan adamı Ferisiler'in yanına götürdüler. 14İsa'nın çamur yapıp adamın gözlerini açtığı gün Şabat Günü'ydü. 15Bu nedenle Ferisiler de adama gözlerinin nasıl açıldığını sordular. O da, "İsa gözlerime çamur sürdü, yıkandım ve şimdi görüyorum" dedi. 16Bunun üzerine Ferisiler'in bazıları, "Bu adam Tanrı'dan değildir" dediler. "Çünkü Şabat Günü'nü tutmuyor." Ama başkaları, "Günahkâr bir adam nasıl bu tür belirtiler gerçekleştirebilir?" dediler.

Böylece aralarında ayrılık doğdu. [17]Eskiden kör olan adama yine sordular: "Senin gözlerini açtığına göre, O'nun hakkında sen ne diyorsun?" Adam, "O bir peygamberdir" dedi.

9:13 "götürdüler" Büyük olasılıkla adamın komşularından söz etmektedir.

"Ferisiler" Yuhanna'nın, Yahudi yetkililere iki farklı ad verdiği görülmektedir. Bu kişilerden genellikle "Yahudi yetkililer" şeklinde söz eden (krş. 9:18, 22) Yuhanna, bu bölümün 13, 15, 16 ve 40. ayetlerinde bu kişilerden "Ferisiler" şeklinde söz eder.

9:14 "İsa'nın çamur yapıp adamın gözlerini açtığı gün Şabat Günü'ydü" Yahudi yetkililer için geleneksel kurallar (Talmud'da düzenlenen Sözlü Kaynak) bu kör adamın ihtiyacından daha önemliydi (krş. 5:9; 9:16; Mat.23:24). İsa din önderleriyle bu konuda tartışma fırsatı yaratabilmek için sanki kasıtlı olarak Şabat Günü'nü seçmiş gibi görünmektedir (bkz. 5:9).

9:16 Ferisiler, İsa hakkında vardıkları yargıyı Yasa'nın Tekrarı 13:1-5 ayetlerine dayandırmış olabilirler.

"aralarında ayrılık doğdu" İsa, Yahudiler arasında daima ayrılığa neden olmuştur (krş. 6:52; 7:43; 10:19; Mat.10:34-39).

9:17 "O bir peygamberdir" Bu ifade kör adamın imanının gelişmekte olduğunu göstermektedir (krş. 9:36, 38).

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 9:18-23

[18]Yahudi yetkililer, gözleri açılan adamın annesiyle babasını çağırmadan onun daha önce kör olduğuna ve gözlerinin açıldığına inanmadılar. [19]Onlara, "Kör doğdu dediğiniz oğlunuz bu mu? Peki, şimdi nasıl görüyor?" diye sordular. [20]Adamın annesiyle babası şu karşılığı verdiler: "Bunun bizim oğlumuz olduğunu ve kör doğduğunu biliyoruz. [21]Ama şimdi nasıl gördüğünü, gözlerini kimin açtığını bilmiyoruz, ona sorun. Ergin yaştadır, kendisi için kendisi konuşsun." [22]Yahudi yetkililerden korktukları için böyle konuştular. Çünkü yetkililer, İsa'nın Mesih olduğunu açıkça söyleyeni havra dışı etmek için aralarında sözbirliği etmişlerdi. [23]Bundan dolayı adamın annesiyle babası, "Ergin yaştadır, ona sorun" dediler.

9:22-23 "İsa'nın Mesih olduğunu açıkça söyleyeni" Kör adamın annesiyle babası Yahudi yetkililerden korkuyorlardı. Adamın iyileştiğini doğrulayan birden fazla tanık bulunuyordu: (1) Komşular (9:8-10); (2) adamın kendisi (9:11-17, 24-33) ve (3) ebeveynleri (9:18-23).

ÖZEL BAŞLIK: *İKRAR*

A. Grekçe'de, ikrar sözcüğü için kullanılan aynı kökten türemiş iki ayrı

ifade bulunmaktadır (*homolegeo* ve *exomologeo*). Yakup'un Mektubu'nda *homolegeo* sözcüğü kullanılmıştır (homo – aynı, lego – konuşmak). Sözcüğün temel anlamı, aynı şeyi söylemek veya kabul etmektir.

B. Kutsal Kitap'ın Türkçe çevirilerinde, bu iki Grekçe sözcük aşağıdaki biçimlerde çevrilmiştir:

a. açıkça söylemek
b. açıkça kabul etmek
c. açıkça benimsemek
d. ikrar (EÇ)

C. Bu sözcükler, Yeni Antlaşma'da aşağıdaki biçimlerde kullanılmıştır:

1. ant içmek, söz vermek (krş. Mat.14:6-7; Elç.7:17)
2. kabul etmek, açıkça söylemek (krş. Yu.1:19-20; Luk.22:6; Elç.24:14; İbr.11:13)
3. şükretmek (krş. Mat.11:25; Luk.10:21; Rom.14:11; 15:9)
4. kabul etmek
   a. bir kişiyi (krş. Mat.10:32; Luk.12:8; Yu.9:22; 12:42; Rom.10:9; Flp.2:11; 1Yu.2:25; Va.3:5)
   b. bir gerçeği (krş. Elç.23:8; 2Ko.11:13; 1Yu.4:2)
5. herkesin huzurunda itiraf etmek (krş. Elç.24:14; 1Ti. 6:13)
   a. günahların itirafı olmaksızın (krş. 1Ti.6:12; İbr.4:14; 10:23)
   b. günahların itirafıyla birlikte (krş. Mat.3:6; Elç.19:18; Yak.5:16; 1Yu.1:9)

9:22 "havra dışı etmek" Kör adamın annesiyle babasının havra dışı edilmekten korktukları anlaşılmaktadır (krş. 7:47-49). Bu uygulamanın kökeni Ezra Kitabı'na dayanıyor olabilir (krş. 10:8). Hahamların kaleme aldığı kayıtlardan, havra dışı edilme cezasının üç farklı çeşidi olduğunu öğrenmekteyiz: (1) 1 haftalığına, (2) bir aylığına veya (3) ömür boyu.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 9:24-34

24Eskiden kör olan adamı ikinci kez çağırıp, "Tanrı hakkı için doğruyu söyle" dediler, "Biz bu adamın günahkâr olduğunu biliyoruz." 25O da şöyle yanıt verdi: "O'nun günahkâr olup olmadığını bilmiyorum. Bildiğim bir şey var, kördüm, şimdi görüyorum." 26O zaman ona, "Sana ne yaptı? Gözlerini nasıl açtı?" dediler. 27Onlara, "Size demin söyledim, ama dinlemediniz" dedi. "Niçin yeniden işitmek istiyorsunuz? Yoksa siz de mi O'nun öğrencileri olmak niyetindesiniz?" 28Adama söverek, "O'nun öğrencisi sensin!" dediler. "Biz Musa'nın öğrencileriyiz. 29Tanrı'nın Musa'yla konuştuğunu biliyoruz. Ama bu adamın nereden geldiğini bilmiyoruz." 30Adam onlara şu karşılığı verdi: "Şaşılacak şey! O'nun nereden geldiğini bilmiyorsunuz, ama gözlerimi O açtı. 31Tanrı'nın, günahkârları dinlemediğini biliriz. Ama Tanrı, kendisine tapan ve isteğini yerine getiren kişiyi dinler. 32Dünya var olalı, bir kimsenin doğuştan kör olan birinin gözlerini açtığı duyulmamıştır. 33Bu adam Tanrı'dan olmasaydı, hiçbir şey yapamazdı." 34Onlar buna karşılık, "Tamamen günah içinde doğdun, sen mi bize ders vereceksin?"

diyerek onu dışarı attılar.

9:24 "Tanrı hakkı için doğruyu söyle" Bu ifade, doğru söyleyeceğinden emin olmak için kişiye ant içirmek amacıyla kullanılan bir deyiştir (krş. Yşu.7:19).

9:25 Bu yanıt, 9:16 ile ilgili olmalıdır. Bu adamın istediği teolojik bir tartışmaya girmek değil, İsa'yla karşılaşmasının sonucunda yaşadıklarını açıklamaktır.

9:27 "Yoksa siz de mi O'nun öğrencileri olmak niyetindesiniz?" Bu soru, yapısı itibarıyla "hayır" yanıtını gerektirmektedir. Oldukça keskin ve alaylı bir soru içeren bu soruyu sorması, kör dilencinin ne kadar nüktedan olduğunu ortaya koymaktadır.

9:28a "O'nun öğrencisi sensin!" Bu kör adamın ne zaman bir Mesih imanlısı haline geldiği bilinmemektedir. Anlaşıldığı kadarıyla, İsa'nın kör adamı başlangıçta iyileştirmesinin, bu adamın kendisine Mesih olarak iman etmesiyle bir ilgisi bulunmamaktadır; İsa bu adama Mesih olduğunu çok daha sonra bildirmiştir (krş. 9:36-38). Bu bölüm, fiziksel iyileşmenin mutlaka kurtuluşu da beraberinde getirmeyeceğini göstermektedir.

9:28b-29 Bu ayetler, din önderlerinin yaşadığı güçlüğü ortaya koymaktadır. Talmud'un ayrıntılı ve belirgin açıklamalarını, Tanrı'nın Musa'ya bildirdiği vahiyle bir tutmaya çalışıyorlardı. Sahip oldukları teolojik önyargılar, zihinlerini kör etmişti (krş. Mat.6:23).

9:30 "Şaşılacak şey! O'nun nereden geldiğini bilmiyorsunuz, ama gözlerimi O açtı" Ferisiler'in düşüncelerini çürütmek için söylediği bu sözler, kör dilencinin keskin nüktedanlığının başka bir örneğidir.

9:31-33 Bu kör ve eğitim görmemiş adam, Tanrı hakkında din önderlerinden daha iyi ve daha tutarlı bir teolojiye sahipti.

9:34 "Tamamen günah içinde doğdun" Hahamların yorumuna dayalı Yahudi inancında "asli günah" öğretisi yoktur (krş. Eyü.14:1, 4; Mez.51:5). Yaratılış 3. bölümde anlatılan günaha düşüş öyküsüne, hahamların yorumuna dayalı Yahudi inancında önem verilmiyordu. Yahudiler, her insanda iyi ve kötü niyet (*yetzer*) olduğunu savunuyorlardı. Ferisiler, kör olarak doğmuş bir günahkâr olduğu için bu adamın tanıklığının ve iddialarının geçersiz olduğunu ileri sürüyorlardı.

"onu dışarı attılar" Bu söz, tam olarak "onu havra dışı ettiler" anlamına gelmektedir. Yetkililer kör adamı (1) havraya bir daha gelmekten ve ibadetlere katılmaktan men etmiş ya da (2) toplantıdan dışarı atmış olabilirler. Bağlama bakıldığında, 2. olasılığın daha muhtemel olduğu anlaşılmaktadır.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 9:35-41

[35]İsa adamı kovduklarını duydu. Onu bularak, "Sen İnsanoğlu'na iman ediyor musun?" diye sordu. [36]Adam şu yanıtı verdi: "Efendim, O kimdir? Söyle de kendisine iman edeyim." [37]İsa, "O'nu gördün. Şimdi seninle konuşan O'dur" dedi. [38]Adam, "Rab, iman ediyorum!" diyerek İsa'ya tapındı. [39]İsa, "Görmeyenler görsün, görenler kör olsun diye yargıçlık etmek üzere bu dünyaya geldim" dedi. [40]O'nun yanında bulunan bazı Ferisiler bu sözleri işitince, "Yoksa biz de mi körüz?" diye sordular. [41]İsa, "Kör olsaydınız günahınız olmazdı" dedi, "Ama şimdi, 'Görüyoruz' dediğiniz için günahınız duruyor."

9:35 "Sen İnsanoğlu'na iman ediyor musun?" Antik Grekçe uncial (büyük harfle yazılan eski bir yazı stili) A elyazmasında "Tanrı Oğlu" ifadesi yer almakla birlikte, P66, P75, א, B ve D elyazmalarında "İnsanoğlu" ifadesi geçer. Gerek Yuhanna'nın kullanımından gerekse elyazmalarından edinilen bilgilerden anlaşıldığı kadarıyla, "İnsanoğlu" ifadesi daha uygun ve de muhtemelen esas ifadedir. Bu soru, yapısı itibarıyla "hayır" yanıtını gerektirmektedir.

9:36 "Efendim" Bölümün başından itibaren kör adamın imanının nasıl geliştiğini görebiliriz. Bu dilenci İsa'ya, sırasıyla (1) *bir adam* (9:11); (2) *bir peygamber* (9:17); (3) *efendim* (9:36) ve nihayet (4) *Rab* (9:38) şeklinde hitap etmiştir. 36. ve 38. ayetlerde, aynı Grekçe sözcük sırasıyla "Efendim" ve "Rab" şeklinde çevrilmiştir. Bu sözcüğün hangi ayette hangi anlama geldiğini, bağlam belirler. Bkz. 6:20'de yer alan Özel Başlık: *Tanrı'nın Adları*.

9:38 Gözleri açılan kör adamın kurtuluşu açısından bakıldığında, bu ayet tüm öykünün doruk noktasıdır. Bu ayetin birkaç Grekçe elyazması (P75, א, W) ve Diatessaron'da (Matta, Markos, Luka ve Yuhanna Müjdeleri'nin ilk derlemelerinden biri) yer almaması şaşırtıcıdır. Ayette, nadir rastlanan iki ifadeye rastlanmaktadır: (1) "diyerek" ifadesi yalnızca bu ayette ve 1:23'te yer alır; (2) "tapındı" ifadesi bütün Yuhanna Müjdesi boyunca yalnızca bu ayette geçer.

9:39 "yargıçlık etmek üzere bu dünyaya geldim" Bu ayet, dünyanın sonunda (kıyamet günü) gerçekleşecek yargıdan söz eden 5:22, 27 ayetleriyle uyumlu görünmektedir; öte yandan, 3:17-21 ve 12:47, 48 ayetleriyle çelişiyor gibi görünür. İsa kurtuluş sağlamak için gelmiştir, ancak O'nun sunduğu bu fırsatı reddedenler kendi kendilerini yargılamış olurlar. Bu gerçek göz önüne alındığında, İsa'nın bu ayetteki sözlerinin bir çelişki olmadığı anlaşılabilir.

"Görmeyenler görsün, görenler kör olsun diye" Bu olay, özellikle Yeşaya Kitabı'nda bildirilen peygamberliğin iki anlamda da yerine geldiğini gösterir: (1) Kibirli İsrail Tanrı'nın bildirisini anlamayacaktır (krş. Yşa.6:10; 42:18-19; 43:8; Yer.5:21; Hez.12:2); (2) Bununla birlikte yoksul, dışlanmış ve sakat olmalarına rağmen alçakgönüllülükle tövbe eden kişiler Tanrı'nın bildirisini anlayacaklardır (krş. Yşa.29:18; 32:3-4; 35:5; 42:7, 16). İsa, görmeyi seçen

herkes için dünyanın ışığıdır (krş. 1:4-5, 8-9).

9:40 "Yoksa biz de mi körüz?" Bu soru, yapısı itibarıyla "hayır" yanıtını gerektirmektedir (krş. Mat.15:14, 23-24). Bölümün son birkaç ayeti, bu bölümün, iyileştirilmesi mümkün olmayan ruhsal körlükle (bağışlanmayacak olan imansızlık günahı), iyileştirilebilir fiziksel körlüğü anlatan eyleme dökülmüş bir benzetme olduğunu göstermektedir.

9:41 Bu ayet, genel geçer bir gerçeği açıklar (krş. 15:22, 24; Rom.3:20; 4:15; 5:13; 7:7, 9).

TARTIŞMA SORULARI

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Aşağıda yer alan tartışma soruları, Yuhanna Müjdesi'nin bu bölümünün ana konularını düşünmenize yardımcı olmak amacıyla verilmiştir. Soruların amacı kesin bir yanıt bulmanızı sağlamak değil, sizi düşündürmektir.

1. Bu bölüm öncelikli olarak fiziksel şifadan mı yoksa ruhsal şifadan mı söz etmektedir? (Fiziksel körlük mü yoksa ruhsal körlük mü?)
2. Bu kör adam, doğmadan önce nasıl günah işleyebilmiştir?
3. Kör adam bu bölümün hangi noktasında kurtuluşa kavuşmuştur?
4. İsa dünyayı yargılamak için mi yoksa kurtarmak için mi yeryüzüne gelmiştir?
5. "İnsanoğlu" ifadesinin ardında yatan anlamı açıklayınız.
6. Kör adamın Yahudi yetkililere verdiği yanıtlardaki nüktedan yanları sıralayınız.

YUHANNA 10

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ'NİN PARAGRAF BAŞLIKLARI

Başlık	Ayet
İyi Çoban	10:1-21
İsa'ya Karşı Tepkiler Büyüyor	10:22-42

OKUMA DÖNGÜSÜ 3 (bkz. s.vii)

YAZARIN NİYETİNİ PARAGRAF SEVİYESİNDE KAVRAMA

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Tüm bölümü bir oturuşta okuyunuz. Konuları belirleyiniz. Konulara göre yaptığınız bölümlendirmeyi Çağdaş Çeviri'nin bölümlendirmesiyle karşılaştırınız. Paragraf başlıkları Tanrı tarafından esinlenmiş olmamakla birlikte, yazarın niyetini kavrayabilmek için kilit rol oynamaktadır. Bu niyeti kavramak da, yorumlamanın can alıcı noktasıdır. Her paragrafın yalnızca tek bir konusu bulunmaktadır.

1. Birinci paragraf

2. İkinci paragraf

3. Üçüncü paragraf

4. vb.

SÖZCÜK VE İFADE ÇALIŞMASI

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 10:1-6

**1"Size doğrusunu söyleyeyim, koyun ağılına kapıdan girmeyip başka yoldan
giren kişi hırsız ve hayduttur. 2Kapıdan giren ise koyunların çobanıdır. 3Kapıyı
bekleyen ona kapıyı açar. Koyunlar çobanın sesini işitirler, o da kendi koyunlarını
adlarıyla çağırır ve onları dışarı götürür. 4Kendi koyunlarının hepsini dışarı
çıkarınca önlerinden gider, koyunlar da onu izler. Çünkü onun sesini tanırlar. 5Bir
yabancının peşinden gitmezler, ondan kaçarlar. Çünkü yabancıların sesini
tanımazlar." 6İsa onlara bu örneği anlattıysa da, ne demek istediğini anlamadılar.**

10:1 "Size doğrusunu söyleyeyim" Bkz. 1:49'a ait not.

“başka yoldan giren kişi hırsız ve haydutur” Ağılda, iyi çobana ait olmayan bazı koyunların da bulunduğuna dikkat ediniz (krş. 7:21-23 ve “Deliceler Benzetmesi”, Mat.12:24-30). Buradaki sorun, bazı kişilerin Tanrı’nın Mesih aracılığıyla karşılıksız olarak verdiği kurtuluşu kişisel çabalarıyla elde etmeye çalışmalarıdır (krş. 3:14-16).

10:2 “Kapıdan giren ise koyunların çobanıdır” Bu bölümde mecazların harmanlanmasıyla ortaya çıkan bir tasvirle karşılaşırız. İsa kendisini hem koyunların kapısı (a.7) hem de koyunların çobanı olarak tanıtır (a.11 ve a.14). Bu harmanlanmış mecazlara gerek Yuhanna’da gerekse Yeni Antlaşma’nın diğer bölümlerinde rastlanır:

1. Hem yaşam ekmeği hem de yaşam ekmeğini veren kişi olan İsa (krş. a.6:35, 51).
2. Hem gerçek hem de gerçeği bildiren kişi olan İsa (krş. a.8:45-46 ve 14:6).
3. Hem yol hem de yolu gösteren kişi olan İsa (14:6).
4. Hem kurban hem de kurbanı sunan kişi olan İsa (krş. İbraniler).

“Çoban”, Eski Antlaşma’da hem Tanrı hem de Mesih için yaygın olarak kullanılan bir addı (krş. Mez.23; Mez.80:1; Yşa.40:10-11; 1Pe.5:1-4). Yahudi önderler, Yeremya 23; Hezekiel 34 ve Yeşaya 56:9-12’de “sahte çobanlar” olarak adlandırılmışlardır. Yeni Antlaşma’da, dilimize “önder” şeklinde çevrilen Grekçe *poimen* sözcüğü “çoban” anlamına gelmektedir (krş. Ef.4:11; Tit.1:5, 7).

10:3 “Koyunlar çobanın sesini işitirler” Tanımak ve itaat etmek, ilişkiye dayalı kavramlardır.

“kendi koyunlarını adlarıyla çağırır” İsa kendisine ait olan herkesi kişisel ve bireysel olarak tanır. Çobanlar, güttükleri büyük sürülerde bile çoğu kez hayvanlarına isim takarlar.

“ve onları dışarı götürür” Burada yalnızca kurtuluştan değil, aynı zamanda günlük rehberlikten söz edilmektedir (krş. a.4 ve 9).

10:4 Burada söz edilen olayın, geceleri birkaç farklı sürüyü aynı ağılda barındırma adetiyle ilgili olması mümkündür. Çoban sabah olunca gelir ve kendi koyunlarını çağırırdı.

10:5 Kilise, daima sahte önderlerle mücadele etmek zorunda kalmıştır (krş. 1Ti.4:1-3; 2Ti.4:3-4; 1Yu.4:5-6).

10:6 “İsa onlara bu örneği anlattıysa da” “Örnek” olarak çevrilen *paroimia* sözcüğü, “benzetme” olarak çevrilen *parabole* sözcüğüyle aynı kökten gelmektedir. Yeni Antlaşma’da bu sözcüğe yalnızca bu ayette, 16:25, 29’da ve

2.Petrus 2:22'de rastlanır. Farklı bir biçimde olmakla birlikte, yaygın olarak kullanılan "benzetme" sözcüğüyle aynı anlama geldiği görülmektedir. "Benzetme" kavramı, genellikle bir ruhsal gerçeğin daha kolay anlaşılabilmesi için yaygın olarak bilinen ve içinde bulunulan kültüre uygun bir olayla birlikte açıklanmasını ifade etmektedir. Bununla birlikte, gerçeğin, ruhsal anlamda kör olan gözlerden gizlenmesi anlamına da gelebilmektedir (krş. 16:29; Mar.4:11-12).

"ne demek istediğini anlamadılar" 10. bölüm zamansal anlamda 9. bölüm ile ilişkiliyse, burada 'Ferisiler'den söz edilmektedir.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 10:7-10

[7]Bunun için İsa yine, "Size doğrusunu söyleyeyim" dedi, "Ben koyunların kapısıyım. [8]Benden önce gelenlerin hepsi hırsız ve haydúttu, ama koyunlar onları dinlemedi. [9]Kapı Ben'im. Bir kimse benim aracılığımla içeri girerse kurtulur. Girer, çıkar ve otlak bulur. [10]Hırsız ancak çalıp öldürmek ve yok etmek için gelir. Bense insanlar yaşama, bol yaşama sahip olsunlar diye geldim."

10:7 "Ben koyunların kapısıyım" Bu, Yuhanna Müjdesi'nde geçen yedi ünlü "Ben'im" ifadesinden biridir. Bu mecazi ifade İsa'nın tek gerçek yol olduğunun altını çizmektedir (krş. 10:8, 10; 14:6). Bu gerçek, sık sık Müjde'nin dışlayıcılığının doruk noktası olarak adlandırılır. Kutsal Kitap Tanrı'nın kendi vahyi olduğuna göre, Tanrı'nın katında aklanmayı mümkün kılacak tek bir yol vardır: "Mesih'e iman etmek" (krş. Elç.4:12; 1Ti.2:5; bkz. 8:12'ye ait not).

10:8 "Benden önce gelenlerin hepsi hırsız ve haydúttu" 9. ve 10. bölümde Tapınağın Açılışını Anma Bayramı konusu ele alındığına göre (krş. 10:22), burada Eski Antlaşma ile Yeni Antlaşma arasındaki dönemde Mesihlik iddiasında bulunan Makabeler'den söz ediliyor olabilir. Bununla birlikte, bu sözün sahte din önderlerine ilişkin Eski Antlaşma bölümleriyle bağlantılı olması da mümkündür (krş. Yer.23 ve Hez.34).

Oldukça mecazi olan bu anlatım ve daha önceki muğlak ifadeler, ilk yazmanların bu bölümün anlamını açıklamak amacıyla ilaveler ya da değişimler yapmalarına neden olmuştur. Bir elyazmasında (D) yalnızca "hepsi" ifadesi, birkaç elyazmasında ise (P45, P75 ve א) "benden önce" ifadesi metinden çıkarılmıştır.

10:9 "Bir kimse benim aracılığımla içeri girerse kurtulur" İsa, Tanrı'ya ulaştıran tek yoldur (krş. 14:6). Bu bağlamda, "kurtuluş" sözcüğünün Eski Antlaşma'daki fiziksel kurtuluş anlamını taşıyor olması mümkündür. Bununla birlikte, Yuhanna genellikle iki anlam birden barından sözcükler kullanmayı tercih etmiştir. Bu ayette, ruhsal kurtuluş kavramı da ima edilmektedir (krş. a.42).

10:10 "Hırsız" Bu sözcük, sahte çobanların (din önderlerinin) gizli niyetlerini

göstermektedir. Aynı zamanda, Şeytan'ın amacını da ortaya koyar! Ücretli işçilerin umursamazlığı a.12-13'te görülebilir.

"yok etmek" Bkz. aşağıdaki Özel Başlık.

ÖZEL BAŞLIK: *YIKIM (Apollumi)*

Bu sözcük, sonsuz yargı veya yok edilme gibi teoloji kavramlarıyla ilgili büyük bir karmaşaya yol açan oldukça geniş bir anlam yelpazesine sahiptir. Basit anlamda *mahvetmek*, *yok etmek* anlamlarına gelmektedir.

Sorun, bu sözcüğün mecazi kullanımlarından kaynaklanır. Bu durum, Louw ve Nida'nın *Greek-English Lexicon of the New Testament, Based On Semantic Domains*, cilt 2, s.30'da açıkla görülebilir. Bu kaynak, sözcüğün çeşitli anlamlarını şöyle sıralar:

1. mahvetmek (örn. Mat.10:28; Luk.5:37; Yu.10:10; 17:12; Elç.5:37; Rom.9:22; cilt. 1, s.232)
2. elde edememek (örn. Mat.10:42; cilt 1, s.566)
3. kaybetmek (örn. Luk.15:8; cilt 1, s.566)
4. bir şeyin yerini bilememek (örn. Luk.15:3-4; cilt 1, s.330)
5. ölmek (örn. Mat.10:39; cilt 1, s.266)

Gerhard Kittel, *Theological Dictionary of the New Testament* adlı kitabında (cilt 1, s.394) sözcüğün dört anlamını belirterek farklı kullanımlarını açıklamaya çalışır:

1. yok etmek veya öldürmek (örn. Mat. 2:13; 27:20; Mar.3:6; 9:22; Luk.6:9; 1Ko.1:19)
2. kaybetmek (örn. Mar.9:41; Luk.15:4,8)
3. ölmek (örn. Mat.26:52; Mar.4:38; Luk.11:51; 13:3, 5, 33; 15:17; Yu.6:12, 27; 1Ko.10:9-10)
4. kaybolmak (örn. Mat.5:29-30; Mar.2:22; Luk.15:4, 6, 24, 32; 21:18; Elç.27:34)

Kittel, şöyle devam eder:

"Genellikle, Sinoptik Müjdeler'de olduğu gibi #2 ve #4 numaralı anlamların altında bu dünya ile ilgili anlamlar yatarken, Pavlus ile Yuhanna'nın ifadelerinde olduğu gibi #1 ve #3 numaralı anlamların altında ölümden sonraki dünya ile ilgili bir anlam yattığını görürüz" (s.394).

İşte bu noktada karmaşa başlar. Sözcük, farklı Yeni Antlaşma yazarlarının değişik biçimlerde kullandığı farklı anlamlara sahiptir. Robert B. Girdlestone (*Synonyms of the Old Testament*, s.275-277), bu sözcüğü, Mesih'i tanıyan ve O'nda sonsuz yaşama sahip olan kişiler karşısındaki ahlaki açıdan çökmüş ve Tanrı'dan sonsuza dek ayrı kalmayı bekleyen kişilerle ilgili olarak kullanır. İlk gruptaki insanlar kurtulmuş olanlar, diğerleri ise mahvolmuş olanlardır.

Kişisel olarak, bu sözcüğün "yok etmek"ten söz ettiğini düşünmüyorum. "Sonsuz" sözcüğü Matta 25:46'da hem sonsuz azap hem de sonsuz yaşam için kullanılmıştır. Bunlardan birini hafife almak, ikisini de hafife almak anlamına

gelecektir!

“Bense insanlar yaşama, bol yaşama sahip olsunlar diye geldim” Bu ifade sıklıkla maddi varlıklara ilişkin bir vaat olarak düşünülse de, bağlamı itibarıyla maddi zenginlikle değil, İsa’yı kişisel olarak tanımakla ve O’nun sağladığı ruhsal bereketlerle ilgilidir. Bu yaşamda daha çok şey elde edebilmeyle değil, gerçek yaşamı bilmek ve elde etmekle ilgilidir!

Sinoptik Müjdeler İsa’nın Tanrı’nın Egemenliği konusuna verdiği önemin üzerinde dururken, Yuhanna, İsa’nın sonsuz yaşam konusuna verdiği önemin üzerinde durur.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 10:11-18

11 Ben iyi çobanım. İyi çoban koyunları uğruna canını verir. 12 Koyunların çobanı ve sahibi olmayan ücretli adam, kurdun geldiğini görünce koyunları bırakıp kaçar. Kurt da onları kapar ve dağıtır. 13 Adam kaçar. Çünkü ücretlidir ve koyunlar için kaygı duymaz. 14-15 Ben iyi çobanım. Benimkileri tanırım. Baba beni tanıdığı, ben de Baba’yı tanıdığım gibi, benimkiler de beni tanır. Ben koyunlarımın uğruna canımı veririm. 16 Bu ağıldan olmayan başka koyunlarım var. Onları da getirmeliyim. Benim sesimi işitecekler ve tek sürü, tek çoban olacak. 17 Canımı, tekrar geri almak üzere veririm. Bunun için Baba beni sever. 18 Canımı kimse benden alamaz; ben onu kendiliğimden veririm. Onu vermeye de tekrar geri almaya da yetkim var. Bu buyruğu Babam’dan aldım.

10:11,14 “Ben iyi çobanım” Bu, Eski Antlaşma’da Mesih (krş. Hez.34:23; Zek.11; 1Pe.5:4) ve YHVH (krş. Mez.23:1; 28:9; 77:20; 78:52; 80:1; 94:7; 100:3; Yşa.40:11; Yer.23:1; 31:10; Hez.34:11-16) için kullanılan bir addır.

“İyi” şeklinde çevrilebilecek iki Grekçe sözcük bulunmaktadır: (1) *agathos*, Yuhanna’da genellikle nesneler için kullanılmıştır ve (2) *kalos*, Septuaginta’da *kötü*nün karşıt anlamlısı olan *iyi* anlamında kullanılmıştır. Yeni Antlaşma’da “güzel”, “asil” ve “değerli” anlamlarını taşır. Bu iki sözcük Luka 8:15’te birlikte kullanılmıştır (bkz. 8:12’ye ait not).

10:11 “İyi çoban koyunları uğruna canını verir” Bu ifade, Mesih’in bizim yerimize ödediği kefaretten söz etmektedir (krş. a.11, 15, 17, 18). O, günahlı insanlık için canını gönüllü olarak vermiştir (krş. Yşa.52:13-53:12; Mar.10:45; 2Ko.5:21). Gerçek ve bol yaşama yalnızca Mesih’in ölümü aracılığıyla kavuşmak mümkündür.

Bruce M. Metzger (*A Textual Commentary on the Greek New Testament)* bu ayetle ilgili ilginç bir hususa değinir:

> “Yuhanna’ya özgü ‘canını vermek’ ifadesi (10:15, 17; 13:37, 38; 15:13 1Yu.3:16) yerine, birkaç elyazmasında (P45, א, D), Sinoptik Müjdeler’de yer alan ‘canını fidye olarak vermek’ ifadesi (Mat.20:28; Mar.10:45) kullanılmıştır” (s.230).

10:14-15 krş. a.3-5.

“Baba beni tanıdığı, ben de Baba’yı tanıdığım gibi” Bu, Yuhanna’da yinelenen bir konudur. İsa, Baba’yla olan yakın ilişkisine dayanarak konuşmakta ve hareket etmektedir.

14-15. ayetlerdeki bu şaşırtıcı kıyaslamada, Baba ile Oğul arasındaki yakınlık Oğul ile izleyicileri arasındaki yakınlıkla karşılaştırılmaktadır (krş. 14:23). Yuhanna “tanımak” fiilini kullanırken kavranabilir gerçeklere değil, fiilin İbranice’de ifade ettiği yakın paydaşlık anlamına odaklanmaktadır. İsa Baba’yı tanır; İsa’yı tanıyanlar da Tanrı’yı tanır!

10:16 “Bu ağıldan olmayan başka koyunlarım var” Bu söz, Yeşaya 56:6-8’i anımsatmaktadır. Bağlam göz önüne alındığında, bu sözün (1) Samiriyeliler’i (krş. 4:1-42) veya (2) Yahudi olmayan uluslardan oluşan Kilise’yi (krş. 4:43-54) ifade ediyor olması gerekir. Burada, Mesih’e iman edenlerin birliğinden söz edilir.

“tek sürü, tek çoban olacak” Bu, daima Tanrı’nın hedefi olmuştur (krş. Yar.3:15; 12:3; Çık.19:5-6). Bu birliğin teolojik yönleri Efesliler 2:11-3:13 ve 4:1-6’da ele alınmıştır.

10:17 “Canımı, tekrar geri almak üzere veririm” İsa burada ölümden dirileceğinden söz etmektedir. Yeni Antlaşma’da genellikle Baba’nın, sunduğu kurbanı kabul ettiğini göstermek için Oğul’u dirilttiği vurgulanır (krş. 18b). Fakat burada, İsa’nın dirilişteki kendi gücü ortaya koyulmaktadır.

Bu ifade, Yeni Antlaşma’nın kurtuluş sağlayan işleri, Üçlübirlik olan Tanrı’nın üç kişiliğine de atfettiğini göstermek için harika bir fırsat sunmaktadır:

1. İsa’yı Baba Tanrı diriltmiştir (krş. Elç.2:24; 3:15; 4:10; 5:30; 10:40; 13:30, 33-34, 37; 17:31; Rom.6:4, 9; 10:9; 1Ko.6:14; 2Ko.4:14; Gal.1:1; Ef.1:20; Kol.2:12; 1Se.1:10).
2. İsa kendisini diriltmiştir (krş. Yu.2:19-22; 10:17-18).
3. İsa’yı Tanrı’nın Ruhu diriltmiştir (krş. Rom.8:11).

“Bunun için Baba beni sever” Oğul canını vermeye mecbur olmadığı gibi, Baba da Oğlu’nu vermeye mecbur değildi. Bu söz, Tanrı’nın insan olan İsa’yı itaati yüzünden ödüllendirdiği şeklinde yorumlanmamalıdır (Bu sapkın öğreti “evlat edinme” öğretisi olarak adlandırılmıştır).

10:18 “yetkim var” Burada kullanılan “yetki” sözcüğü, 1:12’de yer alan “hak” sözcüğü ile aynıdır. “Güç”, “yasal hak” veya “kudret” şeklinde çevrilebilir. Bu ayet, İsa’nın gücünü ve yetkisini göstermektedir.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 10:19-21

19 Bu sözlerden dolayı Yahudiler arasında yine ayrılık doğdu. 20 Birçoğu, “O’nu cin çarpmış, delidir. Niçin O’nu dinliyorsunuz?” diyordu. 21 Başkaları ise, “Bunlar,

cin çarpmış bir adamın sözleri değil" dediler. "Cin, körlerin gözlerini açabilir mi?"

10:19 İsa hakkındaki fikir ayrılıkları, 6:52; 7:12, 25; 9:8-9, 16; 10:19-21; 11:36-37 ayetlerinde olduğu gibi tüm Yuhanna Müjdesi boyunca devam etmektedir. Bazı insanların Müjde'yi kabul ederken diğerlerinin reddetmesi, Tanrı'nın önbelirlemesi ile insanın özgür iradesi arasındaki gerilimi yansıtmaktadır.

10:20 "O'nu cin çarpmış, delidir" Bu, İsa'ya iki farklı amaçla yöneltilen yaygın bir suçlamadır: (1) 7:20'de ve bu ayette, İsa'nın zihinsel bir hastalığı olduğunu iddia etmek için kullanılmıştır; (2) aynı suçlama, Ferisiler tarafından İsa'nın gücünün kaynağını açıklamak için kullanılmıştır (krş. 8:48, 52; 10:21).

10:21 Kör adamın gözlerinin açılması, Mesih'e ait bir belirtiydi (krş. Çık.4:11; Mez.146:18; Yşa.29:18; 35:5; 42:7). Burada ve 9. bölümde, İsrail'in içinde bulunduğu ruhsal körlük (krş. Yşa.42:19) ima edilmektedir.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 10:22-30

22 O sırada Yeruşalim'de Tapınağın Açılışını Anma Bayramı kutlanıyordu. Mevsim kıştı. 23 İsa tapınağın avlusunda, Süleyman'ın Eyvanı'nda yürüyordu. 24 Yahudi yetkililer O'nun çevresini sararak, "Bizi daha ne kadar zaman kuşkuda bırakacaksın?" dediler. "Eğer Mesih isen, bize açıkça söyle." 25 İsa onlara şu karşılığı verdi: "Size söyledim, ama iman etmiyorsunuz. Babam'ın adıyla yaptığım işler bana tanıklık ediyor. 26 Ama siz iman etmiyorsunuz. Çünkü benim koyunlarımdan değilsiniz. 27 Koyunlarım sesimi işitir. Ben onları tanırım, onlar da beni izler. 28 Onlara sonsuz yaşam veririm; asla mahvolmayacaklar. Onları hiç kimse elimden kapamaz. 29 Onları bana veren Babam her şeyden üstündür. Onları Baba'nın elinden kapmaya kimsenin gücü yetmez. 30 Ben ve Baba biriz."

10:22 "Tapınağın Açılışını Anma Bayramı" Josephus bu bayramı "Işıklar Bayramı" olarak adlandırmıştır. Günümüzde Hanuka adıyla bilinmektedir. Aralık ayının ortalarında kutlanan ve sekiz gün süren bayramda, Yahuda Makabe'nin İ.Ö. 164 yılında kazandığı savaşın ardından Yeruşalim'deki tapınağın yeniden açılması ve adanması kutlanır. Selefki kralı IV. Antiyokus Epifanes İ.Ö. 168'de Yahudiler'i Helen adetlerini uygulamaya zorlamıştı (krş. Dan.8:9-14). Yeruşalim'deki tapınağı bir putperest mabedine çevirmiş, hatta Kutsal Yer'e bir Zeus sunağı yaptırmıştı. Kâhin Modin'in oğullarından biri olan Yahuda Makabe bu Suriyeli hükümdarı alt ederek tapınağı putlardan temizledi ve yeniden RAB'be adadı.

"Süleyman'ın Eyvanı" Burası, İsa'nın halka seslendiği Kadınlar Avlusu'nun doğu kanadı boyunca uzanan üzeri tenteyle kapatılmış bir alandı. Josephus, Süleyman'ın Eyvanı'nın İ.Ö. 586'da yaşanan Babil saldırısından sağlam çıktığını kaydetmiştir.

10:24 “Eğer Mesih isen” Ferisiler, İsa’nın Mesih olduğuna inanmıyorlar ve O’nun bu konudaki iddialarını sürekli sorguluyorlardı.

“bize açıkça söyle” Bu ayette, değinmemiz gereken birkaç husus bulunmaktadır. İlk olarak, İsa bildirisini benzetmelerle, mecazi bir dille ve belirsiz ikicil ifadelerle açıklamıştı. Tapınaktaki bu kalabalık İsa’nın kendisini açıkça ifade etmesini istiyordu. Bkz. 7:4’te yer alan Özel Başlık: *Cesaret (Parresia)*.

İkinci olarak, İsa ile aynı dönemde yaşayan Yahudiler Mesih’in beden alarak dünyaya gelmiş Tanrı olmasını beklemiyorlardı. İsa, Tanrı’yla bir olduğunu birkaç kez söylemişti (krş. 8:56-59), ancak burada halk özellikle Mesih’e ilişkin bir soru yöneltti. Yahudiler Meshedilmiş Kişi’nin Musa gibi hareket etmesini bekliyorlardı (krş. Yas.18:15, 19). İsa 6. bölümde tam olarak bu şekilde hareket etti. Gerçekleştirdiği işlerle Eski Antlaşma’daki peygamberlik bildirilerini yerine getirdi (özellikle kör adamın iyileştirilmesi, 9. bölüm). Aradığı bütün belirtiler halka gösterilmişti. Asıl sorun, İsa’nın, askeri ve milli bir lider olarak gelmesini bekledikleri Mesih tasvirine uymuyor olmasıydı.

10:25 “Babam’ın adıyla yaptığım işler bana tanıklık ediyor” İsa, gerçekleştirdiği eylemlerin iddialarını doğruladığını belirtmiştir (krş. 2: 23; 5:36; 10:25, 38; 14:11; 15:24).

10:28 “Onlara sonsuz yaşam veririm” Sonsuz yaşam ifadesi hem nitelik hem de nicelik bildirmektedir. Bu, yeni çağ yaşamıdır ve artık Mesih’e iman aracılığıyla bu yaşama kavuşmak mümkündür (krş. 3:36; 11:24-26).

“asla mahvolmayacaklar. Onları hiç kimse elimden kapamaz” Bu, imanlının sahip olduğu kurtuluş güvencesine ilişkin Yeni Antlaşma’daki en güçlü ayetlerden biridir (krş. 6:39). Bizleri Tanrı’nın sevgisinden ayırabilecek tek kişinin ancak ve ancak kendimiz olduğu açıktır (krş. Rom.8:38-39; Gal.5:2-4). Sahip olunan kurtuluş güvencesi, imanda sebat ile dengelenmelidir (bkz. 8:31’de yer alan Özel Başlık). Güven, Üçlübirlik olan Tanrı’nın eylemlerine ve karakterine dayandırılmalıdır.

Yuhanna Müjdesi, Mesih’e iman etmeyi sürdüren kişilerin kurtuluş güvenine sahip olduğundan söz eder. Bu, öncelikle içten tövbe ve imanla başlayan ve daha sonra Tanrı’yla kişisel bir ilişki şeklinde sürdürülen bir yaşam biçimidir. Bu kişisel ilişki kavramının saptırılması teolojik bir sorundur (“bir kez kurtulan, sonsuza dek kurtulur”). Gerçek kurtuluşun kanıtı, devamlı olarak sürdürülen bir imandır (krş. İbraniler, Yakup ve 1.Yuhanna).

10:29 “Onları bana veren Babam her şeyden üstündür” Bu, imanlının sahip olduğu Baba’nın gücüne dayanan kurtuluş güvencesine ilişkin harika bir ayettir! İmanlının güvencesi, Kutsal Kitap’taki diğer tüm ruhsal gerçekler gibi, gerilim dolu ve antlaşmaya bağlı bir çerçevede sunulmuştur. İmanlının kurtuluş umudu ve güvencesi, Üçlübirlik olan Tanrı’nın merhametine ve lütfuna dayanmaktadır. Bununla birlikte, kişi imanını sürdürmelidir. Kurtuluş, Kutsal Ruh’un

yönlendirmesi sayesinde tövbe ve imanla başlar. Fakat aynı zamanda devamlı bir tövbe, iman, itaat ve gayretle sürdürülmesi gerekir. Kurtuluş bir ürün (hayat sigortası, cennet bileti) değil, Mesih aracılığıyla Tanrı'yla kurulan ve geliştirilmekte olan kişisel bir ilişkidir.

Tanrı'yla kurulan doğru bir ilişkinin gözle görülür kanıtı, kişinin yaşamının bir iman ve hizmet yaşamına dönüşmesidir (krş. Mat.7). Kutsal Kitap'ta dünyasal Hıristiyanlar'ın örnekleri azdır (krş. 1Ko.2-3). İmanlı kişinin yalnızca ölünce cennete gideceğinden değil, aynı zamanda ulaşması gereken bir ölçüt olduğundan da söz etmek gerekir; bu ölçüt Mesih'in benzerliğidir. Kutsal Kitap'a göre imanda gelişen, Tanrı'ya hizmet eden ve günahla mücadele eden kişiler kurtuluş güvencesine sahip olurlar. Fakat bir imanlıda meyve yoksa, kurtuluşun kökü de yok demektir! Kurtuluş yalnızca lütuf sayesinde ve iman aracılığıyla mümkündür; ancak gerçek kurtuluşun kanıtı "iyi işler"dir (krş. Ef.2:10; Yak.2:14-26).

10:30-33 "Ben ve Baba biriz ... Yahudi yetkililer O'nu taşlamak için yerden yine taş aldılar" Bu, İsa'nın Mesih ve Tanrı olduğuna ilişkin güçlü ifadelerinden biridir (krş. 1:1-14; 8:58; 14:8-10). Yahudiler, İsa'nın söylediğini tamı tamına anlamışlar ve sözlerini Tanrı'ya karşı küfür saymışlardı (krş. 10:33; 8:59). Levililer 24:16'ya dayanarak İsa'yı taşlamaya giriştiler.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 10:31-39

31 Yahudi yetkililer O'nu taşlamak için yerden yine taş aldılar. 32 İsa onlara, "Size Baba'dan kaynaklanan birçok iyi işler gösterdim" dedi. "Bu işlerden hangisi için beni taşlıyorsunuz?" 33 Şöyle yanıt verdiler: "Seni iyi işlerden ötürü değil, küfür ettiğin için taşlıyoruz. İnsan olduğun halde Tanrı olduğunu ileri sürüyorsun." 34 İsa şu karşılığı verdi: "Yasanızda, 'Siz ilahlarsınız, dedim' diye yazılı değil mi? 35 Tanrı, kendilerine sözünü gönderdiği kimseleri ilahlar diye adlandırır. Kutsal Yazı da geçerliliğini yitirmez. 36 Baba beni kendine ayırıp dünyaya gönderdi. Öyleyse 'Tanrı'nın Oğlu'yum' dediğim için bana nasıl 'Küfür ediyorsun' dersiniz? 37 Eğer Babam'ın işlerini yapmıyorsam, bana iman etmeyin. 38 Ama yapıyorsam, bana iman etmeseniz bile, yaptığım işlere iman edin. Öyle ki, Baba'nın bende, benim de Baba'da olduğumu bilesiniz ve anlayasınız." 39 O'nu yine yakalamaya çalıştılarsa da, ellerinden sıyrılıp kurtuldu.

10:31 Bu ayette anlatılan olay İsa'nın 10:30'daki ifadesiyle ilgilidir. İsa Yahudi yetkililerin suçlamalarını, hahamlardan kaynaklanan alışılmadık bir savla yanıtladı. Bu, temelde Eski Antlaşma'da Tanrı için kullanılan bir ad olan *Elohim* sözcüğü ile yapılan bir söz oyunuydu (krş. Yar.1). Burada **çoğul** olarak kullanılan bu ad, sıklıkla melekler ve dünyasal liderler (hakimler) için de kullanılıyordu.

10:32 İyi (*kalos*) çoban, Baba'dan kaynaklanan iyi (*kalos*) işler yapar.

10:33 "küfür ettiğin için" İsa, Yahudi yetkililerin Baba'yla bir olduğu

şeklindeki iddiasını tamamen doğru olarak anladıklarını biliyordu.

10:34 "Yasanızda" İsa Mezmurlar'dan alıntı yapmasına rağmen, "Yasa" adını kullanmıştır (krş. 12:34; 15:25; Rom.3:9-19). Yasa adı genellikle Musa'nın Yazıları (Tora) olan Yaratılış'tan Yasa'nın Tekrarı'na kadarki kitapları ifade etmek için kullanılmıştır. Bu durum, Yasa adının geniş anlamda tüm Eski Antlaşma'yı ifade ettiğini göstermektedir.

"Siz ilahlarsınız" İsa, Mezmur 82:6'dan alıntı yapmıştır. Bu ayette, dünyasal liderlerden söz eden *Elohim* adı kullanılmıştır. Bu hakimler (kötü olmalarına rağmen) "Yüceler Yücesi'nin oğulları" olarak adlandırılmışlardır. Yahudi yetkililer, insan olmasına rağmen Tanrı'yla bir olduğunu iddia ettiği için İsa'ya saldırıyorlardı. Ancak, başka insanlar da "ilah" olarak adlandırılmıştı (krş. Çık.4:16; 7:1; 22:8, 9; Mez.82:6; 138:1).

İsa yetkililere şunu söylüyor: "Kutsal Yazılar bütünüyle doğrudur ve insanlara Elohim adını vermektedir. O halde, Tanrı Oğlu olduğumu söylediğim için neden beni Tanrı'ya küfür etmekle suçluyorsunuz?" *Elohim* adı İbranice'de **çoğul** bir sözcük olmakla birlikte, Eski Antlaşma'daki Tanrı'dan söz etmek için kullanıldığında **tekil** olarak çevrilmiştir. Bkz. 6:20'de yer alan Özel Başlık: *Tanrı'nın Adları*. Bu ayette yer alan soru, Yuhanna'ya özgü bir söz oyunu olabilir: *Elohim* adı iki anlama sahiptir ve bu soru yapısı itibarıyla "evet" yanıtını gerektirmektedir.

10:35 "Kutsal Yazı da geçerliliğini yitirmez" Yuhanna, İsa'nın sözleri hakkında birçok kez yorumda bulunmuştur. Bu sözün İsa'ya mı yoksa Yuhanna'ya mı ait olduğu bilinmemektedir. Ne olursa olsun, bu söz Tanrı tarafından esinlediğinden, bu durum sorun teşkil etmemektedir. Bu sözün vurgusu, Kutsal Yazılar'ın güvenilirliğidir. İsa ve Elçiler Eski Antlaşma'yı ve yaptıkları açıklamaları Tanrı'nın yegane sözleri olarak kabul etmişlerdir (krş. Mat.5:17-19; 1Ko.2:9-13; 1Se.2:13; 2Ti.3:16; Yas.1:23-25; 2Pe.1:20-21; 3:15-16).

H. C. G. Moule, *"The Life of Bishop Moule" (Piskopos Moule'un Yaşamı)* adlı kitabında şöyle demektedir:

> "İsa Mesih Kutsal Kitap'a bütünüyle güvenmiştir. Kutsal Kitap'ta, zihnimi yoran açıklanamaz ve girift bazı hususlar olmasına rağmen, sırf İsa Mesih yüzünden ben de Kutsal Kitap'a güvenmeye ve bunu körü körüne değil, hürmetkâr bir biçimde yapmaya kararlıyım" (s.138).

10:36 İsa bu ayette, kendisini Baba'nın seçtiğini ("adadığını" veya "kutsadığını") ve (Mesih olarak) gönderdiğini söylemektedir. O halde, "Tanrı Oğlu" olarak adlandırılmaya hakkı vardır. İsrail'in hakimleri nasıl Tanrı'yı temsil ediyorlarsa, İsa da Baba'yı hem sözleriyle hem de eylemleriyle temsil etmektedir. Bkz. 5:24'te yer alan Özel Başlık: *Göndermek (Apostello)*.

10:37 19-21. ayetlerin ifade ettiği tam olarak budur. İsa'nın gerçekleştirdiği mucizeler, Tanrı'nın işlerini yansıtmaktadır.

10:37, 38 "yapmıyorsam ... yapıyorsam" İsa, Baba'nın işlerini yapmıştır. Öyleyse, O'na inanmaları, İsa'dan ve Baba'yla bir olduğundan emin olmaları gerekmektedir (krş. 10:30, 38). Bkz. 1.Yuhanna 2:10'da yer alan Özel Başlık.

10:39 Bu, İsa'nın kendisine zarar vermek isteyenlerin elinden kurtulduğu birkaç durumdan birisidir (krş. Luk.4:29-30; Yu.8:59). İsa'nın (1) mucizevi bir biçimde mi, yoksa (2) çevresindeki diğer insanlara fiziki açıdan benzemesi sayesinde halkın arasına karışarak mı kurtulduğu belirsizdir.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 10:40-42

[40]Tekrar Şeria Irmağı'nın karşı yakasına, Yahya'nın başlangıçta vaftiz ettiği yere gitti ve orada kaldı. [41]Birçokları, "Yahya hiç mucize yapmadı, ama bu adam için söylediklerinin hepsi doğru çıktı" diyerek İsa'ya geldiler. [42]Ve orada birçokları O'na iman etti.

10:40 Burada, Şeria Irmağı'nın doğusundaki Beytanya yakınlarında bir bölgeden söz edilmektedir.

10:42 Yahudi yetkililer İsa'yı reddetmelerine rağmen, halktan birçok kişi İsa'ya iman etmiştir (krş. 2:23; 7:31; 8:30). Bkz. 2:23'te yer alan Özel Başlık.

TARTIŞMA SORULARI

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Aşağıda yer alan tartışma soruları, Yuhanna Müjdesi'nin bu bölümünün ana konularını düşünmenize yardımcı olmak amacıyla verilmiştir. Soruların amacı kesin bir yanıt bulmanızı sağlamak değil, sizi düşündürmektir.

1. Yuhanna, kullandığı mecazları neden bu kadar karışık veriyor? (Örnek: "İsa hem koyunların kapısı hem de iyi çobandır").
2. Yuhanna 10'un Eski Antlaşma'daki temeli nedir?
3. İsa'nın "canını vermesinin" anlam ve önemi nedir?
4. Yahudiler neden İsa'yı cin çarptığını iddia etmeyi sürdürdüler?
5. İsa'nın gerçekleştirdiği işler neden böylesine önemlidir?
6. "İmanlının sahip olduğu kurtuluş güvencesi"ni, "kutsalların göstermesi gereken gayret"le nasıl bağdaştırabiliriz?

YUHANNA 11

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ'NİN PARAGRAF BAŞLIKLARI

Başlık	Ayet
Lazar'ın Ölümü	11:1-16
İsa Lazar'ı Diriltiyor	11:17-46
İsa'yı Öldürme Tasarısı	11:47-57

OKUMA DÖNGÜSÜ 3 (bkz. s.vii)

YAZARIN NİYETİNİ PARAGRAF SEVİYESİNDE KAVRAMA

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Tüm bölümü bir oturuşta okuyunuz. Konuları belirleyiniz. Konulara göre yaptığınız bölümlendirmeyi Çağdaş Çeviri'nin bölümlendirmesiyle karşılaştırınız. Paragraf başlıkları Tanrı tarafından esinlenmiş olmamakla birlikte, yazarın niyetini kavrayabilmek için kilit rol oynamaktadır. Bu niyeti kavramak da, yorumlamanın can alıcı noktasıdır. Her paragrafın yalnızca tek bir konusu bulunmaktadır.

1. Birinci paragraf

2. İkinci paragraf

3. Üçüncü paragraf

4. vb.

SÖZCÜK VE İFADE ÇALIŞMASI

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 11:1-16

1Meryem ile kızkardeşi Marta'nın köyü olan Beytanya'dan Lazar adında bir
adam hastalanmıştı. 2Meryem, Rab'be güzel kokulu yağ sürüp saçlarıyla O'nun
ayaklarını silen kadındı. Hasta Lazar ise Meryem'in kardeşiydi. 3İki kızkardeş
İsa'ya, "Rab, sevdiğin kişi hasta" diye haber gönderdiler. 4İsa bunu işitince, "Bu
hastalık ölümle sonuçlanmayacak; Tanrı'nın yüceliğine, Tanrı Oğlu'nun
yüceltilmesine hizmet edecek" dedi. 5İsa Marta'yı, kızkardeşini ve Lazar'ı severdi.
6-7Bu nedenle, Lazar'ın hasta olduğunu duyunca bulunduğu yerde iki gün daha

kaldıktan sonra öğrencilere, "Yahudiye'ye dönelim" dedi. [8]Öğrenciler, "Rabbî" dediler, "Yahudi yetkililer demin seni taşlamaya kalkıştılar. Yine oraya mı gidiyorsun?" [9]İsa şu karşılığı verdi: "Günün on iki saati yok mu? Gündüz yürüyen sendelemez. Çünkü bu dünyanın ışığını görür. [10]Oysa gece yürüyen sendeler. Çünkü kendisinde ışık yoktur." [11]Bu sözleri söyledikten sonra, "Dostumuz Lazar uyudu" diye ekledi, "Onu uyandırmaya gidiyorum." [12]Öğrenciler, "Ya Rab" dediler, "Uyuduysa iyileşecektir." [13]İsa Lazar'ın ölümünden söz ediyordu, ama onlar olağan uykudan söz ettiğini sanmışlardı. [14]Bunun üzerine İsa açıkça, "Lazar öldü" dedi. [15]"İman edesiniz diye, orada bulunmadığıma sizin için seviniyorum. Şimdi onun yanına gidelim." [16]"İkiz" diye anılan Tomas öbür öğrencilere, "Biz de gidelim, O'nunla birlikte ölelim!" dedi.

11:1 "adında bir adam hastalanmıştı" Bitmemiş bir eylem gösteren geçmiş zaman kipindeki bu fiil adamın uzun süredir hasta olduğunu belirtir. Ancak, "hastalanmaya başlamıştı" şeklinde de çevrilmesi mümkündür.

"Lazar" "Tanrı yardım eder" veya "Tanrı yardımcıdır" anlamına gelen İbranice "Eleazer" adının bir türevidir. Yuhanna, okuyucularının, İsa'nın Meryem, Marta ve Lazar ile dost olduğunu bildiklerini varsaymıştır (krş. bu kişilerden Sinoptik Müjdeler'de söz edilen tek bölüm olan Luka 10:38-42).

"Beytanya" Burası, 1:28 ve 10:40 ayetlerinde söz edilen Şeria Irmağı'nın kıyısında bulunan Eriha yakınlarındaki Beytanya'dan farklı bir yerdir. Burada söz edilen Beytanya, Yeruşalim'in yaklaşık 3 km kadar güneydoğusunda ve Zeytin Dağı sırtlarında bulunmaktadır; İsa'nın Yeruşalim'e geldiğinde kalmayı en çok sevdiği yerdir.

"Meryem" İbranice "Miryam" adının türevidir.

"Marta" "Hanım" sözcüğünün Aramicesi'dir. İçlerindeki en yaşlı kişi olan Marta adından ilk sırada söz edilmemesi alışılmadık bir durumdur; bunun Luka 10:38:42'de anlatılan olayla bağlantılı olması mümkündür.

11:2 "Meryem, Rab'be güzel kokulu yağ sürüp saçlarıyla O'nun ayaklarını silen kadındı" Meryem'in bağlılığını anlatan bu kayıt (krş. 12:2-8) hem Matta'da (krş. 26:6-13) hem de Markos'ta (krş. 14:3-9) yer almaktadır. Luka 7:36'da farklı bir kadından söz edilmektedir.

Bu ayet, Müjde'de kaydedilmemiş bir olaydan söz eder. Bu olay, 12. bölümde anlatılmıştır. Birçok kişi bu durumun, Yuhanna'nın, okuyucularının bu aileyi başka kaynaklardan tanıdığını varsaydığını gösterdiğine inanmaktadır.

ÖZEL BAŞLIK: *KUTSAL KİTAP'TA MESH (YAĞ SÜRME*)

A. Güzelleştirmek için uygulanırdı (krş. Yas.28:40; Rut 3:3; 2Sa.12:20; 14:2; 2Ta.28:1-5; Dan.10:3; Amo.6:6; Mik.6:15),

B. Konuklar başlarına yağ sürülerek onurlandırılırdı (krş. Mez.23:5; Luk.7:38, 46; Yu.11:2),
C. Yağ merhem olarak kullanılırdı (krş. Yer.51:8; Mar.6:13; Luk.10:34; Yak.5:14; Hez.16:9'da temizlik maddesi olarak kullanılmıştır),
D. Cenazeler yağ sürülerek gömülmeye hazırlanırdı (krş. Yar.50:2; 2Ta.16:14; Mar.16:1; Yu.12:3,7; 19:39-40),
E. Yağ, dini amaçla yararlanıldığında, bir nesnenin veya kimsenin meshedilmesi için kullanılırdı (krş. Yar.28:18, 20; 31:13 [anıt]; Çık. 29:36 [sunak]; Çık. 30:36; 40:9-16; Lev.8:10-13; Say.7:1 [Tapınma (Buluşma) Çadırı]),
F. Önderler atanırken meshedilirlerdi.

1. Kâhinler
   a. Harun (krş. Çık.28:41; 29:7; 30:30)
   b. Harun'un oğulları (Çık.40:15; Lev.7:36)
   c. Diğer kâhinler için yaygın bir unvan olarak kullanılırdı (krş. Say.3:3; Lev.16:32)

2. Krallar
   a. Tanrı tarafından meshedilirlerdi (krş. 1Sa.2:10; 2Sa.12:7; 2Kr.9:3, 6, 12; Mez.45:7; 89:20),
   b. Peygamberler tarafından meshedilirlerdi (krş. 1Sa.9:16; 10:1; 15:1, 17; 16:3, 12-13; 1Kr.1:45; 19:15-16),
   c. Kâhinler tarafından meshedilirlerdi (krş. 1Kr.1:34, 39; 2Kr.11:12),
   d. İhtiyarlar (ileri gelenler) tarafından meshedilirlerdi (krş. Hak.9:8, 15; 2Sa.2:7; 5:3; 2Kr.23:30),
   e. Mesh kavramı İsa'nın izleyicileri tarafından da kullanılmıştır (krş. 2Ko.1:21; 1Yu.2:20, 27 [*chrisma*])
   f. Tanrı, halkını kurtarmaya yönelik tasarılarında imansız kişileri meshederek kullanmıştır:
      1. Koreş (krş. Yşa.45:1)
      2. Sur Kralı (krş. Hezekiel'in Aden Bahçesi benzetmeleri kullandığı Hez.28:14)
   g. "Mesih" adı, Meshedilmiş Olan" anlamına gelmektedir
   h. İsa, Tanrı tarafından meshedilmiş olan Kral'dır (krş. Mez.2:2; Luk.4:18; Yşa.61:1; Elç.4:27; 10:38; İbr.1:9; Mez.45:7).
   i. Muhtemelen, peygamberler de meshediliyorlardı (krş. Yşa.61:1)

11:3 "iki kızkardeş İsa'ya ... haber gönderdiler" Şeria Irmağı'nın karşı yakasındaki Perea'da bulunan İsa'ya haber yolladılar.

"sevdiğin kişi hasta" Bu söz, İsa'nın bu aileyle ne kadar özel bir ilişkiye sahip olduğunu göstermektedir. Burada, Grekçe *phileo* sözcüğü kullanılmıştır. Ne var ki, o dönemde konuşulan halk dilinde *phileo* ve *agapao* sözcükleri birbirlerinin

yerine kullanılabiliyordu (krş. 11:5; 3:35; 5:20).

11:4 “Bu hastalık ölümle sonuçlanmayacak; Tanrı’nın yüceliğine ... hizmet edecek” Bu sözler, İsa’nın Lazar’ın hasta olduğunu bildiğini göstermektedir. Tanrı, Lazar’ı ölümden dirilterek gücünü göstermek için Lazar’ın ölmesine izin verecekti. Zaman zaman, Tanrı’nın isteği dahilindeki hastalıklar ve sıkıntılarla karşılaşabiliriz (krş. Eyüp; 2Ko.12:7-10).

“Tanrı’nın yüceliğine” Bkz. 1:14’e ait not.

“Tanrı Oğlu’nun yüceltilmesine” “Tanrı” sözcüğü, P45 ve P46 gibi antik Grekçe elyazmalarında yer almamaktadır. Bu hastalık hem Baba’nın hem de Oğul’un yüceltilmesine hizmet edecekti. Ancak İsa’nın yüceltilmesi, beklenenden oldukça farklı bir biçimde olmuştur. Yuhanna, tüm Yuhanna Müjdesi boyunca İsa’nın çarmıha gerilişinden “yüceltilmek” şeklinde söz eder. Lazar’ın ölümden dirilmesi, Yahudi yetkililerin İsa’nın ölmesini istemelerine yol açacaktır.

11:6-7 “bulunduğu yerde iki gün daha kaldıktan sonra” İsa, Lazar’ın ölmesini beklemişti! İsa bu olayda, beklenmeyeni yaptı. Bu hastalığın ilahi bir amacı vardı (krş. 11:15).

“öğrencilere, ‘Yahudiye’ye dönelim’ dedi” Bir sonraki ayette yer alan sözler, öğrencilerin Yahudi yetkililerin İsa’yı taşlamak istediklerinin farkında olduklarını göstermektedir (krş. 11:8; 8:54; 10:39). Öğrenciler burada, iman ve korkuyla karışık tuhaf bir tepki sergilerler (krş. 11:16). Genellikle kuşkucu bir öğrenci olarak anılan Tomas’ın, bu olayda İsa’yla birlikte ölmeye hazır olması dikkat çekicidir.

11:9-10 Bu sözler, bu bölümle 8:12 ve 9:4-5 ayetleri arasında bir bağlantı kurmak için kullanılmış olabilir (krş. 12:35)

11:11 “Dostumuz Lazar uyudu” Öğrenciler, İsa’nın sözlerini harfi harfine düşündüklerinden sık sık yanlış düşüncelere kapılıyorlardı (krş. 11:13). İsa’nın “uyku” benzetmesinden yararlanması, bu sözcüğün Eski Antlaşma’daki kullanım biçimini yansıtmaktadır (krş. Eski Çeviri’de Yas.31:16; 2Sa.7:12; 1Kr.1:21; 2:10; 11:21, 43; 14:20 vb.).

11:12 “iyileşecektir” Harfi harfine çevirisi, “kurtulacaktır” şeklindedir; Eski Antlaşma’da olduğu gibi, fiziksel kurtuluştan söz etmektedir (krş. Yak.5:15).

11:14 “İsa açıkça ... dedi” Bkz. 7:4’te yer alan Özel Başlık: *Cesaret (Parresia).*

11:15 “İman edesiniz diye, orada bulunmadığıma sizin için seviniyorum” İsa, Lazar’ı kendisiyle dost olduğu için ya da Meryem ile Marta’nın üzüntüsü

nedeniyle değil, öğrencilerin imanını güçlendirmek (11:14) ve bu mucizeye tanıklık eden Yahudi halkını (11:42) iman etmeye teşvik etmek için dirilttiğini ifade etmektedir.

11:16 Bu ayet, Tomas'ın imanını açıkça ortaya koymaktadır. İsa'yla birlikte ölmeye hazırdır. Öğrencilere, İsa'nın, insanoğlunun baş düşmanı olan ölüm üzerinde sahip olduğu gücün gösterilmesi gerekmektedir.

Tomas adı, Grekçe Didimos'un olduğu gibi, Aramice'de "ikiz" anlamına gelmektedir. Sinoptik Müjdeler'de elçi olarak tanıtılan (krş. Mat.10:3; Mar.3:18; Luk.6:15) Tomas'tan, Yuhanna Müjdesi'nde de sıklıkla söz edilmektedir (krş. 11:16; 14:5; 20:24-29; 21:2).

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ 11:17-27

[17]İsa Beytanya'ya yaklaşınca Lazar'ın dört gündür mezarda olduğunu öğrendi. [18]Beytanya, Yeruşalim'e on beş ok atımı kadar uzaklıktaydı. [19]Birçok Yahudi, kardeşlerini yitiren Marta'yla Meryem'i avutmaya gelmişti. [20]Marta İsa'nın geldiğini duyunca O'nu karşılamaya çıktı, Meryem ise evde kaldı. [21]Marta İsa'ya, "Ya Rab" dedi, "Burada olsaydın, kardeşim ölmezdi. [22]Şimdi bile, Tanrı'dan ne dilersen Tanrı'nın onu sana vereceğini biliyorum." [23]İsa, "Kardeşin dirilecektir" dedi. [24]Marta, "Son gün, diriliş günü onun dirileceğini biliyorum" dedi. [25]İsa ona, "Diriliş ve yaşam Ben'im" dedi. "Bana iman eden kişi ölse de yaşayacaktır. [26]Yaşayan ve bana iman eden asla ölmeyecek. Buna iman ediyor musun?" [27]Marta, "Evet, ya Rab" dedi. "Senin, dünyaya gelecek olan Tanrı'nın Oğlu Mesih olduğuna iman ettim."

11:17 "Lazar'ın dört gündür mezarda olduğunu" Yahudi din bilginleri (hahamlar), ölen bir kimsenin ruhunun üç gün boyunca bedeninin yanında kaldığını öğretmişlerdir. İsa, bütün umutların bir kenara bırakılması ve Lazar'ın gerçekten öldüğünden kuşku duyulmaması için dört gün beklemiştir.

11:18 "on beş ok atımı kadar" Yaklaşık 3 km'lik bir mesafeyi ifade eder.

11:19 "Birçok Yahudi ... Marta'yla Meryem'i avutmaya gelmişti" Bu ayette, "Yahudi" adının pek alışıldık olmayan bir kullanımını görmekteyiz. Bu adı genellikle İsa'nın karşıtlarından söz etmek için kullanan Yuhanna, bu kez Yeruşalim'de yaşayan ve bu aileyi tanıyan kişilerden söz etmektedir (krş. 11:31, 33, 45).

11:20 "Meryem ise evde kaldı" Yas tutan Yahudiler genellikle yerde otururlardı.

11:21,32 "Marta İsa'ya ... Burada olsaydın, kardeşim ölmezdi ... dedi" Marta ve Meryem'in (11:32) İsa'ya söyledikleri sözler birbirlerine benzemektedir. İki kız kardeş, yas tuttukları dört gün boyunca bu konuda konuşmuş olmalıydılar. Marta ve Meryem, İsa'nın daha erken gelmeyerek kendilerini hüsrana uğrattığını yüzüne söyleyecek kadar rahat konuşuyorlardı.

11:22 "Şimdi bile, Tanrı'dan ne dilersen Tanrı'nın onu sana vereceğini biliyorum" Marta'nın İsa'dan ne yapmasını istediği anlaşılmamaktadır; zira, 11:39'da Lazar'ın ölümden dirilmesi karşısında şaşkınlığa kapıldığını görmekteyiz.

11:23-24 "Kardeşin dirilecektir" Marta, ölümden sonra yaşama inanan ve son günde bütün ölülerin dirilerek yeni bedene bürüneceğine inanan Ferisiler'le aynı teolojik görüşe sahipti. Bu görüşü destekleyen kısıtlı da olsa birtakım Eski Antlaşma ayetleri bulunmaktadır (krş. Dan.12:1; Eyü.14:14; 19:25-27). İsa, bu teolojik konuşmanın odak noktasını kendisine çevirmiştir (krş. 14:6).

11:24 "Son gün" Yuhanna her ne kadar kurtuluşun derhal gerçekleştiğini vurgulasa da, ancak son gün geldiğinde tamama ereceğini beklemektedir. Bu son gün hakkında birkaç değişik ifade kullanılmıştır:
1. yargı/diriliş günü (krş. 5:28-29; 6:39-40, 44, 54; 11:24; 12:48)
2. "saat" (krş. 4:23; 5:25, 28; 16:32)
3. Mesih'in ikinci gelişi (krş. 14:3; 14:18-19, 28 ve 16:16, 22'nin İsa'nın dirildikten sonra öğrencilerine görünmesinden söz ediyor olması ve dünyanın sonunda yeryüzüne tekrar gelişiyle ilgili bir anlam içermemesi mümkündür).

11:25 "İsa ona, "Diriliş ve yaşam Ben'im" dedi" İsa'nın kendisi hakkında kullandığı yedi "Ben'im" ifadesinden biridir. İsa, Lazar'ın ölümüyle sarsılan Marta'yı Lazar'ın yaşayacağına inandırmaya çalışıyordu. Bu umut, Baba'nın ve İsa'nın kendisine ve gücüne dayanmaktadır (krş. 5:21; bkz. 8:12'ye ait not).

11:26 "Bana iman eden kişi ölse de yaşayacaktır" Ruhsal ölümden söz eden bu ayet, aynı zamanda devamlı olarak sürdürülen bir imanın gerekliliğini ortaya koyar. Sonsuz yaşam, iman edenlerin gelecekte sahip olacakları bir armağan değil, şimdiden gerçekleşmiş bir hakikattir.

11:27 "Evet, ya Rab" dedi. "Senin, dünyaya gelecek olan Tanrı'nın Oğlu Mesih olduğuna iman ediyorum" Bu sözler, İsa'nın Tanrı tarafından vaat edilen Mesih olduğuna duyulan kişisel imanın etkileyici bir ikrarıdır. Teolojik açıdan Petrus'un Sezariye'de dile getirdiği iman ikrarına eşdeğerdir (krş. Mat.16).

Marta, inancını açıklamak için birkaç farklı unvan kullanır:
1. Mesih ("Meshedilmiş Olan" anlamına gelir)
2. Tanrı'nın Oğlu (Eski Antlaşma'da Mesih için kullanılan bir ad)
3. Gelecek olan (Eski Antlaşma'da Tanrı'nın dünyaya geleceğini vaat ettiği kişi için kullanılan bir ad; krş. 6:14).

Yuhanna, gerçekleri okuyucularına nakletmek için kişiler arasında geçen konuşmalardan birer edebi üslup olarak yararlanır. Yuhanna Müjdesi'nde, bundan başka çeşitli iman ikrarları da yer almaktadır (krş 1:29, 34, 41, 49; 4:42; 6:44, 69; 9:35-38; 11:27). Bkz. 2:23'te yer alan Özel Başlık: *Yuhanna'nın "İman Etmek" Fiilini Kullanımı*.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 11:28-29

[28]Bunu söyledikten sonra gidip kızkardeşi Meryem'i gizlice çağırdı. "Öğretmen burada, seni çağırıyor" dedi. [29]Meryem bunu işitince hemen kalkıp İsa'nın yanına gitti

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 11:30-37

[30]İsa henüz köye varmamıştı, hâlâ Marta'nın kendisini karşıladığı yerdeydi. [31]Meryem'le birlikte evde bulunan ve kendisini teselli eden Yahudiler, onun hızla kalkıp dışarı çıktığını gördüler. Ağlamak için mezara gittiğini sanarak onu izlediler. [32]Meryem İsa'nın bulunduğu yere vardı. O'nu görünce ayaklarına kapanarak, "Ya Rab" dedi, "Burada olsaydın, kardeşim ölmezdi." [33]Meryem'in ve onunla gelen Yahudiler'in ağladığını gören İsa'nın ruhunu hüzün kapladı, yüreği sızladı. [34]"Onu nereye koydunuz?" diye sordu. O'na, "Ya Rab, gel gör" dediler. [35]İsa ağladı. [36]Yahudiler, "Bakın, onu ne kadar seviyormuş!" dediler. [37]Ama içlerinden bazıları, "Körün gözlerini açan bu kişi, Lazar'ın ölümünü de önleyemez miydi?" dediler.

11:30 Bu ayet, Elçi Yuhanna'nın kaydettiği olayların görgü tanığı olduğunun diğer bir göstergesidir.

11:33
ÇÇ "İsa'nın ruhunu hüzün kapladı, yüreği sızladı"
EÇ "ruhunda inledi ve yüreği çok sıkıldı"

Bu ifadenin harfi harfine çevirisi, "ruhunda homurdandı" biçimindedir. Bu deyiş, genellikle öfkeyi ifade etmek için kullanılırdı (krş. Dan.11:30 (LXX); Mar.1:43; 14:5). Ancak bu bağlamda, derin bir duygusallık ifade eden bir çevirinin kullanılması daha makul olacaktır (krş. 11:38). Bazı yorumcular, bu güçlü duygunun İsa'nın ölüme karşı hissettiği öfke olduğunu düşünür. İsa güçlü insani duygulara sahiptir (krş. 11:33-38) ve burada arkadaşı için hissettiği duyguları sergilemektedir.

11:37 Bu soru, yapısı itibarıyla "evet" yanıtını gerektirmektedir.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 11:38-44

[38]İsa yine derinden hüzünlenerek mezara vardı. Mezar bir mağaraydı, girişinde de bir taş duruyordu. [39]İsa, "Taşı çekin!" dedi. Ölenin kızkardeşi Marta, "Rab, o artık kokmuştur, öleli dört gün oldu" dedi. [40]İsa ona, "Ben sana, 'İman edersen Tanrı'nın yüceliğini göreceksin' demedim mi?" dedi. [41]Bunun üzerine taşı çektiler. İsa gözlerini gökyüzüne kaldırarak şöyle dedi: "Baba, beni işittiğin için sana şükrediyorum. [42]Beni her zaman işittiğini biliyordum. Ama bunu, çevrede duran halk için, beni senin gönderdiğine iman etsinler diye söyledim." [43]Bunları söyledikten sonra yüksek sesle, "Lazar, dışarı çık!" diye bağırdı. [44]Ölü, elleri ayakları sargılarla bağlı, yüzü peşkirle sarılmış olarak dışarı çıktı. İsa oradakilere,

“Onu çözün, bırakın gitsin” dedi.

11:38 “bir mağaraydı” O dönemde Filistin’de mezar olarak (1) kayalıklara oyularak ağızları büyük yuvarlak taşlarla kapatılan mağaralar veya (2) toprağa kazılarak üzerleri geniş taşlarla örtülmüş çukurlar kullanılıyordu. Yeruşalim bölgesinde yapılan arkeolojik incelemelere göre, (1). olasılık daha muhtemel görünmektedir.

11:39 “Taşı çekin!” Mezarlar, yuvarlanarak mağara ağzına yerleştirilen büyük taşlarla kapatılıyordu.

“öleli dört gün oldu” Bu söz Grekçe bir deyiştir; harfi harfine çevirisi “dört günlük adam”dır.

11:40 “Tanrı’nın yüceliğini” Tanrı, yüceliğini İsa’nın gerçekleştirdiği işler aracılığıyla göstermiştir (krş. 11:4; bkz. 1:14’e ait not)

11:41 “gözlerini gökyüzüne kaldırarak” Yahudiler dua ederken ellerini ve gözlerini (açık halde) göğe kaldırırlardı.

11:42 Bu ayet, İsa’nın duasının ve gerçekleştirdiği mucizenin amacını ortaya koymaktadır. İsa öğrencileri imanda cesaretlendirmek için sık sık mucizeler gerçekleştirmiştir. Bu kez amacı, Yeruşalim’de yaşayan Yahudiler’in iman etmesini sağlamaktır.

Teolojik açıdan, İsa yaptığı her işte Baba’nın yetkisini ve önceliğini vurgulamaktadır (krş. 5:19, 30; 8:28; 12:49; 14:10). Bu mucize İsa’nın Baba’yla olan yakın ilişkisini gözler önüne sermiştir. Bkz. 5:24’te yer alan Özel Başlık: *Göndermek (Apostello)*.

11:43 “yüksek sesle, “Lazar, dışarı çık!” diye bağırdı” Bir inanışa göre İsa özellikle Lazar’a hitap etmemiş olsaydı, oradaki bütün ölüler mezarlarından çıkabilirdi.

11:44 Cesetler mezara konmadan önce suyla yıkanır ve ardından hoş kokulu baharatlar serpilmiş şeritler halindeki keten bez parçalarıyla sarılırdı. Yahudiler ölülerini mumyalamadıkları için, cesetlerin ölümden sonraki yirmi dört saat içinde gömülmeleri gerekiyordu.

ÖZEL BAŞLIK: *ÖLÜLERİN GÖMÜLMESİNE İLİŞKİN USÜLLER*

I. Mezopotamya

A. Ölümden sonra mutlu bir yaşam sürebilmeleri için ölülerin uygun biçimde gömülmeleri çok önemliydi.

B. Mezopotamya’da yaygın olarak kullanılan bir bela, “Toprak, ölünü kabul etmesin” şeklindeydi.

II. Eski Antlaşma

A. Ölülerin uygun biçimde gömülmeleri çok önemliydi (krş. Vai.6:3).
B. Defin işlemi çok zaman geçmeden gerçekleştirilirdi (krş. Sara, Yar.23; Rahel, Yar.35:19 ve Yas.21:23).
C. Uygun biçimde gömülmemek, bir reddedilme ve günah simgesiydi.
1. Yas.28:26
2. Yer.8:2; 22:19
D. Mezar olarak mümkünse ölen kişinin evinin yakınlarındaki aile mahzenleri veya mağaraları tercih ediliyordu.
E. Ölüler, Mısır'da olduğu gibi mumyalanmıyordu. İnsanoğlu nasıl topraktan gelmişse, aynı biçimde toprağa dönmeliydi (örn. Yar.3:19; Mez.103:14; 104:29).
F. Hahamların yorumuna dayalı Yahudi inancında, ölülerle temas etmenin neden olacağı dinsel kirlilik (murdarlık) yüzünden, cesetlerin gereken saygı gösterilerek taşınması ve defnedilmesi güç hale geliyordu.
III. Yeni Antlaşma
A. Defin, ölümden kısa süre sonra (genellikle yirmi dört saat içinde) gerçekleştirilirdi. Yahudiler ruhun üç gün boyunca cesede dönebileceğine inandıklarından, çoğu kez mezarın başında üç gün nöbet tutarlardı (krş. Yu.11:39).
B. Ceset gömülmeden önce temizlenir ve hoş kokulu baharatlar serpilmiş keten bezlerle sarılırdı (krş. Yu.11:44; 19:39-40).
C. Birinci yüzyılda Filistin yöresinde farklı Yahudi veya Hıristiyan defin uygulamalarına ya da mezarlara konulmuş özel nesnelere rastlanmamaktadır.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 11:45-46

45 O zaman, Meryem'e gelen ve İsa'nın yaptıklarını gören Yahudiler'in birçoğu İsa'ya iman etti. 46 Ama içlerinden bazıları Ferisiler'e giderek İsa'nın yaptıklarını onlara bildirdiler.

11:45 "O zaman ... Yahudiler'in birçoğu İsa'ya iman etti" Yuhanna Müjdesi'nin belli başlı konusu budur (krş. 20:30-31). Bu söz, tüm Müjde'de kullanılan bir ifade kalıbı olarak karşımıza çıkmaktadır (krş. 2:23; 7:31; 8:30; 10:42; 11:45; 12:11, 42). Bununla birlikte, Yuhanna'nın Müjdesi'nde imanın çeşitli düzeyleri olduğunu ve her iman edenin kurtuluşa kavuşmadığını yeniden belirtmek gerekmektedir (krş. 2:23-25; 8:30). Bkz. 2:23'te yer alan Özel Başlık.

11:46 "Ama içlerinden bazıları Ferisiler'e giderek İsa'nın yaptıklarını onlara bildirdiler" Bazı insanların, böylesine harikulade bir bildiri ve gerçekleştirilen etkileyici mucizeler karşısında sergiledikleri ruhsal körlüğün şiddeti şaşkınlık vericidir. Ne var ki İsa, herkesin "İsa'ya inananlar" ve "İsa'ya inanmayı reddedenler" şeklinde ikiye bölünmesine neden olmaktadır. Bunun gibi etkileyici bir mucize bile, bazı insanların iman etmesi için yeterli olmamaktadır (krş. Luk.16:30-31).

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 11:47-53

47 Bunun üzerine başkâhinler ve Ferisiler, Yüksek Kurul'u toplayıp dediler ki, "Ne yapacağız? Bu adam birçok doğaüstü belirti gerçekleştiriyor. 48 Böyle devam etmesine izin verirsek, herkes O'na iman edecek. Romalılar da gelip kutsal yerimizi ve ulusumuzu ortadan kaldıracaklar." 49 İçlerinden biri, o yıl başkâhin olan Kayafa, "Hiçbir şey bilmiyorsunuz" dedi. 50 "Bütün ulus yok olacağına, halk uğruna bir tek adamın ölmesi sizin için daha uygun. Bunu anlamıyor musunuz?" 51-52 Bunu kendiliğinden söylemiyordu. O yılın başkâhini olarak İsa'nın, ulusun uğruna, ve yalnız ulusun uğruna değil, Tanrı'nın dağılmış çocuklarını toplayıp birleştirmek için de öleceğine ilişkin peygamberlikte bulunuyordu. 53 Böylece o günden itibaren İsa'yı öldürmek için düzen kurmaya başladılar.

11:47 "başkâhinler ve Ferisiler, Yüksek Kurul'u toplayıp" Burada, Yahudiler'in Yeruşalim'deki en yüksek mahkemesi olan Sanhedrin'den söz edilmektedir. Bu kurulun yetmiş yerel üyesi bulunurdu. Başkâhinler, yalnızca Musa'nın Yazıları'nı yetkili kabul eden ve ölümden sonra dirilişi reddeden siyasi ve dini bir tarikat olan Saduki mezhebindendi. Ferisiler ise halka daha yakın, Yasa'ya sıkı sıkıya bağlı bir topluluktu. Ferisiler, (1) tüm Eski Antlaşma'yı; (2) meleklerin varlığını ve hizmetini ve (3) ölümden sonra yaşam olduğunu kabul ediyorlardı. Bu iki muhalif grubun bir amaç etrafında birleşebilmesi oldukça şaşırtıcıdır. Bkz. 1:24'te yer alan Özel Başlık: *Ferisiler*.

"Bu adam birçok doğaüstü belirti gerçekleştiriyor" "Bu adam" sözü, yetkililerin İsa'yı aşağılamak ve adını anmamak için kullandıkları bir hitap biçimiydi. Ayrıca, Lazar'ın ölümden diriltilmesi gibi olağanüstü mucizelere rağmen gerçekleri görememeleri, sahip oldukları önyargıların, gözlerini nasıl da tamamen kör ettiğini ortaya koymaktadır (krş. 2Ko.4:4).

11:48 "herkes O'na iman edecek" Yahudi yetkililerin İsa'ya şüphe ve korkuyla yaklaşmalarının nedeni teolojik fikir ayrılığının yanı sıra, duydukları kıskançlıktı. "Herkes" sözünün Samiriyeliler'i ve Yahudi olmayan ulusları bile kapsıyor olması mümkündür. Ayrıca, korkularının diğer bir nedeni de siyasi kaygılardı.

"Romalılar da gelip kutsal yerimizi ve ulusumuzu ortadan kaldıracaklar" Bu, Yuhanna Müjdesi'nde yer alan düşündürücü, kinayeli peygamberlik sözlerinden biridir; Romalı general (daha sonra da imparatoru) Titus yönetimindeki ordu aracılığıyla İ.S. 70 yılında harfi harfine gerçekleşmiştir.

Roma hakimiyeti, Yahudiler'in son zamana (eskatolojik, kıyamete) ilişkin umutlarını tamamlayan bir gerçekti. Yahudiler, Tanrı'nın kendilerini Roma boyunduruğundan kurtarmak için tıpkı Eski Antlaşma dönemindeki hakimlere benzeyen (bkz. Hakimler Kitabı) dini ve askeri liderler göndereceğine inanıyorlardı. Mesih olduğunu iddia eden bazı kişiler, bu beklentiyi gerçeğe dönüştürebilmek amacıyla Roma işgali altındaki Yahudi topraklarında

ayaklanmalar başlatmıştı.

İsa, hükümranlığının dünyasal, geçici ve siyasi bir egemenlik değil, gelecekte tüm evreni kapsayacak biçimde tamamlanacak ruhsal bir egemenlik olduğunu bildirmiştir. Eski Antlaşma'daki peygamberlik bildirilerinin Yahudiler'in umut ettiği gibi ulusal ve birebir anlamda değil, ancak ruhsal anlamda kendisi aracılığıyla yerine geldiğini söylemiş, bu nedenle de yaşadığı dönemdeki Yahudiler'in birçoğu tarafından reddedilmiştir.

11:49 "o yıl başkâhin olan Kayafa" Başkâhinlik, bir kimsenin hayatı boyunca sürdürüp sonra da oğluna devrettiği bir görev olması gerekirken bu makam, ülke Romalılar tarafından işgal edildikten sonra tapınak bölgesinde bulunan Zeytin Dağı'ndaki kârlı ticaret olanakları yüzünden en yüksek ücreti ödeyen kişiye satılmaya başladı. İ.S. 18-36 yılları arasında, başkâhinlik görevini Kayafa sürdürüyordu.

11:50-52 "halk uğruna bir tek adamın ölmesi" Bu söz, Yuhanna'nın kinayeli üslubunun diğer bir örneğidir. Kayafa, sanki Müjde'yi bildiriyor gibi konuşmaktadır!

11:52 "Tanrı'nın dağılmış çocuklarını toplayıp birleştirmek için" Yuhanna 10:16 ayeti ile paralellik taşıyan bu ifade, Yuhanna tarafından yapılmış ek bir açıklama gibi görünmektedir. (1) Filistin dışında yaşayan Yahudiler'den, (2) Samiriyeliler gibi melez Yahudiler'den veya (3) Yahudi olmayan uluslardan söz ediyor olabilir. Üçüncü olasılık daha muhtemel görünmektedir.

11:53 "o günden itibaren İsa'yı öldürmek için düzen kurmaya başladılar" Bu, Yuhanna Müjdesi'nde sürekli olarak yinelenen bir konudur (krş. 5:18; 7:19; 8:59; 10:39; 11:8).

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ 11:54

54 Bu yüzden İsa artık Yahudiler arasında açıkça dolaşmaz oldu. Oradan ayrılarak çöle yakın bir yere, Efrayim denilen kente gitti. Öğrencileriyle birlikte orada kaldı.

11:54 "Bu yüzden İsa artık Yahudiler arasında açıkça dolaşmaz oldu" Yuhanna 12. bölüm, İsa'nın dini önderlerle iletişim kurmaya yönelik son çabalarını aktarmaktadır.

"Efrayim denilen kente" Burası, Samiriye'deki Beytel yakınlarında bulunan bir kent olabilir (krş. 2Ta.13:19).

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 11:55-57

55 Yahudiler'in Fısıh Bayramı yakındı. Taşradakilerin birçoğu bayramdan önce arınmak için Yeruşalim'e gitti. 56 Orada İsa'yı arayıp durdular. Tapınaktayken birbirlerine, "Ne dersiniz, bayrama hiç gelmeyecek mi?" diye

soruyorlardı. [57]Başkâhinlerle Ferisiler O'nu yakalayabilmek için, yerini bilenlerin haber vermesini buyurmuşlardı.

11:55-57 Bu ayetler, 11 ile 12. bölümleri birbirine bağlamaktadır.

11:55 "arınmak için" Burada, Fısıh Bayramı'na hazırlanmak için uygulanan dinsel temizlik adetlerinden söz edilmektedir. İsa'nın Yahudi topraklarında ne kadar süreyle halka Tanrı sözünü bildirdiği, öğrettiği ve hizmet ettiği konusunda tartışmalar hâlâ sürmektedir. Sinoptik Müjdeler, İsa'nın yeryüzündeki hizmetinin bir veya iki yıl sürdüğünü düşündürecek yönde kayıtlar içermektedir. Bununla birlikte Yuhanna Müjdesi'nde birden fazla Fısıh Bayramı kaydedilmiştir. Yuhanna Müjdesi'nde kesin olarak üç (krş.2:13; 6:4 ve 11:55), 5:1 ayetinde "bir bayram" şeklinde ima edilen bayram da düşünüldüğünde dört Fısıh Bayramı'ndan söz edilir.

TARTIŞMA SORULARI

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Aşağıda yer alan tartışma soruları, Yuhanna Müjdesi'nin bu bölümünün ana konularını düşünmenize yardımcı olmak amacıyla verilmiştir. Soruların amacı kesin bir yanıt bulmanızı sağlamak değil, sizi düşündürmektir.

1. İsa, Lazar'ın ölmesine neden izin vermiştir?
2. İsa'nın bu mucize aracılığıyla hitap etmek istediği kitle kimdi?
3. Ölümden dirilme ile hayata dönme arasındaki fark nedir?
4. Yahudi yetkililer Lazar'ın dirilmesi karşısında neden böylesine korkuya kapıldılar?

YUHANNA 12

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ'NİN PARAGRAF BAŞLIKLARI

Başlık	Ayet
İsa Beytanya'da	12:1-11
İsa'nın Yeruşalim'e Girişi	12:12-19
İsa Öleceğini Önceden Bildiriyor	12:20-36
Halkın İnadı	12:37-50

OKUMA DÖNGÜSÜ 3 (bkz. s.vii)

YAZARIN NİYETİNİ PARAGRAF SEVİYESİNDE KAVRAMA

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Tüm bölümü bir oturuşta okuyunuz. Konuları belirleyiniz. Konulara göre yaptığınız bölümlendirmeyi Çağdaş Çeviri'nin bölümlendirmesiyle karşılaştırınız. Paragraf başlıkları Tanrı tarafından esinlenmiş olmamakla birlikte, yazarın niyetini kavrayabilmek için kilit rol oynamaktadır. Bu niyeti kavramak da, yorumlamanın can alıcı noktasıdır. Her paragrafın yalnızca tek bir konusu bulunmaktadır.

1. Birinci paragraf

2. İkinci paragraf

3. Üçüncü paragraf

4. vb.

1-50. AYETLER HAKKINDA BAĞLAMA İLİŞKİN BİLGİLER

A. İsa'nın ayaklarına yağ süren kadın, dört Müjde'de de anlatılmaktadır. Ancak Markos 14:3-9; Matta 26:6-13 ve Yuhanna 12:2-8 bu kadının Lazar'ın kız kardeşi Beytanyalı Meryem olduğunu, Luka 7:36-50 ise Celileli günahkâr bir kadın olduğunu aktarır.

B. 12. bölüm ile birlikte, İsa'nın yeryüzünde gerçekleştirdiği hizmet de sona erer. Yahudi yetkililerin iman etmeleri için defalarca çabalamıştır. 11. bölüm, İsa'nın Yeruşalim halkının iman etmesini sağlamaya yönelik

çabalarını kaydeder.

SÖZCÜK VE İFADE ÇALIŞMASI

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 12:1-8

[1]İsa, Fısıh Bayramı'ndan altı gün önce, ölümden dirilttiği Lazar'ın bulunduğu Beytanya'ya geldi. [2]Orada kendisi için bir ziyafet düzenlediler. Marta hizmet ediyordu. İsa'yla birlikte sofrada oturanlardan biri de Lazar'dı. [3]Meryem, çok değerli saf hintsümbülü yağından yarım litre kadar getirerek İsa'nın ayaklarına sürdü ve saçlarıyla ayaklarını sildi. Ev yağın güzel kokusuyla doldu. [4-5]Ama öğrencilerinden biri, İsa'ya sonradan ihanet eden Yahuda İskariot, "Bu yağ neden üç yüz dinara satılıp parası yoksullara verilmedi?" dedi. [6]Bunu, yoksullarla ilgilendiği için değil, hırsız olduğu için söylüyordu. Ortak para kutusu ondaydı ve kutuya konulandan aşırıyordu. [7]İsa, "Kadını rahat bırak" dedi. "Bunu benim gömüleceğim gün için saklasın. [8]Yoksullar her zaman aranızdadır, ama ben her zaman aranızda olmayacağım."

12:1 "Fısıh Bayramı'ndan altı gün önce" Burada, Matta 26:2'den farklı bir zaman akışı izlenmektedir. Müjdeler'in asıl odak noktasının kronolojik bir düzen değil, İsa'nın kimliğini ve görevini iyi yansıtan özenle seçilmiş olaylar olduğu unutulmamalıdır.

12:2 "düzenlediler" Beytanya halkının bu ziyafeti İsa'nın Lazar'ı ölümden diriltmesi şerefine düzenlediği anlaşılmaktadır. Ancak, Matta 26:6'ya göre bu olay cüzamlı Simun'un evinde gerçekleşir.

12:3 "yarım litre" Bkz. Kutsal Kitap dipnotu. Bu pahalı parfüm Meryem'in çeyizi olabilirdi. Henüz evlenmemiş kızların çoğu, boyunlarında buna benzer parfüm kutuları taşırdı.

"çok değerli saf hintsümbülü yağından yarım litre kadar" Himalayalar'da yetişen hoş kokulu ve çok pahalı bir bitkiden söz edilmektedir.

"İsa'nın ayaklarına sürdü" Aynı olaydan söz eden diğer Müjde kayıtlarında, kadının bu yağı İsa'nın başına döktüğü anlatılır. Anlaşıldığı kadarıyla Meryem, İsa'nın başından ayaklarına kadar tüm vücudunu meshetmiştir. Burada özellikle İsa'nın ayaklarından söz edilmesinin nedeni, İsa'nın alçak bir masada sol dirseğinin üzerine yaslanmış duruyor olmasıdır.

Bu, Yuhanna'nın birden çok anlama çekilebilecek ifade biçiminin bir örneğidir (tevriye). Bu parfümün yapıldığı baharat, ölülerin gömülmeye hazırlanması sırasında kullanılırdı (krş. 19:40). Meryem, İsa'nın, çok yakında gerçekleşecek ölümüne ilişkin söylediklerini, öğrencilerden daha iyi anlamış olabilirdi (krş. 12:7). Bkz. 11:2'de yer alan Özel Başlık: *Kutsal Kitap'ta Mesh (Yağ Sürme).*

12:4-5 “Yahuda İskariot” İskariot sözcüğünün muhtemel iki kökeni bulunmaktadır: (1) Yahuda’da bir kent (krş. Yşu.15:25’teki Keriyot) veya (2) Grekçe’de, Yahudi katillerin kullandığı bıçağa verilen ad. Yuhanna, diğer tüm Müjde yazarları arasında, Yahuda hakkındaki en sert ifadeleri kullanan kişidir (krş. 12:6; bkz. 18:1’e ait not).

“ihanet eden” Bu söz, aslında bu anlamda kullanılan bir ifade değildir. Tam karşılığı “bir şeyi başkasına emanet etmek” veya hukuki anlamda “ele vermek” ya da “teslim etmek” şeklindedir.

“üç yüz dinara” Askerlerin ve işçilerin bir günde kazandıkları ücret bir dinardı. Bu rakam yaklaşık olarak bir yıllık kazanca karşılık geliyordu.

12:6

ÇÇ	**“para kutusu”**
EÇ	**“kese”**

Burada kullanılan sözcük “küçük kutu” anlamına gelmektedir. İlk olarak müzisyenler tarafından, içinde ağızlıklarını taşıdıkları kutuyu ifade etmek için kullanılmıştır.

“kutuya konulandan aşırıyordu” Burada kullanılan Grekçe sözcük “yürütmek” veya “taşımak” anlamına gelmektedir. Öyleyse, ifade iki farklı anlamda anlaşılabilir: (1) Kutuyu taşıyordu veya (2) kutudaki paraları yürütüyordu. Bu ifade, Yahuda’nın 12:5’te yoksullara gösterdiği ilginin aslında kendi çıkarıyla bağlantılı olduğunu göstermek için kullanılmış olabilir.

12:7 Bu ayet, Meryem’in sergilediği cömertlik ve bağlılık eylemini, bir cenazenin gömülmeye hazırlanması sırasında yerine getirilen usullere benzetmektedir (krş. 19:40). Bu kayıt, Yuhanna’nın peygamberlik bildirisi niteliğindeki ifadelerinden biridir.

12:8 “Yoksullar her zaman aranızdadır” Yasa’nın Tekrarı 15:4, 11 ile bağlantılı olan bu söz, yoksulları aşağılayıcı bir yorum değil, Mesih’in mevcudiyetini vurgulayan bir ifadedir. Eski Antlaşma, yoksulların hakları ve gözetilmesi alanında, antik Yakın Doğu’da bulunan diğer tüm yazılardan üstündür.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ : 12:9-11

9 Yahudiler’den büyük bir kalabalık İsa’nın Beytanya’da bulunduğunu öğrendi ve yalnız İsa için değil, O’nun ölümden diriltti̇ği Lazar’ı da görmek için oraya geldi. 10 Başkâhinler ise Lazar’ı da öldürmeyi tasarladılar. 11 Çünkü onun yüzünden birçok Yahudi gidip İsa’ya iman ediyordu.

12:9 “Yahudiler’den büyük bir kalabalık İsa’nın Beytanya’da bulunduğunu öğrendi” Bu, Yuhanna’nın “Yahudiler” sözünü alışılmadık

biçimde kullandığı ayetlerden biridir. Genellikle İsa'ya karşı olan Yahudi din bilginlerinden söz etmekte kullanılan bu ifade, 11:19, 45; 12:17 ayetlerinde Lazar'ın dostu olan ve cenazesine gelen Yeruşalim halkından söz etmek için kullanılmıştır.

12:10 "Başkâhinler ise Lazar'ı da öldürmeyi tasarladılar" Amaçları kanıtı ortadan kaldırmaktı! Onları harekete geçiren korku (krş. 18:48) ve kıskançlıktı (krş. 11:48; 12:11).

İsa'nın gerçekleştirdiği mucizenin daha önce eşine rastlanmamış ender bir olay olduğunu düşünmüş olmalıydılar. Bu Yahudi önderlerin sahip olduğu önyargı ve yaşadığı ruhsal körlük, günaha düşmüş insanoğlunun içinde bulunduğu karanlığı yansıtmaktadır.

12:11 Bu ayet 11:45 ile bağlantılıdır. Bkz. 2:23'te yer alan Özel Başlık: *Yuhanna'nın "İman Etmek" Fiilini Kullanımı.*

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 12:12-19

12Ertesi gün, bayramı kutlamaya gelen büyük kalabalık İsa'nın Yeruşalim'e gelmekte olduğunu duydu. 13Hurma dalları alarak O'nu karşılamaya çıktılar. "Hozana! Rab'bin adıyla gelene, İsrail'in Kralı'na övgüler olsun!" diye bağırıyorlardı. 14-15İsa bir sıpa bulup üzerine bindi. Yazılmış olduğu gibi, "Korkma, ey Siyon kızı! İşte, Kralın sıpaya binmiş geliyor." 16Öğrencileri ilkin bunları anlamadılar. Ama İsa yüceltildikten sonra bu sözlerin O'nun hakkında yazıldığını, halkın bunları O'nun için yaptığını hatırladılar. 17Lazar'ı mezardan çağırıp ölümden diriltti̇ği sırada İsa'yla birlikte bulunan kalabalık buna tanıklık etti. 18İsa'nın bu doğaüstü belirtiyi gerçekleştirdiğini duyan halk O'nu karşılamaya çıktı. 19Ferisiler ise birbirlerine, "Görüyorsunuz, elinizden hiçbir şey gelmiyor. Bütün dünya O'nun peşine takıldı" dediler.

12:12 "bayramı kutlamaya gelen büyük kalabalık" Yahudi erkeklerin katılması gereken üç bayram bulunuyordu (krş. Çık.23:14-17; Lev.23; Yas.16:16). Filistin dışında yaşayan Yahudiler'in ömürleri boyunca en büyük istekleri, Yeruşalim'de bir bayram kutlamasına katılabilmekti. Bu kutlamalar sırasında Yeruşalim nüfusu normal zamanlardaki nüfusunun üç ila beş katına çıkıyordu. Bu ayette, İsa'yı işiten ve O'nu bizzat görmek isteyen bu kalabalık ziyaretçi kitlesinden söz edilmektedir.

12:13 "Hurma dalları alarak" Burada, hurma dallarından söz etmek için alışılmadık bir Grekçe ifade kullanılmıştır. Bazıları hurma ağaçlarının Zeytin Dağı'nın yamaçlarında yetiştiğini bildirirken (Josephus), diğerleri Eriha'dan getirtildiklerine inanmaktadır. Bu dalların zafer veya galibiyet simgesi oldukları görülmektedir (krş. Va.7:9). Her yıl, Çardak ve Fısıh bayramlarının kutlanması sırasında bu dallar kullanılırdı.

"Hozana" "Şimdi kurtar" veya "lütfen kurtar" anlamına gelir (krş. Mez.118:25-

26). Fısıh Bayramı'nı kutlamaya gelen ziyaretçiler tapınağa yürürlerken Hillel Mezmurları'nı (krş. Mez.113-118) okurlardı. Bu kutlama hareketleri ve sözleri her yıl Fısıh Bayramı sırasında tekrarlanırdı. Ancak bu yıl tüm bu sözler nihai anlamlarını İsa'da bulmuşlardı! Kalabalık bunu düşündü; Ferisiler de halkın ne düşündüğünü fark etmişti.

"Rab'bin adıyla gelene" İsa'nın söylediği de tam olarak buydu! O, Tanrı tarafından gönderilmiş olan ve YHVH'yi temsil eden Mesih'ti.

"İsrail'in Kralı'na" Bu söz Mezmurlar'da yer almıyordu. Kutlama yapan kalabalık bu sözü kendiliğinden söylemişti. Halkın İsa'ya, 2.Samuel 7'de vaat edilen *Kral Mesih* olarak hitap ettiği anlaşılmaktadır (krş. Mar.11:10).

12:14-15 "bir sıpa" Eşekler İsrail krallarının askeri ve resmi binek hayvanlarıydı (krş. 1Kr.1:33, 38, 44). Kralın eşeğine, yalnızca kralın kendisi binebilirdi. Bu nedenle, İsa'nın daha önce hiç kimsenin binmemiş olduğu bir eşeğe binmiş olması çok önemliydi (krş. Mar.11:2).

"Yazılmış olduğu gibi" Bu, Zekeriya 9:9'dan alıntılanmış bir sözdür. Bu eşek, İsa'nın yalnızca beklenen kral Mesih olduğunu değil, aynı zamanda alçakgönüllülüğünü de işaret etmektedir. İsa Yahudiler'in bekledikleri gibi zaferli bir askeri lider olarak değil, Yeşaya 53'te anlatıldığı gibi acı çeken ve bir eşeğe binen kul olarak gelmişti.

12:16 "Öğrencileri ilkin bunları anlamadılar" Bu, sürekli olarak yinelenen bir konudur (krş. 2:22; 10:6; 16:18; Mar.9:32; Luk.2:50; 9:45; 18:34).

"Ama İsa yüceltildikten sonra ... hatırladılar" Bu, Kutsal Ruh'un gerçekleştirdiği işlerden biriydi (krş. 14:26 ve 2:22).

Bu ayet aynı zamanda Müjde yazarlarının kaleme aldıkları Müjdeler'i ölümden dirilmiş Rab İsa'yla yaşadıkları kişisel tecrübelere dayanarak yapılandırdıklarını göstermektedir. Sinoptik Müjdeler İsa'yı tarihsel bir süreç içinde tanıtır ve anlatımlarının doruk noktasına ulaşana dek İsa'nın yüceliğini gizlerler. Ancak Yuhanna, Müjdesi'ni yüceltilmiş Mesih düşüncesi ışığında kaleme almaya başlar. Müjdeler, Tanrı tarafından esinlenen yazarların sonradan hatırlanması gereken olaylara ilişkin yazılarını ve içinde yaşadıkları imanlı toplulukların ihtiyaçlarını yansıtır. O halde, her ikisi de Tanrı tarafından esinlenen iki tarihi ortam (İsa'nınki ve Müjde yazarlarınınki) bulunmaktadır.

"yüceltildikten" Bkz. 1:14'e ait not.

12:17 Bkz. 1:8'de yer alan Özel Başlık: *İsa'ya Tanıklık Edenler*.

12:19 "Ferisiler ise birbirlerine ... dediler" Bu, diğer bir peygamberlik bildirisidir. (1) Yahudiler'den (11:48; 12:11) ve (2) Yahudi olmayan uluslardan (12:20-23) söz etmektedir. İki tarihi ortamı yansıtır: İsa'nın yaşamı ve ilk kilise.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 12:20-26

[20]Bayramda tapınmak üzere Yeruşalim'e gidenler arasında bazı Grekler vardı. [21]Bunlar, Celile'nin Beytsayda Kenti'nden olan Filipus'a gelerek, "Efendimiz, İsa'yı görmek istiyoruz" diye rica ettiler. [22]Filipus gitti, bunu Andreas'a bildirdi. Andreas ve Filipus da gidip İsa'ya haber verdiler. [23]İsa, "İnsanoğlu'nun yüceltileceği saat geldi" diye karşılık verdi. [24]"Size doğrusunu söyleyeyim, buğday tanesi toprağa düşüp ölmedikçe yalnız kalır. Ama ölürse çok ürün verir. [25]Canını seven onu yitirir. Ama bu dünyada canını gözden çıkaran onu sonsuz yaşam için koruyacaktır. [26]Bana hizmet etmek isteyen, ardımdan gelsin. Ben neredeysem bana hizmet eden de orada olacak. Baba, bana hizmet edeni onurlandıracaktır.

12:20 "Bazı Grekler" Burada yalnızca Grek soyundan gelen kişilerden değil, Yahudi olmayan kişilerden söz edilmektedir.

"Bayramda tapınmak üzere Yeruşalim'e gidenler arasında" Fiilin grameri ve bağlamından, bu kişilerin bayramı kutlamayı âdet edindikleri anlaşılmaktadır. Bunlar ya (1) Tanrı'ya tapan ya da (2) sonradan Yahudi olan kişilerdi. İlk gruptakiler havralara düzenli olarak katılırlardı, ikinci gruptakiler ise resmen Yahudi inancını benimsemişlerdi.

12:21 "rica ettiler" Bu kişiler İsa'yla özel olarak görüşmek istiyorlardı. Anlaşılan, İsa'nın ölümünden önceki son peygamberlik bildirisi buydu (krş. 12:23).

12:22 Filipus ve Andreas Grek isimleridir. Burada sözü edilen Grekler'in, Filipus ile Andreas'ın yanına gitmelerini sağlayan, belki de taşıdıkları Grekçe isimler olmuştu.

12:23 "İnsanoğlu'nun" "İnsan" anlamına gelen bu Aramice ifade (krş. Mez.8:4; Hez.2:1), Daniel 7:13'te tanrısal bir anlam yüklenerek kullanılmıştır. İsa'nın kendisine verdiği, hem insani hem tanrısal doğasını yansıtan bir addır (krş. 1Yu.4:1-6).

"yüceltileceği" İsa'nın ölümünden sürekli olarak "İsa'nın yüceliği" şeklinde söz edilir. Bu bağlamda, "yüceltilmek" sözü birkaç kez kullanılmıştır (krş. 12:28 [iki kez], 32 ve 33); zaman zaman ise İsa'nın ölümünü ve dirilişini ifade etmek için kullanılmıştır (krş. 13:1, 32, 17:1; bkz. 1:14'e ait not).

"saat geldi" Yuhanna, "saat" sözünü sık sık İsa'nın çarmıha gerilmesinden ve ölümden dirilmesinden söz etmek için kullanmıştır. Bu olaylar, İsa'nın görevinin son noktasıdır (krş. 12:27; 13:1, 32; 17:1).

12:24 "buğday tanesi toprağa düşüp ölmedikçe" Burada, kavramları beş duyumuzla algılayabileceğimiz biçimde açıklamaya çalışan görüngübilimsel

(fenomenolojik) bir betimleme yöntemi kullanılmıştır. Bir tohum, başka birçok tohum üretebilir (krş. 1Ko.15:36). İsa'nın ölümü de birçoklarını gerçek yaşama kavuşturmuştur (krş. Mar.10:45).

12:25 "Canını seven onu yitirir" Burada, insanın kişiliğinin özünü veya yaşam gücünü ifade eden Grekçe *psyche* sözcüğü ile yapılmış bir söz oyunu bulunmaktadır (krş. Mat.10:39; 16:25). Bir kimse Mesih'e iman ettiğinde, yeni bir yaşama kavuşur. Bu yeni yaşam, kişisel amaçlarımız için değil, Tanrı'nın hizmetinde kullanmamız için bize verilmiştir. İmanlılar bu yeni yaşamın kâhyalarıdır. Günaha kölelikten Tanrı'nın hizmetkârları olmak üzere özgür kılındık (krş. Rom.6:1-7:6).

"yitirir" Bu sözcük "yıkılmak, mahvolmak" anlamına gelir. "Sonsuz yaşam"a kavuşmanın tersidir. Mesih'e iman etmeyen bir kimsenin önündeki tek seçenek budur. Ancak buradaki yıkım yok olmak anlamına değil, Tanrı'yla kişisel bir ilişkiden yoksun kalmak anlamına gelir.

"gözden çıkaran" Bu, kıyaslama yapmak için kullanılan İbranice bir deyimdir. Öncelik, daima Tanrı'ya verilmelidir (krş. Yakup'un eşleri, Yar.29:30, 31; Yas.21:15; Esav ve Yakup, Mal.1:2-3; Rom.10-13; aile, Luk.14:26).

"yaşam" Grekçe *zoe* sözcüğü, Yuhanna Müjdesi'nde (1) ruhsal yaşam, (2) sonsuz yaşam, (3) yeni yaşam ve (4) diriliş yaşamı kavramlarını ifade etmek için kullanılmıştır.

12:26 "ardımdan gelsin" Burada sürekli bir ilişkiden söz edilmektedir (krş. Yu.15). Kutsal Kitap'ta vurgulanan imanda gayret konusu genellikle ihmal edilmektedir. Bu konu, çoğunlukla mutlak yetkili Rab ile insan iradesi arasındaki teolojik gerilim yüzünden karıştırılmaktadır. Bununla birlikte, kurtuluşu bir antlaşma tecrübesinin sonucu olarak görmek en uygun yaklaşım olacaktır. Her zaman Tanrı ilk adımı atar (krş. 6:44, 65) ve gündemi belirler, kurtuluşu gerçekleştirir. Ancak insanların da, Tanrı'nın sunduğu fırsata tövbe ve imanla karşılık vermesi gerekir (krş. Mar.1:15; Elç.20:21). Bu, hem başlangıçta verilmesi gereken bir karar hem de ömür boyu sürdürülmesi gereken bir yaşam biçimidir. İmanda gayret, İsa'yı tanıdığımızın kanıtıdır (krş. Mat.10:22; 13:20-21; Gal.6:9; 1Yu.2:19; Va.2:7, 11, 17, 26; 3:5, 12, 21).

Kutsal Kitap'a dayanan Hıristiyanlık öğretisi, çoğunlukla çelişkili ve gerilim yüklü ikilemler biçiminde karşımıza çıkar. Bu mecazi ve birbirine karşıt görünen düşünce modelleri, Doğu edebiyatının ayırt edici niteliğidir. Batılı düşünce yaklaşımı, genellikle aslında her ikisi de gerçeklik ifade eden bu ikilemlerden yalnızca birini seçmeye veya benimsemeye eğilimlidir.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 12:27-36a

27"Şimdi yüreğim sıkılıyor, ne diyeyim? 'Baba, beni bu saatten kurtar' mı diyeyim? Ama ben bu amaç için bu saate geldim. 28Baba, adını yücelt!" Bunun

üzerine gökten bir ses geldi: "Adımı yücelttim ve yine yücelteceğim." [29]Orada duran ve bunu işiten kalabalık, "Gök gürledi" dedi. Başkaları, "Bir melek O'nunla konuştu" dedi. [30]İsa, "Bu ses benim için değil, sizin içindi" dedi. [31]"Bu dünya şimdi yargılanıyor. Bu dünyanın egemeni şimdi dışarı atılacak. [32]Ben yerden yukarı kaldırıldığım zaman bütün insanları kendime çekeceğim." [33]İsa bunu, nasıl öleceğini belirtmek için söylüyordu. [34]Kalabalık O'na şöyle karşılık verdi: "Kutsal Yasa'dan öğrendiğimize göre Mesih sonsuza dek kalacaktır. Nasıl oluyor da sen, 'İnsanoğlu yukarı kaldırılmalıdır' diyorsun? Kimdir bu İnsanoğlu?" [35]İsa, "Işık kısa bir süre daha aranızdadır" dedi. "Karanlıkta kalmamak için ışığınız varken yürüyün. Karanlıkta yürüyen nereye gittiğini bilmez. [36]Sizde ışık varken ışığa iman edin ki, ışık oğulları olasınız."

12:27 "Şimdi yüreğim sıkılıyor" Bu, edilgen bir ifadedir. İsa, yüreğini sıkanın ne olduğunu belirtmez (Baba, Şeytan, koşullar vs.). İfade, Yeni Antlaşma'da çeşitli biçimlerde kullanılmıştır.

1. Hirodes'in endişesi (Mat.2:3)
2. Öğrencilerin endişesi (Mat.14:26)
3. İsa'nın endişesi (Yu.12:26; 13:21)
4. Yeruşalim'deki imanlılar topluluğunun endişesi (Elç.15:24)
5. Sahte öğretmenlerin Galatya'daki imanlıların aklını karıştırmaya çalışması (Gal.1:7).

Yuhanna, İsa'nın, yakında çarmıhta yaşayacağı büyük acılarla baş etmesinin insani boyutunu (krş. Mar.14:32 ve sonraki ayetler) bu şekilde ifade etmektedir. Yuhanna, İsa'nın Getsemani Bahçesi'nde ettiği ıstırap dolu duayı kaydetmez.

"'beni bu saatten kurtar' mı diyeyim?" Bu ifadenin kesin olarak ne anlama geldiği, tartışmaya açık bir konudur. Bir dua mı, yoksa kaçınılmak istenen bir eylem karşısında gösterilen şaşırtıcı bir tepki mi olduğu bilinmemektedir.

"Ama ben bu amaç için bu saate geldim" Bu ifade, İsa'nın yaşam amacını, bütünüyle bilincinde olduğu ilahi tasarı uyarınca gözler önüne sermektedir (krş. Luk.22:22; Elç.2:23; 3:18; 4:28; krş. Mat.20:28; Mar.10:45).

12:28 "adını yücelt!" Tanrı, İsa'yı ayetin ikinci bölümü olan 12:28b'de yanıtlar. "Yücelt" ifadesi, oldukça değişken bir ifadedir. (1) Tanrı'nın öncesizlikten beri var olan yüceliğini (krş. 17:5); (2) İsa'nın Baba'yı tanıtmasını (krş. 17:4) veya (3) İsa'nın çarmıha gerilerek daha sonra ölümden dirilmesini (krş. 17:1) ifade ediyor olabilir (bkz. 1:14'e ait not).

"gökten bir ses" Hahamlar, gökten gelen bu sesi *bat-kol* olarak adlandırmışlardır. Malaki peygamberin döneminden beri İsrail'de hiçbir peygamberlik sözü işitilmemişti. Gökten gelen bu ses, Tanrı'nın isteğini tasdik ediyordu. Müjdeler, İsa'nın yaşamı boyunca Tanrı'nın yeryüzüne üç kez seslendiğini kaydeder: (1) İsa'nın Yahya tarafından vaftiz edildiği sırada, Matta 3:17; (2) İsa'nın görünümü değiştiği sırada, Matta 17:5; ve (3) bu ayette.

12:29 “Orada duran ve bunu işiten kalabalık” Burada yaşanan olaya ilişkin iki yorum mevcuttur: (1) Bu ses, bir gök gürültüsüdür. Tanrı, Eski Antlaşma’da insanlara seslenmek için gök gürültüsünü kullanmıştır (krş. 2Sa.22:14; Eyü.37:4; Mez.29:3; 18:13; 104:7) veya (2) İsa’yla bir melek konuşmuştur. Buradaki kalabalığın sergilediği şaşkınlık, Saul’un (daha sonra Pavlus adını alır) yaşadıkları (Elç.9:7; 22:9) sırasında meydana gelen olaylara benzemektedir.

12:30 “İsa, ‘Bu ses benim için değil, sizin içindi’ dedi” Burada, Sami dillerinde kıyaslama yapmak için kullanılan bir deyiş kullanılmıştır. Bu deyiş, işitilen sesin *yalnızca* onlar için değil, *öncelikle* onlar için olduğunu ifade etmektedir (krş. 11:42).

12:31 “Bu dünya şimdi yargılanıyor” Bu cümle ile bir sonraki cümle (“bu dünyanın egemeni şimdi dışarı atılacak”) benzer bir yapıya sahiptir. Bu olayın ne zaman gerçekleştiği belirtilmemiştir.

“Bu dünyanın egemeni” Burada, İbranice’de “Şeytan” veya “düşman” (krş. Eyü.1-2), Grekçe’de ise “İblis” veya “suçlayıcı” (krş. Mat.4:1, 5, 8, 11; 13:39; 25:41; Yu.6:70; 8:44; 13:2; 2Ko.4:4; Ef.2:2) olarak bilinen kötü güçten söz edilmektedir (krş. 14:30; 16:11). Matta 4:1-11 ve Yuhanna 13:2, 27 ayetlerinde bu iki adın eşanlamlı olduğu görülmektedir.

ÖZEL BAŞLIK: *KÖTÜLÜK*

Kötülük, aşağıda sıraladığımız birtakım nedenlerden dolayı oldukça zorlu bir konudur.

1. Eski Antlaşma, iyiliğin baş düşmanı olan bir varlık olarak değil, insanlara farklı bir seçenek sunan ve insanlığı günahkârlıkla suçlayan YHVH’nin bir kulu olarak söz eder.
2. Eski ve Yeni Antlaşma arasındaki döneme ait (Kutsal Yazılar Listesi’nde yer almayan) yazılarda karşımıza çıkan Tanrı’nın baş düşmanı kavramı, Persler’in dini olan Zerdüştlük’ün etkisiyle gelişmiştir. Bu da, hahamların yorumuna dayalı Yahudi inancını büyük ölçüde etkilemiştir.
3. Yeni Antlaşma, Eski Antlaşma’ya ait konuları şaşırtıcı derecede yalın, ancak seçici sınıflandırmalar ışığında açıklamaktadır.

Kötülük konusuna Kutsal Kitap teolojisi bakış açısıyla yaklaşacak (her kitap, yazar veya edebi türü inceleyip ayrı ayrı ana hatlarını çıkaracak) olursak, oldukça farklı görüşlerle karşılaşırız.

Bununla birlikte, kötülük konusuna dünya veya doğu dinlerinin Kutsal Kitap’a dayanmayan bakış açılarıyla yaklaşacak olursak, Persler’in *ikicilik* veya Greko Romen kültürün *ruhçuluk* kavramlarında Yeni Antlaşma’daki açıklamaların çoğunun belirtilerini görürüz.

Eğer Kutsal Yazılar’ın ilâhi yetkisini kabul ediyorsak, Yeni Antlaşma’daki açıklamaları aşamalı bir vahiy süreci olarak görmemiz gerekir. Hıristiyanlar,

Yahudi halk kültürünün veya Batı edebiyatının (örn. Dante, Milton) Kutsal Kitap kavramlarını tanımlamasına izin vermemelidir. Vahyin bu alanında mutlak bir gizem ve belirsizlik söz konusudur. Tanrı kötülüğün tüm yönlerini, kökenini, amacını açıklamamayı tercih etmiş, ama nasıl yenilgiye uğradığını açıklamıştır!

Eski Antlaşma'da Şeytan veya suçlayıcı ifadelerinin üç farklı grupla bağlantılı olduğu görülmektedir:

1. insani suçlayıcılar (1Sa.29:4; 2Sa.19:22; 2Kr.11:14, 23, 25; Mez.109:6)
2. meleksel suçlayıcılar (Say.22:22-23; Zek.3:1)
3. şeytani suçlayıcılar (1Ta.21:1; 1Kr.22:21; Zek.13:2)

Yaratılış 3. bölümde söz edilen yılanın Şeytan'la özdeşleştirilmesi, ancak Eski ve Yeni Antlaşma arasındaki dönemde (krş. Bilgelik 2:23-24; 2.Hanok 31:3) gerçekleşmiş ve ancak bundan sonraki dönemlerde din bilginlerince kabul görmüştür (krş. *Sot* 9b ve *Sanh*.29a). Yaratılış 6. bölümdeki "ilahi varlıklar"dan 1.Hanok 54:6'da "melekler" olarak söz edilir. Bu kavramlardan söz etme nedenim onların teolojik doğruluğunu vurgulamak değil, bu kavramların nasıl bir açılımla geliştirildiğini göstermektir. Yeni Antlaşma'da, bu Eski Antlaşma olayları meleksel, kişileştirilmiş bir kötü varlığa (yani, Şeytan) atfedilir (2Ko.11:3; Va.12:9).

Kişileştirilmiş kötülüğün kökenini Eski Antlaşma'dan yola çıkarak belirlemek güç, hatta (bakış açınıza bağlı olarak) imkânsızdır. Bunun bir nedeni, İsrail'in tek tanrıcılığıdır (krş. 1Kr.22:20-22; Vai.7:14; Yşa.45:7; Amo.3:6). Benzersizliğini ve üstünlüğü sergilemek için bütün nedenler YHVH'ye atfedilmiştir (krş. Yşa.43:11; 44:6, 8, 24; 45:5-6, 14, 18, 21, 22).

Muhtemel bilgi kaynakları (1) Şeytan'ın "ilahi varlıklar"dan biri olarak (yani, melek) tanıtıldığı Eyüp 1-2'ye veya (2) Şeytan'ın gururunu örneklemek üzere kibirli Yakın Doğu krallarının (Babil ve Sur) kullanıldığı Yeşaya 14 ve Hezekiel 28'e odaklanırlar (krş. 1Ti.3:6). Bu yaklaşım konusunda karışık düşünceler içerisindeyim. Hezekiel, Sur Kralı'nı Şeytan olarak (krş. Hez.28:12-16) göstermekle kalmamış, aynı zamanda Mısır Kralı'nı da İyiyi ve Kötüyü Bilme Ağacı olarak gösteren (krş. Hez.31) mecazlar kullanmıştır. Bununla birlikte, Yeşaya 14 (özellikle de 12-14), gurur nedeniyle ortaya çıkan bir melek isyanını anlatmaktadır. Eğer Tanrı, Şeytan'ın özel doğasını ve kökenini bu biçimde açıklamak istediyse, bu oldukça dolambaçlı ve belirsiz bir yoldur. Sistemli teolojinin; farklı antlaşmaları, yazarları, kitapları ve edebi türleri birleştirip tüm bunları büyük bir ilahi yapbozun küçük parçaları olarak görme eğilimine karşı kendimizi korumalıyız.

Alfred Edersheim (*The Life and Times of Jesus the Messiah [İsa Mesih'in Hayatı ve Yaşadığı Dönem]*, Cilt. 2, Ek XIII [s.748-763] ve XVI [s.770-776]), din bilginlerinin yorumuna dayalı Yahudi inancının Persler'in ikiciliğinden ve karanlık ruhsal varlıklarla ilgili kuramlarından aşırı etkilendiğini söyler. Din bilginleri, bu konuda güvenilebilecek iyi kaynaklar değildir. İsa'nın öğretileri, havranın öğretilerinden köklü bir biçimde ayrılmaktadır. Din bilginlerinin, meleklerin Kutsal Yasa'nın Musa'ya verilmesine aracılık ettikleri ve karşı çıktıkları yönündeki görüşleri YHVH'nin olduğu kadar insanların da baş düşmanı olan bir melek kavramının ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Zerdüştlük inancındaki en büyük iki ilah *Ahkiman* (iyi) ve *Ormaza*'dır (kötü). Bu ikicilik gelişmiş ve Yahudi inancındaki YHVH ve Şeytan ikilemine dönüşmüştür.

Yeni Antlaşma'da kötülüğün gelişimine ilişkin aşamalı bir vahiy olduğu kesindir, ancak bu, din bilginlerinin iddia ettiği kadar karmaşık değildir. Bu farklılığın iyi bir örneği, "gökteki savaş"tır. Şeytan'ın düşüşü mantıksal bir gerekliliktir, ancak özellikleri belirtilmemiştir. Açıklananlar da, vahiysel bir anlatım içerisinde üzeri örtülü olarak sunulmuştur (krş. Va.12:4, 7, 12-13). Şeytan yenilgiye uğratılmış ve yeryüzüne sürgün edilmiş olsa da, halen YHVH'nin bir kulu olarak etkinliğini sürdürmektedir (krş. Mat.4:1; Luk.22:31-32; 1Ko.5:5; 1Ti.1:20).

Bu alandaki merakımızı dizginlememiz gerekmektedir. Ortada kişisel bir ayartı ve kötülük kaynağı var olsa da, yine de tek bir Tanrı vardır ve insanlık, yaptığı seçimlerden ötürü sorumludur. Hem kurtuluştan önce hem de kurtuluştan sonra ruhsal bir savaş söz konusudur. Zafer ancak ve ancak Üçlübirlik olan Tanrı sayesinde kazanılabilir ve sürdürülebilir. Kötülük yenilmiştir ve ortadan kaldırılacaktır!

"dışarı atılacak" Kutsal Yazılar Şeytan'ın cennetten ne zaman kovulduğunu belirtmez. Şeytan, Yeşaya 14 ve Hezekiel 28'de ikinci planda ele alınmış olabilir. Peygamberlik sözleri içeren bölümler, gururlu Babil ve Sur krallarına değinmektedir. Bu kralların günah dolu kibirleri Şeytan'ın gururunu yansıtır (krş. Yşa.14:12, 15; Hez.28:16). Bununla birlikte İsa, görevlendirmiş olduğu Yetmişler yanına geri döndüğünde Şeytan'ın düşüşünü gördüğünü söylemiştir (krş. Luk.10:18).

Eski Antlaşma boyunca Şeytan kavramı gelişmiştir. Başlangıçta Tanrı'nın hizmetindeki bir melektir, fakat gururu yüzünden Tanrı'nın düşmanı haline gelir. Bu tartışmalı konu hakkında daha ayrıntılı bilgi için, bkz. A. B. Davidson'ın *Old Testament Theology (Eski Antlaşma Teolojisi)* adlı kitabı (s.300-306).

ÖZEL BAŞLIK: *GÖKTEKİ SAVAŞ*

Bu mücadelenin ne zaman gerçekleştiği konusunda birçok farklı görüş bulunmaktadır. İsa, bu konudan Luka 10:18 ve Yuhanna 12:31'de söz eder. Ancak, olayı kronolojik bir zaman aralığına yerleştirmek epeyce güçtür:

1. Yaratılış 1:1'den önce (yaratılıştan önce)
2. Yaratılış 1:1 ve 1:2 arasında (uçurum kuramı)
3. Eski Antlaşma döneminde, Eyüp 1-2'den sonra (Şeytan cennette)
4. Eski Antlaşma döneminde, 1.Krallar 22:21'den sonra (Şeytan göksel kurulda)
5. Eski Antlaşma döneminde, Zekeriya 3'ten sonra (Şeytan cennette)
6. Eski Antlaşma döneminde, Yeşaya 14:12; Hezekiel 28:15 ve 2.Hanok 29:4-5'te olduğu gibi (Doğu kralları azarlanıyor)
7. Yeni Antlaşma döneminde, İsa'nın çölde denenmesinden sonra (krş.

Mat.4)

8. Yeni Antlaşma döneminde, Yetmişler'in hizmeti sırasında (İsa, Şeytan'ın gökten düştüğünü görmüştür, krş. Luk.10:18)

9. Yeni Antlaşma döneminde, İsa'nın Yeruşalim'e zaferli girişinden sonra (krş. Yu.12:31)

10. Yeni Antlaşma döneminde, İsa'nın dirilişinden ve göğe yükselişinden sonra (krş. Ef.4:8; Kol.2:15)

11. Dünyanın sonunda (krş. Va.12:7, muhtemelen Şeytan, Çocuk'u ararken göğe saldırdığında)

Bu mücadeleyi Tanrı ile kötülük ordusu arasındaki ezeli savaş olarak görmeliyiz. Bu savaş ejderhanın ve ordusunun mutlak yenilgisiyle sona erecektir. Daha sonraysa ortadan kaldırılacak ve zindana atılacaktır (Va.20).

12:32 "Ben yerden yukarı kaldırıldığım zaman" Bu ifade, (1) yukarı kaldırılmak (krş. 3:14); (2) çarmıha gerilmek (8:28); (3) yüceltilmek (krş. Elç.2:33; 5:31) veya (4) pek çok yükseltilmek (krş. Flp.2:9) anlamlarına gelebilir. Birden fazla anlama gelebilen bu ifadeler (tevriye), Yuhanna Müjdesi'nin ayırt edici niteliğidir.

"bütün insanları kendime çekeceğim" Burada, "YHVH'nin İsrail'e duyduğu antlaşma sevgisinden söz ediliyor olabilir (Yer 31:3). Tanrı, Yeremya 31'de "yeni bir antlaşma"dan söz etmektedir (krş. Yer.31:31-34). Tanrı, insanları sevgiyle ve onlar için gerçekleştirdiği işlerle kendine çeker. Bu mecazi ifadenin aynısı Yuhanna 6:44'te de kullanılmış ve açıklaması 6:65'te yapılmıştır. Bu ayette yer alan "bütün" sözü, evrensel bir davet ve kurtuluş vaadini ifade etmektedir.

12:33 "İsa bunu, nasıl öleceğini belirtmek için söylüyordu" Bu ayet, ağaç üzerine asılan herkesin "Tanrı tarafından lanetlenmiş" olduğunu söyleyen Yasa'nın Tekrarı 21:23 ile bağlantılıdır. Din bilginlerinin İsa'nın taşlanarak değil, çarmıha gerilerek öldürülmesini istemelerinin nedeni budur. İsa, bizim yerimize Yasa'nın lanetini üstlenmiştir (krş. Gal.3:13).

12:34 "Kalabalık O'na şöyle karşılık verdi ... Mesih sonsuza dek kalacaktır" Burada Mezmur 89'dan söz ediliyor olabilir. Eski Antlaşma, Mesih'in yeryüzüne yalnızca bir kez geleceğini ve Filistin'de esenlikle hüküm süreceği dünyasal bir krallık kuracağını öngörüyordu (krş. Mez.110:4; Yşa.9:7; Hez.37:25 ve Dan.7:14). "Sonsuza dek" ifadesiyle ilgili olarak, bkz. 6:58'de yer alan Özel Başlık.

12:35 "ışığınız varken yürüyün" "Yürümek" fiili mecazi anlamda kullanılmıştır. İsa'nın, imanın yalnızca başlangıçta verilmesi gereken bir karar değil, Tanrı'yla ömür boyu sürdürülmesi gereken bir ilişki olduğu yönündeki

vurgusu devam etmektedir (krş. 12:44-46).

12:36 İsa, Yuhanna Müjdesi'nde çeşitli defalar dünyanın ışığı olarak tanıtılmış ve bu konu sürekli vurgulanmıştır (krş. 1:4-5, 7-9; 3:19-21; 5:35; 8:12; 9:5; 11:9-10; 12:35-36, 46). Karanlık ve ışık, Kumran Tomarları'nda da birbirleriyle karşıt ruhsal gerçekler olarak karşımıza çıkmaktadır.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 12:36b-43

[36]İsa bu sözleri söyledikten sonra uzaklaşıp onlardan gizlendi. [37]Gözleri önünde bunca doğaüstü belirti gerçekleştirdiği halde O'na iman etmediler. [38]Bütün bunlar Peygamber Yeşaya'nın söylediği şu söz yerine gelsin diye oldu: "Rab, verdiğimiz habere kim inandı? Rab'bin gücü kime açıklandı?" [39-40]İşte bu yüzden iman edemiyorlardı. Nitekim Yeşaya başka bir yerde de şöyle demişti: "Tanrı onların gözlerini kör etti ve yüreklerini nasırlaştırdı. Öyle ki, gözleri görmesin, yürekleri anlamasın ve bana dönmesinler. Dönselerdi, onları iyileştirirdim." [41]Bunları söyleyen Yeşaya, İsa'nın yüceliğini görmüş ve O'nun hakkında konuşmuştu. [42]Bununla birlikte, önderlerin bile birçoğu İsa'ya iman etti. Ama Ferisiler yüzünden, havra dışı edilmemek için iman ettiklerini açıkça söylemediler. [43]Çünkü insandan gelen övgüyü, Tanrı'dan gelen övgüden daha çok seviyorlardı.

12:38 "Peygamber Yeşaya'nın söylediği şu söz" Burada, "Acı Çeken Kul"dan söz eden Yeşaya 53:1'den alıntı yapılmıştır.

12:39-40 "İşte bu yüzden iman edemiyorlardı" İsa'yla imana dayalı bir ilişki sürdüremiyorlardı. İsa'nın mucizeleri onlara çekici geliyor, ancak bu kendilerinin İsa'yı Mesih olarak kabul edecekleri *kurtuluş sağlayan bir imana* kavuşturmuyordu.

"Yeşaya başka bir yerde de şöyle demişti" Yeşaya 6:10; 43:8 ayetleri, Yahudiler'in yüreklerinin Tanrı'nın Yeşaya aracılığıyla ilettiği bildiriye karşı ne kadar sert olduğundan söz eder (krş. Yer.5:21; Hez.12:2; Yas.29:2-4).

"yüreklerini" Bkz. aşağıdaki Özel Başlık.

ÖZEL BAŞLIK: *YÜREK*

İbranice'deki *leb* sözcüğünün karşılığı olarak, Septuaginta ve Yeni Antlaşma'da Grekçe *kardia* sözcüğü kullanılmıştır. Bu sözcük, çeşitli biçimlerde karşımıza çıkar (krş. Bauer, Arndt, Gingrich ve Danker, *A Greek-English Lexicon [Grekçe-İngilizce Terimler Sözlüğü]*, s.403-404).

1. Fiziksel yaşamın merkezi, insan için kullanılan mecazi bir söz (krş. Elç.14:17; 2Ko.3:2-3; Yak.5:5)
2. Ruhsal (ahlaki) yaşamın merkezi

a. Tanrı yürekleri bilir (krş. Luk.16:15; Rom.8:27; 1Ko.14:25; 1Se.2:4; Va.2:23)

b. İnsanların ruhsal yaşamlarını ifade etmek için kullanılmıştır (krş. Mat.15:18-19; 18:35; Rom.6:17; 1Ti.1:5; 2Ti.2:22; 1Pe.1:22)

3. Düşünce yaşamının merkezi (yani, zekâ, krş. Mat.13:15; 24:48; Elç.7:23; 16:14; 28:27; Rom.1:21; 10:6; 16:18; 2Ko.4:6; Ef.1:18; 4:18; Yak.1:26; 2Pe.1:19; Va.18:7; Yürek 2Ko.3:14-15 ve Flp.4:7'de akılla eşanlamlı olarak kullanılmıştır)
4. İstemin merkezi (yani, irade, krş. Elç.5:4; 11:23; 1Ko.4:5; 7:37; 2Ko.9:7)
5. Duyguların merkezi (krş. Mat.5:28; Elç.2:26, 37; 7:54; 21:13; Rom.1:24; 2Ko.2:4; 7:3; Ef.6:22; Flp.1:7)
6. Kutsal Ruh'un yegâne meskeni ve etkinlik merkezi (krş. Rom.5:5; 2Ko.1:22; Gal.4:6 [yani, yüreklerimizdeki Mesih, Ef.3:16-19])
7. Yürek, bir insandan söz etmenin mecazi bir yoludur (krş. Mat.22:37, alıntı yapılan ayet Yas.6:5). Yüreğe atfedilen düşünceler, niyetler ve eylemler bir bireyin niteliklerini bütünüyle açığa çıkarır. Eski Antlaşma'da "yürek" sözcüğü çarpıcı biçimlerde kullanılmıştır:

a. Yar.6:6; 8:21, "Yüreği sızladı" (ayrıca bkz. Hoş.11:8-9)
b. Yas.4:29; 6:5, "Bütün yüreğinizle, bütün canınızla ararsanız"
c. Yas.10:16, "Yüreklerinizi RAB'be adayın" ve Rom.2:29
d. Hez.18:31-32, "Yeni bir yürek"
e. Hez.36:26, "yeni bir yürek" ve "taştan yürek"

12:41 "Yeşaya, İsa'nın yüceliğini görmüş ve O'nun hakkında konuşmuştu" Eski Antlaşma peygamberlerinin Mesih hakkında bilgi verdiği belirtilmektedir (krş. Luk.24:27; bkz. 1:14'e ait "yücelik" ile ilgili not).

12:42 "Bununla birlikte, önderlerin bile birçoğu İsa'ya iman etti" İsa'nın bildirisi meyve vermişti (krş. a.11; Elç.6:7; bkz. 2:23'te yer alan Özel Başlık).

"havra dışı edilmemek için" krş. 9:22; 16:2.

"iman ettiklerini açıkça söylemediler" Bkz. 9:22'de yer alan Özel Başlık: *İkrar*.

12:43 Bu sözden, gerçek imanın zayıf ve korku dolu olabileceği anlamı çıkarılabilir. Yuhanna Müjdesi'nde iman sözcüğü (*pisteuo*) birkaç farklı anlamda kullanılmıştır. İmanın, başlangıçta gösterilen anlık ve duygusal bir tepkiden gerçek ve kurtuluş sağlayan imana kadar uzanan çeşitli dereceleri bulunmaktadır.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 12:44-50

44 İsa yüksek sesle, "Bana iman eden bana değil, beni gönderene iman etmiş olur" dedi. 45 "Beni gören beni göndereni de görür. 46 Bana iman eden hiç kimse karanlıkta kalmasın diye, dünyaya ışık olarak geldim. 47 Sözlerimi işitip de onlara uymayanı ben yargılamam. Çünkü ben dünyayı yargılamaya değil, dünyayı kurtarmaya geldim. 48 Beni reddeden ve sözlerimi kabul etmeyen kişiyi yargılayacak biri var. O kişiyi son günde yargılayacak olan, söylediğim sözdür. 49 Çünkü ben kendiliğimden konuşmadım. Beni gönderen Baba'nın kendisi ne söylemem ve ne konuşmam gerektiğini bana buyurdu. 50 O'nun buyruğunun sonsuz yaşam olduğunu biliyorum. Bunun için ne söylüyorsam, Baba'nın bana söylediği gibi söylüyorum."

12:44 "Bana iman eden bana değil, beni gönderene iman etmiş olur" İmanın nihai hedefi Baba'dır (krş. 1Ko.15:25-27). Bu, sürekli olarak yinelenen bir konudur (krş. Mat.10:40; 5:24). Oğul'u tanımak, Baba'yı tanımak demektir (krş. 1Yu.5:10-12).

12:47 "Sözlerimi işitip de onlara uymayanı" Sürekli itaat, Tanrı'yla iman aracılığıyla ilişkimizi sürdürdüğümüzün bir belirtisidir. Kurtuluş güvencesinin temeli, Tanrı'nın istediği yönde değişen ve değişmeye devam eden itaatkâr ve imanda sebat eden bir yaşamdır (krş. Yakup ve 1.Yuhanna kitapları).

12:47-48 "Çünkü ben dünyayı yargılamaya değil, dünyayı kurtarmaya geldim" İsa asıl olarak dünyayı kurtarmaya gelmiştir, ancak insanlar İsa hakkında bir karar vermek zorundadır. O'nu reddedenler, kendilerini yargılamış olurlar (krş. Yu.3:17-21).

12:49-50 İsa kendi yetkisiyle değil, Tanrı'nın yetkisiyle konuşmuştur.

TARTIŞMA SORULARI

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Aşağıda yer alan tartışma soruları, Yuhanna Müjdesi'nin bu bölümünün ana konularını düşünmenize yardımcı olmak amacıyla verilmiştir. Soruların amacı kesin bir yanıt bulmanızı sağlamak değil, sizi düşündürmektir.

1. Lazar'ın kız kardeşi Meryem, neden İsa'nın ayağına yağ sürmüştür?
2. Matta, Markos ve Yuhanna bu olayı neden farklı bir şekilde aktarmışlardır?
3. İsa'yı, hurma dalları sallayarak ve Mezmur 118'i alıntılayarak karşılayan kalabalığın anlam ve önemi nedir?
4. İsa, Grekler'in kendisiyle görüşmek istemesi karşısında neden böylesine etkilenmişti?

5. İsa’nın yüreğinin bu kadar sıkılmasının nedeni neydi? (krş. 12:27)
6. Yuhanna’nın “iman” sözcüğünü neden birkaç farklı anlamda kullandığını açıklayınız.

YUHANNA 13

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ'NİN PARAGRAF BAŞLIKLARI

Başlık	Ayet
Alçakgönüllülük Örneği	13:1-17
İsa'ya İhanet	13:18-30
Birbirinizi Sevin	13:31-35
Petrus, İsa'yı İnkâr Edecek	13:36-38

OKUMA DÖNGÜSÜ 3 (bkz. s.vii)

YAZARIN NİYETİNİ PARAGRAF SEVİYESİNDE KAVRAMA

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Tüm bölümü bir oturuşta okuyunuz. Konuları belirleyiniz. Konulara göre yaptığınız bölümlendirmeyi Çağdaş Çeviri'nin bölümlendirmesiyle karşılaştırınız. Paragraf başlıkları Tanrı tarafından esinlenmiş olmamakla birlikte, yazarın niyetini kavrayabilmek için kilit rol oynamaktadır. Bu niyeti kavramak da, yorumlamanın can alıcı noktasıdır. Her paragrafın yalnızca tek bir konusu bulunmaktadır.

1. Birinci paragraf

2. İkinci paragraf

3. Üçüncü paragraf

4. vb.

13:1-38 AYETLER HAKKINDA BAĞLAMA İLİŞKİN BİLGİLER

A. Yuhanna, İsa'nın öğrencileriyle yediği son akşam yemeğini (Son Yemek) Sinoptik Müjdeler'deki gibi aktarmaz. O akşamla ilgili olarak, yalnızca yemek yenen üst kattaki odada geçen konuşmaları kaydeder (blm.13-17). Bazı uzmanlar, Yuhanna'nın bu anlatımının ilk kilisenin 'sakramentalizme' verdiği giderek artan önemi hafifletme çabasından kaynaklandığını düşünmektedir. Yuhanna, İsa'nın Vaftizci Yahya tarafından Şeria Irmağı'nda vaftiz edilmesinden veya Son Yemek'ten ayrıntılı olarak söz etmemiştir.

B. Yuhanna 13. bölümün tarihsel ortamı Luka 22:24'te görülebilmektedir. Öğrenciler hâlâ kimin en büyük olacağını tartışmaktadırlar.

C. 13-17. bölümler, Yeruşalim'deki bir evin (muhtemelen Markos'un evi) üst katındaki odada ve İsa'nın Yahuda İskariot tarafından ihanete uğratıldığı gece geçmektedir.

D. İsa'nın, öğrencilerinin ayaklarını yıkamasının iki belirgin amacı olduğu görülmektedir:
   1. 13:6-10 ayetleri, İsa'nın çarmıh üzerinde bizim yerimize öleceğini önceden belirtmektedir.
   2. 13:12-20 ayetleri, alçakgönüllülük konusunda bir örnek sunmaktadır (Luk.22:24'ün ışığında).

E. Yuhanna Müjdesi'nde 12. bölümün sona erip 13. bölümün başlamasıyla birlikte, İsa'nın mucizelerinin anlatımı da sona erer ve İsa'nın çarmıha gerilmeden önceki son haftası anlatılmaya başlanır.

SÖZCÜK VE İFADE ÇALIŞMASI

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 13:1-11

1 Fısıh Bayramı'ndan önceydi. İsa, bu dünyadan ayrılıp Baba'ya gideceği saatin geldiğini biliyordu. Dünyada kendisine ait olanları hep sevmişti; sonuna kadar da sevdi. 2 Akşam yemeği sırasında İblis, Simun İskariot'un oğlu Yahuda'nın yüreğine İsa'ya ihanet etme isteğini koymuştu bile. 3 İsa, Baba'nın her şeyi kendisine teslim ettiğini, kendisinin Tanrı'dan çıkıp geldiğini ve Tanrı'ya döneceğini biliyordu. 4 Yemekten kalktı, üstlüğünü bir yana koydu, bir havlu alıp beline doladı. 5 Sonra bir leğene su doldurup öğrencilerin ayaklarını yıkamaya ve beline doladığı havluyla kurulamaya başladı. 6 İsa, Simun Petrus'a geldi. Simun, "Ya Rab, ayaklarımı sen mi yıkayacaksın?" dedi. 7 İsa ona şu yanıtı verdi: "Ne yaptığımı şimdi anlayamazsın, ama sonra anlayacaksın." 8 Petrus, "Benim ayaklarımı asla yıkamayacaksın!" dedi. İsa, "Yıkamazsam yanımda yerin olmaz" diye yanıtladı. 9 Simun Petrus, "Ya Rab, o halde yalnız ayaklarımı değil, ellerimi ve başımı da yıka!" dedi. 10 İsa ona dedi ki, "Yıkanmış olan tamamen temizdir; ayaklarının yıkanmasından başka şeye ihtiyacı yoktur. Sizler temizsiniz, ama hepiniz değil." 11 İsa, kendisine kimin ihanet edeceğini biliyordu. Bu nedenle, "Hepiniz temiz değilsiniz" demişti.

13:1 "Fısıh Bayramı'ndan önceydi" Yuhanna ve Sinoptik Müjdeler, bu günün Fısıh yemeğinden önceki gün mü yoksa Fısıh yemeğinin yendiği gün mü olduğu konusunda aynı fikirde değildir. Ancak hem Yuhanna hem de Sinoptik Müjdeler yemeğin perşembe günü yendiğini ve İsa'nın çarmıha cuma günü gerildiğini kaydederler (krş. 19:31; Mar.15:43; Luk.23:54). Fısıh yemeği, İsrail halkının Mısır'dan çıkışını anmak için yeniyordu (krş. Çık.12). Yuhanna, bu

olayın her yıl yenen Fısıh yemeğinden önceki gün gerçekleştiğini belirtmektedir (krş. 18:28; 19:14, 31, 42).

"İsa, bu dünyadan ayrılıp Baba'ya gideceği saatin geldiğini biliyordu" İsa, Baba'yla benzersiz bir ilişkiye sahip olduğunun en azından on iki yaşından beri bilincindeydi (Luk.2:41-51). 12:20'de Grekler'in gelerek kendisiyle görüşmek istemeleri, İsa'ya öleceği ve yüceltileceği saatin geldiğini gösteriyordu (krş. 2:4; 12:23, 27; 17:1).

Yuhanna Müjdesi, yukarıdan olanla aşağıdan olan arasındaki dikey karşıtlığı vurgulamayı sürdürür (krş. 13:3). İsa Baba tarafından gönderilmiştir (krş. 8:42) ve artık geri dönme zamanı gelmiştir. Sinoptik Müjdeler, İsa'yı Yahudi inancındaki iki farklı çağ arasında bulunan yatay karşıtlığı öğretirken tasvir ederler. Tanrı'nın Egemenliği iman eden kişinin yüreğinde "şimdiden" kurulmuştur, ancak buna rağmen "henüz" bütünüyle gelmemiştir. Sinoptik Müjdeler "şimdiki" ve "henüz gelmemiş" bu iki çağ arasındaki gerilimi ortaya koyarlar.

Günümüz okuyucularının Müjdeler'e ilişkin yöneltmesi gereken birçok soru bulunmaktadır. Ancak unutulmamalıdır ki, bu kitaplar hem kendi içlerinde tutarlı hem de Kutsal Kitap'a uygun bir dünya görüşü ortaya koymaktadır.

1. Tek bir kutsal Tanrı vardır.
2. Tanrı'nın yaratmış olduğu insanlık günaha düşmüş ve O'na başkaldırmıştır.
3. Tanrı, yeryüzüne, insan bedeni içinde bir Kurtarıcı göndermiştir.
4. İnsanlık, Tanrı'nın sunduğu kurtuluş fırsatına iman, tövbe, itaat ve imanda sebatla karşılık vermelidir.
5. Tanrı'ya ve isteğine karşı çıkan kötü bir güç mevcuttur (Şeytan).
6. Vicdan sahibi her yaratık, yaşamı boyunca yaptıkları için Tanrı'ya hesap verecektir.

"Dünyada kendisine ait olanları hep sevmişti" Yuhanna dünya (*kosmos*) sözcüğünü birkaç farklı anlamda kullanmıştır:

1. Üzerinde yaşadığımız gezegen (krş. 1:10; 11:9; 16:21; 17:5, 11, 24; 21:25).
2. İnsanoğlu (krş. 3:16; 7:4; 11:27; 12:19; 14:22; 18:20, 37).
3. Tanrı'ya boyun eğmeyen insanlık (krş. 1:10, 29; 3:16-21; 4:42; 6:33; 7:7; 9:39; 12:31; 15:18; 17:25).

"kendisine ait olanları hep sevmişti" Bu ifadenin Grekçesi, bir elyazmasında (Mısır Papirüsü) "yakın akraba" anlamında kullanılmıştır (krş. Luk.8:19-21).

"sonuna kadar da sevdi" Burada, yerine getirilmiş bir amacı ifade eden Grekçe "*telos*" sözcüğü kullanılmıştır. İsa'nın bütün insanların kurtuluşu için çarmıh üzerinde tamamladığı işten söz eder. İsa'nın çarmıhta ölmeden önce söylemiş olduğu son sözcüğün ("tamamlandı", krş. 19:30) bu sözcüğün bir türevi olduğunu, Mısır papirüslerinden de "bütünüyle ödendi" anlamında olduğunu öğrenmekteyiz.

13:2 “Akşam yemeği sırasında” Bu ifade, elyazmalarına göre farklılık göstermektedir. Muhtemelen (1) yemekten sonra; (2) ellerin yıkanmasını gerektiren ilk Kutsama Kâsesi’nden sonra; veya (3) üçüncü Kutsama Kâsesi’nden sonra anlamlarına gelmektedir.

ÖZEL BAŞLIK: *BİRİNCİ YÜZYIL YAHUDİ İNANCINA GÖRE FISIH YEMEĞİ’NDE YAPILANLAR (Mısır’dan Çıkış 12)*

A. Dua
B. Şarap kâsesi
C. Ev sahibi tarafından ellerin yıkanması ve kâsenin konuklar arasında dolaştırılması
D. Acı otların ve sosun ikramı
E. Kuzu ve ana yemek
F. Dua ve acı otlarla sosun ikinci kez ikramı
G. İkinci kâse ve çocuklar için soru-cevap zamanı
H. Hillel’in ilk bölümü olan Mezmur 113-114’ün okunması ve dua
I. Tören başkanı, ellerini yıkadıktan sonra herkes için lokma hazırlar
J. Herkes doyana kadar yer ve yemeği bir parça kuzuyla bitirir
K. Ellerin yıkanmasının ardından üçüncü kâse
L. Hillel’in ikinci bölümü olan Mezmur 115-118’in okunması
M. Dördüncü kâse

Birçok kişi, Rab’bin Sofrası’nın ellerin yıkanması ve üçüncü kâsenin paylaşılması aşamasında meydana geldiğine inanır.

“İblis, Simun İskariot’un oğlu Yahuda’nın yüreğine İsa’ya ihanet etme isteğini koymuştu bile” İsa, Yahuda’yı başından beri tanıyordu (krş. 6:70). Şeytan uzun zamandan beri Yahuda’yı ayartıyordu (krş. 13:27). Bkz. 12:40’ta yer alan Özel Başlık: *Yürek*. Bkz. 18:1’de yer alan Yahuda ile ilgili not.

13:3 “İsa, Baba’nın her şeyi kendisine teslim ettiğini ... biliyordu” Bu, İsa’nın şaşırtıcı ifadelerinden biridir (krş. 3:35; 17:2; Mat.28:18). Baba, “her şeyi” daha çarmıha gerilmeden önce İsa’ya teslim etmiştir. Bu, İsa’ya yalnızca itaati yüzünden verilen bir ödül değildir. Baba, İsa’ya her şeyi kimliği yüzünden teslim etmiştir. İsa kim olduğunu biliyordu ve aralarında kimin en büyük olacağını tartışan öğrencilerinin ayaklarını bile yıkadı!

13:4 “yemekten kalktı” Sandalyede oturmadıklarını, ayaklarını altlarına alıp sol dirseklerinin üzerine yaslanarak yerde oturduklarını anımsayınız.

“üstlüğünü bir yana koydu” İsa’nın canını vermesinden söz eden 10:11, 15, 17-18 ayetlerinde de buradaki Grekçe fiilin (“bir yana koymak”) kullanılmış olması ilginçtir (krş. 13:37). Bu, Yuhanna’nın sıklıkla kullandığı birden fazla anlam ifade eden sözlerden biri olabilir. İsa’nın öğrencilerinin ayaklarını

yıkamasının, yalnızca bir alçakgönüllülük dersinden daha fazlası olduğu anlaşılmaktadır (krş. 13:6-10).

13:5 "öğrencilerin ayaklarını yıkamaya ... başladı" Bu ayette "yıkamak" sözcüğü için kullanılan Grekçe fiil, vücudun yalnızca bir bölümünü yıkamak anlamında kullanılır. 10. ayette kullanılan sözcük ise tüm vücudun yıkanmasından söz etmektedir. Ayak yıkamak, kölelerin yerine getirdiği bir görevdi. Din bilginleri bile, öğrencilerinden ayaklarını yıkamalarını istemezdi. Oysa Tanrı olan İsa, kıskanç ve hırslı öğrencilerinin ayaklarını yıkamaya razıydı.

13:6 Petrus bu soruyu, İsa'nın jestini nazik bir biçimde reddetmek için sormuştu. Petrus birçok kez İsa'nın ne yapıp yapmaması gerektiğini bildiğini düşünmüştür (krş. Mat.16:22).

13:7 Elçiler İsa'yla birlikte yaşamalarına rağmen gerçekleştirdiği işleri ve öğretilerini her zaman anlayamadılar (krş. 2:22; 10:6; 12:16; 16:18).

13:8 "Benim ayaklarımı asla yıkamayacaksın" "Asla" sözcüğüyle ilgili olarak bkz. 6:58'de yer alan Özel Başlık.

"Yıkamazsam yanımda yerin olmaz" Bu söz, anlatılan olayın yalnızca pratik bir alçakgönüllülük dersi olmadığını göstermektedir. 6-10. ayetlerin, İsa'nın günahların bağışlanması için çarmıhta ölmesinden söz ettikleri anlaşılmaktadır.

Bu ifade mirasla ilgili bir Eski Antlaşma deyişini akla getirir (krş. Yas.12:12; 2Sa.20:1; 1Kr.12:12). Oldukça güçlü bir dışlama ifadesidir.

13:10 "Yıkanmış olan" İsa burada mecazi olarak kurtuluştan söz etmektedir. Petrus yıkanmıştır (kurtulmuştur, krş. 15:3), ancak İsa'yla olan yakın paydaşlığını koruyabilmek için tövbe etmeyi sürdürmelidir (krş. 1Yu.1:9).

Bağlamdan çıkarabilecek diğer bir muhtemel anlam, İsa'nın Yahuda'nın ihanetinden söz ediyor olduğudur (krş. 13:11 ve 18). Öyleyse, yıkanma benzetmesi ya (1) Petrus'un bedeninden ya da (2) Elçiler topluluğundan söz etmektedir.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 13:12-20

[12]Onların ayaklarını yıkadıktan sonra giyinip yine sofraya oturdu. "Size ne yaptığımı anlıyor musunuz?" dedi. [13]"Siz beni Öğretmen ve Rab diye çağırıyorsunuz. Doğru söylüyorsunuz, öyleyim. [14]Ben Rab ve Öğretmen olduğum halde ayaklarınızı yıkadım; öyleyse, sizler de birbirinizin ayaklarını yıkamalısınız. [15]Size yaptığımın aynısını yapmanız için bir örnek gösterdim. [16]Size doğrusunu söyleyeyim, köle efendisinden, elçi de kendisini gönderenden üstün değildir. [17]Bildiğiniz bu şeyleri yaparsanız, ne mutlu size!" [18]"Hepiniz için söylemiyorum, ben seçtiklerimi bilirim. Ama, 'Ekmeğimi yiyen bana ihanet etti' diyen Kutsal Yazı'nın yerine gelmesi için böyle olacak. [19]Size şimdiden, bunlar olmadan önce

söylüyorum ki, bunlar olunca, benim O olduğuma inanasınız. [20]Size doğrusunu söyleyeyim, benim gönderdiğim herhangi bir kimseyi kabul eden beni kabul etmiş olur. Beni kabul eden de beni göndereni kabul etmiş olur."

13:12-20 İsa burada, 13:6-10'un aksine, bir alçakgönüllülük örneği olan eyleminin anlamını açıklar. Elçiler, aralarında kimin en büyük olduğunu tartışıyorlardı (krş. Luk.22:24). Oysa İsa buna karşılık kölelerin görevi olan bir işi gerçekleştirdi.

13:14-15 "sizler de birbirinizin ayaklarını yıkamalısınız" Bu sözler, bu eylemin vaftiz ve Rab'bin Sofrası'ndan sonra kilisenin uygulaması gereken üçüncü ayin olması gerektiği anlamına mı gelmektedir? (1) Elçilerin İşleri Kitabı'nda bu törenin herhangi bir kilise tarafından gerçekleştirildiğine dair hiçbir kayıt bulunmadığından; (2) Yeni Antlaşma'daki Mektuplar'da bu tören ele alınmadığından ve (3) vaftiz (krş. Mat.28:19) ve Rab'bin Sofrası (krş. 1Ko.11:17-34) gibi devam ettirilmesi gereken bir uygulama olduğu Kutsal Kitap'ın hiçbir bölümünde belirtilmediğinden, birçok Hıristiyan topluluğu bu görüşe karşı çıkmaktadır. Ancak tüm bunlar, bu eylemin önemli bir tapınma etkinliği olamayacağı anlamına da gelmemektedir.

13:16 "Size doğrusunu söyleyeyim" Bu ifadenin tam çevirisi, "Amin, amin" şeklindedir. Kökeni Eski Antlaşma'da "iman" için kullanılan sözcüğe dayanmaktadır. Bu söz, yalnızca İsa tarafından (tüm Grekçe yazılı kaynaklar içinde) bir cümlenin başında kullanılmıştır. Genellikle bir eylemin veya ifadenin doğruluğunu tasdik etmek için kullanılan bu söz, yapılacak açıklamaya dikkat çekmek istendiğinde cümlenin başında ve yinelenerek kullanılırdı. Bkz. 1:51'de yer alan Özel Başlık: *Amin*.

13:17 "Bildiğiniz bu şeyleri yaparsanız, ne mutlu size" Eğer biliyorsak, yapmamız gerekmektedir! (krş. Mat.7:24-27; Luk.6:46-49; Rom.2:13; Yak.1:22-25; 4:11). Hedefimiz bilgi sahibi olmak değil, Mesih gibi yaşamaktır.

13:18 "Kutsal Yazı'nın yerine gelmesi için" Burada Yahuda'dan söz edilmektedir (krş. 17:12; 19:24, 36; 15:25; 18:32).

"bana ihanet etti" Bu, Mezmur 41:9'dan yapılmış bir alıntıdır. Birlikte yemek yemek Orta Doğu'ya özgü bir dostluk ve antlaşma simgesidir ve Yahuda'nın suçunu ağırlaştırmaktadır.

13:19 Bu ayet İsa'nın mucizelerinin ve önbildirilerinin amacını göstermektedir. Yuhanna Müjdesi'nde, iman giderek büyüyen ve süregelen bir tecrübedir. İsa, Elçilerin imanını sürekli olarak geliştirmektedir!

"benim O olduğuma" Burada Tanrı'nın, İbranice "olmak" fiilinden türetilen YHVH adından söz edilmektedir (krş. Çık.3:14'teki "Ben'im"). İsa, geleceği vaat edilen Mesih olduğunu tanrılığını da ima ederek açıkça ilan etmektedir

(krş. 4:26; 6:20; 8:24, 28, 58; 13:19 ve 18:5, 6, 8).

13:20 Genellikle "iman etmek" fiilini (*pisteuoeis*) kullanan Yuhanna, aynı zamanda "kabul etmek" fiilini de kullanmıştır (krş. 1:12; 5:43; 13:20). Müjde'yi kabul etmek, hem bir kişiyi (tek Kurtarıcı olan İsa Mesih'i) hem de Kutsal Kitap'ın gerçeklerini ve dünya görüşünü kabul etmek demektir. Bkz. 2:23'te yer alan Özel Başlık: *Yuhanna'nın "İman Etmek" Fiilini Kullanımı*; bkz. 8:24 ve 11:27'ye ait notlar.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 13:21-30

21İsa bunları söyledikten sonra ruhunda derin bir sıkıntı duydu. Açıkça konuşarak, "Size doğrusunu söyleyeyim, sizden biri bana ihanet edecek" dedi.
22Öğrenciler, kimden söz ettiğini merak ederek birbirlerine baktılar.
23Öğrencilerinden biri İsa'nın göğsüne yaslanmıştı. İsa onu severdi. 24Simun Petrus bu öğrenciye, kimden söz ettiğini İsa'ya sorması için işaret etti. 25O da İsa'nın göğsüne yaslanmış durumda, "Ya Rab, kimdir o?" diye sordu. 26İsa, "Lokmayı sahana batırıp kime verirsem odur" diye yanıtladı. Sonra lokmayı batırıp Simun İskariot'un oğlu Yahuda'ya verdi. 27Yahuda lokmayı alır almaz Şeytan onun içine girdi. İsa da ona, "Yapacağını tez yap!" dedi. 28Sofrada oturanların hiçbiri, İsa'nın ona bu sözleri neden söylediğini anlamadı. 29Para kutusu Yahuda'da olduğundan, bazıları İsa'nın ona, "Bayram için bize gerekli şeyleri al" ya da, "Yoksullara bir şey ver" demek istediğini sandılar. 30Yahuda lokmayı aldıktan hemen sonra dışarı çıktı. Gece olmuştu.

13:21 "ruhunda derin bir sıkıntı duydu" Yahuda'nın ihaneti İsa'yı gerçekten derinden üzmüştü (krş. 12:27). İsa Yahuda'yı sahip olduğu iman gücü potansiyeli nedeniyle seçmişti, ancak bu potansiyel güç hiçbir zaman gerçeğe dönüşmedi (krş. 13:18).

13:23 "İsa onu severdi" Burada, Yuhanna'nın kendisinden söz ettiği anlaşılmaktadır (krş. 13:23, 25; 19:26-27, 34-35; 20:2-5, 8; 21:7, 20-24). Yuhanna'nın adı, Yuhanna Müjdesi'nde hiç geçmemektedir.

13:25 Bu ayet, Filistin'in birinci yüzyıldaki sofra adetlerini yansıtmaktadır. Öğrenciler alçak, at nalı biçimindeki bir masanın etrafında sol dirseklerinin üzerine yaslanarak oturuyor olmalıydılar. Yemeği sağ elleriyle yiyorlardı. Yuhanna, İsa'nın sağındaydı, Yahuda ise İsa'nın solunda (sofranın onur köşesiydi). Yuhanna arkasına yaslanarak İsa'ya bir soru sordu.

13:26 "Lokmayı sahana batırıp kime verirsem odur" Bu, bir onur simgesiydi (krş. Rut 2:14). Yahuda İsa'nın solunda oturuyordu ve burası da sofranın onur köşesiydi. İsa hâlâ Yahuda'ya yardım etmeye çalışıyordu!

13:27 "Şeytan onun içine girdi" Bu, Yuhanna Müjdesi'nde "Şeytan" adının geçtiği tek ayettir. İbranice'de "düşman" anlamına gelmektedir (krş. Luk.22:3

ve Yu.13:2). Şeytan içine girdiğine göre, Yahuda yaptıklarından sorumlu değil midir? Kutsal Kitap'ta ruhsal aleme ilişkin olaylar (Tanrı'nın firavunun yüreğini katılaştırması gibi) ile fiziksel alemde insanların sorumlulukları arasında bir gerilim bulunmaktadır. İnsanın, yaptığı seçimlerde sandığı kadar özgür olmadığı açıktır. Hepimiz tarihsel, deneysel ve genetik açıdan şartlanmışızdır. Bu fiziksel belirteçlere ruhsal alemi de (Tanrı, Kutsal Ruh, melekler, Şeytan, cinler) eklediğimizde, büyük bir gizemle karşılaşırız! Ne var ki, insanlar birer robot değildir; eylemlerimizden, seçimlerimizden ve bunların sonuçlarından bizler sorumluyuzdur. Eylemi gerçekleştiren, Yahuda'dır. Tek başına hareket etmemiştir, ancak ahlakî olarak yaptıklarından sorumludur. İsa, Yahuda'nın kendisine ihanet edeceğini önceden bildirmiştir. Şeytan Yahuda'yı kışkırtmıştır. Yahuda'nın hiçbir zaman İsa'yı bütünüyle "tanımamış" veya O'na inanmamış olması üzücüdür.

13:29 "Para kutusu Yahuda'da olduğundan" Yahuda para işlerinden sorumluydu (krş. 12:6; bkz. 18:1'e ait not).

ÖZEL BAŞLIK: *İSKARİOT*

Yahuda, birkaç yıl boyunca İsa'yı yakından dinlemiş, gözlemlemiş ve O'nunla paydaşlık etmişti. Ne var ki, buna rağmen İsa'yla imana dayanan kişisel bir ilişkiye sahip değildi (krş. Mat.7:21-23). Petrus, Yahuda'nınkilerle aynı yoğunlukta denemelerden geçmiş olmasına rağmen bambaşka sonuçlara ulaşmıştı. Yahuda'nın ihanetinin gerekçesi konusunda farklı düşünceler ortaya atılmıştır:

1. Parayla ilgilidir (krş. Yu.12:6).
2. Siyasi nedenlere dayanmaktadır (krş. William Klassen, *Judas Betrayer of Friend of Jesus? [Yahuda, Hain mi yoksa İsa'nın Dostu mu?]*).
3. Öncelik olarak ruhsaldı (Yu 13:27).

Söylenceler ve batıl inanç konusunda dikkatli olmak gerekmektedir. Şeytan, İsa'yı bizim için canını vermekten vazgeçirmek için Petrus'u da kullanmaya çalışmıştır (Mat.16:23). Şeytan her zaman aynı iş yapmaya çalışır. İsa'nın bizi kurtarmak için gerçekleştireceği işi engellemek için mümkün olan her yolu denemektedir.

1. İsa'yı denemiştir, Luka 4.
2. Petrus'u kullanmıştır.
3. Yahuda'yı ve Yahudi Yüksek Kurulu'nu kullanmıştır.

İsa, Yuhanna 6:70'te Yahuda'yı bir iblis olarak tanıtmaktadır. Kutsal Kitap, cinlerin imanlıları tutsak almaları ve etkilemeleri konusuna değinmez. Ancak, imanlıların kişisel seçimlerden ve Şeytan'dan etkilendikleri açıktır.

13:30 "Gece olmuştu" Bu sözün zaman bildiren bir söz mü yoksa ruhsal bir değerlendirme mi olduğu bilinmemektedir. Yuhanna birkaç değişik anlamda düşünülebilen bunun gibi muğlak ifadeleri sıklıkla kullanmıştır (krş. 3:2;

19:39).

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 13:31-35

[31]Yahuda dışarı çıkınca İsa, "İnsanoğlu şimdi yüceltildi" dedi. "Tanrı da O'nda yüceltildi. [32]Tanrı O'nda yüceltildiğine göre, Tanrı da O'nu kendinde yüceltecek. Hem de hemen yüceltecektir. [33]Çocuklar! Kısa bir süre daha sizinleyim. Beni arayacaksınız, ama Yahudiler'e söylediğim gibi, şimdi size de söylüyorum, benim gideceğim yere siz gelemezsiniz. [34]Size yeni bir buyruk veriyorum: Birbirinizi sevin. Sizi sevdiğim gibi siz de birbirinizi sevin. [35]Birbirinize sevginiz olursa, herkes bununla benim öğrencilerim olduğunuzu anlayacaktır."

13:31-38 Bu ayetler, öğrenciler tarafından yöneltilen bir dizi sorunun bağlamını oluşturur (krş. 13:36; 14:5, 8, 22; 16:17).

13:31 "İnsanoğlu" Bu, İsa'nın kendisine verdiği bir addır. Kökeni Hezekiel 2:1 ve Daniel 7:13'e dayanır ve İsa'nın hem insani hem de tanrısal niteliğini ortaya koyar. İsa hahamların yorumuna dayalı Yahudi inancında kullanılmayan ve bu yüzden de milliyetçi ya da militarist çağrışımlar yapmayan bu adı özellikle seçmiştir (krş. 1Yu.4:1-6).

"yüceltildi" Bu fiil 31 ve 32. ayetlerde üç kez geçmiş zaman, iki kez de gelecek zaman kipinde kullanılmıştır. Tanrı'nın, İsa'nın ölümü ve dirilişi aracılığıyla gerçekleştireceği kurtuluş tasarısını ifade etmektedir (krş. 7:39; 12:16, 23; 17:1, 5). İfade, İsa'nın yaşamında yakında meydana gelecek olaylardan söz eder. Bu olayların gerçekleşeceği öylesine kesindir ki, şimdiden gerçekleşmiş gibi ifade edilmişlerdir (bkz. 1:14'e ait not).

13:33 "Çocuklar" İlk mektubunu Efes kentinden veya yöresinden yazan yaşlı Yuhanna, 1.Yuhanna 2:1, 12, 28; 3:7, 18; 4:4; 5:21 ayetlerinde okuyucularına aynı biçimde hitap eder. İsa'nın kullandığı bu mecaz, kendisini Baba'yla özdeşleştirmek için başvurduğu diğer bir yöntemdir. O baba, kardeş, kurtarıcı, dost ve Rab'dir. Başka bir deyişle, hem Her Şeyden Üstün Tanrı hem de her zaman her yerde hazır bulunan arkadaştır.

"Kısa bir süre daha sizinleyim ... Yahudiler'e söylediğim gibi" İsa bu sözü Yahudi yetkililere birkaç ay önce söylemişti (krş. 7:33); şimdiyse, Elçilerine söylemektedir (krş. 12:35; 14:9; 16:16-19). Bu nedenle, zaman unsurunun kısmen belirsiz olduğu açıktır.

"benim gideceğim yere siz gelemezsiniz" Yahudi yetkililer İsa'nın gideceği yere hiçbir zaman gidemeyeceklerdi (krş. 7:34, 36; 8:21). Öğrenciler ise ölecekleri zamana dek İsa'dan ayrı kalacaklardı. İsa'nın izleyicileri, öldüklerinde veya İsa onları çağırıp göğe alındıklarında İsa'yla yeniden bir araya geleceklerdir (krş. 2Ko.5:8; 1Se.4:13-18).

13:34 “Size yeni bir buyruk veriyorum: Birbirinizi sevin” “Birbirinizi sevin” yeni bir buyruk değildi (krş. Luk.19:18). Yeni olan, imanlıların birbirlerini İsa’nın onları sevdiği gibi sevecek olmalarıydı (krş. 15:12, 17; 1Yu.2:7-8; 3:11, 16, 23; 4:7-8, 10-12, 19-20; 2Yu.5).

Müjde, hem imanla kabul edilmesi gereken bir kişi (İsa Mesih) hem iman edilmesi gereken bir gerçekler bütünü hem de yaşanması gereken bir hayattır (krş. 14:15, 21, 23; 15:10, 12; 1Yu.5:3, 2Yu.5,6; Luk.6:46). Müjde benimsenmiş, imanla kabul edilmiş ve yaşanmıştır!

Bruce Corley, *Foundations For Biblical Interpretation* (*Kutsal Kitap Yorumunun Temelleri*) adlı kitabında yer alan “Biblical Theology of the New Testament” (Yeni Antlaşma Teolojisi) adlı makalesinde şöyle demektedir: “Mesih’in halkı sevgi etiğiyle nitelenmektedir; bu sevginin yükümlüğü var olan lütufla Kutsal Ruh’un işleyişi sayesinde bağlanır (krş. Gal.5:6, 26; 6:2; Yak.3:17-18; Yu.13:34-35; 1Yu.4:7)” (s.562).

13:35 “Birbirinize sevginiz olursa” Diğer Hıristiyanlar’a karşı davranışlarımız, İsa’yla ilişkimiz olup olmadığını gösterir (krş. 1Yu.2:9-11; 4:20-21).

“herkes bununla benim öğrencilerim olduğunuzu anlayacaktır” Sevgi, Şeytan’ın taklit edemediği tek niteliktir. İmanlıların ayırt edici özelliği sevgidir (krş. 1Yu.3:14; 4:20).

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 13:36-38

36 Simun Petrus O’na, “Ya Rab, nereye gidiyorsun?” diye sordu. İsa, “Gideceğim yere şimdi ardımdan gelemezsin, ama sonra geleceksin” diye yanıtladı. 37 Petrus, “Ya Rab, neden şimdi senin ardından gelemeyeyim? Senin için canımı veririm!” dedi. 38 İsa şöyle yanıtladı: “Benim için canını mı vereceksin? Sana doğrusunu söyleyeyim, horoz ötmeden beni üç kez inkâr edeceksin.”

13:36 “Simun Petrus ... diye sordu” Bu, İsa’nın 13:31-35’te yer alan açıklamaları karşısında öğrencilerin yönelttiği bir dizi sorunun ilkidir (krş. 13:36; 14:5, 8, 22; 16:17).

13:37 “Senin için canımı veririm” Petrus bunu gerçekten de içtenlikle söylüyordu. Ancak Petrus’un daha sonra yapacakları, günaha düşmüş insanoğlunun ne kadar zayıf ve bizim için gerçekten canını veren Rab İsa’nın adanmışlığının ne kadar güçlü olduğunu gösterir.

13:38 “Sana doğrusunu söyleyeyim” Bkz. 1:51’e ait not.

“horoz ötmeden beni üç kez inkâr edeceksin” Bu, Romalılar’a ait bir horoz olmalıydı. Yahudiler, kutsal saydıkları kentin içerisine hayvanların sokulmasına izin vermiyorlardı. Bu durum, çoğu zengin insanın neden Zeytin Dağı üzerindeki kent surlarının dışında bahçe sahibi olduğunu açıklamaktadır. Çünkü

bahçelerin gübrelenmesi gerekmektedir, ancak kent içerisinde bunu yapmak mümkün değildir. Getsemani Bahçesi de, kent surlarının dışında bulunan böyle bir bahçedir.

İsa, Petrus'u kendisine iman etmeye teşvik etmek için gelecekteki bazı olayları bildiriyordu. Böylesine olumsuz bir durum bile, İsa'nın gelecekte meydana gelecek olayları bildiğini ve bu olayların denetimini elinde bulundurduğunu göstermektedir (krş. 18:17-18, 25-27; Mat.26:31-35; Mar.14:27-31; Luk.22:31-34).

TARTIŞMA SORULARI

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Aşağıda yer alan tartışma soruları, Yuhanna Müjdesi'nin bu bölümünün ana konularını düşünmenize yardımcı olmak amacıyla verilmiştir. Soruların amacı kesin bir yanıt bulmanızı sağlamak değil, sizi düşündürmektir.

1. Yuhanna, Rab İsa'nın öğrencileriyle yediği son akşam yemeğini neden kaydetmemiştir?
2. İsa öğrencilerin ayaklarını neden yıkamıştır? Bizim de başkalarının ayaklarını yıkamamız gerekmekte midir?
3. İsa, Yahuda İskariot'u öğrencisi olarak neden seçmiştir?
4. Bir kişinin gerçekten Hıristiyan olduğunu nasıl anlayabiliriz?

YUHANNA 14

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ'NİN PARAGRAF BAŞLIKLARI

Başlık	Ayet
İsa - Tanrı'ya Giden Yol	14:1-14
Kutsal Ruh	14:15-31

OKUMA DÖNGÜSÜ 3 (bkz. s.vii)

YAZARIN NİYETİNİ PARAGRAF SEVİYESİNDE KAVRAMA

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Tüm bölümü bir oturuşta okuyunuz. Konuları belirleyiniz. Konulara göre yaptığınız bölümlendirmeyi Çağdaş Çeviri'nin bölümlendirmesiyle karşılaştırınız. Paragraf başlıkları Tanrı tarafından esinlenmiş olmamakla birlikte, yazarın niyetini kavrayabilmek için kilit rol oynamaktadır. Bu niyeti kavramak da, yorumlamanın can alıcı noktasıdır. Her paragrafın yalnızca tek bir konusu bulunmaktadır.

1. Birinci paragraf

2. İkinci paragraf

3. Üçüncü paragraf

4. vb.

YUHANNA 14:1-31'in Temeli

A. Yuhanna 13-17, aslında tek bir bölüm olarak ele alınmalıdır. İsa'nın, aralarından ayrılacağına ilişkin açıklamalarının öğrencilerin birçok soru sormasına neden olduğu açıkça görülmektedir. Bu bölüm, Elçilerin İsa'nın sözlerini yanlış anlamalarından kaynaklanan bir dizi soruyu ele almaktadır.
   1. Petrus (13:36)
   2. Tomas (14:5)
   3. Filipus (14:8)
   4. Yahuda (İskariot değil) (14:22)
   5. Bazı diğer öğrenciler (16:17)

B. Bu sorular, imanlılar için de yararlıdır:
   1. Fiziksel olarak İsa'yla birlikte bulunan Elçilerin bile her zaman İsa'yı anlamadıklarını gösterir.
   2. İsa en değerli ve derin sözlerinin birçoğunu, kendisini yanlış anlayan öğrencilerinin bu içten sorularına yanıt olarak söylemiştir.

C. 13-17. bölümler aslında tek bir edebi bağlamı oluşturmaktadır. Bu bölümde anlatılanlar, İsa'nın öğrencileriyle Son Yemek'i yediği evin üst katındaki odada geçmektedir.

D. 14. bölüm, İsa'nın gelecek olan 'Yardımcı'ya ilişkin açıklamalarıyla başlar.
   1. İsa'nın bu konuşma sırasında Kutsal Ruh'la ilgili söylediği sözler, öğrencilerin İsa'nın gidecek olması yüzünden kapıldıkları korku ve endişeyle doğrudan ilgilidir ve bu kapsamla sınırlıdır.
   2. İsa'nın, Kutsal Ruh'un işlevi ile ilgili açıklamalarının kapsamı kısıtlıdır. Kutsal Ruh'un başka birçok önemli işlevi vardır; bunlar, bu bölümde ele alınmamıştır.
   3. Kutsal Ruh'un, (1) gerçeği açıklama ve (2) kişisel teselli sağlama görevleri vurgulanmıştır.

SÖZCÜK VE İFADE ÇALIŞMASI

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 14:1-7

[1]"Yüreğiniz sıkılmasın. Tanrı'ya iman edin, bana da iman edin. [2]Babam'ın evinde kalacak çok yer var. Öyle olmasa size söylerdim. Çünkü size yer hazırlamaya gidiyorum. [3]Gider ve size yer hazırlarsam, siz de benim bulunduğum yerde olasınız diye yine gelip sizi yanıma alacağım. [4]Benim gideceğim yerin yolunu biliyorsunuz." [5]Tomas, "Ya Rab, senin nereye gideceğini bilmiyoruz, yolu nasıl bilebiliriz?" dedi. [6]İsa, "Yol, gerçek ve yaşam Ben'im" dedi. "Benim aracılığım olmadan Baba'ya kimse gelemez. [7]Beni tanısaydınız, Babam'ı da tanırdınız. Artık O'nu tanıyorsunuz, O'nu gördünüz."

14:1 "Yüreğiniz sıkılmasın" İsa'nın, aralarından ayrılacağına ilişkin açıklamaları öğrencilerin büyük bir endişeye kapılmalarına neden olmuştu.

"yüreğiniz" İsa, on bir öğrencisinin tümüne hitap ediyordu. "Yürek" sözcüğü İbranice'de bir insanın aklını, iradesini ve duygularını ifade ediyordu (krş. Yas.6:5; Mat.22:37; bkz. 12:40'ta yer alan Özel Başlık).

"Tanrı'ya iman edin, bana da iman edin" İman sürdürülmesi gereken, daimi bir eylemdir. Bu ayetin cümle yapısı, İsa'nın Tanrı'yla bir olduğunu bildirdiğini göstermektedir. Öğrencilerin tek tanrı inancına sahip Yahudiler olduklarına ve buna rağmen İsa'nın sözlerinin ne anlama geldiğini anladıklarına dikkat ediniz (krş. Yas.6:4-6). Her şeyi yaratan Yüce Tanrı'ya iman etmek ayrı, Hıristiyan

olmak ise apayrı bir şeydir. Bu ifade öğretisel bir bildiriye değil, İsa Mesih'in kendisine odaklanmaktadır.

14:2 "Babam'ın evinde" "Ev" sözcüğü Eski Antlaşma'da Buluşma Çadırı veya Tapınak anlamında kullanılıyordu (krş. 2Sa.7). Bununla birlikte, sözcüğün bu ayette Tanrı'nın kendi göksel evini ifade ettiği açıktır.

"kalacak çok yer" Grekçe ifade "kalıcı meskenler" anlamına gelmektedir (krş. 14:23). Açıklanmak istenen, her imanlının Babası'nın evinde kendi odasına sahip olacağıdır.

Ayrıca, aynı Grekçe kökten gelen "kalmak" sözcüğünün Yuhanna Müjdesi'nde çok önem verilen bir kavram olması da dikkat çekicidir (krş. 14:15). Baba'yla olan ikametimiz, O'nda kalmamızla başlar!

"Öyle olmasa size söylerdim" Çevrilmesi güç olan bu ifade, Baba'nın evinde birçok oda olduğu anlamına gelmektedir.

14:3 "Gider ve size yer hazırlarsam" İsa öğrencilerine yakında Baba'nın yanına döneceğini ve onlar için yer hazırlayacağını bildirmiştir.

Newman ve Wider, "Help for Translators" (Çevirmenler için Yardımcı) adlı dizinin Yuhanna bölümünde, bu ifadenin "gittikten sonra" veya "gittiğimde" biçiminde zamansal bir anlamda düşünülmesi gerektiğini söylerler (s.456).

Bu sözlerden, göklerin İsa'nın gidişinden önce hazır olmadığı gibi fiziksel bir anlam çıkarılmamalıdır. İsa'nın yaşamı, öğretileri ve ölümü, günahlı insanoğlunun Kutsal Tanrı'ya yaklaşabilmesini ve O'nunla yaşamasını mümkün kılmıştır. İsa, imanlıların öncüsü ve rehberi olarak önden gidecektir (krş. İbr.6:20).

"siz de benim bulunduğum yerde olasınız diye" Cennet, İsa'nın bulunduğu yerdir! (krş. 17:24). Cennet, Üçlübirlik olan Tanrı'yla gerçekten yüz yüze birlikte olmak demektir!

"yine gelip sizi yanıma alacağım" Burada, İsa'nın yeryüzüne ikinci gelişinden ya da ölüm anından söz edilmektedir (krş. 2Ko.5:8; 1Se.4:13-18). İsa'yla yakın ilişki içinde olmak, İsa'nın Baba'yla arasındaki ilişkiyi yansıtmaktadır (krş. 1:1, 2). Hıristiyanlar İsa ile Baba arasındaki yakın ilişkiye katılacaklardır (14:23; 17:1). Burada kullanılan "almak" fiili (*paralambano*) "kendine almak" anlamını içermektedir.

4:4 "Benim gideceğim yerin yolunu biliyorsunuz" İsa'nın bu sözü, Tomas'ın yolu bilmek konusundaki kaygısını dile getirmesine neden olmuştur. İsa'nın yanıtı, Eski Antlaşma'da sıklıkla kullanılan üç deyişle ifade edilmiştir.

14:6 "Yol" Kutsal Kitap imanı, Eski Antlaşma'da üzerinde yürünmesi gereken bir yola benzetilmiştir (krş. Yas.5:32-33; 31:29; Mez.27:1; Yşa.35:8). Ayrıca, ilk kiliseye verilen isimlerden biri de "Yol"du (krş. Elç.9:2; 19:9, 23; 24:14,

22). İsa, kendisinin Tanrı'ya ulaştıran tek yol olduğunu vurguluyordu. Teolojik açıdan, Yuhanna Müjdesi'nin özü budur. İyi işlerle nitelenen bir yaşam biçimi, Tanrı katında aklanmak için bir araç değil, kişinin imanının kanıtıdır (krş. Ef.2:8-10; bkz. 8:12'ye ait not).

"gerçek" Grek felsefesinde "gerçek" sözcüğü "sahte"nin karşıtı olan "gerçek" veya "hayal"in karşıtı olan "gerçeklik" anlamlarına geliyordu. Ne var ki, Aramice konuşan öğrenciler İsa'nın bu sözünden, sözcüğün Eski Antlaşma'da ifade ettiği "güvenilir" veya "emin" anlamını çıkarmış olmalıydılar (krş. Mez.26:3; 86:11; 119:30). "Gerçek" ve "yaşam", "yol"u tanımlar. "Gerçek" sözcüğü, Yuhanna Müjdesi'nde Tanrı'nın işlerinden söz ederken sıklıkla kullanılmıştır (krş. 1:14; 4:23-24; 8:32; 14:17; 15:26; 16:13; 17:17, 19). Bkz. 6:55'te ve 17:3'te yer alan Özel Başlıklar.

"yaşam" Eski Antlaşma'da, imanlı yaşam biçiminden *yaşam yolu* olarak söz edilmektedir (krş. Mez.16:11; Özd.6:23; 10:17). Bu kavramların tümü, ancak İsa Mesih'le kişisel bir ilişkiye sahip olunduğunda kavuşulabilecek imanlı yaşam biçimiyle ilgilidir.

"Benim aracılığım olmadan Baba'ya kimse gelemez" Bu, gerçekten sarsıcı bir iddiadır! Bu söz oldukça kısıtlayıcı olmasına rağmen, İsa'nın, bir kimsenin ancak kendisiyle kişisel bir ilişki kurarak Tanrı'yı tanıyabileceğine inandığı çok açıktır. Bu durum aynı zamanda Hıristiyanlık'ın dışlayıcılığı olarak da adlandırılmaktadır. İsa'nın bu sözünün herhangi bir orta yolu ve istisnası yoktur. Bu ifade doğru değilse, Hıristiyanlık da doğru değildir. Bu ifade, birçok yönden Yuhanna 10. bölüme benzemektedir.

14:7 "tanısaydınız" Elçilerin, İsa'nın Mesih olduğuna ve sağladığı kurtuluşa iman etmiş olduklarını varsaydığımızdan, bu ifadenin yorumlanması güçtür. Bu yeni ve son derece benzersiz gerçek (14:6), öğrencilere kavranması oldukça güç gelmiş olmalıdır. Yuhanna Müjdesi'nde, imanın çeşitli düzeylerinden söz edildiğini görmekteyiz. Burada, Elçilerin İsa'yı gerçekten tanımadıkları ifade edilmiş gibi görünmektedir. Aynı durum 14:28 için de geçerlidir.

İsa burada da tüm Elçiler topluluğuna hitap etmektedir (krş. 14:9). "Tanımak" veya "bilmek" fiili Eski Antlaşma'da "gerçeği kavramak" anlamında değil, yakın ve kişisel bir ilişki kurmaktan söz etmek için kullanılırdı (krş. Yar.4:1; Yer.1:5).

"Babam'ı da tanırdınız" İsa'yı görmek Tanrı'yı görmek demektir (krş. Yu.1:14-18; 5:24; 12:44-45; 2Ko.4:4; Kol.1:15; İbr.1:3). İsa, gözle görülmeyen Tanrı'yı kusursuz biçimde tanıtmaktadır. İsa'yı reddeden hiç kimse, Tanrı'yı tanıdığını iddia edemez (krş. 1Yu.5:9-12).

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 14:8-14

8 **Filipus, "Ya Rab, bize Baba'yı göster, bu bize yeter" dedi. İsa, "Filipus" dedi,**

“Bunca zamandır sizinle birlikteyim. Beni daha tanımadın mı? Beni görmüş olan, Baba’yı görmüştür. Sen nasıl, ‘Bize Baba’yı göster’ diyorsun? [10]Benim Baba’da, Baba’nın da bende olduğuna inanmıyor musun? Size söylediğim sözleri kendiliğimden söylemiyorum, ama bende yaşayan Baba kendi işlerini yapıyor. [11]Bana iman edin; ben Baba’dayım, Baba da bendedir. Hiç değilse bu işlerden dolayı iman edin. [12]Size doğrusunu söyleyeyim, benim yaptığım işleri, bana iman eden de yapacak; hatta daha büyüklerini yapacaktır. Çünkü ben Baba’ya gidiyorum. [13]Baba Oğul’da yüceltilsin diye, benim adımla dilediğiniz her şeyi yapacağım. [14]Benim adımla benden ne dilerseniz yapacağım.”

14:8 “Filipus ... dedi” Anlaşıldığı kadarıyla Filipus İsa’dan tıpkı Musa’nın, Yeşaya’nın veya Hezekiel’in gördüğü gibi Tanrı’ya ilişkin bir görüm (Teofani) istedi. İsa ise Filipus’a, kendisini gördüğünde ve tanıdığında Tanrı’yı görmüş ve tanımış olacağını söyledi (krş. Kol.1:15; İbr.1:3).

“bu bize yeter” Öğrenciler de tıpkı Ferisiler gibi bir belirti görmek istiyorlardı. Ancak, imanlıların imanla yürümeleri ve ruhsal konularda gözle görülen şeylere bel bağlamamaları gerekmektedir (krş. 2Ko.4:18; 5:7). Burada önemli olan, güvendir!

14:9 “Bunca zamandır sizinle birlikteyim” İsa’nın bütün topluluğa seslendiğine dikkat ediniz. Filipus, bütün öğrencilerin akıllarından geçirdikleri bir şey dilemişti.

“Beni görmüş olan, Baba’yı görmüştür” Bu ifade, “görmüştür ve görmeye devam eder” anlamına gelmektedir. İsa, Tanrı’yı bütünüyle tanıtmıştır (krş. Kol.1:15; İbr.1:3).

14:10 Bu soru, yapısı itibarıyla “evet” yanıtını gerektirmektedir. Bkz. 1Yu.2:10’da yer alan Özel Başlık.

“Size söylediğim sözleri kendiliğimden söylemiyorum” İsa her durumda Baba’nın adına hareket ediyordu (krş. 14:24; 5:19, 30; 7:16-18; 8:28; 10:38; 12:49). İsa’nın öğretileri tam olarak Baba’nın sözleriydi (krş. 14:24).

“bende yaşayan Baba” İsa’nın Yuhanna 17’de başkâhin olarak ettiği duada vurgulanan Baba’yla Oğul arasındaki ilişki, imanlıların Mesih’te “kalmaları”nın (Yu.15) dayanağı haline gelmektedir. Yuhanna Müjdesi kurtuluşu, (1) *öğreti*; (2) *paydaşlık*; (3) *itaat* ve (4) *imanda sebat* olarak açıklar.

14:11 “iman edin” Bu ayetin başlangıç sözleri bazı elyazmalarında farklı biçimde ifade edilmiştir. Bazı erken dönem Grekçe metinlerde (P66, P75, א, D, L ve W) İsa ve Baba’nın bir olduğu gerçeğine iman edilmesi buyrulmaktadır. Diğer antik metinlerde (A ve B), İsa’ya iman edilmesi gerektiğini belirten “Bana” sözü yer almaktadır. United Bible Society’nin Grekçe uzmanları, ilk

seçeneğin daha muhtemel olduğuna inanmaktadır. Çağdaş çevirilerde "Bana" sözü metne dahil edilmiş fakat iman edilmesi gereken gerçek de açıklanmıştır.

"Hiç değilse bu işlerden dolayı iman edin" İsa öğrencilere, gerçekleştirdiği işlere iman etmelerini söylemektedir (krş. Yu.5:36; 10:25, 38). İsa gerçekleştirdiği işlerle Eski Antlaşma peygamberliklerini yerine getirmiştir. İsa'nın işleri kim olduğunu göstermektedir! Elçilerin de, tıpkı bizim gibi imanda büyümeleri gerekiyordu.

14:12 "benim yaptığım işleri, bana iman eden de yapacak" İman etmek sadece zihinsel bir etkinlik değildir; eyleme dayalıdır. "Hatta daha büyüklerini yapacaktır" sözü (1) coğrafi kapsamı; (2) Müjde'nin Yahudi olmayan uluslara duyurulmasını veya (3) Kutsal Ruh'un her imanlıya verilmesini ifade ediyor olabilir. Bkz. 1Yu.3:22'de yer alan Özel Başlık: *Dua, Kısıtlı fakat Sınırsız*.

14:13-14 "benim adımla dilediğiniz her şeyi yapacağım" İsa'nın dualarımızı kendi özyapısına (niteliklerine) dayanarak yanıtlayacağını söylediğine dikkat ediniz. Elçilerin İşleri 7:69'da İstefanos İsa'ya dua eder. 2.Korintliler 12:8'de Pavlus İsa'ya dua eder. 15:16 ve 16:23'te imanlılar dualarını Baba'ya hitaben ederler. "İsa'nın adıyla amin" diye dua etmek sihirli bir formül içermez, ancak bu söz, İsa'nın karakterine ve isteğine uygun dua ettiğimiz anlamına gelir.

Kutsal Kitap'a ilişkin konular hakkında körü körüne açıklamalar yapmadan önce, koşut ayetleri incelemek gerekmektedir. "Dilediğiniz her şey" sözünü;

1. "benim adımla" (Yu.14:13-14; 15:7, 16; 16:23)
2. "hiç usanmadan" (Mat.7:7-8; Luk.11:5-13; 18:1-8)
3. "iki kişi, dileyecekleri herhangi bir şey için anlaşırlarsa" (Mat.18:19)
4. "imanla" (Mat.21:22)
5. "kuşku duymadan" (Mar.11:22-24; Yak.1:6-7)
6. "tutkularınız uğruna kullanmamak için" (Yak.4:2-3)
7. "O'nun buyruklarını yerine getiriyor" (1Yu.3:21-22)
8. "O'nun isteğine uygun ne dilersek" (Mat.6:10; 1Yu.5:14-15) ifadeleri ışığında düşünmemiz gerekmektedir.

İsa'nın adı, O'nun özyapısını (niteliklerini) temsil eder. İsa'nın adı, İsa'nın yüreği ve düşünceleri demektir. Bu ifade Yuhanna Müjdesi'nde sıklıkla karşımıza çıkar (krş. 14:13-14, 26; 15:16; 16:23-26). Bir kişi Mesih'e ne kadar çok benzerse, dualarının yanıtlanması da o kadar çok mümkün hale gelir. Tanrı'nın ruhsal açıdan imanlılara yapacağı en kötü şey, onların bencil ve maddiyatçı dualarını yanıtlamak olurdu. Bkz. 1Yu.3:22'de yer alan not.

ÖZEL BAŞLIK: *ETKİLİ DUA*

A. Kişinin Tanrı'yla kişisel ilişkisine bağlıdır.
    1. Baba'nın isteğine bağlıdır
        a. Mat.6:10
        b. 1Yu.3:22
        c. 1Yu.5:14-15

2. İsa'da kalmaya bağlıdır
   Yu.15:7
3. İsa'nın adıyla dua etmeye bağlıdır
   a. Yu.14:13,14
   b. Yu.15:16
   c. Yu.16:23-24
4. Kutsal Ruh'un yönetiminde dua etmeye bağlıdır
   a. Ef.6:18
   b. Yah.20

B. Kişinin kişisel niyetine bağlıdır
   1. Tereddüt etmeden
      a. Mat.21:22
      b. Yak.1:6-7
   2. Yanlış amaçla
      Yak.4:3
   3. Bencilce
      Yak.4:2-3

C. Kişinin seçimlerine bağlıdır
   1. İmanda sebat
      a. Luk.18:1-8
      b. Kol.4:2
      c. Yak.5:16
   2. Evde ve ailede anlaşmazlık
      1Pe.3:7
   3. Günah
      a. Mez.66:18
      b. Yeş.59:1-2
      c. Yeş.64:7

Tüm dualar yanıtlanır, fakat bütün dualar etkili değildir. Dua, iki taraflı bir ilişkidir. Tanrı'nın yapacağı en kötü şey, imanlıların uygunsuz isteklerini yerine getirmek olurdu. Bkz. Kol.4:3'te yer alan Özel Başlık: *Aracı Dua*.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 14:15-17

[15]"Beni seviyorsanız, buyruklarımı yerine getirirsiniz. [16-17]Ben de Baba'dan dileyeceğim. O sonsuza dek sizinle birlikte olsun diye size başka bir Yardımcı, Gerçeğin Ruhu'nu verecek. Dünya O'nu kabul edemez. Çünkü O'nu ne görür, ne de tanır. Siz O'nu tanıyorsunuz. Çünkü O aranızda yaşıyor ve içinizde olacaktır.

14:15 "Beni seviyorsanız, buyruklarımı yerine getirirsiniz" İtaat son derece önemlidir (krş. 8:51; 14:23-24; 15:10; 1Yu.2:3-5; 3:22, 24; 5:3; 2Yu.6; Luk.6:46). 21, 23 ve 24. ayetler de aynı gerçeği vurgulamaktadır. İtaat, Mesih'e gerçek ve içten imanın kanıtıdır (krş. Yakup ve 1.Yuhanna).

14:16-17

ÇÇ "başka bir Yardımcı"
EÇ "başka bir Tesellici"

"Başka bir" şeklinde çevrilen Grekçe *allos* sözcüğü "aynı türde başka bir" anlamına gelmektedir. Kutsal Ruh, "diğer İsa" şeklinde de adlandırılmıştır (G. Campbell Morgan).

1.Yuhanna 2:1'de İsa'yı ve Yuhanna 14:26 ile 16:7-14'te Kutsal Ruh'u ifade etmek için kullanılan diğer bir Grekçe sözcük "*parakletos*"tur. "Yardım için çağrılan kişi, yandaş" anlamına gelen hukuki bir kavramdır. Bu nedenle, sözcüğün tam karşılığı "savunucu"dur. Grekçe'de aynı kökten türetilmiş olan "teselli" (*parakleo*) sözcüğü, 2.Korintliler 1:3-11'de Baba Tanrı'ya ilişkin kullanılmıştır.

ÖZEL BAŞLIK: *İSA VE RUH*

Ruh ve Oğul'un yaptıkları arasında bir benzerlik vardır. G. Campbell Morgan, Ruh'a verilebilecek en uygun adın "diğer İsa" olduğunu söylemiştir. Aşağıda, Oğul'un ve Ruh'un işlevleri ile unvanlarının bir karşılaştırması yer almaktadır.

1. Ruh, "İsa'nın Ruh'u" veya benzer ifadelerle adlandırılmıştır (krş. Rom.8:9; 2Ko.3:17; Gal.4:6; 1Pe.1:11).
2. Her ikisine de aynı adlar verilmiştir
   a. "Gerçek"
      1) İsa (Yu.14:6)
      2) Ruh (Yu.14:17; 16:13)
   b. "Savunucu"
      1) İsa (1Yu.2:1)
      2) Ruh (Yu.14:16, 26; 15:26; 16:7)
   c. "Kutsal"
      1) İsa (Luk.1:35; 14:26)
      2) Ruh (Luk.1:35)
3. Her ikisi de imanlıların iç varlıklarında yaşar
   a. İsa (Mat.28:20; Yu.14:20, 23; 15:4-5; Rom.8:10; 2Ko.13:5; Gal.2:20; Ef.3:17; Kol.1:27)
   b. Ruh (Yu.14:16-17; Rom.8:9, 11; 1Ko.3:16; 6:19; 2Ti.1:14)
   c. ve hatta Baba (Yu.14:23; 2Ko.6:16)

"sonsuza dek sizinle birlikte olsun diye" Bu ayetlerde Kutsal Ruh'la ilgili olarak üç farklı edat kullanılmıştır:

1. "*meta*" (a.16), "sizinle"
2. "*para*" (a.17) "aranızda"
3. "*en*" (a.17) "içinizde"

Kutsal Ruh'un bizimle, aramızda ve içimizde olduğuna dikkat ediniz. İmanlıların yaşamında İsa'nın yaşamını açıkça göstermek Kutsal Ruh'un işidir. Kutsal Ruh, dünyanın sonuna dek imanlılarda kalacaktır (krş. 14:18; Mat.28:20).

Kutsal Ruh'a "O" diye hitap edildiğine dikkat ediniz. Bu durum, Ruh'un bir

kişi olduğunu göstermektedir. O, Üçlübirlik'in üçüncü kişisidir. Üçlübirlik sözü Kutsal Kitap'ta yer almaz, ancak İsa, Tanrı özüne sahip olduğuna ve Ruh da bir kişi olduğuna göre, Tanrı'nın Üçlübirlik olduğunu söyleyebiliriz. Tanrı tek bir ilahi özdür, ancak kendisini üç biçimde göstermiştir (krş. Mat.3:16-17; 28:19; Elç.2:33-34; Rom.8:9-10; 1Ko.12:4-6; 2Ko.1:21-22; 13:14; Ef.1:3-14; 2:18; 4:4-6; Tit.3:4-6; 1Pe.1:2). Ayetteki "sonsuza dek" ifadesiyle ilgili olarak bkz. 6:58'de yer alan Özel Başlık.

"Gerçeğin Ruhu'nu" "Gerçek" sözü burada 14:6'da taşıdığı anlamı içermektedir (krş. 15:26; 16:13; 1Yu.4:6). Bu söz Kutsal Ruh'un (1) tanrısal olduğunu ve (2) Baba'nın tanrılığını gösterdiğini belirtir. Bkz. 6:55'te ve 17:3'te yer alan Özel Başlıklar.

"Dünya O'nu kabul edemez" Kutsal Ruh'a ancak ve ancak Mesih'e iman aracılığıyla kavuşulabilir (krş. 1:10-12). Kutsal Ruh, imanlının ihtiyaç duyduğu her şeyi tedarik eder (krş. Rom.8:1-11). İmansız dünya ruhsal gerçekleri anlayamaz ve takdir edemez (krş. 1Ko.2:14).

"O'nu" Burada kullanılan Grekçe zamir cinssizdir ve "Kutsal Ruh"u (*pneuma*) işaret etmektedir. Bununla birlikte, Grekçe metnin başka ayetlerinde Kutsal Ruh'tan söz etmek için eril zamir de kullanılmıştır (krş. 14:26; 15:26; 16:7-8, 13-14). Kutsal Ruh'un cinsiyeti yoktur; O Ruh'tur. Aynı zamanda O'nun ayrı bir kişilik olduğunu akılda tutmak da önemlidir (krş. Ef.4:3; 1Se.5:19).

"tanır ... tanıyorsunuz" Bu, muhtemelen Yuhanna'nın birden çok anlam ifade edecek biçimde kullandığı sözlerden biridir (tevriye). "Tanımak" fiili İbranice'de yakın, kişisel bir ilişki kurmayı ifade eder (krş. Yar.4:1; Yer.1:5). Grekçe'de ise *bilincine varmak* anlamına gelir. Müjde hem kişisel bir ilişki hem de idrak edilmesi gereken bir gerçektir.

"O aranızda yaşıyor" "Birlikte yaşamak" Yuhanna'nın yazılarında çok önemli bir kavramdır. Bkz. 1Yu.2:10'da yer alan Özel Başlık. Baba Oğul'da yaşar; Ruh imanlılarda yaşar ve imanlılar Oğul'da yaşar. İsa'da yaşamak münferit bir karar veya duygusal bir tepki değil, mevcut bir gerçektir.

"ve içinizde olacaktır" Tanrı'nın imanlının içinde yaşayacak olması, harika bir vaattir. Yeni Antlaşma Üçlübirlik olan Tanrı'nın üç ayrı kişiliğiyle birden imanlıların içinde yaşayacağını bildirmektedir:

1. İsa (Mat.28:20; Yu.14:20, 23; 15:4-5; Rom.8:10; 2Ko.13:5; Gal.2:20; Ef.3:17; Kol.1:27)
2. Kutsal Ruh (Yu.14:16-17; Rom.8:11; 1Ko.3:16; 6:19; 2Ti.1:14)
3. Baba (Yu.14:23; 2Ko.6:16)

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 14:18-24

18"Sizi öksüz bırakmayacağım, size geri döneceğim. 19Az sonra dünya artık

beni görmeyecek, ama siz beni göreceksiniz. Ben yaşadığım için siz de yaşayacaksınız. [20]O gün anlayacaksınız ki, ben Babam'dayım, siz bendesiniz, ben de sizdeyim. [21]Kim buyruklarımı bilir ve yerine getirirse, işte beni seven odur. Beni seveni Babam da sevecektir. Ben de onu seveceğim ve kendimi ona göstereceğim." [22]Yahuda –İskariot değil– O'na, "Ya Rab, nasıl olur da kendini dünyaya göstermeyip bize göstereceksin?" diye sordu. [23]İsa ona şu karşılığı verdi: "Beni seven sözüme uyar, Babam da onu sever. Biz de ona gelir, onunla birlikte yaşarız. [24]Beni sevmeyen, sözlerime uymaz. İşittiğiniz söz benim değil, beni gönderen Baba'nındır."

14:18 "Sizi öksüz bırakmayacağım, size geri döneceğim" İsa öğrencilerine verdiği her vaadi, ölümden dirildikten sonra Fısıh Bayramı'nı izleyen pazar akşamı dua ettikleri odada onlara görünerek yerine getirmiştir. Ancak bazı yorumcular bu ayetteki sözleri Pentikost Günü'nde Kutsal Ruh'un imanlıların üzerine inmesine ilişkin yorumlamaktadır.

14:19 "Az sonra dünya artık beni görmeyecek, ama siz beni göreceksiniz" 20. ayet, bu sözlerin İsa'nın ölümden dirildikten sonra öğrencilere görünmesinden söz ettiğini göstermektedir. Yahuda'nın, 22. ayette İsa'ya yönelttiği diğer bir soru, bu ayete dayanır. Öğrenciler İsa'nın dünyasal bir Mesih Krallığı kuracağını umut ediyorlardı; İsa'nın "dünya artık beni görmeyecek" sözü karşısında şaşkınlığa kapılmışlardı. İsa'nın, Yahuda'nın sorusuna verdiği yanıt ise (14:23-24), İsa'nın artık kendisini Hıristiyanlar'ın kişisel yaşamlarında göstereceği ve bu yüzden de dünyanın O'nu Hıristiyanlar aracılığıyla göreceği şeklindeydi.

"Ben yaşadığım için siz de yaşayacaksınız" Tanrı, İsa'yı ölümden diriltmekle gücünü ve yaşam verme isteğini sergilemiştir (krş. Rom.8:9-11; 1Ko.15).

14:20 "O gün" Bu söz genellikle dünyanın sonu şeklinde yorumlanır, ancak burada İsa'nın ölümden sonra öğrencilerine görünmesinden veya Kutsal Ruh'un Pentikost Günü imanlıların üzerine inmesinden söz etmektedir.

"anlayacaksınız ki" "Anlamak", "tanımak" ve "bilmek" fiilleri İbranice'de kişisel ve yakın bir ilişkiyi ifade etmektedir, ancak "anlamak" fiili burada "gerçeği kavramak" anlamında kullanılmıştır. Bu fiilin, tıpkı "iman etmek" fiili gibi iki anlamı vardır. Yuhanna, Müjde bildirisini açıklamak için bu türdeki ifadeleri seçmiştir. İmanlılar İsa'yı anlarlar (O'na inanırlar), ancak aynı zamanda O'nunla ilgili gerçeği de bilirler (iman ederler).

"ben Babam'dayım, siz bendesiniz, ben de sizdeyim" Yuhanna İsa ve Baba'nın birliğini sıklıkla vurgular (krş. 10:30, 38; 14:10-11; 17:21-23). Ayrıca, Baba ile İsa birbirlerine yakından bağlı olduğu gibi, İsa ile imanlıların da birbirlerine yakından bağlı oldukları gerçeğini ortaya koyar.

14:21 “Kim buyruklarımı bilir ve yerine getirirse” İtaat son derece önemlidir (krş. 15:10; Luk.6:46; 1Yu.5:3; 2Yu.6); Mesih’e gerçek ve içten imanın kanıtıdır (krş. 14:23).

Elçiler Yahudi olduklarından, yazılarında Sami dillerine ait deyişleri sıklıkla kullanmışlardır. Yahudiler her ibadet saatinin başında Yasa’nın Tekrarı 6:4-5’te yer alan ve ‘Şema’ adı verilen duayı ederlerdi; “dinle” buyruğuyla ilgili olan bu dua, Tanrı’nın isteğinin, yerine getirilebilmesi için işitilmesi gerektiğini gösteriyordu. Yuhanna’nın söylemek istediği de budur (krş. Yak.2:14-26).

“kendimi ona göstereceğim” Bu söz, (1) İsa’nın ölümden dirilişinin ardından öğrencilere görünmesini veya (2) Mesih’i tanıtması ve imanlıları biçimlendirmesi için Kutsal Ruh’un gönderilmesini ifade etmektedir (krş. 14:26; Rom.8:29; Gal.4:19).

İsa, Baba’yı (1) temsil ettiğine; (2) O’nun adına konuştuğuna ve (3) O’nu tanıttığına inanmış ve bunu ileri sürmüştür. İmanlılar için İsa’nın söylediği ve Elçilerin kaydettiği bu yetkin söz, Tanrı ve tasarıları hakkındaki tek kesin bilgi kaynağıdır. İmanlılar İsa’nın ve Kutsal Yazılar’ın (uygun biçimde yorumlandığında) nihai yetke (otorite) olduğunu kabul ederler; mantık, tecrübe ve gelenekler yararlıdır, ancak nihai yetkiye sahip değillerdir.

Ruh, Oğul’un işini devam ettirir. G. Campbell Morgan, Ruh’a verilebilecek en uygun adın “diğer İsa” olduğunu söylemiştir. Bkz. 14:16’da yer alan Özel Başlık.

14:22 Bkz. 14:19’a ait not.

“Yahuda –İskariot değil–” Taday’ın diğer adı Yahuda’ydı (krş. Mat.10:2-4; Mar.3:18).

14:23 Öğrenciler İsa’ya duydukları sevgiyi, birbirlerine olan sevgileri aracılığıyla göstereceklerdir.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 14:25-31

25“Ben daha aranızdayken size bunları söyledim. 26Ama Baba’nın benim adımla göndereceği Yardımcı, Kutsal Ruh, size her şeyi öğretecek, bütün söylediklerimi size hatırlatacak. 27Size esenlik bırakıyorum, size kendi esenliğimi veriyorum. Ben size dünyanın verdiği gibi vermiyorum. Yüreğiniz sıkılmasın ve korkmasın. 28Size, ‘Gidiyorum, ama yanınıza döneceğim’ dediğimi işittiniz. Beni sevseydiniz, Baba’ya gideceğim için sevinirdiniz. Çünkü Baba benden üstündür. 29Bunları size şimdiden, her şey olup bitmeden önce söyledim. Öyle ki, bunlar olunca inanasınız. 30Artık sizinle uzun uzun konuşmayacağım. Çünkü bu dünyanın egemeni geliyor. Onun benim üzerimde hiçbir yetkisi yoktur. 31Ama dünyanın, Baba’yı sevdiğimi ve Baba’nın bana buyurduğu her şeyi yerine getirdiğimi anlamasını istiyorum. Haydi kalkın, buradan gidelim.”

14:25 “bunları” Bu söz muhtemelen İsa’nın öğrencileriyle yediği son akşam

yemeği sırasında yaptığı açıklamaları ifade etmektedir (krş. 15:11; 16:1, 4, 6, 25, 33).

14:26 "Kutsal Ruh" Üçlübirlik'in üçüncü kişisine verilen bu ad, Yuhanna Müjdesi'nde yalnızca 1:33'te ve burada geçmektedir (bkz. 1Yu.2:20'de yer alan Özel Başlık: *Kutsal Olan*.) Bunun yanı sıra, Kutsal Ruh Yuhanna Müjdesi'nde başka adlarla adlandırılmıştır (Yardımcı, Gerçeğin Ruhu, Ruh gibi).

Yeni Antlaşma'da Kutsal Ruh'tan bir kişi olarak söz eden bazı bölümler bulunmaktadır (krş. Mar.3:29; Luk.12:12; Yu.14:26; 15:26; 16:7-15). Ayrıca, Grekçe'de ruh sözcüğü (*pneuma*) cinssiz bir sözcük olduğundan, Kutsal Ruh için cinssiz zamirin kullanıldığı başka ayetler de vardır (krş. 14:17; Rom.8:26).

Bu noktada, Üçlübirlik'ten de kısaca söz etmek yerinde olacaktır. "Üçlübirlik" sözüne Kutsal Kitap'ta rastlanmaz, ancak çeşitli ayetlerde tek gerçek Tanrı'nın üç ayrı kişiliği bir arada görülebilmektedir (krş. Mat.3:16-17; 28:19; Yu.14:26; Elç.2:32-33, 38-39; Rom.1:1-4; 5:1, 5; 8:1-4, 8-10; 1Ko.12:4-6; 2Ko.1:21-22; 13:14; Gal.4:4-6; Ef.1:3-14, 17, 2:18; 4:4-6; 2Se.2:13; Tit.3:4-6; 1Pe.1:2). İsa Tanrı özüne sahip olduğuna ve Ruh da bir kişi olduğuna göre, teolojik açıdan tek tanrı inancına sahip olsak da (krş. Yas.6:4-6), Üçlübirlik'i kabul etmemiz gerekir. Bu noktada, farklı zamanlarda farklı biçimlerde görünen bir Tanrı'dan değil, üç ayrı ve sonsuz kişiden söz edilmektedir!

ÖZEL BAŞLIK: *ÜÇLÜBİRLİK*

Üçlübirlik'in üç kişisinin etkinliklerine dikkat ediniz. Kutsal Kitap'ta yer almayan "Üçlübirlik" sözü ilk kez Tertulyan tarafından kullanılmıştır.

1. Müjdeler
   a. Mat.3:16-17; 28:19 (ve benzerleri)
   b. Yu.14:26
2. Elç.2:32-33, 38-39
3. Pavlus
   a. Rom.1:4-5; 5:1, 5; 8:1-4, 8-10
   b. 1Ko. 2:8-10; 12:4-6
   c. 2Ko.1:21; 13:14
   d. Gal.4:4-6
   e. Ef.1:3-14, 17; 2:18; 3:14-17; 4:4-6
   f. 1Se.1:2-5
   g. 2Se.2:13
   h. Tit.3:4-6
4. 1Pe.1:2
5. Yah.20-21

Eski Antlaşma'da ima edilmiştir

1. Tanrı için kullanılan çoğul adlar ve zamirler
   a. *Elohim* adı çoğuldur, ancak Tanrı'dan söz ederken daima tekil fiille kullanılmıştır.
   b. Yar.1:26-27; 3:22; 11:7 ayetlerindeki çoğul ifadeler.

c. Yas.6:4'te yer alan Şema adlı duada yer alan "tek" sözcüğü İbranice'de çoğuldur (Yar.2:24 ve Hez.37:17'de olduğu gibi).

2. RAB'bin Meleği, Tanrı'nın gözle görülen temsilcisidir.
   a. Yar.16:7-13; 22:11-15; 31:11, 13; 48:15-16
   b. Çık.3:2, 4; 13:21; 14:19
   c. Hak.2:1; 6:22-23; 13:3-22
   d. Zek.3:1-2
3. Tanrı ve Kutsal Ruh birbirlerinden ayrı kişilerdir (Yar.1:1-2; Mez.104:30; Yşa.63:9-11; Hez.37:13-14).
4. Tanrı (YHVH) ve Mesih (*Adon*) ayrı kişilerdir, Mez.45:6-7; 110:1; Zek.2:8-11; 10:9-12.
5. Mesih ve Kutsal Ruh ayrı kişilerdir, Zek.12:10.
6. Yşa.48:16; 61:1 ayetlerinde Üçlübirlik'in üç kişisinden de söz edilmektedir.

İsa'nın tanrılığı ve Kutsal Ruh'un kişiliği, ilk çağdaki tek tanrı inancına sahip imanlılar için sorun teşkil etmiştir:

1. Tertulyan – Oğul'u Baba'dan aşağı kabul etmiştir.
2. Origenes – Oğul'un ve Kutsal Ruh'un sahip olduğu tanrısal özü önemsiz saymıştır.
3. Arius– Oğul'un ve Kutsal Ruh'un tanrılığını inkâr etmiştir.
4. Monarşizm – Tanrı'nın kendisini aşamalı tezahürlerle tanıttığına inanmıştır.

Üçlübirlik kavramı, Kutsal Kitap'a uygun kaynaklar ışığında tarih içerisinde gelişmiştir.

5. İsa'nın bütünüyle Tanrı ve Baba'ya eş olduğu İ.S. 325 yılında İznik Konsey'inde kabul edilmiştir.
6. Kutsal Ruh'un bir kişi olduğu ve Baba'yla Oğul'a eş olduğu, İ.S. 381 yılında İstanbul Konseyi'nde kabul edilmiştir.
7. Üçlübirlik öğretisi, Augustine'in *De Trinitate* adlı eserinde bütünüyle açıklanmıştır.

Bu, gerçekten de büyük bir gizemdir. Ancak Yeni Antlaşma'nın, kendisini üç ayrı ve sonsuz kişi biçiminde ifade eden tek tanrısal öz kavramını kabul ettiği görülmektedir.

"Baba'nın benim adımla göndereceği" İlk kilise döneminde (4. yüzyıl) Kutsal Ruh'un Baba'dan mı (krş. Yu.3:34; Elç.2:33) yoksa Oğul'dan mı geldiği (krş. Yu.15:26; 16:7; Luk.24:49) konusunda büyük bir çekişme yaşanıyordu. Arius ile Athanasios arasındaki teolojik tartışmanın konusu, Baba Tanrı ile Oğul olan İsa arasındaki eşitlik ile İsa'nın bütünüyle Tanrı olup olmadığı meselesiydi.

"size her şeyi öğretecek" Buradaki "her şey" sözünün doğru anlaşılması gerekir. Kutsal Ruh imanlılara her türlü bilgiyi değil, ruhsal gerçekleri, özellikle de İsa'nın kimliği, gerçekleştirdiği iş ve Müjde hakkındaki her şeyi öğretir.

ÖZEL BAŞLIK: *KUTSAL RUH'UN KİŞİLİĞİ*

Eski Antlaşma'da "Tanrı'nın Ruhu" (yani, *ruah*) YHVH'nin amacını yerine getiren bir güçtü. Ancak, Ruh'un bir kişi olduğu Eski Antlaşma'da ima edilmemiştir. Bununla birlikte, Yeni Antlaşma'da Ruh'un bir kişi olduğu ve ayrı bir kişiliğe sahip olduğu ifade edilmiştir:

1. Kutsal Ruh'a küfretmek mümkündür (krş. Mat.12:31; Mar.3:28-29)
2. Öğretir (krş. Luk.12:12; Yu.14:26)
3. Tanıklık eder (krş. Yu.15:26)
4. İkna eder, yönlendirir (krş. Yu.16:7-15)
5. Kişi olarak nitelendirilir (krş. Ef. 1:14)
6. Kederlenir (krş. Ef.4:30)
7. Söndürülebilir (krş. 1Se.5:19)

Üçlübirlik'i ifade eden ayetler aynı zamanda üç kişiden söz ederler. Bkz. 2:32-33'te yer alan Özel Başlık: *Üçlübirlik*.

1. Mat.28:19
2. 2Ko.13:14
3. 1Pe.1:2

Kutsal Ruh'un insanlarla birlikte hareket ettiği görülmektedir.

1. Elç.15:28
2. Rom.8:26
3. 1Ko.12:11
4. Ef.4:30

Elçilerin İşleri Kitabı'nın daha başında, Kutsal Ruh'un işlevi vurgulanmıştır. Pentikost Günü, Kutsal Ruh'un işleyişinin değil, yeni bir dönemin başlangıcıdır. İsa, Kutsal Ruh'a hep sahip olmuştur. Elçilerin İşleri Kitabı'nda, kilisenin etkili hizmet için yeni bir döneme hazırlandığı vurgulanmaktadır. Odak noktası halen İsa'nın kendisidir. Kutsal Ruh Baba'nın sevgisinin, bağışlamasının ve kendi benzerliğinde yarattığı insanlığı kurtarma amacının etkin aracıdır.

"bütün söylediklerimi size hatırlatacak" Kutsal Ruh'un amacı (1) insanları günahları konusunda ikna etmek; (2) Mesih'e yaklaştırmak; (3) onları Mesih'te vaftiz etmek ve (4) imanlılarda Mesih'i biçimlendirmektir (krş. 16:7-15). Aynı zamanda Elçilere, İsa'nın kendilerine söylediği sözleri hatırlatacak ve anlamlarını açıklayacak, böylece Elçilerin Kutsal Yazılar'ı kaleme alabilmelerini mümkün kılacaktı. İsa ölümden dirildikten sonra özellikle Eski Antlaşma'nın Mesih'in gelişini nasıl haber verdiği ve kendisinin Eski Antlaşma'da bildirilen sözleri yerine nasıl getirdiği konularında Elçileri bizzat bilgilendirmiştir (krş. Luk.24:13 ve izleyen ayetler).

14:27 "Size esenlik bırakıyorum, size kendi esenliğimi veriyorum" İmanlıların esenliği koşullara bağlı değildir; Rab'bin vaatlerine ve huzuruna

dayanan bir esenliktir (krş. 16:33; Flp.4:7; Kol.3:15).

"Esenlik" nesnel anlamda "Tanrı'yla barışmayı" öznel anlamda da kişinin duyduğu "güvence hissini" veya "zor koşullar karşısında sarsılmazlığını" ifade etmektedir. Hem sorunlardan kurtuluş hem de ferahlık dilemekte kullanılan Yahudiler'e özgü bir selamlama ifadesini (*Şalom*) akla getirmektedir (krş. 20:19, 21, 26; 3Yu.14).

ÖZEL BAŞLIK: *ESENLİK*

Esenlik sözcüğünün Grekçesi, "ayrılmış olan birşeyi yeniden bir araya getirmek" anlamına gelmektedir (krş. Yu.14:27; 16:33). Yeni Antlaşma, esenlikten üç farklı biçimde söz eder:

1. Mesih sayesinde Tanrı'da kavuştuğumuz esenliğin nesnel boyutu (krş. Kol.1:20).
2. Tanrı'yla barışık olmamızın öznel boyutu (krş. Yu.14:27; 16:33; Flp.4:7).
3. Tanrı'nın, iman eden Yahudiler'i ve Yahudi olmayan öteki ulusları Mesih aracılığıyla tek bir bedende birleştirmesi (krş. Ef.2:14-17; Kol.3:15).

Newman ve Nida, *A Translator's Handbook on Paul's Letter to the Romans (Pavlus'un Romalılar'a Mektubu Hakkında Çevirmenin El Kitabı, s.92)*, adlı kitabında "esenlik" hakkında güzel bir yorum yapar:

"Esenlik kavramı hem Eski Antlaşma'da hem de Yeni Antlaşma'da geniş bir anlam yelpazesine sahiptir. Temel olarak bir kişinin yaşamının bütünüyle refah için olmasını ifade eder. Hatta, Yahudiler arasında bir selamlama ifadesi olarak bile benimsenmiştir. Bu ifade öylesine derin bir anlama sahiptir ki, Yahudiler tarafından aynı zamanda Mesih'in sağladığı kurtuluşun bir tanımı olarak bile kullanılmıştır. Bu yüzden, sözcüğün neredeyse "Tanrı'yla doğru bir ilişki içinde olmak" anlamında kullanıldığı dönemler bile olmuştur. "Esenlik" sözcüğünün burada, Tanrı'nın insanı kendisiyle barıştırması sayesinde Tanrı ile insan arasında kurulan ahenkli ilişkinin tanımı olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır" (s.92).

"Yüreğiniz sıkılmasın" Krş.14:1.

14:28 "Beni sevseydiniz" İsa'nın Baba'nın yanına gitmesi ve Kutsal Ruh'u göndermesi daha yararlıydı, ancak öğrenciler bunu anlamıyorlardı.

"Çünkü Baba benden üstündür" Bu, Oğul'un Baba'ya eş olmadığına değil, Üçlübirlik'in farklı kişilerinin insanlığın kurtuluşuyla ilgili işlevlerine odaklanan bir ifadedir (krş. 10:29-30). Oğul, Tanrı'nın kendini tanıtma ve insanlığı kurtarma tasarısını yerine getirmek için beden alıp yeryüzüne geldiği ve burada kaldığı süre boyunca Babası'ndan aşağı bir konumda olmuştur (krş. 17:4-5; Flp.2:6-11). Bununla birlikte, Oğul'u gönderen kişi olduğu için bir anlamda Baba daha önceliklidir (krş. 13:16; 1Ko.15:27-28; Ef.1:3-14).

14:29 "Bunları size şimdiden, her şey olup bitmeden önce söyledim" Bunun nedeni, İsa'nın öğrencilerin imanını güçlendirmek istemesiydi (krş. 13:19;

16:4).

14:30 “bu dünyanın egemeni” Burada, etkinlik alanı artık dünya olan Şeytan’dan söz edilmektedir (krş. 12:31; Ef.2:2; 2Ko.4:4). İsa’nın, Yahuda’nın gelişini Şeytan’ın gelişi olarak görmüş olması muhtemeldir (krş. 13:27).

ÇÇ “Onun benim üzerimde hiçbir yetkisi yoktur”
EÇ “bende onun hiçbir şeyi yoktur”
Bu sözün anlamı, Şeytan’nın İsa’yı suçlamak için hiçbir dayanağı, İsa üzerinde sahip olduğu hiçbir güç ve de İsa’yla hiçbir ortaklığı olmadığıdır.

14:31 “ama dünyanın ... anlamasını istiyorum” Şeytan Tanrı’nın iradesi dahilindedir ve Tanrı’nın insanlığı kurtarmaya yönelik nihai tasarısı çerçevesinde kullanılmaktadır.

“Haydi kalkın, buradan gidelim” Matta ve Markos kitaplarında bu sözün Getsemani Bahçesi’nde, Yahuda’nın İsa’yı tutuklamak üzere gelen görevlilerle birlikte yaklaşırken söylendiği kaydedilir. Sözün, Yuhanna Müjdesi’nde neden İsa’nın öğrencileriyle yediği son akşam yemeğinde yaptığı konuşma içerisinde (blm.13-17) aktarıldığı bilinmemektedir. Muhtemelen, İsa’yla öğrencileri yemek yedikleri evden ayrılmışlardır ve İsa konuşmasına Getsemani’ye doğru yürürken devam etmiştir (krş. 18:1).

TARTIŞMA SORULARI

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap’a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh’tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Aşağıda yer alan tartışma soruları, Yuhanna Müjdesi’nin bu bölümünün ana konularını düşünmenize yardımcı olmak amacıyla verilmiştir. Soruların amacı kesin bir yanıt bulmanızı sağlamak değil, sizi düşündürmektir.

1. 1. ayetten yola çıkarak Teizm,, Deizm ve Hıristiyanlık arasındaki farkı açıklayınız.
2. 6. ayette yer alan üç kavramın (yol, gerçek, yaşam) Eski Antlaşma’daki kökenini açıklayınız.
3. Yalnızca 14:13’e dayanarak dua konusunda bir teoloji geliştirilebilir mi?
4. Kutsal Ruh’un başlıca amacı nedir? (hem imanlılar hem de imanlı olmayanlara yönelik)
5. Şeytan, Tanrı’nın iradesine tabi midir?

YUHANNA 15

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ'NİN PARAGRAF BAŞLIKLARI

Başlık	Ayet
Asma ile Çubuklar	15:1-17
Dünyanın Nefreti	15:18-27

OKUMA DÖNGÜSÜ 3 (bkz. s.vii)

YAZARIN NİYETİNİ PARAGRAF SEVİYESİNDE KAVRAMA

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Tüm bölümü bir oturuşta okuyunuz. Konuları belirleyiniz. Konulara göre yaptığınız bölümlendirmeyi Çağdaş Çeviri'nin bölümlendirmesiyle karşılaştırınız. Paragraf başlıkları Tanrı tarafından esinlenmiş olmamakla birlikte, yazarın niyetini kavrayabilmek için kilit rol oynamaktadır. Bu niyeti kavramak da, yorumlamanın can alıcı noktasıdır. Her paragrafın yalnızca tek bir konusu bulunmaktadır.

1. Birinci paragraf

2. İkinci paragraf

3. Üçüncü paragraf

4. vb.

1-27. AYETLER HAKKINDA BAĞLAMA İLİŞKİN BİLGİLER

A. Bu hem olağanüstü hem de rahatsız edici bir bölümdür! İmanlılara Tanrı'nın sevgisine ve verimlilik vaadine ilişkin büyük cesaret verir, ancak bir yandan da tüyler ürperten uyarılarda bulunur. Bu konuya ilişkin teolojik geleneklerden söz etmek ne kadar zordur. Bu noktada, en çok takdir ettiğim yorumculardan biri olan F. F. Bruce'un *Answers to Questions* (*Sorulara Yanıtlar*) adlı kitabından bir alıntı yapmak istiyorum:

> "Yuhanna 15:4, 6 ayetlerinde yer alan 'Kalmazsanız' ve 'Bir kimse bende kalmazsa' sözleri ne anlama gelmektedir? Mesih'te kalmamak mümkün müdür?

> Bunun gibi bölümler aslında kendi içlerinde zor değildirler. Asıl zorluk, Kutsal Yazılar'ın bu ve benzeri diğer bölümlerini kendi teolojimize uydurmaya kalkıştığımızda doğmaktadır. Asıl olarak bu ayetler bizim teolojimizin temellerini oluşturması lazım. Rabbimiz o gün bu sözleri söylerken, Mesih'te kalmamış aşikâr bir örnek tam karşısında duruyordu (Yahuda İskariot). Yahuda, tıpkı diğer on bir öğrenci gibi İsa tarafından seçilmişti (Luk.6:13; Yu.6:70). Bu kişilerin Rab'le olan bağları hem kendilerine hem de Yahuda'ya aynı ayrıcalıklar sağlıyordu. Kutsal Yazılar'da kutsalların sona dek dayanacağını açıkça öğreten bölümler imandan dönme tehlikesini aynı açıklıkla ele alan bölümlerin önemini azaltmak için yanlışlıkla kullanılmamalıdır" (s.71-72).

B. 15. bölümü paragraflara ayırmak güçtür. Yuhanna Müjdesi, tıpkı 1.Yuhanna Kitabı gibi çeşitli renklerle örülmüş bir dokuya sahiptir. Aynı desenler tekrar tekrar yinelenmektedir.

C. "Kalmak" (*meno*) sözü Yeni Antlaşma'da yaklaşık 112 kez kullanılmıştır. Bunların kırkı Yuhanna Müjdesi'nde, yirmi altısı ise Yuhanna'nın mektuplarında yer alır. Bu, Yuhanna için büyük öneme sahip bir teoloji kavramıdır. 15. bölümde İsa'nın kendisinde kalmamıza ilişkin buyruğunu ifade eden bu söz, Yuhanna Müjdesi'nin genelinde daha geniş bir anlama sahiptir:
   1. Kutsal Yasa sonsuza dek kalacağı gibi (Mat.5:17-18), İsa'da sonsuza dek kalacaktır (12:34).
   2. İbraniler Kitabı Tanrı'nın kendisini yeni bir yöntemle tanıttığını, bu kez bir kul aracılığıyla değil, sonsuza dek kalıcı Oğul aracılığıyla seslendiğini ifade etmektedir (İbr.1:1-3 ve Yu.8:35).
   3. İsa sonsuza dek kalıcı bir yiyecek sağladığını (6:27) ve sonsuza dek kalıcı meyveler üreteceğini (15:16) söylemiştir. Bu benzetmelerin ikisi de aynı gerçeği, yani Mesih'e hem (1) başlangıçtaki hem de (2) sürekli ihtiyacımızı ifade etmektedir (krş. 6:53; 15:3).
   4. Vaftizci Yahya Şeria Irmağı'nda İsa'yı vaftiz ederken Kutsal Ruh'un İsa'nın üzerine indiğini ve O'nda kaldığını görmüştür (1:32).

D. Bkz. 1.Yu.2:10'da yer alan Özel Başlık: *Kalmak*.

E. Öğrencilere 15:11-16'da İsa'nın sevincine sahip olacakları vaat edilirken, 15:17-27'de İsa'nın uğradığı zulme uğrayacakları da belirtilmektedir. Zulüm konusu 16:4'e kadar işlenmeye devam eder. Bununla birlikte, zulüm ve sıkıntılar sırasında tüm imanlılar birbirlerini, İsa'nın onları sevdiği gibi seveceklerdir!

SÖZCÜK VE İFADE ÇALIŞMASI

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 15:1-11

1“Ben gerçek asmayım ve Babam bağcıdır. 2Bende meyve vermeyen her çubuğu kesip atar, meyve veren her çubuğu ise daha çok meyve versin diye budayıp temizler. 3Size söylediğim sözle siz şimdiden temizsiniz. 4Bende kalın, ben de sizde kalayım. Çubuk asmada kalmazsa kendiliğinden meyve veremez. Bunun gibi, siz de bende kalmazsanız meyve veremezsiniz. 5Ben asmayım, siz çubuklarsınız. Bende kalan ve benim kendisinde kaldığım kişi çok meyve verir. Bensiz hiçbir şey yapamazsınız. 6Bir kimse bende kalmazsa, çubuk gibi dışarı atılır ve kurur. Böylelerini toplar, ateşe atıp yakarlar. 7Eğer bende kalırsanız ve sözlerim sizde kalırsa, ne isterseniz dileyin, size verilecektir. 8Babam çok meyve vermenizle yüceltilir. Böylelikle öğrencilerim olursunuz. 9“Baba’nın beni sevdiği gibi, ben de sizi sevdim. Benim sevgimde kalın. 10Eğer buyruklarımı yerine getirirseniz sevgimde kalırsınız, tıpkı benim de Babam’ın buyruklarını yerine getirdiğim ve sevgisinde kaldığım gibi... 11Bunları size, sevincim sizde olsun ve sevinciniz tamamlansın diye söyledim.”

15:1 “Ben gerçek asmayım” İsa’nın, Yuhanna Müjdesi’nde yer alan en bilindik “Ben’im” ifadelerinden biridir (krş. 4:26; 6:35; 8:12; 10:7, 9-11, 14; 11:25; 14:6). Eski Antlaşma’da üzüm asması İsrail için kullanılan bir simgeydi (Mez.80:8-16; Yşa.5:1-7; Yer.2:21; Hez.15; 19:10; Hoş.10:1; Mat.21:33vd; Mar.12:1-12; Rom.11:17). Eski Antlaşma’da bu örnekler daima olumsuz bir anlam taşımışlardır. İsa, kendisinin ideal ve kusursuz İsrail olduğunu bildirmektedir (krş. Yşa.53). Pavlus kilise için Mesih’in bedeni, Mesih’in gelini ve Tanrı’nın binası benzetmelerini kullanmıştır. İsa da asma benzetmesini kullanır. Bu durum, kilisenin gerçek asma olan İsa’yla ilişkisi nedeniyle gerçek İsrail olduğunu ima eder (krş. Gal.6:16; 1Pe.2:5, 9; Va.1:6). Bkz. 6:55 ve 17:3 ayetlerinde yer alan Özel Başlıklar; bkz. 8:12’ye ait not).

“ve Babam bağcıdır” İsa Baba’yla olan yakın ilişkisini ve aynı zamanda Baba’nın isteğine teslimiyetini tekrar vurgulamaktadır.

15:2 “Bende meyve vermeyen her çubuğu kesip atar ... meyve versin diye” Çimlenme değil meyve verme, kurtuluşun kanıtıdır (krş. Mat.7:16, 20; 13:18vd; 21:18-22; Luk.6:43-45). Bölümün bağlamından, İsa (1) Yahuda’nın ihanetinden (krş. 15:6; 13:10; 17:12) veya (2) sahte öğrencilerden söz ettiği anlaşılmaktadır (krş. 2:23-25; 8:30-47; 1Yu.2:19). Yuhanna Müjdesi’nde imanın çeşitli düzeyleri olduğu vurgulanmaktadır.

“budayıp temizler” İmanlıların yaşadıkları acıların bir amacı vardır (krş. 15:17-22). Sıkıntılar, imanlıların daha çok meyve vermelerini sağlar, onları Tanrı’ya bağlı tutar ve sahte olan her şeyi açığa çıkarır (krş. Mat.13:20-23; Rom.8:17; 1Pe.4:12-16). Bu konudaki yararlı bir kitap, Miles Stanford’un *Principles of Spiritual Growth (Ruhta Gelişmenin İlkeleri)* adlı eseridir.

13-17. bölümlerin içeriği göz önüne alındığında, bu budama ve temizleme işleminin İsa’nın öğrencilerinin ayaklarını yıkadığı 13. bölümle ilgili olması

mümkündür. Öğrenciler zaten yıkanmışlardır (kurtulmuşlardır) ancak ayaklarının yıkanması gerekmektedir (sürekli bağışlanma). Mesih'te "kalmak" için gereken şey sadece itaat değil, sürekli tövbedir!

İmanlıların yaşadıkları acıların amacı çeşitli biçimlerde açıklanabilir:

1. İmanlıyı Mesih'in benzerliğine dönüştürmek (krş. İbr.5:8).
2. Günah yüzünden geçici olarak cezalandırmak.
3. Günaha düşmüş bir dünyada yaşam.

Tanrı'nın sıkıntı içinde olan inananlar için amacını belirlemek her zaman güçtür; fakat yukarıda, 1. maddede belirtilen sıkıntıların sonucu olabilir.

15:3 "Size söylediğim sözle" krş. 17:17; Ef.5:26; 1Pe.1:23.

"siz şimdiden temizsiniz" 2. ayette yer alan "budamak" (*kathairo*) ve "temizlemek" (*katharos*) fiillerinin Grekçeleri aynı kökten türetilmiştir. Bu bölüm gerçek öğrenciliğin kanıtlarından söz etmektedir. Grekçe metinde vurgulanan "şimdiden" sözü, kalan on bir öğrenciye Mesih'te sahip oldukları güvenlikli konuma dair güven vermektedir (13:10'da Yahuda İskariot için kullanılan ve aynı kökten gelen sözcükle karşılaştırılmıştır).

15:4 "Bende kalın, ben de sizde kalayım Bu bölümde, gerçek imanlıların imanda göstermesi gereken sebat teolojik bir öğreti olarak çeşitli defalar vurgulanmıştır (krş. a.4-10, 14; Mar.13:13; 1Ko.15:2; Gal.6:9; Va.2:7, 11, 17, 26; 3:5, 12, 21; 21:7). Gerçek kurtuluş hem başlangıçta verilen bir karar hem de sürdürülen bir yaşam biçimidir. İmanlının sahip olduğu kurtuluş güvencesiyle ilgili coşkumuz yüzünden, bu teolojik gerçeği çoğunlukla göz ardı ederiz. Kutsal Kitap'a göre kurtuluş güvencesi (1) imanda sebat etmekle; (2) tövbeyle sürdürülen bir yaşam biçimiyle; (3) sürekli itaatle (krş. Yakup ve 1.Yuhanna) ve (4) meyve vermekle (krş. Mat.7:13) bağlantılıdır. Bkz. 1.Yuhanna 2:10'da yer alan Özel Başlık: *Kalmak*.

"çubuk ... kendiliğinden meyve veremez" Bu söz, Tanrı'nın tedarikine öncelik vermemiz gerektiğini göstermektedir. "Meyve" konusunda bkz. 15:5'e ait not.

"Çubuk asmada kalmazsa ... siz de bende kalmazsanız" Ruhsal alandaki verimliliğimiz, İsa'yla aramızdaki ilişkinin sürekliliğine bağlıdır.

15:5 "Bende kalan ve benim kendisinde kaldığım kişi çok meyve verir" İsa'yla sürekli paydaşlık, sürekli olarak meyve verebilmenin kaynağıdır. Meyve imanlıların tavırlarının yanı sıra eylemlerinden de söz ediyor olabilir (krş. Mat.7:15-23 ile Gal.5:22-23 ve 1Ko.13). İmanlılara, İsa'da kaldıkları takdirde verimli bir hizmet yaşamı vaat edilmektedir (krş. 15:16). Bkz. 8:31'de yer alan Özel Başlık.

15:6 "Bir kimse bende kalmazsa ... dışarı atılır" Asma dalı çok hızlı yandığı

ve tutuştuğu için hiçbir işte kullanılamazdı (krş. Hez.15). Burada, Yahuda İskariot'tan ve de muhtemelen İsrail halkından söz edildiği anlaşılmaktadır. Diğer bir olasılık ise, sahte imandan söz ediliyor olmasıdır (krş. Mat.13:41-42, 50; 1Yu.2:19).

"ateş" Bkz. aşağıdaki Özel Başlık.

ÖZEL BAŞLIK: *ATEŞ*

Ateş, Kutsal Kitap'ta hem olumlu hem de olumsuz anlamda kullanılmıştır.

A. Olumlu
1. Isıtır (krş. Yşa.44:15; Yu.18:18)
2. Aydınlatır (krş. Yşa.50:11; Mat.25:1-13)
3. Pişirir (krş. Çık.12:8; Yşa.44:15-16; Yu.21:9)
4. Arıtır (krş. Say.31:22-23; Özd.17:3; Yşa.1:25; 6:6-8; Yer.6:29; Mal.3:2-3)
5. Kutsallık (krş. Yar.15:17; Çık.3:2; 19:18; Hez.1:27; İbr.12:29)
6. Tanrı'nın önderliğini simgeler (krş. Çık.12:21; Say.14:14; 1Kr.18:24)
7. Tanrı'nın güçlendirişini ve yetkiyle donatışını simgeler (krş. Elç.2:3)
8. Tanrı'nın korumasını simgeler (krş. Zek.2:5)

B. Olumsuz
1. Yakar (krş. Yşu.6:24; 8:8; 11:11; Mat.22:7)
2. Yok eder (krş. Yar.19:24; Lev.10:1-2)
3. Öfkeyi simgeler (krş. Say.21:28; Yşa.10:16; Zek.12:6)
4. Cezayı simgeler (krş. Yar.38:24; Lev.20:14; 21:9; Yşu.7:15)
5. Sonun gelişine ilişkin sahte belirtiyi simgeler (krş. Va.13:13)

C. Tanrı'nın günaha karşı duyduğu öfke, ateş kavramının yer aldığı benzetmelerle ifade edilmiştir
1. Tanrı'nın öfkesi alevlenir (krş. Hoş.8:5; Sef.3:8)
2. Tanrı ateşini yağdırır (krş. Nah.1:6)
3. Sonsuz ateş (krş. Yer.15:14; 17:4)
4. Son günde gerçekleşecek yargı (krş. Mat.3:10; 13:40; Yu.15:6; 2Se.1:7; 2Pe.3:7-10; Va.8:7; 13:13; 16:8)

D. Kutsal Kitap'taki birçok benzetme gibi (maya, aslan vb.) ateş de bağlama göre bir kutsama ya da lanet aracı olabilir.

15:7 "bende kalırsanız ve sözlerim sizde kalırsa" Dua her zaman ve her durumda yanıtlanmaz. Bu noktaya dek kendisinin öğrencilerde kalmasından söz eden İsa, artık sözlerinin öğrencilerde kalmasından söz etmektedir. İsa Baba'yı tanıttığı gibi, O'nun öğretilerini de tanıtmıştır. İsa'yla öğretileri birbirlerinin

yerine geçebilen vahiy kaynaklarıdır. Müjde hem bir kişi hem de bir bildiridir.

"ne isterseniz dileyin, size verilecektir" Bu söz, sıklıkla yanlış bir şekilde bağlamdan koparıp yanlış bir şey öğretmek için kullanılmıştır. Ayetleri tek başına vurgulamamaya ve Kutsal Yazılar'ın bütünsel öğretisini araştırmaya dikkat ediniz (krş. 14:13'e ait not). Bkz. 1.Yuhanna 3:22'de yer alan Özel Başlık: *Dua, Kısıtlı fakat Sınırsız*.

15:8 "Babam ... yüceltilir" İmanlıların Mesih benzerliğindeki yaşantıları Baba'ya yücelik getirir ve bu kişilerin gerçek öğrenciler olduklarını kanıtlar. Yuhanna 13:31-32; 14:13; 17:4; Matta 9:8 ve 15:31'e göre Baba Oğul'un gerçekleştirdiği işle yüceltilmiştir. Şimdiyse, imanlıların işleriyle yüceltilmektedir (krş. Mat.5:16; bkz. 1:14'e ait not).

15:9 "Baba'nın beni sevdiği gibi, ben de sizi sevdim" Bu sevgi dolu ilişki zinciri Tanrı'nın ailesinin ayırt edici özelliğidir; Baba Oğul'u, Oğul izleyicilerini, izleyicileri de birbirini sever.

"Benim sevgimde kalın" İmanlılara (1) dua (15:7; 14:14); (2) itaat (15:10, 20; 14:15, 21-24); (3) sevinç (15:11) ve (4) sevgi (15:12; 14:21-24) dolu bir yaşam sürerek Mesih'te kalmaları buyrulmaktadır. Bunların tümü, Tanrı'yla kişisel bir ilişkinin kanıtlarıdır. Bkz. 1.Yuhanna 2:10'da yer alan Özel Başlık: *Kalmak*.

15:10 "buyruklarımı yerine getirirseniz" İtaat, bir kimsenin İsa'nın gerçek öğrencisi olup olmadığının kanıtıdır (krş. 8:31; 14:15-21; 23-24; Luk.6:46). İsa bu niteliği Baba'ya olan sadakatinin bir örneği olarak kullanır.

"sevgimde" Sevgi kavramını ifade etmek için kullanılan Grekçe *agape* sözcüğü, kilise tarafından özel bir anlamda kullanılana dek klasik veya günlük konuşma Grekçesi'nde az kullanılıyordu. Bu sözcük kilise tarafından kendi çıkarını aramayan, fedakâr, sadık ve etkin sevgi anlamında kullanılmaya başlandı. Sevgi bir his değil, eylemdir (krş. 3:16). Yeni Antlaşma'daki *agape* kavramı teolojik açıdan antlaşma sevgisi ve bağlılık anlamına gelen Eski Antlaşma'daki *hesed* ile benzerdir.

"tıpkı benim de Babam'ın buyruklarını yerine getirdiğim" İsa Baba'ya bağlı olduğu gibi, imanlılar da İsa'ya bağlıdır. Baba ve Oğul arasında, imanlılar tarafından örnek alınması ve sergilenmesi gereken bir birlik vardır (krş. 14:23).

15:11 "sevinciniz tamamlansın" İmanlılar, İsa'nın sevincine sahip olacaklardır (krş. 17:13). Sevinç, bir kimsenin İsa'nın gerçek öğrencisi olup olmadığının diğer bir kanıtıdır (krş. 15:11 [iki kez]; 16:20, 21-24; 17:13). Bu dünyada acılar ve sıkıntılar vardır; Mesih'te ise sevinç, tam sevinç, yani Mesih'in sevinci vardır.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 15:12-17

[12]"Benim buyruğum şudur: Sizi sevdiğim gibi birbirinizi sevin. [13]Hiç kimsede, insanın, dostları uğruna canını vermesinden daha büyük bir sevgi yoktur. [14]Size buyurduklarımı yaparsanız, benim dostlarım olursunuz. [15]Artık size kul demiyorum. Çünkü kul efendisinin ne yaptığını bilmez. Size dost dedim. Çünkü Babam'dan bütün işittiklerimi size bildirdim. [16]Siz beni seçmediniz, ben sizi seçtim. Gidip meyve veresiniz, meyveniz de kalıcı olsun diye sizi ben atadım. Öyle ki, benim adımla Baba'dan ne dilerseniz size versin. [17]Size şu buyruğu veriyorum: Birbirinizi sevin!"

15:12 "Benim buyruğum şudur" İsa bu konuyu sık sık yinelemiştir (krş. 13:34; 15:17; 1Yu.3:11, 23; 4:7-8; 11-12, 19-21; 2Yu.2:5).

"Sizi sevdiğim gibi" Muhtemelen mecazi olarak çarmıhtan söz edilmektedir (krş. 15:13). İmanlıların İsa'nın benzersiz fedakâr sevgisini sergilemeleri gerektiği tekrarlanmaktadır (krş. 2Ko.5:14-15; Gal.2:20; 1Yu.3:16).

"birbirinizi sevin" Sevgi, Kutsal Ruh'un ürünüdür (krş. Gal.5:22). Sevgi bir his değil, eylemdir; uygulamaya yönelik kavramlarla tanımlanmıştır (krş. Gal.5:22-23; 1Ko.13).

15:13 "insanın, dostları uğruna canını vermesinden" Burada, İsa'nın insanlığın yerine ölerek sağladığı kurtuluştan söz edilmektedir (krş. 10:11; Rom.5:7-8). Bu, eyleme dökülmüş sevgidir!

15:14 "Size buyurduklarımı yaparsanız" Bu söz, dostluğun koşulunun itaat olduğunu açıklamaktadır (krş. 14:15, 23-34; 15:10; Luk.6:46). İsa Baba'da ve sevgisinde kaldığı gibi, öğrencilerinin de İsa'da ve sevgisinde kalmaları gerekmektedir!

"benim dostlarım olursunuz" Dost sözcüğünün Grekçesi (*philos*), sık sık arkadaşlık sevgisiyle bağdaştırılmaktadır (*phileo*). O dönemdeki günlük konuşma dilinde *agapao* ve *phileo* ilahi sevgiyi ifade eden eşanlamlı sözcükler olarak kullanılırdı (krş. 11:3 [*phileo*] ve 5 [*agapao*]; *phileo* aynı zamanda 5:20'de Tanrı sevgisi anlamında da kullanılmıştır).

15:15 İsa öğrencileri (1) Tanrı hakkındaki gerçekler ve (2) gelecek olaylar hakkında bilgilendirir. İsa, öğrencilerin imanlarının ve özgüvenlerinin gelişmesi için gücünü sergiler. İsa öğrencilerine Baba'dan işittiklerini duyurmuştur; öğrenciler de bunları başkalarına aktaracaklardır (krş. Mat.28:20).

15:16 "Siz beni seçmediniz, ben sizi seçtim" İnsanın özgür iradesi ile Tanrı'nın seçimi arasında bir denge bulunmaktadır. Bunların ikisi de Kutsal Kitap'ta yer alan öğretilerdir. İlk adımı daima Tanrı atar (krş. 6:44, 65; 15:16, 19) ancak insanların da karşılık vermeleri gerekir (krş. 1:12; 3:16; 15:4, 7, 9). Tanrı, insanlarla olan ilişkisini daima antlaşmalar aracılığıyla düzenlemiştir ("eğer ... o zaman"). Bkz. 6:44'te yer alan Özel Başlık: *Çağrılmışlık*

“Gidip meyve veresiniz ... diye sizi ben atadım” İmanlıların bir görevi vardır (krş. Mat.28:19-20). “Atamak” kavramının teolojik boyutu Elçilerin İşleri 20:28; 1.Korintliler 12:28; 2.Timoteos 1:11 ayetlerinde görülmektedir. Aynı zamanda, Mesih’in imanlıların uğruna ölmesiyle ilgili olarak da kullanılmıştır (krş. 10:11, 15, 17-18; 15:13).

“benim adımla” İmanlılar İsa’nın karakterini örnek alacak ve kendi yaşamlarında sergileyeceklerdir. Bu ifade, 1.Yuhanna 5:14’teki “Tanrı’nın isteğine uygun” sözü ile aynı anlama gelmektedir. Sevgi ve yanıtlanan dua, 14:13-15’te olduğu gibi burada da birbiriyle bağdaştırılmıştır.

ÖZEL BAŞLIK: *RAB’BİN ADIYLA*

Bu, Üçlübirlik olan Tanrı’nın kilisede bulunması ve etkin gücünün Yeni Antlaşma’daki yaygın bir ifadesidir. Sihirli bir formül değil, Tanrı’nın karakterine sığınmadır.

Bu ifade İsa’nın Rab olduğunu vurgular (krş. Flp.2:11).

1. Bir kişinin İsa’ya olan imanının vaftiz sırasında ikrarı (krş. Rom.10:9-13; Elç.2:38; 8:12, 16; 10:48; 19:5; 22:16; 1Ko.1:13, 15; Yak.2:7)
2. Cin çıkarma sırasında (krş. Mat.7:22; Mar.9:38; Luk.9:49; 10:17; Elç.19:13)
3. Şifa duası sırasında (krş. Elç.3:6, 16; 4:10; 9:34; Yak.5:14)
4. Bir hizmet sırasında (krş. Mat.10:42; 18:5; Luk.9:48)
5. Kilisede disiplin sağlamak amacıyla (krş. Mat.18:15-20)
6. Müjde’nin öteki uluslara duyurulması sırasında (krş. Luk.24:47; Elç.9:15; 15:17; Rom.1:5)
7. Duada (krş. Yu.14:13-14; 15:2,16; 16:23; 1Ko.1:2)
8. Hıristiyanlık’tan söz etmenin bir yolu (krş. Elç.26:9; 1Ko.1:10; 2Ti.2:19; Yak.2:7; 1Pe.4:14)

İster Müjde ilan edelim, ister şifa verelim, ister cin çıkaralım, her ne şekilde hizmet edersek edelim, yaptığımız her şeyi Tanrı’nın karakterinde, O’nun gücünde ve O’nun adıyla yaparız!

15:17 “Size şu buyruğu veriyorum: Birbirinizi sevin” Bkz. 15:12’ye ait not. Duaların yanıtlanması sevgi ve hizmetle bağlantılıdır!

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 15:18-26

18“Dünya sizden nefret ederse, sizden önce benden nefret etmiş olduğunu bilin.
19Dünyadan olsaydınız, dünya kendisine ait olanı severdi. Ne var ki, dünyanın değilsiniz; ben sizi dünyadan seçtim. Bunun için dünya sizden nefret ediyor. 20Size
söylediğim sözü hatırlayın: ‘Köle efendisinden üstün değildir.’ Bana zulmettilerse, size de zulmedecekler. Benim sözüme uydularsa, sizinkine de uyacaklar. 21Bütün
bunları size benim adımdan ötürü yapacaklar. Çünkü beni göndereni tanımıyorlar. 22Eğer gelmemiş ve onlara söylememiş olsaydım, günahları olmazdı;

ama şimdi günahları için özürleri yoktur. [23]Benden nefret eden, Babam'dan da nefret eder. [24]Başka hiç kimsenin yapmadığı işleri onların arasında yapmamış olsaydım, günahları olmazdı. Şimdiyse yaptıklarımı gördükleri halde hem benden hem de Babam'dan nefret ettiler. [25]Bu, yasalarında yazılı, 'Yok yere benden nefret ettiler' sözü yerine gelsin diye oldu. [26]Baba'dan size göndereceğim Yardımcı, yani Baba'dan çıkan Gerçeğin Ruhu geldiği zaman, bana tanıklık edecek."

15:18 "Dünya" Yuhanna bu sözcüğü birkaç anlamda kullanır: (1) Tüm insanlıktan söz eden ve üzerinde yaşadığımız gezegeni ifade eden bir mecaz (krş. 3:16) ve (2) Tanrı'dan ayrı, düzen kurmuş olan ve Tanrı'dan bağımsız davranan insan topluluğu (krş. 10:8; 1Yu.2:15-17).

"nefret ederse" Dünya (günaha düşmüş insan düzeni), İsa'nın izleyicilerinden nefret eder. Dünya, nefret etmeye devam etmektedir (krş. a.20).

"sizden önce benden nefret etmiş olduğunu" Bu ayette, "benden" zamiri vurguludur (krş. 7:7). İfade, dünyanın Tanrı'ya, Mesihi'ne ve halkına karşı olduğunu açıklamaktadır (krş. 17:14; 1Yu.3:13).

İmanlılar Mesih'in sevgisinde bir oldukları gibi, Mesih'in uğradığı zulümde de birdirler. Mesih'le özdeşleşmek esenlik ve sevinç getirdiği gibi zulüm ve hatta ölüm de getirir!

"bilin" İmanlıların Yeni Antlaşma'nın gerçeklerine ilişkin sahip oldukları bilgi, onların günaha düşmüş dünyanın zulmüne karşı durmalarına yardımcı olacaktır.

15:20 "Bana zulmettilerse ... Benim sözüme uydularsa" "Zulmetmek" fiili vahşi bir hayvanı kovalamak anlamına gelmektedir. Zulme uğramak, günaha düşmüş dünyada yaşayan Mesih imanlılarının ortak özelliğidir (krş. Rom.8:17; 2Ko.1:5, 7; Flp.3:10; 2Ti.2:12; 1Pe.4:12-19).

15:21 "beni göndereni tanımıyorlar" Burada, açıkça Baba'dan söz edilmektedir. Yahudi olmayanların yanı sıra, Yahudiler'in de Tanrı'yı tanımadıkları ima edilir. "Tanımak" Eski Antlaşma'daki kişisel ve yakın bir ilişkiyi ifade etmektedir (krş. Yar.4:1; Yer.1:5). Kaybolmuş dünya, imanlılara (1) zulmettiği İsa'ya ait oldukları için ve (2) Tanrı'yı tanımadığı için zulmeder!

15:22 "eğer gelmemiş" Sorumluluk, bilgiyle bağlantılıdır. Bu bağlamda, meyve vermeyen dallar bilgiye kavuşmak için yalnızca Tanrı hakkındaki doğal vahye sahip olanlardan çok daha büyük bir fırsata sahiptirler (krş. Mez.19:1-6; Rom.1:18-20 veya 2:14-15).

15:23 İsa'ya gösterilen sürekli karşıtlık, Tanrı'ya sürekli karşıtlık göstermek anlamına gelir (krş. 15:24; 1Yu.5:19).

15:24 "yapmamış olsaydım" Işık, beraberinde sorumluluk getirir (krş. 1:5; 8:12; 12:35, 46; 1Yu.1:5; 2:8-11, Mat.6:23).

“yaptıklarımı gördükleri halde hem benden hem de Babam’dan nefret ettiler” İsa’yı reddetmek Baba’yı reddetmek demektir (krş. 1Yu.5:9-13).

15:25 “Yasa” veya “Tora” sözcüklerinin Mezmur 35:19; 69:4’ten yapılan bir alıntıyı tanımlamak için kullanılmış olması şaşırtıcıdır. Bu sözcük genellikle Musa’nın kaleme aldığı ilk beş kitabı (Eski Antlaşma’nın Yaratılış’tan Yasa’nın Tekrarı Kitabı’na kadar olan bölümü) için kullanılmaktadır.

Yahudiler’in böylesine açık bir vahye rağmen İsa’yı reddetmelerinin nedeni, kasıtlı inançsızlığa bağlanmaktadır (krş. Yşa.6:9-13; Yer.5:21; Rom.3:9-18).

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 15:26-27

[26]“Baba’dan size göndereceğim Yardımcı, yani Baba’dan çıkan Gerçeğin Ruhu geldiği zaman, bana tanıklık edecek. [27]Siz de tanıklık edeceksiniz. Çünkü başlangıçtan beri benimle birliktesiniz.”

15:26 “size göndereceğim Yardımcı ... geldiği zaman” Ruh’u hem Baba hem Oğul gönderir (krş. 14:15, 26; 15:26, 16:7). Kurtuluş tasarısında Üçlübirlik’in üç kişisi de etkindir.

“Gerçeğin Ruhu” Bu ifade, Baba’yı tanıtan Kutsal Ruh’u tanımlamak için kullanılmıştır (krş. 14:17, 26; 15:26; 16:13). Bkz. 6:55 ve 17:3’te yer alan Özel Başlık: *Gerçek.*

“bana tanıklık edecek” Kutsal Ruh’un görevi İsa’ya ve öğretilerine tanıklık etmektir (krş. 14:26; 16:13-15; 1Yu.5:7).

15:27 “Siz de tanıklık edeceksiniz” Burada, yeryüzünde yaşadığı sürece İsa’yla birlikte olan Yeni Antlaşma yazarlarının esinlemesinden söz edilmektedir (krş. Luk.24:48). Bkz. 1:8’de yer alan Özel Başlık: *İsa’ya Tanıklık Edenler*; bkz. 14:26’da yer alan Özel Başlık: *Kutsal Ruh’un Kişiliği*.

TARTIŞMA SORULARI

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap’a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh’tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Aşağıda yer alan tartışma soruları, Yuhanna Müjdesi’nin bu bölümünün ana konularını düşünmenize yardımcı olmak amacıyla verilmiştir. Soruların amacı kesin bir yanıt bulmanızı sağlamak değil, sizi düşündürmektir.

1. “Mesih’te kalmak” neleri içermektedir?
2. Bir imanlı Mesih’te kalmaktan vazgeçerse ne olur? Bir imanlı meyve vermezse ne olur?
3. Birinin İsa’nın gerçek öğrencisi olduğunu gösteren kanıtlar nelerdir?

4. Zulme uğramak Hıristiyanlar'ın özelliğiyse, bunun bizim için günümüzdeki anlamı nedir?
5. 16. ayeti kendi sözlerinizle açıklayınız.

YUHANNA 16

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ'NİN PARAGRAF BAŞLIKLARI

Başlık	Ayet
Kutsal Ruh'un İşleyişi	16:5-16
Kederiniz Sevince Dönüşecek	16:17-33

OKUMA DÖNGÜSÜ 3 (bkz. s.vii)

YAZARIN NİYETİNİ PARAGRAF SEVİYESİNDE KAVRAMA

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Tüm bölümü bir oturuşta okuyunuz. Konuları belirleyiniz. Konulara göre yaptığınız bölümlendirmeyi Çağdaş Çeviri'nin bölümlendirmesiyle karşılaştırınız. Paragraf başlıkları Tanrı tarafından esinlenmiş olmamakla birlikte, yazarın niyetini kavrayabilmek için kilit rol oynamaktadır. Bu niyeti kavramak da, yorumlamanın can alıcı noktasıdır. Her paragrafın yalnızca tek bir konusu bulunmaktadır.

1. Birinci paragraf

2. İkinci paragraf

3. Üçüncü paragraf

4. vb.

1-33. AYETLER HAKKINDA BAĞLAMA İLİŞKİN BİLGİLER

A. Bağlam 15:18'den 16:4a arasında devam etmektedir. Bölüm başlıkları Tanrı tarafından esinlenmemiştir, tıpkı paragraflar, noktalama işaretleri ve ayet numaralandırmaları gibi sonradan eklenmiştir.

B. Kutsal Ruh'un günaha düşmüş kimselere ilişkin görevi 16:8-11'de, imanlılara ilişkin görevi ise 16:12-15'te açıklanmıştır. Samuel J. Mikolaski, *The Exposition Bible Commentary*, Vol. 1 (*Açıklamalı Kutsal Kitap Yorumu*, Cilt 1) adlı kitabında yer alan "The Theology of the New Testament" (Yeni Antlaşma Teolojisi") adlı makalesinde, Kutsal Ruh'un Yeni Antlaşma'daki etkinliğiyle ilgili ilginç bir

açıklamada bulunmuştur:

> "Yeni Antlaşma'nın kutsallaşma öğretisi, aklanma öğretisiyle yakından bağlantılı olmakla birlikte ayrı bir öğretidir. Kutsallaşma, Eski Antlaşma'da olduğu gibi, öncelikle ayrılmışlıktan (Tanrı'nın kutsal üstünlüğüyle), ikinci olarak da ahlaki nitelikten ve ilişkiden, yani Tanrı benzerliğinden söz etmektedir. Kutsallaşma, bir kimseyi Mesih'le özdeşleştiren ve yaşamını ruhsal olarak yenileyen Kutsal Ruh'un işidir. Yeni Antlaşma Ruh'ta vaftiz (1Ko.12:13); Ruh'un mührü (Ef.1:13-14; 4:30); Ruh'un içimizde yaşaması (Yu.14:17; Rom.5:4; 8:9-11; 1Ko.3:16 kilise, imanlı değil; 6:19; 2Ti.1:14); Ruh'un bilgilendirmesi (Yu.14:26; 16:12-15); Ruh'un dolduruşu (Ef.5:18) ve Ruh'un meyveleri (Gal.5:22-24) öğretilerini içerir. Kutsallaşma, Tanrı'nın huzurundaki bir konum olan aklanmayla bağlantılıdır (İbr.10:10) ve ulaşılması gereken yeni bir hedef olarak düşünülebilir" (s.474).

C. 17. ayet, tıpkı 13:36; 14:5, 8 ve 22'de olduğu gibi, Elçiler tarafından yöneltilen diğer bir soruyu içermektedir.

D. Birçok kişi, 14:31 ve 18:1 ayetlerinin ışığında, 15-17. bölümlerin İsa'nın öğrencileriyle son akşam yemeğini yediği evde değil, Getsemani Bahçesi'ne yürürken söylediği sözleri aktardığına inanmaktadır.

SÖZCÜK VE İFADE ÇALIŞMASI

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 16:1-4

[1]"Bunları size, sendeleyip düşmeyesiniz diye söyledim. [2]Sizi havra dışı edecekler. Evet, öyle bir saat geliyor ki, sizi öldüren herkes Tanrı'ya hizmet ettiğini sanacak. [3]Bunları, Baba'yı ve beni tanımadıkları için yapacaklar. [4]Bunları size şimdiden bildiriyorum. Öyle ki, saati gelince bunları size söylediğimi hatırlayasınız. Başlangıçta bunları size söylemedim. Çünkü sizinle birlikteydim."

16:1 "sendeleyip düşmeyesiniz diye" Bu Grekçe ifade, hayvanları yakalamak için kullanılan yemli kapana yakalanmayı ifade etmektedir (krş. 6:61). Bu bağlamda, imanlıların kardeşleri olan Yahudiler'in ve hatta din bilginlerinin nefret dolu davranışları karşısında gafil avlanmamaları gerektiğini bildirmek için kullanılmıştır. İsa aynı sözü Matta 11:2-6'da Vaftizci Yahya'nın imanıyla ilgili olarak kullanır.

16:2 "Sizi havra dışı edecekler" Yahudi dininden aforoz edilmek anlamına gelmektedir (krş. 9:22, 34; 12:42). Yahudiler'in havra dışı etme uygulaması konusunda bilinmeyen pek çok husus bulunmaktadır. Havra dışı edilmenin, geçici ve kalıcı olmak üzere iki çeşidi bulunuyordu. Birinci yüzyılın sonunda

Filistin'de hahamlar, Hıristiyanlar'ı havralardan kovmak amacıyla Mesih'le ilgili bir "lanet yemini" ortaya atmışlardı. Bu uygulama, sonunda Mesih imanlıları ile yerel Yahudi havralarının üyeleri arasında bir ayrılık doğmasına neden olmuştur.

16:3 "Bunları ... yapacaklar" İçtenlik ve üstün bir varlığa bağlılık yeterli değildir. Tanrı'nın adıyla sıkça kötülük, yanlış işler ve bağnazlık yapılmaktadır.

"Baba'yı ve beni tanımadıkları için" "Tanımak" fiili Eski Antlaşma'da kişisel ve yakın bir ilişkiyi ifade etmektedir (krş. Yar.4:1; Yer.1:5). Bu söz İsa'yı reddetmenin, Tanrı'yı reddetmek anlamına geldiğini bildiren güçlü bir iddiadır (krş. 8:19; 15:21; 1Yu.5:9-12).

Yuhanna dünyanın cahilliğini ve içinde bulunduğu ruhsal körlüğü (krş. 1:10; 8:19, 55; 15:21; 16:3; 17:25) sık sık ifade eder. Bununla birlikte, Oğul'un yeryüzüne gelişinin amacı dünyayı kurtarmak (krş. 3:16) ve dünyanın Mesih aracılığıyla Baba'yı tanıyabilmesi için O'nu tanıtmaktır (krş. 17:23).

16:4 İsa bu önbildirimleri, öğrencileri maruz kalacakları zulüm ve reddedilme karşısında cesaretlendirmek için birer araç olarak kullanmıştır (krş. 13:19; 14:29).

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 16:5-11

[5]"Şimdiyse beni gönderenin yanına gidiyorum. Ne var ki, içinizden hiçbiri bana, 'Nereye gidiyorsun?' diye sormuyor. [6]Ama bunları söylediğim için yüreğiniz kederle doldu. [7]Size gerçeği söylüyorum, benim gidişim sizin yararınızadır. Gitmezsem, Yardımcı size gelmez. Ama gidersem, O'nu size gönderirim. [8]O gelince günah, doğruluk ve gelecek yargı konusunda dünyayı suçlu olduğuna ikna edecektir: [9]Günah konusunda, çünkü bana iman etmezler; [10]doğruluk konusunda, çünkü Baba'ya gidiyorum, artık beni görmeyeceksiniz; [11]yargı konusunda, çünkü bu dünyanın egemeni yargılanmış bulunuyor."

16:5 "içinizden hiçbiri bana, 'Nereye gidiyorsun?' diye sormuyor" Petrus'un bu soruyu 13:36'da sorduğu görülmektedir. Ancak Petrus'un aklı, İsa'nın kendilerini terk edecek olmasının verdiği acı ve başlarına gelecek olanlarla meşguldü. Yuhanna 14:1-3 İsa'nın göğe yükselişinden söz etmektedir (krş. Elç.1:9-11).

Bu noktada Müjdeler'in, İsa'nın konuşmalarının harfi harfine kayıtları olmadığını kendimize hatırlatmak yararlı olacaktır. Müjdeler, İsa'dan yıllar sonra teolojik amaçlarla kaleme alınmış özetlerdir. Tanrı tarafından esinlenen Müjde yazarları İsa'nın sözlerini seçme, düzenleme ve uyarlama hakkına sahipti. Bu kişilerin İsa'nın söylemediği, kendi uydurdukları sözleri kayda geçirme hakları olduğuna inanmıyorum. İsa'nın sözlerinin, öğretilerinin ve eylemlerinin belirli hedef kitlelere Müjde'nin duyurulması için teolojik olarak yapılandırıldığı gerçeği, muhtemelen Müjde kayıtları arasındaki birçok farklılığı açıklamaktadır!

16:6 “yüreğiniz kederle doldu” İsa’nın öğrencileriyle yediği son akşam yemeği, öğrencilerin kederlenmesine neden olmuştu (krş. 14:1; 16:6, 22). “Yürek” sözcüğü İbranice’de bir kimsenin bütün varlığını (akıl, duygular ve irade) ifade etmek için kullanılırdı. Bkz. 12:40’ta yer alan Özel Başlık: *Yürek*.

16:7 “benim gidişim sizin yararınızadır” İsa’nın fiziksel bedeni aynı anda yalnızca bir yerde bulunabilirdi ve bu durum, İsa’nın tüm öğrencilerine hizmet etmek ve öğretme gücünü kısıtlıyordu. Ayrıca, İsa yeryüzünde yaşadığı süre boyunca asıl olarak İsrail’e odaklandı. Kutsal Ruh’un gelişi, daha geniş kapsamlı bir hizmetin gerçekleşeceği yeni bir çağın başlamasını sağlayacaktı (krş. Ef.2:11 - 3:13).

“Yararınızadır” sözü, 11:50 ve 18:14 ayetlerinde de belirtildiği üzere İsa’nın ölümünün herkes için “daha uygun” olacağını ifade etmektedir. “Gidişim” sözü ise İsa’nın yeryüzündeki yaşamının son haftasında yaşanan tüm olayları kapsar.

“Gitmezsem, Yardımcı size gelmez” Kutsal Ruh’un gelmesi için İsa’nın gitmesi gerekmektedir! Yardımcı sözcüğü aynı zamanda “Savunucu” veya “Tesellici” biçiminde çevrilebilir (krş. 14:16, 26; 15:26). Grekçe sözcük Grek edebiyatında yardım almak için başvurulan savunma avukatını ifade etmek için kullanılmıştır. 8-11. ayetlerde Kutsal Ruh’un dünya için bir savcı görevi gördüğü kaydedilmiştir. Bununla birlikte, 16:12-15’te Kutsal Ruh’un imanlıların savunucusu olduğu görülür.

Aynı Grekçe sözcük (*parakletos*) 1.Yuhanna 2:1’de Oğul’u ifade etmek için kullanılmıştır. Sözcüğün Grekçe kökü “teselli” biçiminde çevrilebilir. Sözcük bu anlamda, 2.Korintliler 1:3-11’de Baba’yı ifade etmek için kullanılmıştır.

“O’nu size gönderirim” Kutsal Ruh hem Baba hem Oğul tarafından gönderilmiştir (krş. 14:26).

16:8 “O gelince ... dünyayı ... ikna edecektir” Kutsal Ruh’un tanıklık ettiği üç alanın, insanın ihtiyacıyla ve İsa’nın gerçekleştirdiği ve kurtuluş sağlayan eylemle ilgili olduğuna dikkat ediniz. “İkna etmek” ifadesinin Grekçesi, “sorguya çekmek” anlamına gelen bir hukuk deyimidir.

“Dünya” sözü, düzen kurmuş olan ve Tanrı’dan ayrı işleyen günaha düşmüş insan topluluğundan söz etmektedir. Bkz. 15:18’e ait not.

16:9 “Günah konusunda, çünkü bana iman etmezler” Müjde, kişinin günahlı olduğunu ve Tanrı’nın doğruluğuna ihtiyaç duyduğunu kabul etmesiyle başlar (krş. Rom.3:9-18, 23). Kurtuluşa engel oluşturan başlıca sürçme taşı günah değil, insanlığın İsa Mesih’in kimliğine ve gerçekleştirdiği işe karşı imansızlığıdır (krş. Yu.3:6-21). “İman” hem idrakle ilgili hem duygusal unsurlardan oluşur, fakat öncelikle iradeye dayanmaktadır. Kişinin hak ettiği değere veya başarısına değil, Tanrı’nın Mesih’te sunduğu vaatlere tövbeyle iman etmesine odaklanır (krş. Rom.3:21-30).

16:10 “doğruluk konusunda” Bu söz (1) bir bütün halinde görünen Mesih’in çarmıhta gerçekleştireceği kurtarış, diriliş ve göğe yükselişten (krş. 16:10) veya (2) Tanrı’nın katında tek doğru kişi Mesih olmasına rağmen Mesih’ten ayrı olarak Tanrı’nın katında doğru olduklarını düşünen kişilerden söz ediyor olabilir.

16:11 “yargı konusunda, çünkü bu dünyanın egemeni yargılanmış bulunuyor” Düşmüş meleklerin ve günahkâr insanlığın adil Tanrı’nın huzuruna çıkacakları bir gün gelecektir (krş. Flp.2:6-11). Şeytan bu dünya üzerinde halen büyük bir güce sahip olsa da (krş. 12:31; 14:30; 2Ko.4:4; Ef.2:2; 1Yu.5:19) zaten yenilmiş bir düşmandır. Onun çocukları (krş. 8:44; Mat.13:38; 1Yu.3:8-10) Tanrı’nın gazabına uğrayacaklardır!

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 16:12-15

12 “Size daha çok söyleyeceklerim var, ama şimdi bunlara dayanamazsınız. 13 Ne var ki O, yani Gerçeğin Ruhu gelince, sizi tüm gerçeğe yöneltecek. Çünkü kendiliğinden konuşmayacak, yalnız duyduklarını söyleyecek ve gelecekte olacakları size bildirecek. 14 O beni yüceltecek. Çünkü benim olandan alıp size bildirecek. 15 Baba’nın nesi varsa benimdir. ‘Benim olandan alıp size bildirecek’ dememin nedeni budur.”

16:12 “şimdi bunlara dayanamazsınız” “Dayanmak” sözü yük taşıyan bir hayvandan söz ederken kullanılırdı. Öğrencilerin anlayamayacakları bazı şeyler şunlardı: (1) Mesih’in acı çekmesi; (2) Mesih’in ölümden dirilmesi; (3) kilisenin dünyaya yönelik görevi.

Çağdaş okuyucular Yeni Antlaşma’nın birçok yönden bir geçiş dönemini temsil ettiğini akıldan çıkarmamalıdır. Elçiler, İsa ölümden dirilip kendilerine görünene ve Pentikost Günü’nde Kutsal Ruh tüm doluluğuyla üzerlerine gelene dek birçok şeyi anlamadılar.

Bununla birlikte, Müjdeler’in İsa’dan yıllar sonra ve belirli hedef kitlelere Müjde’nin duyurulması amacıyla kaleme alındığını da unutmamak gerekir. Bu nedenle, sonraki döneme ait ve daha olgun bir teolojik bilgiyi yansıtırlar.

16:13 “Gerçeğin Ruhu” Gerçek (*aletheia*) sözü Eski Antlaşma’da ifade ettiği güvenilirlik anlamında kullanılmış olup, doğruluk anlamı ikinci planda kalmaktadır. İsa, 14:6’da gerçek olduğunu söylemiştir. Kutsal Ruh için kullanılan bu sıfat, Ruh’un İsa’yı açıklama işlevini vurgulamaktadır (krş. 14:17; 15:26; 16:13; 1Yu.4:6; 5:7; bkz. Yu.6:55’e ait not).

“sizi tüm gerçeğe yöneltecek” Burada, her alandaki mutlak gerçekten değil, ruhsal alandaki gerçeklerden ve İsa’nın öğretilerinden söz edilmektedir. Esasen, Yeni Antlaşma yazarlarının Tanrı tarafından esinlenmesinden söz eder. Kutsal Ruh bu kişileri benzersiz ve yetkili (esinlenmiş) bir biçimde yönlendirecektir. İfadenin ikincil anlamı ise Kutsal Ruh’un daha sonraki dönemlerde yaşayacak okuyucuları Müjde’nin gerçekleri konusunda aydınlatmasıyla ilgilidir. Bkz.

6:55’te yer alan Özel Başlık: *Gerçek* ve 14:26’da yer alan Özel Başlık: *Kutsal Ruh’un Kişiliği*.

“Çünkü kendiliğinden konuşmayacak, yalnız duyduklarını söyleyecek ve gelecekte olacakları size bildirecek” Gelecekte olacaklar, yakında gerçekleşecek ve insanlığa kurtuluş getirecek olan olaylardı: Mesih’in çarmıha gerilmesi, ölümden dirilmesi, göğe yükselmesi ve Pentikost Günü. Bu ayette, Kutsal Ruh’un geleceği bildirmeye yönelik daimi bir işlevi olduğundan söz edilmemektedir.

Kutsal Ruh, tıpkı İsa’nın yaptığı gibi Baba’dan gerçeği alacak ve yine İsa’nın yaptığı gibi imanlılara aktaracaktır. Yalnızca Ruh’un bildirisinin içeriği değil, aynı zamanda izlenen yöntem de Baba’dan kaynaklanmaktadır. Baba, işlevsel olarak da en yüksek makamdır (krş. 1Ko.15:27-28).

16:14-15 “O beni yüceltecek. Çünkü benim olandan alıp size bildirecek” Kutsal Ruh’un öncelikli işi İsa Mesih’i yükseltmek ve açıklamaktır (krş. a.15). Ruh asla kendi üzerine dikkat çekmez, dikkatleri daima İsa’nın üzerine yöneltir (krş. 14:26).

“Baba’nın nesi varsa benimdir” Bu, gerçekten de hayret verici bir iddiadır (krş. 3:35; 5:20; 13:3; 12:10; Mat.11:27). İfade, Matta 28:18; Efesliler 1:20-22; Koloseliler 2:10 ve 1.Petrus 3:22 ayetlerini andırmaktadır.

Üçlübirlik’in kendi içerisinde bir işleyiş düzeni vardır. Bu, Üçlübirlik’in üç kişisinin birbirine eşit olmadığı anlamına gelmez. İsa Baba’yı yansıttığı gibi, Ruh da İsa’yı yansıtır.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 16:16-24

[16]“Kısa süre sonra beni artık görmeyeceksiniz; yine kısa süre sonra beni göreceksiniz.” [17]Öğrencilerinden bazıları birbirlerine, “Ne demek istiyor?” diye sordular. “‘Kısa süre sonra beni görmeyeceksiniz; yine kısa süre sonra beni göreceksiniz’ diyor. Ayrıca, ‘Çünkü Baba’ya gidiyorum’ diyor.” [18]Onun için, “Bu ‘kısa süre’ dediği nedir? Söylediklerini anlamıyoruz” deyip durdular. [19]İsa kendisine soru sormak istediklerini anladı. Onlara dedi ki, “‘Kısa süre sonra beni görmeyeceksiniz; yine kısa süre sonra beni göreceksiniz’ dememi mi tartışıyorsunuz? [20]Size doğrusunu söyleyeyim, siz ağlayıp yas tutacaksınız, dünya ise sevinecektir. Kederleneceksiniz, ama kederiniz sevince dönüşecek. [21]Kadın doğum yapacağı zaman ağrı çeker. Çünkü saati gelmiştir. Ama doğurunca, dünyaya bir çocuk getirmenin sevinciyle çektiği acıyı unutur. [22]Bunun gibi, siz de şimdi kederleniyorsunuz, ama sizi yine göreceğim. O zaman yürekten sevineceksiniz. Sevincinizi kimse sizden alamaz. [23]O gün bana hiçbir şey sormayacaksınız. Size doğrusunu söyleyeyim, benim adımla Baba’dan ne dilerseniz, size verecektir. [24]Şimdiye dek benim adımla bir şey dilemediniz. Dileyin, alacaksınız. Öyle ki, sevinciniz tam olsun.”

16:16 “Kısa süre sonra” Bu ifade Yuhanna Müjdesi’nde sık sık

yinelenmektedir (krş. 7:33; 12:35; 13:33; 14:19). İfadenin ne anlama geldiği konusunda çeşitli görüşler mevcuttur:

1. İsa'nın ölümden dirildikten sonra öğrencilerine görünmesi
2. İsa'nın ikinci gelişi
3. İsa'nın Kutsal Ruh aracılığıyla imanlıların yüreğine gelmesi

Bağlam düşünüldüğünde, (1). görüş en muhtemel olasılıktır (krş. 16:22). Bu söz, öğrencilerin kafasını karıştırmıştı (krş. 16:17-18).

16:17 "Öğrencilerinden bazıları birbirlerine ... sordular" Bu, tıpkı 13:36; 14:5, 8 ve 22'dekilere benzeyen başka bir sorudur. İsa bu sorulardan yararlanarak öğrencilerin güvenlerini tazelemiş ve kendisini açıklamıştır. Karşılıklı konuşmalardan yararlanarak gerçekleri açıklamak, Yuhanna Müjdesi'nin ayırt edici özelliğidir. Yuhanna Müjdesi'nde İsa'yla veya İsa hakkında gerçekleştirilen yirmi yedi konuşma kaydedilmiştir.

"Çünkü Baba'ya gidiyorum" İsa 16:10 ve 16:5 ayetlerinde de bu gerçeği bildirmiştir. Bu, bir anlamda Mesih'e ilişkin özel bir sözdür (krş. 13:1, 3; 16:28; 17:24).

"Kısa süre sonra beni görmeyeceksiniz ... göreceksiniz" 16 ve 17. ayetlerde, "görmek" fiili için iki farklı Grekçe fiil (*theoreo* ve *horao*) kullanılmıştır. Bu fiiller eşanlamlı görünmektedir. O halde, ayette yalnızca belirli bir zaman zarfından söz edilmektedir ve bu dönem muhtemelen İsa'nın çarmıhta öldüğü an ile ölümden dirildiği sabah arasında geçen zamanı kapsamaktadır.

Bu görüşe katılmayanlar, bu fiillerden birinin "fiziksel" görüşten, diğerininse "ruhsal" görüşten söz ettiğini varsayarlar. Bu görüşe göre, ayette (1) İsa'nın çarmıhta öldüğü an ile ölümden dirildiği pazar sabahı arasında geçen zamandan ya da (2) İsa'nın göğe yükselişi ile yeryüzüne ikinci gelişi arasında geçecek zamandan söz edilmektedir.

Grekçe *theoreo* ve *horao* fiillerinin 16 ve 17. ayetlerdeki zaman kipleri, eşanlamlı olduğu kuramı desteklediğini göstermektedir.

16:18 "Bu 'kısa süre' dediği nedir" İsa'yla birlikte olan, O'nu dinleyen ve gerçekleştirdiği mucizeleri gözleriyle gören kişiler bile İsa'yı her zaman anlamamışlardı (krş. 8:27, 43; 10:6; 12:16; 18:4). Kutsal Ruh'un hizmeti bu sorunu ortadan kaldırmaya yardım etmektedir.

16:19 "İsa kendisine soru sormak istediklerini anladı" İsa'nın birçok durumda insanların düşüncelerini bildiği görülmektedir (krş. 2:25; 6:61, 64; 13:11). Bunun İsa'nın tanrısal doğasından mı, insanları iyi tanımasından mı yoksa her ikisinden mi kaynaklandığını kesin olarak bilmek güçtür.

16:20 "Size doğrusunu söyleyeyim" Bu ifadenin tam çevirisi, "Amin, amin" şeklindedir. "Amin" sözü, Eski Antlaşma'da (*emun, emeth, emunah*) "iman" için kullanılan sözcükten türetilmiştir (krş. Hab.2:4). Kökeni, "kesin olmak" veya "emin olmak" ifadelerine dayanmaktadır. Daha sonraki dönemlerde,

Kutsal Kitap'ın iman/güvenilirlik kavramlarının dayanağı olan Tanrı'nın güvenilirliğini ifade etmek için kullanılmaya başlanmıştır. İsa, bu sözcüğü bir cümlenin başında kullandığı bilinen tek kişidir. İfadenin, "bu önemli ve güvenilir bir sözdür, dikkatle dinleyin" anlamına geldiği anlaşılmaktadır.

"siz ağlayıp yas tutacaksınız" Yahudiler'in yas tutma geleneklerine özgü gürültülü ve dokunaklı ağıtlardan söz edilmektedir (krş. 11:31, 33; 20:11). İsa, öğrencilerin yaşayacağı üzüntüden söz ederken "siz" zamirini vurgulu biçimde üç kez kullanmıştır (a.20 [iki kez] ve a.22). Önderlik (1) hizmetkârlık; (2) dünya tarafından reddedilmek ve (3) Efendimiz gibi zulüm görmek anlamına gelmektedir.

"Kederleneceksiniz, ama kederiniz sevince dönüşecek" Bu söz, şaşkınlık ve anlayışsızlık içindeki öğrenciler için ne kadar da harika bir vaattir. İsa'nın, yakın öğrencilerinden oluşan bu topluluğa vaat ettiği her şey, İsa'nın ölümden dirilip kendilerine göründüğü pazar akşamı yerine geldi:

1. Onları terk etmeyecekti (krş. 16:19)
2. Onlara gelecekti (krş. 16:19)
3. Onlara esenlik verecekti (krş. 16:19)
4. Onlara Kutsal Ruh'u verecekti (krş. 16:22; 20:20)

16:21 "Kadın doğum yapacağı zaman" Çocuk doğuran kadın benzetmesi Eski Antlaşma'da ve Yeni Antlaşma'da yaygın olarak kullanılmıştır. Bu benzetme, genellikle doğumun aniliğini ve kaçınılmazlığını vurgulamak için kullanılır. Fakat burada odak noktası annenin doğum öncesindeki ve sonrasındaki tutumudur. Bu benzetme sık sık gelecek olan Yeni Çağ'ın "doğum sancılarıyla" bağdaştırılır (krş. Yşa.26:17-18; 66:7vd; Mar.13:8). İsa'nın sözünü ettiği şey tam olarak budur. Ayrıca henüz İsa'nın çarmıha gerilmesine, dirilmesine ve göğe yükselişine tanıklık etmemiş öğrencilerin İsa'nın sözlerini anlamamalarının nedeni de budur.

16:23 "O gün" Bu söz de, tıpkı 16:21'deki doğum gibi, yaygın olarak Yeni Çağ'ın gelişiyle bağdaştırılan bir İbranice deyiştir (krş. 14:20; 16:25-26).

"bana hiçbir şey sormayacaksınız" İsa, öğrencilerin 13-17. bölümlerde yönelttikleri tüm soruları kastetmektedir (krş. 13:36; 14:5, 8, 22; 16:17-18). Burada, tüm soruları yanıtlayacak olan Kutsal Ruh'un gelişinden söz edilmektedir (krş. 14:16-31; 15:26-27; 16:1-15).

"benim adımla Baba'dan ne dilerseniz" İsa'nın adıyla dilemenin yalnızca dualarımızı alışıldık bir sözle ("İsa'nın adıyla") bitirmek değil, İsa Mesih'in isteğiyle, düşüncesiyle ve karakteriyle dua etmek demek olduğunu anlamamız gerekmektedir (krş. 1Yu.5:13; bkz. 15:16'ya ait not; bkz. 1Yu.3:22'de yer alan Özel Başlık: *Dua, Kısıtlı fakat Sınırsız*.

Bazı elyazmalarında bir farklılık vardır; bazıları, "benim adımla' dilemekle ilişkili, bazılarında ise "benim adımla' vermekle ilişkilidir. Bunlardan hangisi

doğrudur? Bölümde duadan söz edildiğine göre, aslında her şey Baba'dan ve İsa aracılığıyla gelmesine rağmen, muhtemelen "benim adımla ... dilerseniz" ifadesi doğrudur ("Benim adımla" krş. 14:13-14; 16:15, 24-26; bkz. 15:16'da yer alan Özel Başlık: *Rab'bin Adıyla.*

16:24 "Dileyin, alacaksınız" Bu ayet, imanlıların pes etmeden sürekli dua etmeleri gerektiğine odaklanır. Bir yandan, imanlıların yalnızca bir kez dilemeleri ve iman etmeleri yeterlidir; fakat diğer yandan, duanın Tanrı'yla sürdürülmesi gereken bir ilişki olduğu ve Tanrı'ya güvenerek dilemeye devam edilmesi gerektiği vurgulanır (krş Mat.7:7-8; Luk.11:5-13; 18:1-8).

"Öyle ki, sevinciniz tam olsun" Duamızın yanıtlanması, sevincimizin nedenlerinden biridir. Sevinç, Mesih inanlılarının ayırt edici özelliğidir (krş. 15:11; 16:20-21, 24; 17:13).

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 16:25-28

[25]"Size bunları örneklerle anlattım. Öyle bir saat geliyor ki, artık örneklerle konuşmayacağım; Baba'yı size açıkça tanıtacağım. [26]O gün dileyeceğinizi benim adımla dileyeceksiniz. Sizin için Baba'dan istekte bulunacağımı söylemiyorum. [27]Çünkü beni sevdiğiniz ve Baba'dan çıkıp geldiğime iman ettiğiniz için Baba'nın kendisi sizi seviyor. [28]Ben Baba'dan çıkıp dünyaya geldim. Şimdi dünyayı bırakıp Baba'ya dönüyorum."

16:25 "örneklerle" İsa'nın öğretilerinin iki boyutlu bir etkisi vardı: (1) insanların anlayışını geliştiriyordu ya da (2) insanların anlayışını köreltiyordu (krş. Mar.4:10-11; Yşa.6:9-10; Yer.5:21). Etkili anlayış için en önemli anahtar, dinleyicinin yüreğidir. Bununla birlikte, kurtuluşa kavuşmuş kişilerin bile İsa'nın yaşamının son haftasında gerçekleştireceği olaylar (çarmıha gerilme, diriliş, diriliş bedeniyle görünme, göğe yükselme ve Pentikost Günü) öncesinde idrak edemeyeceği gerçekler bulunuyordu.

İsa'nın diriliş bedeniyle Emmaus yolundaki iki öğrenciye görünmesi (krş. Luk.24:13-35), O'nun Elçilere nasıl öğrettiği konusunda bir ipucu verebilir (krş. 16:25-27, 32). Diriliş bedenini alan İsa, Eski Antlaşma'nın kendisiyle ilgili gerçekleri nasıl önceden haber verdiğini göstermiştir. Petrus'un Elçilerin İşleri bölümündeki vaazının modelini, İsa'nın bu öğretişi oluşturmuştur (*kerygma*).

"açıkça tanıtacağım" Bkz. 7:4'te yer alan Özel Başlık: *Cesaret (Parresia).*

16:26 "O gün dileyeceğinizi benim adımla dileyeceksiniz. Sizin için Baba'dan istekte bulunacağımı söylemiyorum" Bu ayet önemli bir gerçeği ifade etmektedir. Günümüzde, birçok Hıristiyan Tanrı'ya doğrudan yaklaşamayacağını düşünmektedir! Ne var ki, Kutsal Kitap (1) Kutsal Ruh'un imanlılar için dua ettiğini (krş. Rom.8:26-27), (2) Oğul'un imanlılar için aracılık ettiğini (1Yu.2:1) ve (3) imanlıların Mesih sayesinde dua sırasında Tanrı'ya doğrudan yaklaşabileceklerini öğretmektedir.

16:27 "Baba'nın kendisi sizi seviyor" Burada "sevgi" sözcüğü için kullanılan Grekçe *phileo* sözcüğü, 5:20'de Baba'nın İsa'ya duyduğu sevgiyi ifade etmek için kullanılmıştır. Bu, Yuhanna 3:16'yı (*agapao* sözcüğünün kullanıldığı) destekleyen ne kadar da harika bir ifadedir. İsa'nın yaptığı, isteksiz bir Tanrı'yı yatıştırmak zorunda kalmak olmamıştır. İsa, tüm insanlığa kurtarış sağlayacak tasarılarını yerine getirmek için sevgi dolu bir Baba'yla birlikte çalışmıştır.

"Çünkü beni sevdiğiniz ve Baba'dan çıkıp geldiğime iman ettiğiniz için" Sevgi ve iman Baba'yla birlikteliğin temelini oluşturur. Barclay Newman ve Eugene Nida'nın, *A Translator's Handbook on the Gospel of John (Çevirmenin El Kitabı – Yuhanna Müjdesi)* adlı kitaplarında yer alan şu ifade oldukça ilginçtir:

> "Bu ifadeler, Yuhanna için sevgi, itaat ve iman kavramlarının bir kimsenin Oğul'la olan ilişkisini ifade etmesinin farklı yolları olduğunu göstermektedir" (s.518).

Bkz. 2:23'te yer alan Özel Başlık: *Yuhanna'nın "İman Etmek" Fiilini kullanımı*.

16:28 "Ben Baba'dan çıkıp dünyaya geldim" İsa Beytlehem'de doğmuştur (insan bedeni almış) ve dünyaya gelişinin sonuçları devam etmektedir (krş. Mat.28:20).

"Şimdi dünyayı bırakıp Baba'ya dönüyorum" İsa burada yakında gerçekleşecek göğe yükselişinden, "Yardımcı"nın başlayacak olan hizmetinden ve İsa'nın aracılık hizmetinden söz etmektedir (krş. 1Yu.2:1). İsa'nın öncesizlikten beri var olduğu Yuhanna 1:1'de ifade edildiği gibi, bu ayette İsa'nın yüceliğine ve görkemine yeniden kavuşmasından söz edilir (krş. 17:5 24).

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 16:29-33

29 Öğrencileri, "İşte, şimdi açıkça konuşuyorsun, hiç örnek kullanmıyorsun" dediler. 30 "Şimdi senin her şeyi bildiğini anlıyoruz. Kimsenin sana soru sormasına gerek yok. Tanrı'dan geldiğine bunun için iman ediyoruz." 31 İsa onlara, "Şimdi iman ediyor musunuz?" diye karşılık verdi. 32 "İşte, hepinizin evlerinize gitmek üzere dağılacağınız ve beni yalnız bırakacağınız saat geliyor, geldi bile. Ama ben yalnız değilim, Baba benimle birliktedir. 33 Bunları size, bende esenliğiniz olsun diye söyledim. Dünyada sıkıntınız olacak. Ama cesur olun, ben dünyayı yendim!"

16:29 "açıkça konuşuyorsun" Bkz. 7:4'te yer alan Özel Başlık: *Cesaret (Parresia)*.

16:30 Bu ayet, 16:19'da anlatılan İsa'nın öğrencilerinin soru sormak istemelerini anlaması ışığında düşünülmelidir. Öğrencilerin söylediği bu söz, onların geliştiklerini fakat halen imanda eksik olduklarını göstermektedir.

Birçok şey işitmiş ve görmüşlerdir; anlayışlarının açılmasını sağlayan dönüm noktası, gerçekten bu olay mı (krş. 16:19) olmuştur?

16:31 "Şimdi iman ediyor musunuz?" Bu bir soru ya da açıklama olabilir. Birçok çağdaş çevirmen bu sözü bir soru olarak kabul etmiştir. Bu çok önemli dönemde bile, Elçilerin imanı halen eksiktir. Sahip oldukları ışığa dayanarak İsa'nın çağrısına karşılık verdiklerinde, günümüzdeki imanlıların başlangıçtaki zayıf imanları da Tanrı tarafından kabul edilir. Öğrencilerin imanda eksik oldukları, yargılandığı ve çarmıha gerildiği sırada İsa'yı terk etmeleri üzerine açıkça ortaya çıkacaktır.

16:32 "hepinizin evlerinize gitmek üzere dağılacağınız ve beni yalnız bırakacağınız" Yargılanırken ve çarmıha gerilirken yalnızca Yuhanna'nın İsa'nın yanında olduğu anlaşılmaktadır (krş. Mat.26:31; Zek.13:7). Yuhanna 21:1-3 Elçilerden bir kaçının balıkçılık mesleğine geri döndüklerini düşündürür.

İsa, insanlar tarafından terk edilmiştir (krş. Mat.26:38, 40-45), ancak tüm dünyanın günahını yüklenip çarmıha gidene dek Tanrı tarafından asla terk edilmemiştir (krş. Mat.27:45-46).

16:33 "bende esenliğiniz olsun diye" Kişi Mesih'te hem nesnel hem kişisel esenlik bulur ve bu esenliğini korur. Bkz. 14:27'de yer alan Özel Başlık: *Esenlik*.

"Dünyada" Yuhanna "dünya" sözcüğünü Tanrı'dan bağımsız işleyen insan topluluğu anlamında kullanmıştır.

"cesur olun" Krş. Mat.9:2,22; 14:27; Mar.6:50; 10:49; Elç.23:11. Tanrı'nın Yeşu'ya söylediği sözü andırır (krş. Yşu.1:6, 9, 18; 10:25).

"ben dünyayı yendim" Zafer Getsemani Bahçesi'nden, Golgota'dan ve boş mezardan daha çok önce kesindi (krş. 1Ko.15:57)! Denetim Tanrı'nın elindedir.

İsa Baba'ya olan sevgisi ve itaati ile dünyayı yendiği gibi, imanlılar da İsa sayesinde galiptirler (krş. 1Yu.5:4-5).

TARTIŞMA SORULARI

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Aşağıda yer alan tartışma soruları, Yuhanna Müjdesi'nin bu bölümünün ana konularını düşünmenize yardımcı olmak amacıyla verilmiştir. Soruların amacı kesin bir yanıt bulmanızı sağlamak değil, sizi düşündürmektir.

1. 15 ve 16. bölüm arasındaki bağlantı nedir?
2. 5. ayetin ışığında 13:36'yı nasıl anlamamız gerekir?

3. Kutsal Ruh'un günahlı dünyaya yönelik hizmeti nedir?
4. Kutsal Ruh'un imanlılara yönelik hizmeti nedir?
5. Günümüzdeki mezhepsel eğilimler ışığında, 26-27. ayetler neden böylesine önemli ve ihtiyaç duyulan bir gerçeği ifade etmektedir?

YUHANNA 17

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ'NİN PARAGRAF BAŞLIKLARI

Başlık	Ayet
İsa Dua Ediyor	17:1-26

OKUMA DÖNGÜSÜ 3 (bkz. s.vii)

YAZARIN NİYETİNİ PARAGRAF SEVİYESİNDE KAVRAMA

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Tüm bölümü bir oturuşta okuyunuz. Konuları belirleyiniz. Konulara göre yaptığınız bölümlendirmeyi Çağdaş Çeviri'nin bölümlendirmesiyle karşılaştırınız. Paragraf başlıkları Tanrı tarafından esinlenmiş olmamakla birlikte, yazarın niyetini kavrayabilmek için kilit rol oynamaktadır. Bu niyeti kavramak da, yorumlamanın can alıcı noktasıdır. Her paragrafın yalnızca tek bir konusu bulunmaktadır.

1. Birinci paragraf

2. İkinci paragraf

3. Üçüncü paragraf

4. vb.

1-26. AYETLER HAKKINDA BAĞLAMA İLİŞKİN BİLGİLER

A. Tarihsel ortam
   1. Bu bölüm İsa'nın kendisi (17:1-5), öğrencileri (17:6-19) ve gelecekteki izleyicileri (17:20-26) için başkâhin olarak ettiği duayı kaydeder. İsa bu duayı bir teslimiyet havası içinde (krş. 16:33) değil, bir güven ortamı içerisinde etmiştir.
   2. İsa'nın kaydedilmiş en uzun duasıdır.
   3. Aynı konulardan tekrar tekrar söz edildiğinden, bu bölümü konu başlıklarına ayırmak güçtür. Yinelenen desenlerle örülmüş bir kilime benzemektedir. Anahtar sözcükler "yücelik", "vermek", "bilmek", "gönderilmek", "ad", "dünya" ve "bir"dir.
   4. Bu bölümde Kutsal Ruh'tan söz edilmez. 14-16. bölümlerde Kutsal

Ruh’a verilen önem düşünüldüğünde, bu durum alışılmadıktır.

B. 6-19. ayetlere göre öğrencilerin özellikleri
   1. Seçilmişlerdir
   2. İtaatkârdırlar
   3. Tanrı’yı ve Mesih’i tanırlar
   4. Gerçeği kabul ederler
   5. İsa tarafından kendileri için dua edilir
   6. Dünyada kalırlar
   7. İsa’nın gücünde korunurlar
   8. Baba ve İsa’nın bir olması gibi, onlar da birdir
   9. İsa’nın sevincine sahiptirler
   10. Bu dünyaya ait değildirler
   11. Gerçekle kutsal kılınmışlardır
   12. Tıpkı İsa gibi dünyaya gönderilmişlerdir
   13. Baba tarafından İsa gibi sevilirler

C. Yuhanna’da “yücelik” sözcüğü
   1. Eski Antlaşma’nın Grekçe çevirisi olan Septuaginta’da, 25’i aşkın İbranice sözcük, Grekçe *doxa* sözcüğü ile çevrilmiştir. Eski Antlaşma’da kullanılan başlıca sözcük “farklı”, “ağır”, “ağırlık”, “değerli”, “itibar”, “onur”, “parlaklık/ışıltı” anlamlarına gelen İbranice *kabod* sözcüğüdür.
   2. Grekçe *doxa* sözcüğü “itibar” anlamındaki “düşünmek” fiilinden türetilmiştir.
   3. Yuhanna Müjdesi’nde, bu sözcüğün birçok farklı anlamı bulunmaktadır
      a. İlahi yücelik (krş. 17:5,24; 1:14; 12:40; 12:16)
      b. İsa’nın mucizeleri, öğretileri ve çarmıha gerilmesi, ölümden dirilmesi, göğe yükselmesi aracılığıyla Baba’yı tanıtması (krş. 17:4, 10, 22; 1:14; 2:11; 7:18; 11:4, 40)
      c. Özellikle çarmıh (krş. 17:1, 4; 7:29; 12:23; 13:31-32)

      Bu ifadelerden bazılarının zaman zaman birbirinin yerine kullanıldığı açıkça görülebilmektedir. Ana fikir, gözle görülmeyen Tanrı’nın kendisini bir insan bedeninde ve onun eylemleriyle tanıtmasıdır.

SÖZCÜK VE İFADE ÇALIŞMASI

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 17:1-5

[1]İsa bunları söyledikten sonra, gözlerini gökyüzüne kaldırıp şöyle dedi: “Baba, saat geldi. Oğlun’u yücelt ki, Oğul da seni yüceltsin. [2]Çünkü sen O’na bütün insanlık üzerinde yetki verdin. Öyle ki, O’na verdiklerinin hepsine sonsuz yaşam versin. [3]Sonsuz yaşam, tek gerçek Tanrı olan seni ve gönderdiğin İsa Mesih’i tanımalarıdır. [4]Yapmam için bana verdiğin işi tamamlamakla seni yeryüzünde

yücelttim. [5]Baba, dünya var olmadan önce ben senin yanındayken sahip olduğum yücelikle şimdi beni yanında yücelt.”

17:1 “İsa bunları söyledikten” Burada, İsa’nın öğrencileriyle son akşam yemeğini yediği evde yaptığı ve 13-16. bölümlerde kaydedilen konuşmadan söz edilmektedir.

“gözlerini gökyüzüne kaldırıp” Yahudiler dua ederken ellerini ve gözlerini (açık halde) göğe kaldırırlardı (krş. 11:41; Mar.7:34; Mez.123:1). İsa sık sık dua etmiştir. Luka 3:21; 5:16; 6:12; 9:18, 28; 11:1; 22:41-45; 23:34 ayetlerinde bunun örnekleri açıkça görülebilir.

“Baba” İsa Tanrı’ya sık sık bu adla hitap etmiştir (krş. 11:41; 12:27-28; Mat.11:25-27; Luk.22:42; 23:34). İsa Aramice konuşuyordu. İsa’nın kullandığı Aramice *Abba* sözünü, çocuklar babalarına hitap etmek için kullanırlardı (krş. Mar.14:36).

“saat geldi” Bu söz, İsa’nın hizmetinin amacını ve zamanlamasını bildiğini göstermektedir (krş. 2:4; 7:6, 8, 30; 8:20; 12:23; 13:1). İsa’nın yaşayacakları, beklenmedik olaylar değildi.

“Oğlun’u yücelt” Yuhanna Müjdesi, İsa’nın ölümünden daima benzer ifadelerle söz eder (krş. 17:4; 7:39; 12:23; 13:31-32). Bu ifade aynı zamanda İsa’nın öncesizlikten beri var olan Tanrı olduğunu dile getirir (krş. 1:14 ve 17:5, 24). İsa’nın eylemleri Baba’yı yüceltmiştir. Bu anlamda, karşılıklı olarak yüceltme ilkesi mevcuttur! Bkz. 1:14’te yer alan not.

17:2 “bütün insanlık üzerinde yetki” Bu, mütevazı bir marangoz için müthiş bir beyanattır (krş. Yu.5:27; Mat.11:27; 28:18; Luk.10:22). Buradaki “yetki” (*exousia*) sözcüğü 1:12, 5:27; 19:10 ve 11’de kullanılanla aynı sözcüktür. “Yasal hak”, “yetki” veya “güç” biçiminde çevrilebilir. “Bütün insanlık” ifadesi insandan söz eden tekil bir ifadedir (krş. Yar.6:12; Mez.65:2; 145:21; Yşa.40:5; 66:23; Yoe.2:28).

“O’na verdiklerinin hepsine” “Hepsine” sözcüğü, bireyleri değil Mesih’in bedeni olan öğrencileri ifade eden tekil ve cinssiz bir sözcüktür (krş. 7, 24). “Verdiklerinin” fiili, kalıcı bir armağandan söz eder. Burada, Tanrı’nın önbilgisinden ve seçiminden söz edilir (krş. 17:6, 9, 12; 6:37, 39; Rom.8:29-30; Ef.1:3-14). Eski Antlaşma’da hizmet için seçilme söz konusuyken, Yeni Antlaşma’da ruhsal, güvence sağlayan ve sonsuz bir kurtuluş söz konusudur. Aynı zamanda, imanlılar da hizmet etmeye çağrılmışlardır. Seçim yalnızca tanrısal bir eylem değil, aynı zamanda insani bir sorumluluktur. Ölüme değil, yaşama odaklanır! İmanlılar ayrıcalıklı bir konum için değil, “kutsallık” için seçilmişlerdir (krş. Ef.1:4). Bu ifade, Baba’nın İsa’yı bazı insanları verip bazılarına vermediği biçiminde anlaşılmamalıdır.

“sonsuz yaşam versin” Sonsuz yaşam, Tanrı’nın Mesih aracılığıyla verdiği bir armağandır (krş. 5:21, 26; 6:40, 47; 10:28; 1Yu.2:25; 5:11). “Tanrı’nın yaşamı”, “yeni çağ yaşamı” veya “diriliş yaşamı” anlamına gelir. Sonsuz ifadesi nicelik değil, nitelik belirtmektedir (krş. 10:10).

17:3 “Sonsuz yaşam ...” Sonsuz yaşama ilişkin bu tanım Yuhanna tarafından eklenmiştir. Bu ayet Hıristiyanlık’ın başlıca iki gerçeğini ortaya koymaktadır: (1) tek tanrı inancı (krş. Yas.6:4-6) ve (2) İsa’nın Davut soyundan gelen Tanrı’nın Mesih’i olduğu inancı (krş. 2Sa.7).

“seni ... tanımalarıdır” Burada, kabul edilmesi gereken bir gerçek söz konusu olmasına rağmen Tanrı hakkındaki idrake dayalı bilgiden söz edilmez. Tanımak sözü, İbranice’de ifade ettiği kişisel ilişki anlamında kullanılmıştır. Bununla birlikte, gerçek olan İsa’nın Mesih ve tek gerçek Tanrı’ya ilişkin tam ve eksiksiz vahiy olduğudur (krş. 1:12, 14; Kol.1:15; İbr.1:3); tüm insanlar tövbe etmeli, bu gerçeğe inanmalı, itaat etmeli ve imanda sebat etmelidir.

“tek gerçek Tanrı” Eski Antlaşma tek gerçek Tanrı’nın varlığını iddia etme konusunda benzersizdi (krş. Çık.8:10; 9:14; Yşa.4:35, 39; 6:4; 33:26; 1Sa.2:2; 2Sa.7:22; 1Kr.8:23; Yşa.37:20; 44:6, 8; 45:6-7, 14, 18, 21-22; 46:9; Yu.5:44; 1Ko.8:4, 6; 1Ti.1:17; Yah.25). Doğruyu söylemek gerekirse, Tanrı’nın benzersizliğini ve tekliğini gösteren Eski Antlaşma, birden çok ruhsal varlık olduğuna inanılan antik Yakın Doğu’nun dünya görüşü ortamında ortaya çıkmıştır. Başka ruhsal varlıklar vardır, ancak yalnızca tek bir Tanrı vardır (krş. Çık.15:11; Yas.3:24; Mez.86:8; 89:6).

Bazı Eski Antlaşma bölümleri bir anlamda henoteizm (birçok ilah [*elohim*] fakat tek bir üstün Tanrı) görüşünü yansıtırlar. Musa diğer ruhsal varlıkların mevcudiyetini kabul etmiştir. Bu, ulusların ilahlarının gerçek olduğu değil, bu fiziksel ilahların (putlar) ardında cinlerin olduğu anlamına gelmektedir (krş. 1Ko.10:19-20).

Bu ayette yer alan diğer bir sıfat “gerçek”tir (*alethinos*). Bu ve benzer sözcükler (*alethes*) Yuhanna’nın yazılarında sık sık yer almakla birlikte, anlamlarını kesin olarak belirlemek güçtür; oldukça geniş bir anlam yelpazesine sahiptirler (anlambilim alanında). Sözcüğün Eski Antlaşma’daki kökeni güvenilir, emin, sadık sözcükleri olabilir (İbr. *emet*). Grekçe kökeni ise üzeri örtülmemiş, açıkça gösterilmiş anlamına gelmektedir. Bir anlamda, yalanın karşıtı olan gerçeği ifade eder (krş. Tit.1:2). Grekçe’de sözcüklerin sonuna eklenen *inos* eki (*alethinos*) bir yapım ekidir ve bir şeyin neyle oluştuğuyla ilgili bir kavramı ifade eder. Aşağıdaki örnekler bu sözcüklerin anlamına ilişkin genel bir fikir verecektir.

ÖZEL BAŞLIK: *YUHANNA’NIN YAZILARINDA “GERÇEK”* (ayrıca bkz. 6:55’te yer alan Özel Başlık)

1. Baba Tanrı

a. Tanrı gerçek ve güvenilirdir (krş. Yu.3:33; 7:18, 28; 8:26; 17:3; Rom.3:4; 1Se.1:9; 1Yu.5:20; Va.6:10)
b. Tanrı'nın yolları doğrudur (krş. Va.15:3)
c. Tanrı'nın yargıları adildir (krş. Va.16:7; 19:2)
d. Tanrı'nın sözleri gerçektir (krş. Va.19:11)

2. Oğul Tanrı
   a. Oğul gerçektir
      1) Gerçek ışık (krş. Yu.1:9; 1Yu.2:8)
      2) Gerçek asma (krş. Yu.15:1)
      3) Lütuf ve gerçekle dolu (krş. Yu.1:14, 17)
      4) O gerçektir (krş. Yu.14:6; 8:32; Va.3:7, 14; 19:11)
   b. Oğul'un tanıklığı gerçektir (krş. Yu.18:37)
3. Karşılaştırma anlamı içerebilir
   a. Musa'nın Yasası ile İsa aracılığıyla gelen lütuf ve gerçek (krş. Yu.1:17)
   b. Çöldeki tapınma çadırı ile göksel tapınma çadırı (krş. İbr.8:2; 9:1)
4. Bu sözcük Yuhanna'da çoğu kez birden çok anlamda kullanılmıştır (İbranice ve Grekçe). Yuhanna tüm bu anlamları Baba'yı ve Oğul'u birer kişi, konuşmacı, ve izleyicilerine aktarılması gereken bir bildiri olarak tanıtmak için kullanır (krş. Yu.4:13; 19:35; İbr.10:22; Va.22:6).
5. Yuhanna'ya göre bu iki sıfat Baba'yı tek ve güvenilir Tanrı (krş. 5:44; 1Yu.5:20), İsa'yı ise sadece düşünülen gerçekler değil, Tanrı'nın insanlığı kurtarma tasarısına hizmet eden gerçek ve eksiksiz vahyi olarak tanıtır.

"gönderdiğin İsa Mesih'i" İsa'nın Baba tarafından gönderildiğine ilişkin bu vurgu, Yuhanna Müjdesi'nde sürekli yinelenen dikey karşıtlığı yansıtır (krş. 3:17, 34; 5:36, 38; 6:29, 38, 57; 7:29; 8:42; 10:36; 11:42; 17:3, 8, 18-25; 20:21). Hahamlar *apostello* sözcüğünü, resmi temsilci olarak gönderilen bir kimseyi ifade etmek için kullanırlardı. Bkz. 5:24'te yer alan Özel Başlık: *Göndermek (Apostello)*.

17:4 "seni yeryüzünde yücelttim" Bkz. 13:31-32'ye ait not. "Yüceltmek" sözü (1) yücelik vermek; (2) yüceliğini göstermek anlamlarında kullanılabilir. 6. ayet, sözcüğün (2). anlamını ima etmektedir. İsa'nın başlıca görevlerinden biri, Baba'yı tanıtmaktı (krş. 1:14, 18).

"işi tamamlamakla" İfadenin Grekçe kökü (*telos*) "tamamen bitirmek" anlamına gelir (krş. 4:34; 5:36; 19:30). Bu işin üç boyutu bulunmaktadır: (1) Baba'yı tanıtmak (krş. 1:14, 18); (2) günaha düşmüş insanlığı kurtarmak (krş. Mar.10:45; 2Ko.5:21) ve (3) gerçek insanlığın örneğini sunmak (krş. 13:31; 1Pe.2:21). Aynı zamanda, İsa'nın aracılılık işi halen devam etmektedir (krş. 1Yu.2:1).

17:5 "yücelikle ... yücelt" Bu ayet Mesih'in öncesizlikten beri var olduğunu vurgular (krş. 1:1, 15; 6:62; 8:58; 16:28; 17:11, 13, 24; 2Ko.8:9; Flp.2:6-11; Kol.1:17; İbr.1:3; 10:5-8). İsa, gerçekleştirdiği belirtiler ve mucizeler

aracılığıyla öğrencilere “yüceliğini” göstermiştir (krş. 1:14; 2:11; 11:4, 40; 12:28). İsa’nın ölümü, dirilişi ve görkemiyle göğe yükselmesi nihai yüceliği olacaktı (krş. 17:24; Flp.2:5-6). Bkz. 1:14’te yer alan “yücelik” hakkındaki not.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 17:6-19

6“Dünyadan bana verdiğin insanlara senin adını açıkladım. Onlar senindiler, bana verdin ve senin sözüne uydular. 7Bana verdiğin her şeyin senden olduğunu şimdi biliyorlar. 8Çünkü bana ilettiğin sözleri onlara ilettim, onlar da kabul ettiler. Senden çıkıp geldiğimi gerçekten anladılar, beni senin gönderdiğine iman ettiler. 9Onlar için istekte bulunuyorum. Dünya için değil, bana verdiğin kimseler için istekte bulunuyorum. Çünkü onlar senindir. 10Benim olan her şey senindir, seninkiler de benimdir. Ben onlarda yüceltildim. 11Ben artık dünyada değilim, ama onlar dünyadalar. Ben sana geliyorum. Kutsal Baba, onları bana verdiğin kendi adınla koru ki, bizim gibi bir olsunlar. 12Kendileriyle birlikte olduğum sürece, bana verdiğin kendi adınla onları esirgeyip korudum. Kutsal Yazı yerine gelsin diye, mahva giden adamdan başka içlerinden hiçbiri mahvolmadı. 13“İşte şimdi sana geliyorum. Sevincimin onlarda tamamlanması için bunları ben dünyadayken söylüyorum. 14Ben onlara senin sözünü ilettim, dünya ise onlardan nefret etti. Çünkü ben dünyadan olmadığım gibi, onlar da dünyadan değiller. 15Onları dünyadan uzaklaştırmanı değil, kötü olandan korumanı istiyorum. 16Ben dünyadan olmadığım gibi, onlar da dünyadan değiller. 17Onları gerçekle kutsal kıl. Senin sözün gerçektir. 18Sen beni dünyaya gönderdiğin gibi, ben de onları dünyaya gönderdim. 19Onlar da gerçekle kutsal kılınsınlar diye kendimi onların uğruna adıyorum.”

17:6 “senin adını açıkladım” İbranice adlar, sahiplerinin karakterlerini yansıtıyordu (krş. 17:11-12, 25-26; Mez.9:10). Bu ifade aynı zamanda teolojik olarak İsa’yı görmenin Tanrı’yı görmek demek olduğunu bildirmektedir (krş. Yu.1:18; 14:8-11; Kol.1:15; İbr.1:3).

“bana verdiğin insanlara” Bu söz, teolojik açıdan Tanrı’nın seçiminden söz etmektedir (krş. 17:2, 9, 24; 6:37, 39).

“senin sözüne uydular” İtaat çok önemlidir (krş. 8:51, 55; 14:23; 15:10, 20). Bu ifade, Eski Antlaşma’daki “kusursuzluk” kavramına benzer bir anlamda kullanılmıştır (krş. Nuh, Yar.6:9; İbrahim, Yar.17:1, İsrail, Yas.18:13; Eyüp, Eyü.1:1). Kusursuz itaati veya günahsızlığı değil, Tanrı’nın açıkladığı her şeyi işitmeyi ve yerine getirmeyi arzulayan bir yüreği ifade eder. Öğrencilerin İsa’ya olan imanlarından, İsa’da kalmalarından ve birbirlerini, İsa’nın onları sevdiği gibi sevmelerinden söz eder.

17:7 “Bana verdiğin her şeyin senden olduğunu” İsa, Baba’nın kendisine açıklamış olduklarını bildirmişti (krş. 17:8; 7:16; 12:48-49).

“şimdi biliyorlar” Bkz. 16:27’de yer alan Özel Başlık.

17:8 “onlar da kabul ettiler” İsa’nın Tanrı hakkındaki bildirisini kabul ettiler. Burada doğrudan bildirilmiş bir nesne yoktur. 1:12’de, kabul edilen İsa’nın kendisidir. Burada ise kabul edilen İsa’nın Tanrı hakkında duyurduğu bildiridir (krş. 17:4). Bu durum, Müjde’nin hem (1) bir kişi hem de (2) bir bildiri olduğunun altını çizmektedir.

“kabul ettiler ... iman ettiler” Bu gerçekler, İsa’nın tanrısal kökeninden ve bildirisinden söz eder (krş. 5:19; 6:68-69; 12:48-49; 16:30; 17:18-25).

17:9 “Onlar için istekte bulunuyorum” İsa Aracımız ve Savunucumuz’dur (krş. 1Yu.2:1). Baba da (16:26-27) tıpkı Ruh gibi (krş. Rom.8:26-27) bu sürece dahildir. Üçlübirlik’in üç kişisi de kurtuluş sürecinin tüm yönlerinde ve aşamalarında etkindir.

“Dünya” Grekçe *kosmos* sözcüğü bu bölümde on sekiz kez geçmektedir. İsa (1) dünyayla (krş. 17:5, 24) ve (2) imanlıların günaha düşmüş dünyayla ilişkileriyle ilgilenir (krş. 1:10; 17:6, 9-23). Yuhanna’nın yazılarında bu sözcük “düzen kurmuş olan ve Tanrı’dan bağımsız işleyen insan topluluğu” anlamına gelmektedir. Zaman zaman (1) üzerinde yaşadığımız gezegeni; (2) dünya üzerindeki tüm yaşamı veya (3) Tanrı’dan ayrı yaşamı da ifade eder.

17:10 “Benim olan her şey senindir, seninkiler de benimdir” Bu söz, Üçlübirlik’in birliğini açıklar (krş. 17:11, 21-23; 16:15).

“Ben onlarda yüceltildim” İsa’nın öğrencisinin yaşam biçimi, tıpkı İsa’nın Baba’ya verdiği gibi, İsa’ya yücelik vermek olmalıdır. Bu, ne kadar da müthiş bir sorumluluktur!

17:11 “Ben artık dünyada değilim” Burada, İsa’nın yakında gerçekleşecek göğe yükselişinden söz edilmektedir. Bu olay gerçekleştiğinde, İsa Baba’nın yanına geri dönecektir (krş. Elç.1:9-10).

“Kutsal Baba” “Kutsal” sıfatı Yeni Antlaşma’da Baba için Eski Antlaşma’da olduğu kadar sık kullanılmamıştır (krş. 1Pe.1:16; Va.4:8). Bu sıfat (*hagios*) çoğunlukla Ruh’tan söz ederken kullanılır. Aynı kökten gelen Grekçe sözcükler 17:17’de öğrenciler (*hagiasmos*), 17:19’da ise İsa için (*hagiazo*) kullanılmıştır.

Grekçe sözcüğün kökü “özel bir iş için tahsis edilmek” anlamına gelmektedir. Özel olarak Tanrı’nın kullanımına adanmış kişiler, yerler ve nesneler için kullanılmıştır. Tanrı’nın aşkın (her şeyden üstün) karakterini (İsrail’in Kutsalı) ve fiziksel, dünyasal, günahlı şeylerden farklılığını ifade eder. İsa kutsaldı. İsa’nın izleyicileri İsa’ya daha çok benzedikçe, O’nun “kutsallığını” yansıtırlar. İmanlılar Mesih’te oldukları için kutsaldırlar, ancak İsa için ve İsa gibi yaşadıkça daha da kutsallaşacaklardır.

“bizim gibi bir olsunlar” Burada, Üçlübirlik’te tek olan Tanrı’nın kendi

içindeki birliğinden söz edilmektedir (krş. 17:21-23). Bu aynı zamanda, Hıristiyanlar için müthiş bir buyruk ve sorumluluktur! Günümüzde, bu birlik eksiktir (krş. Ef.4:1-6). Önemli olan aynı olmak değil, birlik olmaktır.

17:12 "esirgeyip korudum" Bu iki fiil eşanlamlıdır. Bu ayetin odak noktası, İsa'nın sürekli esirgeyişidir (krş. 1Pe.1:3-9).

M. R. Vincent, *Word Studies in the New Testament*, Vol. 1 (*Yeni Antlaşma Sözcüklerinin İncelenmesi, Cilt 1*) adlı kitabında bu iki fiilin birbirinden ayrı olduğunu vurgular. İlk fiilin (*tereo*) saklamak, ikincisininse (*phulasso*) korumak anlamına geldiğini ifade eder (s.496).

"hiçbiri mahvolmadı" Bu gerçek, İsa'nın koruma gücünü gösterir (krş. 6:37, 39; 10:28-29).

İki farklı anlamda kullanılan bu sözcüğü (*Apollumi*) çevirmek güçtür. Gerhard Kittel, *Theological Dictionary of the New Testament* Vol. 1 (*Teolojik Yeni Antlaşma Sözlüğü, Cilt 1*) adlı eserinde "genel olarak, bu sözcüğün (2) ve (4) numaralı anlamlarının Sinoptik Müjdeler'de olduğu gibi bu dünyayla ilgili ifadelerin altında yattığını, (1) ve (3) numaralı anlamlarının ise Pavlus ve Yuhanna'nın yazılarında olduğu gibi gelecek dünyayla ilgili ifadelerin altında yattığını söyleyebiliriz" demiştir (s.394). Kittel'in bu sözcükle ilgili bildirdiği anlamlar şunlardır:

1. yok etmek veya öldürmek
2. kaybetmek veya israf etmek
3. mahvetmek
4. kaybolmak

Bu sözcük, kurtuluşa kavuşmamış insanların Tanrı'nın yargısından sonra yok olacaklarını öğreten yok oluş öğretisini açıklamak için kullanılmıştır. Bu öğretinin, Daniel 12:2'yle çeliştiği görülmektedir. Bu öğreti aynı zamanda, sözcüğün Sinoptik Müjdeler'de kullanıldığı anlamla Yuhanna ve Pavlus'un yazılarında kullanıldığı anlam arasındaki farkı da göz ardı etmektedir. Pavlus ve Yuhanna bu sözcüğü fiziksel yıkım anlamında değil, ruhsal kaybolmuşluk anlamında kullanır. Bkz. 10:10'da yer alan Özel Başlık.

"mahva giden adamdan" Bu söz, açıkça Yahuda İskariot'u ifade etmektedir. Aynı Grekçe ifade 2.Selanikliler 2:3'te "mahvolacak olan ... o adam" biçiminde çevrilmiştir (son zamanlarda ortaya çıkacak Mesih Karşıtı). Bu, "mahvolmak üzere belirlenen" anlamına gelen İbranice bir deyiştir.

ÖZEL BAŞLIK: *İMANDAN DÖNME (Aphistomi)*

Grekçe *aphistomi* sözcüğünün oldukça geniş bir anlam yelpazesi vardır. Ancak bizim için önemli olan sözcük için önceden belirlenmiş anlamlar değil, her zaman olduğu gibi, sözcüğün kullanıldığı bölümün bağlamıdır.

Aphistomi, uzaklık bildiren "*apo*" edatı ile "oturmak, durmak, yerleşmek" anlamlarına gelen "*histomi*" sözcüğünün birleşiminden meydana gelmiştir. Sözcüğün aşağıda ifade edilen kullanım biçimlerine dikkat ediniz:

1. Fiziksel olarak ayrılmak, uzaklaşmak
    a. Tapınaktan, Luk.2:36-37
    b. Bir evden, Mar.13:34
    c. Bir kişiden, Mar.12:12; 14:50; Elç.5:38
    d. Her şeyden, Mat.19:27, 29
2. Siyasi ayrılık, Elç.5:37
3. İlişkiyi kesmek, Elç.5:38; 15:38; 19:9; 22:29
4. Yasal olarak ayrılmak (boşanmak), Yas.24:1, 3 (LXX); Mat.5:31; 19:7; Mar.10:4; 1Ko.7:11
5. Borcunu kaldırmak, Mat.18:24
6. Terk etmek, ilgi göstermemek, Mat.4:20; 22:27; Yu.4:28; 16:32
7. Terk etmeyerek ilgi göstermek, Yu.8:29; 14:18
8. Bırakmak (müsaade etmek anlamında), Mat.13:30; 19:14; Mar.14:6; Luk.13:8

Sözcüğün, teolojik açıdan da geniş bir kullanım alanı bulunmaktadır:
1. iptal etmek, affetmek, günahın cezasından kurtarmak, Çık.32:32; Say.14:19; Eyü.42:10 (LXX); Mat.6:12, 14-15; Mar.11:25-26
2. günahtan kaçınmak, 2Ti.2:19
3. uzaklaşarak boş vermek, savsaklamak
    a. Kutsal Yasa'dan, Mat.23:23; Elç.21:21
    b. İmandan, Hez.20:8 (LXX); Luk.8:13; 2Se.2:3; 1Ti.4:1; İbr.2:13

Günümüzde imanlılar Yeni Antlaşma yazarlarının akıllarından bile geçirmedikleri birçok teolojik soru sormaktadırlar. Bu sorulardan biri, günümüzde oldukça yaygın olan imanı sadakatten ayırma eğilimiyle ilgilidir.

Kutsal Kitap'ta, Tanrı'nın halkı arasında yer alıp da başlarına felaket gelen kişilerle karşılaşırız.

1. Eski Antlaşma
    a. Korah, Say.16
    b. Eli'nin oğulları, 1Sa.2, 4
    c. Saul, 1Sa.11-31
    d. Sahte peygamberler:
        1) Yas.13:1-5; 18:19-22
        2) Yer.28
        3) Hez.13:1-7
    e. Sahte kadın peygamberler
        1) Hez.13:17
        2) Neh.6:14
    f. İsrail'in kötü önderleri
        1) Yer.5:30-31; 8:1-2; 23:1-4
        2) Hez.22:23-31
        3) Mik.3:5-12
2. Yeni Antlaşma
    a. Bu Grekçe sözcüğün İngilizce karşılığı *apostasize*'dir. Eski

Antlaşma ve Yeni Antlaşma, Mesih'in ikinci gelişinden önce kötü ve sahte öğretilerin yoğunlaşacağını bildirmektedir (krş. Mat.24:24; Mar.13:22; Elç.20:29, 30; 2Se.2:9-12; 2Ti.4:4). Grekçe sözcük, İsa'nın Luka 8:13'te aktarılan iyi toprak benzetmesindeki sözlerini anımsatmaktadır. Bu sahte öğretmenlerin Hıristiyan olmadıkları açık olmakla birlikte, Hıristiyanlar'ın arasından çıktıkları görülmektedir (krş. Elç.20:29-30; 1Yu.2:19). Bununla birlikte gerçek fakat olgunlaşmamış imanlıları ayartıp etkileri altına alabilmektedirler (krş. İbr.3:12).

Teolojik açıdan sorulması gereken, bu sahte öğretmenlerin iman etmiş olup olmadıklarıdır. Yerel kiliselerde sahte öğretmenler bulunduğundan, bu soruyu yanıtlamak güçtür (krş. 1Yu.2:18-19). Teolojik veya mezhepsel geleneklerimiz nedeniyle çoğu zaman bu soruyu belirli Kutsal Kitap ayetlerine hiç değinmeden yanıtlarız (bir ayeti bağlamı dışında ele alıp kişisel düşüncelerimize kanıt olarak kullanmak dışında).

b. Görünüşte iman
    1) Yahuda İskariot, Yu.17:12
    2) Büyücü Simun, Elç.8
    3) Mat.7:21-23'te söz edilenler
    4) Mat.13'te söz edilenler
    5) İskender ve Himeneos, 1Ti.1:19-20
    6) Himeneos ve Filitos, 2Ti.2:16-18
    7) Dimas, 2Ti.4:10
    8) Sahte öğretmenler, 2Pe.2:19-20; Yah.12-19
    9) Mesih karşıtları, 1Yu.2:18-19

c. Meyvesiz İman
    1) Mat.7
    2) 1Ko.3:10-15
    3) 2Pe.1:8-11

Etkisinde olduğumuz sistematik teoloji (Kalvinizm, Arminianizm vb.) bizi belirlenmiş bir tepki vermeye yönlendirdiğinden, bu ayetleri nadiren düşünürüz. Bu konuyu ele aldığım için benim hakkımda lütfen peşin hüküm vermeyin. Benim ilgilendiğim, doğru yorumbilimsel süreçtir. Kutsal Kitap'ın bize konuşmasına izin vermeli ve Kutsal Kitap'ı belirli bir teoloji kalıbına oturtmaya çalışmamalıyız. Etkisinde olduğumuz teoloji Kutsal Kitap'tan değil de mezhepsel, kültürel veya ilişkisel (ebeveyn, arkadaş, kilise önderi) kökenden kaynaklandığı için, bunu yapmak çoğu zaman sancılı ve sarsıcı olmaktadır. Tanrı'nın halkındanmış gibi görünen bazıları, aslında Tanrı'nın halkına ait değildirler (örn. Rom.9:6).

"Kutsal Yazı yerine gelsin diye" Mezmur 41:9. Yuhanna 13:18; 6:70-71 ayetlerinde de alıntılanmıştır.

17:13 "Sevincimin onlarda tamamlanması için" Bu ne kadar da harika bir vaattir (krş. 15:11; 16:24). Yuhanna bu ifadeyi daha sonra tekrar kullanır (krş. 1Yu.1:4; 2Yu.12).

17:14 "Ben onlara senin sözünü ilettim" Burada kullanılan "söz" sözcüğünün Grekçesi *logos*'tur. Sözcüğün Grekçe eşanlamlısı olan *rhema*, 17:8'de kullanılmıştır. Bu ayet Tanrı'nın İsa'nın kişiliği, öğretileri ve örneği aracılığıyla kendisini vahyettiğini doğrular. İsa Söz'ü iletmiştir ve kendisi Söz'dür. Söz hem kişiseldir hem de idrake dayalıdır. Bizler iman ettiğimizde Müjde'nin hem kişiliğini kabul etmiş hem de bildirisine inanmış oluruz.

"dünya ise ... nefret etti" Dünya tarafından reddedilmek, Mesih tarafından kabul edilmenin bir belirtisidir (krş. Yu.15:18-20).

"çünkü ... onlar da dünyadan değiller" İmanlılar bu dünyada yaşasalar da, bu dünyaya ait değildirler (krş. 17:16; 1Yu.2:15-17).

"ben dünyadan olmadığım gibi" "Dünya" ifadesi, insanların ve meleklerin Tanrı'ya başkaldırdığı bu günaha düşmüş çağdan söz etmektedir (krş. 8:23).

17:15 "Onları dünyadan uzaklaştırmanı değil" Hıristiyanlar'ın, dünyada bir görevleri vardır (krş. 17:18; Mat.28:19-20; Elç.1:8). Onlar için eve gitme zamanı daha gelmemiştir!

17:17 "kutsal kıl" İmanlılar Mesih gibi olmaya çağrılmaktadır (krş. 17:19; Rom.8:24; Gal.4:19; 1Se.5:23). Bu, yalnızca hem yaşayan sözü (İsa, krş. 10:36) hem de yazılı sözü (Kutsal Kitap, krş. 15:3), yani gerçeği bilmekle mümkün olabilir.

"gerçekle ... senin sözün gerçektir" Gerçek sözcüğü, İsa'nın Tanrı hakkındaki bildirisinden söz etmektedir (krş. 8:31-32). İsa Tanrı'nın hem bildirisi (*Logos*, krş. 1:1, 14) hem de gerçeği (krş. 14:6) olarak adlandırılmıştır. Kutsal Ruh'tan birçok kez Gerçeğin Ruhu adıyla söz edilmiştir (krş. 14:17; 15:26; 16:13). İmanlıların hem gerçekle (krş. 17:19) hem Kutsal Ruh'la (krş. 1Pe.1:2) kutsal kılındıklarına dikkat ediniz. Grekçe "gerçek" sözcüğünün kökü hakkında daha ayrıntılı bilgi için, bkz. 6:55'te ve 17:3'te yer alan Özel Başlık.

17:18 "Sen beni dünyaya gönderdiğin gibi" İsa'nın ölüme bile razı olacak biçimde itaat ve hizmetle nitelenen yaşamı (2Ko.5:14-15; Gal.2:20; 1Yu.3:16), izleyicileri için örnek teşkil eder (krş. 17:19). İsa, tıpkı kendisinin gönderildiği gibi, Yuhanna 20:21'de kendisini izleyenleri özel bir görevle günahlı dünyaya gönderecektir. İsa'nın izleyicileri kendilerini dünyadan tecrit etmemeli, aksine dünyayla ilgilenmelidirler. Bkz. 5:24'te yer alan Özel Başlık: *Göndermek (Apostello)*.

17:19 "kendimi ... adıyorum" Ayetin bağlamı dikkate alındığında, bu ifadenin çarmıha gerilmekten söz ettiği anlaşılmaktadır.

"Onlar da gerçekle kutsal kılınsınlar diye" Bu söz, Grekçe dilbilgisi

kurallarına göre sonuçları halihazırda gerçekleşmiş ve hâlâ yürürlükte olan bir olayı ifade etmektedir. Bununla birlikte, (1) Mesih'in yakında gerçekleştireceği çarmıha gerilme, ölümden dirilme ve göğe yükselme görevlerine veya (2) öğrencilerin İsa'ya ve öğretilerine karşılık olarak sergileyecekleri tövbekâr ve sürekli imana bağlı bir koşul unsuru söz konusudur. Bkz. 6:55'te yer alan Özel Başlık ve 17:3'te yer alan Özel Başlık.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 17:20-24

20-21"Yalnız onlar için değil, onların sözüyle bana iman edenler için de istekte bulunuyorum, hepsi bir olsunlar. Baba, senin bende olduğun ve benim sende olduğum gibi, onlar da bizde olsunlar. Dünya da beni senin gönderdiğine iman etsin. 22Bana verdiğin yüceliği onlara verdim. Öyle ki, bizim bir olduğumuz gibi bir olsunlar. 23Ben onlarda, sen bende olmak üzere tam bir birlik içinde bulunsunlar ki, dünya beni senin gönderdiğini, beni sevdiğin gibi onları da sevdiğini anlasın. 24Baba, bana verdiklerinin de bulunduğum yerde benimle birlikte olmalarını ve benim yüceliğimi, bana verdiğin yüceliği görmelerini istiyorum. Çünkü dünyanın kuruluşundan önce sen beni sevdin."

17:20-21 "bana iman edenler için de" Burada daha sonra iman edecek tüm imanlılardan ve hatta 10:16'da Yahudi olmayan uluslardan söz edilmektedir. Bkz. 2:23'te yer alan Özel Başlık.

"onların sözüyle" Burada kullanılan "söz" sözcüğünün Grekçesi *logos*'tur. Sözcüğün 17:14'teki kullanım biçimi ve 17:8'de yer alan eşanlamlısı (*rhema*) düşünüldüğünde, bu ayette öğrencilerin İsa'nın açıklayıcı bildirisini iletmelerinden söz edildiği anlaşılmaktadır (yani, sözlü ve yazılı).

"hepsi bir olsunlar" Bu birlik, Üçlübirlik'in birliğinden başka bir şey değildir (krş. 17:11, 22-23; Ef.4:1-6). İsa'nın izleyicileri, İsa'nın bu öğretisini yerine getirmemişlerdir.

"Dünya da beni senin gönderdiğine iman etsin" Birliğin amacı, Müjde'nin tüm dünyaya duyurulmasıdır. 23. ayet neredeyse aynı yapıya ve vurguya sahiptir.

İsa'nın duasında bir tezat varmış gibi görünmektedir. Dünya için dua etmez (krş. 17:9), ancak Tanrı dünyayı sevdiği için, izleyicilerini zulme uğramalarına neden olacak bildirisini iletmek üzere dünyaya gönderir (krş. 17:21, 23; 3:16). Tanrı tüm dünyanın kendisine iman etmesini ister (krş. 1Ti.2:4; Tit.2:11; 2Pe.3:9). Tanrı kendi suretinde ve benzerliğinde yarattığı her canlıyı sever. İsa bütün dünyanın günahlarını ödemek için ölmüştür. Bkz. 5:24'te yer alan Özel Başlık: *Göndermek (Apostello)*.

17:22 "Bana verdiğin yüceliği onlara verdim" Buradaki yücelik sözü, vahiysel bildiriden söz ediyor olmalıdır. A. T. Robertson *Word Pictures in the New Testament* Vol. V (*Yeni Antlaşma'daki Tasvirler, Cilt. V*) adlı eserinde,

“17:24 ayetinde bahsedilen, Sonsuz Söz’ün yüceliği değil, beden almış Tanrı Sözü’nün yüceliğidir (krş. 1:14 ve 2:11)” demiştir (s.280). Bkz. 1:14’te yer alan “yücelik” ile ilgili not.

17:23 “tam bir birlik içinde bulunsunlar ki” Bu, tıpkı 19. ayetteki gibi bir koşul cümlesidir ve (1) Mesih’in yakında gerçekleştireceği işe veya (2) öğrencilerin imanlarının sürekliliğine bağlı bir koşul unsuru söz konusudur. Cümlecik, öğrencilerin İsa’nın aracılığıyla şimdiden birliğe kavuştuklarını ve bu birliğin devam edeceğini ifade etmektedir. Birliğin amacı Müjde’nin tüm dünyaya duyurulmasıdır.

“beni sevdiğin gibi onları da sevdiğini” Bu bir vaattir (krş. 16:27 ve 14:21, 23), ancak bir koşula bağlıdır. Tanrı insanlarla olan ilişkisini antlaşmalar aracılığıyla düzenler (“eğer ... o zaman”).

17:24 “bulunduğum yerde benimle birlikte olmalarını” İsa, izleyicileri için yer hazırlamak üzere yüceliğine geri dönüyordu (krş. 14:1-3). Bu dünya İsa’nın gerçek evi olmadığı gibi, bizim de gerçek evimiz değildir! Dünya O’nun tarafından yaratılmıştır ve eski yüceliğine kavuşacaktır.

“bana verdiğin yüceliği görmelerini” Bu ayetteki “yücelik” sözcüğünün 17:22’dekiyle aynı anlama gelmediği açıktır. Burada, öncesizlikten beri var olan İsa’nın ilahi görkemi ifade edilir.

“dünyanın kuruluşundan önce” Tanrı, yaratılışın öncesinden beri kurtuluş tasarısında etkindir. Bu ifade Yeni Antlaşma’da birkaç kere kullanılmıştır (krş. Mat.25:34; Luk.11:50; Ef.1:4; İbr.4:3; 9:26; 1Pe.1:20; Va.13:8; 17:8).

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 17:25-26

25 Adil Baba, dünya seni tanımıyor, ama ben seni tanıyorum. Bunlar da beni senin gönderdiğini biliyorlar. 26 Bana beslediğin sevgi onlarda olsun, ben de onlarda olayım diye senin adını onlara bildirdim ve bildirmeye devam edeceğim.”

17:25 “Adil Baba” Bu ifade, 17:11’deki “Kutsal Baba” ile benzerdir. “Ölçü kamışı” anlamına gelen İbranice sözcükten türetilmiştir. Tanrı, yargının ölçütüdür.

“dünya seni tanımıyor” Dünya, yani kendine ait bir düzen kurmuş olan ve Tanrı’dan bağımsız işleyen insan topluluğu ne Tanrı’yı (krş. 17:25) ne de Oğlu’nu (krş. 1:10) tanır; kötü ve günahkârdır (krş. 3:19-20; 7:7).

“ama ben seni tanıyorum” İsa, Tanrı hakkındaki en üstün ve en saf bilgi kaynağıdır (krş. 1:18; 3:11).

17:26 “senin adını onlara bildirdim” Burada, İsa’nın Baba’nın karakterini ve

insanlığın kurtuluşu için olan tasarısını açıklamasından söz edilir (krş. 17:6, 11, 12). "Tanımak", "bilmek" ve "bildirmek" sözcükleri 17:25-26'da beş kez yer alır.

"ve bildirmeye devam edeceğim" Burada, (1) İsa'nın öğretilerini açıklayan Kutsal Ruh aracılığıyla bildirmeye devam ettiği vahiyden veya (2) yakında gerçekleşecek ve insanlığa kurtuluş sağlayacak olaylardan (İsa'nın yeryüzündeki son haftası) söz edilmektedir. Bölümün bağlamı dikkate alındığında, (1). olasılık daha muhtemel görünmektedir. Hem bir kişi (İsa) hem de bir bildiri (Müjde) olan kurtuluş, insanların hem karar vermesini hem de yaşamlarını bu karar doğrultusunda düzenlemelerini gerektirir. Yani, başlangıçta söz konusu olan imanın sürdürülmesi gerekmektedir. "Bilmek" sözcüğü İbranice'de yakın ve kişisel bir ilişki kurmayı, Grekçe'de ise bilincine varmayı ifade eder. Buradaki "bildirmek" sözcüğü her iki anlamı da içermektedir.

TARTIŞMA SORULARI

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Aşağıda yer alan tartışma soruları, Yuhanna Müjdesi'nin bu bölümünün ana konularını düşünmenize yardımcı olmak amacıyla verilmiştir. Soruların amacı kesin bir yanıt bulmanızı sağlamak değil, sizi düşündürmektir.

1. Dua teolojik açıdan neden bu kadar önemlidir?
2. Yahuda İskariot bir imanlı mıydı? Tanrı'nın lütfunu sonradan mı yitirdi?
3. İmanlıların birliğinin amacı nedir?
4. İsa'nın öncesizlikten beri var olduğu gerçeği neden bu kadar önemlidir?
5. Aşağıdaki sözcüklerin anlamlarını bağlam çerçevesinde açıklayınız:
    a. "yüceltildi"
    b. "vermek"
    c. "bilmek"
    d. "gönderildi"
    e. "ad"
    f. "dünya"

YUHANNA 18

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ'NİN PARAGRAF BAŞLIKLARI

Başlık	Ayet
İsa Tutuklanıyor	18:1-14
Petrus'un İlk İnkârı	18:15-18
Başkâhinin Soruşturması	18:19-24
Petrus'un İkinci ve Üçüncü İnkârı	18:25-27
İsa, Vali Pilatus'un Önünde	18:28-40

OKUMA DÖNGÜSÜ 3 (bkz. s.vii)

YAZARIN NİYETİNİ PARAGRAF SEVİYESİNDE KAVRAMA

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Tüm bölümü bir oturuşta okuyunuz. Konuları belirleyiniz. Konulara göre yaptığınız bölümlendirmeyi Çağdaş Çeviri'nin bölümlendirmesiyle karşılaştırınız. Paragraf başlıkları Tanrı tarafından esinlenmiş olmamakla birlikte, yazarın niyetini kavrayabilmek için kilit rol oynamaktadır. Bu niyeti kavramak da, yorumlamanın can alıcı noktasıdır. Her paragrafın yalnızca tek bir konusu bulunmaktadır.

1. Birinci paragraf

2. İkinci paragraf

3. Üçüncü paragraf

4. vb.

1-40. AYETLER HAKKINDA BAĞLAMA İLİŞKİN BİLGİLER

A. Yuhanna İsa'nın Getsemani Bahçesi'nde geçirdiği acı dolu zamanı kaydetmez. Bunun nedeni, İsa'nın her koşulda yönetimi elinde tutan etkin karakterini vurgulamak istemesidir. İsa, yaşamını kendisi feda etmiştir (krş. 10:11, 15-18).

B. Bu bölümde anlatılan olayların sırası, Sinoptik Müjdeler'dekinden farklıdır. Bu farklılığın nedeni (1) görgü tanıklarının kayıtlarına veya

(2) yazarın gözettiği teolojik amaçlara bağlanabilir. Müjdeleri kaleme alan Tanrı tarafından esinlenmiş yazarların, İsa'nın yaşamındaki olayları ve İsa'nın sözlerini uyarlama, seçme ve düzenleme yetkisine sahip oldukları anlaşılmaktadır.

C. Bu bölüme ilişkin yararlı bir başvuru kaynağı da, A. N. Sherwin White'ın *Roman Society and Roman Law in the NT* (*Yeni Antlaşma Döneminde Roma Toplumu ve Hukuku*) adlı kitabıdır.

SÖZCÜK VE İFADE ÇALIŞMASI

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 18:1-11

1İsa bu sözleri söyledikten sonra öğrencileriyle birlikte dışarı çıkıp Kidron Vadisi'nin ötesine geçti. Orada bir bahçe vardı. İsa'yla öğrencileri bu bahçeye girdiler. 2O'na ihanet eden Yahuda da burayı biliyordu. Çünkü İsa, öğrencileriyle orada sık sık buluşurdu. 3Böylece Yahuda yanına bir bölük askerle başkâhinlerin ve Ferisiler'in gönderdiği görevlileri alarak oraya geldi. Onların ellerinde fenerler, meşaleler ve silahlar vardı. 4İsa, başına geleceklerin hepsini biliyordu. Öne çıkıp onlara, "Kimi arıyorsunuz?" diye sordu. 5"Nasıralı İsa'yı" diye karşılık verdiler. İsa onlara, "Benim" dedi. O'na ihanet eden Yahuda da onlarla birlikte duruyordu. 6İsa, "Benim" deyince gerileyip yere düştüler. 7Bunun üzerine İsa onlara yine, "Kimi arıyorsunuz?" diye sordu. "Nasıralı İsa'yı" dediler. 8İsa, "Size söyledim, benim" dedi. "Eğer beni arıyorsanız, bunları bırakın gitsinler." 9Kendisinin daha önce söylediği, "Senin bana verdiklerinden hiçbirini yitirmedim" şeklindeki sözü yerine gelsin diye böyle konuştu. 10Simun Petrus yanında taşıdığı kılıcı çekti, başkâhinin Malkus adındaki kölesine vurup sağ kulağını kopardı. 11İsa Petrus'a, "Kılıcını kınına koy! Baba'nın bana verdiği kâseden içmeyeyim mi?" dedi.

18:1 "Kidron Vadisi" Vadi sözcüğü, "dağ geçidi" veya "sadece kış mevsiminde akan akarsu" anlamına gelir. "Kidron"un anlamı ise (1) "*Sedir ağaçlı*" veya (2) *siyah*tır. Burası, yazın tamamen kurak, ancak kışın sulak bir yerdi. Sunulan kurbanların kanları buraya akıtılırdı. Sözcüğün "siyah" anlamına gelmesinin nedeni bu olabilir. Kidron Vadisi, Moriya Dağı ile Zeytin Dağı arasında bulunuyordu (krş. 2Sa.15:23; 2Kr.23:4, 6, 12; 2Ta.15:16; 29:16; 30:14; Yer.31:40).

"bir bahçe" Bu bölümde İsa'nın Getsemani Bahçesi'nde geçirdiği acı dolu zaman anlatılmamakla birlikte, İsa'nın tutuklandığı yerin bir bahçe olduğu aktarılır. Burası, İsa'nın en sevdiği dinlenme yeriydi (krş. 18:2; Luk.22:39). İsa'nın yeryüzündeki yaşamının son haftası boyunca burada uyuduğu anlaşılmaktadır (krş. Luk.21:37).

Gübre murdar sayıldığı için Yeruşalim'de bahçe kurulmasına izin verilmiyordu. Birçok varlıklı kişinin Zeytin Dağı'nda bağları, fidanlıkları ve meyve bahçeleri vardı.

“Yahuda” Yahuda İskariot ve niyeti hakkında birçok farklı görüş ileri sürülmüştür. Yuhanna Yahuda’dan birçok kez söz eder ve kınar (krş. 6:71; 12:4; 13:2, 26, 39; 18:2-5), Yahuda’yı açgözlü ve kötü niyetli biri olarak tasvir eder

Bu noktada asıl önemli olan, mutlak yetkili Tanrı ve özgür insan iradesine ilişkin teolojik tartışmadır. Tanrı veya İsa, Yahuda’yı yönlendirmiş midir? Eğer Şeytan tarafından yönetildiyse veya Tanrı, İsa’ya ihanet edeceğini önceden belirlediyse ve buna neden olduysa, Yahuda, ihanetinden ötürü sorumlu tutulabilir mi? Kutsal Kitap bu sorulara doğrudan yanıt vermez. Tanrı, tarihi yönetir; gelecekte meydana gelecek olayları bilir, fakat insanlar seçimlerinden ve eylemlerinden kendileri sorumludurlar. Tanrı adildir, insanları sömürmez.

William Klassen, 1996 yılında yayımlanan *Judas Betrayer or Friend of Jesus?(Yahuda, Hain mi yoksa İsa’nın Dostu mu?,* Fortress Press*)* adlı kitabında Yahuda’yı savunmaya çalışır. Her ne kadar Yuhanna’nın Yahuda hakkındaki tanıklığını önemsemediği için savunduğu düşüncelere katılmasam da, bu yine de ilginç ve düşündürücü bir kitaptır.

18:3 “bir bölük askerle” Burada, tapınağın yanındaki Antonia Kalesi’nde mevzilenen ve yaklaşık 600 askerden oluşan, tümenin onda biri büyüklüğündeki Roma askeri birliğinden söz edilmektedir (krş. Elç.21:31, 33). Bu büyüklükteki bir bölüğün çağrılmış olması olanak dışıdır. Romalılar bayram dönemlerinde Yeruşalim’de çıkabilecek ayaklanmalara karşı hazırlıklıydı. Deniz kenarındaki Sezariye’den takviye birlikler getirerek tedbir almış olmalılardı. Yahudiler İsa’nın çarmıha gerilmesini istediklerinden, İsa’nın yargılanmasına Romalılar da katılmışlardır. Genellikle birkaç gün süren böyle bir mahkeme, ancak Roma hükümetinin izni ve işbirliği dahilinde yapılabilirdi.

“başkâhinlerin ve Ferisiler’in gönderdiği görevlileri” Levililer’den oluşan tapınak muhafızları Roma bölüğüne eşlik ediyordu. Daha önce İsa’yı tutuklamayı başaramamışlardı (krş. 7:32, 45).

18:3 “silahlar” Roma askerleri kılıç (krş. 6:64; 13:1, 11), tapınak muhafızları ise sopa taşıyorlardı (krş. Mat.26:43; Mar.14:43; Luk.22:52).

18:4 “İsa, başına geleceklerin hepsini biliyordu” Bu, İsa’nın tutuklanacağını, yargılanacağını ve çarmıha gerileceğini bildiğini ve tüm bu olayların denetimini elinde tuttuğunu vurgulayan güçlü bir ifadedir (krş. 10:11, 15-18). İsa’nın çarmıha gerilmesi rastlantısal bir olay değildir (krş. Mar.10:45; Elç.2:23; 3:18; 14:29).

18:5 “Nasıralı İsa’yı” “Nasıralı” adının kökeni hakkında çeşitli görüşler ileri sürülmektedir. (1) Nasrani (Elç.24:5); (2) Nezir (Rab’be adanmış kişi, krş. Say.6) veya (3) Nasıra’dan gelen kişi anlamlarına gelmesi mümkündür. Yeni Antlaşma’daki kullanımı (krş. Mat.2:23), (3). olasılığı onaylamaktadır. Bazı uzmanlar, İbranice’deki *nzr* sessiz harflerini Mesih’e ilişkin kullanılan “Dal” adıyla bağdaştırmışlardır (*nezer*, krş. Yşa.11:1; 14:19; 60:21).

“Benim” Buradaki “Benim” ifadesinin tam karşılığı, Yahudiler’in Tanrı’nın antlaşma adı olan YHVH adıyla bağdaştırdıkları İbranice “olmak” fiilidir (bkz. 6:20’de yer alan Özel Başlık; krş. Çık.3:14 ve Yşa.41:4). İsa buradaki şaşırtıcı tanrılık iddiasını 4:26; 8:24, 28, 58 ve 13:19 ayetlerindeki aynı yalın üslupla yapmıştır (*ego eimi*). Bu ifade, vurgulanmak amacıyla üç kez yinelenmiştir (krş. 18:6, 8).

18:6 “gerileyip yere düştüler” Bu ifade Yuhanna’nın, İsa’nın etkin karakterini ve varlığını vurgulama yöntemlerinden biridir. Saygı (birinin önünde yere eğilmek) değil, korku ifade eder.

18:7 “Bunun üzerine İsa onlara yine ... sordu” İsa bu soruyu muhtemelen görevlilerin dikkatini öğrencilerden uzaklaştırıp kendi üzerine çekmek için sormuştu. Bu olasılık bir sonraki (a.8) ayetin içeriğiyle uyum göstermektedir.

18:8 “bunları bırakın gitsinler” Bu, Zekeriya 13:7’den alıntılanan bir peygamberlik sözüdür (krş. Mat.26:31; Yu.16:32).

18:9 “Kendisinin ... söylediği ... sözü yerine gelsin diye” Burada, 16:32’den söz ediliyor gibi görünmektedir, ancak alıntılanan söz 17:12’dendir.

18:10 “Simun Petrus yanında taşıdığı kılıcı çekti, başkâhinin ... kölesine vurup sağ kulağını kopardı” Petrus’un asıl hedefi kölenin kulağı değil, başıydı! Bu olay, Petrus’un İsa’nın yerine ölmeye ne kadar istekli olduğunu göstermektedir. Petrus’un bu hareketi, İsa’nın Luka 22:36-38’deki sözünü yanlış anlamasından kaynaklanmış olabilir. Luka 22:51, İsa’nın kölenin kulağını bir dokunuşuyla iyileştirdiğini bildirir.

“Malkus adındaki” Bu söz, olayın bir görgü tanığı tarafından anlatıldığını gösterir.

18:11 “kâseden” Bu mecaz Eski Antlaşma’da kişinin kaderinin (genellikle olumsuz anlamda) bir simgesi olarak kullanılırdı (krş. Mez.11:6; 60:3; 75:8; Yşa.51:17, 22; Yer.25:15-16, 27-28).

İsa’nın soruları, yapıları itibarıyla “evet” yanıtını gerektirmektedir. Petrus bir kez daha, yapılacak en iyi şeyin ne olduğunu bilen kişiye (İsa’ya) karşı çıkmaktadır (krş. Mat.16:22; Yu.13:8).

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 18:12-14

12 Bunun üzerine komutanla buyruğundaki asker bölüğü ve Yahudi görevliler İsa’yı tutup bağladılar. 13 O’nu önce, o yıl başkâhin olan Kayafa’nın kayınbabası Hanan’a götürdüler. 14 Halkın uğruna bir tek adamın ölmesinin daha uygun olacağını Yahudi yetkililere telkin eden Kayafa idi.

18:12 “İsa’yı tutup bağladılar” İsa’yı bağlamaları, O’ndan özellikle

korktukları anlamına gelmez. Her zamanki yöntemi uyguluyor olmalıydılar (krş. 18:24).

18:13 "O'nu önce ... Hanan'a götürdüler" Hanan ve Kayafa huzurunda gerçekleştirilen bu mahkemelerin hangi sırayla gerçekleştiği konusunda farklı görüşler bulunmaktadır. 24. ayet Yuhanna Müjdesi'ne eklenmiş bir dipnot gibi görünmekle birlikte, Sinoptik Müjdeler'in İsa'nın yargılanmasının anlatıldığı bölümlerinin ayrılmaz bir parçasıdır (krş. Mat.26:57; Mar.14:53).

Eski Antlaşma'da başkâhinlik ömür boyu ve yalnızca Harun'un soyundan gelenler tarafından yürütülen bir görevdi. Ancak Romalılar, bu görevi Levili bir aile tarafından satın alınmış siyasi bir çıkara dönüştürdüler. Tapınağın Kadınlar Avlusu'ndaki ticaret tezgahlarını başkâhin işletiyor ve yönetiyordu. İsa'nın satıcıları tapınaktan kovması, bu aileyi kızdırmıştı.

Tarihçi Flavius Josephus'a göre İ.S. 6-14 yılları arasında başkâhin Hanan'dı. Hanan, Suriye valisi Kirinyus tarafından göreve atandı ve daha sonra da Valerius Gratus tarafından görevden alındı. Kendisinden sonra yerine akrabaları (5 oğlu ve 1 torunu) geçti. Hanan'ın damadı olan Kayafa (İ.S. 18-36, krş. Yu.18:13), Hanan'ın yerine geçen ilk kişidir. Başkâhin Kayafa olmasına rağmen, bu makamın arkasındaki asıl güç sahibi kişi Hanan'dı. Yuhanna, İsa'nın ilk olarak Hanan'a götürüldüğünü kaydeder (krş. 18:13, 19-22).

18:14 "Kayafa" Yuhanna'nın Kayafa'ya olan asıl ilgisinin nedeni, Kayafa'nın bilmeden de olsa İsa'nın öleceğini önceden bildirmesidir (krş. 11:50). Kayafa, Hanan'ın damadı ve İ.S. 18-36 yılları arasında görev yapan başkâhindi (bkz. 11:49'a ait not).

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 18:15-18

15 Simun Petrus'la başka bir öğrenci İsa'nın ardından gidiyorlardı. O öğrenci başkâhinin tanıdığı olduğu için İsa'yla birlikte başkâhinin avlusuna girdi. 16 Petrus ise dışarıda, kapının yanında duruyordu. Başkâhinin tanıdığı öğrenci dışarı çıkıp kapıcı kızla konuştu ve Petrus'u içeri getirdi. 17 Kapıcı kız Petrus'a, "Sen de bu adamın öğrencilerinden değil misin?" diye sordu. Petrus, "Hayır, değilim" dedi. 18 Hava soğuk olduğu için köleler ve nöbetçiler yaktıkları kömür ateşinin çevresinde durmuş ısınıyorlardı. Petrus da onlarla birlikte ayakta ısınıyordu.

18:15 "Simun Petrus'la başka bir öğrenci İsa'nın ardından gidiyorlardı" Petrus dışındaki diğer öğrencinin kim olduğu konusunda farklı görüşler mevcuttur: (1) Geleneksel inanışa göre bu kişi Elçi Yuhanna'dır. 20:2-4 ve 8 ayetlerinde Yuhanna için benzer bir ifade kullanılmıştır. Bundan başka, diğer bir olası bağlantı, Meryem'in kardeşlerinden biri olma ihtimali olan Yuhanna'nın annesinden söz eden Yuhanna 19:25'tir. Bu da, Yuhanna'nın Levi soyundan gelen bir kâhin olabileceği anlamına gelmektedir (krş. Polikarp'ın tanıklığı). (2) Burada, tıpkı Nikodim veya Aramatyalı Yusuf gibi başkâhin ve ailesiyle ilişkisi bulunan bir imanlıdan isim vermeden söz edilmiş olabilir (krş. 18:15-16).

“O öğrenci başkâhinin tanıdığı olduğu için” Buradaki “tanıdık” sözcüğünün yakın bir arkadaşlık ilişkisini ifade ettiği anlaşılmaktadır (krş. Luk.2:44 ve 23:49). Bu durum, bu öğrencinin ailesinin Yeruşalim’e düzenli olarak balık getirmesini gerektiren balıkçılık mesleğiyle bağlantılı olabilir.

18:17 “Kapıcı kız Petrus’a, ‘Sen de bu adamın öğrencilerinden değil misin?’ diye sordu.” Yapısı itibarıyla 18:25’tekine benzeyen bu soru, “hayır” yanıtını gerektirmektedir. Bu ifade, kapıcı kızın İsa’nın adını anmayarak O’nu ne kadar hor gördüğünü gösterir. Bu soruyu (1) Petrus’un Yuhanna’yla olan ilişkisi veya (2) sahip olduğu Celileli aksanı yüzünden sormuş olmalıdır.

“değilim” Petrus İsa için ölmeye hazır olabilirdi, ancak bir kölenin sorduğu soruyu doğru yanıtlamaya hazır değildi! Sinoptik Müjdeler’de Petrus’un üç inkârı art arda kaydedilirken, Yuhanna’da İsa’nın Hanan tarafından sorgulanması ile bölünmüştür (krş. 18:24).

18:18 Bu olay, ayrıntılar tasvir edilerek canlı bir biçimde aktarılır.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 18:19-24

[19]Başkâhin İsa’ya, öğrencileri ve öğretisiyle ilgili sorular sordu. [20]İsa onu şöyle yanıtladı: “Ben söylediklerimi dünyaya açıkça söyledim. Her zaman bütün Yahudiler’in toplandıkları havralarda ve tapınakta öğrettim. Gizli hiçbir şey söylemedim. [21]Beni neden sorguya çekiyorsun? Konuştuklarımı işitenlerden sor. Onlar ne söylediğimi biliyorlar.” [22]İsa bunları söyleyince, yanında duran görevlilerden biri, “Başkâhine nasıl böyle karşılık verirsin?” diyerek O’na bir tokat attı. [23]İsa ona, “Eğer yanlış bir şey söyledimse, yanlışımı göster!” diye yanıtladı. “Ama söylediklerim doğruysa, niçin bana vuruyorsun?” [24]Bunun üzerine Hanan, O’nu bağlı olarak başkâhin Kayafa’ya gönderdi.

18:19 “Başkâhin İsa’ya, öğrencileri ve öğretisiyle ilgili sorular sordu” Burada sözü edilen başkâhin Kayafa değil, Hanan’dır. Bu makamın ardındaki asıl güç sahibi kişi, İ.S. 6’dan 15’e dek görev yapan Hanan’dı. Hanan’ın yerine önce damadı Kayafa, daha sonra da sırasıyla beş oğlu ve torunu geçti. Tapınak bölgesindeki ticaret hakkını elinde bulunduran Hanan, muhtemelen daha önce satıcıları tapınaktan iki kez kovan İsa’yı sorgulamaya can atıyordu. Hanan’ın, İsa’nın öğretilerinin yanı sıra öğrencileriyle de ilgilenmesi ilginçtir.

18:20 İsa’nın öğretilerini açıkça bildirdiği kesinlikle doğrudur. Bununla birlikte, öğretilerinin birçoğunu halka benzetmeler kullanarak anlatmıştır (krş. Mar.4:10-12). Asıl mesele, İsa’nın dinleyicilerinin içinde bulundukları ruhsal körlüktü.

18:21 “Beni neden sorguya çekiyorsun?” İsa 18:20’de, insanlara öğretme hizmetinin herkese açık olduğunu belirtmiştir. İsa, Hanan’a sorularının Yahudi Yasası’na aykırı olduğunu gösteriyordu.

18:22 "İsa bunları söyleyince, yanında duran görevlilerden biri ... O'na bir tokat attı" Bu ayetteki "tokat atmak" ifadesi "sopayla vurmak" anlamına da gelebilir. Ayette, Yeşaya 50:6'dan alıntı yapılmıştır. İsa eğer yanlış bir şey yaptıysa, kendisine suçunu açıklamaları gerektiğini bildiriyor, ama suç işlemediyse, neden dövüldüğünü soruyordu.

18:23 İsa, kanıt göstermesi için Hanan'a meydan okuyordu.

18:24 Sinoptik Müjdeler'de, İsa'nın yargılanması bunun tam tersi bir sırayla anlatılır.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 18:25-27

[25]Simun Petrus hâlâ ateşin yanında durmuş ısınıyordu. O'na, "Sen de O'nun öğrencilerinden değil misin?" dediler. "Hayır, değilim" diyerek inkâr etti. [26]Başkâhinin kölelerinden biri, Petrus'un, kulağını kestiği adamın akrabasıydı. Bu köle Petrus'a, "Bahçede, seni O'nunla birlikte görmedim mi?" diye sordu. [27]Petrus yine inkâr etti ve tam o anda horoz öttü.

18:26 "Başkâhinin kölelerinden biri, Petrus'un, kulağını kestiği adamın akrabasıydı ... Petrus'a ... sordu" Müjdeler, bu soruları Petrus'a kimin sorduğu konusunda farklılık göstermektedir: (1) Markos'ta ilk soruyu soran bir hizmetçidir (krş. Mar.14:69); (2) Matta'da başka bir hizmetçi kız (krş. Mat.26:71) ve (3) Luka 22:58'de bir adamdır. Tarihsel ortamından, soruyu ateşin etrafında duran bir kişinin sorduğu ve diğerlerinin ona katıldığı anlaşılmaktadır (krş. 18:18).

18:26 "Bahçede, seni O'nunla birlikte görmedim mi" 17 ve 25. ayetlerdeki ilk iki sorunun aksine, bu soru, yapısı itibarıyla "evet" yanıtını gerektirmektedir.

18:27 "Petrus yine inkâr etti" Markos 14:71 ve Matta 26:74'ten, Petrus'un bu soruyu lanet okuyup ant içerek inkâr ettiğini anlamaktayız.

"tam o anda horoz öttü" Dört Müjde'de aktarılan olayların akış sırası dikkate alındığında, bu olayın saat gece yarısı 12:00 ile 3:00 arasında meydana geldiği anlaşılmaktadır. Yahudiler tavukların Yeruşalim kent sınırları içine girmesine izin vermediklerine göre, burada Romalılar'a ait bir horozdan söz ediliyor olmalıdır. Luka 22:61, bu olay sırasında İsa'nın Petrus'a baktığını kaydeder. Hanan ve Kayafa'nın aynı evde yaşadıkları ve muhafızların İsa'yı Hanan'ın yanından alarak Kayafa ve Yahudi Yüksek Kurulu'nun huzuruna çıkmaya götürdükleri kabul edilmektedir. İsa Petrus'un yüzüne bu sırada bakmıştır. İsa'nın gece boyunca süren yargılanması sırasında yaşanan bu olayların sırası konusunda yeterli tarihi bilgiye sahip olmadığımızdan, tüm bu bilgiler varsayımdan ibarettir.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 18:28-32

[28]Sabah erkenden Yahudi yetkililer İsa'yı Kayafa'nın yanından alarak vali konağına götürdüler. Dinsel kuralları bozmamak ve Fısıh yemeğini yiyebilmek için kendileri vali konağına girmediler. [29]Bunun üzerine Pilatus dışarı çıkıp yanlarına geldi. "Bu adamı neyle suçluyorsunuz?" diye sordu. [30]Ona şu karşılığı verdiler: "Bu adam kötülük eden biri olmasaydı, O'nu sana getirmezdik." [31]Pilatus, "O'nu siz alın, kendi yasanıza göre yargılayın" dedi. Yahudi yetkililer, "Bizim hiç kimseyi ölüm cezasına çarptırmaya yetkimiz yok" dediler. [32]Bu, İsa'nın nasıl öleceğini belirtmek için söylediği sözler yerine gelsin diye oldu.

18:28 "vali konağına" Burası, Romalı valilerin Yeruşalim'e geldiklerinde kaldıkları resmi konuttu (Latince adı Praetorium). Tapınağın veya Büyük Hirodes'in sarayının bitişiğindeki Antonia Kalesi olması mümkündür.

ÖZEL BAŞLIK: *SARAY MUHAFIZI (Praetoryan)*

Praetoryan adı Roma generallerinin çadırına verilen addan (*praetor*) türetilmiş, ancak Roma fetihlerinin ardından siyasi ve askeri yönetim merkezi olan konuttan veya karargâhtan söz etmekte kullanılan resmi ad haline gelmiştir (krş. Mat.27:27; Yu.18:28, 33; 19:9; Elç.23:35).

Bununla birlikte, praetoryan adı birinci yüzyıl Roma dünyasında özel Saray Muhafızları birliğini oluşturan subaylar için kullanılır hale gelmiştir. Seçkin askerlerden oluşan bu birlik ilk olarak Avgustus tarafından kurulmuş, ancak daha sonra Tiberyus tarafından Roma'ya toplanmıştır. Saray muhafızları:

1. Herbiri yüzbaşı rütbesindeki subaylardan oluşan,
2. Çift maaş alan,
3. Özel ayrıcalıklara sahip ve
4. İmparator için yaptıkları seçimler daima saygıyla karşılanan güçlü bir birlikti.

Bu seçkin ve siyasi açıdan güçlü askeri birlik, Konstantin tarafından dağıtılmıştır.

"Sabah erkenden" Filistin'de görev yapan Romalı memurların şafak vakti avluda toplandıklarını Roma kayıtlarından bilmekteyiz. Anlaşılan, Yahudi Yüksek Kurulu yasaya aykırı olarak gerçekleştirdiği gece yargılamalarına yasal ve güvenilir bir görüntü vermek amacıyla şafak söker sökmez toplanmıştı. İsa'yı hemen Pilatus'a götürdüler.

"Dinsel kuralları bozmamak ... için kendileri vali konağına girmediler" Yahudi olmayan birinin evine girmek, murdar (dini açıdan kir) sayılmalarına ve Fısıh yemeği yiyememelerine neden olacaktı. Yahudi yetkililerin törenlerle ilgili konularda bu kadar titiz davranıp, bir insanı yasaya aykırı biçimde öldürtmek konusunda hiçbir çekince duymamaları düşündürücüdür.

Bu ayet, İsa'nın Fısıh yemeğini öğrencileriyle birlikte yediğini kaydeden

Sinoptik Müjdeler'le (krş. Mat.26:17; Mar.14:12; Luk.22:1), Fısıh'tan bir önceki gün (perşembe, yani Fısıh Bayramı için hazırlık günü) yediğini kaydeden Yuhanna Müjdesi arasındaki tarihsel farklılık konusundaki bir tartışmanın kilit noktasıdır. Yuhanna'nın yazıları hakkındaki çalışmalarıyla ünlü uzman Raymond Brown, Jerome Biblical Commentary'de (Jerome Kutsal Kitap Yorumu) şu yorumda bulunur:

> "Tarihsel gerçeklik açısından Sinoptik Müjdeler'de anlatılan akış sırası Yuhanna'daki anlatıma tercih edilecek olursa, sonraki ayetler (Sinoptik Müjdeler'deki geleneği kesin olarak bilen bir görgü tanığının ifadesi) birtakım çözülmesi güç sorunlar ortaya çıkaracaktır. Öte yandan, Yuhanna Müjdesi'ni biçimlendiren görgü tanığı ifadesinin, asıl olaylara biçimsel Sinoptik ana hatlardan daha yakın olduğunu kabul edecek olursak, bölüm daha anlaşılır hale gelecektir" (s.458).

Ayrıca, Fısıh Bayramı'nın kutlandığı iki farklı gün olması muhtemeldir (perşembe ve cuma). Bunun yanı sıra, "Fısıh" adının tek günlük bayram için mi yoksa sekiz günlük bayram için mi kullanıldığı da bilinmemektedir (Fısıh ve Mayasız Ekmek Bayramı, krş. Çık.12).

"Fısıh yemeğini yiyebilmek için" İsa'nın öğrencileriyle son akşam yemeğini kesin olarak ne zaman yediği halen bilinmemektedir. Sinoptik Müjdeler bu yemeğin Fısıh yemeği olduğunu ima ederken, Yuhanna bu yemeğin bir önceki gün yendiğini belirtir (krş. Yu.19:14 ve bu ayet). "Fısıh" adının tüm haftayı, bir akşam yemeğini veya özel Şabat Günü'nü ifade edebilecek olması, çözüm olabilir.

18:29 Tanrı Pilatus'u, tıpkı Mısır'dan çıkışta firavunu kullandığı gibi kullanmıştır. Pilatus, İ.S. 26'da İmparator Tiberyus tarafından Valerius Gratus'un yerine Yahuda valisi olarak atandı. Gratus Hanan'ı başkâhinlikten azletmişti. Pontius Pilatus Yahuda'da görev yapan beşinci Roma valisiydi. Samiriye ve Yahuda, Gazze ve Ölü Deniz'i sınırları içine alan Arhelas'ın (Büyük Hirodes'in oğlu) krallığını yönetti. Pilatus hakkında sahip olduğumuz bilgilerin büyük bölümü, Josephus'un kayıtlarına dayanmaktadır.

ÖZEL BAŞIK: *PONTİUS PİLATUS*

I. İnsan olarak
   a. Doğum yeri ve tarihi bilinmemektedir.
   b. Equestrian sınıfındandır (Roma toplumunda orta-üst sınıf).
   c. Evlidir, ancak çocuğu yoktur.
   d. Daha önceki yöneticilik görevleri hakkında bilgi bulunmamaktadır.

II. Kişiliği
   a. İki farklı görüş vardır:
      1. Pilatus, Philo (*Legatio and Gaium [Gaius'a Elçilik Üzerine]*, 299-305) ve Josephus (*Antiquities [Eski Zamanlar].* 18.3.1 ve *Jewish Wars [Yahudi*

Savaşı] 2.9.2-4) tarafından zalim ve acımasız bir diktatör olarak tasvir edilir.

2. Yeni Antlaşma'da (Müjdeler ve Elçilerin İşleri Kitabı) ise zayıf ve kolaylıkla yönlendirilebilir bir Roma valisi olarak gösterilir.

b. Paul Barnett, *Jesus and the Rise of Early Christianity (İsa ve Hıristiyanlık'ın Doğuşu)* adlı kitabında bu iki görüşe dair akılcı bir açıklama sunar (s.143-148):

1. Pilatus İ.S. 26'da Yahudi yanlısı Tiberyus tarafından değil (krş. Philo, *Legatio and Gaium [Gaius'a Elçilik Üzerine]*, 160-161), Tiberyus'un Yahudi karşıtı baş danışmanı Sejanus tarafından vali atanmıştır.

2. Tiberyus siyasi gücünü, tahtın ardındaki asıl güç haline gelen ve Yahudiler'den nefret eden baş danışmanı L. Aelius Sejanus'a kaptırmıştır (Philo, *Legatio and Gaium [Gaius'a Elçilik Üzerine]*, 159-160).

3. Pilatus, hamisi olan Sejanus'un gözüne girmeye çeşitli yollarla çalışmıştır:

a. Diğer valiler henüz böyle bir girişimde bulunmamışken, Yeruşalim'e Roma putlarını getirmiştir (İ.S. 26). Roma ilahlarına ait bu simgeler Yahudiler'i öfkelendirmiştir (krş. Josephus *Antiquities [Eski Zamanlar]* 18.3.1 ve *Jewish Wars [Yahudi Savaşı]* 2.9.2-3).

b. Üzerlerine Roma ilahlarının simgeleri işlenmiş madeni paralar bastırmıştır (İ.S. 29-31). Josephus, Pilatus'un kasıtlı olarak Yahudi yasalarını ve geleneklerini değiştirmeye çalıştığını kaydeder (krş. Josephus, *Antiquities [Eski Zamanlar]* 18.4.1-2).

c. Yeruşalim'de bir su kemeri inşa ettirmek için tapınak hazinesinden para almıştır (krş. Josephus, *Antiquities [Eski Zamanlar]* 18.3.2 ve *Jewish Wars [Yahudi Savaşı]* 2.9.3).

d. Fısıh Bayramı sırasında Yeruşalim'de sunu sunan bazı Celileliler'i öldürmüştür (krş. Luk.13:12).

e. İ.S. 31'de Roma adak kalkanlarını Yeruşalim'e getirmiştir. Büyük Hirodes'in oğlu bunları kaldırması için kendisine ricada bulunmuş. ancak Pilatus kaldırmamıştır. Bunun üzerine Tiberyus'a bir mektup yazarak bu kalkanların denize yakın Sezariye'ye geri getirilmesini talep etmiştir (Philo, *Legatio and Gaium [Gaius'a Elçilik Üzerine]*, 299-305).

f. İnançlarınca kutsal sayılan ve kaybolan bazı eşyaları ararken Gerizim Dağı'nda bir grup Samiriyeli'yi öldürtmüştür (İ.S. 36/37). Bu olay, amirinin (Vitellius, Suriye Valisi) Pilatus'u görevden alarak Roma'ya göndermesine neden olmuştur (krş. Josephus, *Antiquities [Eski Zamanlar]* 18.4.1-2).

g. Sejanus İ.S. 31'de idam edilmiş, Tiberyus da siyasi gücüne yeniden kavuşmuştur. Bu nedenle, yukarıda söz ettiğimiz 1, 2, 3 ve 4 numaralı işler Pilatus tarafından muhtemelen Sejanus'un güvenini kazanmak amacıyla yapılmıştır. Pilatus 5 ve 6 numaralı işleri Tiberyus'un güvenini kazanmak için yapmış olabilir, ancak bunlar geri tepmiştir.

h. Yahudi yanlısı bir imparator olan Tiberyus'un gücüne yeniden kavuşması ve valilere Yahudiler'e iyi davranmaları için bir ferman göndermesi (Philo, *Legatio and Gaium [Gaius'a Elçilik Üzerine]*, 160-161) üzerine, Yeruşalim'deki Yahudi yetkililerin bu durumdan yararlandıkları ve Pilatus'un

Tiberyus karşısındaki hassasiyetini İsa'yı çarmıha gerdirmek için kullandıkları açıktır. Barnett'in bu kuramı, Pilatus'un kişiliği hakkındaki iki görüşü akla yatkın bir biçimde netleştirmektedir.

III. Pilatus'un sonu

a. Tiberyus'un ölümünden sonra Roma'ya geri çağrılmıştır (İ.S. 37).
b. Başka bir göreve atanmamıştır.
c. Bundan sonra neler yaptığı bilinmemektedir. Sonraki yaşamı hakkında birçok kuram bulunmakla birlikte, bunların hiçbiri kesin bilgiler değildir.

18:30 "Bu adam kötülük eden biri olmasaydı, O'nu sana getirmezdik" İsa herhangi bir kötülük yapmamıştı. Bu, din bilginlerinin Yahudiler'in kılı kırk yaran dini davalarına karışmayı reddeden Pilatus'a söyledikleri iğneleyici bir sözdü.

"Getirmek" fiili, Yahuda İskariot'la ilgili olarak kullanılan ve genellikle "ihanet etmek" biçiminde çevrilen fiille aynıdır (krş. 6:68, 71; 12:4; 13:2, 11, 21; 18:2, 5). İfade tam olarak "bir yetkiliye teslim etmek" veya "bir geleneği nakletmek" anlamına gelir.

18:31 "Bizim hiç kimseyi ölüm cezasına çarptırmaya yetkimiz yok" Yahudi yetkililer İsa'yı daha önce Tanrı'ya küfretmekle suçlamışlardı. Ancak Romalılar tarafından idam edilmesini sağlayabilmek için Roma yönetimine başkaldırdığı suçlamasını kullandılar. Yasa'nın Tekrarı 21:23 ayetinden yola çıkan Yahudi yetkililer için, İsa'nın idam edilmesi çok önemliydi. İsa 18:32, 3:14; 8:28; 12:32-33 ayetlerinde bu olayı önceden bildirmiştir (krş. Gal.3:13).

18:32 "İsa'nın nasıl öleceğini belirtmek için söylediği sözler" Yahudi yetkililer neden İsa'nın çarmıha gerilmesini istemişlerdi? Elçilerin İşleri 7. bölümden, Tanrı'ya küfür etmekle suçlanan kişilerin taşlanarak öldürüldükleri açıkça anlaşılmaktadır. Çarmıh cezası, muhtemelen Yasa'nın Tekrarı 21:22-23 ayetlerinde söz edilen Tanrı tarafından lanetlenmeyle bağlantılıdır. Bu ayet aslında ölümden sonra cesedin kazığa oturtularak teşhir edilmesinden söz etmekle birlikte, İsa'nın döneminde yaşayan din bilginleri tarafından Romalılar'ın uyguladığı çarmıha germe cezasıyla ilgili olarak yorumlanmıştır. Din bilginleri, Mesih olduğunu iddia eden İsa'nın, Tanrı tarafından lanetlenmesini istiyorlardı. Bu, Tanrı'nın günaha düşmüş insanlığı kurtarma tasarısıydı. Tanrı Kuzusu olan İsa, kendisini insanların yerine kurban olarak sundu (krş. Yşa.53; 2Ko.5:21). İsa bizim için "lanetlendi" (krş. Gal.3:13).

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 18:33-38b

33 Pilatus yine vali konağına girdi. İsa'yı çağırıp O'na, "Sen Yahudiler'in Kralı mısın?" diye sordu. 34 İsa şöyle karşılık verdi: "Bunu kendiliğinden mi söylüyorsun, yoksa başkaları mı sana söyledi?" 35 Pilatus, "Ben Yahudi miyim?" dedi. "Seni bana kendi ulusun ve başkâhinlerin teslim ettiler. Ne yaptın?" 36 İsa, "Benim krallığım bu dünyadan değildir" diye karşılık verdi. "Krallığım bu dünyadan

olsaydı, yandaşlarım, Yahudi yetkililere teslim edilmemem için savaşırlardı. Oysa benim krallığım buradan değildir.” [37]Pilatus, “Demek sen bir kralsın, öyle mi?” dedi. İsa, “Kral olduğumu sen söylüyorsun” karşılığını verdi. “Ben gerçeğe tanıklık etmek için doğdum, bunun için dünyaya geldim. Gerçekten yana olan herkes benim sesimi işitir.” [38]Pilatus O’na, “Gerçek nedir?” diye sordu.

18:33 “vali konağı” Bkz. 18:28’de yer alan Özel Başlık.

“Sen Yahudiler’in Kralı mısın?” İsa vatana ihanetle suçlanıyordu (krş. Mat.27:1; Mar.15:2; Luk.23:2 ve Yu.19:3, 12, 15, 19-22).

18:34 “İsa şöyle karşılık verdi: ‘Bunu kendiliğinden mi söylüyorsun, yoksa başkaları mı sana söyledi?’” Eğer Pilatus bu soruyu siyasi bir krallığı ima ederek soruyorsa, İsa suçlamayı reddedebilirdi. Ancak soru Yahudiler tarafından ortaya atıldıysa, İsa’nın Mesih oluşundan söz ediyor demekti. Bu durumda, İsa bu iddiayı doğrulamalıydı. Pilatus’un Yahudi inancının karışık hususlarını tartışmaya hazır olmadığı açıkça anlaşılmaktadır (krş. 18:35).

18:35 Bu soru, yapısı itibarıyla “hayır” yanıtını gerektirmektedir. Pilatus burada Yahudi inancına beslediği nefreti ifade etmektedir.

18:36 “Krallığım bu dünyadan olsaydı, yandaşlarım ... savaşırlardı” Buradaki “yandaşlarım” ifadesi (1) öğrencilerden veya (2) meleklerden söz ediyor olabilir (krş. Mat.26:53).

18:37 “Pilatus, ‘Demek sen bir kralsın, öyle mi?’ dedi” Güçlü birinin dudaklarından, İsa’ya ve ruhsal egemenliğine karşı çıkan bu söz son derece ibret vericidir.

“Kral olduğumu sen söylüyorsun ... Ben gerçeğe tanıklık etmek için doğdum, bunun için dünyaya geldim” Çapraşık ve belirsiz olan ilk cümleyi tam olarak çevirmek güçtür. Kısıtlı bir teyit ifadesidir (krş. Mat.27:11; Mar.15:2; Luk.23:3). İsa kim olduğunu ve ne amaçla geldiğini biliyordu (krş. Yu.13:1, 3; Luk.2:49; Mat.16:22vd). Pilatus, İsa’nın bu sözlerini anlamamış olmalıydı.

18:38 “Pilatus O’na, “Gerçek nedir?” diye sordu” Pilatus’un bu soruyu sorduktan sonra yanıtını beklemeden oradan ayrıldığı anlaşılmaktadır. Pilatus, İsa’nın Roma hükümeti için bir tehlike oluşturmadığından emin olmak istemiş ve bu soruyu sormuştur. Ardından İsa’nın, Yahudiler’in geleneği uyarınca Fısıh Bayramı’nda serbest bırakılmasını sağlamaya çalışmıştır (krş. 18:39; Mat.27:15). Yuhanna bu Müjde’yi kaleme alırken, tıpkı Luka gibi, Hıristiyanlık’ın Roma İmparatorluğu için bir tehlike oluşturmadığını göstermeyi amaçlamıştır.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 18:38b-40

[38b]Bunu söyledikten sonra Pilatus yine dışarıya, Yahudiler'in yanına çıktı. Onlara, "Ben O'nda hiçbir suç görmüyorum" dedi. [39]"Ama sizin bir geleneğiniz var, her Fısıh Bayramı'nda sizin için birini salıveriyorum. Yahudiler'in Kralı'nı sizin için salıvermemi ister misiniz?" [40]Onlar yine, "Bu adamı değil, Barabba'yı isteriz!" diye bağrıştılar.

18:39 "sizin bir geleneğiniz var" Bu gelenek, Matta 27:15 ve Luka 23:17'de açıklanmıştır.

18:40 "Onlar yine, "Bu adamı değil, Barabba'yı isteriz!" diye bağrıştılar" Barabba'nın yurtseverler grubunun bir üyesi olması ve bu yüzden İsa'ya yönelttikleri vatana ihanet suçundan asıl Barabba'nın mahkûm edilmiş olması ibret vericidir (krş. Mar.15:7; Luk.23:19, 25). Kalabalığın, halk kahramanı olarak gördükleri Barabba'yı desteklemek üzere orada bulunduğu anlaşılmaktadır. Yahudi yetkililer ise bu durumu İsa'yı mahkûm ettirmek için bir fırsat olarak değerlendirmişlerdir (krş. Mar.15:11).

TARTIŞMA SORULARI

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Aşağıda yer alan tartışma soruları, Yuhanna Müjdesi'nin bu bölümünün ana konularını düşünmenize yardımcı olmak amacıyla verilmiştir. Soruların amacı kesin bir yanıt bulmanızı sağlamak değil, sizi düşündürmektir.

1. İsa, neden Yahuda'nın kendisini bulabileceği bir yere gitmiştir?
2. Yuhanna, İsa'nın Getsemani Bahçesi'nde geçirdiği sıkıntı dolu saatleri neden kaydetmez?
3. Yahudi Yüksek Kurulu İsa'yı neden Pilatus'un huzuruna çıkarmıştır?
4. Olayların Yuhanna ile Sinoptik Müjdeler'deki anlatımı arasında neden farklılıklar bulunmaktadır?
5. Yuhanna Pilatus'u neden İsa'yı serbest bırakmaya çalışan bir kişi olarak tasvir eder?

YUHANNA 19

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ'NİN PARAGRAF BAŞLIKLARI

Başlık	Ayet
İsa Ölüme Mahkûm Ediliyor	19:1-16
İsa Çarmıha Geriliyor	19:17-27
İsa'nın Ölümü	19:28-37
İsa'nın Gömülmesi	19:38-42

OKUMA DÖNGÜSÜ 3 (bkz. s.vii)

YAZARIN NİYETİNİ PARAGRAF SEVİYESİNDE KAVRAMA

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Tüm bölümü bir oturuşta okuyunuz. Konuları belirleyiniz. Konulara göre yaptığınız bölümlendirmeyi Çağdaş Çeviri'nin bölümlendirmesiyle karşılaştırınız. Paragraf başlıkları Tanrı tarafından esinlenmiş olmamakla birlikte, yazarın niyetini kavrayabilmek için kilit rol oynamaktadır. Bu niyeti kavramak da, yorumlamanın can alıcı noktasıdır. Her paragrafın yalnızca tek bir konusu bulunmaktadır.

1. Birinci paragraf

2. İkinci paragraf

3. Üçüncü paragraf

4. vb.

SÖZCÜK VE İFADE ÇALIŞMASI

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 19:1-7

[1]O zaman Pilatus İsa'yı tutup kamçılattı. [2]Askerler de dikenlerden bir taç örüp O'nun başına geçirdiler. Sonra O'na mor bir kaftan giydirdiler. [3]Önüne geliyor, "Selam, ey Yahudiler'in Kralı!" diyor, yüzüne tokat atıyorlardı. [4]Pilatus yine dışarı çıktı. Yahudiler'e, "İşte, O'nu dışarıya, size getiriyorum. O'nda hiçbir suç bulmadığımı bilesiniz" dedi. [5]Böylece İsa, başındaki dikenli taç ve üzerindeki mor kaftanla dışarı çıktı. Pilatus onlara, "İşte o adam!" dedi. [6]Başkâhinler ve görevliler İsa'yı görünce, "Çarmıha ger, çarmıha ger!" diye bağrıştılar. Pilatus,

"O'nu siz alıp çarmıha gerin!" dedi. "Ben O'nda bir suç bulamıyorum!" 7Yahudiler şu karşılığı verdiler: "Bizim bir yasamız var, bu yasaya göre O'nun ölmesi gerekir. Çünkü kendisinin Tanrı Oğlu olduğunu ileri sürüyor."

19:1 "Pilatus İsa'yı tutup kamçılattı" Kamçılamanın hangi zaman aralığında gerçekleştiği belirsizdir. Çarmıha gerilmeye mahkûm edilen herkes kamçılanırdı. Bu, birçok kişinin dayanamayarak öldüğü vahşi bir cezalandırma yöntemiydi. Ancak bu bağlamda, Pilatus'un İsa'yı serbest bırakabilmek için Yahudi yetkililerin sempatisini kazanmak amacıyla kamçılattığı anlaşılmaktadır (krş. Luk.23:16, 22; Yu.19:12). Bu olayın, Yeşaya 53:5'teki peygamberlik sözünü yerine getirmiş olması mümkündür.

Romalılar bu acı verici ve vahşi cezayı yalnızca Roma vatandaşı olmayan kişilere uyguluyorlardı. Elleri alçak bir direğe bağlanarak diz çöktürülen mahkûmlar, deriden ince şeritlerin ucuna bağlanan kemik veya metal parçalarıyla yapılan kamçılarla dövülüyordu. Mahkûmun kaç kez kamçılanacağı önceden belirlenmiş bir husus değildi. Bu ceza, mahkûm çarmıha gerilmeden önce uygulanıyordu (krş. Livy XXXIII:36).

19:2 "Askerler de dikenlerden bir taç örüp O'nun başına geçirdiler" Yaygın inanışa göre bu taç İsa'ya bir işkence aracı olarak giydirilmiştir. Bununla birlikte, bunun hurma yapraklarından yapılan ve krallığıyla alay etmek için İsa'ya giydirilen gösterişli bir taç olması da mümkündür (krş. Mat.27:27-31; Mar.15:15-20). Taç sözcüğünün Grekçesi (*stephanos*), imparatorların başlarına taktığı defne yapraklarından yapılmış tacı veya galip gelen sporcuların başına takılan tacı ifade etmek için kullanılıyordu.

"O'na mor bir kaftan giydirdiler" Mor renk kraliyet simgesiydi. Yumuşakçalar sınıfından bir deniz kabuğundan elde edilen mor boya, oldukça pahalıydı. Kırmızı boya ise meşe ağaçlarında yaşayan bir böceğin pullarından elde ediliyordu. Bu kaftanın mor bir kraliyet kaftanı olduğu belirtilse de, aslında muhtemelen solmuş kırmızı renkli bir memur peleriniydi (krş. Mat.27:18).

19:3 "Önüne geliyor ... diyor" Anlaşıldığı kadarıyla askerler bu hareketi İsa'nın önünden sırayla geçerek yapıyorlardı. Bu alay, İsa'yı değil, daha çok Yahudiler'i hor görmelerinden kaynaklanmıştır. Pilatus bunun yapılmasına muhtemelen Yahudiler'in İsa'ya sempati duymalarını sağlamak için izin vermişti, ancak işe yaramadı.

"yüzüne tokat atıyorlardı" Bu ifade aslında "sopayla vurmak" anlamına gelir, ancak daha sonraları "tokat atmak" anlamında da kullanılmaya başlanmıştır. Bunun yüze atılan kaba bir tokattan çok, krallara verilen selamı alaya alan bir hareket olması mümkündür.

19:4 "O'nda hiçbir suç bulmadığımı" Yuhanna'nın bu Müjde'yi kaleme almasındaki amaçlardan biri, Hıristiyanlık'ın Roma hükümetine veya yetkililerine yönelik bir tehdit olmadığını göstermekti. Yuhanna, Pilatus'un

birkaç kez İsa'yı serbest bırakmaya çabaladığını kaydeder (krş. 18:38; 19:6, 12).

19:5 Pilatus İsa'nın (1) sahte bir kral gibi giydirilmesi ve (2) fena halde dövülmesi aracılığıyla, Yahudi yetkililerin İsa'ya yönelttiği halkı isyana kışkırtma suçlamasının ne kadar saçma olduğunu göstermeye çabalamıştır. Yuhanna'ya göre, bunlar Zekeriya 6:12'de anlatılanları hatırlatıyor olabilir.

19:6 "'Çarmıha ger, çarmıha ger!' diye bağrıştılar" Yahudi yetkililerin İsa'nın çarmıha gerilmesini istemelerinin nedeni, İsa'nın Yasa'nın Tekrarı 21:23'te söz edilen lanete uğramasını sağlamaktı. Pavlus'un, Nasıralı İsa'nın Tanrı'nın Mesih'i olamayacağını düşünmesine neden olan derin kuşkularının nedeni bu olmalıydı. Ne var ki, Galatyalılar 3:13'ten İsa'nın çarmıh üzerinde bizim lanetimizi üstlendiğini öğrenmekteyiz (krş. Kol.2:14).

"Ben O'nda bir suç bulamıyorum" Pilatus bu sözü üç kez tekrarlar (krş. 18:38; 19:4).

19:7 "O'nun ölmesi gerekir. Çünkü kendisinin Tanrı Oğlu olduğunu ileri sürüyor" İsa Tanrı'yla bir olduğunu ve O'nun biricik Oğlu olduğunu iddia etmiştir. İsa'nın sözlerini işiten ve ne anlama geldiğini anlayan Yahudiler'in, İsa'nın Tanrı olduğunu iddia ettiğinden hiçbir şüpheleri yoktur (krş. 5:18; 8:53-59; 10:33). Yahudiler'in İsa'ya yönelttikleri asıl suçlama ise Tanrı'ya küfretmektir (krş. Mat.20:6, 65). Tanrı'ya küfür suçunun cezası aslında taşlanmaktır (krş. Lev.24:16).

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 19:8-12

8 Pilatus bu sözü işitince daha çok korktu. 9 Yine vali konağına girip İsa'ya, "Sen nereden geliyorsun?" diye sordu. İsa ona yanıt vermedi. 10 Pilatus, "Benimle konuşmayacak mısın?" dedi. "Seni salıvermeye de, çarmıha germeye de yetkim olduğunu bilmiyor musun?" 11 İsa, "Sana gökten verilmeseydi, benim üzerimde hiçbir yetkin olmazdı" diye karşılık verdi. "Bu nedenle beni sana teslim edenin günahı daha büyüktür." 12 Bunun üzerine Pilatus İsa'yı salıvermek istedi. Ama Yahudiler, "Bu adamı salıverirsen, Sezar'ın dostu değilsin!" diye bağrıştılar. "Kral olduğunu ileri süren herkes Sezar'a karşı gelmiş olur."

19:8 "Pilatus bu sözü işitince daha çok korktu" Eşi, Pilatus'u İsa hakkında daha önce uyarmıştı (krş. Mat.27:19) ve şimdi Yahudi yetkililer İsa'nın Tanrı'nın Oğlu olduğunu ileri sürdüğünü söylüyorlardı. Batıl inançları olan Pilatus, korkmaya başlamıştı. Grek ve Romalı ilah kurulundan bazı ilahların insan bedeni alarak yeryüzünü ziyaret ettikleri, Grekler ve Romalılar arasında oldukça yaygın bir inanıştı.

19:9 Pilatus İsa'nın verdiği yanıtı anımsamış olmalıydı (krş. 18:37). Bazıları bu olayı Yeşaya 53:7'deki peygamberlik sözünün yerine gelişi olarak kabul eder.

19:10 "çarmıha germeye de yetkim olduğunu" Pilatus bir insanın yaşamasına

veya ölmesine karar verecek siyasi güce sahip olduğunu ileri sürer. Ancak aslında bu yetkisini ateşli bir kalabalığın iradesine teslim etmiştir.

19:11 "Sana gökten verilmeseydi, benim üzerimde hiçbir yetkin olmazdı" İsa, Pilatus'un tehditleri karşısında yılmamıştı. Kim olduğunu ve yeryüzüne neden geldiğini biliyordu! Kutsal Kitap, tüm insani yetkilerin ardındaki gücün Tanrı olduğunu açıklamaktadır (krş. Rom.13:1-7).

"beni sana teslim edenin günahı daha büyüktür" İlk bakışta, bu ifadenin Yahuda'dan söz ettiği anlaşılmaktadır (krş. 6:64, 71; 13:11). Ancak birçok yorumcu bu ifadenin İsa'yı resmi olarak Romalılar'a teslim eden Kayafa'dan söz ettiğine inanır. İfadenin (1) Yahudi yetkililerden ve (2) Yahudi halkından toplu olarak söz ettiği düşünülebilir.

19:12 "Pilatus İsa'yı salıvermek istedi" Pilatus bunu yapmayı birkaç kez denemiştir.

"Bu adamı salıverirsen, Sezar'ın dostu değilsin" Yahudi yetkililer Pilatus'u, isteklerini yerine getirmeyerek İsa'yı ölüme mahkûm etmediği takdirde Roma'daki amirlerine şikayet etmekle tehdit ediyorlardı. "Sezar'ın dostu" ifadesi, Roma imparatoru tarafından verilen bir onur unvanını ifade etmektedir (Avgustus veya Vespasian tarafından başlatılan bir uygulamadır).

Sezar, Roma imparatoruna verilen unvandı. Kökeni Julius Sezar'ın adına dayanan bu unvan, Avgustus tarafından benimsenmiştir.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 19:13-16

13 Pilatus bu sözleri işitince İsa'yı dışarı çıkardı. Taş Döşeme –İbranice'de Gabbata– denilen yerde yargı kürsüsüne oturdu. 14 Fısıh Bayramı'na Hazırlık Günü'ydü. Saat on iki sularıydı. Pilatus Yahudiler'e, "İşte, sizin Kralınız!" dedi. 15 Onlar, "Yok et O'nu! Yok et, çarmıha ger!" diye bağrıştılar. Pilatus, "Kralınızı mı çarmıha gereyim?" diye sordu. Başkâhinler, "Sezar'dan başka kralımız yok!" karşılığını verdiler. 16 Bunun üzerine Pilatus İsa'yı, çarmıha gerilmek üzere onlara teslim etti.

19:13 "Pilatus bu sözleri işitince İsa'yı dışarı çıkardı ... yargı kürsüsüne oturdu" Asıl metin, yargı kürsüsüne kimin oturduğu konusunda belirsizdir. Williams ve Goodspeed çevirileri, Yahudiler'in kralı olarak alaya alınmak amacıyla yargı kürsüsüne İsa'nın oturtulduğunu belirtirler. Ne var ki, metnin bağlamı yargı kürsüsüne oturan kişinin birazdan yargıda bulunacak olan Pilatus olduğunu ima etmektedir.

"Taş Döşeme –İbranice'de Gabbata– denilen yerde" İbranice/Aramice sözcüklerin, açıklamalarıyla birlikte kullanılması, Yuhanna'nın hedef kitlesinin Yahudi olmayan uluslar olduğunu göstermektedir (krş. 19:17). Taş döşeme denilen yer, Romalı yetkililerin resmi ilanları duyurdukları alandı.

19:14 “Fısıh Bayramı’na Hazırlık Günü’ydü” Sinoptik Müjdeler ile Yuhanna Müjdesi arasında aşikâr bir zamanlama farklılığı bulunmaktadır. Sinoptik Müjdeler’e göre, İsa öğrencileriyle Fısıh yemeğini tutuklanmadan önce yemiştir (krş. Mar.15:42), ancak Yuhanna’ya göre bu yemek bayramdan önceki hazırlık gününde yenmiştir (bkz. 18:28’de yer alan not).

“Saat on iki sularıydı” İsa’nın Pilatus huzurunda yargılanması ve çarmıha gerilmesinin kronolojisi şöyledir:

	Matta	**Markos**	**Luka**	**Yuhanna**
Pilatus’un hükmü				Saat 12:00 Ayet 19:14
Çarmıha gerilme		Saat 09:00 Ayet 15:25		
Karanlığın çökmesi	Sat 12:00-15:00 Ayet 27:45	Saat 12:00-15:00 Ayet 15:33	Saat 12:00-15:00 Ayet 23:44	
İsa’nın feryadı	Saat 15:00 Ayet 27:46	Saat 15:00 Ayet 15:34		

Bu saatler karşılaştırıldığında, iki farklı yorumda bulunmak mümkündür: (1) Aslında aynı zamanı ifade etmektedirler. Yuhanna gece 12:00’de başlayan Roma saatini kullandı (krş. Gleason L. Archer, *Encyclopedia of Bible Difficulties [Kutsal Kitap’ın Bilinmeyenleri Ansiklopedisi]*, s.364), Sinoptik Müjdeler ise sabah 06:00’da başlayan Yahudi saatini kullanmışlardır. (2) Yuhanna İsa’nın çarmıha gerilme zamanı olarak daha geç bir saat belirtmektedir. Bu da, Yuhanna ile Sinoptik Müjdeler arasındaki farklılıklara diğer bir örnek oluşturmaktadır. Yuhanna 1:39 ve 4:6’da, Yuhanna’nın Roma değil, Yahudi zamanı kullandığı görülmektedir (krş. M. R. Vincent, *Word Studies [Sözcük İncelemeleri]*, Cilt 1, s.403).

Saatler (1) tapınaktaki günlük sunu zamanlarıyla bağlantılı olduğundan (09:00 ve 15:00, krş. Elç.2:14-15; 3:1) ve (2) Fısıh Kuzusu geleneksel olarak 14 Nisan günü öğleden hemen sonra boğazlandığından, zaman belirten ifadelerin simgesel olmaları mümkündür. Kutsal Kitap antik Yakın Doğu kültürüne sahip yazarlar tarafından kaleme alındığından, çağdaş Batı tarih kayıtlarında olduğu gibi kronolojiye odaklanmaz.

“İşte, sizin Kralınız!” 5. ayetteki sözün, Zekeriya 6:12’den ya da Zekeriya 9:9’dan alıntılanmış olması mümkündür.

19:15 "Yok et O'nu! Yok et, çarmıha ger!" "Çarmıha ger" ifadesinin kökü "yükselt" veya "yücelt"tir. Bu, Yuhanna'nın birden çok anlamda kullandığı ifadelerden biri olabilir (tevriye, krş. 3:14; 8:28; 12:32).

"Başkâhinler, 'Sezar'dan başka kralımız yok!' karşılığını verdiler" Başkâhinlerin düştükleri durum aslında oldukça acıklıdır. İsa'yı Tanrı'ya küfretmekle suçlayan bu yetkililer, bu sözü söylemekle aslında kendileri Tanrı'ya küfrediyorlardı. Eski Antlaşma'ya göre, İsrail halkının tek kralı, Tanrı'nın kendisidir (krş. 1Sa.8).

"onlara" Matta 27:26-27 ve Markos 15:15-16'da "onlar" zamiri Romalı askerleri ifade etmektedir. Yuhanna Müjdesi'ndeki ifadeden ise Pilatus'un İsa'yı Yahudi yetkililerin ve kalabalığın iradesine teslim ettiği anlamı çıkarılabilir.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 19:17-22

17Askerler İsa'yı alıp götürdüler. İsa çarmıhını kendisi taşıyıp Kafatası –İbranice'de Golgota– denilen yere çıktı. 18Orada O'nu ve iki kişiyi daha çarmıha gerdiler. Biri bir yanda, öbürü öteki yanda, İsa ise ortadaydı. 19Pilatus bir de yafta yazıp çarmıhın üzerine astırdı. Yaftada şöyle yazılıydı: NASIRALI İSA - YAHUDİLER'İN KRALI. 20İsa'nın çarmıha gerildiği yer kente yakındı. Böylece İbranice, Latince ve Grekçe yazılan bu yaftayı Yahudiler'in birçoğu okudu. 21Bu yüzden Yahudi başkâhinler Pilatus'a, "'Yahudiler'in Kralı' diye yazma" dediler. "Kendisi, 'Ben Yahudiler'in Kralı'yım dedi' diye yaz." 22Pilatus, "Ne yazdımsa yazdım" karşılığını verdi.

19:17 "İsa çarmıhını kendisi taşıyıp" Birinci yüzyılda Filistin yöresinde kullanılan çarmıhın biçimi kesin olarak bilinmemektedir. "T" veya "t" ya da "X" biçiminde olması mümkündür. Mahkûmlar bazen darağacı üzerine çivilenirdi. Biçimi ne olursa olsun, daha yeni kamçılanmış olan mahkûmlar bu ahşap düzeneğin bir parçasını çarmıha gerilecekleri yere kadar taşımak zorundaydılar (krş. Mat.27:22; Mar.15:21; Luk.14:27; 23:26).

"Kafatası –İbranice'de Golgota– denilen yere" Bu ifadenin kesin olarak ne anlama geldiği bilinmemektedir. İbranice/Aramice sözcük gerçek bir kafatasına benzeyen bir tepeyi değil, Yeruşalim'e giden bir anayol üzerindeki alçak ve çorak bir tepeyi ifade eder. Romalılar çarmıha germe cezasını halkı isyandan caydırmak için uyguluyorlardı. Günümüzde, Yeruşalim kentinin surlarının kesin yerleri arkeolojik olarak belirlenememektedir. İsa kent surlarının dışında öldürülmüştür.

19:18 "Orada O'nu ... çarmıha gerdiler" Müjdeler'in hiçbirinde, Romalılar'ın uyguladığı çarmıha germe cezasının ayrıntılarına değinilmez. Romalılar bu uygulamayı Kartacalılar'dan, Kartacalılar ise Persler'den öğrenmiştir. Çarmıhın biçiminin ne olduğu kesin olarak bilinmese de, bunun

vahşi ve uzun süren bir ölüm yöntemi olduğu kesindir! Kişinin birkaç gün boyunca acı içinde can çekişmesine ve sonunda nefessiz kalarak ölmesine yol açan bir cezadır. Halkı Roma'ya karşı ayaklanmaktan caydırmak amacıyla uygulanmıştır.

"ve iki kişiyi daha" Matta 27:38; Markos 15:27 ve Luka 23:33'te kaydedilen bu olay aracılığıyla, Yeşaya 53:9'daki peygamberlik sözü yerine gelmiştir.

19:19 "Pilatus bir de yafta yazıp" Pilatus'un kendi eliyle yazdığı bu yazı, daha sonra bir başkası tarafından tahta bir levhaya geçirilmiş olabilir (krş. Mat.27:37; Mar.15:26; Luk.23:28).

19:20 "İbranice, Latince ve Grekçe yazılan bu yaftayı" Müjdeler'in, çarmıha asılan suç yaftasının üzerindeki yazıya ilişkin aktardıkları farklı bilgilere dikkat ediniz:

1. Matta 27:37 "Bu, Yahudiler'in Kralı İsa'dır"
2. Markos 15:26 "Yahudiler'in Kralı"
3. Luka 23:38 "Yahudiler'in Kralı Budur"
4. Yuhanna 19:19 "Nasıralı İsa - Yahudiler'in Kralı"

Bu ifadelerin her biri farklı olmakla birlikte, temelde hepsi aynıdır. Tarihi ayrıntılar konusunda Müjdeler arasındaki farklılıkların çoğunluğu için aynı durum geçerlidir. Her yazar kendi hatırladıklarını küçük farklılıklarla kaleme almıştır, ancak tüm kayıtlar görgü tanıklarının ifadelerinden oluşmaktadır.

Pilatus İsa'nın çarmıhının üzerine tam da Yahudi yetkililerinin istemediği ifadeyi yazdırarak onları kızdırmak istemiştir (krş. 19:21-22).

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 19:23-24

23 Askerler İsa'yı çarmıha gerdikten sonra giysilerini alıp her birine birer pay düşecek biçimde dört parçaya böldüler. Mintanını da aldılar. Mintan boydan boya tek parça dikişsiz bir dokumaydı. 24 Birbirlerine, "Bunu yırtmayalım" dediler, "Kime düşecek diye kura çekelim." Bu olay, şu Kutsal Yazı yerine gelsin diye oldu: "Giysilerimi aralarında paylaştılar, elbisem üzerine kura çektiler." Bunları askerler yaptı.

19:23 "her birine birer pay düşecek biçimde dört parçaya böldüler" Askerler İsa'nın giysileri için kumar oynadılar. Burada, İsa'nın yalnızca üstlüğünden söz edilmektedir. İsa'nın giysilerinin nasıl dörde bölündüğü bilinmemektedir. Çarıklarından, baş örtüsünden (*tallit*), kuşağından ve üstlüğünden söz ediliyor olmalıdır. İsa'nın neden baş örtüsü kullandığı bilinmemektedir. Yahudiler bir insanın çıplak oluşundan hoşlanmazlardı; bunu çok rencide edici bulurlardı. 24. ayette anlatılan olay aracılığıyla, diğer bir peygamberlik sözü yerine gelmiştir (krş. Mez.22:18).

"mintanını" İsa'nın üstlüğü (giysiler) çoğul *himatia* sözcüğüyle, en içe giydiği uzun içliği (mintan) ise *chiton* sözcüğüyle ifade edilmiştir. Bu giysiler

arasındaki farklılık Matta 5:40 ve Luka 6:29'da görülebilir. Tabita entari ve üstlük dikiyordu (krş. Elç.9:39). Birinci yüzyılda Yahudiler peştamal adı verilen ayrı bir iç giysi daha giyiyorlardı.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 19:25-27

25 İsa'nın çarmıhının yanında ise annesi, teyzesi, Klopas'ın karısı Meryem ve Mecdelli Meryem duruyordu. 26 İsa, annesiyle sevdiği öğrencinin yakınında durduğunu görünce annesine, "Anne, işte oğlun!" dedi. 27 Sonra öğrenciye, "İşte, annen!" dedi. O andan itibaren bu öğrenci İsa'nın annesini kendi evine aldı.

19:25 "çarmıhının yanında ise annesi, teyzesi, Klopas'ın karısı Meryem ve Mecdelli Meryem duruyordu" Burada üç mü yoksa dört kişiden mi söz edildiği konusunda farklı görüşler mevcuttur. İkisi de Meryem adını taşıyan iki kız kardeş olamayacağına göre, dört kişiden söz ediliyor olması muhtemeldir. Meryem'in kardeşi Salome'den Markos 15:40 ve Matta 27:56'da söz edilir. Bu durumda, Yakup, Yahya ve İsa kuzen olmalıdır. İkinci yüzyılda ortaya çıkan bir inanışa (*Hegesippus*) göre Klopas, Yusuf'un erkek kardeşidir. Mecdelli Meryem İsa'nın kendisinden yedi cin çıkardığı ve İsa'yı dirilişinden sonra ilk gören kişidir (krş. 20:1-2; 11-18; Mar.16:1; Luk.24:1-10).

ÖZEL BAŞLIK: *İSA'YI İZLEYEN KADINLAR*

A. İsa'yı izleyen, O'na ve Elçilere yardım eden kadınlardan ilk olarak Luka 8:1-3'te söz edilir:

1. Mecdelli denilen Meryem (19:2)
   a. Mat.27:56, 61; 28:1
   b. Mar.15:40, 47; 16:1, 9
   c. Luk.8:2; 24:10
   d. Yu.19:25; 20:1, 11, 16, 18
2. Kuza'nın (Hirodes'in kâhyası, Luk.8:2) karısı Yohanna (Luk.24:10'da da söz edilir)
3. Suzanna (Luk.8:2)
4. "Kendi olanaklarıyla İsa'ya ve öğrencilerine yardım eden daha birçokları" (Luk.8:2)

B. Çarmıha gerildiği sırada İsa'nın yanında bulunan bir grup kadından söz edilir:

1. Matta'ya göre
   a. Mecdelli Meryem (27:56)
   b. Yakup ile Yusuf'un annesi Meryem (27:56)
   c. Zebedi oğullarının annesi (27:56)
2. Markos'a göre
   a. Mecdelli Meryem (25:40)
   b. Küçük Yakup ile Yose'nin annesi Meryem (15:40)
   c. Salome (15:40)

3. Luka yalnızca, "Celile'den O'nun ardından gelen kadınlar" der.
4. Yuhanna'ya göre
   a. İsa'nın annesi Meryem (19:25)
   b. Teyzesi (19:25)
   c. Klopas'ın karısı Meryem [Klopas'ın karısı veya kızı anlamına gelebilir] (19:25)
   d. Mecdelli Meryem (19:25)

C. İsa'nın mezarını gözleyen bir grup kadından söz edilir:
1. Matta'ya göre
   a. Mecdelli Meryem (27:61)
   b. Diğer Meryem (27:61)
2. Markos'a göre
   a. Mecdelli Meryem (15:47)
   b. Yose'nin annesi Meryem (15:47)
3. Luka yalnızca "İsa'yla birlikte Celile'den gelen kadınlar"dan söz eder (23:55).
4. Yuhanna mezarı bekleyen kadınlardan söz etmez.

D. Pazar sabahı erkenden mezara gelen bir grup kadından söz edilir:
1. Matta'ya göre
   a. Mecdelli Meryem (28:1)
   b. Diğer Meryem (28:1)
2. Markos'a göre
   a. Mecdelli Meryem (16:1)
   b. Yakup'un annesi Meryem (16:1)
   c. Salome (16:1)
3. Luka'ya göre
   a. "Kadınlar ... mezara gittiler" (24:1-5, 24)
      (1) Mecdelli Meryem (24:10)
      (2) Yohanna (24:10)
      (3) Yakup'un annesi Meryem (24:10)
4. Yuhanna yalnızca Mecdelli Meryem'den söz eder (20:1,11).

E. Üst kattaki odada bulunan kadınlardan söz edilir (Elç.1:14):
1. "Kadınlar" (1:14)
2. İsa'nın annesi Meryem (1:14)

F. Bu farklı listelerdeki farklı kadınlar arasında nasıl bir bağlantı olduğu kesin olarak bilinmemektedir. Mecdelli Meryem'in baskın biçimde karşımıza çıktığı açıkça görülmektedir. İsa'yı izleyen kadınlar ve gerçekleştirdikleri hizmetler hakkında, *Dictionary of Jesus and the Gospels (İsa ve Müjdeler Sözlüğü, IVP, s.880-886)* adlı eserde yararlı bir makale bulabilirsiniz.

19:26 “sevdiği öğrencinin” Yuhanna kaleme aldığı bu Müjde’de kendisinden adıyla söz etmediğinden, birçok uzman Yuhanna’nın kendisini ifade etmek için bu sözü kullandığına inanmaktadır (krş. 13:23; 19:26; 21:7, 20). Bu ifadeyle birlikte her seferinde *agapao* sözcüğünü kullanan Yuhanna, yalnızca 20:2’de *phileo* sözcüğünü kullanmıştır. Yuhanna Müjdesi’nde, bu iki sözcüğün eşanlamlı olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır (krş. Baba’nın Oğul’a duyduğu sevgiden söz eden 3:35 [*agapao*] ve 5:20 [*phileo*] ayetleri).

19:27 “O andan itibaren bu öğrenci İsa’nın annesini kendi evine aldı” Söz ettikleri kadınlar arasında Meryem’in adından bahsetmeyen Matta 27:56 ve Markos 15:40 ayetlerinden bu anlam çıkarılabilecek olsa da, bu ifadenin Yuhanna’nın Meryem’i hemen alıp evine götürdüğü şeklinde anlaşılmaması gerekir. Yaygın inanışa göre Yuhanna ölene dek Meryem’e bakmış ve bundan sonra da uzun süre hizmet edeceği Asya İli’ne yerleşmiştir (özellikle Efes). Artık yaşlanmış olan Yuhanna, Efes’teki önderlerin teşviki üzerine İsa’nın yaşamına ilişkin anılarını yazmıştır (yani, Yuhanna Müjdesi).

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 19:28-30

[28]Daha sonra İsa, her şeyin artık tamamlandığını bilerek Kutsal Yazı yerine gelsin diye, “Susadım!” dedi. [29]Orada ekşi şarap dolu bir kap vardı. Şaraba batırılmış bir süngeri mercanköşk dalına takarak O’nun ağzına uzattılar. [30]İsa şarabı tadınca, “Tamamlandı!” dedi ve başını eğerek ruhunu teslim etti.

19:28 “İsa, her şeyin artık tamamlandığını bilerek Kutsal Yazı yerine gelsin diye, ‘Susadım!’ dedi” Burada bahsedilen ‘Kutsal Yazı’nın “susadım” mı yoksa “her şeyin artık tamamlandığı” ifadesine mi bağlı olduğu sözdizinsel olarak belirsizdir. Geleneksel inanışa göre düşünüldüğünde, “susadım” sözü Mezmur 69:21’den söz etmektedir.

19:29 “Orada ekşi şarap dolu bir kap vardı” Burada adi veya ekşi şaraptan söz edilmektedir. Hem askerler hem de çarmıha gerilen mahkûm için bulunduruluyor olabilirdi. Çarmıh üzerinde daha uzun süre hayatta kalmasını sağlamak için mahkûma küçük miktarlarda sıvı veriliyordu.

“ekşi şarap” Tam karşılığı “sirke”dir. Bu, yoksul insanların içtiği bir içecekti. İsa’nın, Yeruşalimli kadınların kendisine ikram ettiği sarhoş edici şarabı içmediğine dikkat edin (krş. Mar.15:23; Mat.27:33-34). İsa bu ekşi şarabı muhtemelen Mezmur 22:15’teki peygamberlik sözünü yerine getirmek için içmiştir. Susuzluktan, konuşamayacağı kadar ağzı kurumuştur ve söylemesi gereken bir şey daha vardır.

“mercanköşk dalına takarak” Bazı yorumcular, bu dalın Fısıh Bayramı kutlamasında kullanılan özel bir bitkinin simgesi olduğunu düşünürler (krş. Çık.12:22). Bazıları ise antik çağdaki yazmanların bir hatası sonucu aslında “mızrak”, “kargı” veya “değnek” olan sözcüğün, mercanköşk dalı olarak

kaydedildiğine inanırlar. Matta 27:48 ve Markos 15:36'da "kamış" sözcüğü kullanılmıştır.

Birçok kişinin bu farkın yazmanların bir hatasından kaynaklandığını düşünmelerinin nedeni, mercanköşk bitkisinin uzun gövdeli olmamasıdır (uzunluğu sadece 60 cm – 1 m arasındadır). Ancak, çarmıhların yerden çok yüksekte kurulmadığını da akıldan çıkarmamak gerekir. Çarmıhları yüksek düzenekler olarak resmeden geleneksel tasvirler 3:14 ayetini yanlış anlamamızdan kaynaklanmaktadır. İsa'nın ayakları yerden otuz veya altmış cm yüksekte olmalıdır.

19:30 "Tamamlandı" Sinoptik Müjdeler'den, İsa'nın bu sözü yüksek sesle bağırarak söylediğini öğrenmekteyiz (krş. Mar.15:37; Luk.23:46; Mat.27:50). İsa burada, insanlığa kurtuluş sağlayan işin tamamlanmasından söz etmektedir. "Tamamlandı" sözünün (*telos*) Mısır papirüslerinde "tamamen ödendi" anlamına gelen ticari bir deyim olarak kullanıldığı görülmüştür.

"başını eğerek ruhunu teslim etti" "Başını eğerek" ifadesi "uykuya dalmak" deyiminin bir biçimiydi. Öldüğü an, İsa için dingin bir andı. Burada, ölüm anında kişinin ruhunun bedeninden ayrıldığı anlaşılmaktadır. Bu da, imanlıların öldükleri günden diriliş gününe kadar bedensiz kalacaklarını göstermektedir (krş. 2Ko.5; 1Se.4:13-18).

Aynı olayı anlatan Markos 15:37 ve Luka 23:46 ayetleri, "son nefesini verdi" ifadesini kullanırlar. İbranice'de "ruh" ve "nefes" sözcükleri aynıdır. İsa'nın son nefesi, bedenini terk eden ruhu olarak kabul edilmiştir (krş. Yar.2:7).

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 19:31-37

31 Yahudi yetkililer Pilatus'tan çarmıha gerilenlerin bacaklarının kırılmasını ve cesetlerin kaldırılmasını istediler. Hazırlık Günü olduğundan, cesetlerin Şabat Günü çarmıhta kalmasını istemiyorlardı. Çünkü o Şabat Günü büyük bayramdı.
32 Bunun üzerine askerler gidip birinci adamın, sonra da İsa'yla birlikte çarmıha gerilen öteki adamın bacaklarını kırdılar. 33 İsa'ya gelince O'nun ölmüş olduğunu gördüler. Bu yüzden bacaklarını kırmadılar. 34 Ama askerlerden biri O'nun böğrünü mızrakla deldi. Böğründen hemen kan ve su aktı. 35 Bunu gören adam tanıklık etmiştir ve tanıklığı doğrudur. Doğruyu söylediğini bilir. Siz de iman edesiniz diye tanıklık etmiştir. 36 Bunlar, "O'nun bir tek kemiği kırılmayacak" diyen Kutsal Yazı'nın yerine gelmesi için oldu. 37 Yine başka bir Yazı'da, "Bedenini deştiklerine bakacaklar" deniyor.

19:31 "cesetlerin Şabat Günü çarmıhta kalmasını istemiyorlardı" Yahudiler, özellikle en kutsal sayılan Fısıh Bayramı'nın Şabat Günü'nde topraklarını murdar edecek cesetler konusunda çok hassastılar (Yas.21:23).

"Çünkü o Şabat Günü büyük bayramdı" Bu söz iki biçimde yorumlanabilir: (1) Fısıh yemeği ve Şabat o yıl aynı güne rastlıyordu (Yahudiler ay takvimi

kullanıyorlardı) veya (2) Mayasız Ekmek Bayramı o yıl Şabat ile aynı güne rastlıyordu. Fısıh Bayramı ve Mayasız Ekmek Bayramı (krş. Çık.12) sekiz gün kutlanan bayramlar haline gelmişlerdi.

"çarmıha gerilenlerin bacaklarının kırılmasını ve cesetlerin kaldırılmasını istediler" Anlaşıldığı kadarıyla bu durum daha önce de yaşanmıştı. Çarmıha gerilenlerin bacaklarını kırmak için büyük bir tokmak kullanılırdı. Çarmıha gerilen mahkûmlar sonunda nefessiz kalarak ölürlerdi. Nefes alabilmek için bacaklarından destek alarak kendilerini yukarı iten mahkûmların bacaklarının kırılması, neredeyse anında ölmelerini sağlıyordu.

19:33 "O'nun ölmüş olduğunu gördüler" Bu olay aracılığıyla, Mezmur 34:20'de yer alan ve Mısır'dan Çıkış 12:46 ile Çölde Sayım 9:12 ayetlerine dayanan peygamberlik sözü yerine gelmiştir.

19:34 "askerlerden biri O'nun böğrünü mızrakla deldi. Böğründen hemen kan ve su aktı" Bu, İsa Mesih'in gerçekten öldüğünü ve dolayısıyla gerçekten insan olduğunu gösteren ve bir görgü tanığı ifadesine dayanan tıbbi bir ayrıntıdır. Yuhanna Müjdesi, tıpkı 1.Yuhanna Mektubu gibi İsa'nın Tanrı olduğunu kabul edip insan olduğunu reddeden Gnosisçi öğretinin gelişmekte olduğu günlerde kaleme alınmıştır.

Bazı uzmanlar bu olayı *Rab'bin Sofrası* ve *Vaftiz* törenleriyle ilgili olarak yorumlamaktadır; ancak böyle bir yorum yalnızca alegoridir.

19:35 Bu ayet, İsa'nın (1) gece yargılanmasına, (2) Romalılar tarafından yargılanmasına ve (3) çarmıha gerilmesine tek tanıklık eden Yuhanna tarafından eklenen bir yorumdur. İsa'nın ölümüne ilişkin bu yorum, Yuhanna Müjdesi'nin müjdeyi duyurmaya yönelik amacını gösteren 20:30-31 ayetiyle benzerdir (krş. 21:24). Bkz. 1:8'de yer alan Özel Başlık: *İsa'ya Tanıklık Edenler*.

19:36 Burada, Mısır'dan Çıkış 12:46; Sayılar 9:12'deki Fısıh kurbanından veya Mezmur 34:20'den söz ediliyor olabilir. Alıntılanan Eski Antlaşma ayeti, (1) *deştiklerine* veya (2) *kırılmayacak* ifadelerinin hangisinden söz edildiğine bağlı olarak değişebilir. İsa ölümden dirildikten sonra yeryüzünde kaldığı 40 gün boyunca kendisiyle ilgili Kutsal Kitap ayetlerini ilk kiliseye kendisi açıklamıştır (krş. Luk.24:27; Elç.1:2-3). İlk kilisenin bildirisi (Elçilerin İşleri), İsa'nın onlara gösterdiği her biri yerine gelmiş olan Eski Antlaşma'daki bu peygamberlik sözlerini yansıtmaktadır.

19:37 Bu, (1) İsrail'in bir gün İsa'nın Mesih olduğunu imanla kabul edeceğini (krş. Va.1:7) veya (2) İsa'ya iman etmiş birçok Yahudi'nin, İsa'nın ölümü üzerine yas tutacağını vaat eden Zekeriya 12:10'dan alıntılanmış bir sözdür.

Bu alıntının Eski Antlaşma'nın Grekçe çevirisi olan ve çoğu Müjde yazarının alıntı yaptığı Septuaginta'dan değil, Masoretik Metin'den yapılmış olması dikkate değer. Septuaginta'da "alay ettiklerine" ifadesi yer alırken, Masoretik Metin'de "deştiklerine" ifadesi kullanılmıştır.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 19:38-42

**38Bundan sonra Aramatyalı Yusuf, İsa'nın cesedini kaldırmak için Pilatus'a başvurdu. Yusuf, İsa'nın öğrencisiydi, ama Yahudi yetkililerden korktuğundan bunu gizli tutuyordu. Pilatus izin verince, Yusuf gelip İsa'nın cesedini kaldırdı.
39Daha önce geceleyin İsa'nın yanına gelen Nikodim de otuz litre kadar karışık mür ve sarısabır özü alarak geldi. 40İkisi, İsa'nın cesedini alıp Yahudiler'in gömme geleneğine uygun olarak onu baharatla keten bezlere sardılar. 41İsa'nın çarmıha gerildiği yerde bir bahçe, bu bahçenin içinde de henüz hiç kimsenin konulmadığı yeni bir mezar vardı. 42O gün Yahudiler'in Hazırlık Günü'ydü. Mezar da yakın olduğundan İsa'yı oraya koydular.**

19:38-39 "Yusuf ... Nikodim" Yahudi Yüksek Kurulu'nun bu iki zengin ve nüfuz sahibi üyesi, İsa'nın gizli öğrencisiydi. Bu önemli ve tehlikeli anda halkın önüne çıkmışlardı.

19:39 "otuz litre kadar karışık mür ve sarısabır özü alarak geldi" Bunlar, birinci yüzyılda yaşayan Yahudiler'in cenazeleri gömülmeye hazırlamak için yaygın olarak kullandıkları geleneksel hoş kokulu baharatlardı. Burada söz edilen miktar oldukça bol olmakla birlikte, birçok kişi bunu İsa'nın bir kral olarak gömüldüğünün bir simgesi olarak görmektedir (krş. 2Ta.16:14). Bkz. 11:2'de yer alan Özel Başlık: *Kutsal Kitap'ta Mesh (Yağ Sürme).*

ÖZEL BAŞLIK: *CENAZELERDE KULLANILAN BAHARATLAR*

A. Mür (Arabistan'daki ağaçlardan el edilen güzel kokulu bir reçine)

1. Eski Antlaşma'da mürden on iki kez parfüm olarak söz edilir (çoğunluğu Bilgelik Kitapları'nda [Eyüp, Özdeyişler, Vaiz, Ezgiler Ezgisi] yer alır).
2. Yıldızbilimcilerin yeni doğan İsa'ya getirdikleri armağanlardan biridir (krş. Mat.2:11).
3. Çarpıcı bir simgedir:
    a. "Kutsal mesh yağı"nın yapımında kullanılıyordu (Çık.30:23-25).
    b. Krallara armağan olarak sunuluyordu (Mat.2:11).
    c. İsa'nın bedenini gömülmeye hazırlamak için kullanılmıştır (krş. Yu.19:39 ve simgesel olarak Yu.11:2'de). Bu işlem, Talmud'da anlatılan Yahudi gelenekleri uyarınca yapılmıştır (yani, *Berakhot* 53a).

B. Öd veya sarısabır (Güzel kokulu bir ağaç)

1. Parfüm yapımında kullanılırdı (krş. Say.24:6; Mez.45:8; Özd.7:17; Ezg.4:14).
2. Mısırlılar tarafından mumyalama sırasında mürle karıştırılarak kullanılırdı.
3. Nikodim bol miktarda sarısabır özü getirmiş ve İsa'nın bedenini bununla sarmıştı (krş. Yu.19:39). Bu işlem, Talmud'da anlatılan Yahudi

gelenekleri uyarınca yapılmıştır (yani, *Betsah* 6a).

19:40 "İsa'nın cesedini alıp ... baharatla keten bezlere sardılar" Baharatlar iki amaçla kullanılıyordu: (1) Kötü kokuyu gidermek ve (2) bezlerin cesede yapışmasını sağlamak.

19:41 "İsa'nın çarmıha gerildiği yerde bir bahçe ... vardı" Yusuf ile Nikodim'in neden bu kadar acele ettiklerini anlamamız önemlidir. İsa saat 15:00'te ölmüştü ve Yahudiler'in Fısıh Bayramı'nın Şabat Günü başlamadan (yani 18:00'den önce) mezara konmuş olması gerekiyordu.

"henüz hiç kimsenin konulmadığı yeni bir mezar" Matta 27:59-60'tan bunun Yusuf'un kendi mezarı olduğunu öğrenmekteyiz. Bu olay aracılığıyla, Matta 27:57'de de söz edilen Yeşaya 53:9 ayetindeki peygamberlik sözü yerine gelmiştir.

TARTIŞMA SORULARI

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Aşağıda yer alan tartışma soruları, Yuhanna Müjdesi'nin bu bölümünün ana konularını düşünmenize yardımcı olmak amacıyla verilmiştir. Soruların amacı kesin bir yanıt bulmanızı sağlamak değil, sizi düşündürmektir.

1. Askerler İsa'yı neden kamçılamış ve O'nunla alay etmişlerdir?
2. Pilatus'un birkaç kez yinelediği İsa'yı serbest bırakma çabasının anlamı nedir?
3. Başkâhinlerin 19:15'te söyledikleri söz neden böylesine şaşırtıcıdır?
4. İsa'nın çarmıha gerilmesiyle ilgili ayrıntılar Müjde'den Müjde'ye neden farklılık göstermektedir?
5. Yasa'nın Tekrarı 21:23'ün İsa'nın çarmıha gerilmesiyle bağlantısı nedir?

YUHANNA 20

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ'NİN PARAGRAF BAŞLIKLARI

Başlık	Ayet
İsa'nın Dirilişi	20:1-9
İsa, Mecdelli Meryem'e Görünüyor	20:10-18
İsa Öğrencilerine Görünüyor	20:19-23
İsa Tomas'a Görünüyor	20:24-31

OKUMA DÖNGÜSÜ 3 (bkz. s.vii)

YAZARIN NİYETİNİ PARAGRAF SEVİYESİNDE KAVRAMA

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Tüm bölümü bir oturuşta okuyunuz. Konuları belirleyiniz. Konulara göre yaptığınız bölümlendirmeyi Çağdaş Çeviri'nin bölümlendirmesiyle karşılaştırınız. Paragraf başlıkları Tanrı tarafından esinlenmiş olmamakla birlikte, yazarın niyetini kavrayabilmek için kilit rol oynamaktadır. Bu niyeti kavramak da, yorumlamanın can alıcı noktasıdır. Her paragrafın yalnızca tek bir konusu bulunmaktadır.

1. Birinci paragraf

2. İkinci paragraf

3. Üçüncü paragraf

4. vb.

1-29. AYETLER HAKKINDA BAĞLAMA İLİŞKİN BİLGİLER

A. İsa'nın 14-17. ayetlerde Elçilere vermiş olduğu tüm vaatler, İsa'nın ölümden dirildiği pazar sabahı yerine gelmiştir (bkz. 16:20'ye ait not).

B. İsa'nın dirilişini anlatan Müjde kayıtları, ayrıntılarda farklılıklar göstermektedir. Bunun nedeni: (1) Bu kayıtların görgü tanıklarının ifadelerinden oluşması; (2) üzerinden yıllar geçtikten sonra kaleme alınmış olmaları ve (3) her yazarın farklı hedef kitlelere hitap etmesi ve farklı hususları vurgulamasıdır (krş. Mat.28; Mar.16; Luk.24).

SÖZCÜK VE İFADE ÇALIŞMASI

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 20:1-10

**[1]Haftanın ilk günü erkenden, ortalık daha karanlıkken Mecdelli Meryem
mezara gitti. Taşın mezarın girişinden kaldırılmış olduğunu gördü. [2]Koşarak
Simun Petrus'a ve İsa'nın sevdiği öbür öğrenciye geldi. "Rab'bi mezardan
almışlar, nereye koyduklarını da bilmiyoruz" dedi. [3]Bunun üzerine Petrus'la öteki
öğrenci dışarı çıkıp mezara yöneldiler. [4]İkisi birlikte koşuyordu. Ama öteki öğrenci
Petrus'tan daha hızlı koşarak mezara önce vardı. [5]Eğilip içeri baktı, keten bezleri
orada serili gördü, ama içeri girmedi. [6-7]Ardından Simun Petrus geldi ve mezara
girdi. Orada serili duran bezleri ve İsa'nın başına sarılmış olan peşkiri gördü.
Peşkir keten bezlerle birlikte değildi, ayrı bir yerde dürülmüş duruyordu. [8]O
zaman mezara ilk varan öteki öğrenci de içeri girdi. Olanları gördü ve iman etti.
[9]İsa'nın ölümden dirilmesi gerektiğini belirten Kutsal Yazı'yı henüz
anlamamışlardı. [10]Bundan sonra öğrenciler yine evlerine döndüler.**

20:1 "Haftanın ilk günü" Bu, haftanın ilk günü olan pazar günüydü ve Fısıh Bayramı'nın kutlandığı haftanın kutsal Şabat Günü'nü izleyen ilk iş günüydü. Aynı zamanda, toplanan ilk ürünlerin tapınakta sunulduğu gündü. İsa, ölümden dirilenlerin ilk örneğiydi (krş. 1Ko.15:23). İsa'nın üç pazar akşamı üst üste öğrencilere görünmesi, Hıristiyanlar'ın pazar günü ibadet etme nedenlerinin temelini oluşturmaktadır (krş. 19:19, 26; Luk.24:36vd; Elç.20:7; 1Ko.16:2).

"Mecdelli Meryem" İsa'ya ve Elçilere eşlik eden birkaç kadından biri Mecdelli Meryem'di. İsa Celile'de Meryem'i kötü ruhlardan kurtarmıştı (krş. Mar.16:9 ve Luk.8:2).

Yuhanna Müjdesi Meryem'in ziyaretinin amacını belirtmese de, Markos 16:1 ve Luka 23:56 birkaç kadının (krş. 20:2) sabah erkenden İsa'nın bedenini baharatlarla meshetmek için mezara geldiğinden söz eder. Bu kadınların Yusuf ile Nikodim'in İsa'nın bedenini meshettiklerinden haberdar olmadıkları ya da meshin tazelenmesi gerektiğini düşündükleri anlaşılmaktadır.

"daha karanlıkken" Meryem ve diğer kadınların daha karanlıkken evden ayrıldıkları, ancak mezara vardıkları zaman havanın aydınlanmış olduğu anlaşılmaktadır (krş. Mat.28:1; Mar.16:2).

"Taşın mezarın girişinden kaldırılmış olduğunu" Taşın İsa'nın mezardan dışarı çıkması için değil, görgü tanıklarının içeri girebilmeleri için kaldırıldığını unutmayınız. İsa'nın sahip olduğu yeni diriliş bedeni, eski dünyasal bedeninin kısıtlamalarından özgürdü.

20:2 "Koşarak" Meryem'in, öğrencilere İsa'nın orada olmadığını söylemek için mezardan ilk ayrılan kişi olduğu anlaşılmaktadır (krş. Mat.28:5).

“İsa’nın sevdiği öbür öğrenciye” Burada kullanılan “sevmek” fiilinin Grekçesi (*phileo*) “kardeşçe sevmek” anlamına gelmektedir. Bununla birlikte, o dönemde kullanılan günlük konuşma dilinde (İ.Ö. 300 - İ.S. 300) *agapao* sözcüğü de bu anlamda kullanılıyordu. Burada sözü edilen öğrencinin, bu Müjde’yi kaleme alan Yuhanna olduğu düşünülmektedir (krş. 20:4-8 ve 13:23). Yuhanna, burada Petrus’la birliktedir.

“Rab’bi mezardan almışlar” İsa gitmişti. Meryem, İsa’yı Yahudi yetkililerin aldığını düşünüyordu. Bir odada toplanmış dua eden Elçilerin ve öğrencilerin, İsa’nın dirildiğini gördüklerinde şaşkınlığa kapıldıkları görülmektedir.

“bilmiyoruz” Burada Mecdelli Meryem, Yakup’un annesi Meryem, Salome, Yohanna ve diğer kadınlardan söz edilmektedir (krş. Mat.28:1; Mar.16:1; Luk.24:10).

20:4 “öteki öğrenci Petrus’tan daha hızlı koşarak mezara önce vardı” Yuhanna büyük olasılıkla Elçilerin en genciydi.

20:5 “Eğilip” O dönemde kullanılan mağara biçimindeki mezarların girişleri yaklaşık 1 metre yüksekliğindeydi. Bir kişinin içeri girebilmesi için eğilmesi gerekiyordu (krş. 20:11).

“içeri baktı” Tam çevirisi “görebilmek için gözlerini kısarak baktı” biçimindedir. Yuhanna, dışarıdaki sabah aydınlığı ile karanlık mezarın içindeki ışık farkından dolayı bu hareketi yapmış olmalıdır.

“keten bezleri orada serili gördü” Bezlerin nereye ve nasıl serilmiş oldukları Grekçe metinde belirtilmemiştir. İsa’nın bedeni çalınmış olsaydı, tutkal görevi gören baharatlar sayesinde bedenine yapışmış olan bu bezlerin de birlikte gitmiş olmaları gerekirdi!

20:6-7 “Simun Petrus” Bu öğrencinin İbranice (*Aramice*) adı Simun (*Kefas*), İsa tarafından verilen Grekçe adı ise Petrus’tu (*Petros*). *Petros* Grekçe’de “iri taş veya kaya parçası” adına geliyordu (krş. Mar.16:18). Aramice’de *Petros* ve *Petra* adlarını birbirinden ayırt etmek mümkün değildir.

“peşkir” İsa’nın yüzü ayrı bir bez parçasıyla sarılmıştı (krş. 11:44). Bu peşkirin İsa’nın (1) yüzünün üzerine örtülmüş; (2) yüzüne sarılmış; veya (3) çenesini bağlamak için kullanılmış olması mümkündür.

“ayrı bir yerde dürülmüş duruyordu” Bu ifade, peşkirin biri tarafından özel olarak katlanmış olduğunu göstermektedir. Bu durumun Yuhanna’nın dikkatini çektiği ve iman etmesini sağladığı anlaşılmaktadır.

20:8 “gördü ve iman etti” Yuhanna kanıtları görmüş ve İsa’nın ölümden dirildiğine iman etmişti. Yoksa etmemiş miydi (krş. 20:11 ve 19)?

20:9 “Kutsal Yazı’yı henüz anlamamışlardı” Burada, Petrus’un Pentikost Günü’ndeki konuşmasında (Elç.2:27) alıntı yaptığı Mezmur 16:10’dan söz ediliyor olabilir. Başka seçenekler Yeşaya 53:10-12 veya Hoşea 6:2 de olabilir. Yahudi Yüksek Kurulu İsa’nın ölümden dirileceğini bildirdiğini anlamış olmasına rağmen öğrenciler anlamamışlardı (krş. Mat.27:62-66). Bu, gerçekten de tuhaf bir durumdu!

Bu ayet teolojik açıdan Kutsal Ruh’un henüz bütün doluluğuyla öğrencilerin üzerine inmediği gerçeğini vurgulamak amacını taşıyor olabilir. Kutsal Ruh, imanlıların İsa’nın sözlerini ve eylemlerini anlamalarına yardım eder (krş. 2:22; 14:26).

20:10 Bu ifade öğrencilerin (1) Celile’ye (krş. Mat.20:37; 28:7, 10, 16. Yu.21’de öğrencilerin Celile Gölü’nde balık tuttukları görülmektedir) veya (2) Yeruşalim’de toplandıkları eve geri döndükleri anlamına gelebilir. İsa’nın ölümden dirildikten sonra öğrencilerine bu evde görünmüş olması nedeniyle, (2). olasılık daha muhtemeldir.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 20:11-18

11Meryem ise mezarın dışında durmuş ağlıyordu. Ağlarken eğilip mezarın içine baktı. 12Beyazlara bürünmüş iki melek gördü; biri İsa’nın cesedinin yattığı yerin başucunda, öteki ayakucunda oturuyordu. 13Meryem’e, “Kadın, niçin ağlıyorsun?” diye sordular. Meryem, “Rabbim’i almışlar” dedi. “O’nu nereye koyduklarını bilmiyorum.” 14Bunları söyledikten sonra arkasına döndü, İsa’nın orada, ayakta durduğunu gördü. Ama O’nun İsa olduğunu anlamadı. 15İsa, “Kadın, niçin ağlıyorsun?” dedi. “Kimi arıyorsun?” Meryem O’nu bahçıvan sanarak, “Efendim” dedi, “Eğer O’nu sen götürdünse, nereye koyduğunu söyle de gidip O’nu alayım.” 16İsa ona, “Meryem!” dedi. O da döndü, İsa’ya İbranice, “Rabbuni!” dedi. Rabbuni, öğretmenim demektir. 17İsa, “Bana dokunma!” dedi. “Çünkü daha Baba’nın yanına çıkmadım. Kardeşlerime git ve onlara söyle, benim Babam’ın ve sizin Babanız’ın, benim Tanrım’ın ve sizin Tanrınız’ın yanına çıkıyorum.” 18Mecdelli Meryem öğrencilerin yanına gitti. Onlara, “Rab’bi gördüm!” dedi. Sonra Rab’bin kendisine söylediklerini onlara anlattı.

20:11 “ağlıyordu” Bu ifadenin tam karşılığı “ağıt yakmak”tır (krş. 11:31). Cenazelerde, doğu kültürüne özgü aşırı duygusal gelenekler uygulanıyordu.

20:12 “iki melek” Yuhanna ve Luka (24:23), görünen iki melek konusunda hemfikirdirler. Genellikle her şeyi iki adet olarak kayda geçiren Matta ise yalnızca bir melekten söz eder (krş. 8:28; 9:27; 20:30). Bu, Müjdeler arasındaki nedeni açıklanamayan farklılıklara bir örnektir.

Müjdeler, İsa’nın sözlerini ve eylemlerini kendi teolojik amaçlarına ve hedef kitlelerine uygun biçimde (Tanrı’nın esinlemesi ile) seçen, uyarlayan ve düzenleyen görgü tanıklarının ifadelerinden oluşmuştur. Çağdaş okuyucular sık sık (1) Müjdeler’in hangisi tarihsel olarak daha doğru olduğuna ilişkin sorular

sormakta veya (2) bir olay veya öğreti hakkında Tanrı'nın esinlediği Müjde yazarının kaydetmiş olduğundan başka tarihsel ayrıntılar aramaktadır. Yorumcular öncelikle, asıl yazarın kaleme aldığı Müjde'de ortaya koyduğu amacı anlamaya çalışmalıdırlar. Müjde'yi anlayabilmek için daha fazla tarihsel ayrıntıya ihtiyacımız yoktur.

20:14 "O'nun İsa olduğunu anlamadı" Mecdelli Meryem İsa'yı tanıyamadı. Bunun olası nedenleri şunlardır: (1) Meryem'in gözleri yaşla doluydu; (2) karanlığın içinden aydınlığa bakıyordu; veya (3) İsa'nın görünümü biraz farklıydı (krş. Mat.28:17 ve Luk.24:15).

20:15 "Efendim" Bu sözcüğün Grekçesi *kurios*'tur. Burada, herhangi bir teolojik anlam ifade etmeyecek biçimde kullanılmıştır. "Efendi", "Bey", "Sahip", "Ağa" veya "Rab" anlamlarına gelmektedir. Meryem (1) bir bahçıvanla veya (2) bahçenin sahibiyle konuştuğunu sanmış olabilir.

"Eğer" Birisinin İsa'nın bedenini çaldığını düşünüyordu.

20:16 "Meryem ... Rabbuni" Bu sözcüklerin ikisi de Aramice'dir. İsa'nın Meryem'e özel bir biçimde seslendiği anlaşılmaktadır. İsa, Emmaus yolunda karşılaştığı iki kişiyle konuşurken de aynı şeyi yapmış olmalıydı (krş. Luk.24:30-31). "Rabbuni" sözcüğünün sonundaki "i" harfi, sözcüğe "Rabbim", "Efendim" veya "Öğretmenim" anlamını veriyor olabilir.

ÖZEL BAŞLIK: *İSA'NIN ÖLÜMDEN DİRİLDİKTEN SONRA ÖĞRENCİLERE GÖRÜNMESİ*

İsa, ölümden dirildiğini göstermek için dirildikten sonra çeşitli defalar birçok kişiye görünmüştür:

1. Mezardaki kadınlara, Mat.28:9
2. On bir öğrencisine, Mat.28:16
3. Simun'a, Luk.24:34
4. İki adama, Luk.24:15
5. Öğrencilere, Luk.24:36
6. Mecdelli Meryem'e, Yu.20:15
7. On öğrenciye, Yu.20:17
8. On bir öğrenciye, Yu.20:26
9. Yedi öğrenciye, Yu.21:1
10. Kefas'a (Petrus), 1Ko.15:5
11. Onikiler'e (Elçiler), 1Ko.15:5
12. 500 imanlıya, 1Ko.15:6 (Mat.28:16-17)
13. Yakup'a (kardeşi), 1Ko.15:7
14. Tüm Elçilere, 1Ko.15:7
15. Pavlus'a, 1Ko.15:8 (Elç.9)

Yukarıdaki örneklerden bazılarının aynı olaydan söz ettiği açıktır. İsa, bu

kişilerin kendisinin diri olduğuna emin olmalarını istemiştir!

20:17 "Bana dokunma" Bazı çevirilerde "bana sarılma" ifadesi yer almaktadır. Meryem İsa'yı yakalamış ve O'na sarılmıştır. Burada, göğe yükselişinden önce İsa'nın bedenine dokunulamayacağına ilişkin herhangi bir teolojik imada bulunulmamaktadır. İsa, Yuhanna 20:26'da Tomas'ın kendisine dokunmasına ve Matta 28:9'da kadınların ayaklarına sarılmasına izin vermiştir.

"daha Baba'nın yanına çıkmadım" İsa, dirilişinin üzerinden 40 gün geçene dek göğe yükselmeyecekti (krş. Elç.1:9).

"Kardeşlerime git" Ölümden dirilmiş olan Rab İsa, korkakça davranarak kendisini terk eden öğrencilerini "kardeşleri" olarak adlandırmaktadır (krş. Mat.12:50).

"çıkıyorum" Bu olay, İsa, öğrencilerinin arasında kırk gün geçirdikten sonra gerçekleşmiştir (krş. Luk.24:50-52; Elç.1:2-3). Yuhanna, "yukarısı" ve "aşağısı" arasındaki dikey karşıtlıktan sürekli olarak söz etmiştir. İsa Baba'dan gelmiştir (İsa'nın öncesizlikten beri var oluşu) ve Baba'ya dönmektedir (İsa'nın yüceltilmesi).

"Babam'ın ve sizin Babanız'ın" Bu, ne kadar da muhteşem bir sözdür! Ancak yine de, imanlıların İsa'yla eşit konumda *Tanrı oğulları* oldukları anlamına gelmemektedir. O, Baba'nın eşsiz Oğlu'dur; bütünüyle Tanrı ve bütünüyle insandır. İmanlılar İsa aracılığıyla ancak Tanrı'nın ailesinin üyeleri haline gelirler. İsa hem Rabbimiz ve Kurtarıcımız, hem de kardeşimizdir!

20:18 Meryem de bir görgü tanığıdır.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 20:19-23

19 Haftanın o ilk günü akşam olunca, öğrencilerin Yahudi yetkililerden korkusu nedeniyle bulundukları yerin kapıları kapalıyken İsa geldi, ortalarında durup, "Size esenlik olsun!" dedi. 20 Bunu söyledikten sonra onlara ellerini ve böğrünü gösterdi. Öğrenciler Rab'bi görünce sevindiler. 21 İsa yine onlara, "Size esenlik olsun!" dedi. "Baba beni gönderdiği gibi, ben de sizi gönderiyorum." 22 Bunu söyledikten sonra onların üzerine üfleyerek, "Kutsal Ruh'u alın!" dedi. 23 "Kimin günahlarını bağışlarsanız, bağışlanmış olur; kimin günahlarını bağışlamazsanız, bağışlanmamış kalır."

20:19 "akşam olunca" Yahudi zamanı hava karardığında başladığı ve sona erdiği için (krş. Yar.1:5), burada sözü edilen zaman pazar günü saat 18:00'dir.

"haftanın o ilk günü" Pazar günü, tıpkı bizim için pazartesi günü gibi, haftanın ilk iş günüydü. Daha sonra kilisenin bir araya gelerek İsa'nın dirilişini kutladığı gün haline geldi. İsa dirildikten sonra üç pazar akşamı arka arkaya öğrencilerine

görünerek bu geleneğin öncüsü olmuştur (krş. 20:19, 26; Luk.24; 36; Elç.20:7; 1Ko.16:2).

İlk kilise dönemindeki imanlılar Şabat Günü yerel havralarda ve bayram günlerinde tapınakta toplanmayı sürdürdüler. Ancak, hahamlar havra üyelerine İsa'nın Mesih olduğunu reddetmeleri için ant içirdiler. Bu noktadan sonra Mesih inanlıları Şabat Günü havralardaki ibadetlere katılmayı bırakarak İsa'nın dirilişini kutlamak üzere O'nun dirildiği gün olan pazar günü diğer imanlılarla bir araya gelmeye başladılar.

"kapıları kapalıyken" Çoğul olan "kapılar" sözcüğü hem alttaki giriş kapısının hem de üst kattaki oda kapısının kapalı olduğunu göstermektedir. Bu husustan (1) İsa'nın öğrencilere göründüğünü vurgulamak veya (2) öğrencilerin tutuklanmaktan korktuklarını göstermek için söz edilmiştir.

"öğrencilerin" Tomas bu topluluğun arasında değildi. On bir elçinin yanı sıra İsa'nın diğer öğrencileri de oradaydı (krş. Luk.24:33).

"Size esenlik olsun" Burada, öğrencilerin kapıldığı şaşkınlık ve muhtemelen korku ifade edilmektedir. İsa onlara esenlik vaat etmiştir (krş. 14:27; 16:33; 20:21). Bu ifade muhtemelen Yahudiler'in selamlama ifadesi olan *şalom* sözcüğünü andırmaktadır.

20:20 "onlara ellerini ve böğrünü gösterdi" Yuhanna'nın, İsa'nın böğründe bulunan yaralarla diğer Müjde yazarlarından daha çok ilgilendiği görülmektedir (krş. 19:27; 20:25). İsa'nın ayaklarından Luka 24:39 ve Mezmur 22:16 dışında başka bir yerde söz edilmez. İsa'nın dirilmiş bedeni, çarmıha gerilmesinden kaynaklanan izleri halen taşımaktadır (krş. 1Ko.1:23; Gal.3:1).

"Rab'bi" Bu unvan burada tamamen teolojik bir anlamda kullanılmış olup, Eski Antlaşma'daki YHVH adını işaret etmektedir (krş. Çık.3:14). Eski Antlaşma'da Baba Tanrı için kullanılan bir adın İsa için kullanılması, Yeni Antlaşma'nın İsa'nın bütünüyle Tanrı olduğunu onaylamak amacıyla yararlandığı bir yöntemdir.

20:21 "Baba beni gönderdiği gibi" Kilise, ilahi bir buyrukla görevlendirilmiştir (krş. Mat.28:18-20; Elç.1:8). İmanlılar aynı zamanda fedakârlıkla hizmet etmeye gönderilmişlerdir (krş. 2Ko.5:14-15; 1Yu.3:16).

İsa "göndermek" kavramı için iki farklı sözcük kullanmıştır. Yuhanna'da bu sözcükler eşanlamlıdır. Bu durum, İsa'nın Baba tarafından gönderildiğini ifade etmek için *pempo* sözcüğünün kullanıldığı Yuhanna 8'de (krş. 8:16, 18, 26, 29) ve *apostello* sözcüğünün kullanıldığı 8:42'de açıkça görülmektedir. Aynı durum Yuhanna 5 ve 6. bölümlerde de geçerlidir. Bkz. 5:24'te yer alan Özel Başlık: *Göndermek (Apostello)*.

20:22 "onların üzerine üfleyerek" Burada, "üflemek" sözcüğü ile bir söz sanatı yapılmıştır. İbranice *ruah* ve Grekçe *pneuma* sözcükleri "üflemek",

"rüzgar" veya "ruh" anlamlarına gelmektedir. Eski Antlaşma'nın Grekçe çevirisi olan Septuaginta'da aynı fiil Tanrı'nın Yaratılış 2:7'deki insanı yaratma ve Hezekiel 37:5, 9'daki İsrail'i canlandırma etkinliği için kullanılmıştır. "Onlar" zamiri yalnızca Elçilerden değil, daha geniş bir topluluktan söz etmektedir (krş. Luk.24:33).

"Kutsal Ruh'u alın" Bu olayın Pentikost Günü'nde Kutsal Ruh'un imanlıların üzerine inmesiyle nasıl bir ilgisi olduğu bilinmemektedir. İsa öğrencilerine vaat etmiş olduğu her şeyi, onlara ilk göründüğü anda yerine getirmiştir. Kutsal Ruh, Yahya tarafından vaftiz edildiği sırada İsa'yı donattığı gibi, İsa da öğrencilerini yeni hizmetlerini yerine getirebilmeleri için donatmıştır.

Bu ayet ilk kilise tarafından Kutsal Ruh'un Baba'dan mı yoksa Baba ve Oğul'dan mı geldiğine ilişkin tartışmada başvuru kaynağı olarak kullanılmıştır. Aslında, Üçlübirlik'in üç kişisi de kurtuluş sürecinde etkindir.

George E. Ladd, *A Theology of the New* Testament adlı kitabında bu ayetin muhtemel yorumlarını özetler:

> "Kutsal Ruh'un imanlıların üzerine Pentikost Günü'nde geldiği düşünüldüğünde, bu ayetle ilgili bazı güç anlaşılır yanlar ortaya çıkmaktadır. Bu güçlükler üç biçimde aşılabilir: Yuhanna, ya Pentikost Günü'nden haberdar olmadığı için bu olayı anlatmıştır ya da Kutsal Ruh imanlılara iki kez verilmiştir. Üçüncü bir olasılık ise, İsa'nın öğrencilerin üzerine üflemesi, Kutsal Ruh'un Pentikost Günü'nde geleceğine ilişkin simgesel bir vaat ve önbildiridir" (s.289).

20:23 "Kimin günahlarını bağışlarsanız" Bu ayette, hem Müjde'yi duyuranlara hem de Müjde'nin çağrısına imanla karşılık verenlere imalı bir koşul verilmektedir. Müjde'yi bilen birisi bunu duyurmaya karar verir, birileri ise bu bildiriyi işitir ve kabul etmeye karar verir. Bunların her ikisi de gereklidir. Bu ayet din adamlarına keyfi bir yetki sunmaz, imanla müjdeye tanıklık edenlere yaşam verme gücü sağlar! Bu yetki, İsa'nın hizmet etmeye gönderdiği Yetmişler'in hizmetinde görülmektedir.

"bağışlanmış olur" Tanrı'nın bağışlamasının Müjde'nin duyurulması aracılığıyla elde edilebileceğini ifade etmektedir. İmanlılar Tanrı'nın Egemenliği'nin anahtarlarına sahiptir (krş. Mat.16:19), ancak bu anahtarları kullanmaları gerekmektedir. Bu vaat bireylere değil, kiliseye verilmiştir. Burada ifade edilen ruhsal gerçek, teolojik açıdan Matta 18:18'deki "bağlamak ve çözmek" kavramlarına benzemektedir.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 20:24-25

24 Onikiler'den biri, "İkiz" diye anılan Tomas, İsa geldiğinde onlarla birlikte değildi. 25 Öbür öğrenciler ona, "Biz Rab'bi gördük!" dediler. Tomas ise, "O'nun ellerinde çivilerin izini görmedikçe, çivilerin izine parmağımla dokunmadıkça ve elimi böğrüne sokmadıkça inanmam" dedi.

20:24 “Onikiler’den biri, ‘İkiz’ diye anılan Tomas, İsa geldiğinde onlarla birlikte değildi” Birçok kişi bu bölümü Tomas’ın kuşkucu biri olduğunu kanıtlamak için kullanır, ancak 11:16 ayetini unutmamak gerekir. Tomas, Yuhanna Müjdesi’nde diğer Müjdeler’de olduğundan daha sık karşımıza çıkmaktadır (krş. 11:16; 14:5; 20:24-29; 21:21).

20:25 “görmedikçe ... dokunmadıkça ... böğrüne sokmadıkça ... inanmam” İsa, Tomas’ın bu isteğini saygıyla karşılamıştır. İsa (1) gerçekleştirdiği mucizeler ve (2) yaptığı önbildirimler aracılığıyla öğrencilerin imanını güçlendirmeyi amaçlamıştır. İsa’nın bildirisi köklü biçimde yenidir. İsa, Müjde’nin bildirisini ve içeriğini anlamaları ve özümsemeleri için öğrencilere zaman tanımıştır.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 20:26-29

[26]Sekiz gün sonra İsa’nın öğrencileri yine evdeydiler. Tomas da onlarla birlikteydi. Kapılar kapalıyken İsa gelip ortalarında durdu, “Size esenlik olsun!” dedi. [27]Sonra Tomas’a, “Parmağını uzat” dedi, “Ellerime bak, elini uzat, böğrüme koy. İmansız olma, imanlı ol!” [28]Tomas O’na, “Rabbim ve Tanrım!” diye yanıtladı. [29]İsa, “Beni gördüğün için mi iman ettin?” dedi. “Görmeden iman edenlere ne mutlu!”

20:26 “Sekiz gün sonra” Burada, yine başka bir pazar akşamından söz edilmektedir. İsa öğrencilere muhtemelen Yuhanna Markos’un evinde üç pazar akşamı arka arkaya görünmüş ve Hıristiyanlar’ın pazar günü ibadet etme geleneklerine öncülük etmiştir.

20:27 “İmansız olma, imanlı ol” Tüm imanlılarda kuşku ile imanın tuhaf bir karışımı bulunmaktadır.

20:28 Tomas’ın ikrarı teolojik açıdan 20:17’yle bağlantılı olabilir. İsa’nın Baba’yı “Tanrım” biçiminde adlandırması teolojik açıdan rahatsız edici gelebilir. Dikkati, kendi tanrılığından kaçırmak ister gibi görünmektedir. Tomas’ın dile getirdiği bu tanrılık ikrarı, bu durumu dengeler niteliktedir.

Tomas’ın ikrarı, YHVH ve Elohim adlarının birlikte kullanıldığı Eski Antlaşma ayetlerindeki öncelik sırasını izlemektedir. İfade, “RAB Tanrı” biçiminde çevrilmiştir. İsa, Tomas’ın ifade ettiği bu şaşırtıcı tanrılık iddiasını tamamıyla kabul etmiştir. Yuhanna Müjdesi daha ilk bölümünün ilk ayetinden itibaren Nasıralı İsa’nın tanrılığını ortaya koymaktadır.

İsa, Yuhanna Müjdesi’nde çeşitli defalar Tanrı olduğunu iddia etmiştir (krş. 8:58; 10:30; 14:9; 20:28) ve Yuhanna da İsa’nın tanrılığını 1:1, 14-18; 5:18 ayetlerinde tasdik eder. Diğer Kutsal Kitap yazarları da İsa’nın Tanrı olduğunu açıkça belirtmişlerdir (krş. Flp.2:6-7; Kol.1:15-17; Tit.2:13).

20:29 Bu ifade aslında dilbilgisel açıdan “evet” yanıtını gerektiren bir soru ya da sırf bir ifade olabilir. Dilbilgisi açısından ifadenin yapısı belirsizdir. 17:20’de

yer alan kutsamayla benzerdir (krş. 1Pe.1:8).

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 20:30-31

30İsa, öğrencilerinin önünde, bu kitapta yazılı olmayan başka birçok doğaüstü belirti gerçekleştirdi. 31Ne var ki yazılanlar, İsa'nın, Tanrı'nın Oğlu Mesih olduğuna iman edesiniz ve iman ederek O'nun adıyla yaşama kavuşasınız diye yazılmıştır.

20:30 30-31. ayetler Müjde'nin konusunu ve amacını açıkça yansıtmaktadır. Bu, müjdeleyici bir metindir! Tanrı, esin verdiği Müjde yazarlarına, İsa hakkındaki muhteşem gerçekleri, hitap ettikleri okuyuculara (Yahudiler, Romalılar, Grekler) aktarmaları için İsa'nın eylemlerini ve sözlerini seçme, düzenleme, uyarlama ve özetleme yetkisi ile becerisini vermiştir. Yeni Antlaşma bir Hıristiyan Talmud'u değildir.

Carl F. H. Henry, *The Expositor's Bible Commentary*, Vol. 1 (*Yorumcunun Kutsal Kitap Tefsiri, Cilt 1*) adlı kitabın "The Authority and Inspiration of the Bible" ('Kutsal Kitap'ın Yetkisi ve Esini') başlıklı açılış makalesinde şöyle demektedir:

> "Kutsal Kitap yaratılış öyküsünü veya kurtuluş tarihini, hatta Tanrı'nın beden almasının tarihçesini ele almakla birlikte, olayların tam bir kronolojisini sunmayı amaçlamaz. Kutsal Yazılar'ın açıklanan amacı insanlığa, günahtan kurtuluş ve Efendisi'ne itaatle hizmet için gereken ve yeterli olan tüm bilgiyi sunmaktır. Kutsal Kitap yazarları zaman zaman Tanrı'nın kurtuluş sağlayan eylemini çeşitli açılardan ve farklı amaçlarla ele alsalar da, bizlere bildirdikleri güvenilir ve yeterlidir. Matta, İsa'nın gerçekleştirdiği hizmeti, konu başlıkları altında sunabilmek amacıyla kronoloji unsurunu büyük ölçüde ikinci plana atmıştır. Luka, Markos'ta yer alan birçok unsuru içermemesine rağmen elçisel öğretiyi koruyan sistemli bir kayıttır (krş. 1:4). Yuhanna, dördüncü Müjde'nin başlıca niteliği olan köklü seçiciliği açıkça dile getirmektedir (20:30, 31)" (s.27-28)

20:31 "iman edesiniz ... diye" Bazı erken dönem Grekçe elyazmaları (P66, א*, H, B ve Origen tarafından kullanılan Grekçe metin) Yuhanna Müjdesi'nin, imanlıları imanı sürdürmeye teşvik etmek için yazıldığını ima etmektedir.

Diğer Grekçe elyazmaları ise Yuhanna'nın imansızlara hitap ettiğini ima ederler. Bu ayet, Müjde'nin amacını ortaya koymaktadır. Yuhanna, tıpkı diğer Müjdeler gibi, Müjde'nin duyurulması amacıyla yazılmıştır.

"Mesih" Mesih, Davut'un soyundan geleceği ve yeni bir doğruluk çağı getireceği Eski Antlaşma'da müjdelenen *Meshedilmiş Kişi*'dir. Nasıralı İsa (krş. 1:45) Yahudiler'in bekledikleri Mesih'tir (krş. 11:27).

Bu unvan İsa için Yuhanna Müjdesi'nin daha başında kullanılmıştır (krş. 1:41). Ancak Yahudi olmayan kişilere hitap eden bölümlerde İsa için "Mesih" değil, "Rab" unvanı kullanıldığı görülür (krş. Rom.10:9-13; Flp.2:9-11).

“Mesih” kavramı dünyanın son zamanlarına ilişkin imalar içermektedir: (1) Ferisiler için siyasi, ulusal beklentiler, (2) apokaliptik Yahudi yazınında ise dünyasal ve evrensel beklentiler içerir.

“Tanrı’nın Oğlu” Sinoptik Müjdeler’de Yahudi olmayan kişilerin yanlış anlama ihtimaline karşı seyrek olarak kullanılan bu unvan Yuhanna Müjdesi’nde başlangıçtan itibaren sıklıkla kullanılmıştır (krş. 1:14, 34, 49). Bu, Yuhanna’nın İsa ve Baba arasındaki benzersiz ilişkiyi ifade etme biçimidir. Yuhanna, *Baba* ve *Oğul* benzetmesini birkaç biçimde kullanır: (1) unvan olarak; (2) “biricik oğul” ifadesiyle bağlantılı olarak (*monogenes*, krş. 1:18; 3:16; 1Yu.4:9); ve (3) “Baba” adıyla birlikte (krş. 20:17).

TARTIŞMA SORULARI

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap’a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh’tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Aşağıda yer alan tartışma soruları, Yuhanna Müjdesi’nin bu bölümünün ana konularını düşünmenize yardımcı olmak amacıyla verilmiştir. Soruların amacı kesin bir yanıt bulmanızı sağlamak değil, sizi düşündürmektir.

1. Mezara kimler, ne zaman ve ne için gelmiştir?
2. Öğrenciler İsa’nın ölümden dirileceğini neden beklemiyorlardı? Bunu bekleyen birileri var mıydı?
3. Meryem İsa’yı neden tanıyamadı?
4. İsa, Meryem’e neden kendisine dokunmamasını söyledi?
5. 22-23. ayetleri kendi sözcüklerinizle açıklayınız.
6. Tomas’ı “kuşkucu” olarak nitelendirmek sizce doğru mudur?
7. “İman etmek” kavramının İsa’nın yaşadığı dönemdeki anlamını açıklayınız.

YUHANNA 21

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ'NİN PARAGRAF BAŞLIKLARI

Başlık	Ayet
İsa Göl Kenarında	21:1-14
İsa ile Petrus	21:15-25

OKUMA DÖNGÜSÜ 3 (bkz. s.vii)

YAZARIN NİYETİNİ PARAGRAF SEVİYESİNDE KAVRAMA

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Tüm bölümü bir oturuşta okuyunuz. Konuları belirleyiniz. Konulara göre yaptığınız bölümlendirmeyi Çağdaş Çeviri'nin bölümlendirmesiyle karşılaştırınız. Paragraf başlıkları Tanrı tarafından esinlenmiş olmamakla birlikte, yazarın niyetini kavrayabilmek için kilit rol oynamaktadır. Bu niyeti kavramak da, yorumlamanın can alıcı noktasıdır. Her paragrafın yalnızca tek bir konusu bulunmaktadır.

1. Birinci paragraf

2. İkinci paragraf

3. Üçüncü paragraf

4. vb.

1-25. AYETLER HAKKINDA BAĞLAMA İLİŞKİN BİLGİLER

A. 21. bölümün Yuhanna Müjdesi'ne sonradan eklenen bir bölüm olup olmadığı konusunda farklı görüşler bulunmaktadır. Bu görüş ayrılığının nedeni, Yuhanna Müjdesi'nin 20:31 ayetinde sona eriyormuş gibi görünmesidir. Ne var ki, 21. bölümü içermeyen hiçbir Grekçe elyazmasına rastlanmamıştır.

B. Bazı elyazmalarında 24. ayetin sonuna Yuhanna 7:53–8:11 ayetleri eklendiğinden, bazı uzmanlar 25. ayetin Müjde'ye sonradan eklendiğini düşünmektedir. Ayrıca, Sinaiticus adlı antik elyazmasında yazman önce 25. ayeti atlamış, daha sonra bu ayeti ekleyebilmek için metnin sonunda

yer alan kapanış imzasını silmek zorunda kalmıştır.

C. Yuhanna Müjdesi'nin ayrılmaz bir parçası olmamakla birlikte, 21. bölümün Elçi Yuhanna tarafından yazıldığı kesindir. Bu bölüm, ilk kilisenin iki temel sorusunu yanıtlamaktadır:
   1. Petrus'un Rab'le ilişkisi eski haline kavuştu mu?
   2. Yuhanna'nın çok uzun süre yaşayacağı yönündeki söylentinin aslı nedir?

SÖZCÜK VE İFADE ÇALIŞMASI

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 21:1-3

1-2 Bundan sonra İsa Taberiye Gölü'nün kenarında öğrencilerine yine göründü. Bu da şöyle oldu: Simun Petrus, "İkiz" diye anılan Tomas, Celile'nin Kana Köyü'nden Natanel, Zebedi'nin oğulları ve İsa'nın öğrencilerinden iki kişi daha birlikte bulunuyorlardı. 3 Simun Petrus ötekilere, "Ben balık tutmaya gidiyorum" dedi. Onlar, "Biz de seninle geliyoruz" dediler. Dışarı çıkıp tekneye bindiler. Ama o gece bir şey tutamadılar.

21:1-2 "Taberiye Gölü'nün" Taberiye, Roma idari sisteminde Celile'nin başkentiydi. Bu göl aynı zamanda "Celile Gölü" (krş. 6:1) veya "Ginnesar Gölü" (krş. Mat.14:34; Mar.6:35; Luk.5:1) ya da Eski Antlaşma'da "Kinneret Gölü" adıyla da bilinmektedir (krş. Say.34:11; Yas.3:17; Yşu.11:2; 12:3; 13:27; 19:35; 1Kr.15:20).

"göründü" Bu fiil "tamamen veya açıkça göstermek" anlamını taşımaktadır (krş. 1:31; 2:11; 7:4; 9:3; 1Yu.1:2; 2:28; 3:2; 4:9). Celile bölgesindeki bu buluşma Matta'ya göre İsa'nın öğrencilerine "Son Buyruk"u verdiği tepede (krş. 16:32; 28:7, 10, 16), Yuhanna'ya göre ise Taberiye Gölü'nün kenarında gerçekleşir. Bu buluşmada İsa ilk kilisenin aklını kurcalayan iki soruya değinir: (1) Petrus'un Rab'le ilişkisi eski haline kavuşmuş mudur? (2) Yuhanna'nın ölmeyeceği yönündeki söylenti doğru mudur?

"Zebedi'nin oğulları" Burada Yahya (Yakup) ve Yuhanna'dan (Yohanan, krş. Mat.4:21) söz edilir. Yakup ve Yuhanna bu Müjde'de adlarıyla anılmamaktadır.

21:3 "Simun Petrus ötekilere, 'Ben balık tutmaya gidiyorum' dedi" Bu balık tutma yolculuğuna ilişkin çeşitli görüşler ileri sürülmüştür: (1) İsa'nın belirlemiş olduğu buluşma anına dek öğrencilerin zaman geçirmelerini ve dinlenmelerini sağlayacak bir yolculuktur (krş. Mat.26:32; 28:7, 10); (2) öğrenciler para kazanmak amacıyla bu yolculuğa çıkmışlardır; veya (3) Petrus'un balıkçılık mesleğine geri döndüğünü göstermektedir. Bu bölüm, Luka 5 ile oldukça benzerdir.

"o gece bir şey tutamadılar" Hastaları iyileştirmiş, kötü ruhları kovmuş bu

insanların her durumda ve her amaçla kullanabilecekleri mucizevi güçlere sahip olmadıklarına dikkat ediniz. Bu fiil Yeni Antlaşma'nın başka hiçbir yerinde balık tutmak anlamında kullanılmamıştır. Genellikle, birini tutuklamak anlamını ifade etmektedir.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 21:4-8

[4]Sabah olurken İsa kıyıda duruyordu. Ne var ki öğrenciler, O'nun İsa olduğunu anlamadılar. [5]İsa, "Çocuklar, balığınız yok mu?" diye sordu. "Yok" dediler. [6]İsa, "Ağı teknenin sağ yanına atın, tutarsınız" dedi. Bunun üzerine ağı attılar. O kadar çok balık tuttular ki, artık ağı çekemez olmuşlardı. [7]İsa'nın sevdiği öğrenci, Petrus'a, "Bu Rab'dir!" dedi. Simun Petrus O'nun Rab olduğunu işitince üzerinden çıkarmış olduğu üstlüğü giyip göle atladı. [8]Öbür öğrenciler balık dolu ağı çekerek tekneyle geldiler. Çünkü karadan ancak iki yüz arşın kadar uzaktaydılar.

21:4 "öğrenciler, O'nun İsa olduğunu anlamadılar" Öğrencilerin İsa'yı neden tanıyamadıklarına dair çeşitli görüşler ileri sürülmektedir:

1. Çok karanlıktı.
2. İsa öğrencilerden çok uzaktaydı.
3. Öğrenciler çok yorulmuşlardı.
4. İsa'nın görünümü farklıydı (krş. Yu.21:12; Mat.28:16-17; Luk.24:13).
5. Öğrencilerin İsa'yı tanımaları Tanrı tarafından engellenmişti (krş. Luk.24:16).

21:5 "Çocuklar" İsa bu sözü mecazi anlamda kullanmıştır. Yeni Antlaşma'da "küçük çocuklar" anlamında kullanılan iki ifade bulunmaktadır. Burada kullanılan *paidion* sözcüğü, Yuhanna ve 1.Yuhanna kitaplarında yaygın olarak kullanılan *teknion* sözcüğünden farklıdır. Bu sözcük Yuhanna'da yalnızca 4:49; 16:21 ayetleri ile burada geçmektedir. Bu sözcüklerin 1.Yuhanna'da eşanlamlı olarak kullanıldıkları görülür (*paidion*, 2:13, 18; *teknion*, 2:1, 12, 28).

"balığınız yok mu?" Bu sözcük (*prosphagion*) aslında ekmekle yenen her türlü yiyeceği ifade etmektedir. Ancak burada, bağlam uyarınca "balık" anlamına gelmektedir. Bu, yapısı itibarıyla "hayır" yanıtını gerektiren bir sorudur.

21:6 İsa, Luka 5:1-11'de öğrencilerini ilk çağırdığı zamanki gibi davranıyordu. Bu bölümün ayırt edici özelliklerinden biri (bkz. 21:15'e ait not), tekne için iki farklı sözcüğün kullanılmış olmasıdır: 21:3'te *ploion*, 21:8'de ise *ploiaron* (küçük tekne) sözcükleri kullanılmıştır. Yuhanna edebi anlamdaki çeşitliliğini bu bölümde çeşitli defalar sergilemiştir.

21:7 "üzerinden çıkarmış olduğu üstlüğü giyip" Birinci yüzyılda Filistin yöresinde insanlar dar ve uzun bir iç giysi, onun üzerine ise üstlük giyiyorlardı. Petrus üstlüğünü çıkarmış ve iç giysisini beline kadar kıvırmıştı.

“İsa’nın sevdiği öğrenci” Bu söz, bu Müjde’yi kaleme alan Elçi Yuhanna’yı ifade etmektedir (krş. 13:23; 20:2-3, 8; 21:20). Yuhanna bu Müjde’de kendisinden adıyla söz etmemiştir.

“Bu Rab’dir” Grekçe *kurios* sözcüğü “Efendi”, “Bey”, “Sahip”, “Ağa” veya “Rab” anlamlarına gelmektedir. Bazı ayetlerde kibar bir hitap biçimi olarak kullanılan ifade, bazı ayetlerde İsa’nın tanrılığını onaylayan teolojik bir anlam ifade etmektedir. Bu balıkçılar kıyıda duran kişinin dirilmiş Rab olduğunu anlamışlardı.

Sözcüğün “Rab” biçiminde çevrilmesi, Eski Antlaşma’da YHVH adının RAB olarak çevrilmesine dayanır. Yahudiler Tanrı’nın antlaşma adı olan YHVH adını telaffuz etmekten korktuklarından, Grekçe’deki *kurios* sözcüğüne karşılık gelen başka bir sözcük (*Adonay*) kullanmaya başlamışlardı.

“Rab” adı, Filipililer 2:9-11’e göre her adın üstündedir. “İsa’nın Rab olduğunu açıkça söylemek”, ilk kilisenin vaftiz ikrarının bir parçasıydı (krş. Rom.10:9-13).

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 21:9-14

9 Karaya çıkınca orada yanan bir kömür ateşi, ateşin üzerinde balık ve ekmek gördüler. 10 İsa onlara, “Şimdi tuttuğunuz balıklardan getirin” dedi. 11 Simun Petrus tekneye atladı ve tam yüz elli üç iri balıkla yüklü ağı karaya çekti. Bu kadar çok balık olduğu halde ağ yırtılmamıştı. 12 İsa onlara, “Gelin, yemek yiyin” dedi. Öğrencilerden hiçbiri O’na, “Sen kimsin?” diye sormaya cesaret edemedi. Çünkü O’nun Rab olduğunu biliyorlardı. 13 İsa gidip ekmeği aldı, onlara verdi. Aynı şekilde balıkları da verdi. 14 İşte bu, İsa’nın ölümden dirildikten sonra öğrencilere üçüncü görünüşüydü.

21:9 “orada yanan bir kömür ateşi, ateşin üzerinde balık ve ekmek” Sabahın erken saatlerindeki bu kahvaltının amacı birlikte zaman geçirip paydaşlıkta bulunmak ve teolojik konuları birlikte irdelemekti. Bu ayetlerin teolojik anlamları şunlardır: (1) Bu bölüm, Petrus’un bir kömür ateşinin başında Rab’bi inkâr etmesine değinir (krş. 18:18). Kömür ateşinden yalnızca bu ayette ve Petrus’un inkârını anlatan bölümde söz edilir. (2) Yuhanna Müjdesi ve 1.Yuhanna Mektubu, İsa Mesih’in bütünüyle insan olduğunu reddeden sapkın Gnosisçi öğretiyle mücadele etmek için yazılmıştı. Bu ayetler, İsa’nın öğrencilerle birlikte yemek yediğini anlatmaktadır.

21:10 Bu bölümde, balık için iki farklı sözcük kullanılmıştır: (1) 21:9,10 ve 13’te “küçük balık” anlamına gelen *opsarion*; (2) 21:6, 8 ve 11’de “büyük balık” anlamına gelen *ichtus* sözcüğü yer alır. Bu sözcüklerin bu bölümde eşanlamlı olarak kullanıldıkları anlaşılmaktadır.

21:11 “yüz elli üç” Ayetin bağlamına bakıldığında, bu rakamın simgesel bir önemi olmadığı anlaşılmaktadır; görgü tanığının aktardığı basit bir ayrıntıdır. Ne var ki, ilk kilisenin her rakama ve ayrıntıya anlam yükleme eğilimi

yüzünden, bu ayetle ilgili şu yorumlar yapılmıştır: (1) Cyrillus bu balıklardan 100'ünün Yahudi olmayan uluslar, 50'sinin Yahudiler ve 3'ünün de Üçlübirlik için olduğunu belirtmiştir; (2) Augustinus bu rakamın On Buyruk'tan ve Kutsal Ruh'un yedi armağanından söz ettiğini, bu rakamları yan yana getirince 70 sayısının ortaya çıktığını ileri sürmüştür. 1'den 17'ye kadar olan rakamlar toplandığında 153 sayısına ulaşılır. Augustinus, bunun Yasa ve lütuf aracılığıyla Mesih'e iman edenlerin toplam sayısı olduğunu söylemiştir. (3) Hieronymus 153 farklı türde balık olduğunu ve bunun tüm ulusların Mesih'e iman edeceğinin bir simgesi olduğunu söylemiştir. Bu mecazi yorumlama yöntemi yorumcunun zekâsını ön plana çıkaran, ama Tanrı tarafından esinlenen asıl yazarın amacını yansıtmayan bir yöntemdir.

"Bu kadar çok balık olduğu halde ağ yırtılmamıştı" Bu, ya görgü tanığının aktardığı diğer bir ayrıntı ya da bir mucize imasıdır.

21:14 "bu, İsa'nın ölümden dirildikten sonra öğrencilere üçüncü görünüşüydü" Burada, İsa'nın 20. bölümde anlatılan daha önceki iki görünümden söz edilir. İsa öğrencilerine üçüncü kez görünmektedir.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 21:15-19

[15]Yemekten sonra İsa, Simun Petrus'a, "Yuhanna oğlu Simun, beni bunlardan daha çok seviyor musun?" diye sordu. Petrus, "Evet, ya Rab" dedi, "Seni sevdiğimi bilirsin." İsa ona, "Kuzularımı otlat" dedi. [16]İkinci kez yine ona, "Yuhanna oğlu Simun, beni seviyor musun?" diye sordu. O da, "Evet, ya Rab, seni sevdiğimi bilirsin" dedi. İsa ona, "Koyunlarımı güt" dedi. [17]Üçüncü kez ona, "Yuhanna oğlu Simun, beni seviyor musun?" diye sordu. Petrus kendisine üçüncü kez, "Beni seviyor musun?" diye sormasına üzüldü. "Ya Rab, sen her şeyi bilirsin, seni sevdiğimi de bilirsin" dedi. İsa ona, "Koyunlarımı otlat" dedi. [18]"Sana doğrusunu söyleyeyim, gençliğinde kendi kuşağını kendin bağlar, istediğin yere giderdin. Ama yaşlanınca ellerini uzatacaksın, başkası seni bağlayacak ve istemediğin yere götürecek." [19]Bunu, Tanrı'yı ne tür bir ölümle yücelteceğini belirtmek için söyledi. Sonra ona, "Ardımdan gel" dedi.

21:15 "Yuhanna oğlu Simun" İsa'nın Petrus'a "Simun Petrus" diye hitap etmediğine dikkat ediniz. Yaptıklarından sonra, Petrus'un pek de kayaya benzer yanı kalmamıştı!

"seviyor musun" Bu bölümde, Petrus'un başkâhinin avlusunda İsa'yı üç kez reddetmesiyle bağlantılı görülen üç tekrar söz konusudur (krş. 18:17, 25, 27). Bölüm boyunca çeşitli benzerlikler ve farklar göze çarpar: (1) "sevgi" (*phileo* / *agapao*); (2) "kuzularımı" / "koyunlarımı"; (3) "bilmek" (*ginosko* / *oida*). Bu sözcüklerin edebi çeşitliliği sağlamak amacıyla mı yoksa kasıtlı olarak mı farklı biçimde kullanıldıkları bilinmemektedir. Yuhanna, özellikle bu bölümde, çeşitlilikten sık sık yararlanmıştır ("çocuk", "tekne" ve "balık" sözcüklerinin her birini iki farklı Grekçe sözcükle ifade eder). Grekçe *agapao* ve *phileo*

sözcüklerinin bu bölümde farklı kavramları ifade ettikleri anlaşılmakla birlikte, bu sözcükler o dönemde kullanılan günlük konuşma dilinde eşanlamlı olduklarından bu konuda fazla ısrarcı olmamak gerekir (krş. 3:35; 5:20; 11:3, 5).

"beni bunlardan daha çok seviyor musun?" Sözcüklerin dizilimi belirsiz olduğundan bu sorunun nesnesini belirlemek mümkün değildir. Bazıları bu sorunun (1) balıkçılık mesleğinden; (2) Petrus'un, İsa'yı diğer öğrencilerden daha çok sevdiğini belirttiği daha önceki ifadelerinden (krş. Mat.26:33; Mar.14:29 ve Yu.13:37); veya (3) birinci olmak isteyenin herkesin hizmetkârı olması gerektiğinden söz ettiğini ileri sürmektedir (krş. Luk.9:46-48; 22:24-27).

"Kuzularımı otlat" Bu ifadelerin üçü de aynı dilbilgisi yapısına sahiptir (krş. 16 ve 17. ayetler), fakat aralarında bazı sözcük farklılıkları bulunmaktadır (koyunlarımı güt ve koyunlarımı otlat).

21:17 "Ya Rab, sen her şeyi bilirsin" Petrus acele yanıt vermemeyi öğreniyordu. Burada, doğru bir yaklaşım ortaya koymaktadır (krş. 2:25; 6:61, 64; 13:11; 16:30).

"seni sevdiğimi de bilirsin" "Bilmek" fiili için 21:16'da kullanılan sözcük (*oida*) ile 21:17'de kullanılan sözcük (*oida* ve *ginosko*) farklıdır. Bunun kesin nedeni bilinmemekle birlikte, çeşitlilik sağlama amacı taşıması mümkündür.

21:18 "ellerini uzatacaksın" Bu, (1) ilk kilisede veya (2) Grek edebiyatında kullanılan ve "çarmıha gerilmek" anlamına gelen özel bir deyiş olabilir.

21:19 "Tanrı'yı ne tür bir ölümle yücelteceğini belirtmek için" Yaygın inanışa göre Petrus baş aşağı çarmıha gerilerek öldürülmüştür. Eusebios, *The Eccesiastical History*, Vol. 3:1'de (*Kilise Tarihi, Cilt 3:1*) "Petrus'un Pontus, Galatya, Bitinya, Kapadokya ve Asya İli bölgelerinde yaşayan Yahudiler'e Müjde'yi vazettiğine inanılmaktadır. Roma'ya gittiğinde, kendi isteği üzerine baş aşağı olarak çarmıha gerilmiştir" der. Bkz. 1:14'e ait not.

"Ardımdan gel" Bu söz, Petrus'un aldığı önderlik çağrısının yenilendiğini ve onaylandığını gösterir (krş. Mat.4:19-20).

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 21:20-23

20 Petrus arkasına döndü, İsa'nın sevdiği öğrencinin kendilerini izlediğini gördü. Bu öğrenci, akşam yemeğinde İsa'nın göğsüne yaslanan ve, "Ya Rab, sana kim ihanet edecek?" diye soran öğrencidir. 21 Petrus onu görünce İsa'ya, "Ya Rab, ya bu ne olacak?" diye sordu. 22 İsa, "Ben gelinceye dek onun yaşamasını istiyorsam, bundan sana ne?" dedi. "Sen ardımdan gel!" 23 Bu yüzden kardeşler arasında o öğrencinin ölmeyeceğine dair bir söylenti çıktı. Ama İsa Petrus'a, "O ölmeyecek" dememişti. Sadece, "Ben gelinceye dek onun yaşamasını istiyorsam,

bundan sana ne?" demişti.

21:20 "İsa'nın sevdiği öğrencinin" Burada, 13:25'teki olaydan söz edilmektedir. Yuhanna'nın kendisinden neden bu şekilde ve gizemli bir biçimde söz ettiği bilinmemektedir (krş. 13:23; 19:26; 20:2; 21:7, 20). Bu konudaki olası nedenler şunlardır: (1) Birinci yüzyıl geleneksel Yahudi edebiyatında yazarlar kendilerinden adlarıyla söz etmemekteydiler; (2) Yuhanna İsa'yı izlemeye başladığında çok gençti; veya (3) Yuhanna, yargılandığı ve çarmıha gerildiği sırada İsa'nın yanında kalan tek Elçiydi.

21:22 "İsa, 'Ben gelinceye dek onun yaşamasını istiyorsam, bundan sana ne?' dedi" Kendi armağanlarımıza ve hizmetimize odaklanıp, Tanrı'nın başkaları için olan tasarılarıyla ilgilenmememiz gerektiğini unutmayalım. 21. bölümün Yuhanna Müjdesi'nde yer almasının muhtemel bir nedeni, bu konudaki bir yanlış anlaşılmayı düzeltmekti. Anlaşıldığı kadarıyla, Yuhanna'nın Mesih'in ikinci gelişine dek yaşayacağı şeklinde bir söylenti dolaşıyordu (Yuhanna Mesih'in ikinci gelişinden söz ediyordu, krş. 14:23; 1Yu.3:2).

"ardımdan gel" Yuhanna Müjdesi'nin kişisel davetinin bir özeti niteliğindedir (krş. 1:43; 10:27; 12:26; 21:19, 22). "İman et" buyruğu Müjde'nin bildirisel yönünü vurgularken, "ardımdan gel" buyruğu kişisel yönünü vurgular.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 21:24

24 Bütün bunlara tanıklık eden ve bunları yazan öğrenci budur. Onun tanıklığının doğru olduğunu biliyoruz.

21:24 "bunları yazan" "Bunlar" ifadesinin (1) 21:2-23'ü mü; (2) 21. bölümü mü; yoksa (3) tüm Yuhanna Müjdesi'ni mi işaret ettiği bilinmemektedir.

"Onun tanıklığının doğru olduğunu biliyoruz" Buradaki "biz" öznesinin kimden söz ettiği belirsizdir. Bunun Efes'teki önderlerden söz ediyor olması muhtemeldir. Burası Yuhanna'nın yaşadığı, hizmet ettiği ve öldüğü yerdir. Yaygın inanışa göre, diğer Elçiler öldüğü ve İsa hakkında sapkın öğretişler ortaya çıktığı için Efes'teki önderler artık yaşlanmış olan Yuhanna'yı bu Müjde'yi yazması için teşvik etmişlerdir. Bkz. 1:8'de yer alan Özel Başlık: *İsa'ya Tanıklık Edenler*.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 21:25

25 İsa'nın yaptığı daha başka çok şey vardır. Bunlar tek tek yazılsaydı, sanırım yazılan kitaplar dünyaya sığmazdı.

21:25 25. ayet konusunda şu nedenlerden ötürü tartışmalar çıkmıştır: (1) Birkaç elyazmasında Yuhanna 7:53–8:11 ayetleri, 21:24-25. ayetlerin arasına eklenmiştir; (2) Sinaiticus elyazmasında (א), yazman kapanış imzasını silerek

daha sonra bunun yerine 25. ayeti eklemiştir. Bu durum, Britanya Müzesi'nde kullanılan mor ötesi ışıklar sayesinde tespit edilmiştir. Bu ayet, özellikle Müjde yazarlarının kaydettikleri olayları seçtikleri konusunda bizleri bilgilendirmektedir. Yorumbilim açısından daima sormamız gereken soru şudur: "Anlatılan olaylar neden bu biçimleriyle kaydedilmişlerdir ve dört Müjde neden birleştirilmeye çalışılmamıştır?"

TARTIŞMA SORULARI

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Aşağıda yer alan tartışma soruları, Yuhanna Müjdesi'nin bu bölümünün ana konularını düşünmenize yardımcı olmak amacıyla verilmiştir. Soruların amacı kesin bir yanıt bulmanızı sağlamak değil, sizi düşündürmektir.

1. Yuhanna 21. bölüm hangi açıdan Luka 5. bölüme benzemektedir?
2. Öğrenciler neden İsa'yı hemen tanıyamamışlardır?
3. İsa'nın sevdiği öğrenci kimdir?
4. İsa, kendisini sevip sevmediğini Petrus'a neden üç kez sormuştur?
5. İsa, Yuhanna'nın, kendisinin yeryüzüne tekrar geleceği ana dek yaşayacağını mı bildirmiştir?
6. 24. ayette kimden söz edilmektedir?
7. 25. ayet asıl metnin bir parçası mıdır?

1.YUHANNA 1

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ'NİN PARAGRAF BAŞLIKLARI

Baslık	Ayet
Yaşam Sözü	1:1-4
Işıkta Yürüyelim	1:5-10

OKUMA DÖNGÜSÜ 3 (bkz. sf. vii)
YAZARIN NİYETİNİ PARAGRAF SEVİYESİNDE KAVRAMA

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Tüm bölümü bir oturuşta okuyunuz. Konuları belirleyiniz. Konulara göre yaptığınız bölümlendirmeyi Çağdaş Çeviri'nin bölümlendirmesiyle karşılaştırınız. Paragraf başlıkları Tanrı tarafından esinlenmiş olmamakla birlikte, yazarın niyetini kavrayabilmek için kilit rol oynamaktadır. Bu niyeti tespit etmek de, yorumlamanın can alıcı noktasıdır. Her paragrafın yalnızca tek bir konusu bulunmaktadır.

1. Birinci paragraf

2. İkinci paragraf

3. Üçüncü paragraf

4. vb.

TEOLOJİK ARKA PLAN

A. Bu bölüm, Yuhanna Müjdesi'nin Yaratılış 1:1'le bağlantılı (fiziksel yaratılış) giriş bölümüyle (Yu.1:1-18, fiziksel yaratılışın öncesi) bağlantılıdır. Ancak, burada İsa'nın hizmetinin başlangıcından söz edilmektedir.
B. Bölümün vurgusu şu konular üzerinedir:
   1. İsa Mesih'in bütünüyle insan olduğu.

a. İnsan duyularıyla (görmek, işitmek, dokunmak, krş. a.1, 3) ilgili sıfat fiilleri kullanılır. İsa bütünüyle insandır ve fiziksel bedene bürünmüştür.
b. İsa'nın tam olarak belirtilen unvanları;
(1) Yaşam Sözü (krş. a.1).
(2) (Baba'nın) Oğlu İsa Mesih (krş. a.3).
2. Nasıralı İsa'nın Tanrılığı.
a. Öncesizlikten beri var oluşu (a.1,2).
b. İnsan bedeni alışı (a.2).

Bu gerçekler, sahte öğretmenlerin dünya görüşüne karşılık olarak bildirilmiştir.

SÖZ DİZİMİ

A. 1-4. ayetler
1. 1-3a ayetleri Grekçe'de tek bir cümleden oluşur.
2. Ana fiil olan "duyurmak" 3. ayette yer almaktadır. Vurgu, Elçisel bildirinin içeriği üzerinedir.
3. Birinci ayette, vurgu amacıyla kullanılan dört sıfat cümlesi bulunur.
   a. "başlangıçtan beri var olanı"
   b. "işittiğimizi"
   c. "gözlerimizle gördüğümüzü"
   d. "seyredip ellerimizle dokunduğumuzu"
4. İkinci ayetin, Mesih'in beden alışıyla ilgili bir açıklama olduğu görülmektedir. Bu cümlenin dilbilgisi açısından biçimsiz oluşu, dikkat çekmek amacıyladır.
5. Üçüncü ve dördüncü ayetler Yuhanna'nın elçisel bildirisinin amacını belirtir: Paydaşlık ve sevinç. Metinlerde yer alan elçisel tanıklık ifadeleri, ilk kilisenin o metni Kutsal Yazı olarak kabul etme ölçütlerinden biriydi.
6. Birinci ayetteki fiillerin zaman kiplerine dikkat ediniz!
   a. Hikâye bileşik zamanı (öncesizlikten beri vardı).
   b. Bitmiş geçmiş zaman (kalıcı ve sonsuz gerçek).
   c. Geniş zaman, geniş zaman (belirli örnekler).

B. 1:5-2:2 ayetleri
1. 1:5-2:2'deki zamirler oldukça belirsiz olmakla birlikte, 5. ayet dışında neredeyse tümünün Baba'dan söz ettiğini düşünüyorum (Ef.1:3-14'teki gibi).
2. Üçüncü Sınıf Koşul Cümleleri, muhtemel bir eylemden söz etmektedir.
3. (a) "Günah"tan söz eden şimdiki zamanlı ve geniş zamanlı fiiller,
(b) "Günah"tan söz eden tekil ve çoğul ifadeler arasında belirgin bir teolojik çeşitlilik söz konusudur.

SAPKIN ÖĞRETİYE KAPILANLAR

A. Sapkın öğretiye kapılanların sahte iddiaları, 1:6, 8, 10; 2:4, 6, 9 ayetlerinde görülebilmektedir.

B. 5-10. ayetler Tanrı'yı tanımayı (teoloji), Tanrı'ya yaraşır bir yaşam sürmekten (ahlak ilkeleri) ayırmaya çalışan teolojik öğretilerle ilgilidir. Bilgi konusundaki gnostik aşırı vurguyu ortaya koyar. Tanrı'yı tanıyanların yaşamlarında, tanrısal nitelikler kendini gösterecektir.

C. 1:8-22 ayetleri, 3:6-9 ayetleri göz önünde bulundurularak anlaşılmalıdır. Bunlar, bir madeni paranın iki yüzü gibidir. Muhtemelen iki ayrı yanılgıyı düzeltmeyi amaçlamaktadırlar:
1. teolojik yanılgı (günah yoktur).
2. ahlaki yanılgı (günah sorun yaratmaz).

D. 1.Yuhanna 2:1-2, günahı fazla hafife almakla (antinomianizm) Hıristiyanlar'ın kapıldığı yargıcılık, geleneksel yasacılık veya asetisizm (bedenin arzularından vazgeçmek) hataları arasındaki dengeyi kurmaya çalışır.

SÖZCÜK VE İFADE ÇALIŞMASI

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 1:1-4

1 Yaşam Sözü'yle ilgili olarak başlangıçtan beri var olanı, işittiğimizi, gözlerimizle gördüğümüzü, seyredip ellerimizle dokunduğumuzu duyuruyoruz. 2 Yaşam açıkça göründü, O'nu gördük ve O'na tanıklık ediyoruz. Baba'yla birlikte olup bize görünmüş olan sonsuz Yaşam'ı size duyuruyoruz. 3 Evet, sizin de bizlerle paydaşlığınız olsun diye gördüğümüzü, işittiğimizi size duyuruyoruz. Bizim paydaşlığımız da Baba'yla ve Oğlu İsa Mesih'ledir. 4 Bunları size, sevincimiz tam olsun diye yazıyoruz.

1:1 "olanı … işittiğimizi … gördüğümüzü … dokunduğumuzu" Kitap, cinssiz bir zamirle başlamaktadır. Tanrı'nın bildirisinin ikili doğasından söz eder: (1) İsa hakkındaki bildiri ve (2) İsa Mesih'in kendisi (krş. 1:8, 10; 2:20, 24; 3:11, 14). Müjde bir bildiri, bir kişi ve bir yaşam biçimidir.

"başlangıçtan beri var olanı" Bu ifade, İsa'nın öncesizlikten beri var olduğunu ortaya koyar (Yuhanna'nın yazılarında sürekli yinelenen bir konudur. Krş. a.2; Yu.1:1, 15; 3:13; 8:57-58; 17:5). Bu, Yuhanna'nın, İsa'nın Tanrılığını ortaya koyma yöntemlerinden biridir. İsa başlangıçtan beri Baba'yla birlikte olduğundan Baba'yı tanıtır.

Bu söz, açık bir biçimde Yaratılış 1 ve Yuhanna 1'i anımsatmaktadır, ancak burada Elçi Yuhanna'nın İsa'yla kişisel olarak karşılaşmasının başlangıcından söz edilir (bkz. Yu.1:1'de yer alan Özel Başlık: *Başlangıç*). İsa'nın yeryüzüne gelişi, Tanrı tarafından sonradan planlanan alternatif bir tasarı değildir. Müjde, daima Tanrı'nın kurtuluş tasarısı olmuştur (krş. Yar.3:15; Elç.2:23; 3:18; 4:28; 13:29). Bu ifade on iki Elçinin İsa'yla kişisel olarak tanışmalarının başlangıcından söz etmektedir.

Yuhanna "başlangıç" (*arche*) ifadesini sıklıkla kullanır. Sözcüğün geçtiği bölümler, iki temel kategoride incelenebilir:

1. Yaratılıştan itibaren
   a. Yuhanna 1:1,2 (Başlangıçtaki İsa).
   b. 1.Yuhanna 1:1 (Başlangıçtan itibaren İsa).
   c. Yuhanna 8:44; 1.Yuhanna 3:8 (Başlangıçtan beri katil ve yalancı olan Şeytan).
   d. Vahiy 3:14; 21:6, 12 (İsa başlangıç ve sondur).
2. İsa'nın beden alarak yeryüzündeki hizmetine başlamasından itibaren.
   a. Yuhanna 8:25; 16:4; 1.Yuhanna 2:7 [iki kez]; 3:11; 2.Yuhanna 5,6 (İsa'nın öğretileri).
   b. Yuhanna 15:27 (İsa'yla birlikte).
   c. 1.Yuhanna 2:13, 24 [iki kez] (öğrencilerin İsa'ya güvenleri).
   d. Yuhanna 6:64 (İsa'ya iman etmeyenler).

ÖZEL BAŞLIK: *YUHANNA 1 İLE 1.YUHANNA 1'İN KARŞILAŞTIRMASI*

	Müjde	**Mektup**
1.	Başlangıçta (1:1,2)	Başlangıçtan beri (1:1)
2.	Söz (*logos*) (1:1)	Söz (*logos*) (1:1)
3.	Yaşam (*zoe*) (1:4)	Yaşam (*zoe*) (1:1,2)
4.	İsa'daki ışık (1:4)	Tanrı'daki ışık (1:5)
5.	Işık gösterildi (1:4)	Işık gösterildi (1:4)
6.	Karanlık (1:5)	Karanlık (1:5)
7.	Işığa tanıklık (1:6-8)	Işığa tanıklık (1:3,5)
8.	İnsanlar Tanrı'ya kavuşturuldu (1:7,12-13)	İnsanlar Tanrı'ya kavuşturuldu (1:3)
9.	Tanrı'nın yüceliği görüldü (1:14)	Tanrı'nın yüceliği görüldü (1:1-3)

"işittiğimizi . . . gördüğümüzü" Yuhanna, 1, 3'te beş duyuyla ilgili sıfat fiilleri kullanarak İsa'nın insanlığını ortaya koymaktadır. Böylelikle Nasıralı İsa'nın yaşamının ve öğretisinin görgü tanığı olduğunu da ileri sürer.

"seyredip … dokunduğumuzu" "Seyretmek", yakından izlemek anlamına gelir (krş. Yu.1:14); "dokunmak" ise hissederek yakından incelemek anlamındadır (krş. Yu.20:20, 27; Luk.24:39).

Grekçe “dokunmak” veya “tutmak” fiili (*pselaphao*) Yeni Antlaşma boyunca yalnızca iki ayette yer alır: Bu ayette ve Luka 24:39’da. Luka’da, ölümden dirilen İsa’yla karşılaşmak anlamında kullanılmıştır. 1.Yuhanna’daki anlamı da muhtemelen aynıdır.

Bu ayetlerde kullanılan “biz” öznesi, Elçilerin toplu, ancak kişisel tanıklığını ima eder. Bu toplu tanıklık unsuru 1.Yuhanna’nın ayırt edici özelliğidir. Bu şekildeki ifadeler elli kereden fazla kullanılmıştır.

Bazıları bu çoğul öznenin “Yuhanna’nın geleneğinden gelenler”den söz ettiğine inanır. Bu görüşe göre bu ifadeler, Yuhanna’nın benzersiz teolojisinin savunucuları veya öğretmenlerini ifade etmektedir.

“Yaşam Sözü” “*Logos*” sözcüğünün kullanılması sayesinde, tıpkı Yuhanna Müjdesi’nin giriş bölümünde olduğu gibi (krş. Yu.1:1) Grek sahte öğretmenlerin dikkati çekilmiştir. Bu sözcük Grek felsefesinde yaygın olarak kullanılıyordu. Aynı zamanda Yahudi yaşam biçiminde de özel bir kökeni bulunuyordu (krş. Yuhanna Müjdesi’ne Giriş). İfade burada, Müjde’nin hem içeriğinden (bildiri) hem de kişiliğinden (İsa Mesih) söz etmektedir.

1:2 Bu ayet, “yaşam” kavramını açıklayan bir ifadedir.

“yaşam” (2. ayet iki kez) “Zoe” sözcüğü Yuhanna’nın yazılarında ruhsal yaşam, diriliş yaşamı, yeni çağ yaşamı veya Tanrı’nın yaşamıyla ilgili olarak sürekli kullanılmıştır (krş. Yu.1:4; 3:15, 36 [iki kez]; 4:14, 36; 5:24 [iki kez], 26 [iki kez], 29, 39, 40; 6:27, 33, 35, 40, 47, 48, 51, 53, 54, 63, 68; 8:12; 10:10, 28; 11:25; 12:25, 50; 14:6; 17:2, 3; 20:31; 1Yu.1:1, 2; 2:25; 3:14-15; 5:11, 12, 13, 16, 20).

“göründü” [iki kez] Bu ifade (phaneroō) “zaten var olan bir şeye ışık tutmak” anlamına gelmektedir. Yuhanna’nın en sevdiği ifadelerden birisidir (krş. Yu.1:31; 3:21; 9:3; 12:6; 1Yu.1:2 [iki kez]; 2:19; 3:5, 8, 10; 4:9). Burada, sahte öğretmenlerin inkâr ettiği, Mesih’in beden aldığı gerçeği vurgulanmaktadır (krş. Yu.1:14).

“tanıklık ediyoruz” Bu ifade, Yuhanna’nın kişisel deneyiminden söz eder. Deyiş, çoğunlukla bir mahkemede tanıklık etmeyi ifade eder. Bkz. Yuhanna.1:8’de yer alan Özel Başlık: *İsa’ya Tanıklık Edenler*.

“duyuruyoruz” Burada, Yuhanna’nın yazılarında ve söylevlerinde yetkili tanıklığını açıkladığından ve kaydettiğinden söz edilmektedir. 1-3 ayetlerinin ana fiili “duyurmak”tır; iki kez tekrarlanmıştır (2 ve 3. ayetler).

“Baba’yla birlikte olup” 1. ayette olduğu gibi, İsa’nın öncesizlikten beri var olduğu belirtilmektedir. İfade, Yuhanna 1:1’e benzer. Tanrı, insan

bedenine bürünüp yeryüzüne gelmiştir (krş. Yu.1:14). İsa'yı tanımak, Tanrı'yı tanımak demektir (krş. Yu.14:8-11).

1:3 "gördüğümüzü, işittiğimizi size duyuruyoruz" Bu ifade, 2. ayette yer alan açıklamanın ardından 1. ayetteki düşünceyi açıklamaya kaldığı yerden devam etmektedir. 1. ayette yer alan insan duyularıyla ilgili fiiller burada da tekrarlanmaktadır.

"bizlerle paydaşlığınız olsun diye" Tanrı'nın çocuklarıyla paydaşlıkta bulunmayı gerektirir! Bu ayette, dikey ilişkinin (insanla Yaratıcısı arasındaki ilişki), yatay bir ilişkiyi (insanla insan arasındaki ilişki) meydana getirdiği belirtilmektedir. Aynı zamanda Hıristiyan topluluğundaki sevinç ve bu sevince olan ihtiyaç vurgulanır. Kullanılan fiilin zamanı, topluluktaki bu deneyimin başlangıcını ve devamlılığını vurgulamaktadır (krş. 1:3 [iki kez], 6, 7). Hıristiyan inancı, birlik halinde sürdürülen bir inançtır.

ÖZEL BAŞLIK: *KOINŌNIA*

"Paydaşlık" (*koin∅ōnia*) sözcüğü şu anlamlara gelmektedir:

1. Bir kişiyle yakın ilişki içinde olmak
   a. Oğul'la (krş. 1Yu.1:6; 1Ko.1:9).
   b. Ruh'la (krş. 2Ko.13:13; Flp.2:1).
   c. Baba ve Oğul'la (krş. 1Yu.1:3).
   d. Antlaşma bağıyla ilişkiye girdiğimiz diğer kardeşlerle (krş. 1Yu.1:3, 7; Elç.2:42; Gal.2:9; Flm.17).
2. Nesneler veya topluluklar arasındaki yakın ilişki
   a. Müjde'yle (krş. Flp.1:5; Flm.6).
   b. Mesih'in kanıyla (krş. 1Ko.10:16).
   c. Karanlıkla (kurulmaması gereken) ilişki (krş. 2Ko.6:14).
   d. Acılarla (krş. Flp.3:10; 4:14; 1Pe.4:13).
3. Cömertlikle verilen armağan veya sunu (krş. Rom.12:13; 15:26; 2Ko.8:4; 9:13; Flp.4:15; İbr.13:16).
4. Tanrı'nın Mesih aracılığıyla sunduğu, insanlığın Tanrı'yla ve kardeşleriyle ilişkisini onaran lütuf armağanı.

ÖZEL BAŞLIK: *HIRİSTİYAN İNANCINDA BİRLİK*

A. Pavlus'un çoğul benzetmeleri
   1. Beden (krş. 1Ko.12:12-20).
   2. Tarla (krş. 1Ko.3:9).
   3. Bina (krş. 1Pe.2:4-5).

B. "Kutsal" sözcüğü daima çoğul olarak kullanılmıştır (Flp.4:21 dışında, ancak bu ayette bile birliğe ratlanmaktadır).

C. Martin Luther'in "imanlının kâhinliği" konusunda yaptığı vurgu Kutsal Kitap'a dayanmamaktadır. Doğrusu, "imanlıların kâhinliği"dir (krş. Çık.19:6; 1Pe.2:5, 9; Va.1:6).
D. Her imanlıya, topluluğun ortak yararı için armağanlar verilmiştir (krş. 1Ko.12:7).
E. Tanrı halkı ancak birlik halinde hareket ettiğinde verimli olabilir. Hizmetin birlik halinde yürütülmesi gerekmektedir (krş. Ef.4:11-12).

"Baba'yla ve Oğlu İsa Mesih'ledir" Bu ifadeler dilbilgisi açısından benzerdir. Bu söz dizimi, İsa'nın tanrılığını ve Baba'ya eş olduğunu onaylamaktadır (krş. Yu.5:18; 10:33; 19:7). Sahte öğretmenlerin iddia ettiğinin aksine, Oğul (Beden almış Tanrı) olmaksızın Baba'ya (Üstün Tanrı) sahip olmak mümkün değildir (krş. 1Yu.2:23; 5:10-12).

Baba'yla ve Oğlu'yla paydaşlık, Yuhanna 14:23'teki karşılıklı "yaşamak" düşüncesiyle oldukça benzerdir.

1:4 "Bunları size … diye yazıyoruz" Yazar burada amaçlarından birini ifade eder (krş. 2:1).

"sevincimiz tam olsun diye" Krş. Yuhanna 15:11; 16:20, 22, 24; 17:13; 2.Yuhanna 12; 3.Yuhanna 4. İmanlının sevinci Baba'yla, Oğul'la ve Ruh'la paydaşlık etmesiyle tamamlanır. Sahte öğretmenlerin yaydıkları öğreti düşünüldüğünde, bu önemli bir unsurdu. Yuhanna'nın bu mektubu kaleme almaktaki amacının, (1) Tanrı'yla ve çocuklarıyla paydaşlık; (2) sevinç ve (3) kurtuluş güvencesi konularını vurgulamak olduğunu belirtmiştir. Diğer yandan, Yuhanna'nın amacı imanlıları gnostik öğretmenlerin yaydıkları sahte öğretilere karşı donatmaktı.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 1:5-2:2

[5]Mesih'ten işittiğimiz ve şimdi size ilettiğimiz bildiri şudur: Tanrı ışıktır, O'nda hiç karanlık yoktur. [6]O'nunla paydaşlığımız var deyip de karanlıkta yürürsek, yalan söylemiş, gerçeğe uymamış oluruz. [7]Ama O ışıkta olduğu gibi biz de ışıkta yürürsek, birbirimizle paydaşlığımız olur ve Oğlu İsa'nın kanı bizi her günahtan arındırır. [8]Günahımız yok dersek, kendimizi aldatırız, içimizde gerçek olmaz. [9]Ama günahlarımızı itiraf edersek, güvenilir ve adil olan Tanrı günahlarımızı bağışlayıp bizi her kötülükten arındıracaktır. [10]Günah işlemedik dersek, O'nu yalancı durumuna düşürmüş oluruz; O'nun sözü içimizde olmaz. [2:1]Yavrularım, bunları size günah işlemeyesiniz diye yazıyorum. Ama içimizden biri günah işlerse, adil olan İsa Mesih bizi Baba'nın önünde savunur. [2]O günahlarımızı, yalnız bizim günahlarımızı değil, bütün dünyanın günahlarını da bağışlatan kurbandır.

1:5 “işittiğimiz … bildiri” “İşittiğimiz” fiili, yeryüzünde hizmet ettiği süre boyunca İsa’yı izleyen ve sözlerini işiten Yuhanna’dan ve diğer görgü tanıklarından söz etmektedir. Yuhanna, 2:1 ayetinde doğrudan okuyucularına (muhtemelen Asya İli’ndeki kiliselere) hitap etmektedir (“size”).

“İşittiğimiz” fiili, 1:1-4 ayetlerinde devamlı olarak yinelenen insan duyularıyla ilgili ifadeleri yansıtmaktadır. Elçi Yuhanna, bu sözle, bir anlamda öğretilerini açıklarken, İsa’nın yanında bizzat bulunduğunu ifade etmektedir. Yuhanna kendisinin değil, İsa’nın vahyini aktarmaktadır! Yuhanna’nın Müjdeler’de yer alan benzersiz “Ben’im” ifadeleri ile İsa’nın özel öğretilerini anmış olması bile mümkündür.

“Mesih’ten” İsa Baba’yı tanıtmak için gelmiştir (krş. Yu.1:18). Teolojik açıdan düşünecek olursak, İsa üç amaç için yeryüzüne gelmiştir: (1) Baba’yı tanıtmak (krş. 1:5); (2) imanlılara ardından gidecekleri bir örnek sunmak (krş. 1:7) ve (3) günahlı insanlığın yerine ölmek (krş. 1:7; 2:2).

“Tanrı ışıktır” Bu ifade, Tanrı’nın doğasını gösterir; O’nun doğasının ahlaki yönlerini vurgular (krş. Mez.27:1; Yşa.60:20; Mik.7:8; 1Ti.6:16; Yak.1:17). Gnostik sahte öğretmenler ışığın bilgiden söz ettiğini belirtmişlerdir, ancak Yuhanna ışığın ahlaki paklıktan söz ettiğini belirtir. “Işık” ve “karanlık” yaygın olarak karşımıza çıkan kavramlardır (bu kavramlar aracılığıyla açıklanan ahlaki karşıtlığa Kumran Tomarları’nda ve ilk dönem gnostik öğretisinde de rastlanır). Bu kavramlar iyi ve kötü arasındaki karşıtlıkla ve muhtemelen ruh ve cisim arasındaki karşıtlığı vurgulayan gnostik öğretiyle ilgilidir. Bu, Yuhanna’nın Tanrı hakkındaki basit, fakat derin teolojik bildirimlerinden biridir. Yuhanna’nın diğer bildirimleri, (1) “Tanrı sevgidir” (krş. 4:8, 16) ve (2) “Tanrı ruhtur” (krş. Yu.4:24) ifadeleridir. Tanrı’nın ailesi, tıpkı İsa gibi (krş. Yu.8:12; 9:5) Tanrı’nın karakterini yansıtmalıdır (krş. Mat.5:14). Değişim geçirerek bir sevgi, bağışlama ve paklık yaşamına dönüşmüş yeni yaşam, bir kişinin gerçekten Mesih’e iman edip etmediğinin kanıtlarından biridir.

“O’nda hiç karanlık yoktur” Bu vurgulu ifade, Tanrı’nın değişmeyen kutsal karakterini ortaya koymaktadır (krş. 1Ti.6:16; Yak.1:17; Mez.102:27; Mal.3:6).

1:6 “deyip de” Bu ifade, sahte öğretmenlerin iddialarından söz eden birkaç koşul cümlesinin ilkidir (krş. 1:8, 10; 2:4, 6, 9). Bu ifadeler sahte öğretmenlerin iddialarını belirlemenin tek yoludur; ilk dönem (başlangıç aşamasındaki) gnostiklerinin iddiaları oldukları anlaşılmaktadır.

Hiciv biçimindeki bu edebi üslup, bir gerçeği soru cevap biçiminde ortaya koymanın bir yöntemi olarak kullanılmıştır. Malaki (krş. 1:2, 6, 7, 12;

2:14, 17; 3:7, 14) ve Romalılar (krş. 2:3, 17, 21-23; 3:1, 3, 7-8, 9, 31; 4:1; 6:1; 7:7) kitaplarında bu üslup açık bir biçimde görülebilmektedir.

“O’nunla paydaşlığımız var” Sahte öğretmenler, Tanrı’yla paydaşlığın yalnızca bilgiye dayandığını iddia etmişlerdir. Bu, Plato’nun (Eflatun) geliştirdiği Yunan felsefesinin bir görüşüydü. Ancak Yuhanna, Hıristiyanlar’ın Mesih’e benzeyen bir hayat sürmeleri gerektiğini bildirmektedir (krş. 7. ayet; Lev.19:2; 20:7; Mat.5:48; Bkz. 1:3’te yer alan Özel Başlık).

“karanlıkta yürürsek” “Yürümek” fiili Kutsal Kitap’ta ahlaklı yaşam biçimini ifade eden bir mecaz olarak kullanılmıştır (krş. Ef.4:1, 17; 5:2, 15). Tanrı ışıktır ve kendisinde hiçbir karanlık bulunmamaktadır. Tanrı’nın çocukları da Tanrı gibi olmalıdır (krş. Mat.5:48).

“yalan söylemiş, gerçeğe uymamış oluruz” Yuhanna bazı dindar kişileri yalancı olarak niteler (krş. 1:10; 2:4; 4:20; Yşa.29:13). Bir insanın yüreğinin gerçek durumunu, o insanın yaşam biçimi ve eylemleri açığa çıkarır (krş. Mat.7; Bkz. Yu.6:55’te yer alan Özel Başlık).

1:7 “Ama … ışıkta yürürsek” “Yürümek” fiili, Yeni Antlaşma’da Hıristiyan yaşamı için kullanılan bir mecazdır (örn. Ef.4:1, 17; 5:2, 15).

“Yürümek” fiilinin Hıristiyan yaşamıyla ne kadar ilgili olduğuna dikkat ediniz. Gerçek, aslında bildiğimiz bir şey değil, yaşadığımız bir şeydir. Gerçek, Yuhanna’nın yazılarında temel kavramdır. Bkz. 6:55 ve 17:3’te yer alan Özel Başlıklar.

“O ışıkta olduğu gibi” İmanlılar Tanrı gibi düşünmeli ve yaşamalıdır (krş. Mat.5:48). Günah içindeki kaybolmuş dünyada, Tanrı’nın karakterini yansıtmamız gerekmektedir. Kurtuluş, Tanrı’nın başlangıçta kendi benzerliğinde yarattığı insanın Yaratılış 3. bölümde anlatılan günaha düşüş yüzünden yitirdiği suretine yeniden kavuşmasıdır.

“birbirimizle paydaşlığımız olur” Paydaşlık ifadesinin Grekçesi olan *koinonia* sözcüğü, iki kişi arasındaki ortak ilişki anlamına gelmektedir (krş. 1:3’te yer alan Özel Başlık). Hıristiyanlık, imanlıların İsa’nın yaşamını paylaşmaları temeline dayanmaktadır. İsa’nın bağışlamasını ve sunduğu yaşamı kabul ediyorsak, O’nun sevgi hizmetini de kabul etmemiz gerekmektedir (krş. 1Yu.3:16). Tanrı’yı tanımak soyut bir gerçek değildir; paydaşlıkta bulunmayı ve Tanrı’yı hoşnut edecek bir yaşam sürmeyi gerektirir. Hıristiyan’ın hedefi sadece öldüğü zaman cennete gitmek değil, yaşadığı sürece Mesih’e benzer olmaktır. Gnostik öğretiyi savunanlar, dışlayıcılığa eğilimli bir yaklaşım içindeydiler. Ancak bir kişi Tanrı’yla doğru ilişki kurduğunda, paydaşı olan diğer bir Hıristiyan’la da doğru bir

ilişki içine girecektir. Diğer imanlılara karşı sevgi göstermemek, Tanrı'yla ilişkimizde bir sorun olduğunun açık bir işaretidir (krş. 4:20-21 ve Mat.5:7; 6:14-15; 18:21-35).

"İsa'nın kanı" Burada, Mesih İsa'nın kurban sunusu olarak ölümünden söz edilir (krş. Yşa.52:13 – 53:12; 2Ko.5:21). 2:2 ayetindeki "günahları bağışlatan (gazap yatıştıran) kurban" kavramına oldukça benzemektedir. Vaftizci Yahya'nın, "İşte, dünyanın günahını ortadan kaldıran Tanrı Kuzusu" sözünün (krş. Yu.1:29) ardında yatan düşünce budur. Suçlu olanın yerine, masum olan ölmüştür!

Erken dönem gnostik öğretisi İsa'nın bütünüyle insan olduğunu reddetmiştir. Yuhanna "kan" sözcüğünü kullanarak, İsa'nın gerçekten insan olduğunu vurgulamaktadır.

"bizi her günahtan arındırır" Günah sözcüğünün tekil olduğuna dikkat ediniz. Burada, günahın her türünden söz edilmektedir. Bu ayetin yalnızca tek bir seferlik arınmaya değil (kurtuluş, 7. ayet), sürekli bir arınmaya (Hıristiyan yaşamı, 9. ayet) odaklandığına dikkat ediniz. Bu kavramların her ikisi de Hıristiyan yaşamının bir parçasıdır (krş. Yu.13:10).

1:8 "Günahımız yok dersek" Günah, düşmüş bir dünyada ruhsal bir gerçekliktir. Yuhanna Müjdesi'nde bu mesele sık sık ele alınır (krş. 9:41; 15:22, 24; 19:11). Bu ayet, insanın kişisel ahlaki sorumluluğunu inkâr eden tüm antik ve çağdaş iddiaları reddetmektedir.

"kendimizi aldatırız" Bu ifadenin Grekçesi, bilgisizlikten değil, gerçeğin bizzat ve istemli olarak reddedilmesinden söz eder.

"içimizde gerçek olmaz" Kutsal Tanrı tarafından kabul edilmenin yolu günahımızı inkâr etmek değil, kabul etmek ve Tanrı'nın Mesih aracılığıyla sağladığı kurtuluşu benimsemektir. "Gerçek" sözü İsa hakkındaki bildiriden veya İsa'nın kendisinden söz ediyor olabilir (krş. Yu.14:6; bkz. Yu.6:55 ve 17:3'te yer alan Özel Başlık).

1:9 "itiraf edersek" Bu Grekçe ifade, "aynı" ve "konuşmak" sözcüklerinden oluşan birleşik bir sözcüktür. İmanlılar, Tanrı'nın kutsallığını lekeledikleri konusunda Tanrı'yla aynı fikirde olmayı sürdürmelidirler (krş. Rom.3:23). Burada, devamlılık ifade eden bir zaman kipi kullanılmıştır. İtiraf;

1. Günahların ismen belirtilmesini (a.9),
2. Günahların herkesin önünde kabul edilmesini (krş. Mat.10:32; Yak.5:16),
3. Günahlardan vazgeçilmesini içermektedir (krş. Mat.3:6; Mar.1:5; Elç.19:18; Yak.5:16).

Bu ifade 1.Yuhanna'da sık sık geçer (krş. 1:9; 4:2, 3, 15; 2Yu.7). İsa'nın ölümü bağışlanma aracıdır, ancak günahlı insanoğlu kurtulabilmek için İsa'ya karşılık vermeli ve O'na imanla karşılık vermeyi sürdürmelidir (krş. Yu.1:12; 3:16). Bkz. Yuhanna 9:22-23'te yer alan Özel Başlık: *İkrar*.

"günahlarımızı" Sözcüğün çoğul olduğuna dikkat ediniz. Burada, belirli günah eylemlerinden söz edilmektedir.

"güvenilir" Bu ifade Baba Tanrı'dan söz etmektedir (krş. Yas.7:9; 32:4; Mez.36:5; 40:10; 89:1, 2, 5, 8; 92:2; 119:90; Yşa.49:7; Rom.3:3; 1Ko.1:9; 10:13; 2Ko.1:18; 1Se.5:24; 2Ti.2:13). Tanrı'nın güvenilir olduğu gerçeği, en büyük umudumuzdur! Bu ifade, Tanrı'nın, sözüne olan sadakatini vurgular (krş. İbr.10:23; 11:11); aynı zamanda Tanrı'nın Yeremya 31:34'te bildirdiği günahların bağışlanmasını sağlayacak Yeni Antlaşma vaadinden de söz ediyor olabilir.

"ve adil" Bu sözcüğün, kutsal olmayan insanları karşılıksız olarak affeden Kutsal Tanrı'dan söz eden bu bölümde karşımıza çıkması alışılmadık bir durumdur. Ancak Tanrı, Mesih'in kefaret sağlayan ölümü aracılığıyla bağışlanma sağladığına göre, Tanrı'nın günahlarımızı ciddiye aldığı teolojik bir gerçektir. Bkz. 2:29'da yer alan Özel Başlık.

"bağışlayıp … arındıracaktır" Bu iki sözcük bu bölümde eşanlamlıdır; hem kaybolan bir kişinin kurtulmasından, hem de Tanrı'yla paydaşlık için gereken sürekli arınmadan söz etmektedir (krş. Yşa.1:18; 38:17; 43:25; 44:22; Mez.103:3, 11-13; Mik.7:19). Müjde'yi reddeden sahte öğretmenlerin kurtulmaya ihtiyaçları vardı (koşul cümlesi). Günah işlemeye devam eden imanlıların da Tanrı'yla ilişkilerinin onarılmasına ihtiyaçları vardır. Yuhanna açıkça imanlılara, imalı bir biçimde ise sahte öğretmenlere hitap ediyordu.

1:10 "dersek" Bkz. 1:6'ya ait not.

"Günah işlemedik" Bu ifade, bir kişinin ne geçmişte ne de şimdiki zamanda hiç günah işlememiş olması anlamına gelmektedir. Tekil olan "günah" sözcüğü genel olarak günahtan söz eder. Grekçe ifade "ıskalamak" anlamına gelmektedir. Bu da, günahın Tanrı'nın sözünde açıklanan şeylerin hem çiğnemesini hem de ihmal edilmesini ifade eder. Öğretilerinin kurtuluş sağladığını iddia eden sahte öğretmenler yaşamla değil, yalnızca bilgiyle ilgileniyorlardı.

"O'nu yalancı durumuna düşürmüş oluruz" Müjde'nin temeli tüm insanlığın günahlı olduğu gerçeğine dayanmaktadır (krş. Rom.3:9-18, 23;

5:1; 11:32). İnsanlığın günahsız olduğunu söyleyen, yalan söylemiş olur (krş. Rom.3:4).

"O'nun sözü içimizde olmaz" Burada, hem bir bildiri (Müjde) hem de bir kişiden (İsa) söz eden "*logos*" kavramının iki boyutu ifade edilmektedir (krş. 1:1, 8; Yu.14:6). Yuhanna bu kavramı çoğu kez "gerçek" sözüyle ifade eder.

2:1 "Yavrularım" Yuhanna, "çocuklar" anlamına gelen iki farklı küçültme ismi kullanır: (1) *teknion* (krş. 2:1, 12, 28; 3:7, 18; 4:4; 5:21) ve (2) *paidion* (krş. 2:14, 18). Bunlar, teolojik açıdan herhangi bir farklılık içermeyen eşanlamlı sözcüklerdir. Bu sevecen ifadeler muhtemelen Yuhanna'nın bu mektubu kaleme aldığı dönemdeki ilerlemiş yaşından kaynaklanmaktadır.

"bunları size günah işlemeyesiniz diye yazıyorum" Yuhanna, sürekli günah işlemenin alışkanlık haline getirildiği bir yaşam biçimi (krş. 3:6, 9) ile günahla mücadele eden ve ayartılan Hıristiyanlar'ın işlediği kişisel günahlar arasında kesin bir ayrım yapar. Yuhanna, günah konusundaki iki aşırı davranış biçimi olan, (1) günahı fazla hafife almak (krş. Rom.6:1; 1Yu.1:8-10; 3:6-9; 5:16) ve (2) kişisel günahlar konusunda Hıristiyanlar'ın sergilediği sertlik ve hassasiyet arasında bir denge kurmaya çalışır. Bu iki aşırı uç, muhtemelen iki farklı gnostik öğreti ekolünü temsil etmektedir. Bu gruplardan biri kurtuluşun bilgiye dayalı olduğunu, beden zaten kötü olduğu için kişinin nasıl yaşadığının önemli olmadığını vurgular. Diğer gruptaki gnostikler ise bedenin kötü olduğuna inanmakla birlikte, bedenin arzularının denetlenmesi gerektiğini savunurlar.

"biri günah işlerse" Burada olasılıktan söz edilmektedir. Hıristiyanlar bile günah işlerler (krş. Rom.7).

"bizi Baba'nın önünde savunur" Bu ifade, İsa'nın göksel savunucumuz (*parakletos*) olarak sürekli yürüttüğü aracılıktan söz etmektedir. Burada, bir savunma avukatından veya "yardıma çağrılan bir kişi"den söz eden bir hukuk terimi kullanılmıştır (yanına anlamına gelen *para* ve çağırmak anlamına gelen *kaleo* sözcüklerinden türetilmiştir). Aynı sözcük İsa tarafından Yuhanna Müjdesi'nde dünyadaki yardımcımız olan ve içimizde yaşayan Kutsal Ruh'la ilgili olarak kullanılmıştır (krş. Yu.14:16, 25; 15:26; 16:7). Ancak, İsa bu sözcüğü yalnızca burada kullanmıştır (Yu.14:16; İbr.7:25; 9:24 ayetlerinde ima edilmekle birlikte). Pavlus, Romalılar 8:34'te aynı kavramı Mesih'in aracılık hizmetiyle ilgili olarak kullanır. Romalılar 8:26'da ise Kutsal Ruh'un aracılığından söz eder. Sevgi dolu Baba'nın kendi yerine göndermiş olduğu iki Savunucumuz bulunmaktadır: Göksel Yardımcımız olan İsa ve içimizde yaşayan Yardımcımız olan Kutsal Ruh.

“adil olan İsa Mesih” Aynı nitelendirme 1:9 ayetinde Baba Tanrı için yapılmıştır. Yeni Antlaşma’yı kaleme alan yazarlar, İsa’nın Tanrılığını ortaya koymak için çeşitli edebi yöntemlere başvurmuşlardır:

1. Tanrı için kullanılan unvanları İsa için kullanmışlar,
2. Tanrı’nın gerçekleştirdiği eylemleri, İsa’nın da gerçekleştirdiğini belirtmişler ve
3. Her ikisinden söz ederken dilbilgisi açısından benzer ifadeler kullanmışlardır.

Bu ifade Mesih’in günahsız olduğundan (Tanrı benzerliğinde ve kutsal olduğundan) söz eder (krş. 3:5; 2Ko.5:21; İbr.2:18; 4:15; 7:26; 1Pe.2:22). İsa, Tanrı’nın insanlara “doğruluk” kazandırmak için gönderdiği aracıdır.

2:2
ÇÇ “O günahlarımızı … bağışlatan kurbandır”
EÇ “ve kendisi günahlarımıza … kefarettir”

Septuaginta’da yer alan *hilasmos* sözcüğü, Antlaşma Sandığı’nın “Bağışlanma Kapağı” veya “Kefaret Örtüsü” adı verilen kapağını ifade etmek için kullanılıyordu. İsa Tanrı’nın huzurunda bizim suçlarımızı üstlenmiştir (krş. 4:10; Rom.3:25).

Greko-Romen kültüründe bu sözcük, bir ilahla bir insan arasındaki bozulmuş ilişkinin ödenen bir fidye sayesinde düzeltilmesi anlamını taşıyordu. Ancak Septuaginta’da sözcük bu anlamda kullanılmamıştır (Luka dışındaki Yeni Antlaşma yazarlarının, Grekçe yazan İbraniler olduklarına dikkat ediniz). Bu sözcük Septuaginta’da ve İbraniler 9:5’te, tapınağın En Kutsal Yer adı verilen ve Günahları Bağışlatma Günü’nde İsrail halkı adına kefaret sunulan bölümünde bulunan Antlaşma Sandığı’nın kapağı (yani, “Bağışlanma Kapağı”) anlamında kullanılmıştır (krş. Lev.16).

Bu kavram, Tanrı’nın günah karşısındaki nefretini hafifletecek bir anlamda değil, günahkârlara karşı olumlu ve kurtarıcı yaklaşımını açıklayacak biçimde anlaşılmalıdır. James Stewart, *A Man in Christ* (Mesih’teki Bir Adam, s.214-224) adlı kitabında bu konuyu irdelemektedir. Bunu başarmanın tek yolu, bu kavramı Tanrı’nın Mesih’te gerçekleştirdiği işi düşündürecek biçimde çevirmektir: “Bağışlatan kurban” veya “bağışlatıcı güçle”.

“Bağışlatma” kavramı İsa’nın, Tanrı’nın gazabını yatıştırdığını ifade eder (krş. Rom.1:18; 5:9; Ef.5:6; Kol.3:6). Tanrı’nın kutsallığı insanın günahı nedeniyle bozulmuştur. Bu da, İsa’nın ölümü sayesinde çözümlenmiştir (krş. Rom.3:25; 2Ko.5:21; İbr.2:17).

Bazı uzmanlar (örn. C. H. Dodd) bir putperest (Grek) kavramının (bir ilahın öfkesini yatıştırmak) YHVH için kullanılamayacağını ileri sürmüş ve İsa’nın ölümünün, Tanrı’nın günah karşısındaki öfkesini değil, insanlığın Tanrı’nın önündeki suçluluğunu (krş. Yu.1:29; 3:16) ortadan kaldırdığını ifade eden “kefaret” sözcüğünü tercih etmişlerdir. Ancak, Kutsal Kitap’a göre bu düşüncelerin her ikisi de doğrudur.

“günahlarımızı, yalnız bizim günahlarımızı değil, bütün dünyanın günahlarını” Bu ifade, sınırsız kefaret gücünden söz etmektedir (krş. 4:14; Yu.1:29; 3:16, 17; Rom.5:18; Tit.2:11; İbr.2:9; 7:25). İsa günahlarımız için ve bütün dünyanın günahları için ölmüştür (krş. Yar.3:15). Ne var ki, insanların İsa’ya karşılık vermeleri ve imanla, tövbeyle, itaatle ve gayretle karşılık vermeyi sürdürmeleri gerekmektedir.

TARTIŞMA SORULARI

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap’a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh’tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Aşağıda yer alan tartışma soruları, 1.Yuhanna Kitabı’nın bu bölümünün ana konularını düşünmenize yardımcı olmak amacıyla verilmiştir. Soruların amacı kesin bir yanıt bulmanızı sağlamak değil, sizi düşündürmektir.

1. Yuhanna, neden insanın beş duyusuyla ilgili bu kadar çok fiil kullanmıştır?
2. 7 ve 9. ayetlerde yer alan kurbanla ilgili kavramları sıralayınız.
3. Yuhanna’nın mücadele ettiği sapkınların inançlarını açıklayınız.
4. 9. ayetin hem gnostiklerden hem de imanlılardan söz etmesi nasıl mümkün olur?
5. “İtiraf” kavramının tanımını ve açıklamasını yapınız.

1.YUHANNA 2:3-3:3

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ'NİN PARAGRAF BAŞLIKLARI

Başlık	Ayet
Mesih Karşıtı	2:18-29
Tanrı'nın Çocukları	3:1-10

OKUMA DÖNGÜSÜ 3 (bkz. sf. vii)
YAZARIN NİYETİNİ PARAGRAF SEVİYESİNDE KAVRAMA

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Tüm bölümü bir oturuşta okuyunuz. Konuları belirleyiniz. Konulara göre yaptığınız bölümlendirmeyi Çağdaş Çeviri'nin bölümlendirmesiyle karşılaştırınız. Paragraf başlıkları Tanrı tarafından esinlenmiş olmamakla birlikte, yazarın niyetini kavrayabilmek için kilit rol oynamaktadır. Bu niyeti tespit etmek de, yorumlamanın can alıcı noktasıdır. Her paragrafın yalnızca tek bir konusu bulunmaktadır.

1. Birinci paragraf

2. İkinci paragraf

3. Üçüncü paragraf

4. vb.

2:3-3:3. AYETLER HAKKINDA İÇERİKSEL BİLGİLER

A. Sürekli yinelenen konular yüzünden 1.Yuhanna'nın ana hatlarını belirlemek oldukça güçtür. Ancak, çoğu yorumcu 2'nci bölümün 1'inci bölümde ele alınan konuları işlemeye devam ettiğinde hemfikirdir. Bu konular, Tanrı'yla paydaşlığın ayırt edici nitelikleridir.

B. 1. ve 2. bölümler arasında yapısal bir benzerlik bulunmaktadır. Yuhanna, gnostiklerin sahte iddialarının aleyhindeki bildirisini sunar.

Bölüm 1	Bölüm 2
1. deyip de … (a.6)	1. deyip de … (a.4)
2. dersek … (a.8)	2. diyen … (a.6)
3. dersek … (a.10)	3. söyleyip de … (a.9)

C. Bu bölümde, bir kişinin gerçekten imanlı olup olmadığını açığa çıkaracak birtakım kanıtlar sıralanır (2:3-25):
1. Günahı itiraf etmeye isteklilik (başlangıçta ve sürekli olarak) (1:5; 2:22).
2. İtaatle nitelenen bir yaşam biçimi (2:3-6).
3. Sevgiyle nitelenen bir yaşam biçimi (2:7-11).
4. Kötülük karşısında zafer (2:12-14).
5. Dünyaya ait şeyleri terk etmek (2:15-17).
6. Gayret ve sabır (2:19).
7. Doğru öğreti (2:20-24; 4:1-3).

D. Özel Teolojik Kavramlar (2:18-19'da):
1. "Son saat" (a.18)
   a. Bu ifade ve "son günler" gibi benzer ifadeler, İsa'nın Beytlehem'de doğması ile ikinci kez yeryüzüne gelişi arasındaki dönemden söz etmektedir. Tanrı'nın Egemenliği gelmiştir, ancak henüz bütünüyle tamama ermemiştir.
   b. Eski Antlaşma döneminde yaşayan halk iki çağa inanıyordu. Bunlar, şimdiki kötü çağ ve henüz gelmemiş olan, fakat Kutsal Ruh sayesinde başlayacak doğruluk çağıydı. Eski Antlaşma, Mesih'in insan bedeninde doğup Kurtarıcı olarak yeryüzüne gelişini ve Tamamlayıcı olarak ikinci gez gelişini net bir biçimde açıklamamıştır. Bu iki çağ, iç içe geçer.
   c. "Saat" sözcüğünün (*kairos*) bu şekildeki mecazi kullanımı, belirsiz bir zaman dilimini ifade eder (krş. Yu.4:21, 23; 5:25, 28; 16:2).
2. "Mesih Karşıtı" (a.18)
   a. "Mesih Karşıtı" kavramı yalnızca Yuhanna tarafından kullanılmıştır (krş. 2:18, 22; 4:3; 2Yu.7). 2:18'de, hem tek bir Mesih Karşıtı'ndan hem de çok sayıdaki Mesih karşıtından söz edildiğine dikkat ediniz.
      1) Kutsal Kitap yazarları, dünyanın sonunda ortaya çıkacak böyle bir kişiden söz etmişlerdir: (1) Daniel – "Dördüncü yaratık" (krş. 7:7-8, 23-26; 9:24-27); (2) İsa – "Yıkıcı iğrenç şey (krş. Mar.13; Mat.24); Yuhanna – "Denizden çıkan canavar" (krş. Va.13) ve (4) Pavlus – "Yasa tanımaz adam" (krş. 2Se.2).

2) Yuhanna aynı zamanda dünyada kendini sürekli olarak gösteren kötülük ruhu veya düşüncesiyle dünyanın sonunda ortaya çıkacak bu kişi arasında bir ayrım yapar (krş. 2:18; 4:3; 2Yu.7; Mar.13:6, 22; Mat.24:5, 24).
3) Grekçe'de *anti* edatı (1) "… karşıtı" veya (2) "…'ın yerine" anlamına gelebilmektedir. Bu durum, ifadenin 18. ayette hem çoğul hem de tekil anlamda kullanılması kadar önemlidir. Tarih, Tanrı'ya ve Mesih'ine karşı çıkan birçok kişiyle doludur (#1. anlam):
   a) IV. Antiyokus Epifanes (Dan.8; 11:36-45 ayetlerindeki küçük boynuz).
   b) Nero ve Domitianus (Mesih değil, Tanrı olduklarını iddia etmişlerdir).
   c) Ateist Komünizm düzeni.
   d) Dindışı İnsancılık (Seküler Hümanizm).

Ancak bu kavram Mesih karşıtı olmayıp, Mesihlik iddiasında bulunan kişiler için de uygun düşmektedir (#2. anlam):
   a) Markos 13:6,22 ve Matta 24:5,24 ayetlerindeki sahte öğretmenler.
   b) Çağdaş tarikat liderleri.
   c) Mesih Karşıtı (Dan.7:8; 9:23-26, 24-27; 2Se.2:3 ve Va.13).
4) Hıristiyanlar, her çağda Mesih'i reddeden sahte öğretmenlerle ve Mesih olduğunu iddia eden sahte mesihlerle karşılaşmışlardır. Ancak günün birinde (son gün), kötülüğün beden alıp yeryüzüne gelen bir tezahürü bunların ikisini birden yapacaktır!

3. "sizde kalır" (19, 24, 27, 28. ayetler)
   a. İncil'in bildirisini savunan çoğu çağdaş Hıristiyan, Mesih'in kişisel olarak kabul edilmesi gerektiğini vurgular ve bu kesinlikle doğrudur. Ancak Kutsal Kitap'ın vurgusu kişinin Mesih'i izlemeye karar vermesi değil, Mesih'in öğrencisi olarak yaşaması üzerinedir (krş. Mat.28:19-20).
   b. Hıristiyan inancındaki kurtuluş güvencesi öğretisi, imanda sabır ve gayretle dayanılması gerektiği hakkındaki öğretiyle ayrılmaz biçimde bağlıdır. Bkz. Yuhanna 8:31'de yer alan Özel Başlık. Bu öğretiler, aralarında seçim yapabileceğimiz şıklar değildir; her ikisi de Kutsal Kitap'ın gerçekleridir. Aslında, Kutsal Kitap'ın "kalmak" konusunda yaptığı vurgu bir uyarıdır!
   c. "Kalmak" hakkındaki diğer bölümler Matta 10:22; 13:1-9, 18-23; Markos 13:13; Yuhanna 8:31; 15:1-27; 1Korintliler 15:2; Galatyalılar 6:1; Vahiy 2:2, 7, 11, 17, 26; 3:5, 12, 21; 21:7'dir. Bkz. 2:10'da yer alan Özel Başlık.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 2:3-6
[3]**Buyruklarını yerine getirirsek, O'nu tanıdığımızdan emin olabiliriz.** [4]**"O'nu tanıyorum" deyip de buyruklarını yerine getirmeyen yalancıdır, kendisinde gerçek yoktur.** [5]**Ama O'nun sözüne uyan kişinin Tanrı'ya olan sevgisi gerçekten yetkinleşmiştir. Tanrı'da olduğumuzu bununla anlarız.** [6]**"Tanrı'da yaşıyorum" diyen, Mesih'in yürüdüğü yolda yürümelidir.**

2:3 "... O'nu tanıdığımızdan emin olabiliriz" İfadenin harfi harfine çevirisi, "O'nu tanıdığımızı bununla biliriz" biçimindedir. Yuhanna, hitap ettiği gnostik sahte öğretilerin etkisi altındaki kiliselerde bulunan incinmiş Hıristiyanlar'a kurtulacaklarına dair tam bir güvenceye sahip olabileceklerini vurgular. "Tanımak" sözcüğü İbranice'de kişisel bir ilişki kurmak anlamında kullanılıyordu (krş. Yar.4:1; Yer.1:5); Grekçe'de ise bir şey veya bir kimse hakkındaki gerçekleri bilmek anlamını taşıyordu. Bu ifadenin vurgusu, (1) Tanrı'yı tanıyabileceğimiz; (2) Tanrı'nın yaşamlarımız için isteğini bilebileceğimiz ve (3) Tanrı'yı tanıdığımızdan emin olabileceğimizdir (krş. 5:13). Tanrı'yla aramızdaki ilişkinin güvencelerinden biri, eylemlerimiz ve niyetlerimiz tarafından açığa vurulur (krş. Mat.7; Yak.; 1Pe.). Bu, 1.Yuhanna Mektubu'nun yinelenen konularından biridir (krş. 2:3, 5; 3:24; 4:13; 5:2, 13).

Yuhanna, "bilmek" veya "tanımak" sözcükleri için birbiriyle eşanlamlı iki farklı Grekçe sözcük kullanır (*ginosko* ve *oida*). O dönemin günlük konuşma dilinde, bu iki sözcük arasında fark edilir bir anlamsal ayrım bulunmadığı görülmektedir. Yuhanna'nın farklı sözcükler kullanmış olmasının nedeni üsluba dayalıdır. Ayrıca, Yuhanna'nın daha yoğun bir anlama sahip olan *epiginosko* sözcüğünü kullanmamış olması da ilginçtir.

Yuhanna sapkın öğretilere karşı çıkmanın yanı sıra, imanlıları teşvik etmek için yazmaktadır. "Tanımak" ve "bilmek" sözcükleri Yuhanna Müjdesi'nde ve 1.Yuhanna Mektubu'nda Yeni Antlaşma'daki diğer bütün bölümlerde olduğundan daha çok kullanılmıştır. 1.Yuhanna'da, Müjde'yi bilmeye ve dengeli bir sevgi ve itaat yaşamına dayanan kurtuluş güvencesi vurgulanmaktadır.

"Buyruklarını yerine getirirsek" Bir koşul ifade edildiğine dikkat ediniz. Yeni Antlaşma, Tanrı'nın sağladığı karşılıksız kurtuluş konusunda koşulsuz, ancak insanın tövbeyle, imanla ve itaatle karşılık vermesi gerekliliği konusunda koşulludur (krş. 2:3-5; 3:22, 24; 5:2, 3; Yu.8:51-52; 14:15, 21, 23; 15:10; Va.2:26; 3:8, 10; 12:17; 14:12). Gerçek imanın kanıtlarından biri, Işık'a (İsa'ya ve Müjde'ye, krş. Luk.6:46) itaattir. İtaat, Eski Antlaşma'da bile sunulan kurbanlardan daha makbul kabul edilmiştir (krş. 1Sa.15:22;

Yer.7:22-23). İtaat, insanın kurtulmasını sağlamaz ya da güvence altına almaz; ancak kurtulduğunun göstergesidir. Yani kök değil, meyvedir.

2:4 "… deyip de" Bu sözcük Yuhanna'nın eleştirel üslubunun belirtecidir.

"O'nu tanıyorum" Sahte öğretmenlerin çeşitli iddialarından biri de budur (krş. 1:6, 8, 10; 2:4, 6, 9). Buradaki eleştirel ifade ("… deyip de") Malaki, Romalılar ve Yakup kitaplarındaki üsluba benzemektedir. Sahte öğretmenler Tanrı'yı tanıdıklarını iddia ediyorlar, ama kurtuluşu ve ahlaklı bir yaşam biçimini birbirinden ayırmaya çalışıyorlardı. Tanrı'yı daha iyi tanıdıklarını iddia eden bu sahte öğretmenlerin yaşam biçimleri, gerçek niyetlerini ortaya koyuyordu.

"buyruklarını yerine getirmeyen" Burada, alışkanlık haline getirilmiş bir davranış biçiminden söz edilmektedir. Yaşadığımız hayatlar ruhsal yönelimimizi ortaya koyar (krş. Mat.7). 4. ayet bu ruhsal gerçeği olumsuz biçimde ifade ederken, 5. ayet aynı gerçeği olumlu biçimde ifade eder.

"yalancıdır" İnatla kendimizi kandırmaktan daha kötü hiçbir şey yoktur. İtaat gerçek imanın kanıtıdır. İsa, sahte peygamberler hakkında, "Onları meyvelerinden tanıyacaksınız" demiştir (krş. Mat.7).

Yuhanna birtakım dindar insanları (öğretmenler, vaizler) yalancı olarak adlandırmıştır (krş. 1:6, 10; 2:4, 20; 4:20).

2:5 "Ama O'nun sözüne uyan kişinin" Burada, alışkanlık haline getirilmiş bir davranış biçiminden söz edilmektedir. İtaat, antlaşma inancının hayati unsurlarından biridir. 1.Yuhanna ve Yakup mektuplarının temel bildirisi budur. Tanrı'yı tanıdığını iddia eden bir kimse, günahla dolu bir hayat yaşayarak hem Diri Söz olan İsa'yı hem de Tanrı'nın yazılı sözü olan Kutsal Kitap'ı reddedemez!

"Tanrı'ya olan sevgisi gerçekten yetkinleşmiştir" Krş. 4:12,17,18. Burada (1) Tanrı'nın bize olan sevgisinden mi, (2) bizim Tanrı'ya olan sevgimizden mi, yoksa (3) genel anlamda Tanrı'nın yüreklerimizdeki sevgisinden mi söz edildiği belirsizdir. "Yetkin" ifadesi (*telos*, krş. 4:12, 17, 18) günahsız değil (krş. 1:8, 10), bir görevi yerine getirmek için olgun, kemale ermiş veya tamamen donanmış anlamına gelmektedir (krş. Ef.4:12).

"Tanrı'da olduğumuzu bununla anlarız" Bu ifadeyle, imanlıların Tanrı'yla aralarındaki ilişkide sahip oldukları güven vurgulanmaktadır. "Tanrı'da olmak" kavramı (kalmak, krş. 6. ayet) Yuhanna'nın yazılarında sürekli olarak yinelenen bir konudur (krş. Yu.14:20, 23; 15:4-10; 17:21, 23, 26; 1Yu.2:24-28; 3:6, 24; 4:13, 16).

2:6 "Tanrı'da yaşıyorum" Bkz. 2:10'da yer alan Özel Başlık. Yeni Antlaşma aynı zamanda Baba'nın da bizlerde yaşadığını (krş. 1Yu.5:20) ve hem Baba'nın hem de Oğul'un bizde kaldığını belirtir (krş. Yu.14:23 ve 17:21). Güvenceyi vurgulayan bir ifadede bile zorunluluk kipinin ("yürümelidir") kullanıldığına dikkat ediniz.

"Mesih'in yürüdüğü yolda yürümelidir" Bu, "gerçek imanın" bir yaşam biçimine dönüşen iman olduğunu vurgulayan diğer bir ifadedir. İman yalnızca bir karar değil, İsa'yla devamlı sürdürülen ve doğal olarak Mesih gibi yaşamayla sonuçlanan kişisel bir ilişkidir. Sonsuz yaşamın gözle görülebilir ayırt edici nitelikleri bulunmaktadır! Bu, 1:7 ayetindekiyle benzer bir düşüncedir. Hıristiyanlık'ın amacı yalnızca öldüğümüzde cennete kavuşmak değil, yaşadığımız sürece Mesih'e benzemektir! Mesih bir görevle yeryüzüne gönderildiği gibi, bizler de bir görevi yerine getirmek üzere gönderildik. O başkaları için canını feda ettiği gibi, bizler de başkalarına hizmet etmeye çağrıldığımıza göre, kendimizi hizmetkârlar olarak görmeliyiz (krş. 1Yu.3:16).

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 2:7-11

[7]Sevgili kardeşlerim, size yeni bir buyruk değil, başlangıçtan beri kabul ettiğiniz eski buyruğu yazıyorum. Eski buyruk, işitmiş olduğunuz Tanrı sözüdür. [8]Yine de size yeni bir buyruk yazıyorum. Bunun gerçek olduğu, Mesih'te ve sizde görülüyor. Çünkü karanlık geçiyor, gerçek ışık şimdiden parlıyor. [9]Işıkta olduğunu söyleyip de kardeşinden nefret eden hâlâ karanlıktadır. [10]Kardeşini seven ışıkta yaşar ve başkasının tökezlemesine neden olmaz. [11]Ama kardeşinden nefret eden karanlıktadır, karanlıkta yürür ve nereye gittiğini bilmez. Çünkü karanlık gözlerini kör etmiştir.

2:7 "Sevgili kardeşlerim" Yuhanna okuyucularına sıklıkla sevgi dolu ifadelerle hitap eder (krş. 2:1). Baba Tanrı, "sevgili" sözcüğünü Vaftizci Yahya tarafından vaftiz edildiği (krş. Mat.3:17) ve görünümü değiştiği (krş. Mat.17:5) sırada İsa için kullanmıştır. Aynı ifade 3:2, 21; 4:1, 7, 11 ve 3.Yuhanna 1, 2, 5, 11 ayetlerinde tekrarlanır.

"size yeni bir buyruk değil … eski buyruğu yazıyorum" Bu, Yuhanna'nın yazılarının ayırt edici niteliklerinden biridir (krş. Yu.13:34; 15:12, 17). Bu buyruk zaman açısından değil, nitelik açısından yenidir. İmanlılara, İsa'nın onları sevdiği gibi sevmeleri buyrulmuştur (krş. Yu.13:34).

"eski buyruğu" 2:3 ayetinde "buyruk" sözcüğü çoğul olarak kullanılmışken, burada tekildir. Bu ifadenin, sevginin diğer tüm buyrukları yerine getirdiğini ima ettiği anlaşılmaktadır (krş. Gal.5:22; 1Ko.13:13). Sevgi, Müjde'nin buyruğudur.

“başlangıçtan beri kabul ettiğiniz” Bu ifade, okuyucuların müjde bildirisini ilk işittikleri andan söz etmektedir (krş. a.24; 1:1; 3:11; 2Yu.5-6).

2:8 “karanlık geçiyor” Mesih aracılığıyla Tanrı’yı tanıyanlar için yeni çağ aydınlanmıştır ve imanlıların yüreklerinde ve zihinlerinde aydınlanmaya devam etmektedir (yani, gerçekleşmiş kıyamet teolojisi).

“gerçek ışık şimdiden parlıyor” İsa dünyanın ışığıdır. Bu, Kutsal Kitap’ta gerçek, vahiy ve ahlaki paklık için kullanılan bir mecazdır (krş. Yu.1:4-5, 9; bkz. 1:5 ve 1:7’ye ait notlar).

2:9 “kardeşinden nefret eden” Burada, sabit ve sürekli bir davranıştan söz edilmektedir. Nefret, karanlığın kanıtıdır (krş. Mat.5:21-26).

2:10 “Kardeşini seven ışıkta yaşar” Sevgi, imanlının kurtuluşunun gerçek ile ışık hakkında sahip olduğu bilginin, ayrıca gerçek ve ışıkla ilişkisinin kanıtıdır. Bu, eski ama yeni bir buyruktur (krş. 3:11, 24; 4:7, 11, 21).

ÖZEL BAŞLIK: *YUHANNA’NIN YAZILARINDA YER ALAN “KALMAK” KAVRAMI*

Yuhanna Müjdesi Baba Tanrı ile Oğlu İsa Mesih arasındaki özel ilişkiyi tasvir eder. Bu, itaate ve eşitliğe dayalı karşılıklı bir yakınlıktır. Yuhanna Müjdesi boyunca İsa, Babası’ndan işittiklerini söyler, Babası’nın yaptıklarını yapar. İsa kendi başına değil, Babası’nın isteği uyarınca hareket eder. Bu samimi ilişki ve hizmetkârlık yaşamı, İsa ile kendisini izleyenler arasındaki ilişki için örnek teşkil eder. Bu yakın ilişki, kişinin doğu mistisizminde olduğu gibi kendini kaybetmesi biçiminde değil, ahlaki açıdan İsa’ya benzemesi ve dönüşmesi biçimindedir. İsa’yla ilişki (1) zihinsel (Müjde’nin Tanrı sözü olduğu yönündeki dünya görüşü); (2) ilişkisel (İsa, Tanrı’nın vaat ettiği güvenilir dayanak olan Mesih’tir) ve (3) ahlaksaldır (Tanrı’ya yaraşır bir yaşam süren imanlılarda İsa’nın karakterinin biçimlenmesi). İsa ideal insan, gerçek İsrail’dir; insanlığın ölçütüdür. Adem’in yapması ve olması gereken şeyi tanıtır. İsa nihai “Tanrı sureti”dir. İnsanlığın günahkâr suretini (1) Tanrı’yı tanıtarak; (2) insanların yerine ölerek (kefaretini ödeyerek) ve (3) insanlara izlenecek bir örnek sunarak eski durumuna kavuşturur. “Kalmak” (*meno*) ifadesi Mesih’in benzerliğine dönüşme (krş. Rom.8:29) ve günahkârın eski durumuna kavuşması (Yar.3) hedeflerini ifade eder. Elçi Pavlus’un “Mesih’te” ve Elçi Yuhanna’nın “Ben’de kalın” ifadeleri, Tanrı ile yarattığı insanların paydaşlık kurmak üzere yeniden birleşmesini ifade etmektedir. Yuhanna’nın ifadeyi kullanım biçimlerine dikkat ediniz:

1. Baba ve Oğul arasında:
   a. Baba'nın Oğul'da kalması (Yu.10:38; 14:10, 11, 20; 17:21, 23).
   b. Oğul'un Baba'da kalması (Yu.10:38; 14:10, 11, 20; 17:21).
2. Tanrı ve imanlı arasında:
   a. Baba'nın imanlıda kalması (Yu.14:20, 23; 1Yu.3:24; 4:12-13, 15).
   b. İmanlının Baba'da kalması (Yu.14:20, 23; 17:21; 1Yu.2:24, 27; 4:13, 16).
   c. Oğul'un imanlıda kalması (Yu.6:56; 14:20, 23; 15:4, 5; 17:21, 23).
   d. İmanlının Oğul'da kalması (Yu.6:56; 14:20, 23; 15:4, 5, 7; 1Yu.2:6, 24, 27, 28).
3. Diğer (olumlu yönden):
   a. Tanrı'nın sözü
      1) olumsuz (Yu.5:38; 8:37; 1Yu.1:10; 2Yu.9).
      2) olumlu (Yu.8:31; 15:2; 1Yu.2:14, 24; 2Yu.9).
   b. Tanrı'nın sevgisi (Yu.15:9-10; 17:26; 1Yu.3:17; 4:16).
   c. Tanrı'nın Ruhu
      1) Oğul'da (Yu.1:32).
      2) İmanlıda (Yu.14:17).
   d. İtaat etmek kalmak demektir (Yu.15:10; 1Yu.3:24).
   e. Sevmek, ışıkta kalmak demektir (1Yu.2:10).
   f. Tanrı'nın isteğini yerine getirmek, kalmak demektir (1Yu.2:17).
   g. Mesh kalır (1Yu.2:27).
   h. Gerçek kalır (2Yu.2).
   i. Oğul kalır (Yu.8:35; 12:34).
4. Diğer (olumsuz yönden):
   a. Tanrı'nın gazabı kalır (Yu.3:36).
   b. Karanlıkta kalmak (Yu.12:46)
   c. Dışarı atılır … yakılır (Asmada kalmayan) (Yu.15:6).
   d. Günah işlemek (Mesih'te kalmanın tersi) (1Yu.3:6).
5. Sevmemek (1Yu.3:14).
6. Hiçbir katil sonsuz yaşama sahip değildir (1Yu.3:15).
7. Ölümde kalmak (1Yu.3:14).

ÇÇ "başkasının tökezlemesine neden olmaz"
EÇ "onda sürçme sebebi yoktur"

Bu ayetin iki muhtemel çevirisi vardır: (1) Sevgide yürüyen imanlı tökezlemez (krş. 11. ayet) ve (2) sevgide yürüyen imanlı başkalarının sürçmesine neden olmaz (krş. Mat.18:6; Rom.14:13; 1Ko.8:13). Bu ifadelerin her ikisi de doğrudur! Müjde hem imanlının hem de diğerlerinin yararını gözetir (hem diğer imanlıların hem de kaybolmuşların).

Eski Antlaşma'da sürçmek, imanla yürümenin (temkinli, sabit duran) tersidir. Tanrı'nın isteği ve buyrukları temiz bir yol veya patika biçiminde

tasvir edilir. Yürümek, yaşam biçimi için bir mecaz olarak kullanılır.

2:11 "Ama kardeşinden nefret eden karanlıktadır, karanlıkta yürür" Nefret, imansızlık belirtisidir (krş. 3:15; 4:20). Işık ve karanlık, sevgi ve nefret aynı kişide bir arada bulunamaz. Bu, Yuhanna'nın, "ya siyah ya beyaz" biçimindeki kesin ayrımlarından biridir. Yuhanna, ideal olanı ifade etmektedir. Ancak imanlılar sık sık önyargı, sevgisizlik ve ilgisizlikle mücadele ederler. Müjde, imanlıda hem anında gerçekleşen hem de aşamalı olarak devam eden bir değişime neden olur.

"karanlık gözlerini kör etmiştir" Burada, imanlılarda kalan günahlı doğadan (krş. 2Pe.1:5-9) veya Şeytan'ın eylemlerinden (krş. 2Ko.4:4) söz ediliyor olabilir. İnsanlığın üç düşmanı bulunmaktadır: (1) Günahkâr dünya düzeni; (2) Kişisel ayartıcı olan Şeytan ve (3) Adem'den miras aldığımız kendi günahkâr doğamız (krş. Ef.2:2-3, 16; Yak.4).

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 2:12-14
[12]Yavrularım, size yazıyorum, çünkü Mesih'in adı uğruna günahlarınız bağışlandı. [13]Babalar, size yazıyorum, çünkü başlangıçtan beri var Olan'ı tanıyorsunuz. Gençler, size yazıyorum, çünkü kötü olanı yendiniz. Çocuklar, size yazdım, çünkü Baba'yı tanıyorsunuz. [14]Babalar, size yazdım, çünkü başlangıçtan beri var Olan'ı tanıyorsunuz. Gençler, size yazdım, çünkü güçlüsünüz, Tanrı'nın sözü içinizde yaşıyor, kötü olanı yendiniz.

2:12-14 Önceki bölüm sahte öğretmenlere hitap ederken, bu bölüm imanlıya hitap etmektedir. İmanlılar için kullanılan üç farklı unvan şunlardır: "Yavrularım", "babalar" ve "gençler". Bu bölüm, kurtuluş güvencesinin yaşam biçimiyle açığa çıkan kanıtlarından söz eden genel bağlama tam olarak uymaz. Bunun, üç farklı gruba hitap eden bir bölüm değil de, tüm Hıristiyanlar'ın daimi durumunu tanımlayan mecazi bir bölüm olması mümkündür.

İmanlıların bildiği dört husus sıralanır:

1. Günahları bağışlanmıştır (12. ayet).
2. Mesih sayesinde kötü olanı yenmişlerdir (13. ayet).
3. Hem Baba'yla (13. ayet) hem de Oğul'la (13-14. ayetler) ilişkileri olduğunu bilirler.
4. Tanrı'nın sözü sayesinde güçlüdürler (15. ayet).

Bu liste dilbilgisi açısından (1) "size yazıyorum" ifadesi ve (2) altı "çünkü" (*hoti*) cümleciği ile yapılandırılmıştır.

2:12 "Çünkü Mesih'in adı uğruna günahlarınız bağışlandı" İsa'nın hizmeti, insanlığın tek bağışlanma umududur. Yahudiler'in anlayışına göre,

bir kimsenin adı o kimsenin kişiliği ve karakteriyle eşdeğerdeydi (krş. 3:23; 2Yu.7; Rom.10:9-13; Flp.2:6-11).

2:13 "başlangıçtan beri var Olan'ı" 1.Yuhanna Mektubu'nda yer alan zamirlerin Baba Tanrı'dan mı yoksa Oğul Tanrı'dan mı söz ettiği belirsizdir. Bağlama göre, burada İsa'dan söz edilmektedir. Burada, İsa'nın öncesizlikten beri var olduğu, yani Tanrı olduğu ifade edilmektedir (krş. Yu.1:1, 15; 3:13; 8:48-59; 17:5, 24; 2Ko.8:9; Flp.2:6-7; Kol.1:17; İbr.1:3).

"yendiniz" Bu, 1.Yuhanna'da sürekli olarak yinelenen bir vaat ve uyarıdır (krş. 2:14; 4:4; 5:4-5; 18-19). Yuhanna burada yine kesin bir ifadeyle seslenmektedir (gerçekleşmiş kıyamet teolojisi Yuhanna Müjdesi'ni anımsatmaktadır). İmanlılar galiptir; ancak Tanrı'nın Egemenliği'nin "gelmiş", ancak henüz "tamama ermemiş" olması nedeniyle günahla, ayartılarla ve zulümle halen mücadele etmektedirler.

"kötü olanı" Burada, 14. ayette tekrar söz edilecek olan Şeytan ifade edilmektedir. 13 ve 14. ayetler birbirleriyle koşuttur.

"Çünkü Baba'yı tanıyorsunuz" Kutsal Kitap'taki "tanımak" kavramı hem "yakın ve kişisel bir ilişki kurmak" (İbranice'deki anlamı, krş. Yar.4:1) hem de "hakkındaki gerçekleri bilmek" (Grekçe'deki anlamı) anlamlarını içermektedir. Müjde, hem imanla kabul edilmesi gereken bir kişi (İsa Mesih), hem iman edilmesi gereken bir gerçekler bütünü, hem de yaşanılması gereken bir hayattır.

2:14 "güçlüsünüz" Güçlerinin, içlerinde yaşayan Tanrı sözü'ne dayandığına dikkat ediniz. Bu, Pavlus'un Efesliler 6:10-18'deki öğütlerine benzerdir. İmanlının içinde yaşayan söz, Müjde'dir. Müjde hem kavramsal, hem de kişiseldir; Tanrı tarafından başlatılır ve bireysel olarak kabul edilir; hem bir karar, hem de sürdürülmesi gereken bir öğrencilik yaşamıdır; hem gerçektir, hem güvenilirdir.

"Tanrı'nın sözü içinizde yaşıyor" Bu ifade, Tanrı'nın sözü kavramını kişileştirir (Müjde, krş. 24. ayet) ve Yuhanna 15'i anımsatır. Yuhanna 5:28 ve 8:37'de olumsuz anlamda kullanılmıştır.

"Kötü olanı yendiniz" Burada, gerçek imanlıların gayreti ve dayanma gücü vurgulanmaktadır. Aynı vurguya 17, 19, 24, 27, 28; 5:18. ayetler ve 2.Yuhanna 9'da tekrar rastlanır. İmanlının sahip olduğu kurtuluş güvencesi hakkındaki öğreti, gerçekten kurtulanların sona dek dayanacakları gerçeğiyle uyumlu olarak düşünülmelidir (krş. Va.2:7, 11, 17, 26; 3:5, 12, 21). Bkz. Yuhanna 8:31'de yer alan Özel Başlık. Burada, Mesih'te mümkün olmasına rağmen günahsız bir yaşamdan söz edilmemektedir (krş. Rom.6).

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 2:15-17

[15]Dünyayı da dünyaya ait şeyleri de sevmeyin. Dünyayı sevenin Baba'ya sevgisi yoktur. [16]Çünkü dünyaya ait olan her şey –benliğin tutkuları, gözün tutkuları, maddi yaşamın verdiği gurur– Baba'dan değil, dünyadandır. [17]Dünya da dünyasal tutkular da geçer, ama Tanrı'nın isteğini yerine getiren sonsuza dek yaşar.

2:15 "sevmeyin" Dünyaya ait şeyleri sevmek, sahte öğretmenlerden oluşan gnostik bir grubun başlıca özelliğini ifade etmektedir.

"Dünyayı" Bu kavram Yeni Antlaşma'da iki farklı anlamda kullanılmıştır: (1) Üzerinde yaşadığımız gezegen ve/veya yaratılmış evren (krş. Yu.3:16; 16:33; 1Yu.4:14) ve (2) Tanrı'dan ayrı, kendi başına bir düzen kuran ve hareket eden insan topluluğu (krş. 1.Yu.2:15-17; 3:1, 13; 4:45; 5:4-5, 19). Bunlardan ilki başlangıçtaki fiziksel yaratılıştan (krş. Yar.1-2), ikincisi ise günahkâr yaratılıştan (krş. Yar.3) söz eder.

ÖZEL BAŞLIK: *İNSAN YÖNETİMİ*

I. GİRİŞ

A. Tanrı, düzenin kargaşadan daha iyi olduğunu buyurmuştur.

B. Musa'ya verilen Yasa (özellikle On Buyruk).

1. Tanrı'nın topluluk halinde yaşayan insanlık için isteğini ortaya koyuyordu. İbadeti ve yaşamı düzenliyordu.

2. Antik İsrail'in benimsediği teokrasi (din devleti) düzeni cennetteki yaşamın bir ön görünümü olmakla birlikte, Kutsal Yazılar'da hiçbir yönetim biçimi veya yapısı özel olarak savunulmaz. Ne demokrasi ne de kapitalizm Kutsal Kitap'ta yer alan gerçekler değildir. Hıristiyanlar içinde yaşadıkları yönetim düzeni ne olursa olsun, düzene uygun yaşamalı ve hareket etmelidirler. Hıristiyan'ın amacı devrim yapmak değil, Müjde'yi duyurmak ve hizmet etmektir.

C. İnsan yönetiminin kökeni.

1. Roma Katolik inancı, insan yönetimlerinin Günaha Düşüş öncesinden itibaren insanın özünde bulunan bir ihtiyaç olduğunu ileri sürer. Aristo bu önermeyi kabul etmiş görünmektedir. "İnsan, sosyal bir yaratıktır" der ve bu sözle yönetimin "iyi yaşamayı teşvik etmek için var olduğunu" ifade eder.

2. Protestanlık (özellikle Martin Luther), insan yönetimlerinin Günaha Düşüş'e özgü olduğunu ileri sürer. Luther insan yönetimini "Tanrı'nın Egemenliği'nin sol eli" olarak tanımlar. "Tanrı'nın kötü insanları idare etme yöntemi, kötü insanları denetim altına almaktır" der.

3. Karl Marx, yönetimin, seçkin bir azınlığın kitleleri denetim altına alma aracı olduğunu belirtmiştir. Ona göre, yönetim ve din benzer bir işleve sahiptir.

II. KUTSAL KİTAP'A GÖRE İNSAN YÖNETİMLERİ

A. Eski Antlaşma

1. İsrail, cennette uygulanacak düzenin bir modelidir. Antik İsrail'de Kral, YHVH idi. Teokrasi, Tanrı'nın doğrudan egemenlik sürmesini tanımlayan bir terimdir (krş. 1Sa.8:4-9).

2. Tanrı'nın insan yönetimlerindeki egemenliği şu ayetlerde açıkça görülmektedir:

a. Yer.27:6; Ezr.1:1
b. 2Ta.36:22
c. Yşu.44:28
d. Dan.2:21
e. Dan.2:44
f. Dan.4:17,25
g. Dan.5:28

3. Tanrı'nın halkı, işgalci ve istilacı yönetimlere karşı bile saygılı ve itaatkâr olmalıdır:

a. Dan.1-4, Nebukadnessar
b. Dan.5, Belşessar
c. Dan.6, Darius
d. Ezra ve Nehemya

4. Tanrı'nın halkı, devlet yetkilileri için dua etmelidir:

a. Yer.28:7
b. Mişna, Avot.3:2

B. Yeni Antlaşma

1. İsa, insan yönetimlerine saygı göstermiştir.

a. Mat.17:24-27; Tapınak vergisini ödemiştir.
b. Mat.22:15-22; Roma yönetimine vergi ödenmesini ve Roma devletinin yetkisini savunmuştur.
c. Yu.19:11; Yetkiyi veren Tanrı'dır.

2. Pavlus'un insan yönetimlerine ilişkin sözleri.

a. Rom.13:1-7; imanlılar devlet yöneticilerine boyun eğmeli ve onlar için dua etmelidir.
b. 1Ti.2:1-3; imanlılar devlet yöneticileri için dua etmelidir.
c. Tit.3:1; imanlılar devlet yetkililerine boyun eğmelidir.

3. Petrus'un insan yönetimlerine ilişkin sözleri.

a. Elç.4:1-31; 5:29; Petrus ve Yuhanna Yahudi Yüksek Kurulu'nun huzurunda (itaat ettiklerini gösterir).
b. 1Pe.2:13-17; imanlılar devlet yetkililerine boyun eğmelidir.

4. Yuhanna'nın insan yönetimlerine ilişkin sözleri.

a. Va.17; Babil, Tanrı'ya karşı çıkan insan yönetimlerinin simgesidir.

III. SONUÇ

A. İnsan yönetimleri Tanrı tarafından atanır. Bu, kralların sahip olduğu ilahi yetki değil, ilahi yönetim makamıdır. Hiçbir yönetim biçiminin üstünlüğü savunulmaz.

B. İmanlıların devlet yöneticilerine karşı uygun ve saygılı bir tavır takınması ve onlara itaat etmesi dini bir sorumluluktur.

C. İmanlıların vergileri ve dualarıyla yönetimi desteklemeleri doğru bir davranıştır.

D. İnsan yönetimlerinin amacı düzeni sağlamaktır. Yönetimler, bu görevi Tanrı'nın hizmetkârları olarak sürdürürler.

E. İnsan yönetimleri nihai değildir; yetkileri sınırlıdır. İmanlılar, Tanrı tarafından belirlenen sınırları aşan yönetimlere başkaldırırken sağduyulu davranmalıdır. Augustine'in The City of God (Tanrı'nın Kenti) adlı kitabında ifade ettiği gibi, bizler iki egemenliğin yurttaşlarıyız: Geçici olan ve sonsuz olan. Her ikisine karşı da sorumlu olmakla beraber, Tanrı'nın Egemenliği'nin nihai olduğunu biliriz. Tanrı'ya karşı hem bireysel hem de beden olarak sorumluyuz.

F. İmanlıları demokratik bir düzen içerisinde yönetim sürecine etkin olarak katılmaya ve Kutsal Yazılar'ın öğretilerini mümkün olduğunda uygulamaya teşvik etmeliyiz.

G. Toplumsal değişim bireylerin iman etmesinden önce gelmelidir. İnsan yönetimlerinde gerçek ve kalıcı bir eskatolojik umut yoktur. Tüm insan yönetimleri (Tanrı'nın iradesiyle göreve gelmeleri ve Tanrı tarafından kullanılmalarına rağmen) Tanrı'dan ayrı, kendi başına hareket eden günahkâr insan düzenleridir.

Bu düşünce, Yuhanna'nın "dünya" kavramını kullanma biçimiyle ifade edilmiştir.

"dünyaya ait şeyleri de" Burada, maddi nesnelerden (krş. a.16) veya dünyanın sunduğu şeylerden (güç, itibar, prestij vb.) söz edildiği anlaşılmaktadır (krş. Rom.12:2; Yak.1:27). Günahkâr dünya düzeni insanların bütün ihtiyaçlarını Tanrı'dan bağımsız olarak karşılamaya çalışır. Yaşamı, insanların bağımsız gibi göründükleri bir biçimde düzenler. Hepimizin minnettar olduğu kurumlar, Tanrı'dan bağımsız hareket etmeye başladıklarında putperest düzenler haline gelebilirler. Örneğin, (1) yönetim düzenleri, (2) eğitim sistemleri, (3) ekonomi sistemleri, (4) sağlık sistemleri vb.

Augustine'in söylemiş olduğu gibi, "İnsanın yaşamında ancak Tanrı'nın doldurabileceği bir boşluk vardır." Bu boşluğu dünyasal şeylerle

doldurmaya çalışırız. Fakat yalnızca Tanrı'da huzur ve tatmin bulabiliriz. Bağımsızlık, Aden Bahçesi'nin lanetidir!

"sevenin" Neyi sevdiğimiz, kime ait olduğumuzun göstergesidir: Tanrı'ya mı, yoksa Şeytan'a mı aitiz?

2:16 "benliğin tutkuları" Bu ifade, günahkâr insanoğlunun kendi çıkarını gözeten tutumundan söz eder (krş. Gal.5:16-21; Ef.2:3; 1Pe.2:11).

"gözün tutkuları" Yahudiler, gözlerin, ruhun pencereleri olduğuna inanırlardı. Günah önce düşünce yaşamında başlar ve daha sonra eyleme dönüşür. Bir kişinin eylemleri, o kişinin bütün yaşam biçimine hükmedebilir (örn. 19:13).

"maddi yaşamın verdiği gurur" Bu, Tanrı'dan bağımsız davranan insanın kapıldığı gururdan söz etmektedir (yani, insanın kendi gücüne ve kaynaklarına güvenmesi). Yuhanna hakkındaki çalışmalarıyla tanınmış Katolik uzman Raymond Brown, Jerome Bible Commentary, cilt II'de şöyle demektedir:

> "Ancak, aynı zamanda Yakup 4:16'da da yer alan *alazoneia* sözcüğü, gururdan daha öte bir anlam taşımaktadır. Bu kavram kibir, gurur ve kendi kendine yeterli olma inancını içerir" (s.408).

Yaşam (*bios*) sözcüğü bu gezegen üzerindeki dünyasal, fiziksel ve geçici yaşamdan söz eder (insanların bitkiler ve hayvanlarla paylaştığı yaşam, krş. 3:17). Bu tanımlamalar hem gnostik sahte öğretmenleri hem de günahkâr insanoğlunu nitelendirmektedir; aynı zamanda, olgunluğa erişmemiş Hıristiyanları da ifade etmektedir.

"Baba'dan değil, dünyadandır" Hıristiyanlar'ın dünyayı sevmemeleri gerekmektedir. Çünkü, (1) bu sevgi Baba'dan değildir (krş. 16. ayet) ve (2) dünya geçicidir (krş. 17. ayet).

2:17 "dünya ... geçer" Krş. 2:8. Bu ifade, Yahudiler'in iki çağ inancıyla ilgilidir. Yeni ve kusursuz çağ gelmektedir; eski günah ve isyan çağı ise geçmektedir (krş. Rom.8:18-25).

ÖZEL BAŞLIK: *BU ÇAĞ VE GELECEK ÇAĞ*

Eski Antlaşma peygamberleri geleceği, mevcut çağın bir uzantısı olarak görmüşlerdir. Onlar için gelecek, İsrail'in ülkesine yeniden kavuşmasını sağlayacaktır. Bununla birlikte, onlar yeni bir günün geldiğini görmüşlerdir (krş. Yşa.65:17; 66:22). İbrahim'in torunlarının bile bile YHVH'yi

reddetmeyi sürdürmeleri (sürgünden sonra bile), iki antlaşma arasındaki vahiysel Yahudi yazılarında (yani, 1.Hanok, 4.Ezra, 2.Baruk) yeni bir yaklaşıma neden olmuştur. Bu yazılar iki çağı birbirinden ayırmaya başlamıştır: Şeytan'ın egemenliğindeki mevcut kötü çağ ile Mesih (genellikle güçlü bir savaşçı olarak düşünülmüştür) tarafından başlatılacak Kutsal Ruh'un egemenliğindeki doğruluk çağı.

Teolojinin bu alanında (kıyamet teolojisi) belirgin bir ilerleme meydana gelmiştir. Teologlar buna "aşamalı vahiy" adını vermektedir. Yeni Antlaşma, iki çağa ilişkin bu yeni evrensel gerçekliği bildirmektedir (yani, geçici karşıtlık):

İsa **Pavlus** **İbraniler**
Mat.12:32 Rom.12:2 1:2
Mat.13:22 & 29 1Ko.1:20; 2:6, 8; 3:18
6:5
Mar.10:30 2Ko.4:4 11:3
Luk.16:8 Gal.1:4 Luk.18:30
Ef.1:21; 2:1, 7; 6:12
Luk.20:34-35 1Ti.6:17
2Ti.4:10 Tit.2:12

AYETLERİN ORİJİNAL METİNE BAKILARAK TOPARLANMASI GEREKİYOR. ÇOK KÖTÜ DURUMDAYDI, SİLİNMELER OLABİLİR.

Yeni Antlaşma teolojisinde, Mesih'in yeryüzüne iki kez gelişine ilişkin beklenmedik öngörüler yüzünden bu iki çağ iç içe girmiştir. İsa'nın doğması, yeni çağın başlangıcına ilişkin Eski Antlaşma peygamberliklerini yerine getirmiştir. Bununla birlikte, Eski Antlaşma İsa'nın Yargıç ve Fatih olarak geleceğini öngörürken, İsa başlangıçta Acı Çeken Kul (krş. Yşa.53), alçakgönüllü (krş. Zek.9:9) Kurtarıcı olarak gelmiştir. Tıpkı Eski Antlaşma'da öngörüldüğü üzere güçle geri gelecektir (krş. Va.19). Bu iki aşamalı icra, Tanrı'nın Egemenliği'nin mevcut (başlamış) fakat gelecek (tamama ermemiş) bir gerçeklik haline gelmesine yol açmıştır. Yeni Antlaşma'da, şimdiden başlamış olanla henüz tamamlanmamış olan arasındaki gerilim bundan kaynaklanmaktadır.

"ama Tanrı'nın isteğini yerine getiren sonsuza dek yaşar" Bu, 16. ayetteki *bios* ile Tanrı'nın verdiği yaşam (*zoe*) arasındaki geçici karşıtlığı açıklamaktadır. Sonsuz yaşamın (harfi harfine çevirisi "çağda yaşar" biçimindedir) geçmişte kalan bir iman ikrarı olmadığına, sevgi dolu bir yaşam biçimiyle ne kadar bağlantılı olduğuna dikkat ediniz (krş. Mat.25:31-46; Yak.2:14-26). Bkz. 4:34'te yer alan Özel Başlık.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 2:18-25

[18]Çocuklar, bu son saattir. Mesih Karşıtı'nın geleceğini duydunuz. Nitekim şimdiden çok sayıda Mesih karşıtı türemiş bulunuyor. Son saat olduğunu bundan biliyoruz. [19]Bunlar aramızdan çıktılar, ama bizden değildiler. Bizden olsalardı, bizimle kalırlardı. Ayrılmaları hiçbirinin bizden olmadığını ortaya çıkardı. [20]Sizlerse Kutsal Olan tarafından meshedildiniz; hepiniz bilgilisiniz. [21]Gerçeği bilmediğiniz için değil, gerçeği ve hiçbir yalanın gerçekle ilgisi olmadığını bildiğiniz için size yazıyorum. [22]İsa'nın Mesih olduğunu yadsıyan yalancı değilse, kim yalancıdır? Baba'yı ve Oğul'u yadsıyan Mesih karşıtıdır. [23]Oğul'u yadsıyanda Baba da yoktur; Oğul'u açıkça kabul edende Baba da vardır. [24]Başlangıçtan beri işittiğiniz söz içinizde yaşasın. Başlangıçtan beri işittiğiniz söz içinizde yaşarsa, siz de Oğul'da ve Baba'da yaşarsınız. [25]Mesih'in bize vaat ettiği budur, yani sonsuz yaşamdır.

2:18 "Çocuklar" Bkz. 2:1'e ait not.

"bu son saattir" Bu ifade, tıpkı "son günler" gibi, Yeni Antlaşma'da İsa Mesih'in ikinci gelişini ifade etmek için kullanılan ifadelerden biridir (krş. Yu.6:39-40, 44). Günümüzde birçok yorumcu C. H. Dodd'un "gerçekleşmiş kıyamet teolojisi" (Amilleniyumculuk'un başlıca ilkelerinden biridir) görüşünden etkilendiğinden, bu ifade Yuhanna'nın yazılarındaki önemli bir kavramdır. Yuhanna'nın, Tanrı'nın Egemenliği'nin İsa Mesih sayesinde geldiğini eşsiz ve etkili bir biçimde öğrettiği kesinlikle doğrudur. Ancak, bu metin aynı zamanda henüz gerçekleşmemiş bir tamamlanma aşaması (olayı veya süreci) olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Bunların her ikisi de doğrudur. Bu, Yeni Antlaşma'da "şimdiden başlamış olanla tamamlanmamış olan" (yani "gelecek") ve mevcut durumda iç içe geçmiş olan iki çağ arasındaki gerilimin (ikilem) diğer bir ifadesidir.

"Mesih Karşıtı … çok sayıda Mesih karşıtı" Bu terimi, Yeni Antlaşma'da yalnızca Yuhanna kullanmıştır (krş. 2:18, 22; 4:3; 2Yu.7). Daha ayrıntılı bilgi için, bkz. 2:3-3:3 Ayetleri Hakkında İçeriksel Bilgiler, s.202.

"geleceğini" Burada, gelecekte kesin olarak gerçekleşecek bir olay bildirilmektedir. Mesih Karşıtı gelecektir ve ona benzer birçok sahte öğretmen veya sahte mesih şimdiden ortaya çıkmıştır (çok sayıda Mesih karşıtı).

Şeytan, Mesih'in tekrar geleceği zamanı bilmediğinden, fırsat bulduğu anda dünya liderliğine soyunacak birini şimdiden hazırlamış olması teolojik açıdan mümkün görünmektedir.

"türemiş bulunuyor" İçinde bulunduğumuz günahkâr dünyada, Mesih karşıtlığı ruhu zaten mevcuttur (yani, sahte öğretmenler). Bununla birlikte, gelecekte ortaya çıkacak bir Mesih Karşıtı olacaktır. Bazı yorumcular bu

ifadeyi Yuhanna'nın yaşadığı dönemdeki Roma İmparatorluğu olarak, bazıları ise son günlerde ortaya çıkacak yeni bir dünya imparatoru olarak yorumlamışlardır. Birçok anlamda, her ikisi de doğrudur. Son saat İsa Mesih'in doğumuyla birlikte başlamıştır ve tamamlanacağı ana dek (Mesih'in ikinci gelişi) devam edecektir.

2:19 "Bunlar aramızdan çıktılar, ama bizden değildiler" Burada sözü edilen kişiler, kilisede bulunan sahte öğretilerin ve sahte imanlıların kusursuz bir örneğidir (krş. Mat.7:21-23; 13:1-9, 18-23). Bilgideki, sevgideki ve gayretteki eksiklikleri, bu kişilerin imanlı olmadıklarının kanıtıdır. Sapkınlık daima içten kaynaklanır!

1.Yuhanna Mektubu'nun yazarı, kullandığı zaman kipleri konusunda oldukça dikkatlidir:

1. Sahte öğretmenler inancı terk ettiler.
2. Zaten hiçbir zaman iman etmemişlerdi.
3. İman etselerdi, terk etmezlerdi.

Bu kişiler kurtuluşlarını yitirmemişlerdir. Zaten, yaşam değiştiren Kutsal Ruh'la asla mesh olmamışlardır. Asla tövbe etmemiş, Müjde'ye inanmamış, Mesih'i kişisel kurtarıcıları olarak hiçbir zaman kabul etmemişlerdir. Bu kişiler sahte çobanlar, sahte koyunlardır! Bkz. Yuhanna 17:12'de yer alan Özel Başlık.

"bizimle kalırlardı" İmanlıların, sona dek gayretle dayanmaları gerektiği konusundaki öğretinin dayanaklarından biri de budur (krş. 24, 27, 28 ayetler). Gerçek iman kalır ve meyve verir (krş. Mat.13:1-23). Bkz. Yuhanna 8:31'de yer alan Özel Başlık.

2:20 "Sizlerse Kutsal Olan tarafından meshedildiniz" Grekçe metinde "sizler" öznesi, Hıristiyan topluluğunu terk eden kişilerin aksine olarak vurgulanmıştır. Gnostiklerin "gizemli" doğu dinlerinin etkisinde kalarak Tanrı'yla özdeşlik ve bilgi kazandıran özel bir mesh vaat etmiş olmaları mümkündür. Yuhanna, Tanrı tarafından meshedilenlerin gnostikler değil, imanlılar olduğunu belirtir.

ÖZEL BAŞLIK: *KUTSAL OLAN*

"Kutsal Olan" ifadesi,

1. Baba Tanrı'dan (krş. "İsrail'in Kutsalı" hakkındaki çeşitli Eski Antlaşma ayetleri),
2. Oğul Ruh'tan (krş. Mar.1:24; Luk.4:34; Yu.6:69; Elç.3:14),
3. Oğul Ruh'tan ("Kutsal Ruh", krş. Yu.1:33; 14:26; 20:22) söz ediyor olabilir.

Elçilerin İşleri 10:37-38, Üçlübirlik'in üç kişiliğinin de meshetme sürecinde etkin olduğunu göstermektedir. İsa meshedilmiştir (krş. Luk.4:18; Elç.4:17; 10:38). Burada, meshedilme kavramı tüm imanlıları kapsayacak biçimde genişletilmiştir (krş. 1Yu.2:27). Meshedilmiş Olan, meshedilmiş olanlar haline gelmiştir! Bu, Mesih Karşıtı ve çok sayıda Mesih karşıtı kavramıyla benzerdir (krş. 1Yu.2:18). Eski Antlaşma döneminde, Tanrı tarafından özel bir görev için çağrılan ve donatılan kişiler (yani, peygamberler, kâhinler ve krallar) yağla meshedilirlerdi (krş. Çık.29:7; 30:25; 37:29). "Mesih" sözcüğü, "Meshedilmiş olan" anlamına gelen İbranice *Maşiyah* sözcüğünden türetilmiştir.

"meshedildiniz" Bkz. Yuhanna 11:2'de yer alan Özel Başlık: *Kutsal Kitap'ta Mesh (Yağ Sürme)*.

"hepiniz bilgilisiniz" Bu, gnostik sahte öğretmenlerin sahip oldukları gizli bilgi hakkındaki kibirli iddiaları karşısında önemli bir ifadedir. Yuhanna, imanlıların din konusunda veya başla alanlarda ayrıntılı bilgiye değil (krş. 3:2), temel Hıristiyanlık bilgisine sahip olduklarını (27. ayet; Yu.16:7-14 ve Yer.31:34) belirtir. Yuhanna'ya göre gerçek, tıpkı hem Kutsal Ruh'u hem de Müjde'yi ifade edebilen mesh gibi, hem kişisel hem de kavramsaldır.

Tanrı, meshini ve bilgiyi yalnızca seçkin, zeki ve ruhsal bir azınlığa değil, tüm imanlılara verir!

2:21 Bu, Yuhanna'nın, okuyucularının kurtuluş güvencesine sahip olduklarını ve gerçeği bildiklerini belirttiği birçok ayetten birisidir. Ayette kurtuluş güvencesi, imanlılara Müjde'nin bilgisini vermiş olan ve imanlılarda Müjde için açlık yaratan Kutsal Ruh'un meshine dayandırılmıştır.

2:22 "kim yalancıdır?" Yuhanna, (1) belirli bir sahte öğretmenden (muhtemelen Cerinthus) veya (2) "büyük yalandan" ve Müjde'nin reddedilmesinden söz etmektedir (krş. 5:10). "Yalancı" sözü "Mesih Karşıtı"nı andırmaktadır. Mesih karşıtlığı ruhu her çağda mevcuttur; temel anlamı "İsa'nın Mesih olduğunu reddeden kişi" veya "Mesih'in yerine geçmeye çalışan kişi"dir.

2:22-23 "İsa'nın Mesih olduğunu yadsıyan" Anlaşılan, gnostik sahte öğretmenler Tanrı'yı tanıdıklarını iddia etmektedirler; ancak İsa Mesih'in konumunu inkâr etmişler, değerini düşürmüşler ve yetkisini hafifletmişlerdir (krş. 4:1-6; 5:11-12; Yu.5:23).

Gnostikler'in İ.S. ikinci yüzyıldan kalma yazılarına, Yeni Antlaşma'da yer alan yorumlara ve ilk kilise babalarına dayanarak, Gnostik inanç sistemi hakkında şu sonuçlara varabiliriz:

1. Gnostikler Hıristiyanlık'ı Grek felsefesiyle (Plato) ve gizemli Doğu dinleriyle birleştirmeye çalışmışlardır.
2. Ruhun iyi, maddenin (bedenin) ise kötü olduğunu savunduklarından, İsa'nın Tanrı olduğunu, fakat insan olmadığını öğretmişlerdir. Bu durumda, Tanrı'nın fiziksel bir bedene bürünmesinin mümkün olmadığına inanmaktadırlar.
3. Kurtuluş hakkında iki öğretileri bulunmaktadır:
   a. Bir grup, fiziksel acı içindeki bedenin eylemlerinden bağımsız olarak, ruhun kurtuluşunu kutsallık seviyelerine (*aeon*) ilişkin özel bir bilginin sağladığını ileri sürmüştür.
   b. Diğer grup, fiziksel çileciliği vurgulamıştır (krş. Kol.2:20-23). Bu kişiler, bedensel arzuların ve ihtiyaçların tümüyle inkâr edilmesinin gerçek bir kurtuluş için mutlaka gerekli olduğunu ileri sürmüşlerdir.

2:23 **א** , A, B ve C adlı Grekçe uncial (büyük harfle yazılan eski bir yazı stili) elyazmalarında kuvvetle vurgulanan Baba'dan söz eden ikinci cümlecik Textus Receptus'ta yer almaz.

"açıkça kabul edende" 22, 23 ve 26. ayetlerde yer alan "yadsıyan" ifadesinin karşıtıdır. Bkz. Yuhanna 9:22-23'te yer alan Özel Başlık: *İkrar*.

"Oğul'u" Tanrı'yla paydaşlık ancak ve ancak Oğul'a iman sayesinde mümkündür (krş. 5:10-12, 13). İsa bir seçenek değildir! Baba'ya kavuşturan tek yoldur (krş. Yu.5:12; 14:6; Luk.10:16).

2:24 "Başlangıçtan beri işittiğiniz söz içinizde yaşasın" Bu ifadenin Grekçesi, sahte öğretmenlerin bildirisinin aksine "siz" öznesini vurgulayan bir yapıya sahiptir. Müjde kişileştirilmiş ve kişinin içinde yaşayan bir misafir biçiminde tasvir edilmiştir. Hıristiyanlar'ın sahte öğretmenler (yalancılar) karşısındaki zaferine ilişkin gösterilen iki nedenden biri, budur. İkinci neden, Kutsal Ruh'un meshinden söz eden 20 ve 27. ayette açıklanmaktadır. Müjde'nin hem bir kişi hem de bir bildiri olduğu "başlangıçtan beri" ifadesiyle vurgulanır (krş. 13, 14, 24. ayetler). Tanrı'nın sözü hem içeriksel hem kişiseldir, hem yazılı hem de diridir (krş. 1:8, 10; 2:20, 24). Bkz. 2:10'da yer alan Özel Başlık.

"yaşarsa" Yuhanna, "kalmak" konusundaki uyarı ve öğütlerine devam etmektedir. İnsanların Mesih'te kalmaya ara vermeleri, Mesih'e ait olmadıklarını gösterir (krş. 2:18-19). Mesih'te "kalmanın" yaşam biçimiyle kanıtlanması, kurtuluş güvencesini getirir (krş. Yu.15). Mesih'te kalmak işitilmesi ve kabul edilmesi gereken bir bildiri ve hem Baba hem de Oğul'la yaşanacak bir paydaşlıktır (krş. Yu.14:23). Bu da, kişinin hayattaki

seçimleriyle hem olumlu (sevgi) hem de olumsuz (dünyaya ait şeyleri reddetmek) biçimde kendini gösterir.

2:25 "Mesih'in bize vaat ettiği budur, yani sonsuz yaşamdır" Grekçe metinde, ayette yer alan zamirlerin Baba Tanrı'dan mı yoksa Oğul'dan mı söz ettiği oldukça belirsizdir. Bu, belki de kasıtlı olarak başvurulmuş bir yöntemdir (2Pe.1'de olduğu gibi). Bu ifadenin Yuhanna 3:15-16 ve 6:40'a oldukça benzediği açıkça görülmektedir. Üçlübirlik olan Tanrı'yla kurduğumuz yakın ilişki umudu, yani sonsuz yaşam vaadini doğurur (krş. 5:13). Sonsuz yaşamın gözle görülür nitelikleri bulunmaktadır.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 2:26-27
[26]Bunları sizi saptırmak isteyenlerle ilgili olarak yazıyorum. [27]Size gelince, O'ndan aldığınız mesh sizde kalır. Kimsenin size bir şey öğretmesine gerek yoktur. O'nun size her şeyi öğreten meshi gerçektir, sahte değildir. Size öğrettiği gibi, Mesih'te yaşayın.

2:26 "sizi saptırmak isteyenlerle" Aldatıcılara her çağda rastlanmaktadır (krş. Mat.7:15; 24:11, 24; 2Yu.7). Bu kişiler, çoğu zaman samimi dindarlardır.

2:27 "mesh" Burada, meshin aracıları (Kutsal Ruh) veya unsurları (Müjde gerçekleri) değil, meshedilmenin sonuçları vurgulanmaktadır. Mesh kavramı Eski Antlaşma'da bir kimsenin Tanrı tarafından verilen bir görevle görevlendirilmesi ve bu görev için donatılması anlamını ifade ediyordu. Peygamberler, kâhinler ve krallar meshedilirdi. Bu terim kökenbilim açısından "Mesih" terimiyle bağlantılıdır. Burada, Kutsal Ruh'un imanlıların yüreklerini ve akıllarını Müjde'yle aydınlatması sonucunda ortaya çıkan kararlılıktan söz etmektedir. Bkz. Yuhanna 11:2'de yer alan Özel Başlık.

Sahte öğretmenler Tanrı'dan özel bir vahiy aldıklarını iddia ediyorlardı (yani, özel mesh). Yuhanna, Meshedilmiş Olan'a iman ettiklerinde, O'nun Ruhu'yla dolduklarında ve Tanrı'nın sözünde kaldıklarında tüm imanlıların gerçek meshe sahip olduklarını belirtmektedir.

"O'ndan aldığınız" *Aldığınız mesh* ifadesi, 24. ayette yer alan *işittiğiniz* ifadesiyle benzerdir. Müjde (1) kişisel olarak imanla (krş. Yu.1:12; 3:16) ve (2) bir gerçekler bütünü olarak kabul edilmelidir (krş. 2Yu.9-10; 1Ko.15:1-4; Yah.3). Kutsal Ruh, bu süreçlerin hepsine aracılık eder.

"Kimsenin size bir şey öğretmesine gerek yoktur" 27. ayet, 20. ayet ile benzerdir (krş. Yer.31:34'teki yeni antlaşma). Yuhanna sürekli yinelenen konulara başvurmaktadır (20, 24, 27. ayetler). Öğretmenimiz gnostik sahte öğretmenler değil, Kutsal Ruh'tur (krş. Yu.14:26). Ancak bu gerçek,

öğretmenlik görevinin ve armağanının ilk kilisede ve günümüzde yürürlükte olmadığı anlamına gelmemektedir (krş. Ef.4:11; Elç.13:1; 2Ko.12:28). Ayet, kurtuluşa ilişkin temel öğretilerin özel bir armağana sahip insan öğretmenlerden değil, Kutsal Ruh ve Kutsal Kitap'tan geldiğini ifade eder. Bununla birlikte, Tanrı böyle kişileri çoğunlukla aracılar olarak kullanır.

"O'nun size her şeyi öğreten meshi gerçektir, sahte değildir" Burada, ruhsal gerçeklerden söz edilmektedir. Her Hıristiyan, vicdanını yönlendiren Kutsal Ruh'a sahiptir. Gerçekle ve ahlakla ilgili konularda, Kutsal Ruh'un hassas önderliğine karşı duyarlı olmamız gerekir.

"Size öğrettiği gibi, Mesih'te yaşayın" Yuhanna bu mektupta, "yaşamak" ve "kalmak" kavramlarını okuyucularının kurtuluş güvencelerinin bir unsuru olarak sıklıkla kullanır (krş. Yu.15). Kutsal Kitap inancı Tanrı'nın ilk adımı atarak gündemi belirlediği bir antlaşmadır. Ancak bu antlaşma Tanrı'ya karşılık vermemizi ve O'nda kalmamızı gerektirir. "Kalmak" kavramının hem ilahi hem insani yönü bulunmaktadır. Bkz. 2:10'da yer alan Özel Başlık.

TARTIŞMA SORULARI

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Aşağıda yer alan tartışma soruları, 1.Yuhanna Kitabı'nın bu bölümünün ana konularını düşünmenize yardımcı olmak amacıyla verilmiştir. Soruların amacı kesin bir yanıt bulmanızı sağlamak değil, sizi düşündürmektir.

1. Sahte öğretmenlerin inançlarını açıklayınız.
2. Gerçekten kurtulduğumuzdan nasıl emin olabiliriz? Bunu gösteren kanıtlar nelerdir?
3. Alışkanlık haline getirilen günahlarla münferit günah eylemleri arasındaki ilişkiyi açıklayınız.
4. Kutsalların imanda gayretle dayanmaları ile imanlının kurtuluş güvencesi arasındaki ilişkiyi açıklayınız.
5. İnsanın üç düşmanını açıklayınız.

1.YUHANNA 2:28-3:24

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ'NİN PARAGRAF BAŞLIKLARI

Baslık	Ayet
Tanrı'nın Çocukları	3:1-10
Birbirimizi Sevelim	3:11-24

OKUMA DÖNGÜSÜ 3 (bkz. sf. vii)
YAZARIN NİYETİNİ PARAGRAF SEVİYESİNDE KAVRAMA

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Tüm bölümü bir oturuşta okuyunuz. Konuları belirleyiniz. Konulara göre yaptığınız bölümlendirmeyi Çağdaş Çeviri'nin bölümlendirmesiyle karşılaştırınız. Paragraf başlıkları Tanrı tarafından esinlenmiş olmamakla birlikte, yazarın niyetini kavrayabilmek için kilit rol oynamaktadır. Bu niyeti tespit etmek de, yorumlamanın can alıcı noktasıdır. Her paragrafın yalnızca tek bir konusu bulunmaktadır.

1. Birinci paragraf

2. İkinci paragraf

3. Üçüncü paragraf

4. vb.

İÇERİKSEL BİLGİLER

A. 2. bölüm gnostik sahte öğretmenlere hitap etmektedir (özellikle İsa'nın insan olduğunu reddeden Doketik Gnostikler'e).

B. 3. bölüm kurtuluşu ahlak ilkelerinden ve ahlaklı bir yaşamdan ayrı tutan sahte öğretmenlere değinmeyi sürdürür. Bununla birlikte 3. bölüm aynı zamanda imanlılara da doğrudan hitap eder.

SÖZCÜK VE İFADE ÇALIŞMASI

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 2:28-3:3
28 Evet, yavrularım, şimdi Mesih'te yaşayın ki, O göründüğünde cesaretimiz olsun, geldiğinde O'nun önünde utanmayalım. 29 O'nun doğru olduğunu bilirseniz, doğru olanı yapan herkesin O'ndan doğduğunu da bilirsiniz. 3:1 Bakın, Baba bizi o kadar çok seviyor ki, bize "Tanrı'nın çocukları" deniyor! Gerçekten de öyleyiz. Dünya Baba'yı tanımadığı için bizi de tanımıyor. 3:2 Sevgili kardeşlerim, daha şimdiden Tanrı'nın çocuklarıyız, ama ne olacağımız henüz bize gösterilmedi. Ancak, Mesih göründüğü zaman O'na benzer olacağımızı biliyoruz. Çünkü O'nu olduğu gibi göreceğiz. 3:3 Mesih'te bu umuda sahip olan, Mesih pak olduğu gibi kendini pak kılar.

2:28 Yorumcular arasında, yeni paragrafın 28. ayetle mi, 29. ayetle mi, yoksa 3:1'le mi birlikte başladığı konusunda görüş ayrılıkları bulunmaktadır. 27 ve 28. ayet arasındaki tekrar yüzünden, paragraf muhtemelen buradan başlamaktadır.

"Mesih'te yaşayın ki" Burada, Hıristiyan'ın imanda göstermesi gereken gayret vurgulanır (krş. 19, 24. ayetler). Bkz. Yuhanna 8:31'de ve 1.Yuhanna 2:10'da yer alan Özel Başlıklar.

"O göründüğünde" Bu ifade, 29. ayetteki ifadeyle ve 3:2'deki, "Mesih göründüğü zaman" ifadesiyle benzerdir. Belirsiz bir olaydan değil, belirsiz bir zamandan söz etmektedir (Yeni Antlaşma'da "umut" sözcüğünün kullanımıyla benzer olarak, krş. 3:3). Mesih yeryüzünde göründüğü zaman, Tanrı'nın sözünde yaşayan gerçek imanlılar bulacaktır!

"cesaretimiz olsun" Cesaret sözcüğünün Grekçesi (*parrhesia*) "özgürce konuşmak" kökünden türetilmiştir. Cesaret, imanlıların İsa Mesih'in müjdesi hakkındaki bilgilerine ve güvenlerine dayanan bir yaşam biçimidir. Yeni Antlaşma'da çeşitli biçimlerde kullanılmıştır:

1. İnanç, cesaret veya güvence:
   a. İnsanlarla ilgili olarak (krş. Elç.2:29; 4:13, 31; 2Ko.3:12; Ef.6:19).
   b. Tanrı'yla ilgili olarak (krş. 1Yu.2:28; 3:21; 4:12; 5:14; İbr.3:6; 4:16; 10:19).
2. Alenen, açıkça veya belirsiz olmayan biçimde konuşmak (krş. Mar.8:32; Yu.7:13; 10:24; 11:14; 16:25; Elç.28:31).
3. Herkesin önünde konuşmak (krş. Yu.7:26; 11:54; 18:20).

4. Sözcüğün bir türevi (*parrhesiazomai*) güç koşullar altında bile cesaretle Müjde'yi duyurmak anlamında kullanılmıştır (krş. Elç.18:26; 19:8; Ef.6:20; 1Se.2:2).

Bu bağlamda son zamanlara ilişkin cesaretten söz edilmektedir. İmanlılar Mesih'in yeryüzüne ikinci gelişinden korkmazlar. Mesih'te kaldıkları ve Mesih'e benzer biçimde yaşadıkları için bu olayı cesaretle ve heyecanla beklerler.

ÇÇ "O'nun önünde utanmayalım"
EÇ "kendi zuhurunda O'ndan utanmayalım"

Bu ifade, (1) imanlının kendisinin utanması veya (2) imanlının utandırılması biçiminde anlaşılabilir. İmanlılar Mesih'in gelişini beklemeli ve bu gerçekleştiğinde sevinmelidirler. Ancak, bencil ve dünyevi yaşamlar sürenlerin Mesih göründüğünde şaşıracakları ve utanacakları kesindir! İmanlılar için bir yargı günü gelecektir (krş. 2Ko.5:10).

"geldiğinde" Burada, Mesih'in yeryüzüne ikinci gelişinden söz edilmektedir. *Parousia* sözcüğü Yuhanna'nın yazıları boyunca yalnızca burada kullanılmıştır ve bir kralın yakında gerçekleştireceği ziyareti çağrıştırmaktadır.

Yeni Antlaşma'da, Mesih'in ikinci gelişini ifade etmek için kullanılan diğer ifadeler şunlardır: (1) *epiphaneia*, "yüz yüze görmek"; (2) *apokalupis*, "ortaya çıkmak" ve (3) "Rab'bin Günü" ile bu ifadenin türevleri. Bu ayette "Mesih" için kullanılan zamir 10 ve 11. ayette olduğu gibi YHVH ve 7, 8, 14. ayetlerde olduğu gibi İsa biçiminde düşünülebilir. Dilbilgisi aracılığıyla yaratılan bu belirsizlik, Yeni Antlaşma yazarlarının İsa'nın Tanrı olduğunu belirtmek için yaygın olarak başvurdukları bir yöntemdir.

ÖZEL BAŞLIK: *MESİH'İN YERYÜZÜNE DÖNÜŞÜNÜ İFADE EDEN TERİMLER*

İnsanların Mesih'le (Kurtarıcı ve Yargıç olarak) karşılaşacakları özel bir günden söz eden eskatolojik vurgu, Pavlus'un yazılarında şu ifadelerle kendini gösterir: (1) "Rabbimiz İsa Mesih kendi gününde" (krş. 1Ko.1:8); (2) "Rab'bin günü" (krş. 1Ko.5:3-5; 1Se.5:2; 2Se.2:2); (3) "Rab İsa'nın günü" (krş. 1Ko.3-5; 2Ko.1:14); (4) "İsa Mesih'in günü" (krş. Flp.1:6); (5) "Mesih'in günü" (krş. Flp.1:10; 2:16); (6) "İnsanoğlu kendi gününde" (krş. Luk.17:24); (7) "İnsanoğlu'nun ortaya çıkacağı gün" (Luk.17:30); (8) "Rabbimiz İsa Mesih'in görünmesini beklerken" (1Ko.1:7); (9) "Rab İsa … gökten gelip göründüğü zaman" (2Se.1:7); (10) "Rabbimiz İsa geldiğinde O'nun önünde" (krş. 1Se.2:19).

Yeni Antlaşma yazarlarının İsa'nın dönüşünden söz etmek için kullandıkları en az dört ifade bulunmaktadır:

1. *epiphaneia*, teolojik açıdan (sözcük kökeni olarak değil) "görkem"i çağrıştıran göz alıcı parlaklık. 2.Timoteos 1:10; Titus 2:11 ve 3:4'te bu sözcük İsa'nın yeryüzüne ilk gelişinden (yani, doğumundan) ve ikinci gelişinden söz eder. Mesih'in ikinci gelişini ifade eden başlıca üç ifadenin de kullanıldığı 2.Selanikliler 4:8'de kullanılmıştır: 1Ti.6:14; 2Ti.4:1, 8; Tit.2:13.

2. *parousia*, hazır bulunma anlamını ifade eder ve bir kralın ziyaretinden söz eder. Bu, en yaygın kullanılan ifadedir (krş. Mat.24:3, 27, 37, 39; 1Ko.15:23; 1Se.2:19; 3:13; 4:15; 5:23; 2Se.2:1, 8; Yak.5:7, 8; 2Pe.1:6; 3:4, 12; 1Yu.2:28).

3. apokalupsis (veya *apocalypsis*), kendini göstermek için ortaya çıkma anlamına gelir. Yeni Antlaşma'nın son kitabı olan "Vahiy"in Grekçe karşılığıdır (krş. Luk.17:30; 1Ko.1:7; 2Se.1:7; 1Pe.1:7; 4:13).

4. *phanero ō*, aydınlığa çıkarmak veya açıkça göstermek anlamına gelir. Bu terim Yeni Antlaşma'da sık sık Tanrı'nın vahyinin birçok yönünü ifade etmek için kullanılmıştır. Tıpkı *epiphaneia* gibi, Mesih'in ilk gelişinden (krş. 1Pe.1:20; 1Yu.1:2; 3:5, 8; 4:9) ve ikinci gelişinden söz etmek için kullanılabilir (krş. Mat.24:30; Kol.3:4; 1Pe.5:4; 1Yu.2:28; 3:2).

5. "Gelmek" sözcüğü için oldukça yaygın olarak kullanılan *erchomai*, nadiren de olsa Mesih'in dönüşünü ifade etmek için kullanılmıştır (krş. Mat.16:27-28; 23:39; 24:30; 25:31; Elç.1:10-11; 1Ko.11:26; Va.1:7, 8).

6. Aynı zamanda, Tanrı'nın kutsama (diriliş) ve yargı gününü ifade etmek için Eski Antlaşma'da kullanılan "Rab'bin günü" ifadesiyle birlikte de kullanılmıştır (krş. 1Se.5:2).

Yeni Antlaşma bir bütün olarak Eski Antlaşma'nın dünya görüşü ile yazılmıştır:

a. İçinde bulunulan kötü ve isyankâr çağ.

b. Gelecek olan doğruluk çağı.

c. Kutsal Ruh'un aracılığı ve Mesih'in gerçekleştirdiği iş sayesinde gelen çağ.

Yeni Antlaşma yazarları İsrail'in beklentisini yavaş yavaş değiştirdiklerinden, aşamalı vahiy olarak adlandırılan teolojik varsayım gereklidir. Mesih bir asker ve milli bir kahraman olarak gelmek yerine, yeryüzüne iki kez gelecektir. İlk gelişinde, Nasıralı İsa kimliğindeki beden almış Tanrı olarak dünyaya gelmiştir. Ne askerlikle ne de yargıçlıkla ilgili olmayan bir biçimde, Yeşaya 53'teki "Acı Çeken Kul" olarak gelmiştir. Aynı zamanda, Zekeriya 9:9'daki sıpaya (bir savaş atı veya kral katırı değil) binen adil ve alçakgönüllü Kurtarıcı'dır. Mesih'in yeryüzüne ilk gelişi Yeni Mesih Çağı'nı, yani Tanrı'nın Egemenliği'ni başlatmıştır. Bir anlamda Tanrı'nın Egemenliği yeryüzüne gelmiştir, ancak diğer yandan halen çok uzaktadır. Eski Antlaşma'da Mesih'in yeryüzüne bu iki gelişi arasındaki gerilimin görülememesi, en azından belirsiz olması, bir anlamda iki Yahudi çağının iç içe geçmesi yüzündendir. Aslında, Mesih'in bu iki gelişi

YHVH'nin tüm insanlığı kurtarma konusundaki kararlılığını vurgulamaktadır (krş. Yar.3:15; 12:3; Çık.19:5 ve peygamberlerin, özellikle de Yeşaya ve Yunus'un bildirileri).

Kilise, Eski Antlaşma'daki peygamberlik sözlerinin yerine gelmesini beklememektedir; çünkü bu peygamberliklerin birçoğu Mesih'in ilk gelişinden söz etmektedir (krş. Kutsal Kitap'ı Bilinçli Şekilde Okumak, s.194-196). İmanlıların beklediği, ölümden dirilmiş kralların Kralı ve rablerin Rabbi'nin görkemli gelişi, gelecek doğruluk çağının gökte olduğu gibi yerde de kurulmasıdır (krş. Mat.6:10). Eski Antlaşma'daki sunumlar hatalı değildir, ancak tam da değildir. İsa Mesih tıpkı peygamberlerin önceden bildirdikleri gibi YHVH'nin gücü ve yetkisiyle tekrar gelecektir.

Mesih'in ikinci gelişi sadece bir Kutsal Kitap terimi değil, Yeni Antlaşma'nın dünya görüşünü ve iskeletini oluşturan bir kavramdır. Tanrı her şeyi onaracaktır. Tanrı ile insan arasındaki ilişki onarılacak ve insan başlangıçta sahip olduğu Tanrı benzerliğine yeniden kavuşacaktır. Kötülük yargılanacak ve yok edilecektir. Tanrı'nın tasarılarının başarısız olmasına imkan yoktur!

2:29 "bilirseniz" İmanlıların paylaştığı, sahte öğretmenlerinse gözden kaçırdığı farz edilen bir bilgiden söz edilmektedir. İmanlıların sahip olması gereken bilgiyi ifade eder.

"O'nun" 28. ayet, 2:1 ve 3:7, bu zamirin İsa'dan söz ettiğini göstermektedir. Bununla birlikte, "Tanrı'dan doğmak" ifadesi sıklıkla kullanıldığından (krş. 3:9; 4:7; 5:1, 4, 18; Yu.1:13), "O'ndan doğduğunu" ifadesindeki zamirin Baba Tanrı'dan söz ettiği anlaşılmaktadır.

"doğru … doğru" Bu, Tanrı'nın ailesinin bütün üyelerinde aranan bir niteliktir!

ÖZEL BAŞLIK: *DOĞRULUK*

"Doğruluk", Kutsal Kitap'a inanan herkesin kişisel ve ayrıntılı olarak incelemesi gereken, hayati öneme sahip bir kavramdır.

Eski Antlaşma'da Tanrı "doğru" ve "adil" olarak tanıtılır. Mezopotamya yöresinde kullanılan "doğruluk" sözcüğü, duvarların ve çitlerin düz olup olmadığını ölçmeye yarayan bir inşaat aracı olarak kullanılan bir tür kamıştan gelmektedir. Tanrı, kendi doğasını ifade edecek mecazi bir deyiş olarak bu sözcüğü kullanmayı seçmiştir. Tanrı, her şeyin, aracılığıyla ölçüleceği cetveldir. Bu kavram Tanrı'nın doğruluğunu olduğu kadar, yargılama yetkisini ifade etmek için de kullanılır.

İnsan Tanrı'nın benzerliğinde yaratılmıştır (krş. Yar.1:26-27; 5:1, 3; 9:6). İnsanoğlu, Tanrı'yla paydaşlık etmesi için yaratılmıştır. Tüm yaratılış, Tanrı için bir sahnedir. Tanrı, yarattıkları arasındaki en üstün varlık olan

insanoğlunun kendisini tanımasını, sevmesini, kendisine hizmet etmesini ve benzemesini istemiştir. Tanrı insanoğlunun sadakatini sınamış (krş. Yar.3) ve yaratılmış ilk insanlar (Adem ve Havva) bu sınavda başarısız olmuşlardır. Bu da, Tanrı ile insan arasındaki ilişkinin bozulmasına yol açmıştır (krş. Yar.3; Rom.5:1-21).

Tanrı, bu ilişkiyi onaracağını ve eski biçimine kavuşturacağını vaat etmiştir (krş. Yar.3:15). Bunu, kendi iradesi ve kendi Oğlu aracılığıyla gerçekleştirmiştir. İnsanlar bu gediği onarma gücünden yoksundurlar (krş. Rom.1:18 - 3:20).

Günaha düşüşün ardından, Tanrı, kendi davetine ve insanoğlunun bu davete göstereceği tövbekâr, sadık ve itaatkâr karşılığa dayanan antlaşma kavramını ortaya koyarak ilk adımı atmıştır. Günaha düştükleri için, insanlar doğru olanı yapma gücünden yoksundur (krş. Rom.3:21-31; Gal.3). Tanrı, antlaşmayı bozan insanları kurtarmak için ilk adımı kendi atmak zorunda kalmıştır. Bunu da,

1. Günahlı insanoğlunu Mesih'in kefareti aracılığıyla doğru kılarak (yargısal doğruluk),
2. İnsanoğluna Mesih'in eylemi aracılığıyla karşılıksız olarak doğruluk vererek (atfedilen doğruluk),
3. İnsanoğlunun doğruluk meyveleri üretmesini mümkün kılan Kutsal Ruh'u vererek (ahlaki doğruluk),
4. Mesih'in insanoğlunu yeniden Tanrı benzerliğine kavuşturması aracılığıyla Tanrı ve insan arasındaki ilişkiyi onararak (insanları Aden Bahçesi'ndeki ilişkiye yeniden kavuşturarak, krş. Yar.1:26-27) yapmıştır (ilişkisel doğruluk).

Bununla birlikte, Tanrı, insanların bu antlaşmaya karşılık vermelerini zorunlu kılmaktadır. Tanrı buyurur (karşılıksız verir) ve sağlar, ancak insanların yanıt vermeleri ve

1. tövbe
2. iman
3. itaatkâr yaşam biçimi ve
4. gayretle bu yanıtı sürdürmeleri gerekir.

O halde doğruluk, Tanrı ve üstün yaratılışı olan insan arasındaki antlaşmaya dayalı, çift taraflı bir eylemdir. Tanrı'nın karakterine, Mesih'in gerçekleştirdiği işe, yetkin kılan Kutsal Ruh'a ve her bireyin kişisel ve sürekli olarak doğru karşılığı vermesine dayanmaktadır. Bu kavrama, "imanla aklanma" adı verilir. Bu sözcüklerle açıklanmasa da, bu kavram Müjdeler'de anlatılmaktadır. İlk olarak, "doğruluk" sözcüğünün Grekçesi'ni 100'den fazla kez kullanan Pavlus tarafından tanımlanmıştır.

İyi eğitim görmüş bir din bilgini olan Pavlus, Septuaginta'da kullanılan *SDO* teriminin İbranice'deki anlamını ifade eden *dikaiosune* terimini kullanır. Grekçe elyazmalarında bu terim Tanrı'nın ve toplumun beklentilerine uyum gösteren bir kişiyle ilgili olarak kullanılmıştır. İbranice'de ise daima antlaşma terimleri çerçevesinde anlam bulmuştur.

YHVH adil, doğru ve iyi ahlaklı Tanrı'dır; halkının da kendi karakterini yansıtmasını ister. Kurtuluşa kavuşan insanoğlu yeni bir yaratığa dönüşür. Bu yeni hal, Tanrı'ya yaraşır bir yaşam biçimiyle kendini gösterir (Roma Katolik inancında aklanmanın bu yönüne odaklanılır). İsrail Tanrı tarafından yönetilen bir ulus olduğundan, seküler (toplumun ölçütleri) ve dinsel (Tanrı'nın iradesi) arasında net bir ayrım bulunmuyordu. Bu ayrım, dilimize "adalet" (toplumla ilgili) ve "doğruluk" (dinle ilgili) biçiminde çevrilen Grekçe ve İbranice terimler aracılığıyla ifade edilmiştir.

İsa'nın Müjdesi, günahkâr insanoğlunun yeniden Tanrı'yla ilişki kurabileceğidir. Pavlus'un ifade ettiği çelişkiye göre Tanrı, suçlu olan insanları Mesih aracılığıyla aklamıştır. Bu, Baba'nın sevgisi, merhameti ve lütfu; Oğul'un yaşamı, ölümü ve dirilişi ve Ruh'un sevgiyle Müjde'ye yönlendirişi aracılığıyla gerçekleşmiştir. Aklanma, Tanrı tarafından karşılıksız olarak sağlanır, ancak Tanrı'ya yaraşır bir yaşamla sonuçlanmalıdır (hem Müjde'nin karşılıksız olduğunu vurgulayan Reform hareketini hem de değişen bir sevgi ve sadakat yaşamını savunan Augustine'in görüşü). Reformculara göre "Tanrı'nın doğruluğu" terimi edilgenken (günahlı insanlığı Tanrı'ya makbul kılmak, [konumsal kutsallaşma]), Katolikler'e göre etkendir (Tanrı'ya daha çok benzemeye çalışmak [deneyimsel ve aşamalı kutsallaşma]). Gerçekte, bunların ikisi de kesinlikle gereklidir!

Benim görüşüme göre, Yaratılış 4'ten Vahiy 20. bölüme dek bütün Kutsal Kitap, Tanrı'nın Aden Bahçesi'ndeki ilişkiyi yeniden kurma çabasının bir kaydıdır. Kutsal Kitap, birbiriyle ilişki içerisindeki Tanrı ve insanı anlatarak konuya başlar (krş. Yar.1-2) ve aynı kurguyla sona erer (krş. Va.21-22). İnsan, eskiden sahip olduğu Tanrı suretine ve Tanrı'nın amacına yeniden kavuşacaktır!

Yukarıda değindiğimiz konuları ayrıntılı olarak incelemek için, ilgili Grekçe sözcükleri örnekleyen Yeni Antlaşma ayetlerine bakınız.

1. Tanrı adildir (çoğunlukla Tanrı'dan Yargıç olarak söz edilir)
   a. Rom.3:26
   b. 2Se.1:5-6
   c. 2Ti.4:8
   d. Va.16:5
2. İsa adildir
   a. Elç.3:14; 7:52; 22:14 (Mesih'in unvanı)
   b. Mat.27:19
   c. 1Yu.2:1, 29; 3:7
3. Tanrı'nın, yarattığı insanların doğru olmalarını istemesi
   a. Lev.19:2
   b. Mat.5:48 (krş.5:17-20)
4. Tanrı'nın doğruluk sağlama ve insanlarda doğruluk üretme araçları
   a. Rom.3:21-31

b. Rom.4
c. Rom.5:6-11
d. Gal.3:6-14
e. Tanrı tarafından verilmiş
1)Rom.3:24; 6:23
2) 1Ko.1:30
3) Ef.2:8-9
f. İmanla benimsenmiş
1) Rom.1:17; 3:22, 26; 4:3, 5, 13; 9:30; 10:4, 6, 10
2) 1Ko.5:21
g. Oğul'un eylemleri aracılığıyla
1) Rom.5:21-31
2) 2Ko.5:21
3) Flp.2:6-11

5. Tanrı'nın isteği, kendisini izleyenlerin doğru olmalarıdır
a. Mat.5:3-48; 7:24-27
b. Rom.2:13; 5:1-5; 6:1-23
c. 2Ko.6:14
d. 1Ti.6:11
e. 2Ti.2:22; 3:16
f. 1Yu.3:7
g. 1Pe.2:24

6. Tanrı dünyayı adaletle yargılayacak
a. Elç.17:31
b. 2Ti.4:8

Doğruluk Tanrı'nın bir niteliğidir; Mesih aracılığıyla günahlı insanoğluna karşılıksız olarak verilmiştir.
1) Tanrı'nın buyruğudur.
2) Tanrı'nın armağanıdır.
3) Mesih'in eylemlerinden biridir.

Fakat aynı zamanda, doğruluğa kavuşma süreci içtenlikle ve sebatla sürdürülmelidir. Bu süreç, bir gün, Mesih'in ikinci gelişinde tamamlanacaktır. Tanrı'yla paydaşlığa kurtuluş anında hemen kavuşulur, ancak doğruluğa kavuşma süreci ölümde veya ikinci gelişte Mesih'le yüz yüze karşılaşıncaya dek yaşam boyunca işlemeye devam eder.

IVP yayınlarının *Dictionary of Paul and His Letters (Pavlus ve Mektupları Sözlüğü)* adlı kitabında güzel bir ifade bulunmaktadır:

"Tanrı'nın doğruluğunun ilişkisel yönünü Luther'den çok Calvin vurgulamıştır. Luther'in, Tanrı'nın doğruluğuna ilişkin görüşü aklama açısını da içerir görünmektedir. Calvin, Tanrı'nın kendi doğruluğunu bizlere aktarmasının veya vermesinin olağanüstü doğasını vurgular" (s.834).

Bana göre, imanlının Tanrı'yla ilişkisinin üç yönü bulunmaktadır:

1. Müjde bir kişidir (Doğu Kilisesi ve Calvin'in vurgusu).
2. Müjde gerçektir (Augustine ve Luther'in vurgusu).
3. Müjde değişmiş bir yaşamdır (Katolik vurgusu).

Bunların tümü doğrudur ve sağlıklı, güçlü ve Kutsal Kitap'ın öğretisine uygun bir Hıristiyanlık inancı için bir arada değerlendirilmelidir. Bunlardan biri aşırı vurgulanır veya hafife alınırsa, sorunlar baş gösterir.

İsa'yı kabul etmemiz gerekir!
Müjde'ye iman etmemiz gerekir!
Mesih'in benzerliğine dönüşmek için gayret göstermemiz gerekir!

"doğduğunu" Bu sözcüğün Grekçesi, edilgen yapıdadır (krş. Yu.3:3). Hıristiyanlık'ı tanımlamak için başka bir benzer mecaz kullanıldığına dikkat ediniz (Hıristiyanlık, aile). Bkz. 3:1'e ait not.

3:1

ÇÇ "Bakın . . . o kadar çok seviyor ki"

Burada ve 1.Yuhanna Mektubu boyunca, sevgi sözcüğü için Grekçe *agapao* (fiil) ve *agapo* (ad) sözcükleri kullanılmıştır (krş. 2:5, 15; 3:1, 16, 17; 4:7, 8, 9, 10, 12, 16, 17, 18; 5:3). Bu sözcük sık olmamakla birlikte Klasik Grekçe'de kullanılıyordu. İlk kilisenin bu sözcüğe Müjde ışığında yeni bir anlam kazandırdığı anlaşılmaktadır. Sözcük, derin ve kalıcı sevgiyi ifade eder. Bunun, "Tanrı'nınkine benzeyen fedakâr bir sevgi" olduğunu söylemek pek yerinde olmayacaktır; zira Yuhanna Müjdesi'nde bu anlamı ifade etmek için eş anlamlı *phileo* sözcüğü kullanılmıştır (krş. 5:20; 11:3, 36; 12:25; 15:19; 16:27; 20:2; 21:15, 16, 17). Bununla birlikte, bu sözcüğün daima imanlıların birbirlerini sevmesiyle ilgili olarak kullanılmış olması ilginçtir. İman ve İsa'yla paydaşlık hem Tanrı'yla hem de insanlarla olan ilişkimizi değiştirmektedir! (krş. Yu.6:35-40; 10:1; Ef.2:5, 8; 3:14; 5:1; Bkz. Yu.6:37'de yer alan Özel Başlık).

ÖZEL BAŞLIK: *YENİ ANTLAŞMA'YA GÖRE KURTULUŞUN KANITI*

Kurtuluş, Yeni Antlaşma'da İsa'ya dayandırılmıştır (krş. Yer.31:31-34; Hez.36:22-38):

1. İnsanın başarısına değil, Baba'nın karakterine (krş. Yu.3:16), Oğul'un gerçekleştirdiği işe (krş. 2Ko.5:21) ve Ruh'un hizmetine (krş. Rom.8:14-16) dayanmaktadır; itaatin ödülü değildir; basit bir ikrardan ibaret değildir.
2. Bir armağandır (krş. Rom.3:24; 6:23; Ef.2:5, 8-9).
3. Yeni yaşam, yeni bir dünya görüşüdür (krş. Yakup ve 1.Yuhanna).

4. Bilgi (Müjde), paydaşlık (İsa'yla) ve yeni bir yaşam biçimidir (Ruh'un yönetiminde ve Mesih'in benzerliğinde). Bunların üçünden herhangi biri değil, üçü birdendir.

5. Bkz. gerçek kurtuluşun kanıtları, 2:3-3:3 Ayetleri Hakkında İçeriksel Bilgiler

"deniyor" Burada, Tanrı tarafından bağışlanan onur verici bir unvandan söz edilmektedir.

"Tanrı'nın çocukları" 2:29-3:10 ayetlerinin odak noktası budur. Tanrı'nın, kurtulabilmemiz için gerçekleştirdiği girişimi tespit eder (krş. Yu.6:44, 65). Yuhanna, imanlıların Tanrı'yla sahip oldukları yeni ilişkiyi tanımlamak için ailevi benzetmeler kullanır (krş. 2:29; 3:1, 2, 9, 10; Yu.1:12).

İmanlıların Mesih aracılığıyla Tanrı'yla kurdukları yeni ilişkiyi tanımlamak için Yuhanna (krş. Yu.3:3) ve Petrus (krş. 1Pe.1:3, 23) "yeniden doğmak" veya "yukarıdan doğmak" benzetmelerini kullanırken, Pavlus'un "evlat edinilme" (krş. Rom.8:15, 23; 9:4; Gal.4:15; Ef.1:5) ve Yakup'un "doğum" veya "yaşama kavuşturma" (krş. Yak.1:18) benzetmesini kullanması ilginçtir. Hıristiyanlar bir ailedir.

"Gerçekten de öyleyiz" Daha sonraki dönemlere ait Grekçe elyazmalarında yer almayan bu ifade, en eski Grekçe elyazmalarının birkaçında (P^{47}, א, A, B, ve C) yer almaktadır. Bkz. Metinsel Eleştiri hakkındaki Ek-2.

"Dünya … bizi de tanımıyor" Dünya sözcüğü teolojik açıdan 2:15-17'dekine benzer biçimde kullanılmıştır. Dünya sözcüğü Tanrı'dan ayrı, kendi başına bir düzen kuran ve davranan insan topluluğunu ifade etmektedir (krş. Yu.15:18-19; 17:14-14). Dünya tarafından dışlanmamız ve zulme uğratılmamız, Mesih'teki konumumuzun diğer bir kanıtıdır (krş. Mat.5:10-16).

"Dünya Baba'yı tanımadığı için" (krş. Yu.8:19,55; 16:3). İsa burada kendisini Tanrı'yla özdeşleştirir. Tanrı'yı hiç kimsenin görmediğini, ama kendisini gören herkesin zaten Baba'yı da görmüş olacağını belirterek bu iddiasını pekiştirir (krş. Yu.12:45; 14:9).

3:2 "ne olacağımız henüz bize gösterilmedi" Bu ifade, Yuhanna'nın son zamanlarda meydana gelecek olayları açıklama konusundaki yetersizliğinden (krş. Elç.1:7) veya diriliş bedeninin eksiksiz doğasından (krş. 1Ko.15:35-49) söz etmektedir. Bu ifade aynı zamanda, 2:27 ayetinin her alandaki kapsamlı bilgiyi kastetmediğini gösterir. Bu olay konusunda,

bedende olduğu sürece İsa'nın bilgisi bile kısıtlıydı (krş. Mat.24:36; Mar.13:22).

"O'na benzer olacağımızı" Burada, Mesih'in benzerliğine dönüşmemizin tamamlanmasından söz edilir (krş. 2Ko.3:18; Ef.4:13; Flp.3:21 ve Kol.3:4). Bu olaya, "yüceltilme" adı da verilmektedir (krş. Rom.8:28-30). Kurtuluşumuzun erişeceği en son nokta budur! Son günde gerçekleşecek bu dönüşüm, başlangıçta Tanrı'nın suretinde yaratılan insanların yeniden Tanrı'nın benzerliğine kavuşmasıyla ilgilidir (krş. Yar.1:26; 5:1, 3; 9:6). Tanrı'yla yakın bir ilişki kurmak yeniden mümkün olacaktır!

"Çünkü O'nu olduğu gibi göreceğiz" Eyüp Tanrı'yı görebilmeyi çok istemiştir (krş. Eyü.19:25-27). İsa bizlere, yüreği temiz olanların Tanrı'yı göreceklerini söylemiştir (krş. Mat.5:8). Tanrı'yı bütün doluluğuyla görebilmek, O'nun benzerliğine dönüşeceğimiz anlamına gelmektedir (krş. 1Ko.13:12). Bu da, imanlının Mesih'in ikinci gelişinde yüceltilmesiyle ilgilidir (krş. Rom.8:29). "Aklanma" günahın cezasından kurtulmak, "kutsanmak" günahın boyunduruğundan özgür olmak anlamına geliyorsa, "yüceltilmek" de günahın varlığından kurtulmak anlamına gelmektedir!

3:3 "sahip olan" Grekçe *pas* sözcüğü 2:29 ve 3:10 ayetleri arasında yedi kez geçmektedir. Burada, hiçbir istisna yoktur. Yuhanna gerçeği bütün çıplaklığıyla ve "ya siyah ya beyaz" biçimindeki kesin bir ayrımla ortaya koyar. Bir kişi ya Tanrı'nın ya da Şeytan'ın çocuğudur (krş. 2:29; 3:3, 4, 6, 9, 10).

"bu umuda" Bu ifade, çoğunlukla Diriliş Günü'nden söz eden Pavlus'a özgü bir deyiştir (krş. Elç.23:6; 24:15; 26:6-7; Rom.8:20-25; 1Se.2:19; Tit.2:13; 1Pe.1:3, 21). Bir olayın, belirsiz bir zamanda, ancak kesin olarak gerçekleşeceğini ifade etmektedir.

Yuhanna, Mesih'in ikinci gelişine ilişkin umuttan diğer Yeni Antlaşma yazarları kadar sık söz etmez. Bu, Yuhanna'nın bütün yazıları boyunca bu terimi kullandığı tek ayettir. Yuhanna, Mesih'te "kalmanın" şimdiki zamanda getirdiği yararlara ve sorumluluklara odaklanır. Bununla birlikte, bütün bunlar Yuhanna'nın kötülerin son günde yargılanmasını (krş. 2:18) ve imanlıların son günde yüceltilmesini (krş. 3:1-3) beklemediği anlamına gelmemektedir.

"Mesih pak olduğu gibi kendini pak kılar" Paklık önemlidir (krş. Mat.5:8, 48). Yuhanna 1:12 aklanma sürecindeki işbirliğimizden söz ettiği gibi, kutsanma sürecinde de Tanrı'yla işbirliği yapmamız gerekmektedir (krş. 2Ko.7:1; Yak.4:8; 1Pe.1:2'). Kurtuluşumuzda Tanrı'nın etkinliği (egemenliği) ve kendi etkinliğimiz (insanın özgür iradesi) arasındaki gerilim, Hezekiel 18:31 ile 36:26-37 ayetlerinin karşılaştırılması sonucu

açıkça görülebilir. İlk adımı daima Tanrı atar (krş. Yu.:44, 45), ancak kendileriyle antlaşma yaptığı halkının da kendisine tövbe ve imanla karşılık vermesini ve devamlı bir tövbe, iman, itaat, hizmet, tapınma ve gayretle bu karşılığı sürdürmesini zorunlu kılar.

3:4-10 AYETLERİ HAKKINDA İÇERİKSEL BİLGİLER

A. Bu bölüm, zaman zaman "tamamen kutsallaşma" olarak da adlandırılan Hıristiyan mükemmeliyetçiliği (krş. Rom.6) ve Hıristiyan'ın devam eden günahlılığı (krş. Rom.7) görüşleri arasındaki tartışmanın odak noktası olmuştur.

B. Teolojik eğilimlerimizin bu metne ilişkin yorumumuzu etkilemesine izin vermememiz gerekmektedir. Aynı zamanda, bu metne ilişkin bağımsız incelememiz tamamlanana dek diğer metinlerin bu metne ilişkin düşüncelerimizi etkilemesine izin vermememiz ve Yuhanna'nın 3. bölümde ve bütün 1.Yuhanna Mektubu'nda ne söylemekte olduğunu anlamamız gerekmektedir.

C. Bu metin, tüm imanlıların arzuladıkları hedefi, yani günahtan tamamen kurtulma amacını açıkça göstermektedir. Aynı amaç Romalılar 6'da da gösterilmiştir. Mesih'in gücü sayesinde günahsız yaşama imkânına sahibiz.

D. Bununla birlikte, bu bölüm bütün 1.Yuhanna Mektubu'nun daha geniş bağlamına göre düşünülmelidir.

1. Bu bölümü 1:8-2:2 ayetlerini göz önüne almadan yorumlamak pek akıllıca olmayacaktır.
2. Bu bölümü 1.Yuhanna Mektubu'nun genel amacını, yani sahte öğretmenlerin iddialarının karşısında sunulan kurtuluş güvencesi düşüncesini aşacak biçimde yorumlamak da pek akıllıca olmayacaktır.
3. Bu bölüm sahte öğretmenlerin günahsızlık veya günahın önemsizliği iddialarıyla ilgili düşünülmelidir. 1:8-2:2 ayetleri muhtemelen sahte öğretmenlerin aşırı bir görüşünü ele alırken, 3:1-10, diğer bir aşırı görüşü ele alır. Yeni Antlaşma mektuplarını yorumlamanın, bir telefon görüşmesinin yalnızca bir tarafa ait konuşmalarını dinlemeye benzediğini unutmayalım.

E. Bu iki bölüm arasında çelişkili bir ilişki bulunmaktadır. Hıristiyan'ın yaşamındaki günah, Yeni Antlaşma'da sürekli yinelenen bir sorundur (krş. Rom.7). Bu, Tanrı'nın egemen gücü ve insanın özgür iradesi ya da kurtuluş güvencesi ve imanlının göstermesi gereken gayret arasındaki diyalektik gerilimi biçimlendirir. Çelişki teolojik bir denge sağlar ve aşırı görüşleri bastırır. Sahte öğretmenler, günah konusunda iki hata sergilemektedir.

F. Bütün bu teolojik tartışma, şu unsurların yanlış anlaşılmasından kaynaklanır:

1. Mesih'teki konumumuz.
2. Bu konumu günlük hayatımızda yaşayabilme mücadelemiz.
3. Zaferin bir gün bizim olacağına ilişkin vaat.

Mesih sayesinde günahın cezasından kurtulmuş olsak da (aklanma), günahın gücüyle halen mücadele ederiz (aşamalı kutsallaşma) ve bir gün günahın varlığından bütünüyle kurtulacağız (yüceltilme). 1.Yuhanna Mektubu, günahımızı kabul etme ve günahsız olmaya çabalama konusundaki sorumluluğumuzu öğretir.

G. Diğer seçenek, Yuhanna'nın ikilikçi edebi üslubundan kaynaklanır. Yuhanna "ya siyah ya beyaz" biçiminde bir sınıflandırma yapmaktadır (aynı üsluba Kumran Tomarları'nda da rastlanır). Yuhanna'ya göre bir kimse ya Mesih'tedir ve böylece doğrudur ya da Şeytan'dadır ve böylece günahlıdır. Üçüncü bir seçenek bulunmamaktadır. Yuhanna'nın bu üslubu yüzeysel, geleneksel ve yarım gönüllü Hıristiyanlar'a bir uyarı niteliğindedir!

H. Bu zor konu hakkında yararlı olabilecek bazı kaynaklar şunlardır:

1. Bu bölümün yedi geleneksel yorumu için, bkz. "The Epistles of John" (Yuhanna'nın Mektupları), *The Tyndale New Testament Commentaries* (Tyndale Yeni Antlaşma Yorumu), John R. W. Stott, (Eerdman's Yayınları, s.130-136).
2. Mükemmellik konusu için, bkz. *Christian Theology* Vol. II (Hıristiyan Teolojisi, Cilt II), H. Orlon Willie, (Beacon Hill Yayınları, s.440).
3. Hıristiyan'ın yaşamında devam eden günah öğretisi hakkında, bkz. "Perfectionism" (Mükemmeliyetçilik), B. B. Warfield (The Presbyterian and Reformed Published Company).

SÖZCÜK VE İFADE ÇALIŞMASI

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 3:4-10

4Günah işleyen, yasaya karşı gelmiş olur. Çünkü günah demek, yasaya karşı gelmek demektir. 5Mesih'in, günahları kaldırmak için ortaya çıktığını ve kendisinde günah olmadığını bilirsiniz. 6Mesih'te yaşayan, günah işlemez. Günah işleyen O'nu ne görmüştür, ne de tanımıştır. 7Yavrularım, kimse sizi aldatmasın. Mesih doğru olduğu gibi, doğru olanı yapan da doğru kişidir. 8Günah işleyen, İblis'tendir. Çünkü İblis başlangıçtan beri günah işlemektedir. Tanrı'nın Oğlu, İblis'in yaptıklarına son vermek için ortaya çıktı. 9Tanrı'dan doğmuş olan, günah işlemez. Çünkü Tanrı'nın tohumu onda yaşar. Tanrı'dan doğmuş olduğu için günah işleyemez. 10Doğru olanı yapmayan ve kardeşini sevmeyen kişi Tanrı'dan değildir. İşte Tanrı'nın çocuklarıyla İblis'in çocukları böyle ayırt edilir.

3:4
ÇÇ „Günah işleyen, yasaya karşı gelmiş olur"
EÇ „Her günah işleyen şeriate tecavüz eder"

Bu ayetlerde bütün insanlığa hitap edilmektedir. Kullanılan fiillerin zamanı, günah işlemenin alışkanlık haline getirildiği bir yaşam biçimini ifade etmektedir. Bununla birlikte, bu bölüm üzerindeki teolojik tartışma (krş. 1:7-10 ile 3:6-9) kullanılan fiillerin zamanı sayesinde çözülemez. Bu konuda, iki ayrı gruptaki Gnostik sahte öğretmenlerin tarihi kurgusuna ve tüm kitabın genel bağlamına başvurmak gerekir.

Bu bölümün diğer bir ayırt edici özelliği, "şeriate tecavüz eder" ifadesidir. Burada yalnızca yasanın (Musa'nın Yasası veya toplumun yasaları) ihlal edilmesinden değil, isyankâr bir tavırdan söz edilmektedir. Aynı ifade, 2.Selanikliler 2:3, 7 ayetlerinde Mesih Karşıtı'ndan söz etmek için kullanılmıştır. Günahın daha ayrıntılı bir tanımı (krş. Yu.9:41; Rom.14:23; Yak.4:17; 1Yu.5:17), muhtemelen yalnızca bir kuralın veya yasanın ihlal edilmesi değil de, Mesih'e benzemenin tersidir (krş. a.5).

3:5 "Mesih'in … ortaya çıktığını" Bu ifade, Mesih'in doğumundan söz etmektedir (krş. a.8; 2Ti.1:10). Aynı fiil (*phaneroō*), 2. ayette Mesih'in ikinci gelişinden söz etmek için iki kez kullanılmıştır. Mesih yeryüzüne önce Kurtarıcı olarak gelmiştir (krş. Mar.10:45; Yu.3:16; 2Ko.5:21), ancak Tamamlayıcı olarak geri dönecektir! En sevdiğim Kutsal Kitap öğretmenlerinden biri olan Bill Hendricks, *The Letters of John (Yuhanna'nın Mektupları)* adlı kitabında şöyle demektedir:

"Mesih'in yeryüzüne geliş amacına ilişkin en etkili ifadelerden ikisi, bu ayette ve 8. ayette yer almaktadır. Mesih, Tanrı tarafından günahları kaldırmak için gönderilmiş (3:5) ve İblis'in yaptıklarına son vermek için ortaya çıkmıştır (3:8). Luka, İsa'nın geliş amacının kaybolanları arayıp kurtarmak olduğunu kaydeder (Luk.19:10). Yuhanna Müjdesi, İsa'nın, insanlar bol yaşama kavuşsun diye geldiğini ifade eder (Yu.10:10). Matta, İsa'nın geliş amacını, İsa'nın adıyla ilgili yaptığı açıklamada ortaya koyar: "Halkını günahlarından O kurtaracak" (Mat.1:21). Bu ifadelerin hepsinde yatan temel gerçek, İsa Mesih'in, insanlar için kendilerinin yapamadığı bir işi gerçekleştirdiğidir" (s.79-80).

"günahları kaldırmak" Bu eylem insanların göstereceği karşılığa, tövbeye ve imana bağlıdır. Bu ifadenin temeli iki muhtemel kaynağa dayanmaktadır: (1) İki günah keçisinden birinin salınmasıyla İsrail halkının günahlarının ordugahtan simgesel olarak uzaklaştırıldığı Günahları Bağışlatma Günü (krş. Lev.16; Yu.1:29 ayetindeki Vaftizci Yahya'nın sözü) veya (2) İsa'nın çarmıhta gerçekleştirdiği iş (krş. Yşa.53:11-12; Yu.1:29; İbr.9:28; 1Pe.2:24).

“kendisinde günah olmadığını” İsa Mesih’in günahsızlığı (krş. Yu.8:46; 2Ko.5:21; İbr.4:15; 7:26; 1Pe.1:19; 2:22), bizim günahlarımız için ödediği kefaretin dayanağıdır.

Günah sözcüğünün ayetin ilk yarısında çoğul, ikinci yarısındaysa tekil olarak kullanıldığına dikkat ediniz. Bunlardan birincisi günah eylemlerinden, ikincisiyse İsa’nın doğruluğundan söz etmektedir. Hedef, tüm imanlıların hem Mesih’teki konumsal kutsallığı hem de aşamalı kutsallaşmayı paylaşmalarıdır. Günah, Mesih ve izleyicileri için yabancı bir kavramdır.

3:6 “Mesih’te yaşayan, günah işlemez” Bu ayet 1:8-2:2 ve 5:16 ayetleriyle karşılaştırılmalıdır. Bkz. İçeriksel Bilgiler (s.214).

ÖZEL BAŞLIK: *KUTSALLAŞMA*

Yeni Antlaşma, İsa’ya tövbe ve imanla yönelen günahkârların anında aklandığını ve kutsandığını bildirir. Bu, Mesih’te sahip oldukları yeni konumdur. Mesih kendi doğruluğunu bu kişilere vermiştir (krş. Rom.4). Artık Tanrı tarafından doğru ve kutsal kabul edilirler (Tanrı’nın yasal bir eylemi).

Ancak Yeni Antlaşma aynı zamanda imanlıları kutsal olmaya teşvik eder. Bu, hem İsa Mesih’in çarmıhta tamamladığı iş sayesinde kazanılan teolojik bir konum, hem de günlük hayattaki eylemlerimizde ve tavırlarımızda Mesih’e benzeme çağrısıdır. Kurtuluş karşılıksız bir armağan ve bir yaşam biçimi olduğu gibi, kutsallaşma da öyledir.

Başlangıç	**Aşamalı Mesih Benzerliği**
Elç.20:23; 26:18	Rom.6:19
Rom.15:16	2Ko.7:1
1Ko.1:2-3; 6:11	1Se.3:13; 4:3-4, 7; 5:23
2Se.2:13	1Ti.2:15
İbr.2:11; 10:10, 14; 13:12	2Ti.2:21
1Pe.1:1	İbr.12:14
1Pe.1:15-16	

“Günah işleyen O’nu ne görmüştür, ne de tanımıştır” Bir kimsenin devamlı ve açıkça günah işlemeyi sürdürmesi, o kimsenin Mesih’i tanımadığını ve hiç tanımamış olduğunu gösterir. Günah işleyen Hıristiyanlar (1) Mesih’in hizmetini engellerler, (2) Mesih benzerliğine dönüşme hedefine engel olurlar ve (3) ruhsal kökenlerini ortaya koyarlar (krş. Yu.8:44).

3:7 "kimse sizi aldatmasın" Sahte öğretmenlerin varlığı (krş. 2:26), 1.Yuhanna Mektubu'nu ve 1:7-10 ile 3:4-10 ayetlerini doğru bir teolojik yaklaşımla anlamak için gerekli tarihsel zemini hazırlar.

"doğru olanı yapan da doğru kişidir" Bu ayet genel bağlamdan ayrı düşünülemez ve bir öğretisel düşünceyi savunmak veya çürütmek için kullanılamaz ("doğru işler ve doğruluk"). Yeni Antlaşma, insanların kendi becerileriyle Kutsal Tanrı'ya yaklaşamayacaklarını açıkça ortaya koyar. İnsanlar kişisel çabalarıyla kurtulamazlar. Bununla birlikte insanların, Tanrı'nın, Mesih'in çarmıhı aracılığıyla sunduğu kurtuluş fırsatına olumlu karşılık vermeleri gerekir. Kendi çabalarımız bizleri Tanrı'ya kavuşturamaz. Ancak Tanrı'yla karşılaştığımızı gösterir ve ruhsal durumumuz ile (krş. Va.22:11) kurtuluştan sonra eriştiğimiz olgunluk düzeyini ortaya koyarlar. İyi işler "sayesinde" değil, ancak iyi işler "yapmak için" kurtuluruz. Tanrı'nın Mesih aracılığıyla verdiği karşılıksız armağanın amacı, imanlıların Mesih'e benzemeleridir (krş. Ef.2:8-9, 10). Tanrı'nın her imanlı için nihai amacı, kişinin yalnızca öldüğünde cennete kavuşması (yasal aklanma) değil, yaşadığı sürece Mesih'e benzemesidir (geçici kutsallaşma, krş. Mat.5:48; Rom.8:28-29; Gal.4:19). Doğruluk konusuyla ilgili olarak, bkz. 2:29'da yer alan Özel Başlık.

3:8 "Günah işleyen, İblis'tendir" Tanrı'nın çocukları da, Şeytan'ın çocukları da yaşadıkları hayat aracılığıyla tanınır (krş. 3:10; Ef.2:1-3).

"Çünkü İblis başlangıçtan beri günah işlemektedir" Şeytan başlangıçtan beri günah işlemeye devam etmektedir (krş. Yu.8:44). Burada yaratılıştan veya bazı meleklerin Tanrı'ya başkaldırmasından mı söz edilmektedir?

Şeytan'ın Tanrı'ya ne zaman başkaldırdığını belirlemek teolojik açıdan güçtür. Eyüp 1-2; Zekeriya 3 ve 1.Korintliler 22:19-23 ayetleri, Şeytan'ı Tanrı'nın bir hizmetkârı ve Tanrı'nın meleklerden oluşan meclisinin bir üyesi olarak göstermektedir. Şeytan'ın (koruyucu bir Keruv olduğu anlaşılmaktadır, Hez.28:14, 16) isyanını açıklamak için, Doğu krallarının gurur, kibir ve ihtirasları (Babil, Yşa.14:13-14 veya Sur, Hez.28:12-16) anlatılmıştır. Bununla birlikte, İsa, Luka 10:18'de Şeytan'ın gökten yıldırım gibi düştüğünü gördüğünü söyler; ancak bu olayın ne zaman gerçekleştiğini bildirmez. Kötülüğün kökeni ve ilerlemesi, bu konudaki vahiy yetersizliği yüzünden bir belirsizlik olarak kalmıştır. Benzetmeler içeren, belirsiz metinlerin bir başlarına yorumlanarak kesin ve sistemli öğretiler haline dönüştürülmeleri konusunda dikkatli olmak gerekmektedir. Eski Antlaşma'da, Şeytan'ın Tanrı'nın bir hizmetkârıyken kötü bir düşman haline dönüşmesini ele alan yararlı kaynaklardan biri de, A. B. Davidson'ın *Old Testament Theology (Eski Antlaşma Teolojisi)* adlı eseridir (T & T Clark Yayınları, s.300-306). Bkz. 12:31'de yer alan Özel Başlık.

“Tanrı’nın Oğlu” Bkz. aşağıdaki Özel Başlık.

ÖZEL BAŞLIK: *TANRI’NIN OĞLU*

Yeni Antlaşma’da, İsa için kullanılan başlıca unvan budur. Tanrısal bir anlam çağrıştırdığı şüphe götürmezdir. İsa’yı “Oğul” veya Oğlum” olarak ve Tanrı’yı “Baba” olarak tanıtmaktadır. Yeni Antlaşma’da 124’ten fazla kez yinelenir. İsa kendisini “Tanrı Oğlu” olarak tanıtırken, Daniel 7:13-14’ü anımsatarak tanrısal bir anlam çağrıştırır.

Eski Antlaşma’da “oğul” unvanı üç farklı gruptan söz etmek için kullanılmıştır:

1. Melekler (genellikle çoğul olarak, krş. Yar.6:2; Eyü.1:6; 2:1).
2. İsrail’in Kralı (krş. 2Sa.7:14; Mez.2:7; 89:26-27).
3. Bir bütün olarak İsrail ulusu (krş. Çık.4:22-23; Yas.14:1; Hoş.11:1; Mal.2:10).
4. İsrailli hakimler (krş. Mez.82:6).

Oğul sözcüğü, İsa’yla ilgili olarak ikinci anlamda kullanılmıştır. Bu durumda, “Davut oğlu” ve “Tanrı’nın Oğlu” ifadelerinin ikisi de 2.Samuel 7; Mezmur 2 ve 89 ile bağlantılıdır. Eski Antlaşma’da “Tanrı’nın Oğlu” ifadesi hiçbir zaman özellikle Mesih için kullanılmamış, yalnızca İsrail’in dünyanın sonunda ortaya çıkacak meshedilmiş kralı için kullanılmıştır. Bununla birlikte, Kumran Tomarları’nda Mesih unvanını çağrıştıran ifadeler yaygın olarak yer almaktadır (bkz. *Dictionary of Jesus and the Gospels [İsa ve Müjdeler Sözlüğü]*, s.770). “Tanrı’nın Oğlu” aynı zamanda iki antlaşma arasındaki dönemde yazılan vahiysel yazılarda da Mesih’i ifade eden bir unvan olarak kullanılmıştır (krş. 2.Esadras 7:28; 13:32, 37, 52; 14:9 ve 1.Hanok 105:2).

Bu unvanın Yeni Antlaşma’daki arka planı, en iyi şu sınıflandırmalarla özetlenebilir:

1. Öncesizlikten beri var oluşu (krş. Yu.1:1-18).
2. Eşsiz (bakireden) doğumu (krş. Mat.1:23; Luk.1:31-35).
3. Vaftiz edilmesi (krş. Mat.3:17; Mar.1:11; Luk.3:22. Tanrı’nın göklerden gelen sesi, Mez.2’deki görkemli kral ve Yşa.53’teki acı çeken kul kavramlarını birleştirir).
4. Şeytan tarafından sınanması (krş. Mat.4:1-11; Mar.1:12, 13; Luk.4:1-13. Oğulluğundan şüphe duymak veya en azından görevini çarmıhtan başka bir yol aracılığıyla yerine getirmek üzere ayartılmıştır).
5. Kendisini kabul etmeyen kişiler tarafından tanınması.
   a. Cinler (krş. Mar.1:23-25; Luk.4:31-37; Mar.3:11-12).
   b. İmansızlar (krş. Mat.27:43; Mar.14:61; Yu.19:7).
6. Öğrenciler tarafından tanınması.
   a. Mat.14:33; 16:16.
   b. Yu.1:34, 49; 6:69; 11:27.

7. Kendi beyanı.
   a. Mat.11:25-27.
   b. Yu.10:36.
8. Tanrı'dan, "Baba" olarak söz etmesi.
   a. Tanrı'ya hitap etmek için "Abba" ifadesini kullanmıştır.
      1) Mar.14:36.
      2) Rom.8:15.
      3) Gal.4:6.
   b. Tanrı'yla arasındaki ilişkiden söz ederken sürekli olarak Baba (*pater*) ifadesini kullanması.

Özetle, "Tanrı'nın Oğlu" ifadesi Eski Antlaşma'yı, vaatlerini ve bölümlerini bilenler için büyük bir teolojik anlam ifade etmektedir. Ancak Yeni Antlaşma yazarları bu ifadenin Yahudi olmayan uluslara hitap ederken kullanılması konusunda çekingen davranmışlardır. Yahudi olmayan ulusların putperest inançlarına göre, "ilahlar" kadınlarla evlenerek efsanelerde sözü edilen "titanların" veya "devlerin" dünyaya gelmesine neden olmuşlardır.

"ortaya çıktı" Burada, "açıkça göstermek üzere aydınlığa çıkarmak" anlamına gelen Grekçe *phaneroō* fiili kullanılmıştır. 5 ve 8. ayetler benzerdir ve Mesih'in doğum aracılığıyla ortaya çıktığından söz etmektedir (krş. 1:2). Sahte öğretmenlerin sorunu Müjde'yi yeterince açık biçimde anlamamaları değil, kendilerine özel bir teoloji ve felsefe sistemleri olmasıydı.

"İblis'in yaptıklarına son vermek için" İsa'nın beden alarak dünyaya gelmesinin amacı Şeytan'ın işlerine son vermekti. Bu fiilin Grekçesi "çözmek", "açmak" veya "ortadan kaldırmak" anlamına gelmektedir. İsa bu işi çarmıhta gerçekleştirmiştir, ancak insanların Mesih'in tamamladığı işi ve sunduğu karşılıksız armağanı imanla kabul etmeleri gerekmektedir (krş. Yu.1:12). Yeni Antlaşma'da, şimdiden başlamış olanla henüz tamamlanmamış olan arasındaki gerilim aynı zamanda kötülüğün yok edilmesiyle de ilgilidir. Şeytan yenilmiştir, ancak Tanrı'nın Egemenliği bütünüyle tamamlanana dek dünyada etkin olmayı sürdürecektir.

3:9 "Tanrı'dan doğmuş olan günah işlemez" Bu ifadenin anlamıyla ilgili iki görüş bulunmaktadır: (1) Gnostik sahte öğretmenlerden, özellikle kurtuluşu zihinsel kavramlara indirgeyen ve bu nedenle ahlaklı bir yaşam sürme gerekliliğini ortadan kaldıran gruplardan söz etmektedir; (2) münferit günah eylemlerinden değil (krş. Rom.6:15), günah işlemenin alışkanlık haline getirildiği bir yaşam biçiminden söz etmektedir (krş. Rom.6:1). Bu teolojik ayrım Romalılar 6'da (Mesih'te günahsız yaşama imkânı) ve Romalılar 7'de (imanlının daha az günah işlemek için verdiği mücadele)

açıklanmıştır. Tarihsel açıdan bakıldığında #1. anlam daha uygun görünmekle birlikte, #2. anlamın vurguladığı bu gerçeği günümüze uygulama ihtiyacını gidermemektedir. Bu zorlu ayet hakkında yararlı kaynaklardan biri de, Walter Kaiser, Peter Davids, F. F. Bruce ve Manfred Baruch'ın *Hard Sayings of the Bible* (Kutsal Kitap'taki Zorlu İfadeler, s.736-739.) adlı eseridir.

"Çünkü Tanrı'nın tohumu onda yaşar" Grekçe'deki "tohum" ifadesinin ne anlama geldiği konusunda çeşitli görüşler mevcuttur:

1. Augustine ve Luther bu ifadenin Tanrı'nın sözünden bahsettiğini söylemiştir (krş. Luk.8:11; Yu.5:38; Yak.1:18; 1Pe.1:23).
2. Calvin Kutsal Ruh'tan söz ettiğini söylemiştir (krş. Yu.3:5, 6, 8; 1Yu.3:24; 4:4, 13).
3. Bazı kişiler tanrısal doğadan veya yeni yaratılıştan söz ettiğini söylemişlerdir (krş. 2Pe.1:4; Ef.4:24).
4. Muhtemelen, "İbrahim'in soyundan olan" Mesih'ten söz etmektedir (krş. Gal.3:16).
5. Bazı kişiler bu ifadenin "Tanrı'dan doğmak" ifadesiyle eş anlamlı olduğunu söylerler (krş. Luk.1:55; Yu.8:33, 37).
6. Bu ifadenin gnostikler tarafından tüm insanlarda bulunan ilahi kıvılcımdan söz etmek için kullanıldığı görülmektedir. #4. görüş, muhtemelen tüm bu seçenekler arasında bağlamsal açıdan en uygun görüştür.

3:10 Bu ayet, 4-9. ayetlerin bir özetidir. Teolojik açıdan, İsa'nın Dağdaki Vaaz sırasında yaptığı açıklamalara benzerdir (krş. Mat.7:16-20). Bir kişinin yaşam biçimi, o kişinin yüreğini ve ruhsal kökenini açığa çıkarır.

"Tanrı'nın çocuklarıyla İblis'in çocukları" Bu ifade, Yuhanna'nın Yahudi kökenini ortaya koymaktadır. Sıfat içermeyen antik bir dil olan İbranice'de, kişileri tanımlamak için "… oğlu (veya çocuğu)" ifadesi kullanılırdı.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 3:11-12
11 Başlangıçtan beri işittiğiniz buyruk şudur: Birbirimizi sevelim. 12 Şeytan'a ait olup kardeşini öldüren Kayin gibi olmayalım. Kayin kardeşini neden öldürdü? Kendi yaptıkları kötü, kardeşinin yaptıkları doğru olduğu için öldürdü.

3:11 "buyruk" Bu Grekçe sözcük (aggelia) yalnızca 1.Yuhanna 1:5 ve 3:11'de kullanılmıştır. İlk ayette öğretisel bir anlam taşıyan bu sözcük, ikinci ayette ahlaki bir anlam taşımaktadır. Yuhanna bu sayede Hıristiyanlık'ın iki yönü arasındaki dengeyi korumaktadır (krş. 1:8, 10; 2:20, 24; 3:14).

“başlangıçtan beri işittiğiniz” Bu söz, İsa’nın hem Tanrı’nın Yaşayan Sözü (krş. Yu.1:1) olduğunu, hem de Tanrı’nın sözünü açıkladığını ifade etmektedir (krş. 1:1; 2:7, 13, 14, 24; 2Yu.5, 6).

“Birbirimizi sevelim” Bu, imanlıların gerçekten kurtulduklarını anlamalarını sağlayan kanıttır (krş. 10, 14. ayetler). İsa’nın sözlerini anımsatır (krş. Yu.13:34-35; 15:12, 17; 1Yu.3:23; 4:7-8, 11-12, 19-21).

3:12 “Kayin” Kayin’in başına gelenler Yaratılış 4’te anlatılmaktadır. Burada, özellikle Kayin’in ve Habil’in sunularının karşılaştırıldığı 4:4 ayetinden söz edilir (krş. İbr.11:4). Kayin’in eylemleri, insanlığın günaha düşmesinin etkilerini ortaya koymaktadır (krş. Yar.4:7; 6:5, 11-12; 13b). Kayin, hem Yahudi hem Hıristiyan geleneğinde (krş. İbr.11:4; Yah.11) isyanın örneği olarak sunulur.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 3:13-22

[13]Kardeşler, dünya sizden nefret ederse şaşmayın. [14]Biz kardeşleri sevdiğimiz için ölümden yaşama geçtiğimizi biliyoruz. Sevmeyen ölümde kalır. [15]Kardeşinden nefret eden katildir. Hiçbir katilin sonsuz yaşama sahip olmadığını bilirsiniz. [16]Sevginin ne olduğunu Mesih’in bizim için canını vermesinden anlıyoruz. Bizim de kardeşlerimiz için canımızı vermemiz gerekir. [17]Dünya malına sahip olup da kardeşini ihtiyaç içinde gördüğü halde ondan şefkatini esirgeyen kişide Tanrı’nın sevgisi olabilir mi? [18]Yavrularım, sözle ve dille değil, eylemle ve içtenlikle sevelim. [19-20]Böylelikle gerçeğe ait olduğumuzu bileceğiz ve yüreğimiz bizi ne zaman suçlarsa, Tanrı’nın önünde onu yatıştıracağız. Çünkü Tanrı yüreğimizden daha büyüktür ve her şeyi bilir. [21-22]Sevgili kardeşlerim, yüreğimiz bizi suçlamazsa, Tanrı’nın önünde cesaretimiz olur, O’ndan ne dilersek alırız. Çünkü O’nun buyruklarını yerine getiriyor, O’nu hoşnut eden şeyleri yapıyoruz.

3:13 “şaşmayın” Krş. 1.Petrus 4:12-16. İçinde yaşadığımız dünya adil bir dünya değildir; Tanrı’nın olmasını amaçladığı dünya değildir!

“dünya sizden nefret ederse” Dünya İsa’dan nefret etmiştir; İsa’nın izleyicilerinden de nefret edecektir. Bu, Yeni Antlaşma’da yinelenen bir konudur (krş. Yu.15:18; 17:14; Mat.5:10-11; 2Ti.3:12) ve imanlının diğer bir ayırt edici özelliğidir.

3:14 “biliyoruz” Bu, Yeni Antlaşma’da yinelenen diğer bir konudur. Tanrı’nın çocuklarının sahip olduğu güvence (1) düşüncelerinin değişmesiyle ve (2) eylemlerinin değişmesiyle bağlantılıdır; bu iki kavram Grekçe’de ve İbranice’de “tövbe” sözcüğünün kökeninde yer alan anlamlardır.

“ölümden yaşama geçtiğimizi” Krş. Yuhanna 5:24. Ölümden yaşama geçmiş olmamızın (yani, Hıristiyan’ın güvencesi, bkz. Yu.6:37’de yer alan Özel Başlık) kanıtlarından biri, birbirimizi sevmemizdir. Diğer kanıtsa dünyanın bizden nefret etmesidir.

“Biz kardeşleri sevdiğimiz için” Sevgi, Tanrı’nın özelliği olduğu için Tanrı’nın ailesinin de başlıca özelliğidir (krş. Yu.13:34-35; 15:12, 17; 2Yu.5:1; 1Ko.13; Gal.5:22). Sevgi insanın Tanrı’yla ilişkisinin dayanağı değil, sonucudur. Sevgi kurtuluşun dayanağı değil, yalnızca bir kanıtıdır.

“Sevmeyen ölümde kalır” İmanlılar sevgide kalmayı sürdürdükleri gibi, imansızlar nefrette kalırlar. Nefret, tıpkı sevgi gibi, bir kişinin ruhsal kökeninin göstergesidir.

3:15 “Kardeşinden nefret eden katildir” Bu ifadenin Grekçe metindeki öznesi “herkes”dir. Yuhanna “herkes” ifadesini 2:29 ayetinden itibaren sekiz kez kullanmıştır. Bunun anlamı, Yuhanna’nın sözlerinin hiçbir istisnasının olmadığıdır. İki tür insan vardır: Sevenler ve nefret edenler. Yuhanna yaşamı siyah ve beyaz olarak görür; gri tonlara yer yoktur. Bu ayette sürekli olarak devam eden, değişmez bir nefretten söz edilir. Günah önce düşünce yaşamında oluşur. İsa Dağdaki Vaaz sırasında nefretin cinayete ve zinaya eşdeğer bir günah olduğunu öğretmiştir (krş. Mat.5:21-22).

“Hiçbir katilin sonsuz yaşama sahip olmadığını bilirsiniz” Bu, cinayet işleyen bir kimsenin Hıristiyan olamayacağı anlamına gelmez. Günah bağışlanabilir, ancak yaşam biçimi haline gelen eylemler yüreğin niyetini ortaya koyar. Bu ifadeye göre, nefret etmeyi alışkanlık haline getiren bir kimse Hıristiyan olamaz. Sevgi ve nefret bir arada bulunamaz. Nefret yaşamı sona erdirir, sevgiyse yaşam verir.

3:16 “anlıyoruz” 15. ayette Grekçe *oida* fiili kullanılmışken, burada *ginosko* fiili kullanılmıştır. Bilmek ve anlamak biçiminde çevrilen bu fiiller, Yuhanna’nın yazılarında eş anlamlı olarak kullanılmıştır.

“Sevginin ne olduğunu … anlıyoruz” İsa, sevginin en üstün örneğini sergilemiştir. İmanlılar da İsa’nın örneğini uygulamalıdır (krş. 2Ko.5:14-15).

“Mesih’in bizim için canını vermesinden” İsa’nın çarmıhta gerçekleştirdiği iş, İsa’nın kendi sözleriyle ifade edilmiştir (krş. Yu.10:11, 15, 17, 18; 15:13).

“gerekir” İmanlılar İsa’nın örneğini uygulamakla sorumludur (krş. 2:6; 4:11).

“kardeşlerimiz için canımızı vermemiz” Örneğimiz Mesih’tir. Mesih başkaları için kendi canını verdiği gibi, Hıristiyanlar’ın da gerektiğinde kardeşleri için canlarını vermeleri gerekir. Kendi benliğimize ölmek, günaha düşüşte yaşananların geri alınması, Tanrı benzerliğine yeniden kavuşmak ve herkesin iyiliği için yaşamak demektir (krş. 2Ko.5:14-15; Flp.2:5-11; Gal.2:20; 1Pe.2:21).

3:17 “Dünya malına sahip olup da kardeşini ihtiyaç içinde gördüğü halde” 16. ayette sözü edilen canını vermek ilkesi, burada bir kimsenin ihtiyaç içindeki kardeşine yardım etmesi biçiminde ifade edilerek günlük yaşama uygulanmaktadır. Bu ayetler Yakup’un sözlerini oldukça andırmaktadır (krş. Yak.2:15, 16).

“ondan şefkatini esirgeyen kişide” Eylemlerimiz, Babamız’ın kim olduğunu gösterir.

3:18 “sözle ve dille değil” Kişinin gerçek yüreğini sözleri değil, eylemleri ortaya koyar (krş. Mat.7:24; Yak.1:22-25; 2:14-26).

ÇÇ “eylemle ve içtenlikle sevelim”
EÇ “eylemle ve hakikatle sevelim”

Hakikat sözcüğünün kullanılmış olması ilginçtir. Bu sözcük yerine, “eylem” sözcüğünün eş anlamlısı olan diğer bir sözcüğün (örn. “iş”, “hareket” vb.) kullanılması daha çok umut edilirdi. Burada kullanılan “hakikat” sözcüğü, tıpkı 1:5 ve 3:11 ayetinde kullanılan “bildiri” sözcüğü gibi hem bir öğretiyi hem de yaşam biçimini ifade etmektedir. Eylemlerimiz ve niyetlerimiz fedakâr bir sevgiden kaynaklanmalı (Tanrı’nın sevgisi) ve yalnızca benliğimizi besleyen göstermelik eylemler olmamalıdır.

3:19-20 Bu ayetlerin Grekçe’den nasıl çevrilmesi gerektiği tartışma konusu haline gelmiştir. Ayetlere ilişkin bir yorum Tanrı’nın yargısını vurgularken, diğer bir yorum Tanrı’nın merhametini vurgular. Bağlam uyarınca, ikinci yorum daha uygun görünmektedir.

“böylelikle bileceğiz” Burada, daha önce belirtilen sevgi eylemlerinden söz edilmektedir. Gelecek zaman kipindeki bu ifade, gerçek imanın diğer bir kanıtıdır.

“gerçeğe ait olduğumuzu” İmanlıların sevgi dolu yaşam biçimleri, (1) gerçeğin tarafında olduklarını ve (2) vicdanlarının temiz olduğunu gösterir. Bkz. Yuhanna 6:55’te yer alan Özel Başlık.

ÇÇ "yüreğimiz bizi ne zaman suçlarsa"
EÇ "yüreğimiz bizi mahkûm ederse"

Tüm imanlılar, Tanrı'nın kendi hayatları için amaçladığı "ölçüt"e uygun olarak yaşamadıklarında içlerinde bir keder hissederler. Vicdanda yaşanan bu acılar Tanrı'nın Ruhu'ndan (tövbeye neden olur) veya Şeytan'dan (özyıkıma veya kötü tanıklığa neden olur) kaynaklanır. Bunlardan birincisi yerinde suçluluk duygusu, ikincisi ise yersiz suçluluk duygusudur. İmanlılar bu iki duygu arasındaki farkı ayırt etmeyi, Tanrı'nın sözünü okuyarak veya dinleyerek öğrenirler. Yuhanna, sevgi ölçütüne uygun yaşayan, ancak günahla boğuşan (günah işleyen ve/veya ihmalci davranan) imanlıları teselli etmektedir. Bkz. Yuhanna 12:40'ta yer alan Özel Başlık.

"Tanrı … her şeyi bilir" Tanrı gerçek niyetlerimizi bilir (krş. 1Sa.16:7; 1Kr.8:39; 1Ta.28:9; Yer.17:10; Luk.16:15; Elç.1:24; Rom.8:26, 27; 1Ko.4:4).

3:21-22 "yüreğimiz bizi suçlamazsa" Hıristiyanlar günahla ve benlikle mücadele etmeye devam ederler (krş. 2:1; 5:16-17). Ayartılarla karşılaşır ve zaman zaman uygunsuz davranışlarda bulunurlar. Böyle durumlarda, vicdanları çoğunlukla onları suçlar. Müjde'yi bilmek, İsa'yla paydaşlık etmek, Ruh'un yönlendirişine ve Baba'nın üstün bilgisine boyun eğmek yüreklerimizdeki fırtınayı dindirir!

"Tanrı'nın önünde cesaretimiz olur" Burada, Tanrı'nın huzuruna açıkça ve özgürce çıkabilme imkânından söz edilir. Yuhanna'nın sık sık yinelediği bir ifade ve kavramdır (krş. 1.Yu.2:28; 3:21; 4:17; 5:14; İbr.3:6; 10:35). Bu ifade, kurtuluş güvencesinin sağladığı iki yararı ortaya koyar: (1) İmanlılar Tanrı'nın huzurunda kusursuz bir güvenceye sahiptirler; (2) Tanrı'dan diledikleri her şeyi alırlar.

"O'ndan ne dilersek alırız" Bu ifade, İsa'nın Matta 7:7; 18:19; Yuhanna 9:31; 14:13-14; 15:7, 16; 16:23; Markos 11:24; Luka 11:9-10 ayetlerindeki sözlerini düşündürür. Kutsal Kitap'taki bu vaatler imanlının dua konusundaki tecrübelerinden oldukça farklıdır. Bu ayet, duaların yanıtlanması konusunda hiçbir sınır bulunmadığını ifade eder. Bu konudaki diğer ayetlerin incelenmesi, teolojik bir denge kurmaya yardımcı olacaktır.

ÖZEL BAŞLIK: *DUA – KISITLI FAKAT SINIRSIZ*
A Sinoptik Müjdeler

1. İmanlılar duada gayretli olmaya teşvik edilir. Tanrı veya Ruh'u (Luka) "iyi armağanlar" verecektir (Mat.7:7-11; Luk.11:5-13).

2. Kilise disiplini çerçevesinde, imanlılar duada birlik olmaya teşvik edilir (Mat.18:19).

3. Yahudi inancı çerçevesinde, imanlılar kuşku duymadan dilemeye teşvik edilir (Mat.21:22; Mar.11:23-24).

4. İki benzetme çerçevesinde (1-8. ayetler, kötü yargıç ve 9-14. ayetler, Ferisi ve günahkâr), imanlılar Tanrı'dan korkmayan yargıçtan ve kendini beğenmiş Ferisi'den farklı davranmaya teşvik edilir. Tanrı alçakgönüllüleri ve tövbe edenleri işitir (Luk.18:1-14).

B. Yuhanna'nın Yazıları

1. İsa'nın iyileştirdiği, doğuştan kör adamın öyküsünde Ferisiler'in gerçek körlüğü ortaya konmaktadır. İsa'nın duası yanıtlanmıştır, çünkü Tanrı'yı tanımakta ve Tanrı'nın isteğine uygun yaşamaktadır (Yu.9:31).

2. Yuhanna'nın, İsa'nın öğrencileriyle yediği son akşam yemeği sırasında yaptığı konuşmayı aktaran kayıtlar (Yu.13-17).

a. 14:12-14 – imanla edilen duanın başlıca özellikleri:
1) İmanlılar tarafından edilmesi.
2) İsa'nın adıyla dilenmesi.
3) Baba'nın yüceltilmesinin arzulanması.
4) Buyrukların yerine getirilmesi (a.15).

b. 15:7-10 – imanlıların dualarının başlıca özellikleri
1) İsa'da kalmak.
2) İsa'nın sözlerinin imanlılarda kalması.
3) Baba'nın yüceltilmesinin arzulanması.
4) Daha çok meyve vermek.
5) Buyrukların yerine getirilmesi (10. ayet).

c. 15:15-17 – imanlıların dualarının başlıca özellikleri:
1) Seçilmeleri.
2) Meyve vermeleri.
3) İsa'nın adıyla dilemeleri.
4) Birbirini sevme buyruğunu yerine getirmeleri.

d. 16:23-24 – imanlıların dualarının başlıca özellikleri:
1) İsa'nın adıyla dilemeleri.
2) Sevinçlerinin tam olmasını istemeleri.

3. Yuhanna'nın Birinci Mektubu.

a. 3:21-24 – imanlıların dualarının başlıca özellikleri:
1) Buyrukların yerine getirilmesi (a. 22, 24).
2) Uygun yaşamak.
3) İsa'ya inanmak.
4) Kardeşleri sevmek.
5) İsa'da kalmak, İsa'nın imanlıda kalması.
6) Ruh'un armağanlarına sahip olmak.

b. 5:14-16 – imanlıların dualarının başlıca özellikleri:

1) Tanrı'ya güven.
2) Tanrı'nın iradesine uygunluk.
3) İmanlıların birbirleri için dua etmeleri.

C. Yakup

1. 1:5-7 – çeşitli denemelerle karşılaşan imanlılar Tanrı'nın bilgeliğini kuşku duymadan istemeye çağrılır.
2. 4:2-3 – imanlılar uygun amaçlarla dilemelidir.
3. 5:13-18 – sağlık sorunlarıyla karşılaşan imanlılar;
   a. Kilise ihtiyarlarından dua istemeye,
   b. Kurtarış sağlayan imanla dua etmeye,
   c. Günahlarının bağışlanmasını dilemeye,
   d. Günahlarını birbirlerine itiraf etmeye ve birbirleri için dua etmeye teşvik edilir (1Yu.5:16'yla benzerdir).

Etkili duanın anahtarı, Mesih'e benzemektir. İsa'nın adıyla dua etmek bu anlama gelir. Tanrı'nın ruhsal açıdan imanlılara yapacağı en kötü şey, onların bencil ve maddiyatçı dualarını yanıtlamak olurdu! Bir anlamda, tüm dualar yanıtlanmaktadır. Duanın en değerli yanı, imanlının Tanrı'ya güvenmesi ve O'nunla zaman geçirmesidir.

"Çünkü O'nun buyruklarını yerine getiriyor, O'nu hoşnut eden şeyleri yapıyoruz" Bu ayete göre, duaların yanıtlanması için iki unsurun gerekli olduğuna dikkat ediniz:

1. İtaat
2. Tanrı'yı hoşnut eden şeyleri yapmak (krş. Yu.8:29). 1.Yuhanna Mektubu, etkin Hıristiyan yaşamı ve hizmeti konusunda bir rehberdir.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 3:23-24

[23]O'nun buyruğu Oğlu İsa Mesih'in adına inanmamız ve İsa'nın buyurduğu gibi birbirimizi sevmemizdir. [24]Tanrı'nın buyruklarını yerine getiren Tanrı'da yaşar, Tanrı da o kişide yaşar. İçimizde yaşadığını bize verdiği Ruh sayesinde biliriz.

3:23 "O'nun buyruğu … inanmamız ve … sevmemizdir" *Buyruk* sözcüğünün tekil olduğuna ve iki yönlü olduğuna dikkat ediniz. İlk yönü kişisel imandır ("inanmak" fiili, krş. Yu.6:29, 40). İkinci yönü ahlaksaldır ("sevmek" fiili, krş. 3:11; 4:7). Müjde hem iman edilmesi gereken bir bildiri, hem de kabul edilmesi gereken bir kişi ve sürdürülmesi gereken bir yaşam biçimidir!

"Oğlu İsa Mesih'in adına inanmamız" *İnanmak* kavramı, Kutsal Kitap inancını anlayabilmemiz için son derece önemlidir. Eski Antlaşma'da yer alan *aman* sözcüğü "sadakat", "güvenilirlik", "bağlılık" anlamlarını ifade

etmektedir. Yeni Antlaşma'da kullanılan Grekçe *pisteuo* sözcüğü ise dilimize "iman etmek", "inanmak", "kabul etmek" biçiminde çevrilmiştir. Bu sözcük Hıristiyan'ın güvenilirliğini değil, Tanrı'nın güvenilirliğini akla getirmektedir. Sarsılmaz temeli oluşturan kurtuluşa kavuşmuş olsa bile günahkâr olan insanların sadakati veya bağlılığı değil, Tanrı'nın karakteri, esinlemesi ve vaatleridir!

"Adına" inanmak veya "adıyla" dua etmek ifadeleri, Yakın Doğu kültüründeki, bir kimsenin adının o kimsenin kişiliğini temsil ettiği anlayışını yansıtmaktadır.

1. Mat.1:21, 23, 25; 2:22; 10:22; 12:21; 18:5, 20; 19:29; 24:5, 9; Yu.1:12; 2:23; 3:18; 14:26; 15:21; 17:6; 20:31 ayetlerinde İsa.
2. Mat.6:9; 21:9; 23:29; Yu.5:43; 10:25; 12:13; 17:12 ayetlerinde Baba.
3. Mat.28:19 ayetinde Üçlübirlik.

3:24 "Tanrı'nın buyruklarını yerine getiren Tanrı'da yaşar" İtaat, Tanrı'da yaşamakla ilgilidir. Sevgi, Tanrı'da yaşadığımızın ve Tanrı'nın bizde yaşadığının kanıtıdır (krş. 4:12, 15-16; Yu.14:23; 15:10). Bkz. 2:10'da yer alan Özel Başlık.

"bize verdiği Ruh sayesinde" Yuhanna gerçek imanlıları ayırt etmek için kesin kanıtlar sunar (krş. Rom.4:13; 8:14-16). Bunların ikisi Kutsal Ruh'la ilgilidir: (1) İsa'yı kabul etmek (krş. Rom.10:9-13; 1Ko.12:3) ve (2) Mesih'in benzerliğinde yaşamak (krş. Yu.15; Gal.5:22; Yak.2:14-26).

TARTIŞMA SORULARI

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Aşağıda yer alan tartışma soruları, 1.Yuhanna Kitabı'nın bu bölümünün ana konularını düşünmenize yardımcı olmak amacıyla verilmiştir. Soruların amacı kesin bir yanıt bulmanızı sağlamak değil, sizi düşündürmektir.

1. 11-24. ayetlerin birleştirici konusu nedir? (krş. Yu.2:7-11).
2. 16 ve 17. ayetler arasındaki ilişkiyi açıklayınız. Canımızı feda etmek, ihtiyaç içindeki kardeşlere yardım etmekle nasıl karşılaştırılmaktadır?
3. 19-20. ayetler Tanrı'nın yargısının katılığını mı, yoksa Tanrı'nın korkularımızı yatıştıran merhametini mi vurgulamaktadır?
4. Yuhanna'nın 22. ayette yer alan dua hakkındaki açıklamasını günlük yaşamımıza nasıl uygulayabiliriz?
5. Yuhanna'nın, Hıristiyan'ın günahını kabul ve itiraf etmesi gerektiği konusundaki vurgusu ile günahsız yaşam hakkındaki ifadesini nasıl bağdaştırabiliriz?

6. Yuhanna, yaşam biçimine neden bu kadar önem vermektedir?
7. "Yeniden doğmak" kavramının içerdiği teolojik gerçekleri açıklayınız.
8. Bu bölüm günlük Hıristiyan yaşamına nasıl uygulanabilir?

1.YUHANNA 4

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ'NİN PARAGRAF BAŞLIKLARI

Başlık	Ayet
Ruhları Sınayın	4:1-6
Tanrı Sevgidir	4:7-21

OKUMA DÖNGÜSÜ 3 (bkz. sf. vii)
YAZARIN NİYETİNİ PARAGRAF SEVİYESİNDE KAVRAMA

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Tüm bölümü bir oturuşta okuyunuz. Konuları belirleyiniz. Konulara göre yaptığınız bölümlendirmeyi Çağdaş Çeviri'nin bölümlendirmesiyle karşılaştırınız. Paragraf başlıkları Tanrı tarafından esinlenmiş olmamakla birlikte, yazarın niyetini kavrayabilmek için kilit rol oynamaktadır. Bu niyeti tespit etmek de, yorumlamanın can alıcı noktasıdır. Her paragrafın yalnızca tek bir konusu bulunmaktadır.

1. Birinci paragraf

2. İkinci paragraf

3. Üçüncü paragraf

4. vb.

1-21. AYETLER HAKKINDA İÇERİKSEL BİLGİLER

A. Yuhanna 4, Hıristiyanlar'ın Tanrı adına konuştuklarını iddia eden kişilerin nasıl değerlendirilip sınanacaklarına değinen çok özel bir bölümdür. Bu bölüm, (1) Mesih karşıtları olarak adlandırılan bu sahte öğretmenler (krş. 2:18-25); (2) aldatmaya çalışanlar (krş. 2:26; 3:7) ve (3) muhtemelen özel ruhsal gerçekleri bildiğini iddia eden

kişilerle ilgilidir (krş. 3:24). İlk Hıristiyanlar'ın içinde bulunduğu zor durumu bütünüyle anlayabilmek için, birçok kişinin Tanrı adına konuştuğunu iddia ettiğini fark etmek gerekmektedir (krş. 1Ko.12:10; 14:29; 1Se.5:20-21; 1Yu.4:1-6). O çağda, herkesin yararlanabileceği tam bir Yeni Antlaşma metni bulunmuyordu. Ruhları ayırt etme yetisi hem öğretisel hem toplumsal sınamaları içermektedir (krş. Yak.3:1-12).

B. Sürekli yinelenen konular yüzünden 1.Yuhanna'nın ana hatlarını belirlemek oldukça güçtür. Bu durum, özellikle 4. bölümde daha da belirgindir. Bu bölümde, daha önceki bölümlerde açıklanan gerçeklerin, özellikle de imanlıların birbirlerini sevme gerekliliğinin yeniden vurgulandığı görülmektedir (krş. 7-21. ayetler; 2:7-12 ve 3:11-24).

C. Yuhanna bu mektubu hem sahte öğretmenlerin iddialarını çürütmek, hem de gerçek imanlıları cesaretlendirmek için kaleme almıştır. Bunu, birtakım sınamalar aracılığıyla yapar:
   1. Öğretisel sınama (İsa'ya iman, krş. 1Yu.2:18-25; 4:1-6, 14-16; 5:1, 5, 10).
   2. Yaşam biçiminin sınanması (itaat, krş. 1Yu.2:3-7; 3:1-10, 22-24).
   3. Toplumsal sınama (sevgi, krş. 1Yu.2:7-11; 3:11-18; 4:7-12, 16-21; 5:1-2).

Kutsal Yazılar'ın farklı bölümleri farklı sahte öğretmenlerle ilgilidir. 1.Yuhanna Mektubu gnostik sahte öğretmenlerin sapkın iddialarına değinir. Bkz. 1.Yuhanna Mektubu'na Giriş, Sapkın Öğreti. Yeni Antlaşma'nın diğer bölümlerinde başka sahte öğretişlere değinilir (krş. Yu.1:13; Rom.10:9-13; 1Ko.12:3). Hangi yanlış öğretiye değinildiğini anlamak için her bölümün bağımsız olarak incelenmesi gerekir. Çeşitli kaynaklardan gelen yanlış öğretiler bulunmaktadır:
1. Yasacı Yahudiler.
2. Grek filozoflar.
3. Grek ahlak karşıtları (antinomianlar).
4. Özel vahiyler aldıklarını veya özel ruhsal tecrübelere sahip olduklarını iddia eden kişiler.

SÖZCÜK VE İFADE ÇALIŞMASI

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 4:1-6

[1]Sevgili kardeşlerim, her ruha inanmayın. Tanrı'dan olup olmadıklarını anlamak için ruhları sınayın. Çünkü birçok sahte peygamber dünyanın her yanına yayılmış bulunuyor. [2]İsa Mesih'in beden alıp dünyaya geldiğini kabul eden her ruh

Tanrı'dandır. Tanrı'nın Ruhu'nu bununla tanıyacaksınız. [3]İsa'yı kabul etmeyen hiçbir ruh Tanrı'dan değildir. Böylesi, Mesih Karşıtı'nın ruhudur. Onun geleceğini duydunuz. Zaten o şimdiden dünyadadır. [4]Yavrularım, siz Tanrı'dansınız ve sahte peygamberleri yendiniz. Çünkü sizde olan, dünyadakinden üstündür. [5]Sahte peygamberler dünyadandır. Bu nedenle söyledikleri sözler de dünyadandır ve dünya onları dinler. [6]Bizse Tanrı'danız; Tanrı'yı tanıyan bizi dinler, Tanrı'dan olmayan dinlemez. Gerçeğin Ruhu'yla yalan ruhunu böyle ayırt ederiz.

4:1 "inanmayın" Hıristiyanlar'ın güçlü kişilikleri, mantıklı iddiaların veya mucizevi olayların Tanrı'dan olduğunu kabul etme eğilimleri vardır. Sahte öğretmenlerin, (1) Tanrı adına konuştuklarını veya (2) Tanrı'dan özel bir vahiy aldıklarını iddia ettikleri anlaşılmaktadır.

ÖZEL BAŞLIK: *HIRİSTİYANLAR BİRBİRLERİNİ YARGILAMALI MIDIR?*

Bu konu iki yönden ele alınmalıdır. Öncelikle, imanlılar birbirlerini yargılamamaları konusunda uyarılmaktadır (krş. Mat.7:1-5; Luk.6:37, 42; Rom.2:1-11; Yak.4:11-12). Bununla birlikte, imanlılar önderleri sınamaları konusunda da uyarılmaktadır (krş. Mat.7:6, 15-16; 1Ko.14:29; 1Se.5:21; 1Ti.3:1-13 ve 1Yu.4:1-6).

Doğru bir değerlendirme yapabilmek için aşağıdaki ölçütler yararlı olabilir:

1. Sınama, onaylama amacıyla yapılmalıdır (krş. 1Yu.4:1 – tasdik amacıyla "sınama").
2. Sınama, alçakgönüllülükle ve yumuşak ruhla yapılmalıdır (krş. Gal.6:1).
3. Sınama sırasında, kişisel tercihle ilgili konulara odaklanılmamalıdır (krş. Rom.14:1-23; 1Ko.8:1-13; 10:23-33).
4. Sınama, kilise veya toplum içindeki "ayıplanacak yanı olmayan" önderleri belirlemek için yapılmalıdır (krş. 1Ti.3).

"her ruha" Ruh sözcüğü burada bir insanın kişiliği anlamında kullanılmıştır (bkz. 4:6'ya ait not). Bu ayette Tanrı'dan bir bildiri aldığına inanan kişilerden söz edilmektedir. Sapkın öğreti kilisenin içinden gelir (krş. 2:19). Sahte öğretmenler Tanrı adına konuştuklarını iddia ediyorlardı. Yuhanna, insanların sözlerinin ve eylemlerinin arkasında iki kaynak bulunduğunu belirtir: Tanrı veya Şeytan.

"ruhları sınayın" Bu, her imanlı için hem bir ruhsal armağan (krş. 1Ko.12:10; 14:29) hem de tıpkı dua, müjdecilik ve vermek gibi bir ihtiyaçtır. Grekçe *dokimazo* sözcüğü "onaylamak için sınamak" anlamını

ifade eder. İmanlılar, kötü olduğu kanıtlanmadığı sürece her şey hakkında iyi düşünmelidirler (krş. 1Ko.13:4-7; 1Se.5:20).

ÖZEL BAŞLIK: *"SINAMAK" İÇİN KULLANILAN GREKÇE SÖZCÜKLER*

Bir kimseyi herhangi bir amaçla sınama düşüncesini içeren iki Grekçe fiil bulunmaktadır:

1. *Dokimazo*, *dokimion, dokimasia*

Bu sözcük herhangi bir şeyin (mecazi olarak herhangi bir kimsenin) hakiki olup olmadığını ateşle sınamak anlamına gelen bir madencilik terimidir. Ateş, değersiz artıkları yakarak (arıtarak) gerçek madeni açığa çıkarır. Bu fiziksel işlem, Tanrı'nın ve/veya insanların herhangi bir şeyi sınamasından söz eden güçlü bir deyim haline gelmiştir. Bu sözcük, herhangi bir şeyi kabul etmek için sınamak anlamında ve olumlu biçimde kullanılmıştır.

Yeni Antlaşma'da,

a. Öküzleri, Luk.14:19
b. Kendimizi, 1Ko.11:28
c. İmanımızı, Yak.1:3
d. Ruhları (insan öğretmenleri), 1Yu.4:1
e. hatta Tanrı'yı (İbr.3:9) sınamak anlamında kullanılmıştır.

Bu sınamaların sonuçlarının olumlu olacağı farz edilmiştir (krş. Rom.1:28; 14:22; 16:10; 2Ko.10:18; 13:3; Flp.2:27; 1Pe.1:7). O halde, bu sözcük bir kimsenin dikkatle sınanmasını ve

a. Yararlı
b. İyi
c. Hakiki
d. Değerli
e. Saygın olduğunun kanıtlanmasını ifade etmektedir.

2. *Peirazo, peirasmos*

Bu sözcük, kusur aramak veya reddetmek amacıyla sınamak anlamını ifade etmektedir. Çoğunlukla, İsa'nın çölde Şeytan tarafından ayartılmasıyla ilgili olarak kullanılmıştır.

a. İsa'yı tuzağa düşürme çabasını ifade eder (krş. Mat.4:1; 16:1; 19:3; 22:18, 35; Mar.1:13; Luk.4:2; 10:25; İbr.2:18).

b. Bu sözcük Matta 4:3 ve 1.Selanikliler 3:5 ayetlerinde Şeytan'ın bir unvanı biçiminde kullanılmıştır ("Ayartıcı").

c. Bileşik biçimi (*ekpeirazo*) İsa tarafından Tanrı'nın sınanmaması gerektiğini bildirmek için kullanılmıştır (krş. Mat.4:7; Luk.4:12; ayrıca bkz. 1Ko.10:9).

d. İmanlıların ayartılması ve denenmesiyle ilgili olarak kullanılmıştır (krş. 1Ko.7:5; 10:9, 13; Gal.6:1; 1Se.3:5; İbr.2:18; Yak.1:2, 13, 14; 1Pe.4:12; 2Pe.2:9).

"Çünkü birçok sahte peygamber dünyanın her yanına yayılmış bulunuyor" Krş. Yeremya 14:14; 23:21; 29:8; Matta 7:15; 24:11, 24; Elçilerin İşleri 20:28-30; 2.Petrus 2:1; 1.Yuhanna 2:18-19, 24; 3:7; 2.Yuhanna 7). Burada ima edilen, bu kişilerin kiliseyi (ev topluluklarını) terk etmelerine rağmen Tanrı adına konuştuklarını iddia etmeyi sürdürdükleridir.

4:2 "Tanrı'nın Ruhu'nu bununla tanıyacaksınız" Kutsal Ruh daima İsa'yı yüceltir (krş. Yu.14:26; 15:26; 16:13-15). Aynı sınama ölçütü, Pavlus'un 1.Korintliler 12:3'teki sözlerinde de görülebilir.

"kabul eden her ruh" Burada, geçmişte kalan bir iman ikrarından değil, sürekli bir ikrardan söz edilmektedir. "Kabul etmek" fiilinin Grekçesi, "aynı" ve "konuşmak" sözcüklerinden oluşan ve "aynı şeyi söylemek" anlamına gelen birleşik bir sözcüktür. Bu, 1.Yuhanna Mektubu'nda sürekli yinelenen bir konudur (krş. Yu.1:9; 2:23; 4:2-3; 4:15; Yu.9:22; 2Yu.7). "Kabul etmek" fiili, bir kimsenin İsa Mesih'in Müjdesi'ni benimsediğini ve ona bağlandığını herkesin önünde yüksek sesle ikrar etmesi anlamını içermektedir. Bkz. Yuhanna 9:22'de yer alan Özel Başlık.

Yeni Antlaşma'nın eski Latince çevirisinin ve Clement, İskenderiyeli Origen, İrenaeus ve Tertullian gibi kilise babalarının "İsa'yı ayırmak" anlamına gelen *leui* (serbest bırakmak) fiilini kullanmış olmaları ilginçtir. İkinci yüzyıla ait gnostik yazılara özgü bu ifadenin, İsa'yı insan ruhu ve ayrı bir ilahi ruh olmak üzere ikiye ayırdığı anlaşılmaktadır. Ancak bu sözcük ilk kilisenin sapkın öğretişle ölüm kalım mücadelesini yansıtan bir ilavedir. (bkz. Bart. Erhart'ın *The Orthodox Corruption of Scripture* adlı kitabı).

"İsa Mesih'in beden alıp dünyaya geldiğini kabul eden her ruh Tanrı'dandır" Bu öğreti, Yuhanna'nın bu mektupta mücadele ettiği sahte öğretmenlere (yani, gnostikler) uygulanması gereken temel sınama ölçütüdür. Ayette ifade edilen temel gerçek, İsa'nın bütünüyle insan (yani beden, gnostiklerin reddettiği husus) ve bütünüyle Tanrı olduğudur (krş. 1:1-4; 2Yu.7; Yu.1:14; 1Ti.3:16). Kullanılan fiillerin zamanı, İsa'nın insanlığının geçici değil, kalıcı olduğunu ifade eder. Bu önemsiz bir konu değildir. İsa gerçekten hem insan hem Tanrı'dır.

4:3 "Mesih Karşıtı'nın ruhudur" Bu ifade Mesih'i reddeden kişilerden söz etmekte olup, Mesih Karşıtı'nın kendisini ifade etmemektedir (krş. 2:18-25).

“Onun geleceğini duydunuz. Zaten o şimdiden dünyadadır” Bu cümle, Yuhanna’nın bu konuyu daha önce bu mektubun okuyucularıyla görüştüğünü ve konunun geçerliliğini halen sürdürdüğünü göstermektedir. 2:18 ayetinde olduğu gibi, bu ifade şimdiden gelmiş olan ve gelecek olan Mesih karşıtlarının ruhundan söz etmektedir. Gnostik sahte öğretmenler, Yaratılış 3’teki Şeytan’dan kötülüğün beden alarak ortaya çıkmış biçimine ve son zamanlarda ortaya çıkacak Mesih Karşıtı’na dek çağlar boyunca bir sahte bilgi, sahte yaşam biçimi ve sahte iddia zinciri oluşturmuşlardır.

4:4-6 “siz … sahte peygamberler … biz” Tüm bu özneler vurgulanmıştır. Üç gruba hitap edilmektedir: Gerçek imanlılar (Yuhanna ve okuyucuları), sahte imanlılar (gnostik sahte öğretmenler ve izleyicileri) ve Yuhanna’nın emektaşları. Bu üçlü topluluğa İbraniler 6 ve 10. bölümlerde de rastlanmaktadır.

4:4 “sahte peygamberleri yendiniz” Burada, öğretisel çekişmeden ve zaferli Hıristiyan yaşamından söz edildiği görülmektedir. Bu, mektubun hem o dönemde yaşayan okuyucularına hem de bizlere cesaret veren ne kadar da harika bir sözdür!

Yuhanna, Hıristiyan’ın günah ve Şeytan üzerindeki zaferine değinir. “Yenmek” veya “zafer kazanmak” anlamına gelen Grekçe *nikao* sözcüğü, 1.Yuhanna Mektubu’nda 6 kez (krş. 2:13, 14; 4:4; 5:4, 5), Vahiy Kitabı’nda 11 kez ve Yuhanna Müjdesi’nde 1 kez (krş. 16:33) geçmektedir. Bu söz Luka’da yalnız bir kez (krş. 11:22) ve Pavlus’un yazılarında iki kez (krş. Rom.3:4; 12:21) yer alır.

“Çünkü sizde olan, dünyadakinden üstündür” Tanrı’nın, imanlının içinde yaşadığı vurgulanmaktadır. Burada, Baba’nın imanlının içinde yaşadığından söz edilir (krş. Yu.14:23; 2Ko.6:16). Yeni Antlaşma aynı zamanda (1) Oğul’un imanlının içinde yaşadığını (krş. Mat.28:20; Kol.1:27) ve (2) Kutsal Ruh’un imanlının içinde yaşadığını (krş. Rom.8:9; 1Yu.4:13) vurgular. Kutsal Ruh ve Oğul birbirleriyle özdeşleştirilmiştir (krş. Rom.8:9; 2Ko.3:17; Gal.4:6; Flp.1:19; 1Pe.1:11). Bkz. Yuhanna 14:15’te yer alan Özel Başlık.

“Dünyadakinden” ifadesi Şeytan’dan ve izleyicilerinden söz etmektedir (krş. Yu.12:31; 14:30; 16:11; 2Ko.4:4; Ef.2:2; 1Yu.5:19). 1.Yuhanna Mektubu’nda “dünya” sözcüğü daima olumsuz anlamlar ifade eder (yani, Tanrı’dan ayrı, kendi başına bir düzen kuran ve hareket eden insan topluluğu).

4:5 “Sahte peygamberler dünyadandır” Burada kullanılan “dünya” sözcüğü tüm ihtiyaçlarını Tanrı’dan bağımsız olarak karşılamaya çalışan günahkâr insan topluluğu anlamındadır (krş. 2:15-17). Günahkâr insanlığın

ortak niteliği olan bağımsızlık ruhundan söz eder! Bunun bir örneği Kayin'dir (krş. 3:12).

"dünya onları dinler" Gerçek imanlılarla sahte öğretmenleri ayırt etmeye yarayan diğer bir kanıt, onları kimlerin dinlediğidir (krş. Yu.15:19; 1Ti.4:1).

4:6 "Tanrı'yı tanıyan bizi dinler" Gerçek imanlılar elçilerin öğretisini dinlemeyi ve uygulamayı sürdürür. İmanlılar gerçek öğretmenleri hem öğretilerinin içeriğine hem de onları dinleyenlerin ve sözlerini uygulayanların kim olduklarına bakarak ayırt edebilirler.

"Gerçeğin Ruhu'yla yalan ruhunu böyle ayırt ederiz" Bu ifade Kutsal Ruh'la (krş. Yu.14:17; 15:26; 16:13; 1Yu.4:6; 5:7) Şeytan'ın ruhundan söz ediyor olabilir. İmanlılar, işittikleri bildirinin kaynağını ayırt edebilmelidirler. Yanlış öğretiler çoğunlukla Tanrı'nın adıyla ve sözde Tanrı adına konuşan öğretmenler tarafından verilir. Gerçek öğretiler İsa'yı ve Mesih benzerliğini yüceltirken, sahte öğretiler insan düşüncelerini ve kişisel özgürlüğü yüceltir.

Robert Girdlestone, *Synonyms of the Old Testament* (Eski Antlaşma'daki Eşanlamlı Sözcükler) adlı kitabında, Yeni Antlaşma'da "ruh" sözcüğünün kullanımı konusunda ilginç açıklamalarda bulunur:

1. Kötü ruhlar
2. İnsan ruhu
3. Kutsal Ruh
4. Kutsal Ruh'un insan ruhunda ürettiği meyveler

a. "Kölelik ruhu değil, oğulluk ruhu" – Rom.8:15
b. "Yumuşak bir ruh" – 1Ko.4:21
c. "İman ruhu" – 2Ko.4:13
d. "Tanrı'yı tanımanın getirdiği bilgelik ve vahiy ruhu" – Ef.1:17
e. "Korkaklık ruhu değil, güç, sevgi ve özdenetim ruhu" – 2Ti.1:7
f. "Gerçeğin Ruhu'yla yalan ruhu" – 1Yu.4:6 (s.61-63).

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 4:7-14

[7]Sevgili kardeşlerim, birbirimizi sevelim. Çünkü sevgi Tanrı'dandır. Seven herkes Tanrı'dan doğmuştur ve Tanrı'yı tanır. [8]Sevmeyen kişi Tanrı'yı tanımaz. Çünkü Tanrı sevgidir. [9]Tanrı biricik Oğlu aracılığıyla yaşayalım diye O'nu dünyaya gönderdi, böylece bizi sevdiğini gösterdi. [10]Tanrı'yı biz sevmiş değildik, ama O bizi sevdi ve Oğlu'nu günahlarımızı bağışlatan kurban olarak dünyaya gönderdi. İşte sevgi budur. [11]Sevgili kardeşlerim, Tanrı bizi bu kadar çok sevdiğine göre biz de birbirimizi sevmeye borçluyuz. [12]Hiç kimse hiçbir zaman Tanrı'yı görmüş değildir. Ama birbirimizi seversek, Tanrı içimizde yaşar ve sevgisi içimizde yetkinleşmiş olur. [13]Tanrı'da yaşadığımızı ve O'nun bizde yaşadığını bize kendi Ruhu'ndan vermiş

olmasından anlıyoruz. [14]Baba'nın Oğlu'nu dünyanın Kurtarıcısı olarak gönderdiğini gördük, şimdi buna tanıklık ediyoruz.

4:7 "birbirimizi sevelim" Yaşam biçimi haline gelen ve günlük yaşamda görülen sevgi, tüm imanlıların başlıca ortak özelliğidir (krş. 1Ko.13; Gal.5:22). Bu, Yuhanna'nın yazılarında sürekli yinelenen bir konu ve ahlaki sınamanın temel ölçütüdür (krş. Yu.13:34; 15:12, 17; 1Yu.2:7-11; 3:11, 23; 2Yu.5).

"Çünkü sevgi Tanrı'dandır" Sevginin kaynağı insancıllık veya insan duyguları değil, Tanrı'dır (krş. a.16). Sevginin duyguya değil, eyleme dayalı olması gerekir (krş. a.10; Yu.3:16).

"Seven herkes Tanrı'dan doğmuştur ve Tanrı'yı tanır" Yuhanna, bir kimsenin iman ettiğini ifade etmek için en çok fiziksel doğumla ilgili deyişler kullanır (krş. 2:29; 3:9; 5:1; 4:18; Yu.3:3, 7, 31; 19:11). "Tanımak" fiili İbranice'de ifade ettiği "sürekli ve yakın bir ilişki kurmak" anlamında kullanılmıştır (krş. Yar.4:1; Yer.1:5). Bu, 1.Yuhanna Mektubu'nda sürekli yinelenen bir konudur ve aynı sözcük yetmişten fazla kez kullanılmıştır.

4:8 "Sevmeyen kişi Tanrı'yı tanımaz. Çünkü Tanrı sevgidir" Bir yaşam biçimi haline dönüşen sevgi, Tanrı'yı tanımanın gerçek kanıtıdır.

Yuhanna'nın son derece sade açıklamalarından bir olan "Tanrı sevgidir" ifadesi, "Tanrı ışıktır" (krş. 1:5) ve "Tanrı ruhtur" (krş. Yu.4:24) ifadeleriyle de uyumludur. Tanrı'nın sevgisiyle gazabını karşılaştırmanın en iyi yollarından biri, Yasa'nın Tekrarı 5:9 ile 5:10 ve 7:9 ayetlerini karşılaştırmak olacaktır.

4:9 "böylece bizi sevdiğini gösterdi" Krş. Yuhanna 3:16; 2.Korintliler 9:15; Romalılar 8:32. Tanrı, bizim yerimize ölmek üzere biricik Oğlu'nu göndermekle bizleri sevdiğini açıkça göstermiştir. Sevgi yalnızca bir duygu değil, eylemdir. İmanlılar bu ilkeyi günlük yaşamlarında uygulamalıdırlar (krş. 1Yu.3:16). Tanrı'yı tanımak, O'nun sevdiği gibi sevmek demektir.

"Tanrı biricik Oğlu … dünyaya gönderdi" Mesih beden alarak dünyaya gelmiştir ve bunun sonuçları devam etmektedir! Tanrı'nın tüm bereketleri Mesih aracılığıyla gelir.

"Biricik" (monogenes) sözcüğü "eşsiz", "türünün tek örneği" anlamına gelmektedir.

Yuhanna bu sözcüğü İsa'dan söz etmek için birkaç kez kullanmıştır (krş. Yu.1:14, 18; 3:16, 18; 1Yu.4:9; bkz. Yu.3:16'daki daha ayrıntılı not). Tanrı'nın bakire Meryem'den dünyaya gelmesini sağladığı İsa, Tanrı'nın biricik oğludur. İmanlılar ise, İsa'nın sayesinde Tanrı'nın çocuklarıdır.

“aracılığıyla yaşayalım diye” Burada bir koşul ifade edilmektedir; Tanrı’ya imanla karşılık vermek gerekmektedir. İsa’nın dünyaya gelmesinin amacı, sonsuz yaşam ve bol yaşam vermekti (krş. Yu.10:10).

4:10 “İşte sevgi budur” Tanrı bize duyduğu sevgiyi İsa’nın yaşamında ve ölümünde açıkça göstermiştir (krş. Rom.5:6, 8). İsa’yı tanımak Tanrı’yı tanımak demektir.

“Tanrı’yı biz sevmiş değildik” Yeni Antlaşma’nın bildirisi dünya dinleri arasında benzersizdir. Genel anlamda din, insanın Tanrı’yı aramasıdır. Ancak Hıristiyan inancında Tanrı günahkâr insanı arar! Bizim Tanrı’ya olan sevgimizi değil, Tanrı’nın bize olan sevgisini açıklar. Tanrı, günahlarımıza ve benliğimize, isyanımıza ve gururumuza rağmen arayıp bulmuştur. Hıristiyan inancının olağanüstü gerçeği, Tanrı’nın günahkâr insanlığı sevdiği ve onlarla yaşam değiştiren bir ilişki başlatıp sürdürdüğüdür.

“Oğlu’nu günahlarımızı bağışlatan kurban olarak dünyaya gönderdi” Bkz. 2:2’ye ait not.

4:11 “Tanrı bizi bu kadar çok sevdiğine göre” Tanrı bizleri sever! (krş. Rom.8:31).

“biz de birbirimizi sevmeye borçluyuz” Tanrı bizi sevdiği için, bizim de birbirimizi sevmemiz gerekir (krş. 2:6; 3:16; 4:1). Zorunluluk bildiren bu ifade, sahte öğretmenlerin bölücü eylemlerini ve tavırlarını düşündürmektedir.

4:12 “Hiç kimse hiçbir zaman Tanrı’yı görmüş değildir” Buradaki görmek sözcüğü “bir kişiye veya bir nesneye dikkatlice ve uzun uzun bakmak” anlamını içermektedir (krş. Çık.33:20-23; Yu.1:18; 5:37; 6:46; 1Ti.6:16). Sahte öğretmenlerin bir ölçüde gizemli Doğu dinlerinden etkilenmiş ve Tanrı’dan veya Tanrı’ya ilişkin bir tür görüm aldıklarını iddia etmiş olmaları mümkündür. İsa, Baba’yı eksiksiz olarak tanıtmak için gelmiştir. Tanrı’yı, İsa’ya bakarak tanırız!

“Tanrı içimizde yaşar” Bkz. 2:10’da yer alan Özel Başlık.

“sevgisi içimizde yetkinleşmiş olur” Seven Hıristiyanlar, Tanrı sevgisinin içlerinde yaşadığını ve yetkinleştiğini kanıtlarlar (krş. 2:5; 4:17).

4:13 “bize kendi Ruhu’ndan vermiş olmasından” İmanlının içinde yaşayan Kutsal Ruh (krş. 3:24; Rom.8:9) ve O’nun yaşam değiştiren gücü, kurtuluş güvencesinin kanıtıdır (krş. Rom.8:16). 13. ayet Kutsal Ruh’un

öznel kanıtıyken, 14. ayetin elçisel tanıklığın nesnel kanıtı olduğu görülmektedir. Üçlübirlik'in üç kişisi de 13-14. ayetlerde açıkça görülür. Bkz. Yuhanna 14:26'da yer alan Özel Başlık.

4:14 "gördük … tanıklık ediyoruz" Burada, tıpkı 1:1-3'te olduğu gibi Yuhanna'nın Mesih'e ilişkin görgü tanıklığından söz edilmektedir. "Gördük" fiili, 12. ayette yer alan ve "bir kişiye veya bir nesneye dikkatlice ve uzun uzun bakmak" anlamına gelen Grekçe fiille aynıdır. Bkz. Yuhanna 1:8'de yer alan Özel Başlık.

"Baba'nın Oğlu'nu … gönderdiğini" Baba Tanrı'nın Oğlu'nu dünyaya göndermiş olduğu gerçeği (krş. Yu.3:16), ruh (iyi olan) ve madde (kötü olan) arasındaki sözde karşıtlığı savunan gnostik sahte öğretiyi çürütmektedir. İsa bütünüyle Tanrı'dır ve günahla dolu dünyayı kötülükten (krş. Rom.8:18-25) ve bizleri Yaratılış 3. bölümde belirtilen, başımıza gelen lanetten kurtarmak için dünyaya gönderilmiştir.

"dünyanın Kurtarıcısı olarak" Baba'nın İsa'yı kurtuluş aracı olarak seçmesi, kurtuluşun kutsallık seviyelerine ilişkin özel ve gizli bir bilgi sayesinde kazanılabileceğini savunan gnostik sahte öğretiyi çürütmektedir. Gnostikler, üstün Tanrı ile dünyayı yaratan daha aşağı seviyedeki tanrı arasında bulunan bu kutsallık veya yetki seviyelerini *aeon* olarak adlandırırlardı.

"Dünyanın Kurtarıcısı" ifadesi (1) ilahlar (örn. Zeus) için ve (2) Roma hükümdarları (Sezar) için kullanılan bir unvandı. Hıristiyanlar için, bu unvana ancak ve ancak Mesih sahip olabilirdi. Asya İli'nde, Hıristiyanlar'a yerel hükümdarlar tarafından uygulanan zulmün nedeni buydu.

İsa'nın kurtarıcılığının herkesi kapsadığına dikkat ediniz. İsa herkesin, ancak yalnızca kendisine karşılık verenlerin kurtarıcısıdır (krş. Yu.3:6; Rom.5:18).

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 4:15-21

[15]Kim İsa'nın Tanrı'nın Oğlu olduğunu açıkça kabul ederse, Tanrı onda yaşar, o da Tanrı'da yaşar. [16]Tanrı'nın bize olan sevgisini tanıdık ve buna inandık. Tanrı sevgidir. Sevgide yaşayan Tanrı'da yaşar, Tanrı da onda yaşar. [17]Yargı gününde cesaretimiz olsun diye sevgi böylelikle içimizde yetkin kılınmıştır. Çünkü Mesih nasılsa, biz de bu dünyada öyleyiz. [18]Sevgide korku yoktur. Tersine, yetkin sevgi korkuyu siler atar. Çünkü korku işkencedir. Korkan kişi sevgide yetkin kılınmamıştır. [19]Bizse seviyoruz, çünkü önce O bizi sevdi. [20]"Tanrı'yı seviyorum" deyip de kardeşinden nefret eden yalancıdır. Çünkü gördüğü kardeşini sevmeyen, görmediği Tanrı'yı sevemez. [21]"Tanrı'yı seven kardeşini de sevsin" diyen buyruğu Mesih'ten aldık.

4:15 “Kim İsa’nın Tanrı’nın Oğlu olduğunu açıkça kabul ederse” *Açıkça kabul ederse* ifadesiyle ilgili olarak bkz. 2. ayete ait not. Yuhanna’nın gerçek Hıristiyanlar’ı ayırt etmek için sunduğu üç kanıttan biri, İsa’nın kimliğine ve hizmetine ilişkin teolojik gerçektir (krş. 2:22-23; 4:1-6; 5:1, 5). Bu gerçek aynı zamanda 1.Yuhanna ve Yakup mektuplarında sevgi ve itaatle nitelenen bir yaşam biçimiyle özdeşleştirilmiştir. Hıristiyanlık bir kişi, bir gerçekler bütünü ve bir yaşam biçimidir. Bkz. İçeriksel Bilgiler, C Maddesi.

“Kim” sözü, Tanrı’nın kendisine gelmeleri için herkese yaptığı harika çağrıyı ifade eder. Tüm insanlık Tanrı’nın suretinde yaratılmıştır (krş. Yar.1:26-27; 5:3; 9:6). Tanrı, Yaratılış 3:15’te insan ırkını kurtaracağını vaat etmiştir. Tanrı İbrahim’e, bütün dünyaya ulaşması için çağrıda bulunmuştur (krş. Yar.12:3; Çık.19:5). İsa’nın ölümü, günah sorununun çözümüdür (krş. Yu.3:16). Tövbe, iman, hizmet ve gayretten oluşan antlaşma yükümlülüklerine uygun karşılık veren herkes kurtulabilir. Tanrı herkese “gel” demektedir (krş. Yşa.55).

“Tanrı onda yaşar, o da Tanrı’da yaşar” Bu söz, Tanrı’nın insanlarla kurduğu antlaşma ilişkisinin yapısını ifade eder. Tanrı daima ilk adımı atar, gündemi belirler ve antlaşmanın temelini sağlar. Ancak insanlar da başlangıçta uygun karşılığı verme ve daha sonra bu karşılığı sürdürme sorumluluğu altındadır.

Tanrı’da yaşamak antlaşmanın bir gereğidir, fakat aynı zamanda harika bir vaattir. Evrenin Yaratıcısı’nın, İsrail’in Kutsalı’nın günahkâr insanlarda yaşadığını bir düşünün (krş. Yu.14:23). Bkz. 2:10’da yer alan Özel Başlık.

4:16 “tanıdık ve buna inandık” İmanlıların Tanrı’yla ilişkilerinin dayanağı var olan koşullar değil, Tanrı’nın Mesih’teki sevgisine ilişkin sarsılmaz güvenceleridir.

“Tanrı’nın bize olan sevgisini” Bu, Tanrı’nın devam eden sevgisini ifade eden bir sözdür.

“Tanrı sevgidir” Bu önemli gerçek bir kez daha tekrarlanmıştır (krş. 8. ayet).

4:17 “sevgi böylelikle içimizde yetkin kılınmıştır” Buradaki “yetkin kılınmıştır” sözünün Grekçesi, *telos*’tur (krş. 12. ayet); günahsızlığı değil, bütünlüğe, tamama erme ve olgunlaşma anlamını ifade eder.

“içimizde” Bu edat (meta) içimizde, aramızda veya bizde anlamlarına gelmektedir.

“cesaretimiz olsun diye” Bu ifadenin aslı, konuşma özgürlüğü anlamına gelmektedir. Yuhanna bu ifadeyi sık sık kullanır (krş. 2:28; 3:21; 5:14). Kutsal olan Tanrı’ya yaklaşabilme cesaretimizden söz eder (krş. İbr.3:6; 10:35).

“Yargı gününde … Çünkü Mesih nasılsa, biz de bu dünyada öyleyiz” Hıristiyanlar, İsa’nın sevdiği gibi sevmelidir (krş. 3:16; 4:11). İsa gibi reddedilebilir ve zulüm görebilirler, ancak aynı zamanda Baba ve Ruh tarafından İsa gibi sevilir ve güçlendirilirler! Bir gün tüm insanlar, Tanrı’nın karşılıksız yaşam armağanı konusunda hesap vereceklerdir. Yargı günü, Mesih’e ait olanları korkutmaz.

4:18 “Sevgide korku yoktur” Tanrı’yı Baba olarak tanıdığımızda, artık O’ndan yargıç olarak korkmayız. Hıristiyanlık’ı sonradan öğrenmeye başlayan kişilerin çoğu, “Tanrı’nın yargısından, mahkûm edilmekten ve cehennemden” korkmaktadır. Ancak, kurtuluşa kavuşan insanlarda olağanüstü bir mucize gerçekleşir: Korkuyla başlayan bu yolculuk korkusuzlukla sona erer!

“korku işkencedir” Bu, yalnızca bu ayette ve Matta 25:46’da kullanılan nadir rastlanan bir sözcüktür (aynı sözcüğün fiil biçimine 2.Petrus 2:9’da rastlanır). İfadenin Grekçesi’nde kullanılan zaman kipi, Tanrı’nın yargısından duyulan korkunun hem geçici (zaman içinde) hem de sona ilişkin (zamanın sonunda) olduğunu ima eder. İnsanlar Tanrı’nın suretinde yaratılmışlardır (krş. Yar.1:26-27); bu da kişilik, bilgi, seçim ve sonuçları içerir. İçinde yaşadığımız, ahlakî bir evrendir. İnsanlar Tanrı’nın yasalarını çiğnemezler, Tanrı’nın yasaları aracılığıyla kendilerini yıkıma uğratırlar.

4:19 “Bizse seviyoruz, çünkü önce O bizi sevdi” Burada, 10. ayet yinelenerek vurgulanmıştır. Tanrı daima ilk adımı atar (krş. Yu.6:44, 65), ancak günahkâr insanlık Tanrı’ya karşılık vermelidir (krş. Yu.1:12; 3:16). İmanlılar Tanrı’nın güvenilirliğine inanırlar ve sadakatine iman ederler. Üçlübirlik olan Tanrı’nın seven, eyleme geçen ve sadık karakteri, kurtuluşa kavuşan insanların umudu ve güvencesidir.

4:20 “deyip de” Bu, Yuhanna’nın bir açıklama yapmak üzere sahte öğretmenlerin iddialarını alıntıladığı ayetlerden biridir (krş. 1:6, 8, 10; 2:4, 6). Edebiyatta bu üsluba eleştiri (diatribe) adı verilir (krş. Malaki, Romalılar ve Yakup).

“Tanrı’yı seviyorum deyip de kardeşinden nefret eden” Sevgimizin yaşam biçimine dönüşüp dönüşmemesi, Hıristiyan olup olmadığımızı açıkça gösterir. İmanlılar arasında tartışmalar çıkması mümkündür, ancak sürekli bir nefrete yer yoktur.

“yalancıdır” Yuhanna birtakım “sözde” imanlıları yalancılar olarak nitelendirir (krş. 2:4, 22; 4:20). Yuhanna ayrıca sahte öğretiler yayanların Tanrı’yı yalancı durumuna düşürdüklerini de belirtir (krş. 1:6, 10; 5:10).

4:21 Bu ayet, bütün bölümü özetlemektedir. Sevgi, gerçek bir imanlının taklidi mümkün olmayan belirtisidir. Nefret ise Şeytan’ın çocuklarının belirtisidir. Sahte öğretmenler sürüyü bölmekte ve çekişmelere neden olmaktaydılar.

“kardeşini” Buradaki “kardeş” sözcüğünün anlamının belirsiz olduğunu kabul etmek gerekir. “Hıristiyan kardeş” veya yalnızca “insan” anlamına gelmesi mümkündür. Bununla birlikte, Yuhanna’nın “kardeş” sözcüğünü defalarca imanlılar için kullanması, ilk anlamı düşündürmektedir.

TARTIŞMA SORULARI

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap’a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh’tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Aşağıda yer alan tartışma soruları, 1.Yuhanna Kitabı’nın bu bölümünün ana konularını düşünmenize yardımcı olmak amacıyla verilmiştir. Soruların amacı kesin bir yanıt bulmanızı sağlamak değil, sizi düşündürmektir.

1. Gerçek Hıristiyanlık’ın başlıca üç ölçütünü sıralayınız.
2. Bir kişinin gerçekten Tanrı’nın sözlerini iletip iletmediğinden nasıl emin olabiliriz?
3. Gerçeğin iki kaynağını açıklayınız (öznel ve nesnel).
4. “Dünyanın Kurtarıcısı” unvanının önemini açıklayınız.
5. Yalancıları (yani sahte imanlıları) açığa çıkaran eylemleri belirtiniz.

1.YUHANNA 5

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ'NİN PARAGRAF BAŞLIKLARI

Başlık	Ayet
Tanrı Oğlu'na İman	5:1-12
Sonsuz Yaşam	5:13-21

OKUMA DÖNGÜSÜ 3 (bkz. sf. vii)
YAZARIN NİYETİNİ PARAGRAF SEVİYESİNDE KAVRAMA

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Tüm bölümü bir oturuşta okuyunuz. Konuları belirleyiniz. Konulara göre yaptığınız bölümlendirmeyi Çağdaş Çeviri'nin bölümlendirmesiyle karşılaştırınız. Paragraf başlıkları Tanrı tarafından esinlenmiş olmamakla birlikte, yazarın niyetini kavrayabilmek için kilit rol oynamaktadır. Bu niyeti tespit etmek de, yorumlamanın can alıcı noktasıdır. Her paragrafın yalnızca tek bir konusu bulunmaktadır.

1. Birinci paragraf
2. İkinci paragraf
3. Üçüncü paragraf
4. vb.

SÖZCÜK VE İFADE ÇALIŞMASI

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 5:1-4
[1]İsa'nın Mesih olduğuna inanan herkes Tanrı'dan doğmuştur. Baba'yı seven O'ndan doğmuş olanı da sever. [2]Tanrı'yı sevip buyruklarını yerine getirmekle, Tanrı'nın çocuklarını sevdiğimizi anlarız. [3]Tanrı'yı sevmek O'nun buyruklarını yerine getirmek demektir. O'nun buyrukları da ağır değildir. [4]Çünkü Tanrı'dan doğmuş olan herkes dünyayı yener. Bize dünyaya karşı zafer kazandıran imanımızdır.

5:1 “herkes” Herkes sözcüğünün Grekçesi olan *pas*, 1.Yuhanna’da defalarca kullanılmıştır (krş. 1Yu.2:29; 3:3, 4, 6, 9, 10; 4:7; 5:1). Yuhanna’nın siyah ve beyaz biçimindeki teolojik sınıflandırmasına herkes dahildir. Bu, Tanrı’nın İsa Mesih’i kabul etmeye ilişkin evrensel çağrısıdır (krş. Yu.1:12; 3:!6; 1Ti.2:4; 2Pe.3:9). Pavlus’un Romalılar 10:9-13 ayetlerindeki çağrısıyla benzerdir.

“inanan” Burada, “iman etmek”, “güvenmek”, veya “inanmak” biçiminde çevrilen Grekçe sözcük kullanılmıştır (ad, *pistis*; fiil, *pisteuo*). Ancak, “iman” sözcüğü 1.Yuhanna Mektubu ve Pastoral Mektuplar’da (1 ve 2.Timoteos ve Titus) sık sık öğreti anlamında kullanılmıştır (krş. Yah.3, 20). Müjde hem iman edilmesi gereken bir gerçek hem de inanılması gereken bir kişidir; aynı zamanda, 1.Yuhanna ve Yakup mektuplarının açıkça belirttiği gibi, sürdürülmesi gereken bir sevgi ve hizmet yaşamıdır.

“İsa’nın Mesih olduğuna” Sahte öğretmenlerin yalanlarının özü, insan olan İsa’nın kişiliğine ve hizmetine odaklanıyordu. Ancak İsa aynı zamanda bütünüyle Tanrı’ydı (krş. a.5). Nasıralı İsa, geleceği vaat edilen Mesih’tir!

“Baba’yı seven O’ndan doğmuş olanı da sever” (1) “O’ndan doğmuş Olan” ifadesinin tekil olması; (2) Grekçe ifadede kullanılan zaman kipi ve (3) sahte öğretmenlerin teolojik açıdan İsa’yı Baba’dan ayırma çabaları göz önüne alındığında, bu ifade muhtemelen İsa’yı sevmekten söz etmektedir. Bununla birlikte, mektupta sürekli yinelendiği üzere, Hıristiyanlar’ın birbirlerini sevmelerinden de söz ediliyor olabilir (krş. 2. ayet).

5:2 Bu ayet, 3. ayetle birlikte 1.Yuhanna Mektubu’nun başlıca konularından birini tekrarlar. Sevgi, Tanrı’nın sevgisi, devam eden sevgi (krş. 2:7-11; 4:7-21) ve itaatle (krş. 2:3-6) ifade edilmiştir. Gerçek imanlının belirtilerine dikkat ediniz: (1) Tanrı’yı sever; (2) Tanrı’nın Oğlu’nu sever (1. ayet); (3) Tanrı’nın çocuklarını sever (2. ayet); (4) itaat eder (2, 3. ayetler) ve (5) zafer kazanır (4, 5. ayetler).

5:3 “Tanrı’yı sevmek O’nun buyruklarını yerine getirmek demektir” Sevgi duygulara değil, eyleme yöneliktir. Bu, Tanrı için olduğu kadar bizim için de geçerlidir. İtaat can alıcı öneme sahiptir (krş. Yu.14:15, 21, 23; 15:10; 2Yu.6).

“O’nun buyrukları da ağır değildir” Yeni Antlaşma, beraberinde sorumluluklar getirmektedir (krş. Mat.11:29-30; din bilginlerinin yasa için yük ifadesini kullandığı 23:4). Bu sorumluluklar Tanrı’yla ilişki içinde olmaktan kaynaklanır, ancak bu ilişkinin temelini oluşturmaz. İlişkinin temeli insanların başarısı veya yeteneği değil, Tanrı’nın lütfudur (krş.

Ef.2:8-9, 10). İsa'nın ilkeleri, ya hiçbir kural gözetmeyen (antinomian) ya da çok fazla kural dayatan (yasacı) sahte öğretmenlerin ilkelerinden oldukça farklıdır. Halkına hizmet etmek suretiyle Tanrı'ya hizmet ettikçe, sefahat veya yasa bağnazlığı biçimindeki iki aşırı uçtan giderek daha çok korktuğumu kabul etmeliyim.

5:4 "Tanrı'dan doğmuş olan herkes" Grekçe metinde, tıpkı 1. ayette olduğu gibi "herkes" sözcüğü vurgulanmıştır. İsa'ya iman eden ve Tanrı'dan doğmuş olan, dünyayı yener (krş. 4:4; 2:13, 14).

"dünyayı yener" İsa dünyayı zaten fethetmiştir (krş. Yu.16:33). İmanlılar O'nunla birlik içerisinde olduklarında, dünyayı yenme gücüne sahiptirler. Buradaki "dünya" sözcüğü "Tanrı'dan ayrı, kendi başına bir düzen kuran ve davranan insanlar topluluğu" anlamına gelir. İnsanın günaha düşüşünün ve Tanrı'ya başkaldırışının özünde, bağımsızlık düşüncesi bulunmaktadır (krş. Yar.3).

"zafer" Burada kullanılan sözcük (*nikos*), yenmek fiilinin ad halidir. İmanlılar, Mesih'in tüm dünya üzerindeki zaferi sayesinde galiptirler ve dünyayı yenmeye devam etmektedirler.

"imanımızdır" Yuhanna'nın yazılarında "iman" (*pistis*) sözcüğünün ad halinin kullanıldığı tek ayet burasıdır. Yuhanna muhtemelen, günlük yaşamda Mesih'e benzemenin yerine "doğru öğreti"nin aşırı vurgulanmasından endişe duymaktadır. İman etmek fiili (pisteuo) Yuhanna tarafından yaygın olarak kullanılmıştır. İmanımız, (1) İsa'nın zaferiyle bağlantılı olduğu; (2) Tanrı'yla kavuştuğumuz yeni ilişkiyle bağlantılı olduğu ve (3) içimizde yaşayan Kutsal Ruh'un gücüyle bağlantılı olduğu için bizlere zafer kazandırır.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 5:5-12

5İsa'nın Tanrı Oğlu olduğuna iman edenden başka dünyayı yenen kim? 6Suyla ve kanla gelen İsa Mesih'tir. O yalnız suyla değil, suyla ve kanla gelmiştir. Buna tanıklık eden Ruh'tur. Çünkü Ruh gerçektir. 7-8Şöyle ki, tanıklık edenler üçtür: Ruh, su ve kan. Bunların üçü de uyum içindedir. 9İnsanların tanıklığını kabul ediyoruz, oysa Tanrı'nın tanıklığı daha üstündür. Çünkü bu, Tanrı'nın tanıklığıdır, kendi Oğlu'yla ilgili olarak yaptığı tanıklıktır. 10Tanrı'nın Oğlu'na inanan, yüreğinde Tanrı'nın tanıklığına sahiptir. Tanrı'ya inanmayansa O'nu yalancı durumuna düşürmüş olur. Çünkü Tanrı'nın Oğlu'yla ilgili tanıklığına inanmamıştır. 11Tanıklık da şudur: Tanrı bize sonsuz yaşam verdi, bu yaşam O'nun Oğlu'ndadır. 12Kendisinde Tanrı Oğlu bulunanda yaşam vardır, kendisinde Tanrı Oğlu bulunmayanda yaşam yoktur.

5:5 Bu ayet, 4. ayette sözü edilen imanımızın esasını açıkça tanımlamaktadır. Zaferimiz, bütünüyle insan ve bütünüyle Tanrı olan İsa'ya imanımıza ilişkin beyanımızdır (krş. 4:1-6). İmanlıların, İsa'nın (1) Mesih (1. ayet); (2) Tanrı'nın çocuğu (2. ayet); (3) Tanrı'nın Oğlu (5, 10. ayetler) ve (4) Yaşam (krş. 1:2; 5:20) olduğunu onayladıklarına dikkat ediniz.

5:6 "gelen İsa Mesih'tir" Burada, İsa Mesih'in beden alarak dünyaya geldiği (hem insan hem de Tanrı olan İsa) ve günahlarımızı bağışlatan kurban olarak öldüğü vurgulanmaktadır. Bu gerçeklerin ikisi de sahte öğretmenler tarafından inkâr edilmektedir.

"suyla ve kanla" "Su" sözcüğünün İsa'nın fiziksel doğumundan (krş. Yu.3:1-9), "kan" sözcüğünün ise İsa'nın fiziksel ölümünden söz ettiği anlaşılmaktadır. Sahte öğretmenlerin İsa'nın gerçekten insan olduğunu reddettikleri düşünülecek olursa, bu iki olay da İsa'nın insan olduğunu açıklamaktadır.

Sahte öğretmenlerin (Cerinthus) görüşüne göre, "su" sözcüğü İsa'nın vaftiz edilmesinden söz eder. Bu kişiler "Mesih ruhunun", vaftiz edildiği sırada (su) İsa'nın üzerine geldiğini ve çarmıhta öldüğünde (kan) kendisini terk ettiğini ileri sürmüşlerdir.

"Buna tanıklık eden Ruh'tur" Kutsal Ruh'un görevi Müjde'yi açıklamaktır. Kutsal Ruh, Üçlübirlik'in insanları suçlu olduklarına ikna eden, Mesih'e yönelten, Mesih'te vaftiz eden ve imanlıyı Mesih'in benzerliğine dönüştüren kısmıdır (krş. Yu.16:7-15).

"Ruh gerçektir" Krş. Yuhanna 14:17; 15:26; 16:13; 1.Yuhanna 4:6.

5:7-8 "Üçlübirlik" sözcüğü Kutsal Kitap'ın hiçbir bölümünde yer almamakla birlikte, birçok Kutsal Kitap ayeti Tanrı'nın üç ayrı kişilik olarak hareket ettiğinden söz etmektedir:

1. İsa'nın Vaftizci Yahya tarafından vaftiz edilmesi sırasında (Mat.3:16-17).
2. Son Buyruk (Mat.28:19).
3. Kutsal Ruh'un imanlılara verilmesi (Yu.14:26).
4. Petrus'un Pentikost Günü'nde yaptığı konuşma (Elç.2:33-34).
5. Pavlus'un benlik ve Ruh hakkındaki sözleri (Rom.8:7-10).
6. Pavlus'un Kutsal Ruh'un armağanları hakkındaki sözleri (1Ko.12:4-6).
7. Pavlus'un yolculuk tasarıları (1Ko.1:21-22).
8. Pavlus'un kutsama duası (1Ko.13:14).
9. Pavlus'un Galatyalılar 4:4-6'daki sözleri.
10. Pavlus'un Baba'yı yücelten duası (Ef.1:3-14).

11. Pavlus'un Yahudi olmayan ulusların eskiden Tanrı'ya yabancı olduklarını açıklayan sözleri (Ef.2:18).
12. Pavlus'un Tanrı'nın birliği hakkındaki sözleri (Ef.4:4-6).
13. Pavlus'un Tanrı'nın iyiliği hakkındaki sözleri (Tit.3:4-6).
14. Petrus'un 2. mektubunun açılış sözleri (1Pe.1:2).

Bkz. Yuhanna 14:26'da yer alan Özel Başlık: *Üçlübirlik*.

"Ruh, su ve kan. Bunların üçü de uyum içindedir" Eski Antlaşma'ya göre bir konuyu açıklığa kavuşturmak için iki veya üç kişinin tanıklığı gerekiyordu (krş. Yas.17:6; 19:15). Burada, İsa'nın yaşamında gerçekleşen tarihsel olaylar İsa'nın insanlığına ve Tanrılığına tanıklık eden unsurlar olarak sunulmuştur. Ayette, "Ruh"un yanı sıra "su" ve "kan"dan söz edilmektedir. "Su" ve "kan" sözcüklerinden 6. ayette de söz edilmiştir. "Ruh" sözcüğüyle, İsa'nın Vaftizci Yahya tarafından vaftiz edilmesi sırasında gökten inen güvercin olayından söz ediliyor olabilir. Bu üç unsurun her birinin hangi olayı temsil ettiği konusunda bazı görüş ayrılıkları bulunmaktadır. Ancak, sahte öğretmenlerin İsa'nın gerçekten insan olduğunu reddetmeleriyle bağlantılı olmaları gerekmektedir.

5:9 "İnsanların tanıklığını kabul ediyoruz" Yuhanna'nın bu mektubu yazdığı kiliseler, sahte öğretmenlerin öğretilerini veya sözlerini işittikleri için şaşkınlığa kapılmış bir haldeydiler. Burada belirtilen ilahi tanıklık (1) Kutsal Ruh'un tanıklığından ve (2) İsa'nın yeryüzündeki yaşamına ve ölümüne ilişkin Elçilerin tanıklığından söz etmektedir (örn.1:1-3).

"kendi Oğlu'yla ilgili olarak yaptığı tanıklıktır" Bu ifade, Tanrı'nın, İsa'nın Vaftizci Yahya tarafından vaftiz edilmesi (krş. Mat.3:17) veya İsa'nın görünümünün değişmesi (krş. Mat.17:5; Yu.5:32, 37; 8:18) sırasında gerçekleştirdiği sözlü onaydan ya da bu iki olayın Kutsal Yazılar'da kaydedilmesinden (yani, Müjdeler) söz ediyor olabilir. Bkz. Yuhanna 1:8'de yer alan Özel Başlık.

5:10 "yüreğinde Tanrı'nın tanıklığına sahiptir" (1) Kutsal Ruh'un imanlıların yüreğindeki kişisel içsel tanıklığı (krş. Rom.8:16) veya (2) Müjde'nin gerçeği (krş. Va.6:0; 12:17; 19:10) açılarından düşünülerek, bu ifadeyi iki biçimde yorumlamak mümkündür. Bkz. Yuhanna 1:8'de yer alan Özel Başlık.

"O'nu yalancı durumuna düşürmüş olur" İsa'yı reddeden, Tanrı'yı yalancı durumuna düşürmüş olacağından, Tanrı'yı reddetmiş olurlar (krş. 12. ayet).

5:11-12 "Tanrı bize sonsuz yaşam verdi" Krş. Yuhanna 3:16. Sonsuz yaşam Yuhanna 17:3'te tanımlanmıştır. Bu ifade bazen İsa'nın kendisinden

(krş. 1:2; 5:20), bazense Tanrı'nın Mesih'e iman edenlere (krş. 5:13; Yu.3:16) verdiği armağandan (krş. 2:25; 5:11; Yu.10:28) söz etmektedir. Bir kimse Oğul'a kişisel olarak iman etmedikçe Baba'yla ilişki kuramaz.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 5:13-15
[13]Tanrı Oğlu'nun adına iman eden sizlere, sonsuz yaşama sahip olduğunuzu bilesiniz diye bunları yazdım. [14]Tanrı'nın önünde güvenimiz şu ki, O'nun isteğine uygun ne dilersek bizi işitir. [15]Her ne dilersek bizi işittiğini bildiğimize göre, O'ndan dilediklerimizi aldığımızı da biliriz.

5:13 "bilesiniz diye" Kurtuluş güvencesi, 1.Yuhanna Mektubu'nun temel kavramı ve ana konusudur. Mektup boyunca "bilmek" biçiminde çevrilen iki Grekçe eşanlamlı sözcük kullanılmıştır (*oida* ve *ginosko*). Kurtuluş güvencesinin tüm imanlıların mirası olduğu açıktır. Aynı zamanda, o dönemdeki koşullar ve günümüzdeki kültürel bağlam nedeniyle, kurtuluş güvencesine sahip olmayan gerçek imanlıların bulunduğu da açıktır. Bu ayet teolojik açıdan Yuhanna Müjdesi'nin kapanış bölümüne benzemektedir (krş. 20:31).

1.Yuhanna Mektubu'nun kapanış bölümünde (5:13-20) imanlıların bildikleri yedi husus ifade edilir. Müjde'nin gerçeklerini bilmek, imanlılara bir dünya görüşü kazandırır. Bu dünya görüşü Mesih'e duyulan kişisel imanla birleştiğinde, kurtuluş güvencesinin temelini oluşturur:

1. İmanlılar sonsuz yaşama sahiptir (a.13, *oida*).
2. Tanrı imanlıların dualarını işitir (a.15, *oida*).
3. İmanlılar Tanrı'dan doğmuşlardır (a.18, *oida*).
4. İmanlılar Tanrı'dandır (a.19, *oida*).
5. İmanlılar Mesih'in geldiğini ve kendilerine anlayış gücü verdiğini bilirler (a.20, *oida*).
6. İmanlılar gerçek Olan'ı (Baba veya Oğul) tanırlar (a.20, *ginosko*).

ÖZEL BAŞLIK: *KURTULUŞ GÜVENCESİ*
A. Hıristiyanlar'ın, kurtulduklarından emin olmaları mümkün müdür? (krş. 5:13). 1.Yuhanna Mektubu kurtuluş güvencesine ilişkin üç kanıt sunar:
1. Öğretisel (inanç) (a.1, 5, 10; 2:18-25; 4:1-6, 14-16; 5:11-12).
2. Yaşam biçimi (itaat) (a.2-3; 2:3-6; 3:1-10; 5:18).
3. Sosyal (sevgi) (a.2-3; 2:7-11; 3:11-18; 4:7-12, 16-21).

B. Kurtuluş güvencesi mezhepler arası bir mesele haline gelmiştir.
1. John Calvin kurtuluş güvencesini Tanrı'nın seçimine dayandırmıştır. Yaşadığımız sürece kurtulduğumuzdan emin olamayacağımızı söylemiştir.
2. John Wesley kurtuluş güvencesini dini tecrübelerimize dayandırmıştır. Bilinen günahlardan özgür yaşama gücüne sahip olduğumuza inanmıştır.

3. Roma Katolik Kilisesi ve Mesih'in Kilisesi kurtuluş güvencesini güvenilir kiliseye dayandırmıştır. Bir kimsenin ait olduğu topluluk, kurtuluş güvencesinin anahtarıdır.

4. Çoğu İncil Kilisesi kurtuluş güvencesini imanlının yaşamında görülen Kutsal Ruh'un meyveleriyle bağlantılı olarak Kutsal Kitap'ın vaatlerine dayandırır (krş. Gal.5:22-23).

C. Günahkâr insanlığın temel güvencesinin, Üçlübirlik olan Tanrı'nın karakteriyle bağlantılı olduğunu düşünüyorum.

1. Baba Tanrı'nın sevgisi
   a. Yu.3:16; 10:28-29
   b. Rom.8:31-39
   c. Ef.2:5,8-9
   d. Flp.1:6
   e. 1Pe.1:3-5
   f. 1Yu.4:7-21
2. Oğul Tanrı'nın eylemleri
   a. Yerimize ölmesi
      1. Elç.2:23
      2. Rom.5:6-11
      3. 2Ko.5:21
      4. 1Yu.2:2; 4:9-10
   b. Başkâhinimiz olarak ettiği dua (Yu.17:12).
   c. Devam eden aracılığı
      1) Rom.8:34
      2) İbr.7:25
      3) 1Yu.2:1

3. Ruh Tanrı'nın hizmeti
   a. çağırması (Yu.6:44, 65)
   b. Mühürlemesi
      1) 2Ko.1:22; 5:5
      2) Ef.1:13-14; 4:3

C. tanıklığı
   1) Rom.8:16-17
   2) 1Yu.5:7-13

D. Ancak, insanların Tanrı'nın antlaşma teklifine karşılık vermeleri gerekir (hem başlangıçta hem sürekli olarak).

1. İmanlılar günahlarından vazgeçerek (tövbe) Mesih aracılığıyla (iman) Tanrı'ya yönelmelidir.
   a. Mar.1:15

b. Elç.3:16, 19; 20:21

2. İmanlılar Tanrı'nın Mesih aracılığıyla sunduğu armağanı kabul etmelidir.

a. Yu.1:12; 3:16

b. Rom.5:1 (ve 10:9-13)

c. Ef. 2:5, 8-9

3. İmanlılar imanlarını sürdürmelidir.

a. Mar.13:13

b. 1Ko.15:2

c. Gal.6:9

d. İbr.3:14

e. 2Pe.1:10

f. Yah.20-21

g. Va.2:2-3, 7, 10, 17, 19, 25-26; 3:5, 10, 11, 21

4. İmanlılar bu üç ölçütü kendilerine uygulamalıdır.

a. Öğretisel (a.1, 5, 10; 2:18-25; 4:1-6, 14-16)

b. Yaşam biçimi (a.2-3; 2:3-6; 3:1-10)

c. Sosyal (a.2-3; 2:7-11; 3:11-18; 4:7-12, 16-21)

E. Kurtuluş güvencesi,

İmanlılar sık sık Kutsal Kitap'ta vaat edilmeyen belli başlı tecrübeler aradıklarından, Müjde'yi bütünüyle anlamadıklarından,

Bilerek günah işlemeyi sürdürdüklerinden (krş. 1Ko:3:10-15; 9:27; 1Ti.1:19-20; 2Ti.4:10; 2Pe.1:8-11),

Belirli kişiliklerdeki insanlar (örn. mükemmeliyetçi) Tanrı'nın koşulsuz sevgisini ve bağışlamasını asla kabul edemediğinden,

Kutsal Kitap'ta sahte imanlıların örnekleri sunulduğundan (krş. Mat.13:3-23; 7:21-23; Mar.4:14-20; 2Pe.2:19-20; 1Yu.2:18-19) zorlu bir konudur.

"adına iman eden" Burada, sürekli bir iman vurgulanmaktadır. "Ad" sözcüğünün buradaki kullanımı Tanrı'nın adlarına dayanan Yahudi mistik inancında (Kabala) olduğu gibi, adların sihirli veya gizemli kullanım yöntemlerini değil, bir kimsenin adının o kimseyi ifade ettiği yönündeki Eski Antlaşma inancını düşündürmelidir. Bkz. Yuhanna 2:23'te yer alan Özel Başlık.

5:14 "Tanrı'nın önünde güvenimiz şu ki" Bu, 1.Yuhanna Mektubu'nda sürekli yinelenen bir konudur (krş. 2:28; 3:21; 4:17). Tanrı'nın huzuruna yaklaşma özgürlüğümüzü veya cesaretimizi ifade eder (krş. İbr.4:16).

"O'nun isteğine uygun ne dilersek" Yuhanna'nın açıklamaları, imanlının Tanrı'dan dileme konusunda sınırsız güce sahip olduğunu göstermektedir. Bir kimsenin nasıl ve ne için dua ettiği, o kimsenin gerçek bir imanlı olup olmadığını gösteren diğer bir kanıttır. Bununla birlikte, konuyu daha ayrıntılı olarak incelediğimizde, duanın yaşamlarımızda kendi isteklerimizin gerçekleşmesini değil, Tanrı'nın isteğinin gerçekleşmesini dilemek olduğunu anlarız (krş. 3:22; Mat.6:10; Mar.14:36; bkz. 3:22'ye ait not; Bkz. 2:17'de yer alan Özel Başlık; Bkz. 3:22'de yer alan Özel Başlık).

ÖZEL BAŞLIK: *ARACI DUA*

I. Giriş

A. İsa'nın sunduğu örnek dolayısıyla, dua önemli bir konudur.

1. Kişisel dua, Markos 1:35; Luka 3:21; 6:12; 9:29; 22:29-46
2. Satıcıların tapınaktan kovulması, Matta 21:13; Markos 11:17; Luka 19:46
3. Örnek Dua, Matta 6:5-13; Luka 11:2-4.

B. Dua, bizim ve başkalarının yerine harekete geçmeye hazır ve istekli olan, şefkatli Tanrı'ya duyduğumuz imanı somut eyleme dönüştürmektir.

C. Tanrı, birçok alanda çocuklarının dualarıyla harekete geçecek biçimde kendisini bizzat kısıtlamıştır (krş. Yak.4:2).

D. Duanın ana amacı Üçlübirlik olan Tanrı'yla zaman geçirmek ve paydaşlık etmektir.

E. Duanın konusu, imanlıları kaygılandıran bir kişi veya konu olabilir. İmanla, sadece bir kez veya aynı düşünce ya da kaygı bizi meşgul ettikçe defalarca dua edebiliriz. Dua çeşitli unsurlar içerebilir:

1. Üçlübirlik olan Tanrı'ya tapınma veya övgüler.
2. Varlığı, paydaşlığı ve tedariki için Tanrı'ya şükran.
3. Geçmiş ve mevcut günahlarımızın itirafı.
4. İhtiyaç veya arzu duyduğumuz şeylerin dilenmesi.
5. Başkalarının ihtiyaçlarını Baba'nın huzuruna taşıdığımız aracılık hizmeti.

F. Aracı dua büyük bir gizemdir. Tanrı, kendileri için dua ettiğimiz kişileri bizlerden çok daha fazla sever. Ancak buna rağmen dualarımız yalnızca kendimizin değil, dua ettiğimiz kişilerin tepkilerini veya ihtiyaçlarını da etkiler.

II. Kutsal Kitap'a göre aracı dua

A. Eski Antlaşma

1. Bazı aracı dua örnekleri:
   a. İbrahim Sodom için yakarıyor, Yar.18:22.
   b. Musa'nın İsrail halkı için ettiği dualar:
      1) Çık.5:22-23
      2) Çık.32:31

3) Yas.5:5
4) Yas.9:18, 25
c. Samuel'in İsrail halkı için duası:
1) 1Sa.7:5-6, 8-9
2) 1Sa.12:16-23
3) 1Sa.15:11
d. Davut oğlu için dua ediyor, 2Sa.12:16-18.
e. Daniel sürgündeki İsrail için dua ediyor, Dan.9:4-19.
f. Ezra sürgünden sonra İsrail için dua ediyor, Ezr.9:5-15.
g. Nehemya sürgünden sonra İsrail için dua ediyor, Neh.1:4-11.
2. Tanrı aracılar arıyor, Yşu.59:16
3. Bilinen, itiraf edilmemiş bir günah veya tövbesiz bir yaşam dualarımızı etkiler.
a. Mez.66:1
b. Özd.28:9
c. Yşa.59:1-2; 64:7

B. Yeni Antlaşma
1. Oğul ve Ruh'un aracı hizmetleri:
a. İsa
1) Rom.8:34
2) İbr.7:25
3) 1Yu.2:1
4) Kutsal Ruh, Rom.8:26-27

2. Pavlus'un aracılık hizmeti
a. Yahudiler için ettiği dualar:
1) Rom.9:1
2) Rom.10:1
b. Kiliseler için ettiği dualar:
1) Rom.1:9
2) Ef.1:16
3) Flp.1:3-4, 9
4) Kol.1:3, 9
5) 1Se.xxxx
6) 2Se.1:11
7) 2Ti.1:3
8) Flm. a.4

3. Pavlus kiliselerden kendisi için dua etmelerini istiyor
a. Rom.15:30
b. 2Ko.1:11

c. Ef.6:19
d. Kol.4:3
e. 1Se.5:25
f. 2Se.3:1

5. Kilisenin aracı hizmeti
a. Birbirimiz için dua etmek
1) Ef.6:18
2) 1Ti.2:1
3) Yak.5:16
b. Belirli kişiler için edilmesi gereken dualar:
1) Düşmanlarımız, Mat.5:44
2) Hıristiyan hizmetkârlar, İbr.13:18
3) Yöneticiler, 1Ti.2:2
4) Hastalar, Yak.5:13-16
5) Günaha düşenler, 1Yu.5:16
c. Bütün insanlar için dua, 1Ti.2:1

III. Dualarının yanıtlanmasının önündeki engeller
A. Mesih ve Kutsal Ruh'la ilişkimiz
1. Mesih'te kalın, Yu.15:7
2. İsa'nın adıyla dileyin, Yu.14:13, 14; 15:16; 16:23-24
3. Ruh'un yönetiminde dua edin, Ef.6:18; Hak.20
4. Tanrı'nın isteğine uygun şeyler dileyin, Mat.6:10; 1Yu.3:22; 5:14-15
B. Niyetler
1. Kuşku duymadan, Mat.21:22; Yak.1:6-7
2. Alçakgönüllülük ve tövbeyle, Luk.18:9-14
3. Yanlış amaç, Yak.4:3
4. Bencillik, Yak.4:2-3
C. Diğer açılar
1. Gayret
a. Luk.18:1-8
b. Kol.4:2
c. Yak.5:16
2. Israrla
a. Mat.7:7-8
b. Luk.11:5-13
c. Yak.1:5
3. Evde geçimsizlik, 1Pe.3:7
4. Bilinen günahlardan uzak yaşamak
a. Mez.66:18
b. Özd.28:9

c. Yşa.59:1-2
d. Yşa.64:7

IV. Teolojik Sonuç
A. Aracı dua harika bir ayrıcalık ve fırsattır! Aynı zamanda büyük bir görev ve sorumluluktur!
B. İsa örneğimiz, Kutsal Ruh rehberimizdir. Baba Tanrı ise memnuniyetle dualarımızı beklemektedir.
C. Aracı dua sizi, ailenizi, dostlarınızı ve dünyayı değiştirebilir.

5:15 Dua, teolojik açıdan Tanrı'nın iradesi (a.14) ve İsa'nın adıyla (a.13) ilişkilendirilmiştir.

"biliriz" Bu ayet, 14. ayetle benzerdir. İmanlıların güvencesi, Baba'nın çocuklarını işitmesi ve onları yanıtlamasıdır.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 5:16-17
16 Kardeşinin ölümcül olmayan bir günah işlediğini gören, onun için dua etsin. Duasıyla kardeşine yaşam verecektir. Bu, ölümcül olmayan günah işleyenler için geçerlidir. Ölümcül günah da vardır, bunun için dua etsin demiyorum. 17 Her kötülük günahtır, ama ölümcül olmayan günah da vardır.

5:16 Bu ayet, sunulan sınırlar çerçevesinde (ölümcül olmayan günahlar için) imanlı kardeşlerimiz için dua etmenin önemini vurgular (krş. Gal.6:1; Yak.5:13-18). Burada belirtilen sınırın, sahte öğretmenlerle ilgili olduğu anlaşılmaktadır (krş. 2Pe.2).
"Kardeşinin ölümcül olmayan bir günah işlediğini gören" Yuhanna, birtakım günah kategorileri sunar. Bunlardan bazıları bir kimsenin (1) Tanrı'yla ilişkisiyle; (2) diğer imanlılarla ilişkisiyle ve (3) dünyayla ilişkisiyle ilgilidir. Ölümcül günah, İsa Mesih'e imanın reddedilmesidir. Bu, kalıcı ölüme götüren ölümcül bir günahtır! W. T. Conners, *Christian Doctrine* (Hıristiyan Öğretisi) adlı kitabında şöyle der:

> "Ancak, bu, bir öğretiye veya dogmaya inanmayı reddetmek anlamındaki inançsızlık değildir. Bir kimsenin manevi ve ruhsal ışığı, özellikle İsa Mesih'te vücut bulan ışığı reddetmesidir. Tanrı'nın kendisi hakkında Mesih aracılığıyla gösterdiği nihai vahyi reddetmektir. Bu reddediş kesin ve kasıtlı olduğunda, ölümcül günah haline gelir (1Yu.5:13-17). Bu yüzden, manevi intihar demektir. Bir kimsenin ruhsal gözlerini yerinden çıkarması demektir. Bu günah, ancak Mesih hakkında yoğun ölçüde bilgi sahibi olan kimseler tarafından işlenebilir. Mesih'in Tanrı'nın vahyi

olduğunu, aslında öyle olduğunu bilerek kasıtlı ve inatçı bir biçimde reddetmektir. Beyaza inatla siyah demektir” (s.135.136).

ÖZEL BAŞLIK: *ÖLÜMCÜL GÜNAH NEDİR?*

A. Yorumbilimsel hususlar

1. Doğru tanım, 1.Yuhanna Mektubu’nun tarihsel kurgusuyla bağdaştırılmalıdır.

a. Kiliselerde gnostik sahte öğretmenlerin varlığı (krş. 2:19, 26; 3:7; 1Yu.7).

1) “Cerinthian” gnostikleri, insan İsa’nın Mesih ruhunu vaftiz edildiği sırada aldığını ve Mesih ruhunun çarmıhta öldüğü sırada kendisini terk ettiğini öğretiyorlardı (krş. 5:6-8).

2) Doketik gnostikler İsa’nın gerçekten insan olmadığını, ilahi bir ruh olduğunu öğretiyorlardı (krş. 1:1-3).

3) İkinci yüzyıla ait yazmalarda görülen gnostik düşünce, insan bedeni hakkında iki farklı görüş sunmaktadır:

a) Kurtuluş zihne açıklanan bir gerçek olduğuna göre, insan bedeninin ruhsal alemle bir ilgisi bulunmamaktadır. Bu nedenle, arzuladığı ne olursa olsun sahip olabilir. Bu görüşü savunanlar genellikle antinomian (ahlak kurallarını reddeden) veya libertin (özgürlükçü) gnostikler olarak tanınır.

b) Diğer grup, bedenin doğası itibarıyla kötü olduğu sonucuna varmıştı (yani, Grek düşünce sistemi). Bedensel her türlü arzudan uzak durulması gerekiyordu. Bu görüşü savunanlar çileci gnostikler (ascetic) olarak adlandırıldı.

c) Bu sahte öğretmenler kiliseyi terk ettilerse de (krş. 2:19), etkileri varlığını sürdürdü!

2. Doğru tanım, tüm kitabın genel edebi bağlamıyla bağdaştırılmalıdır

a. 1.Yuhanna sahte öğretmenlerle mücade etmek ve gerçek imanlılara güvence vermek için yazılmıştır.

b. Bu iki amaç, gerçek imanlıları ayırt etmeye yarayan ölçütlerde görülebilir.

(1) Öğretisel

a) İsa bütünüyle insandı (krş. 1:1-3; 4:14)

b) İsa bütünüyle Tanrı’ydı (krş. 1:2; 5:20)

c) İnsanlar günahlıdır ve kutsal olan Tanrı’ya karşı sorumludur (krş. 1:6, 10)

d) İnsanlar,

ı) İsa’nın ölümü (krş. 1:7; 2:1-2; 3:16; 4:9-10, 14; 5:6-8) ve

ii) İsa’ya iman (krş. 1:9; 3:23; 4:15; 5:1,4-5, 10-12, 13) aracılığıyla bağışlanmış ve Tanrı’ya barıştırılmışlardır.

(2) Uygulamalı (olumlu)

a) Yaşam biçimine dönüşen itaat (krş. 2:3-5; 3:22, 24; 5:2-3).

b) Yaşam biçimine dönüşen sevgi (2:10; 3:11, 14, 18, 23; 4:7, 11-12, 16-18, 21).

c) Yaşam biçimine dönüşen Mesih benzerliği (günah işlememe, krş. 1:7; 2:6, 29; 3:6-9; 5:18).

d) kötülük karşısında zafer (krş. 2:13, 14; 4:4; 5:4).

e) Mesih'in sözleri imanlılarda yaşar (krş. 1:10; 2:14).

f) imanlılar Kutsal Ruh'a sahiptir (krş. 3:24; 4:4-6, 13).

g) duaları yanıtlanır (krş. 5:14-15).

3) Uygulamalı (olumsuz)

a. Yaşam biçimine dönüşen günah (krş. 3:8-10).

b. Yaşam biçimine dönüşen nefret (krş. 2:9, 11; 3:15; 4:20).

c. Yaşam biçimine dönüşen itaatsizlik (krş. 2:4; 3:4).

d. Dünya sevgisi (krş. 2:15-16).

e. Mesih'i inkâr (Baba'yı ve Oğul'u inkâr, krş. 2:22-23; 4:2-3; 5:10-12).

3. Doğru tanım, ilgili metinlerdeki belirli unsurlarla bağdaştırılmalıdır (krş. 5:16-17).

a. 16. ayetteki "kardeş" sözcüğü hem ölümcül olmayan bir günah işleyenleri, hem de ölümcül bir günah işleyenleri kapsıyor mu?

b. Bu suçu işleyenler bir zamanlar kilisenin üyeleri miydi? (krş. 2:19).

c. Bir Hıristiyan'ın duaları (krş. Yak.5:15-16), günahkâr kişi tövbe etmeden o kişiyi sonsuz yaşama ("zoe") nasıl kavuşturabilir?

d. 17. ayet günahın türleriyle nasıl bağdaştırılabilir? (ölümcül veya ölümcül olmayan günah).

B. Teolojik sorunlar

1. Bir yorumcu, bu metni,

a. Müjdeler'deki "bağışlanmayacak" günahla

b. İbraniler 6 ve 10. bölümlerdeki günahla ilişkilendirmeli midir?

2. 1.Yuhanna Mektubu'nun bağlamı, İsa'nın yaşadığı dönemdeki Ferisiler'in bağışlanmayacak günahı (krş. Mat.12:22-37; Mar.3:2-29) ve İbraniler 6 ile 10. bölümlerdeki imansız Yahudiler'in günahıyla benzer görünmektedir. Bu grupların üçü de (Ferisiler, imansız Yahudiler ve gnostik sahte öğretmenler) Müjde'yi açıkça işitmiş, ancak İsa Mesih'e iman etmeyi reddetmişti.

3. Günümüzdeki mezhepler arası sorunlar bu metne teolojik açıdan rehberlik edebilir mi?

Müjdeci görüş, Hıristiyan yaşamının başlangıç aşamasını aşırı vurgulamış ve gerçek imanı gösteren sürekli bir yaşam biçimini ihmal etmiştir. Günümüzde yaşanan teolojik sorunlar, birinci yüzyılda yaşayan Hıristiyanlar'ı beyinlerinden vurulmuşa çevirirdi. Bizler, seçtiğimiz Kutsal Kitap "ayetlerine" ve kendi mantıksal çıkarımlarımıza veya mezhepsel eğilimlerimize dayanan bir "güvence" aramaktayız.

Teolojik sorunlarımız, sistemlerimiz ve ayrılıklarımız kendi belirsizliklerimizi yansıtmaktadır. Kutsal Kitap'ın sunduğundan daha fazla bilgi ve açıklama isteriz; bu yüzden sistemli teolojilerimizle Kutsal Kitap'tan küçük parçalar alıp, bunlarla mantığa ve özel öğretilere dayanan büyük ağlar öreriz.

İsa'nın Matta 7 ve Markos 7'deki sözleri ilk kilise için yeterliydi! İsa anlık kararlar değil, öğrenciler aradı! Kısa süreli, duygulara dayanan bir iman değil, ömür boyu süren ve yaşam biçimine dönüşen bir iman aradı (krş. Mat.13:10-23; Yu.8:31-59)! Hıristiyanlık geçmişte kalmış soyut bir karar değil, sürekli bir tövbe, iman, itaat ve gayret yaşamıdır. Hıristiyanlık bir kimseyi bencil ve Tanrısız bir yaşamdan korumak için geçmişte satın alınmış bir cennet bileti veya yangın sigortası poliçesi değildir.

Ölümcül günah fiziksel ölümden mi, yoksa sonsuz ölümden mi söz etmektedir? Yuhanna'nın bu metinde "zoe" sözcüğünü kullanması, bu ifadenin sonsuz ölümden söz ettiğini düşündürmektedir. Tanrı'nın günah işleyen çocuklarını yanına alması (fiziksel ölüm) mümkün müdür? Bu bölümün anlamı, (1) imanlı kardeşlerin dualarının ve (2) suç işleyen imanlının günahlarını itiraf etmesinin kişiyi iyileştirdiği, ancak bu kişinin imanlılar topluluğuna leke düşürecek bir yaşam sürmeye devam etmesi halinde bunun sonucunun, yaşamdan "zamansız" veya erken bir ayrılık olabileceğidir (krş. Norman Geisler ve Thomas Howe, *When Critics Ask*, s.51).

"Duasıyla kardeşine yaşam verecektir" Bu ifadeyle ilgili teolojik ve anlamsal sorun, "yaşam" sözcüğünün ("*zoe*") ne anlama geldiğidir. Yuhanna'nın yazılarında bu sözcük genel olarak sonsuz yaşamdan söz eder, ancak bu bağlamda sağlığın düzelmesi veya bağışlanma anlamlarına geldiği görülmektedir (yani, daha çok Yak.5:13-15 ayetlerindeki anlamda). Kendisi için dua edilen kişi "kardeş" olarak adlandırılmaktadır; bu da, bu kişinin imanlı olduğunu güçlü bir biçimde ima etmektedir (Yuhanna, okuyucuları için bu sözcüğü kullanır).

5:17 Bütün günahlar ciddidir, ancak imansızlık dışındaki tüm günahlar Mesih'e iman ve tövbe aracılığıyla bağışlanabilir.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 5:18-20

[18]Tanrı'dan doğmuş olanın günah işlemediğini biliriz. Tanrı'dan doğmuş olan İsa Mesih onu korur ve kötü olan ona dokunamaz. [19]Biliyoruz ki, biz Tanrı'danız, bütün dünya ise kötü olanın denetimindedir. [20]Yine biliyoruz ki, Tanrı'nın Oğlu gelmiş ve gerçek Olan'ı tanımamız için bize anlama gücü vermiştir. Biz gerçek Olan'dayız, O'nun Oğlu İsa Mesih'teyiz. O gerçek Tanrı ve sonsuz yaşamdır.

5:18 "Tanrı'dan doğmuş olanın günah işlemediğini" Bu ifade, 3:6 ve 9 ayetlerindeki kesin ayrımla ilgilidir. Sonsuz yaşam gözle görülür özelliklere sahiptir. Antinomian (ahlak kurallarını reddeden) sahte öğretmenlerin yaşam biçimleri, bu kişilerin yeniden doğmadıklarını göstermektedir!

Yuhanna iki farklı gruptaki sahte öğretmenlere hitap etmektedir. Bu gruplardan biri günaha karıştıklarını tamamen reddederken (krş. 1:8-2:1) diğeri günahı tamamen konu dışı etmektedir (krş. 3:4-10 ve bu ayet). Günah başlangıçta itiraf edilmeli, daha sonra sürekli olarak günahtan kaçınılmalıdır. Günah, sürekli sorun olmuştur ve sorun olmaya devam etmektedir (krş. 5:21).

"Tanrı'dan doğmuş olan İsa Mesih onu korur" Bu ifade, Mesih'in imanlıyı sürekli korumasından söz etmektedir. Bu çeviri antik Grekçe uncial (büyük harfle yazılan eski bir yazı stili) elyazmalarından (A^* ve B^*) yapılmıştır.

A^c ve ℵ elyazmalarında, Tanrı'dan doğan bir kimsenin kendisini koruma konusunda sorumluluk taşıdığını ima eden "kendini korur" (*eauton*) ifadesi yer almaktadır. Burada yer alan "doğmuş olan" ifadesi, Kutsal Kitap'ın başka hiçbir yerinde İsa için kullanılmamıştır. Dönüşlü kavram, 3:3 ve 5:21 ayetlerinde imanlılar için kullanılır. Kutsal Kitap'ın eski Türkçe çevirisinde "Allah'tan doğan kendini tutar" ifadesi kullanılmıştır.

"kötü olan ona dokunmaz" Bu ifade, kötü olanın Tanrı'dan doğmuş olanın "yakasına yapışamayacağı" anlamına gelmektedir. Aynı ifade, Yuhanna'nın yazılarında bundan başka yalnızca Yuhanna 20:17'de kullanılmıştır. Kutsal Kitap'tan ve yaşanan tecrübelerden açıkça anlaşılmaktadır ki, Hıristiyanlar ayartılırlar. Bu ifadenin anlamına ilişkin başlıca üç görüş ileri sürülmüştür: (1) İmanlılar, Yasa'nın çiğnenmesi konusunda kötü olanın suçlamasından özgürdürler (aklanma); (2) İsa bizler için dua eder (krş. 1Yu.2:1; Luk.22:32-33) ve (3) Şeytan, yaşamlarımızda sergilememiz gereken Tanrı'ya ilişkin tanıklığı engelleyebilmekle ve 16-17. ayetlere göre muhtemelen imanlıyı dünyadan erken ayırabilmekle birlikte, kurtuluşumuzu elimizden alamaz (krş. Rom.8:31-39).

5:19 "Biliyoruz ki, biz Tanrı'danız" Bu sağlam güvence, İsa Mesih'teki bir imanlının dünya görüşüdür (krş. 4:6). Diğer her şey bu muhteşem gerçeğe dayanmaktadır (krş. a.13).

“bütün dünya ise kötü olanın denetimindedir” Krş. Yuhanna 12:31; 14:30; 16:11; 2Ko.4:4; Efesliler 2:2; 6:12. Bu, (1) Adem’in günahı; (2) Şeytan’ın isyanı ve (3) her bireyin günah işleme konusundaki kişisel seçimi sayesinde mümkün olmaktadır.

5:20 “Tanrı’nın Oğlu gelmiş” Bu ifade, Tanrı’nın Oğlu’nun beden alarak dünyaya geldiğini onaylamaktadır. Tanrı’nın insan bedenine bürünmesi, maddenin kötü olduğunu savunan gnostik sahte öğretmenler için büyük bir sorun teşkil etmektedir.

“bize anlama gücü vermiştir” Tanrı’yı anlayabilmek için gereken anlama gücünü sahte öğretmenler değil, İsa vermiştir. İsa yaşamı, öğretileri, eylemleri, ölümü ve dirilişi aracılığıyla Baba’yı bütünüyle tanıtmıştır. O, Tanrı’nın Yaşayan Sözü’dür; İsa’nın aracılığı olmadan hiç kimse Baba’ya gelemez (krş. Yu.14:6; 1Yu.5:10-12).

“Biz gerçek Olan’dayız, O’nun Oğlu İsa Mesih’teyiz. O gerçek Tanrı ve sonsuz yaşamdır” “Gerçek Olan’dayız” ifadesi Baba Tanrı’dan söz etmektedir (krş. Yu.17:3), ancak ikinci ifadenin kimden söz ettiğini belirlemek güçtür. Bağlama göre, bu ifadenin de Baba’dan söz ediyor olması mümkündür, ancak teolojik açıdan Oğul’dan da söz ediyor olabilir. Bu ayetteki dilbilgisel belirsizlik, Yuhanna’nın yazılarında sık sık rastlandığı üzere, kasıtlı olarak yaratılmış olabilir. Bir kimsenin Baba’da olabilmesi için, Oğul’da olması gerekmektedir (krş. a.12). Burada, hem Baba’nın hem de Oğul’un Tanrılığı ve gerçekliği vurgulanmak istenmiş olabilir (krş. Yu.3:33; 7:28; 8:26). Yeni Antlaşma’da Nasıralı İsa’nın bütünüyle Tanrı olduğu vurgulanır (krş. Yu.1:1, 18; 20:28; Flp.2:6; Tit.2:13 ve İbr.1:8). Bununla birlikte, sahte öğretmenler de İsa’nın Tanrılığını kabul etmişlerdir (en azından ilahi bir ruh taşıdığını iddia ederek).

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 5:21
21 Yavrularım, kendinizi putlardan koruyun.

5:21 “kendinizi putlardan koruyun” Bu ifade, Hıristiyanlar’ın İsa Mesih’te zaten sahip oldukları kutsallaşma sürecine (krş. Ef.1:4; 1Pe.1:5) etkin olarak katılmalarından söz eder (krş. 3:3).

“Putlar” sözcüğü (Yuhanna’nın yazılarında yalnızca iki kez yer alır; bu ayette ve Vahiy 9:20’de yer alan bir Eski Antlaşma alıntısında) sahte öğretmenlerin öğretilerinden ve yaşam biçimlerinden söz ediyor olabilir. Kumran Tomarları’nda bu sözcük “günah” anlamında kullanıldığından, “put” sözcüğünün “günah” sözcüğüyle eş anlamlı olması da mümkündür.

TARTIŞMA SORULARI

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Aşağıda yer alan tartışma soruları, 1.Yuhanna Kitabı'nın bu bölümünün ana konularını düşünmenize yardımcı olmak amacıyla verilmiştir. Soruların amacı kesin bir yanıt bulmanızı sağlamak değil, sizi düşündürmektir.

1. İmanlılara, Mesih'te olduklarına dair güvence veren başlıca üç kanıtı sıralayınız.
2. 6 ve 8. ayetlerde yer alan "su" ve "kan" sözcükleri neden söz etmektedir?
3. Hıristiyan olup olmadığımızı bilmemiz mümkün müdür? Bundan emin olmayan Hıristiyanlar var mıdır?
4. Ölümcül günah nedir? Bir imanlı tarafından işlenebilir mi?
5. Bizleri ayartılmaktan koruyan, Tanrı'nın koruyucu gücü mü, yoksa kendi çabalarımız mıdır?

2. YUHANNA

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ'NİN PARAGRAF BAŞLIKLARI

Başlık	Ayet
Sevgi ve Gerçek	1-13

GİRİŞ ÖZETİ

(Birinci mi) Yuhanna Mektubu'nun, 1.Yuhanna Mektubu'nun bildirisi ve edebi üslubuyla bağlantılı olduğu açıktır. Bu iki mektup muhtemelen aynı yazar tarafından ve yaklaşık olarak aynı zamanda kaleme alınmıştır. Bir dizi biçiminde ve tek bir papirüs yaprağına sığacak şekilde yazılmış olmaları, birinci yüzyıla ait kişisel mektupların tipik özelliğidir.

1.Yuhanna Mektubu çeşitli kiliselere (bir anlamda tüm kiliselere) yazılmışken, 2. Yuhanna Mektubu tek bir kiliseye ve bu kilisenin önderine yazılmıştır (bununla birlikte, Yeni Antlaşma'da yer alan çoğu mektup gibi, tüm kilise topluluğuna okunmuştur). Bu mektup, Asya İli'ndeki birinci yüzyıl kilisesinin yaşamına açılan muhteşem bir pencere niteliğindedir.

OKUMA DÖNGÜSÜ 1 (bkz. sf. vi)

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Tüm kitabı bir oturuşta okuyunuz. Kitabın bütününün ana fikrini kendi sözcüklerinizle ifade ediniz.

1. Tüm kitabın ana fikri

2. Kitabın edebi türü

OKUMA DÖNGÜSÜ 2 (bkz. sf. vi-vii.)

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Tüm kitabı bir oturuşta okuyunuz. Kitabın bütününün ana fikrini kendi sözcüklerinizle ifade ediniz.

1. Birinci ünitenin konusu

2. İkinci ünitenin konusu

3. Üçüncü ünitenin konusu

4. Dördüncü ünitenin konusu

5. vb.

OKUMA DÖNGÜSÜ 3 (bkz. sf. vii)
YAZARIN NİYETİNİ PARAGRAF SEVİYESİNDE KAVRAMA

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Tüm bölümü bir oturuşta okuyunuz. Konuları belirleyiniz. Konulara göre yaptığınız bölümlendirmeyi Çağdaş Çeviri'nin bölümlendirmesiyle karşılaştırınız. Paragraf başlıkları Tanrı tarafından esinlenmiş olmamakla birlikte, yazarın niyetini kavrayabilmek için kilit rol oynamaktadır. Bu niyeti tespit etmek de, yorumlamanın can alıcı noktasıdır. Her paragrafın yalnızca tek bir konusu bulunmaktadır.

1. Birinci paragraf

2. İkinci paragraf

3. Üçüncü paragraf

4. vb.

SÖZCÜK VE İFADE ÇALIŞMASI

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 1-3
1 Ben ihtiyardan, Tanrı'nın seçtiği, gerçekten sevdiğim hanımefendiye ve çocuklarına selamlar! Yalnız ben değil, gerçeği bilenlerin hepsi de sizleri seviyor. 2 Çünkü gerçek içimizde yaşıyor ve sonsuza dek bizimle olacak. 3 Baba Tanrı'dan ve Baba'nın Oğlu İsa Mesih'ten gelen lütuf, merhamet ve esenlik de gerçekte ve sevgide bizimle olacaktır.

a.1 “ihtiyardan” Hem 2.Yuhanna hem de 3.Yuhanna Mektubu’nun yazarı tanıtılırken bu unvan kullanılır (*presbuteros*). Bu sözcüğün Kutsal Kitap’ta çeşitli anlamları bulunmaktadır.

1. Meleklerden oluşan meclisi toplayan Tanrı’nın melekleri için kullanılmıştır (krş. Yşa.24:23). Vahiy Bölümü’nde meleklerle ilgili olarak yine aynı sözcük kullanılır (krş. 4:4, 10; 5:5, 6, 8, 11, 14; 7:11, 13; 11:16; 14:3; 19:4).
2. Eski Antlaşma’da oymak önderleri (*zaqen*) için kullanılmıştır (krş. Çık.3:16; Say.11:16). Bu sözcük daha sonra Yeni Antlaşma’da Yahudi Yüksek Kurulu’nu (Sanhedrin) oluşturan önderler topluluğu için kullanılmıştır (krş. Mat.21:23; 16:57). İsa’nın yaşadığı dönemde yetmiş kişiden oluşan bu kurul yozlaşmış kâhinler tarafından yönetiliyordu.
3. Yeni Antlaşma kilisesinin yerel önderleri için kullanılmıştır. Bu anlamda kullanılan üç eş anlamlı sözcükten biridir (önder, gözetmen ve ihtiyar, krş. Tit.1:1, 5, 7; Elç.20:17, 28). Petrus ve Yuhanna kendilerini önderlerden oluşan topluluğa dahil etmek için bu unvanı kullanırlar.
4. Kilisedeki yaşlı insanlardan söz etmek için kullanılmıştır. Bu insanların önder olması gerekmez (krş. 1Ti.5:1; Tit.2:2).

Yuhanna’nın yazıları, yazarla ilgili unvanları farklı biçimlerde sunar:

Yuhanna Müjdesi’nde gizemli bir ifade yer alır (“İsa’nın sevdiği öğrenci”).

1.Yuhanna Mektubu’nun yazarı bilinmemektedir.

2. ve 3. Yuhanna mektuplarında “ihtiyar” unvanı yer alır.

Vahiy Kitabı’nda (alışıldık vahiysel yazılardan son derece farklı olarak) yazar, “kulu Yuhanna” olarak tanıtılır.

Yorumcular ve uzmanlar arasında, bu yazıların yazarlarının kim olduğu konusunda oldukça farklı görüşler mevcuttur. Bu yazıların tümü birçok dilbilimsel ve üslupsal benzerlikler ve farklılıklar içermektedir. Bu noktada, tüm Kutsal Kitap uzmanları tarafından kabul edilen bir açıklama bulunmamaktadır. Ben tüm bu yazıları Yuhanna’nın yazdığına inanmaya meyilli olsam da bu, esinlemeyle değil, yorumbilimle ilgili bir meseledir. Gerçekte Kutsal Kitap’ın asıl yazarı Tanrı’nın Ruhu’dur. Bu yazılar güvenilir birer vahiydir, ancak çağdaş uzmanlar yazım ve derleme aşamasındaki edebi süreci bilmemekte veya anlamamaktadırlar.

“Tanrı’nın seçtiği … hanımefendiye ve çocuklarına” Bu ifadenin ne anlama geldiği tartışmalı bir konudur. Birçok uzman bu mektubun *Electa* (seçim veya seçilmiş sözcüğünün Grekçesi; bu görüş İskenderiyeli Clement tarafından ileri sürülmüştür) veya *Kyria* (bayan sözcüğünün Grekçesi; bu görüş Athanasius tarafından ileri sürülmüştür) adında bir bayana yazıldığını ileri sürmüştür. Ancak, şu nedenlerden dolayı bu ifadenin kiliseden söz

ettiğini ileri süren Jerome'a katılıyorum: (1) Kilise sözcüğünün Grekçesi, dişildir (a.1); (2) bu ifade kiliseden Mesih'in gelini olarak söz ediyor olabilir (krş. Ef.5:25-32; Va.19:7-8; 21:2); (3) bu kilisenin, çocuklar olarak tanınan üyeleri vardır (krş. a.13); (3) başka bir yerel kiliseden bu kilisenin kız kardeşi olarak söz edilmektedir (a.13); (5) bölüm boyunca tekil ve çoğul sözcükler arasında bir söz oyunu yapılmıştır (a.4, 5, 13'te tekil; a.6, 8, 10, 12'de çoğul) ve (6) bu sözcük 1.Petrus 5:13'te kilise için kullanılmıştır.

"sevdiğim" Yuhanna *phileo* sözcüğünü Yuhanna Müjdesi ve Vahiy'de eş anlamlı olarak kullanır, ancak 1, 2 ve 3. Yuhanna mektuplarında yalnızca *agapao* sözcüğünü kullanır (krş. a.3, 5, 6; 1Yu.3:18).

"gerçeği" Gerçek, sık sık yinelenen bir konudur (krş. a.1[iki kez], 2, 3, 4). 9 ve 10. ayetlerde yer alan "bu öğreti" ifadesi, "gerçek"le eş anlamlıdır. Bu sözcük muhtemelen, 1.Yuhanna'da olduğu gibi bu kısa mektupta da kilisede varlığı açıkça gösterilen sapkın öğretiler (krş. a.4, 7-10) yüzünden vurgulanmıştır. "Gerçek" bu üç kavramdan birini ifade ediyor olabilir: (1) Yuhanna'da bulunan Kutsal Ruh (krş. 14:17); (2) İsa Mesih'in kendisi (krş. Yu.8:32; 14:6) ve (3) Müjde'nin bildirisi (krş. 1Yu.3:23).

a.2 "gerçek içimizde yaşıyor" Burada, Yuhanna'nın imanlıları tanımlamak için kullandığı en gözde ifadelerden biri yer almaktadır: "Yaşamak". Bkz. 2:10'da yer alan Özel Başlık. Bu ifadenin, imanlının içinde yaşayan Kutsal Ruh'tan söz ettiği anlaşılmaktadır (krş. Rom.8:9; veya Oğul, Rom.8:9-10). Üçlübirlik'in diğer kişileri de imanlıların içinde yaşamaktadır (krş. Yu.14:23).

"sonsuza dek bizimle olacak" Gerçek tüm imanlıların içinde yaşar ve sonsuza dek onlarla birlikte olur. Bu, ne kadar güçlü ve güvence verici bir ifadedir! Gerçek hem Müjde'nin kendisi olan İsa Mesih, hem de Müjde'nin bildirisidir. Bu "gerçek" daima sevgiyi (Tanrı sevgisi, imanlı kardeşlere duyulan sevgi ve kayıp dünyaya duyulan sevgi) doğurur.

a.3 "lütuf, merhamet ve esenlik" Bu ifade, iki istisna dışında Grekçe bir mektubun tipik giriş bölümünü oluşturur. İlk olarak, özellikle Hıristiyan düşüncesini yansıtacak biçimde biraz değiştirilmiştir. Selam sözcüğünün Grekçesi *chairein*'dir. Burada, "lütuf" anlamına gelen *charis* sözcüğüyle değiştirilmiştir. Bu giriş Pastoral Mektuplar'a oldukça benzer (1Ti.1:2; 2Ti.1:2); buradaki sözcüklerin ikisi, Pavlus'un Galatyalılar ve 1.Selanikliler mektuplarının giriş bölümlerinde yinelenmiştir.

İkinci olarak, alışıldık dilbilgisi yapısı bir dua veya sağlık temennisi biçimindedir. Ancak, 2.Yuhanna'da bir gerçek açıklanır (bir anlamda, Tanrı'yla birlikte olma ve arzulanan tanrısal sonuç vaadi).

Teolojik açıdan bu sözcükler arasında kasıtlı bir düzen veya ilişki kurulup kurulmadığı merak edilebilir. Lütuf ve merhamet, Tanrı'nın günahkâr insanlığa Mesih aracılığıyla karşılıksız kurtuluş sağlayan karakterini yansıtır. Esenlik, Tanrı'nın armağanını kabul eden kişiyi yansıtır. İmanlılar büsbütün bir değişim yaşarlar. Tıpkı günaha düşüş gibi, kurtuluş da insan yaşamının tüm yönlerini etkiler; öncelikle insanı günaha düşüşten önce sahip olduğu konuma geri kavuşturur (imanla aklanma), ardından insanın içinde yaşayan Kutsal Ruh, dünya görüşünde köklü bir değişiklik yapmasını mümkün kılar. Bu da, insanın aşamalı olarak Mesih'e benzemesini sağlar (aşamalı kutsallaşma). İnsan, böylece düşüşten önce sahip olduğu Tanrı benzerliğine yeniden kavuşmuş olur (krş. Yar.1:26-27).

Diğer olasılık, sahte öğretmenlerin ışığında bu üç unsura duyulan ihtiyaçla ilgilidir. Sahte öğretmenler "lütuf" ve "merhameti" sorgulamış ve "esenlik" dışında her şeyi sunmuşlardır. Aynı zamanda, Yuhanna'nın yazılarında "merhamet" (*eleeoi*) sözcüğünün yalnızca burada geçtiğini belirtmek de yerinde olacaktır. "Lütuf" (*charis*) ise yalnızca burada, Yuhanna 1:14, 16, 17 ve Vahiy Kitabı'nda kullanılmıştır (krş. 1:4; 22:21).

"Baba Tanrı'dan ve … İsa Mesih'ten" Grekçe metinde her iki adın da önünde aynı edat (*para*) kullanılmıştır. Bu sayede, bu iki ad dilbilgisel açıdan eşit temele oturtulmuştur. Bu, İsa Mesih'in bütünüyle Tanrı olduğunu ifade etmenin diğer bir yöntemidir.

"Baba'nın Oğlu" 1.Yuhanna Mektubu'nda, bir kimsenin Oğul'a sahip olmadan Baba'ya sahip olamayacağı sürekli vurgulanmaktadır (krş. 1Yu.2:23; 4:15; 5:10). Sahte öğretmenler Tanrı'yla benzersiz ve özel bir ilişkiye sahip olduklarını iddia etmişlerdir. Yuhanna, İsa'nın Baba'ya ulaştıran tek yol olduğunu tekrar tekrar vurgular (krş. Yu.14:6).

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 4-6

[4]Senin çocuklarından bazılarının Baba'dan aldığımız buyruğa uyarak gerçeğin izinden yürüdüğünü görünce çok sevindim. [5]Şimdi sana rica ediyorum, hanımefendi, birbirimizi sevelim. Bu sana yazdığım yeni bir buyruk değil, başlangıçtan beri kabul ettiğimiz buyruktur. [6]Sevgi Tanrı'nın buyruklarına uygun yaşamamız demektir. Başlangıçtan beri işittiğiniz gibi, O'nun buyruğu sevgi yolunda yürümenizdir.

a.4 "çok sevindim" İhtiyar, bu kilise hakkındaki haberleri muhtemelen bu kilisenin seyahat eden üyelerinden işitmişti.

"çocuklarından bazılarının … gerçeğin izinden yürüdüğünü görünce" Bu ifade ya (1) kilise üyelerinden bazılarının Tanrı'ya yaraşır, sevgi dolu hayatlar sürdüklerinden (krş. 2Yu.3-4) söz etmektedir ya da (2) topluluk

içerisinde bazı üyelerin aklını çelmiş sapkınların bulunduğunu onaylamaktadır.

"Baba'dan aldığımız buyruğa uyarak" Krş. Yuhanna 13:34-35; 15:12; 1.Yuhanna 3:11; 4:7, 11-12, 21.

a.5 "başlangıçtan beri kabul ettiğimiz" Bu ifade, İsa'nın öğretisinin başlangıcından söz etmektedir (krş. 1Yu.2:7, 24; 3:11). Bu buyruğun içeriğinin "birbirimizi sevmek" (krş. a.5) ve "İsa Mesih'in beden alıp geldiğini kabul etmek" (krş. a.7) olduğu bir kez daha bildirilmiştir. Buyruğun hem bir bildiri, hem kişisel hem de yaşam biçimi olduğuna dikkat ediniz.

"birbirimizi sevelim" Sapkın öğretiye inananların başlıca özellikleri dışlayıcı ve sevgisiz olmalarıydı. Yuhanna'nın, bir kimsenin Hıristiyan olup olmadığını sınamaya yarayan üç ölçütünden birini bu oluşturmaktadır. 1.Yuhanna Mektubu'nda bu ölçütler şunlardır: Sevgi, yaşam biçimi ve öğreti. Bu üç ölçüt 2.Yuhanna Mektubu'nda yinelenir: (1) Sevgi (krş. a.5; 1Yu.2:7-11; 3:11-18; 4:7-12, 16-21; 5:1-2); (2) Tanrı'nın buyruklarını yerine getirmek (krş. a.6; 1Yu.2:3-6; 3:1-10; 5:2-3); (3) öğretinin içeriği (krş. a.7; 1Yu.1:1; 2:18-25; 4:1-6, 14-16; 5:1, 5, 10).

a.6 "sevgi … demektir" Sevgi bir duygu değil, sürekli bir eylemdir. Sevgi, tüm gerçek imanlıların "işaretidir" (krş. 1Ko.13; Gal.5:2; 1Yu.4:7-21).

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 7-11

[7]Ne var ki, İsa Mesih'in beden alıp geldiğini kabul etmeyen birçok aldatıcı dünyanın her yanına yayıldı. Aldatıcı, Mesih karşıtı olan bunlardır. [8]Başardıklarınızı yitirmemek ve ödülünüzü eksiksiz almak için kendinize dikkat edin. [9]Haddini aşıp Mesih'in öğretisine bağlı kalmayan hiç kimsede Tanrı yoktur. Bu öğretiye bağlı kalanda ise hem Baba, hem de Oğul vardır. [10]Size gelip de bu öğretiyi getirmeyeni evinize almayın, ona selam bile vermeyin. [11]Çünkü böyle birine selam veren, kötü işlerine ortak olur.

a.7 "birçok aldatıcı" "Aldatıcı" sözünün kökü, gezegen anlamına gelen "planet" sözcüğünün türetildiği Grekçe *plano* sözcüğüne dayanmaktadır. Antik dünyada göksel cisimlerin hareketleri izlenmiş ve incelenmiştir (*zodiak*). Bazı yıldızlar sabit bir yörünge izlerken, bazı yıldızların düzensiz olarak hareket ettikleri anlaşılmıştır. Antik çağda yaşayan insanlar bu yıldızlara "gezegen" adını vermişlerdir. Grekçe'de bu sözcük mecazi olarak gerçekten sapanları ifade etmek üzere kullanılmaya başlanmıştır.

Bu sahte öğretmenler Müjde'den haberi olmayan insanları aldatıp kandırmakla kalmıyorlardı. Yuhanna'nın yazılarında hem Ferisiler hem de

sahte öğretmenler, gördükleri apaçık gerçeğe başkaldırırlar. Bu insanların işledikleri günahın "bağışlanmayacak günah" veya "ölümcül günah" olarak nitelendirilmesinin nedeni budur. Üzücü olan, bu kişilerin, başka insanları da peşlerinden sürükleyerek yıkıma uğramalarına neden olmalarıdır. Yeni Antlaşma, sahte öğretmenlerin ortaya çıkıp büyük sorunlara yol açacaklarını açıkça bildirmiştir (krş. Mat.7:15; 24:11, 24; Mar.13:22; 1Yu.2:26; 3:7; 4:1).

"dünyanın her yanına yayıldı" Burada kullanılan "dünya" sözü, üzerinde yaşadığımız gezegeni ifade etmektedir. Sahte öğretmenlerin ya kiliseyi terk ettikleri (krş. 1Yu.2:19) ya da öğretilerini her yerde yaymayı görev edindikleri ifade edilir (krş. 3Yu.).

"kabul etmeyen" Burada olumsuz anlamda kullanılan sözcük (*homologeo*), Mesih'e iman ettiğini herkesin önünde kabul ve ilan etmek anlamına gelmektedir.

"İsa Mesih'in beden alıp geldiğini" Bu aldatıcılar, Mesih'in kişiliği hakkındaki sahte öğretilerinde ısrar etmektedirler. Bu ayet 1.Yuhanna 4:1-6'da yer alan "ruhları sınama" öğüdünü, özellikle İsa'nın bütünüyle insan olduğunu ifade ederek yineler (krş. Yu.1:14; 1Ti.3:16). Gnostik öğreti "ruh" (Tanrı) ve "madde" (beden) arasında sonsuz bir karşıtlık olduğunu kabul etmektedir. Onlara göre, İsa'nın bütünüyle Tanrı ve bütünüyle insan olması mümkün değildir.

Erken dönem gnostik düşüncesinde en az iki teolojik akım bulunduğu anlaşılmaktadır: (1) İsa'nın insan olduğunu inkâr edenler (Doketik). Bu düşünceye göre İsa insan gibi görünmüştür, ancak bir ruhtur; (2) Mesih'in çarmıh üzerinde öldüğünü inkâr edenler (Cerinthian). Bu düşünceyi savunanlar, "Mesih ruhunun" insan olan İsa'nın üzerine Yahya tarafından vaftiz edildiği sırada indiğini ve çarmıhta ölmeden önce kendisini terk ettiğini iddia etmişlerdir.

Yuhanna'nın ayette yer alan "beden alıp geldiğini" ifadesi Cerinthian gnostisizmini, 1.Yuhanna 4:1-6'daki sözleri ise Doketik gnostisizmi çürütmek için kullanmış olması mümkündür.

"Aldatıcı, Mesih karşıtı olan bunlardır" 1.Yuhanna 2:18'de, hem tekil "Mesih Karşıtı" hem de çoğul "Mesih karşıtları" sözleri kullanılmıştır. Mesih karşıtları Yuhanna'nın yaşadığı dönemde ortaya çıkmış ve bu kişiler kiliseyi terk etmişlerdir (krş. 1Yu.2:19). Ancak Mesih Karşıtı gelecekte ortaya çıkacaktır. Bununla birlikte buradaki "Mesih karşıtı" sözü, 1.Yuhanna 2:18-25'teki "Mesih karşıtları" ile aynı anlamda kullanılmıştır.

a.8 "kendinize dikkat edin" "Görmek" anlamına gelen Grekçe *blepo* sözcüğü, mecazi olarak kötülüğe karşı bir uyarı anlamında kullanılmıştır

(krş. Mat.24:4; Mar.13:5; Luk.21:8; Elç.13:40; 1Ko.8:9; 10:12; Gal.5:12; İbr.12:25). İmanlılar (1) Müjde'yi bildikleri; (2) Kutsal Ruh'a sahip oldukları ve (3) Mesih'le sürekli bir ilişki içinde oldukları için yanlışı ayırt etmekle sorumludurlar.

ÇÇ "Başardıklarınızı yitirmemek"
EÇ "İşlediğimiz şeyleri kaybetmeyesiniz"

Bazı Grekçe elyazmalarında, bu ayetle ilgili bir farklılık söz konusudur. Bazı elyazmalarında "başardıklarınızı" ifadesi yer alırken, bazı elyazmalarında "işlediğimiz şeyleri" ifadesi yer alır. UBS[4] metni, imanlıların kendilerine Elçilerin verdiği Müjde hedeflerini yitirebileceklerini ima eden "işlediğimiz şeyleri" ifadesini desteklemektedir.

"ve ödülünüzü eksiksiz almak için" Bu ifade, imanlıların Müjde'yi kabul ettikleri anı işaret etmektedir. Buradaki olasılık bu imanlıların kurtuluşlarıyla değil, olgunlukları ve Müjde'nin onlar aracılığıyla yayılmasıyla ilgilidir (krş. 1Ko.9:27; 15:10, 14, 48; 2Ko.6:1; Gal.2:2; Flp.2:16; 1Se.2:1; 3:5).

a.9
ÇÇ "Haddini aşıp Mesih'in öğretisine bağlı kalmayan"
EÇ "İleri gidip Mesih'in taliminde kalmayan"

Müjde'nin kurtuluş daveti "herkes" içindir, ancak sapkın öğretiye kapılma olasılığı da herkes için geçerlidir. Bu olasılık "haddini aşmak" ve "Mesih'in öğretisine bağlı kalmamak" sözleriyle ifade edilmiştir. "Haddini aşmak" sözü, sahte öğretmenlerin gerçeği kendi düşüncelerine göre değiştirmelerinden söz ediyor olabilir. İmanlıların ayırt edici özelliği, gerçeğin bildirisinin kendilerinde yaşamasıdır (krş. Yu.8:31; 15:7; 1Yu.2:14; olumsuzu için bkz. Yu.5:38; 8:31; 1Yu.1:10; bkz. Yu.8:31'de yer alan Özel Başlık).

"Tanrı yoktur" "Mesih'in öğretisi" ve 2. ayette sözü edilen "gerçek" birbiriyle koşuttur. Sahte öğretmenler ve izleyicilerinin ödülleri olmayacaktır (krş. a.8). Bir kimsenin Baba'ya sahip olabilmesi için öncelikle Oğul'a sahip olması gerektiğinden, bu kişiler Tanrı'dan ayrıdırlar ve ruhsal anlamda kayıptırlar (krş. 1Yu.5:10-12).

a.10 "size gelip de" Sahte öğretmenler geleceklerdir!

"evinize almayın" Buradaki "ev" sözcüğü Hıristiyanlar'ın konukseverliğinden söz ediyor olabilir (krş. Mat.25:35; Rom.12:13; 1Ti.3:2; Tit.1:8; İbr.13:2; 1Pe.4:9 veya Yu.5-6). Ancak, gezgin bir vaizi bir ev topluluğunda konuşması için davet etmekten söz ediyor olması da muhtemeldir (krş. Rom.16:5; 1Ko.16:19; Kol.4:15; Flm.2).

“ona selam bile vermeyin” Kendinizi bu “sözde Hıristiyanlar’la” özdeşleştirmeyin. Bu kişilere karşı sergilenen herhangi bir paydaşlık belirtisi, onların onaylandığı yönünde anlaşılabilir (krş. a.11). Bu ilkeyi günümüzde uygulamak oldukça güçtür. Birçok kişi Hıristiyan olduğunu iddia etmektedir. Böyle kişilerle Müjde’yi paylaşmaya çalışırken samimi ve candan olmamız gerekir. Ancak, özellikle önderler sapkın öğretilere karşı dikkatli olmalıdır. Bu ilke, elbette farklı Hıristiyan mezhepleri için geçerli değildir!

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 12-13
12 Size yazacak çok şeyim var, ama bunları kâğıtla, mürekkeple iletmek istemedim. Sevincimiz tam olsun diye yanınıza gelmek ve sizinle yüz yüze konuşmak umudundayım. 13 Tanrı’nın seçtiği kızkardeşinin çocukları sana selam ederler.

a.12 “Size yazacak çok şeyim var” Bu sözler, 2.Yuhanna 13-14’teki kapanış sözlerini andırmaktadır.

“Sevincimiz tam olsun diye” Bu, Yuhanna’nın yazılarında yaygın olarak değinilen bir konudur (krş. Yu.3:29; 15:11; 16:24; 17:13; 1Yu.1:4). Burada söz edilen sevincin nedeni, (1) öğretmenin varlığı ve (2) ilettiği gerçeği bilmektir.

Yuhanna 4. ayette, imanlıların sürekli sevgi ve itaatin izinde yürümelerinden duyduğu sevinçten söz etmiştir.

a.13 Bu ayette, tıpkı 1. ayette olduğu gibi, bir kardeş kiliseden ve onun üyelerinden söz etmek için mecazi bir dil kullanılmıştır.

TARTIŞMA SORULARI

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap’a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh’tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Aşağıda yer alan tartışma soruları, Yuhanna Müjdesi’nin bu bölümünün ana konularını düşünmenize yardımcı olmak amacıyla verilmiştir. Soruların amacı kesin bir yanıt bulmanızı sağlamak değil, sizi düşündürmektir.

1. 1.Yuhanna Mektubu’nda söz edilen ve 2.Yuhanna’da yinelenen gerçek imanlılara ilişkin üç ölçütü belirtiniz.
   a.
   b.
   c.

2. Bu mektup bir bayana mı, yoksa bir kiliseye mi yazılmıştır?
3. Bu kısa mektuptan, topluluk içinde sapkın öğreti yayanların var olduğunu nasıl anlayabilirsiniz?
4. 7. ayette söz edilen aldatıcı ve Mesih karşıtı kimdir?
5. 10 ve 11. ayetler, Yeni Antlaşma'nın düşmanlarımıza bile konukseverlik ve sevgi göstermek konusundaki buyruğuyla çelişmekte midir?

3. YUHANNA

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ'NİN PARAGRAF BAŞLIKLARI

Başlık	Ayet
Övgüler, Öğütler	a.5-13

3. YUHANNA HAKKINDA İÇERİKSEL BİLGİLER

GİRİŞ

A. Bu kısa mektup, 3.Yuhanna'dan biraz daha kısa olduğu için yalnızca 3.Yuhanna olarak adlandırılmıştır. 2.Yuhanna ve 3.Yuhanna mektuplarının, muhtemelen Roma İmparatorluğu'nun Asya İli'ndeki yerel bir kiliseye ölçülü bir bildiri iletmek üzere, birinci yüzyılın sonlarına doğru yazıldıklarını düşünüyorum.

B. 2.Yuhanna sapkın öğreti yayan gezgin öğretmenlere değinirken, 3.Yuhanna gezgin Hıristiyan vaizlere yardımcı olacak öğütler içermektedir.

C. 3.Yuhanna Mektubu'nda adlarından özel olarak söz edilen üç kişi bulunmaktadır:

1. Gayus (mektubun gönderildiği kilisenin sadık bir üyesi)
   a. Kutsal Kitap'ın diğer bölümlerinde üç ayrı Gayus'tan söz edilir: Makedonyalı Gayus, Elçilerin İşleri 19:29; Derbeli Gayus, Elçilerin İşleri 20:4 ve Korintli Gayus, Romalılar 16:23; 1.Korintliler 1:14.
   b. "Elçilerin Yasası" adıyla bilinen yazılar 3.Yuhanna'da söz edilen Gayus'tan Yuhanna tarafından atanan Bergama Piskoposu olarak söz eder.

Tüm teknik terimler ve kısaltmalar Ek 1, 2 ve 3'te açıklanmıştır.

2. Diotrefis (mektubun gönderildiği kilisede sorun yaratan Tanrı tanımaz bir kişi)
   a. Yeni Antlaşma'da bu kişiden söz edilen tek yer burasıdır. "Zeus'un yetiştirdiği kişi" anlamına gelen bu ad, oldukça seyrek rastlanır bir addır. "Gezginlerin koruyucusu" Zeus'un adını taşıyan bu insanın, gezgin Hıristiyanlar'a karşı çıkması ne kadar da düşündürücüdür.
   b. Bu kişinin yaptıkları, a.9-10'da anlatılmaktadır.

3. Dimitrios (Yuhanna'nın yazdığı bu mektubu kiliseye ulaştıran kişi)
   a. Dimitrios'un Müjde'yi yayan gezgin Hıristiyanlar'dan biri olduğu ve Efes'te bulunan Yuhanna'nın mektubunu kiliseye getirdiği anlaşılmaktadır.
   b. "Elçilerin Yasası" adıyla bilinen yazılar, Dimitrios'tan Yuhanna tarafından atanan Filadelfya Piskoposu olarak söz eder.

D. İlk kilise gezgin vaizleri, öğretmenleri ve müjdecileri nasıl ayırt edeceği ve destekleyeceği konusunda sorunlar yaşıyordu. Kabul edilen Kutsal Yazılar listesine dahil edilmeyen bir Hıristiyan eseri olan ve Didake ya da Oniki Elçi'nin Öğretisi adını taşıyan ikinci yüzyılın başlarına ait eser, şu bilgileri sunmaktadır:

BÖLÜM 11 – ÖĞRETMENLER, ELÇİLER VE PEYGAMBERLERE İLİŞKİN

> "Bu nedenle, size gelip daha önce anlatılmış olan şeyleri öğreten kimseleri kabul edin. Fakat öğretmenin kendisi size bunların aksini iddia eden başka bir öğreti öğretirse, onu dinlemeyin; ancak sizleri doğruluk veya Rab'bin bilgisi hakkında geliştirmek amacıyla öğretirse, Rab'bi kabul ettiğiniz gibi onu da kabul edin. Elçilere ve peygamberlere ilişkin olarak, Müjde'nin buyruğu uyarınca şöyle yapın: Size gelen her elçiyi Rab'bi kabul ettiğiniz gibi kabul edin. Fakat evinizde bir günden, veya gerekiyorsa iki günden fazla kalmasın. Eğer üç gün kalırsa, o kişi sahte peygamber demektir. Ve elçiler başkası tarafından misafir edildiklerinde, ekmekten başka bir şey almasınlar. Para istiyorsa, o kişi sahte peygamber demektir" (s.380).

BÖLÜM 12 – HIRİSTİYANLAR'IN MİSAFİR EDİLMESİ

> "Her kim Kutsal Ruh'un yönetimi altında para veya başka bir şey isterse, onu dinlemeyeceksiniz. Fakat ihtiyacı olan başka birine vermek üzere bir şey isterse, kimse onu yargılamasın.
>
> Ancak Rab'bin adıyla gelen herkesi kabul edin ve sonra onu sınayıp tanıyın; çünkü sağınızı solunuzu ayırt edebilecek anlayışa sahipsiniz. Gelen kişi yolcuysa, elinizden geldiğince ona yardım edin; ancak gerektiği takdirde iki veya üç günden fazla evinizde kalmasın. Ama sizinle kalmaya ve çalışmaya istekliyse, çalışsın ve kazandığını yesin. Ancak herhangi bir zanaatı yoksa, yanınızda kalıp boş durmasın. Eğer çalışmaya istekli değilse, o kişi bir din taciridir. Böylelelerinden uzak durmaya gayret edin" (s.381).

OKUMA DÖNGÜSÜ 1 (bkz. sf. vi)

Bu bir çalışma rehberidir; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Tüm kitabı tek bir seferde okuyunuz. Kitabın bütününün ana fikrini kendi sözcüklerinizle ifade ediniz.

1. Tüm kitabın ana fikri

2. Kitabın edebi türü

OKUMA DÖNGÜSÜ 2 (bkz. sf. vi-vii.)

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Tüm bölümü bir oturuşta okuyunuz. Kitabın ana hatlarını çıkarınız ve belirlediğiniz ünitelerin ana konularını birer cümleyle ifade ediniz.

1. Birinci ünitenin konusu

2. İkinci ünitenin konusu

3. Üçüncü ünitenin konusu

4. Dördüncü ünitenin konusu

5. vb.

OKUMA DÖNGÜSÜ 3 (bkz. sf. vii)
YAZARIN NİYETİNİ PARAGRAF SEVİYESİNDE KAVRAMA

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap'a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh'tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Tüm bölümü bir oturuşta okuyunuz. Konuları belirleyiniz. Konulara göre yaptığınız bölümlendirmeyi Çağdaş Çeviri'nin bölümlendirmesiyle karşılaştırınız. Paragraf başlıkları Tanrı tarafından esinlenmiş olmamakla birlikte, yazarın niyetini kavrayabilmek için kilit rol oynamaktadır. Bu niyeti tespit etmek de, yorumlamanın can alıcı noktasıdır. Her paragrafın yalnızca tek bir konusu bulunmaktadır.

1. Birinci paragraf

2. İkinci paragraf

3. Üçüncü paragraf

4. vb.

SÖZCÜK VE İFADE ÇALIŞMASI

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 1
1Ben ihtiyardan, gerçekten sevdiğim sevgili Gayus'a selam!

a.1 "ihtiyardan" İhtiyar sözcüğü "önder" ve "gözetmen" sözcükleriyle eş anlamlıdır (krş. Tit.1:5, 7; Elç.20:17, 28; bkz. 2.Yu.1'e ait not).

"sevgili" Bu sözcük Yuhanna'nın mektuplarının başlıca özelliklerinden (krş. 1Yu.2:7; 3:2, 21; 4:1, 7, 11; 3Yu.1, 2, 5, 11) biri olmakla birlikte, Yuhanna Müjdesi veya Vahiy Kitabı'nda yer almaz.

"Gayus" Bu mektubun yazıldığı kilisenin önderinin Gayus mu yoksa Diotrefis mi olduğu, tartışmalı bir konudur. Metinde sunulan kısıtlı bilgiden yola çıkarak bu konuda kesin bir hükme varmak güçtür. "Kilise" ve "aralarında" sözcüklerinin yer aldığı 9. ayet dikkate alınacak olursa, Diotrefis'in bir kilisenin, Gayus'un ise yakındaki diğer bir kilisenin önderi olması mümkündür. Ancak bu, tamamen tahmine dayalı bir düşüncedir.

"gerçekten sevdiğim" Yuhanna'nın mektuplarında, "sevgi" ve "gerçek" sözcüklerinin bir arada kullanıldığına sıkça rastlanır (krş. 2Yu. 1, 2, 3, 4; 3Yu.1, 3, 4, 8, 12). Gerçek sözü (1) Kutsal Ruh'tan (krş. Yu.14:17); (2) Tanrı Oğlu İsa'dan (krş. Yu.8:32; 14:6) veya (3) Müjde'nin bildirisinden (krş. 1Yu.2:2; 3:23) söz ediyor olabilir.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 2-4
2Sevgili kardeşim, canın gönenç içinde olduğu gibi, her bakımdan sağlıklı ve gönenç içinde olman için dua ediyorum. 3Bazı kardeşler gelip senin gerçeğe bağlı kaldığına, gerçeğin izinden yürüdüğüne tanıklık edince çok sevindim. 4Benim için, çocuklarımın gerçeğin izinden yürüdüklerini duymaktan daha büyük bir sevinç olamaz!

a.2 "dua ediyorum" Bu söz, tipik bir Grekçe mektup başlangıcından sonra yer almaktadır. Mektubun alıcısının sağlığı ve gönenci için edilen bir duadır. Sevilen bir kişiyi selamlamak için kullanılırdı.

“her bakımdan sağlıklı ve gönenç içinde olman için” Bu, birinci yüzyıl Greko-Romen kültüründe görülen tipik bir açılış duasıdır. “Sağlık, refah ve zenginlik” vaat eden vaizler tarafından bir dayanak olarak kullanılamaz. Kutsal Kitap ayetleri bağlamları dışında yorumlandığında, her düşünceyi kanıtlamak için dayanak olarak gösterilebilir. Ancak metin, yazıldığı dönemde ifade ettiği anlam dışında kullanılmamalıdır. Tanrı’nın Kutsal Ruh’u aracılığıyla esinlediği kişi, metnin asıl yazarıdır. Ayetlere kendi düşüncelerimizi karıştırmamalı, yansıttıkları asıl düşünceyi izlemeliyiz!

“canın” Can (*psuche*) sözcüğü, Grekçe ruh (*pneuma*) sözcüğüyle hemen hemen eş anlamlıdır. Bu sözcükler bir kişinin özünden söz etmek için kullanılır. İnsanın ayrı bir parçasını (beden, can, ruh) ifade etmemektedir. İnsan bir bütündür (krş. Yar.2:7). İnsanın canı yoktur, insanın kendisi candır.

a.3 “çok sevindim” Krş. 2.Yuyanna 4; Filipililer 4:10.

“gelip … tanıklık edince” Bu sözler, (1) bu kilisenin üyelerinin düzenli olarak Efes’e giderek Yuhanna’ya bilgi verdiklerini veya (2) Efes’e geri dönen müjdecilerin Gayus’un cömertliğinden söz ettiklerini ifade etmektedir. Anlaşıldığı kadarıyla yaşlı Yuhanna kolay kolay yolculuk edememekte, ancak kiliselerin durumunu ve gelişimini işitmekten keyif almaktadır.

“gerçeğin izinden yürüdüğüne” Hıristiyanlık bir iman ikrarı, bir dini töre veya kurum değil, İsa Mesih’le ilişki içinde sürdürülmesi gereken bir yaşamdır. İlk kiliseye “Yol” adı verilmişti (krş. Elç.9:2; 19:9, 23; 24:22). Gerçek yalnızca zihinle ilgili (içerik) değildir, aynı zamanda bir ilişkidir (Önce Mesih aracılığıyla Tanrı’yla bir ilişki kurulur ve bu ilişki birbirimizi sevmemizi sağlar). Bkz. Yuhanna 1:7’de yer alan Özel Başlık.

a.4 “çocuklarımın” Bu, Yuhanna’nın mektuplarında yaygın olarak rastlanan bir hitap biçimidir (krş. 1Yu.2:12, 13, 18, 28; 3:7, 18; 4:4; 5:21). Bu sözcük, (1) Yuhanna’nın elçisel yetkisini veya (2) Yuhanna’nın hizmetinin son yıllarını geçirdiği Roma İmparatorluğu’nun Asya İli’ndeki kiliseler ve imanlılar için duyduğu sevgiyi vurgular.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 5-8

5 Sevgili kardeşim, sana yabancı oldukları halde, kardeşler için yaptığın her şeyi içten bir bağlılıkla yapıyorsun. 6 Onlar kilise önünde sevgine tanıklık ettiler. Onları Tanrı’ya yaraşır biçimde yardımlarınla birlikte uğurlarsan iyi edersin. 7 Çünkü

inanmayanlardan hiçbir yardım almadan, Mesih'in adı uğruna yola çıktılar. [8]Bu nedenle, gerçek uğruna emektaşlar olmak için böylelerini desteklemeliyiz.

a.5 "içten bir bağlılıkla yapıyorsun" Gayus'un burada söz edilen davranışı, Diotrefis'in 9-10. ayetlerde söz edilen davranışının tam olarak tersidir.

"yaptığın her şeyi" Gayus her durumda ve mümkün olan her biçimde gezgin müjdecilere yardım ediyordu.

"sana yabancı oldukları halde" Kilise, gezgin müjdecileri memnuniyetle karşılamalı ve onları desteklemeliydi. Ancak içinde bulunulan şartlar yüzünden, Gayus, haklarında İsa Mesih'i sevdikleri, tanıdıkları ve O'na hizmet ettiklerinden başka hiçbir şey bilmediği bu kardeşlere tek başına yardım ediyordu.

a.6 "kilise önünde sevgine tanıklık ettiler" Efes'teki kilisenin, topluluk halinde ibadet ederken gezgin müjdecilerin getirdikleri haberleri dinledikleri açıkça anlaşılmaktadır.

ÖZEL BAŞLIK: *KİLİSE (ekklesia)*

Kilise sözcüğünün Grekçesi olan ekklesia, "çağrılmış olanlar" anlamına gelmektedir. İlk kilise bu sözcüğü din dışı alandaki kullanımı (krş. 19:32, 39, 41) ve Septuaginta'daki İsrailliler'den oluşan "topluluk" için (krş. Say.16:3; 20:4) kullanımı sayesinde benimsemiş, Eski Antlaşma'daki Tanrı halkının devamı olduklarını ifade etmek için kullanmıştır. Kilise yeni İsrail (krş. Rom.2:28-29; Gal.6:16; 1Pe.2:5, 9; Va.1:6) ve Tanrı'nın tüm dünyadaki işinin sonucudur (krş. Yar.3:15; 12:13; Çık.19:5-6; Mat.28:18-20; Luk.24:47; Elç.1:8).

Sözcük, Müjdeler'de ve Elçilerin İşleri Kitabı'nda çeşitli anlamlarda kullanılmıştır:

1. Kent halkının bir araya toplanması, Elçilerin İşleri 19:32, 39, 41.
2. Tanrı'nın Mesih'e iman eden evrensel halkı, Matta. 16:18 ve Efesliler.
3. Mesih'e iman eden yerel bir imanlılar topluluğu, Matta 18:17; Elçilerin İşleri 5:11 (bu ayetlerde Yeruşalim Kilisesi).
4. Bir bütün olarak İsrail halkı, Elçilerin İşleri 7:38 (İstefanos'un konuşmasında).
5. Tanrı'nın bir bölgedeki halkı, Elçilerin İşleri 8:3 (Yahuda veya Filistin).

"iyi edersin" Bu Grekçe deyişin bir Mısır papirüsünde "lütfen" anlamında kullanıldığı görülmüştür (krş. Elç.10:33).

“uğurlarsan” Bu sözcük, gezgin müjdecilerin ihtiyaçlarının karşılanması, donatılması ve onlar için dua edilmesini ifade etmektedir (krş. Elç.15:3; Rom.15:24; 1Ko.16:6; 2Ko.1:16; Tit.3:13).

“Tanrı’ya yaraşır biçimde” Bu ifade ciddi, sevgi dolu ve cömert bir biçimde anlamına gelmektedir (krş. Kol.1:10; 1Se.2:12). İmanlılar Müjde’nin hizmetkârlarına, hizmet ettikleri Tanrı’ya yaraşır biçimde davranmalıdırlar.

a.7
ÇÇ “Mesih’in adı uğruna”
EÇ “İsim uğruna”

Bu ayet, “adın” İsa Mesih’in kimliğini ve hizmetini ifade ettiğinin bir örneğidir. İmanlılar İsa’nın adına iman ettikleri gibi (krş. Rom.10:9; 1Ko.12:3; Flp.2:9-11; 1Yu.3:22), O’nun adı uğruna hareket etmelidirler (krş. Mat.10:22; 24:9; Mar.13:13; Luk.21:12, 17; Yu.15:21; 20:31; Elç.4:17; 5:41; 9:14; Rom.1:5; 1Pe.4:14, 16; Va.2:3).

ÇÇ “inanmayanlardan hiçbir yardım almadan”
EÇ “Milletlerden bir şey almayarak”

Birinci yüzyılın sonlarında, Yahudi olmayan uluslardan putperest veya imansız olarak söz ediliyordu (krş. Mat.5:47; 1Pe.2:12; 4:3). İmanlılar Müjde uğruna yürütülen hizmetleri desteklemelidir. Bir kimsenin bu hizmete katkı sağlaması, o kimsenin yüreğinin gerçek amacını ortaya koyar.

Yuhanna’nın yaşadığı dönemde birçok gezgin öğretmen para ve itibar kazanmak için öğretiyordu. Tanrı’nın öğretmenleri, vaizleri ve müjdecileri söyledikleri sözler için değil, fedakârlıkla giriştikleri Tanrı hizmeti nedeniyle desteklenmelidir.

a.8 “desteklemeliyiz” Bu, sıklıkla yinelenen bir öğüttür (krş. Yu.13:14; 19:7; 1Yu.2:6; 3:16; 4:11). Grekçe *opheilo* sözcüğünün tam karşılığı maddi yardımdır, ancak mecazi olarak bir kimseye karşı yükümlü veya borçlu olmak anlamında da kullanılmıştır.

“böylelerini desteklemeliyiz” Hanların ahlaki açıdan içler acısı koşulları yüzünden konukseverlik ilk kilise için hayati derecede önemli bir sorumluluktu (krş. Mat.25:35; Rom.12:13; 1Ti.3:2; 5:10; Tit.1:8; İbr.13:2; 1Pe.4:9).

“gerçek uğruna emektaşlar olmak için” İmanlılar müjdecilere yardım ettikçe, bu kişilerin iman ve gerçek yolundaki işlerine dahil olurlar. Bu, Müjde’nin bir ilkesidir! Yeni Antlaşma’da, Hıristiyanlar’ın bağış vermelerine ilişkin ilkeler 2.Korintliler 8-9’da yer almaktadır.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 9-10

9Kiliseye bazı şeyler yazdım, ama aralarında en üstün olma sevdasında olan Diotrefis bizi kabul etmiyor. 10Bunun için, eğer gelirsem, bize yönelttiği haksız suçlamalarla yaptığı kötülükleri anımsatacağım. Bununla yetinmeyerek kardeşleri de kabul etmiyor, kabul etmek isteyenlere de engel olup onları kiliseden dışarı atıyor.

a.9 "Kiliseye bazı şeyler yazdım" Burada 1. veya 2.Yuhanna mektuplarından veya kayıp bir mektuptan söz ediliyor olabilir; 2.Yuhanna Mektubu'ndan söz ediliyor olması daha muhtemeldir. Bkz. 6. ayette yer alan Özel Başlık.

"aralarında en üstün olma sevdasında olan Diotrefis" "En üstün olma sevdasında" şeklinde çevrilen Grekçe sözcük (*philoproteuo*) Yeni Antlaşma'da yalnızca burada kullanılmıştır. Ancak, "en üstün" veya "ilk sıradaki" anlamına gelen *proteuo* sözcüğü, Mesih'in baş olduğunu ifade eden Koloseliler 1:18 ayetinde yer almaktadır. Diotrefis, Kutsal Yazılar'da kaydedilen ilk "güç simsarı" veya "kilise patronudur". Kilisenin önderi mi yoksa din adamı olmayan önemli bir kişi mi olduğu bilinmemektedir. Bununla birlikte, bu sözler Diotrefis'in gerçek niyetini göstermektedir. Böyle bencilce hareket eden kişilere, kilisede her çağda rastlanmaktadır! Aynı zamanda bir gnostik olup olmadığı belirtilmemekle birlikte, böyle bir olasılık mümkündür.

"bizi kabul etmiyor" Diotrefis yalnızca Elçilerin yetkisini reddetmekle kalmıyor, aynı zamanda Elçilerin ilkelerini de şiddetle reddederek intikamını Elçileri izleyen imanlılardan alıyordu!

a.10 "yaptığı kötülükleri anımsatacağım" Yuhanna bu kişinin niyetini (krş. a.9) ve eylemlerini (krş. a.10) açık bir biçimde tasvir etmek istemiştir:

1. ÇÇ – "bize yönelttiği haksız suçlamalarla yaptığı kötülükleri"
   EÇ – "bize karşı fena sözlerle gevezelik ederek"
2. "kardeşleri de kabul etmiyor"
3. "kabul etmek isteyenlere de engel olup"
4. "onları kiliseden dışarı atıyor"

Bu kişi tüm ilgiyi kendi üzerine çekmek istiyor ve başka kimseyle paylaşmak istemiyordu. Aynı zamanda kendisine karşı çıkan herkesi kiliseden dışlıyordu.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 11-12

11Sevgili kardeşim, kötüyü değil, iyiyi örnek al. İyilik yapan kişi Tanrı'dandır. Kötülük yapansa Tanrı'yı görmemiştir. 12Herkesle birlikte gerçeğin kendisi,

Dimitrios'un değerli biri olduğuna tanıklık ediyor. Biz de tanıklık ederiz. Tanıklığımızın doğru olduğunu biliyorsun.

a.11 "kötüyü değil, iyiyi örnek al" "Örnek al" şeklinde çevrilen Grekçe *mimeomai* sözcüğü, aynı zamanda mimik sözcüğünün de köküdür. Örnek aldığımız kişileri dikkatlice seçmemiz gerekmektedir. Bu kişilerin kilisedeki olgun Hıristiyanlar olması gerekmektedir (krş. 2Se.3:7, 9; İbr.6:12; 13:7). Dimitrios iyi, Diotrefis ise kötü bir örnektir.

"iyilik yapan kişi Tanrı'dandır" Yuhanna'nın mektuplarında, bir kimsenin Hıristiyan olup olmadığını sınamak için üç ölçüt sunulmaktadır. Burada, bu üç ölçütten biri olan itaat vurgulanmaktadır (krş. 1.Yu.2:3-6, 28-29; 3:4-10; 5:18; 2Yu.6). Ayrıca, diğer iki ölçüt de anımsatılmaktadır: (1) Öğreti (a.3-4) ve (2) sevgi (a.1-2, 6).

"Kötülük yapansa Tanrı'yı görmemiştir" Sahte öğretmenler Tanrı'yı yakından tanıdıklarını iddia ediyor, ancak tanrısız ve sevgisiz yaşamlar sürüyorlardı. Bu da, kurtuluşun kabul edilmesi gereken zihinsel bir gerçek olduğunu, ancak günlük yaşamla ilgisi bulunmadığını savunan antinomian (ahlak kurallarını reddeden) özgürlükçü gnostikleri akla getirmektedir.

a.12 "Dimitrios'un değerli biri olduğuna tanıklık ediyor" Bu sözler Yuhanna'nın, 3.Yuhanna Mektubu'nu Gayus'a ileten Dimitrios hakkında Gayus'a yazdığı bir referansa benzemektedir. Yeni Antlaşma'daki diğer referanslar için, bkz. Elçilerin İşleri 18:27; Romalılar 16:1; 1.Korintliler 16:3; 2Ko.3:1; 8:16-24; Kol.4:10.

"gerçeğin kendisi" Gerçek, Dimitrios hakkında olumlu tanıklıkta bulunan diğer bir şahit olarak kişileştirilmiştir.

"Tanıklığımızın doğru olduğunu biliyorsun" Yuhanna, Mesih'e ilişkin güvenilir tanıklığını ileri sürmektedir (krş. Yu.19:35; 21:24).

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 13-14

[13]Sana yazacak çok şeyim var, ama mürekkeple, kalemle yazmak istemiyorum. [14]Yakında seni görmek umudundayım, o zaman yüz yüze konuşuruz.

a.13 Bu ayet, 2.Yuhanna 12'ye oldukça benzemektedir.

ÇAĞDAŞ ÇEVİRİ: 14b

[14b]Esen kal! Arkadaşlar sana selam ederler. Sen de oradaki arkadaşlara adlı adınca selam söyle.

a.14 “Esen kal” Burada, İbranice şalom deyişinden söz edildiği açıktır (krş. Luk.10:5). Bu söz “merhaba” veya “hoşça kal” anlamlarına gelmektedir. Yalnızca sorunların ortadan kalkmasını değil, aynı zamanda Tanrı’nın bereketlerinin gelmesini ifade eder. Mesih’in ölümden dirildikten sonra öğrencilerine söylediği ilk söz budur (krş. Yu.20:19, 21, 26). Hem Pavlus (krş. Ef.6:23) hem de Petrus (krş. 1Pe.5:14) bu sözü Tanrı halkı için ettikleri bir kapanış duası olarak kullanmışlardır.

“adlı adınca” Bu söz kişisel olarak, tek tek ve içtenlikle anlamına gelen bir deyiştir. Mısır papirüsünde sıklıkla kullanılmıştır.

TARTIŞMA SORULARI

Bu bir rehber yorum kitabıdır; Kutsal Kitap’a ilişkin yapacağınız yorum kendinize ait olacaktır. Her birimiz sahip olduğumuz ışıkta yürümeliyiz. Yorumlama sürecinde öncelikli olan siz, Kutsal Kitap ve Kutsal Ruh’tur. Bu işi bir yorumcuya bırakmamalısınız.

Aşağıda yer alan tartışma soruları, 3.Yuhanna Kitabı’nın ana konularını düşünmenize yardımcı olmak amacıyla verilmiştir. Soruların amacı kesin bir yanıt bulmanızı sağlamak değil, sizi düşündürmektir.

1. Gayus ve Dimitrios’un aralarındaki anlaşmazlığın nedeni konusunda birçok görüş ileri sürülmüştür. Bunlardan bazıları: (1) Teolojik nedenler; (2) toplumsal nedenler; (3) kiliseyle ilgili nedenler ve (4) ahlaki nedenlerdir. Bu nedenlerden her birini ve 3.Yuhanna Mektubu’yla nasıl bir ilişki içinde olduklarını açıklayınız.
2. 2.Yuhanna Mektubu ve 3.Yuhanna Mektubu arasındaki ilişki nedir?
3. Gerçek Hıristiyanlar’a ilişkin 1.Yuhanna’da gösterilen ve 2. ve 3. Yuhanna mektuplarında yinelenen üç belirtiyi sıralayınız.

EK 2

METİNSEL ELEŞTİRİ

Bu konu, bu yorum kitabında yer alan ayetlere ilişkin notları açıklayacak biçimde ele alınacak ve aşağıdaki ana hatlar izlenecektir.

I. Kutsal Kitap'ın metinsel kaynakları
   A. Eski Antlaşma
   B. Yeni Antlaşma
II. Aynı zamanda "metinsel eleştiri" olarak da bilinen "alt eleştiri" kuramlarının ve sorunlarının kısa açıklaması
III. Daha ayrıntılı bilgi için önerilen kaynaklar

I. Kutsal Kitap'ın metinsel kaynakları
   A. Eski Antlaşma
      1. Masoretik metin (MT) – İbranice ünsüz metin, haham Aquiba tarafından İ.S. 100 yılında düzenlenmiştir. Harekeler, aksan işaretleri, çıkmalar, noktalama işaretleri ve yardımcı işaretler İ.S. altıncı yüzyılda eklenmeye başlanmış ve İ.S. 9. yüzyılda tamamlanmıştır. Bu metin, Yahudi din âlimlerinden oluşan ve Masoretler olarak bilinen bir aile tarafından düzenlenmiştir. Kullandıkları metinsel biçim Mişna, Talmud, Targumlar, Peşita ve Vulgata'daki ile aynıdır.
      2. Septuaginta (LXX) – Geleneksel inanışa göre Septuaginta metni 70 Yahudi din âlimi tarafından 70 günde, Kral II. Ptolemi'nin desteğiyle İskenderiye Kütüphanesi'nde tamamlanmıştır (İ.Ö. 285-246). Çevirinin İskenderiye'de yaşayan bir Yahudi önder tarafından istendiği iddia edilmektedir. Bu inanış "Aristeas'ın Mektubu"ndan kaynaklanır. LXX, çoğunlukla haham Aquiba'nın metnindekinden (MT) farklı bir İbranice metinsel biçim geleneğine dayanmaktadır.
      3. Kumran Tomarları (DSS) – Kumran Tomarları Roma İmparatorluğu döneminde (İ.S. 200 ile İ.S. 70) Eseniler olarak adlandırılan bir Yahudi mezhebinin üyeleri tarafından yazılmıştır. Ölü Deniz civarındaki çeşitli alanlarda bulunan İbranice elyazmaları, hem MT'den hem de LXX'ten farklı bir İbranice metinsel biçim sergiler.
      4. Bu metinlerin nasıl karşılaştırıldığına ilişkin bazı belirli örnekler, yorumcuların Eski Antlaşma'yı anlamalarına yardımcı olmuştur.
         a. LXX, yorumcu ve uzmanların Masoretik metni anlamalarına yardımcı olmuştur.
            (1) Yeşaya 52:14'ün Septuaginta metni: "Birçokları onun karşısında dehşete düşüyor."

(2) Yeşaya 52:14'ün Masoretik metni: "Çoğu sana şaştığı gibi."
(3) Yeşaya 52:15'te, Septuaginta'nın kullandığı farklı zamir kabul edilmiştir.
  (a) Septuaginta, "pek çok ulus ona şaşacak."
  (b) Masoretik metin, "Çok milletleri şaşırtacak."

b. Kumran Tomarları, yorumcular ve uzmanların Masoretik metni anlamalarına yardımcı olmuştur.
  (1) Yeşaya 21:8'in Kumran Tomarları'ndaki metni, "Gözcü, 'Ey efendim, her gün aralıksız gözcü kulesinde duruyorum…' diye bağırdı."
  (2) Yeşaya 21:8'in Masoretik metni, "ve aslan gibi bağırdı: 'Ya Rab, daima gündüzün kule üzerinde durmaktayım…'"

c. Hem Septuaginta hem de Kumran Tomarları Yeşaya 53:11'i açıklamaya yardımcı olmuştur.
  (1) Septuaginta ve Kumran Tomarları, "canını feda edince ışığı görecek, hoşnut olacak."
  (2) Masoretik metin, "canının emeği … görecek ve doyacak."

B. Yeni Antlaşma

1. Günümüzde, Grekçe Yeni Antlaşma metninin tamamına veya parçalarına ait 5300'den fazla elyazması mevcuttur. 85 kadarı papirüs, 268'i ise tamamen büyük harflerle (uncial) yazılmış elyazmasıdır. Daha sonra, yaklaşık İ.S. dokuzuncu yüzyılda akıcı yazı geliştirilmiştir (miniskül, yani küçük harf). Yazılı haldeki Grekçe elyazmalarının sayısı 2700'ü bulmaktadır. Ayrıca, ibadet sırasında kullanılan Kutsal Yazı metni listelerinin 2100 kadar nüshası bulunmaktadır.
2. Yeni Antlaşma bölümlerini içeren ve papirüs üzerine yazılmış yaklaşık 85 Grekçe elyazması, müzelerde saklanmaktadır. Bunlardan bazıları İ.S. ikinci yüzyıla ait olmakla birlikte, çoğu İ.S. üçüncü ve dördüncü yüzyıla aittir. Bu elyazmalarından hiçbiri Yeni Antlaşma'nın tamamını içermez. Bunların Yeni Antlaşma'nın en eski nüshaları olmaları, daha az farklılık içerdikleri anlamına gelmemektedir. Bu metinlerin birçoğu bölgesel kullanım için hızlı bir biçimde kopyalanmış ve bu süreçte fazla özen gösterilmemiştir. Bu nedenle, birçok farklılık içermektedirler.
3. İbrani alfabesinin ilk harfi olan א veya (01) adıyla anılan Sina Kodeksi, Sina Dağı'ndaki St. Catherine Manastırı'nda Tischendorf tarafından bulunmuştur. İ.S. 4. yüzyıla ait olan bu

nüsha, Eski Antlaşma'nın Septuaginta metni ile Grekçe Yeni Antlaşma'yı içermektedir. "İskenderiye Metni" türündedir.

4. "A" veya (02) adıyla anılan İskenderiye Kodeksi, Mısır'daki İskenderiye'de bulunmuş 5. yüzyıla ait bir Grekçe elyazmasıdır.
5. "B" veya (03) adıyla anılan Vatikan Kodeksi, Roma'daki Vatikan Kütüphanesi'nde bulunmuştur ve İ.S. 4. yüzyılın ortalarına aittir. Eski Antlaşma'nın Septuaginta metnini ve Grekçe Yeni Antlaşma'yı içermektedir. "İskenderiye Metni" türündedir.
6. "C" veya (04) adıyla anılan Efrayim Kodeksi, kısmen tahrif olmuş 5. yüzyıla ait bir Grekçe elyazmasıdır.
7. "D" veya (05) adıyla anılan Bezae Kodeksi, beş veya altıncı yüzyıla ait bir Grekçe elyazmasıdır. "Batı Metni" olarak adlandırılan türün başlıca temsilcisidir. Birçok ilave içermekte olup, İngilizce King James çevirisinin Grekçe dayanak metnidir.
8. Yeni Antlaşma elyazmaları ortak belirgin özellikleri taşıyan üç veya muhtemelen dört aile biçimde gruplandırılabilir.
   a. Mısır'da bulunan İskenderiye metinleri
      (1) Müjdeler'i kaydeden P^{75}, P^{66} (yaklaşık İ.S. 200).
      (2) Pavlus'un mektuplarını kaydeden P^{46} (yaklaşık İ.S. 225).
      (3) Petrus ve Yahuda mektuplarını kaydeden P^{72} (yaklaşık İ.S. 225-250).
      (4) Eski Antlaşma ve Yeni Antlaşma'nın tamamını içeren Vatikan veya B Kodeksi (yaklaşık İ.S. 325).
      (5) Origen bu metin türünden alıntı yapar.
      (6) Bu metin türünün özelliklerini taşıyan diğer elyazmaları א, C, L, W ve 33'tür.
   b. Kuzey Afrika'da bulunan Batı metinleri
      (1) Kuzey Afrika'daki kilise babaları, Tertullian, Cyprian ve eski Latince çeviriden alıntılar.
      (2) Irenaeus'tan alıntılar.
      (3) Tatian ve eski Süryanice çeviriden alıntılar.
      (4) D Kodeksi "Bezae" bu metin türünün özelliklerini taşır.
   c. Antik Konstantinopolis'te bulunan Doğu Bizans metinleri
      (1) 5300 elyazmasının % 80'inde bu metin türünün özellikleri görülür.
      (2) Suriye Antakyası'nın kilise babaları, Kapadokyalılar, Chrysostom ve Theodoret bu metinden alıntılar yapar.
      (3) Kodeks A (yalnızca Müjdeler'de).
      (4) Tüm Yeni Antlaşma'da Kodeks E (8. yüzyıl).
   d. Dördüncü muhtemel tür, Filistin'de bulunan Sezariye metinleridir
      (1) Yalnızca Markos'ta görülür.
      (2) Bazı uzmanlar P^{45} ve W olduğunu ileri sürer.

II. "Metinsel eleştiri" veya "alt eleştiri"nin kuramları ve sorunları

A. Farklılıklar nasıl meydana geldi?
   1. Dikkatsizlik veya kaza sonucu (farklılıkların büyük çoğunluğu)
      a. Elle kopyalama sırasında meydana gelen göz kayması sonucu, iki benzer sözcüğün ikincisi okunur ve böylece aradaki tüm sözcükler atlanır (homoioteleuton).
         (1) Çift harfli bir sözcük veya ifadenin göz kayması sonucu atlanması (haplography).
         (2) Grekçe metinden bir ifade veya satırın tekrarlanmasında düşünce kayması (dittography).
      b. Sözlerin kayda geçirilmesi sırasında yanlış telaffuz sonucu hatalı yazım (itacism). Yanlış telaffuz çoğunlukla benzer okunuşa sahip Grekçe sözcüklerin telaffuzunda meydana gelir.
      c. İlk Grekçe metinlerde bölüm veya ayet ayrımları, noktalama işaretleri çok azdı veya hiç yoktu ve sözcükler bitişik yazılıyordu. Bu metinlerde harfleri farklı yerlerden ayırarak farklı sözcükler elde etmek mümkündür.
   2. Kasıtlı değişiklik
      a. Kopyalanan metnin dilbilgisel biçimini geliştirmek için değişiklikler yapılırdı.
      b. Metni diğer Kutsal Kitap metinleriyle uyumlu hale getirmek için değişiklikler yapılırdı (koşutların uyumlanması).
      c. İki veya daha fazla farklı metni tek bir birleşik metin haline getirmek için değişiklikler yapılırdı (birleştirme).
      d. Metinde görülen bir sorunu düzeltmek için değişiklikler yapılırdı (krş. 1Ko.11:27 ve 1Yu.5:7-8).
      e. Bir yazman tarafından sayfanın kenarına yazılan metnin tarihsel kurgusuyla ilgili ilave bilgi veya doğru yorum, ikinci yazman tarafından metne eklenebilirdi (krş. Yu.5:4).

B. Metinsel eleştirinin temel ilkeleri (farklılıklar söz konusu olduğunda bir metnin asıl biçimini belirlemeye yönelik mantıksal kurallar)
   1. En biçimsiz veya dilbilgisel açıdan alışılmadık metin, muhtemelen asıl metindir.
   2. En kısa metin muhtemelen asıl metindir.
   3. Asıl metne tarihsel açıdan yakınlığı nedeniyle daha eski olan metne daha çok önem verilir, bunun dışındaki her metin eşittir.
   4. Coğrafi açıdan çeşitliliğe sahip elyazmaları genellikle asıl metne sahiptir.
   5. Öğretisel açıdan daha zayıf olan metinler, özellikle elyazmalarının değiştiği döneme ilişkin önemli teolojik

meselelerle ilgili olanlar, tercih edilir (örn. 1Yu.5:7-8'deki Üçlübirlik).

6. Diğer farklılıkların kökenini en iyi açıklayan metin asıl metne yakındır.
7. Sorun yaratan bu farklılıklar hakkında, şu iki alıntı yararlı olacaktır:
   a. J. Harold Greenlee, *Introduction to New Testament Textual Criticism (Yeni Antlaşma Metinsel Eleştirisine Giriş)*, s.68: "Hiçbir Hıristiyan öğretisi tartışılabilir bir metne bağlı değildir. Yeni Antlaşma'yı inceleyen kişi, okuduğu metnin Tanrı esini olan asıl metinden daha doğru veya öğretisel açıdan daha güçlü olmasını arzulamaktan sakınmalıdır."
   b. W. A. Criswell, Greg Garrison'a Kutsal Kitap'taki her sözcüğün, "en azından çağdaş okuyuculara yüzyıllardır çevirmenler tarafından aktarılan her sözün" Tanrı esini olduğuna inanmadığını söyler. Criswell şöyle der: "Metinsel eleştiride çok daha fazla imanlı biriyim. Bunun gibi, Markos'un 16. bölümünün son yarısının sapkın olduğunu düşünüyorum; Tanrı esini değildir, uydurmadır… Elyazmalarını geriye doğru karşılaştırırsanız, Markos Müjdesi'nin kapanışına benzer bir şey göremezsiniz. Birileri bunu eklemiştir…"

Güney Baptist Kongresi'nin Kutsal Kitap'ın yanılmazlığını savunan üstatlarından Criswell, Yuhanna 5. Bölüm'de (İsa'nın Beytesta Havuzu'nda gerçekleştirdiği mucize) metin ilavesinin açıkça görüldüğünü ileri sürmüştür. Ayrıca, Yahuda'nın intiharına ilişkin iki farklı kayda değinir (krş. Mat.27 ve Elç.1). Criswell bu konuda, "İntihara ilişkin farklı bir bakış açısı" demiştir. "Eğer Kutsal Kitap'ta yer alıyorsa, bunun bir açıklaması vardır. Yahuda'nın intiharına ilişkin iki kayıt da Kutsal Kitap'ta yer almaktadır." Criswell şunları ekler: "Metinsel eleştiri kendi içinde harika bir bilim dalıdır. Geçici değildir, ilgisiz değildir. Devingen ve merkezidir…"

III. Elyazması sorunları (metinsel eleştiri)

A. Daha ayrıntılı bilgi için önerilen kaynaklar:

1. *Biblical Criticism: Historical, Literary and Textual*, by R.H. Harrison.
2. *The Text of the New Testament: Its Transmission, Corruption and Restoration* by Bruce M. Metzger.
3. *Introduction to New Testament Textual Criticism*, by J. H Greenlee.

EK 3

SÖZLÜK

Adoptionism (Evlat edinilme). İsa'nın Tanrı'yla ilişkisi hakkında ileri sürülen ilk görüşlerden biridir. İsa'nın her yönden normal bir insan olduğunu, Vaftizci Yahya tarafından vaftiz edildiği (krş. Mat.3:17; Mar.1:11) veya ölümden dirildiği (krş. Rom.1:4) sırada Tanrı tarafından özel bir biçimde evlat edinildiğini ileri sürer. İsa öylesine örnek bir yaşam sürmüştür ki, Tanrı bir noktada (vaftiz edilmesi, dirilişi) O'nu Oğul olarak evlat edinmiştir (krş. Rom.1:4; Flp.2:9). Bu, ilk kilisede ve sekizinci yüzyılda bir azınlık tarafından savunulan bir görüştür. Tanrı'nın insan bedeni alması yerine, bu olayı tamamen tersine çevirerek insanın Tanrı haline geldiğini ileri sürer.

Öncesizlikten beri var olan, Oğul Tanrı İsa'nın örnek bir yaşam sürdüğü için ödüllendirildiğini veya yüceltildiğini söylemek güçtür. Eğer zaten Tanrı'ysa, nasıl ödüllendirilebilir? Öncesizlikten beri var olan ve Tanrı'nın görkemine sahip olansa, nasıl daha da yüceltilebilir? Bizim için anlaşılması güç olsa da, Baba Tanrı, iradesini kusursuz biçimde yerine getirdiği için bir anlamda İsa'yı özel bir biçimde yüceltmiştir.

İskenderiye Okulu. Bu yorumlama yöntemi İ.S. ikinci yüzyılda İskenderiye'de geliştirilmiştir. Plato'nun öğrencisi olan Philo'nun temel yorum ilkelerinden yararlanır. Çoğunlukla mecazi yöntem olarak adlandırılmıştır. Reform dönemine dek kilisede egemen görüş olmuştur. En büyük destekçileri, Origen ve Augustine'dir. Bkz. Moises Silva, Has The Church Misread The Bible? (Academic, 1987).

İskenderiye Kodeksi. Eski Antlaşma, Apokrif Kitaplar ve Yeni Antlaşma'nın çoğunu içeren ve İskenderiye'de bulunan beşinci yüzyıla ait Grekçe elyazması. Tüm Grekçe Yeni Antlaşma metninin başlıca dayanaklarından biridir (Matta, Yuhanna ve 2.Korintliler'in bazı bölümleri dışında). "A" olarak adlandırılan bu elyazması, "B" olarak adlandırılan elyazmasıyla (Vatikan Kodeksi) herhangi bir Kutsal Kitap metni üzerinde hemfikir olduğunda, bu metin çoğu uzman tarafından genellikle orijinal kabul edilmektedir.

Mecaz. İlk olarak İskenderiye Yahudi inancında gelişen bu Kutsal Kitap yorum biçimi, İskenderiyeli Philo tarafından yaygınlaştırılmıştır. Ana ilkesi, Kutsal Kitap'ın tarihi kurgusunu veya edebi bağlamını göz ardı ederek Kutsal Yazılar'ı bir kültüre veya felsefe sistemine uyumlu hale getirmeye çalışmaktır. Kutsal Yazılar'daki her ayetin altında gizli bir ruhsal anlam arar. İsa'nın Matta 13'te ve Pavlus'un Galatyalılar 4'te gerçeği bildirmek için mecaz kullandığı doğrudur. Ancak, bu örnekler tam anlamıyla mecaz değil, tiplendirme biçimindedir.

Kutsal Yazılar'ın Paralelliği. Bu ifade, tüm Kutsal Kitap'ın Tanrı esini olduğunu ve bu nedenle çatışık değil, tamamlayıcı olduğunu savunan görüşü tanımlamak için kullanılır. Bir Kutsal Kitap metninin yorumlanmasında koşut ayetlerin kullanılmasının dayanağı, farazi onaydır.

Muğlaklık. Bir bölümde, iki veya daha fazla muhtemel anlamı olan bir sözcük veya ifade kullanılması veya aynı anda iki veya daha fazla konudan söz edilmesi sonucunda oluşan belirsizliktir. Yuhanna'nın kasıtlı olarak muğlak ifadeler kullanmış olması mümkündür (tevriye).

Antropomorfik. "İnsanlarla ilgili özellikler taşıyan" anlamına gelen bu terim, Tanrı hakkında kullandığımız dini lisanı tanımlamak için kullanılır. İnsan sözcüğünün Grekçesi'nden türetilmiştir. Tanrı'dan, sanki bir insanmış gibi bahsetmemiz anlamına gelmektedir. Tanrı, insanlar için kullanılan fiziki, sosyolojik ve psikolojik terimlerle anlatılmıştır (krş. Yar.3:8; 1Kr.22:19-23). Bu, elbette yalnızca bir benzetmedir. Bununla birlikte, bu amaçla kullanabileceğimiz başka terimler veya ifadeler bulunmadığından, Tanrı hakkında sahip olduğumuz bilgi sınırlıdır.

Antakya Okulu. Bu Kutsal Kitap yorumlama yöntemi Suriye Antakyası'nda, üçüncü yüzyılda gelişmiş ve mecazi İskenderiye yöntemine bir tepki olarak ortaya çıkmıştır. Temel ilkesi Kutsal Kitap'ın tarihi anlamına odaklanmaktır. Kutsal Kitap'ı sıradan bir edebiyat eseri gibi yorumlar. Bu okul, Mesih'in iki doğaya mı (Nestoriusçular) yoksa tek doğaya mı (bütünüyle Tanrı ve bütünüyle insan) sahip olduğu konusunda anlaşmazlığa düşmüştür. Roma Katolik Kilisesi tarafından sapkın ilan edilmiş ve İran'a taşınmıştır; ancak okulun etkinliği azalmıştır. Temel yorumlama ilkeleri daha sonraları Klasik Protestan Reformcuları'nın (Luther ve Calvin) yorumlama ilkeleri haline gelmiştir.

Antitetikal (karşıt). İbranice şiirlerin mısraları arasındaki ilişkiyi belirtmek için kullanılan terimlerden biridir. Karşıt anlamlı mısraları ifade eder (krş. Özd.10:1; 15:1).

Vahiysel yazın. Ağırlıklı olarak, hatta muhtemelen sadece Yahudi edebiyatına özgü bir türdür. Yahudiler'in yabancı uluslar tarafından işgal ve istila edildiği dönemlerde yazılan şifreli yazılardır. Dünyada yaşanan olayları kişisel ve kurtaran Tanrı'nın meydana getirdiğini ve yönettiğini ve İsrail'le özel olarak ilgilendiğini kabul eder. Bu türdeki yazılar Tanrı'nın özel çabası sayesinde sonunda kavuşulacak zaferi vaat eder.

İçerdiği gizemli ifadeler yüzünden oldukça simgesel ve hayalidir. Gerçekleri çoğunlukla renkler, sayılar, görümler, düşler, meleklerin aracılığı, gizemli sözcüklerle ve çoğunlukla iyilik ile kötülük arasındaki keskin karşıtlıkla ifade eder.

Bu türün bazı örnekleri (1) Eski Antlaşma'da Hezekiel (Blm.36-48), Daniel (Blm.7-12) Zekeriya ve (2) Yeni Antlaşma'da Matta 24; Markos 13; 2.Selanikliler 2 ve Vahiy bölümleridir.

Apolojist (Apolojetik / İnanç Savunması). Grekçe "kanuni savunma" anlamına gelen sözcükten türetilmiştir. Teolojinin, Hıristiyan inancına ilişkin mantıksal önermeler ve kanıtlar sunmayı amaçlayan özel bir dalıdır.

Apriori. Önvarsayım anlamına gelir. Doğruluğu daha önce kabul edilmiş açıklamalar, ilkeler veya görüşlerden yola çıkarak mantık yürütmeyi içerir. Bir görüşün irdelemeden veya analiz etmeden kabul edilmesi demektir.

Ariusçuluk. Arius üçüncü yüzyıl ile dördüncü yüzyılın başlarında yaşayan, İskenderiye kilisesine bağlı bir ihtiyardı. Muhtemelen Süleyman'ın Özdeyişleri 8:22-31'den yola çıkarak İsa'nın öncesizlikten beri var olduğunu, ancak ilahi olmadığını (Baba'yla aynı öze sahip olmadığını) savundu. Yıllarca sürecek bir tartışma başlatan (İ.S. 318) İskenderiye piskoposu bu görüşe itiraz etti. Ariusçuluk Doğu Kilisesi'nin resmi inancı haline geldi. İ.S. 325'te toplanan İznik Konseyi Arius'u haksız buldu ve Oğul'un ilahi öze sahip olduğunu ve Tanrı'yla tamamen eşit olduğunu ilan etti.

Aristo. Antik Yunan filozoflarından biri olan Aristo, Plato'nun öğrencisi ve Büyük İskender'in öğretmenidir. Etkisi, günümüzde bile çağdaş çalışmalara kadar birçok alanda hissedilmektedir. Bunun nedeni, bilgiye gözlem ve sınıflandırma yoluyla ulaşılacağını vurgulamasıdır. Bu, bilimsel yöntemin temel ilkelerinden biridir.

El yazıları. Kutsal Kitap'ın orijinal elyazmalarına verilen addır. Bu orijinal elyazmaları tamamen yok olmuştur. Ancak kopyalarının kopyaları mevcuttur. İbranice ve Grekçe elyazmalarındaki ve antik nüshalardaki metinsel farklılıkların nedeni budur.

Bezae. İ.S. altıncı yüzyıla ait Grekçe ve Latince elyazmasıdır. "D" olarak adlandırılmıştır. Müjdeler'i, Elçilerin İşleri'ni ve Mektuplar'dan bazılarını içerir. Başlıca özelliği yazmanlar tarafından yapılan birtakım ilavelerdir. Textus Receptus'un temelini oluşturur.

Eğilim (bias). Bir nesne veya bakış açısına karşı duyulan güçlü hassasiyeti ifade eder. Bir nesne veya bakış açısına dair tarafsızlığın mümkün olmadığı düşünce yapısıdır. Önyargılı bir görüştür.

Kutsal Kitap'ın yetkisi. Bu, oldukça özel anlamda kullanılan bir terimdir. Asıl yazarın kendi döneminde yaşayan insanlara ne söylediğini anlamayı ve bu gerçeği kendi günümüze uygulamayı ifade eder. Kutsal Kitap'ın yetkisi genellikle Kutsal Kitap'ı tek yetkili rehberimiz olarak görmek biçiminde tanımlanır. Bununla birlikte, mevcut yanlış yorumların ışığında bu kavramı Kutsal Kitap'ın tarihi-dilbilgisel yöntem ve ilkelerle yorumlanması olarak sınırlandırdım.

Kanon (Kabul Edilen Kutsal Yazılar). Tanrı tarafından esinlendiğine inanılan yazıları tanımlamak için kullanılan terimdir. Hem Eski Antlaşma hem de Yeni Antlaşma yazılarıyla ilgili olarak kullanılır.

İsa-merkezcilik (Christocentric). İsa'nın merkeziyetini ifade etmek için kullanılan terimdir. Bu terimi, İsa'nın tüm Kutsal Kitap'ın Rab'bi olduğu kavramıyla bağlantılı

olarak kullandım. Eski Antlaşma İsa'yı işaret eder; Eski Antlaşma'nın hedefi ve sonucu İsa'dır (krş. Mat.5:17-48).

Açıklama kitabı. Bu, özel türde bir araştırma kitabıdır. Bir Kutsal Kitap bölümünün genel arka planını sunar. Ardından kitabın her bölümünü açıklamaya çalışır. Bazı açıklama kitapları uygulamaya yoğunlaşırken, diğerleri metinle daha ayrıntılı ve teknik olarak ilgilenir. Bu kitaplar yardımcıdır, ancak gerekli ön hazırlık yapıldıktan sonra kullanılmalıdır. Yazarın yorumları sorgulanmadan kabul edilmemelidir. Farklı teolojik bakış açılarına ait farklı açıklamaların incelenmesi, genellikle yararlı olur.

Tümdengelim. Bu mantık yürütme yöntemi, genel ilkelerden yola çıkarak özel uygulamalara varmayı amaçlar. Gözlemlenen özel hususlardan genel sonuçlara (kuramlara) ulaşan bilimsel yöntemi andıran tümevarımın tersidir.

Diyalektik. Aykırı veya çelişkili görülen unsurları bir arada tutarak çelişkinin her iki yönünü de kapsayan birleşik bir yanıt arayan mantık yürütme yöntemidir. Birçok Kutsal Kitap öğretisi diyalektik ikiliklere sahiptir (Tanrı'nın önbelirlemesi-özgür irade, kurtuluş güvencesi-imanda gayret, iman-iyi işler; iman ikrarı-öğrencilik; Hıristiyan'ın özgürlüğü-Hıristiyan'ın sorumluluğu).

Diaspora. Filistin'de yaşayan Yahudiler tarafından, vaat edilen toprakların sınırları dışında yaşayan diğer Yahudiler'i ifade etmek için kullanılan Grekçe sözcüktür.

Dinamik Denklik. Bir Kutsal Kitap çevirisi kuramının adıdır. Kutsal Kitap çevirisi, her bir İbranice veya Grekçe sözcüğün Türkçe bir sözcükle karşılandığı "sözcük sözcüğe" biçiminde ya da orijinal sözcük veya ifadenin birebir çevrilmesine fazla önem verilmeden, metnin ifade ettiği gerçeğin aktarıldığı "paraphrase" biçiminde gerçekleştirilebilir. Bu iki kuram arasında, orijinal metni dikkate alan, fakat bu metni çağdaş dilbilgisi biçimleri ve deyişleriyle çeviren "dinamik denklik" kuramı yer almaktadır. Bu çeşitli çeviri kuramlarına değinen oldukça yararlı kaynaklardan biri de, Fee ve Stuart'ın *Kutsal Kitap'ı Bilinçli Şekilde Okumak* adlı kitaplarıdır (s.35).

Eklektik (seçmeli). Bu, bir metinsel eleştiri terimidir. Orijinal elyazılarına yakın olduğu varsayılan bir metni elde edebilmek için farklı Grekçe elyazmalarından bölümler seçmeyi ifade eder. Herhangi bir aileye ait Grekçe elyazmalarının orijinal metinleri içerdiği görüşünü reddeder.

Eisegesis. Exegesis'in tersidir. Exegesis asıl yazarın amacından yola çıkmayı ifade ederken, eisegesis yabancı bir düşünce veya görüşü dahil etmeyi ifade eder.

Etimoloji. Bir sözcüğün asıl anlamını belirlemeye çalışan sözcük incelemesidir. Elde edilen kök anlam sayesinde, türetilmiş diğer anlamlar kolaylıkla belirlenebilir. Yorumlamada ana odak noktası etimolojiden çok, bir sözcüğün çağdaş anlamı ve kullanımıdır.

Exegesis. Belirli bir bölümü yorumlamak için başvurulan uygulamayı ifade eder. Amacımızın tarihsel kurgu, edebi bağlam ve çağdaş sözcük anlamı ışığında asıl yazarın amacını anlamak olduğu görüşünden yola çıkar.

Gnostisizm. Bu sapkın öğreti hakkında sahip olduğumuz bilgilerin çoğu, ikinci yüzyıla ait gnostik yazılardan kaynaklanmaktadır. Bununla birlikte, gnostisizmin başlangıç aşamasındaki düşünceleri birinci yüzyılda da (ve öncesinde) mevcuttu.

İkinci yüzyıldaki Valentian ve Cerinthian Gnostisizmi'nin bazı ilkeleri şunlardır: (1) Madde ve ruh ezelden beri bir arada bulunmaktadır (varlıkbilimsel karşıtlık). Madde kötüdür, ruh iyidir. Ruh olan Tanrı, kötülüğe karışamaz; (2) Tanrı ile madde arasında sızıntılar (eonlar veya kutsallık seviyeleri) vardır. Bu seviyelerin en aşağısında, evreni yaratan Eski Antlaşma'daki YHVH bulunmaktadır; (3) İsa tıpkı YHVH gibi bir sızıntıdır, ancak daha üstün seviyededir ve gerçek Tanrı'ya daha yakındır. Bazıları İsa'yı en üstün seviyede, ama yine de Tanrı'dan aşağı konumda görmüş ve beden almış Tanrı olduğunu reddetmiştir (krş. Yu.1:14). Madde kötü olduğundan, İsa hem Tanrı olup hem insan bedeni almış olamaz. İsa ruhsal bir görüntüdür (krş. 1Yu.1:1-3; 4:1-6) ve (4) kurtuluş İsa'ya iman etmenin yanı sıra sadece özel kişiler tarafından bilinen özel ve gizli bir bilgi sayesinde elde edilebilir. Göksel seviyelerden geçebilmek için bilgi (şifreler) gerekmektedir. Ayrıca Tanrı'ya ulaşabilmek için Yahudi yasaları da gereklidir.

Gnostik sahte öğretmenler iki zıt ahlak düzenini savunmuşlardır: (1) Bazılarına göre, yaşam biçimi kurtuluşla tamamen ilgisizdir. Onlara göre, kurtuluş ve ruhsallık kutsallık seviyeleri (eonlar) arasında gizli bilgide (şifreler) saklıdır; (2) yaşam biçimi kurtuluşla hayati derecede ilgilidir. Bu kişiler çileci bir yaşam biçiminin gerçek ruhsallığın kanıtı olduğunu vurgulamışlardır.

Hermenötik (Yorum bilimi). Exegesis'e rehberlik eden ilkeler için kullanılan teknik bir terimdir. Hem özel kurallardan hem de armağan veya yetenekten oluşan bir bütündür. Kutsal Kitap yorumbilimi genellikle iki sınıfa ayrılır: Genel ilkeler ve özel ilkeler. Her farklı edebi türe ilişkin özel ilkeler vardır, ancak aynı zamanda bazı ortak varsayımları ve yorum yöntemlerini de paylaşırlar.

Tarihi eleştiri. Belirli bir Kutsal Kitap bölümünün tarihi kurgusuna ve edebi yapısına odaklanan Kutsal Kitap yorumlama yöntemidir.

Aydınlanma. Tanrı'nın insanlığa sesleniişini ifade eden kavramdır. Bu kavram, genel olarak üç terimle ifade edilir: (1) Vahiy (Tanrı insanlık tarihinde etkindir); (2) esinleme (Tanrı eylemlerine ve eylemlerinin anlamına ilişkin doğru yorumu kayda geçirmeleri için belirli insanlara vermiştir); (3) aydınlanma (Tanrı insanlara kendini tanıttığı gibi, anlamalarına yardımcı olması için Kutsal Ruhu'nu vermiştir).

Tümevarım. Bu mantık yürütme yöntemi, özelden genele yaklaşır. Çağdaş bilimin deneye dayalı yöntemidir. Aristo'nun temel yaklaşımı tümevarımdır.

Esinleme. Tanrı'nın, vahyini doğru ve açık bir biçimde kaydetmeleri için Kutsal Kitap yazarlarını yönlendirmesini ifade eder. Bu kavram genel olarak üç terimle ifade edilir: (1) Vahiy (Tanrı insanlık tarihinde etkindir); (2) esinleme (Tanrı eylemlerine ve eylemlerinin anlamına ilişkin doğru yorumu kayda geçirmeleri için belirli insanlara vermiştir); (3) aydınlanma (Tanrı insanlara kendini tanıttığı gibi, anlamalarına yardımcı olması için Kutsal Ruhu'nu vermiştir).

Betimleme dili. Eski Antlaşma'nın yazıldığı deyimlerle ilgili olarak kullanılır. Dünyamızdan, beş duyumuzla algıladığımız biçimde söz eder. Bilimsel bir tanımlama değildir, öyle olması da amaçlanmamıştır.

Yasacılık. Kuralların veya dini törenlerin aşırı vurgulanmasıdır. Tanrı tarafından kabul edilmek için insan başarısına güvenir. İnsanla Tanrı arasındaki ilişkinin değerini azaltır ve insan başarısını yüceltir. Bunların her ikisi de, Kutsal Tanrı ile günahkâr insanlık arasındaki antlaşma ilişkisinin önemli unsurlarıdır.

Kelimesi kelimesine. Antakya Okulu'nun geliştirdiği metin odaklı tarihi yorum yönteminin diğer adıdır. Yorumlamaya sözcüklerin normal ve belirgin anlamını gözeterek yaklaşmakla birlikte, mecazi ifadelerin varlığını da kabul eder.

Ünite. Bir Kutsal Kitap bölümünün belli bir düşünceye değinen kısımlarını ifade eder. Birkaç ayet, paragraf veya bölümden oluşabilir. Belirli bir ana konuya değinen müstakil bir kısımdır.

Elyazması. Grekçe Yeni Antlaşma nüshalarıyla ilgili bir terimdir. Genellikle, (1) metnin üzerine yazıldığı maddeye (papirüs, deri) veya (2) yazının biçimine (tamamı büyük harfle yazılmış veya akıcı metin) göre farklı sınıflara ayrılır.

Masoretik Metin. Eski Antlaşma'nın, Yahudi âlimler tarafından yazılmış sesli harf işaretlerini ve diğer metinsel notları içeren İ.S. dokuzuncu yüzyıla ait İbranice elyazmalarıdır. Bu metin İbranice elyazmaları (özellikle Kumran Tomarları'nda bulunan Yeşaya) tarafından tarihi açıdan doğrulanmıştır.

Ad Aktarımı (metonimi). Bir nesnenin adının, kendisiyle ilgili başka bir şeyin yerine kullanıldığı söz sanatıdır. Örneğin, "çaydanlık kaynıyor" demek, aslında "çaydanlığın içindeki su kaynıyor" anlamına gelmektedir.

Muratorian Külliyatı. Yeni Antlaşma'nın Kutsal Yazı olarak kabul edilen kitaplarına ait bir listedir. İ.S. 200 yılından önce Roma'da yazılmıştır. Yeni Antlaşma'nın yirmi yedi kitabının adını listeler. Roma İmparatorluğu'nun farklı bölgelerindeki yerel kiliselerin, dördüncü yüzyıldaki asıl kilise konseyleri toplanmadan önce Kutsal Yazılar listesini oluşturduğunu açıkça gösterir.

Doğal vahiy. Tanrı'nın kendini insanlara tanıtma biçimlerinden biridir. Doğa düzenini (Rom.1:19-20) ve ahlak bilincini (Rom.2:14-15) içerir. Mezmur 19:1-6 ve Romalılar 1-2'de doğal vahiyden söz edilir. Tanrı'nın Kutsal Kitap'ta özel bir biçimde ve Nasıralı İsa'da en mükemmel biçimde kendisini tanıttığı özel vahiyden farklıdır.

Bu vahiy türü Hıristiyan bilim adamları arasında gelişen "eski dünya" akımı tarafından yeniden vurgulanmaktadır (örn. Hugh Ross'un yazıları). Bu akımı savunanlar, tüm gerçeğin Tanrı'nın gerçeği olduğunu ileri sürmek için bu vahiy türünden destek almaktadır. Doğa Tanrı hakkındaki bilgiye açılan bir kapıdır; özel vahiyden (Kutsal Kitap) farklıdır. Çağdaş bilime doğa düzenini araştırma özgürlüğü sunar. Benim düşünceme göre, çağdaş ve bilimsel batı uygarlığına Tanrı'ya dair tanıklık vermek için harika bir fırsattır.

Nestoriusçuluk. Nestorius, beşinci yüzyılda Konstantinopolis patriği olarak görev yapmıştır. Suriye Antakyası'nda eğitim görmüş ve İsa'nın iki doğası olduğunu (biri bütünüyle insan, diğer bütünüyle Tanrı) kabul etmiştir. Bu görüş, İsa'nın tek doğası olduğuna inanan İskenderiye görüşünden ayrılmaktadır. Nestorius'un asıl ilgilendiği, Meryem'e verilen "Tanrı'nın annesi" unvanıydı. Nestorius, İskenderiyeli Cyril ve dolaylı olarak kendi Antakya okulu tarafından muhalefetle karşılaşmıştır. Antakya Kutsal Kitap yorumuna tarihi, dilbilgisel, metinsel açıdan yaklaşan yöntemin merkeziyken, İskenderiye dört kat (mecazi) yorum okulunun merkeziydi. Nestorius sonunda görevden alınarak sürgün edildi.

Asıl yazar. Kutsal Yazılar'ı kaleme alan yazarları ifade eder. TANRI?

Papirüs. Mısır'da, üzerine yazı yazmak için kullanılan bir malzemedir. Sazlardan yapılır. Grekçe Yeni Antlaşma'nın elimizdeki en eski nüshaları, papirüs üzerine yazılıdır.

Koşut ayetler. Tüm Kutsal Kitap'ın Tanrı tarafından verildiği ve bu yüzden Kutsal Kitap'ın en iyi yorumcusunun ve çelişkili gerçeklerin en iyi dengeleyicisinin Tanrı olduğunu gösteren ayetlerdir. Bu ayetler, aynı zamanda açık olmayan veya muğlak bölümleri yorumlama konusunda oldukça yararlıdır. Ayrıca, belirli bir konudaki en açık Kutsal Kitap bölümünü bulmamıza da yardımcı olurlar.

Paraphrase. Bir Kutsal Kitap çevirisi kuramının adıdır. Kutsal Kitap çevirisi, her bir İbranice veya Grekçe sözcüğün Türkçe bir sözcükle karşılandığı "sözcük sözcüğe" biçiminde ya da orijinal sözcük veya ifadenin birebir çevrilmesine fazla önem verilmeden, metnin ifade ettiği gerçeğin aktarıldığı "paraphrase" biçiminde gerçekleştirilebilir. Bu iki kuram arasında, orijinal metni dikkate alan, fakat bu metni çağdaş dilbilgisi biçimleri ve deyişleriyle çeviren "dinamik denklik" kuramı yer almaktadır. Bu çeşitli çeviri kuramlarına değinen oldukça yararlı kaynaklardan biri de, Fee ve Stuart'ın *Kutsal Kitap'ı Bilinçli Şekilde Okumak* adlı kitaplarıdır (s.35).

Paragraf. Yorumlama sürecinde, düzyazı şeklindeki bir metinde temel edebi birimdir. Ana düşünce ve bu düşüncenin açılımını içerir. Paragrafın ana düşüncesinde kaldığımız sürece daha önemsiz düşüncelere sapmaz veya yazarın amacını gözden kaçırmayız.

Parochialism (Dar görüş). Yorumcuyu sınırlı bir teolojik veya kültürel ortama hapseden eğilimleri ifade eder. Kutsal Kitap gerçeğinin veya uygulama alanlarının kültürler arası doğasını kabul etmez.

Paradoks. Çelişkili görünmesine rağmen her iki açıdan da doğru olan, ancak birbirleriyle çatışma halinde bulunan gerçekleri ifade eder. Gerçekleri, zıt yönlerden ortaya koyarak inşa ederler. Birçok Kutsal Kitap gerçeği çelişkili gibi görünen (veya diyalektik) ikilikler biçiminde sunulmuştur. Kutsal Kitap gerçekleri müstakil yıldızlar değil, yıldızların bir araya getirdiği takımyıldızlardır.

Plato. Antik Yunan filozofudur. Felsefesi İskenderiyeli ve Mısırlı âlimleri, daha sonra ise Augustine aracılığıyla ilk kiliseyi büyük ölçüde etkilemiştir. Plato dünyadaki her şeyin aldatıcı ve ruhsal bir ilkörneğin basit kopyası olduğunu kabul etmiştir. Daha sonraki dönemlerde ilahiyatçılar Plato'nun düşüncelerini ruhsal âlemle özdeşleştirmişlerdir.

Önvarsayım. Bir konuya ilişkin önyargılı anlayışımızı ifade eder. Çoğunlukla, Kutsal Yazılar'a yaklaşmadan önce çeşitli konular hakkında düşünceler veya yargılar geliştiririz. Bu eğilim aynı zamanda apriori, varsayım veya önanlayış olarak da adlandırılır.

Proof-texting (bağlam dışı alıntılama). Bir ayeti, bağlamını veya içinde bulunduğu edebi birimdeki daha geniş bağlamı dikkate almadan alıntılamak veya yorumlamak anlamına gelir. Bu yöntem yazarın amacını ortadan kaldırır ve genellikle kişisel bir düşünceyi Kutsal Kitap'ın yetkisine dayandırarak kanıtlamaya çalışır.

Rabbinizm (Hahamların yorumuna dayalı Yahudi inancı). Yahudi halkının yaşamında, Babil Sürgünü'nde başlayan dönemdir (İ.Ö. 586-538). Kâhinlerin ve tapınağın etkisi ortadan kalkınca, yerel havralar Yahudi yaşamının odağı haline geldi. Bu yerel kültür, paydaşlık, ibadet ve Kutsal Kitap çalışma merkezleri tüm ulusun dini yaşamının merkezi oldu. İsa'nın yaşadığı dönemde "hahamların öğretisi", kâhinlerin öğretisine benzerdi. İ.S. 70'te Yeruşalim'in düşmesiyle, Ferisiler'in hakimiyetindeki hahamların öğretisi Yahudi halkının dini yaşamını yönetimi altına aldı. Yasacı ve uygulamalı bu öğreti, Kutsal Yasa'yı (Torah) sözlü gelenekte (Talmud) açıklandığı biçimde yorumluyordu.

Vahiy. Tanrı'nın insanlığa seslenişini ifade eden bir kavramdır. Bu kavram, genel olarak üç terimle ifade edilir: (1) Vahiy (Tanrı insanlık tarihinde etkindir); (2) esinleme (Tanrı eylemlerine ve eylemlerinin anlamına ilişkin doğru yorumu kayda geçirmeleri için belirli insanlara vermiştir); (3) aydınlanma (Tanrı insanlara kendini tanıttığı gibi, anlamalarına yardımcı olması için Kutsal Ruhu'nu vermiştir).

Anlam alanı (semantik). Bu terim, bir sözcüğe yüklenen tüm anlamları ifade eder. Bir sözcüğün farklı bağlamlarda sahip olduğu farklı yan anlamlardır.

Septuaginta. İbranice Eski Antlaşma'nın Grekçe çevirisine verilen addır. İnanışa göre, yetmiş Yahudi din âlimi tarafından İskenderiye Kütüphanesi'nde yetmiş günde yazılmıştır. İ.Ö. yaklaşık 250 yılına ait olduğu düşünülmektedir (gerçekte, tamamlanması yüzyıldan fazla sürmüş olabilir). Bu çeviriyi önemli kılan unsurlar şunlardır: (1) Bizlere, İbranice Masoretik metinle karşılaştırabileceğimiz antik bir metin sağlar; (2) Yahudi yorumunun İ.Ö. ikinci ve üçüncü yüzyıldaki durumunu gösterir; (3) Yahudiler'in İsa'yı reddetmelerinden önceki Mesih anlayışlarını anlamamızı sağlar.

Sina Kodeksi. İ.S. dördüncü yüzyıla ait bir Grekçe elyazmasıdır. Alman bilim adamı Tischendorf tarafından, Cebel Musa'daki (Musa Dağı, inanışa göre Sina Dağı) St. Catherine Manastırı'nda bulunmuştur. Bu elyazması, İbrani alfabesinin ilk harfi olan ve alef olarak adlandırılan א harfiyle adlandırılmıştır. Hem Eski Antlaşma'nın hem de Yeni Antlaşma'nın tamamını içerir. Büyük harflerle yazılmış (uncial) en antik elyazmalarından biridir.

Tinselleştirmek (spiritualizing). Bu terim, bir bölümü tarihi ve edebi bağlamını ortadan kaldırıp diğer kriterlere dayanarak yorumlaması anlamında benzetme ile eş anlamlıdır.

Eş anlamlı. Tamamen aynı veya benzer anlama sahip sözcüklerdir (gerçekte, hiçbir sözcük anlambilimsel olarak tamamen örtüşmemektedir). Bu sözcükler birbirlerine o kadar yakındır ki, bir cümlede anlam kaybı yaratmaksızın birbirlerinin yerini alabilirler. Aynı zamanda İbrani şiirlerindeki benzerlik üslubuna ilişkin üç biçimden birini ifade etmek için de kullanılır. Bu anlamda, bir şiirin aynı gerçeği ifade eden iki mısrasını ifade eder (krş. Mez.103:3).

Sözdizimi (sentaks). Bir cümlenin yapısını ifade eder. Bir cümlenin parçalarının tam bir düşünce oluşturacak biçimde bir araya getirilmesiyle ilgilidir.

Synthetical. İbranice şiir biçimleriyle ilgili üç terimden biridir. Bu terim, şiirin birbiri üzerine inşa edilen mısralarını ifade eder; buna, aynı zamanda "klimatik" de denmektedir (krş. Mez.19:7-9).

Sistemli Teoloji. Kutsal Kitap'ın gerçeklerinin birleşik ve mantıklı bir biçimde aktarılmaya çalışıldığı yorum sürecidir. Hıristiyan teolojisinin tarihsel değil, mantıksal olarak kategoriler halinde sunulmasıdır (Tanrı, insan, günah, kurtuluş vb.).

Talmud. Yahudi Sözlü Geleneği'nin kanun biçiminde toplanmış haline verilen addır. Yahudiler Talmud'un Sina Dağı'nda Musa'ya sözlü olarak verildiğine inanırlar. Gerçekte, Yahudi öğretmenlerin yıllar boyunca biriktirdikleri bilgelik yazıları olduğu

anlaşılmaktadır. Talmud'un iki farklı yazılı biçimi bulunur: Babil Talmudu ve daha kısa, tamamlanmamış olan Filistin Talmudu.

Metinsel eleştiri. Kutsal Kitap'ın elyazmalarının incelenmesidir. Metinsel eleştiri, orijinal metinler elimizde bulunmadığı ve nüshalar birbirlerinden farklılık gösterdiği için gereklidir. Farklılıkları açıklamaya ve (mümkün olduğunda) Eski ve Yeni Antlaşma'nın el yazılarının asıl biçimine ulaşmaya çabalar.

Textus Receptus. Bu ad İ.S. 1633'te Elzevir'in Grekçe Yeni Antlaşma nüshası haline gelmiştir. Temel olarak, Erasmus (1510-1535), Stephanus (1546-1559) ve Elzevir'in (1624-1678) Latince nüshaları ve birkaç geç dönem Grekçe elyazmasından oluşturulan Grekçe Yeni Antlaşma'nın bir suretidir. A. T. Robertson, *An Introduction to the Textual Criticism of the New Testament* adlı kitabında (s.27), "Bizans metninin gerçekte Textus Receptus olduğunu" söyler. Bizans metni, ilk Grekçe elyazmalarının dahil olduğu üç aileden en değersizidir (Batı, İskenderiye ve Bizans). Elle çoğaltılan metinler yüzyıllardır biriken hataları içermektedir. Bununla birlikte, A. T. Robertson "Textus Receptus'un bizim için büyük ölçüde doğru bir metin sakladığını" da ifade eder (s.21). İ.S. 1611'e ait İngilizce King James Çevirisi, bu Grekçe elyazması (özellikle Erasmus'un 1522'ye ait üçüncü nüshası) geleneğine dayanır.

Torah. Öğreti sözcüğünün İbranicesi'dir. Musa'nın yazılarının resmi adı haline gelmiştir (Yaratılış'tan Yasa'nın Tekrarı'na kadar olan kitaplar). Yahudiler için, İbranice Kutsal Yazılar'ın en yetkili bölümüdür.

Tipolojik. Özel bir yorumlama türüdür. Genellikle, simgesel benzetmeler aracılığıyla Eski Antlaşma ayetlerinde sunulan bir Yeni Antlaşma gerçeğini içerir. Yorumbilimin bu kategorisi, İskenderiye yorum yönteminin başlıca unsuruydu. Bu türdeki yorumlar suiistimal edilebileceklerinden, kullanımı Yeni Antlaşma'da kaydedilen belirgin örneklerle sınırlandırılmalıdır.

Vatikan Kodeksi. İ.S. dördüncü yüzyıla ait Grekçe elyazmasıdır. Vatikan Kütüphanesi'nde bulunmuştur. Eski Antlaşma, Apokrif kitaplar ve Yeni Antlaşma'nın tamamını içerir. Ancak, bazı parçaları (Yaratılış, Mezmurlar, İbraniler, Pastoral Mektuplar, Filimon ve Vahiy) kayıptır. İlk yazıların orijinal biçimlerini belirlemek için oldukça yararlı bir elyazmasıdır. Büyük "B" harfiyle adlandırılmıştır.

Vulgata. Jerome'un Latince Kutsal Kitap çevirisinin adıdır. Roma Katolik Kilisesi'nin temel veya "yaygın" çevirisinin dayanağı olmuştur. İ.S. 380'li yıllarda tamamlanmıştır.

Bilgelik yazıları. Antik (ve çağdaş) Yakın Doğu'da yaygın olarak rastlanan edebi bir türdür. Bu metinler yeni kuşağa şiirler, özlü sözler veya denemeler aracılığıyla başarılı bir yaşam için ilkeler sunmayı amaçlar. Toplumun genelinden çok bireylere hitap eder. Tarihten alıntılar yapmaz, fakat hayat tecrübelerine ve gözleme dayanır. Kutsal Kitap'ta Eyüp'ten Ezgiler Ezgisi Kitabı'na kadar olan bölüm YHVH'nin varlığını ve

tapınılacak tek ilah olduğunu kabul etmiştir, ancak bu dini dünya görüşü her zaman her insanın yaşamında âşikar olmamıştır.

Bir edebi tür olarak genel gerçekleri açıklar. Bununla birlikte, bu türdeki yazıların ifade ettiği gerçekler her durumda geçerli değildir. Bunlar, her bireyin içinde bulunduğu duruma her zaman uymayabilecek genel açıklamalardır.

Bu bilge kişiler yaşama dair zor sorular sormaya cüret etmişlerdir. Sık sık geleneksel dini görüşlere meydan okumuşlardır (Eyüp ve Vaiz). Yaşamda karşılaşılan üzücü olaylar hakkındaki basit yanıtlara hem bir denge hem de gerilim katarlar.

Dünya tanımı ve dünya görüşü. Bunlar, birbirleriyle yakından ilgili terimlerdir. Her ikisi de yaratılışla ilgili felsefi kavramlardır. “Dünya tanımı” yaratılışın “nasıl” gerçekleştiğiyle ilgilenirken, “dünya görüşü” yaratılışın “Kim” tarafından gerçekleştirildiğiyle ilgilenir. Bu terimler, Yaratılış 1-2’nin esasen yaratılışın nasıl gerçekleştiğine değil, kim tarafından gerçekleştirildiğine değindiği yönündeki yorumla ilişkilidir.

YHVH. Tanrı’nın Eski Antlaşma’daki antlaşma adıdır. Çıkış 3:14’te açıklanmıştır. İbranice “olmak” sözcüğünün bir biçimidir. Yahudiler boş yere ağızlarına almış olmamak için bu adı telaffuz etmekten korkarlardı. Bu yüzden, RAB olarak çevrilen İbranice *Adonay* adını kullandılar. Türkçe Kutsal Kitap’ta Tanrı’nın antlaşma adı “RAB” olarak çevrilmiştir.